ad angusta per angusta

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ,
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΤΕ ΚΑΙ ΚΑΣΙΟΥ
Προβλήματα, σὺν Θεοφραστείων τινῶν ἐκλογαῖς.

ARISTOTELIS, ALEXANDRI,
ET CASSII PROBLEMATA, CVM
Theophrasteorum quorundam collectaneis.

Addita in fine varia locorum lectio e diuersis exemplaribus tum impressis tum calamo exaratis. Emendationes etiam non paucæ ex interpretum versione, aliorumq; doctorum virorum scriptis. Adhæc Index capitum, & duo alphabetica rerum ac verborum memorabilium Inuentaria, Græcum & Latinum.

Lectio certa prodest: varia delectat.

FRANCOFVRDI.
Apud heredes Andreæ Wecheli,
MDLXXXV.

HIERONYMO MERCVRIALI PHILOS. ET MEDICO EXCELL.

FRID. SYLBVRGIVS S.

ARBVSTIVARVM vitium, & aliarum eiusdem generis plantarum, quas Græci ex argumento ἀναδενδράδας vocant, ea est natura, vt cum ipsæ suis viribus assurgere nequeant, aliarum arborum adminiculo fultæ, ab terra in altum se attollant. Ita ego in Aristotelis editione, quia neq; dictionis ipsius neq; philosophiæ tantam cognitionem habeo, quantam id opus postulat, collata in medium meæ tenuitatis symbola, reliquas editionis partes viris doctrina & iudicio præcellentibus deferre institui: vt ii exactiori trutina perpensis philosophi verbis ac sententiis, suppletisq; nostræ imbecillitatis ἐλλείμμασι, nos nostrosq; labores in amplissimo litteratæ reipubl. cœtu tueantur. Cum igitur hic quoq; tomus sine patrono in publicum prodire nollet, nullus mihi eam ad rem vel paratior vel aptior esse visus est quam tu excellentissime MERCVRIALIS. vt enim promiscuæ doctrinæ problemata in hoc tomo proponũtur, non tantum e Medicinæ & Physicæ penetralibus desumpta, sed etiam ex Logicis, Ethicis, Politicis, quin etiam Mathematicis disciplinis deprompta: ita eiusmodi viri patrocinium requirunt, qui has omnes philosophiæ partes accuratissime perlustrarit. Tu vero quantum in eo genere antecellas, etsi vnanimis doctorum hominum cõsensus satis declarat, multo tamẽ luculentius id testantur illustria doctrinæ tuæ monumẽta, quibus & medicorum & philologorum studia tibi in perpetuum deuincis. Atque adeo inter omnes eos qui Variarum lectionum editione aliquid emẽdationum ad hunc philosophi tomum contulerunt, tu primas tibi vindicas. vt vel isto nomine eius patrocinium & recte tibi a nobis delatum, & iure a te suscipiendum esse videatur. Quod vt facilius abs te impetremus, breuiter exponã quid a nobis in hac editione sit præstitum: vnde tu, quid porro a te tuiq; similib. aliis desideretur, satis intelliges. Primum igitur in Aristotelis Problematibus Venetam Baptistę Camotii & Basileensem Michaelis Isingrinii editionem inter se contuli, & alteram ex altera, vbi se manifesta offerebant errata, emendare studui. itidemq; in Alexandri Problematibus cum Veneta Camotii contuli Parisiensem Cunradi Neobarii, Iacobi Tussani auspiciis anno abhinc XLIIII publicatam. Quæ collatio vt non paucorum locorum emendationes mihi suggessit, ita longe plures suppeditauit liber amici cuiusdam, in quo præter alias plurimorum locorum correctiones, quædam hiantia & mutila e vetere Italicæ cuiusdam bibliothecæ codice expleta erãt & interpolata. Sicubi vero nec vulgati libri, nec adnotationes e vetusto libro excerptæ, opem mihi ferrent, doctissimi Gazæ versionem adii. consultisque tribus his oraculis, si euidentes essent mendæ, ac sine insigni mutatione corrigi posse viderentur, ductus illorum sequi non dubitaui. sed si minus liquida responsa darent, ab exemplaris fide discedere nolui, sed inter ceteras editionum diuersitates, hanc quoque discrepantiam seorsim in Notarum libello exponẽdam censui, & permittendum

ſuum cuiq; hac de re iudicium. Sicut autem in Ariſtotelis & Alexandri Problematibus præter vulgatas editiones & Gazæ verſionem, veteris quoque libri ope nonnuſquam me adiutum dixi, ita etiam in Caſſii Problematibus ſæpe mihi auxiliares manus præbuit Adriani Iunii non tantum verſio, verum etiam adnotationes e vetuſto libro magna ex parte collectæ. Sic vero & Theophraſti collectanea e vetere libro ab Henrico Stephano exſcripta pridem fuerunt, & adnotationibus ab eodem illuſtrata. quæ, nequid in hoc Problematum volumine omiſiſſe videremur, & ipſa ſuperioribus adiicere libuit: quoniam & multa cum Ariſtotelicis habent communia, & quibuſdam in locis non parum lucis eis afferunt. Præterea perluſtratis Variarum lectionum ſeu Miſcellanearum emendationũ libris, congeſſi huc quidquid præter te Angelus Politianus, Petrus Victorius, Hieronymus Magius, Adrianus Turnebus, Cunradus Geſnerus, Ioannes Hartungus, aliive adnotarant, quo quidem Græcus textus vel emẽdaretur vel explicaretur. Quin & meas de quibuſdam locis coniecturas proferre auſus ſum. quæ vt non vbique ſint ἐπιτυχεῖς, erunt tamen, vt cõfido, aliquammultis in locis non ἀλόγιστοι. Exſpectabam etiam e Gallia quædam. ſed dum ea morantur, hæc interea docti æqui boniq; conſulent, & pro ſua quiſq; parte, tu in primis, conferetis quæ ad cetera magis ac magis emaculanda conducent. Intelligis igitur non aſpernandam operam a nobis in hac editione nauatam eſſe: ſed interim tibi tuiq; ſimilibus aliis ingenii & iudicii oſtentandi ſatis amplam relictam eſſe materiam. Porro vt in hoc Problematum limine & ipſe tibi ceteriſq; philoſophis ἀπόρημα non plane ἀπροσδιόνυσον proponam, valde a quibuſdam dubitatur an hæc problematum congeries, quæ cum ceteris philoſophi operibus ad nos propagata eſt, eo ordine & iis verbis ab ipſo philoſopho ſit conſcripta. Qua de re cum ego in conſeſſu philoſophico nihil certi pronuntiare auſim, proferam tantum quæ partim ab aliis partim a me ſunt obſeruata: vt iis perpenſis doctiores ferant ſuffragia. Vt ergo a magiſtri mei ſententia initium faciam, quoniam multa eorum quæ in Theophraſti ἐκλογαῖς περὶ κόπων & περὶ ἱδρώτων excerpta habentur, totidem & iiſdem prope verbis inter Ariſtotelis Problemata relata inueniuntur, perſuaſum habet Stephanus meus, eius Problematum libri, qui ſoli Ariſtoteli tribuitur, partem quidem aliquam ſibi vindicare Ariſtotelem, ſed eam fortaſſe minimam. nec tãtum ex Ariſtotelis & Theophraſti, ſed ex quorundam etiam aliorum nequaquam cum illis comparãdorum ſcriptis conflatum eſſe id volumen. atque inde fieri, vt multa in eo ſint repetita, quædam etiam ter poſita, mutatis tantum aliquot verbis; multa longe maximam ſtyli differẽtiam inter ſe habeant; multa etiam ne mediocri quidem philoſopho, nedum ipſo Ariſtotele, aut omnium eius diſcipulorum præſtãtiſſimo Theophraſto, digna inueniantur. deniq; inde fieri, vt in manuſcriptis codicibus, iis quidem qui antiquitatem præ ſe ferant, multa eorum quæ in vulgatis editionibus leguntur, deſideremus: quæ autem illic exſtant, alio ordine plerunq; collocata reperiamus. Hinc colligit Stephanus, Problemata quæ vulgo exſtant, non eſſe ab ipſo Ariſtotele ſic edita. nec male colligit: quia idipſum ipſiuſmet Ariſtotelis teſtimonio comprobari poteſt. is enim in fine libri 3 De partibus animalium, ſcribit ſe in

Proble-

Problematis expoſuiſſe διότι τοῖς πλυκοίλοις ἐν τῷ ἰσχίῳ γίνεται ἡ πυτία. ea vero de re in vulgatis Problematum editionibus nulla prorſus eſt mentio. Sic lib. 4 De gener. animal. 289, 2, ait in Problematis a ſe declaratum διὰ τί τὰ ὀκτώμηνα ζῇ μὲν, ἧττον δέ. quæ quæſtio ab Alexandro quidem diſerte tractatur 313, 28: in Ariſtotelicis vero Problematis leuiter admodum attingitur 81, 28. Rurſum eodem libro De gener. anim. 296, 17, molæ cauſſam a ſe in Problematis oſtenſam dicit: cum molæ ne vocabulum quidem in vulgatis Problematis legatur. Rurſum lib. 2 De gen. anim. 233, 11, cum reprehendiſſet Empedoclem, qui nec de mularum ſterilitate, nec de ſtanno per æris admiſtionem durato recte ſenſerit, ait iſtorum cauſſas a ſe in Problematis explicatas. de iis tamen in noſtris Problem. nulla mentio. Sic Analyt. poſter. lib. 2, 265, 2, problematum quorundam mentionem facit, quæ in hoc vulgato ſyntagmate non reperiuntur. Quin immo in hoc ipſo Problematum volumine, 214, 25, ſcribit ſe de frigidorum calefactorum vehementiori calore σαφέστερον εἰρηκέναι ἐν τοῖς περὶ πυρός. is tamen tractatus inter hæc vulgata τμήματα non exſtat. Sic vero alii quoq; auctores ex Ariſtotelis Problematis citant quæ vel plane a vulgatis editionibus abſunt, vel aliter in eis leguntur. Nam quæ Alexander noſter (295, v. 26) e Problematis allegare videtur, noſtræ editiones non habent. Et Athenæus lib. 15, ζητεῖ δ᾽, inquit, ὁ πολυμαθέστατος Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς Φυσικοῖς προβλήμασι, διὰ τί οἱ μυριζόμενοι πολιώτεροι. ἢ ὅτι τὸ μύρον διὰ τὰ ἀρώματα ξηραντικόν ἐστι· διὸ καὶ αὐχμηρούς· ὁ δὲ αὐχμὸς, πολιωτέρους ποιεῖ. εἴτε γὰρ αὔανσις τριχὸς ἡ πολιά, εἴτ᾽ ἔνδεια θερμοῦ, ἡ ξηρότης μαραίνει· διὸ καὶ τὰ πιλία θᾶττον ποιεῖ πολιούς. ἐκπίνεται γὰρ ἡ οἰκεία τῆς τριχὸς ὑγρότης. cuius quæſtionis extrema quidem pars exſtat libro 5 De gener. animal. 317, 5: in Problematis autem hiſce ne γρῦ quidem. Rurſum idem Athenæus lib. 10, 214, 38, ἐξυδαροῦσθαι γάρ φησιν ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς Προβλήμασι φυσικοῖς τῶν βικτῶν (ſ. τῶν μεθύσων) τὴν γονήν. quæ quæſtio in his Problematis tractatur quidem, 38, 5: ſed ſine vlla τοῦ ἐξυδαροῦσθαι mentione. Gellius quoq; lib. 1, cap. 11, ex Ariſtotele hoc problema citat, Διὰ τί, ἐπειδὰν πολεμεῖν μέλλωσι, πρὸς αὐλὸν ἐμβαίνουσιν; & lib. 19, cap. 5, Διὰ τί τὰ ἀπὸ χιόνος καὶ κρυστάλλων ὕδατα φαῦλά ἐστι; quorum ne veſtigium quidem exſtat in vulgatis editionibus. Quod vero de Problematum quorundam repetitione ſcribit Stephanus, verum eſt. quædam enim iiſdem verbis iterata reperiuntur, non tantum ſub diuerſis, verum etiam ſub iiſdem titulis. nonnulla vero etiam in vnis eiſdemq; paginis, verbis tantum mutatis, nec vllo alio problemate interiecto: vt 201, 17, 26: 204, 23, 28: 225, 14, 19: 228, 20, 23. E quibus manifeſtum eſt, inter Ariſtoteleam Problematum editionem, & eam quæ hoc ſeculo circumfertur, differentiam eſſe longe maximam. Quin & de Alexandreis dubitat magnus Gaza. nam in præfatione ad ſummum pontificem ſcribit, ſe Problemata, quæ tanquam Alexandri Aphrodiſiei opus, in Latinam linguam conuertere iuſſus fuerit, conuertiſſe quidem: ſed vt ea Alexandri illius, viri fœcunda ſcientia præditi, & veri atq; germani opinionum Ariſtotelis ſpeculatoris, eſſe credat, nullo pacto adduci poſſe. nam & doctrinam auctoris illius, cum in pleriſque aliis, tum in iis quæ de animo iſtæc diſſerunt Problemata, omnino deſiderari; & ab elocutione illius adeo longe hæc diſſonare, vt facile quiſq; lectione veterum litteratũ Græcarũ exercitatus, intelligere poſſit, id opus

non ad Alexandrum Aphrodisieum, sed ad aliquem multo recentiorem auctorem referri oportere. doctrinæ optimos iudices esse posse philosophiæ peritos homines: elocutionis vero, quoniam id per interpretationem patere satis nõ possit, siquis ipsius iudicio parum confidat, eos arbitros esse debere, qui neq; per malignitatem ementiantur, neq; per ignorantiam bonarũ Græcæ gentis litterarum aberrent. Præterea vt Aristotelis Problemata non peruenerunt ad nos integra, ita neque Alexandri Problemata integra in lucem prodiisse, declarat eiusdem Gazæ versio; quæ in posteriore Alexandri libro centum & triginta habet Problemata, cum Græcæ editiones non nisi LXXV nobis exhibeant. Cur ergo, dixerit aliquis, sub Aristotelis nomine in lucem proferuntur? Quia bona illorum pars ipsius stylo exarata est: cetera vel e scriptis eius deprompta sunt, vel saltem ab eius doctrina non vsq; adeo discrepant. atq; vt idem Gaza præclare dixit, si ex omnib. Græciæ scriptoribus non nisi Plutarchus ad nos peruenisset, ex eo solo satis perspici potuisse quanta Græci doctrina excelluerint: ita de Problematis quoq; non absurde affirmarit aliquis, etiam si cetera Aristotelis monumenta interissent, ex iis tamen solis intelligi posse quantum Aristoteles in omni philosophiæ genere præcelluerit. De Cassio vero, quisnam is scriptor fuerit, quove temporum tractu vixerit, fatetur Iunius se nihil habere compertum. a Suida memorari Longinum Cassium, qui sub Aureliano imperatore Porphyrii philosophi præceptor fuerit, & inter alia scripserit Ἀπορήματα Ὁμηρικὰ, & Προβλήματα Ὁμήρου καὶ λύσεις. citari etiam quendam medicinæ scriptorem Cassium Calpitanum. an vero alteruter istorum huius libri sit auctor, an alius quispiam, & an is quem Galenus lib. 9 De compositione medicamẽtorum secundum locos allegat, & aliquoties Hippiatrica, malle se in dubio relinquere, quam temere asseuerando ineptiæ notam incurrere. Si quis autẽ roget cur Aristoteleis Alexandrea & Cassiana addiderim, sciat me Gazæ ea in re auctoritatem sequi voluisse, qui etsi Alexandri Aphrodisiei ea Problemata esse non putauit, vtilia tamen & lectu digna esse iudicauit: & cum pleraq; in iis scite discuti intelligeret, ideo & vertenda censuit, & cum Aristotelicis coniungenda. Et de Cassio sic existimat Iunius, quisquis tandem sit, vt non infimæ in re medica classis, ita lectione non perfunctoria, sed sæpius iterata dignissimum esse: nec se dubitare illum cum multis veterum auctoritate exæquare, ni aliorum censuræ præiudicium dictare primus reformidet. nam fere nihil in iis Problematis legi quod non medicam artem ex professo sapiat. Quin & eam ob caussam hos auctores Aristoteli addere libuit, quia non solum multa Problemata cum eo habent communia, ex quorum collatione Aristotelicis plurimum & lucis accedit & ponderis: verum etiam quia tractant quædam quæ ex Aristotelicis interierunt. nam vt alia taceã, duo illa quæ paulo ante de Aristotelicis periisse dixi, cur scilicet octimestres partus minus sint viuaces, & cur mulæ steriles, ea tractantur ab Alexandro. Neq; additio hæc Aristotelicis aliquid dedecoris afferre potest, quæ iam ante adulterinorum suppositione, complurium repetitione, aliisq; corruptelæ modis infecta sunt. Certe & Gaza ista coniunctione Problematum copiam augeri posse censuit, & fructum ex vicino percipi ampliorem. Quodsi quis etiam de Proble-

matum

matum nomine ac natura plenius cognoscere cupit, audiat quæ a Iunio hac de re sunt tradita. Is igitur Προβλήματα Græcis dici refert quæ in medium proponuntur, vt in disquisitionem veniant, & ad calculos vocentur omnia: idq; duplici fine, vt aut doceant quidpiam, aut construant: quod in mathematicis præcipue fieri. Inter Πρόβλημα vero & Θεώρημα Carpum mechanicum, Proclo teste, hoc definisse discriminis; vt illud, simplicem & illaboratam præferre propositionem dixerit; hoc, operosam, solidam, exactoq; ac sciẽtifico iudicio compertam & exploratam. Partes autem habere problema tres fere potissimas; vt quod in quæstionis controuersiam venit, primo loco proponat; deinceps illud rationibus argumentisq; cõuincat, & velut ob oculos exhibeat; postremo, quod demonstratione assertum est, conflet & coagmentet. Interdum etiam occurrere vt ex demõstratione comprobatis obiter aliud theorema colligatur, & quasi lucro apponatur: quod πόρισμα nominari, velut accessorium quoddam compendium & ἕρμαιον: a Latinorum quibusdam *corollarium* appellari. Porro auctores in hoc tradendi genere vti fere duplici via lemmatum, quæ ad demonstrãdam rem propositam assumantur. nam ea vel rationi consentaneis ac scientificis demonstrationibus comprobare, vel probabilibus in dubia caussa persuadere. Alexander quoq; in suo procœmio docet quotnam Problematum sint genera; qualia item Problemata proponenda, & quomodo soluenda. Sed de his & consimilibus neq; huius loci est prolixius disserere, & maiores ad ea requiruntur ingenii atq; eloquentiæ vires. Vt igitur acutioribus & peritioribus hac prouincia cedam, & præfationi finem imponam, intelligis prestantissime Mercurialis, quod nobis in hoc tomo consilium fuerit, quid in eo præstitum, & cur sub tuo patrocinio in lucem edendum putauerimus. Quod reliquum est, precamur vt pro singulari humanitate tua eam tutelam ne detrectes, & quæ in thesauris tuis habes quibus vel hic ipse tomus, vel alii exornari posse videantur, ea nobis & per nos reip. benigne communices. Id vt diu & feliciter præstare queas, longos tibi annos & prosperos successus a Deo bonorum omnium auctore precamur. Francofurdi Cal. Sept. MDLXXXV.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ
ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

ADMONITIO AD LECTOREM.

Quæ signis his [ ] inclusa sunt, a codicibus quibusdam absunt, vel impressis, vel calamo exaratis, vt in Adnotationibus nominatim indicatur: de quibus vero in Adnotationum libello nihil monetur, ea ex vetere codice inserta memineris. Vale, nostrisq; laboribus felices successus precare.

ΑΡΙΣΤΟ-

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΤΜΗΜΑ ΤΟ Α·

ΟΣΑ ΙΑΤΡΙΚΑ.

ΙΑ τί αἱ μεγάλαι ὑπερβολαὶ νοσώδεις; ἢ ὅτι ὑπερβολὴν ἢ ἔλλειψιν ποιοῦσι; τοῦτο δ' ἦν ἡ νόσος. α

Διὰ τί [δὲ] τὰς νόσους ὑγιάζουσι πολλάκις, ὅταν πολὺ ἐκστῇ τις· καὶ ἐνίων ἰατρῶν τοιαύτη ἡ τέχνη; ὑπερβολαῖς γὰρ ἰῶνται, ἢ οἴνου, ἢ ὕδατος, ἢ ἅλμης, ἢ σίτου, ἢ λιμοῦ. ἢ ὅτι ἐναντία ἀλλήλοις τὰ τὴν νόσον ποιοῦντα, εἰς τὸ μέσον ἄγει θάτερον ἑκατέρου; β

Διὰ τί αἱ τῶν ὡρῶν μεταβολαὶ, καὶ πνεύματα ἐπιτείνουσιν ἢ παύουσι, καὶ κρίνουσι τὰς νόσους καὶ ποιοῦσιν; ἢ ὅτι θερμαὶ καὶ ψυχραί εἰσι, καὶ ὑγραὶ καὶ ξηραί. αἱ δὲ νόσοι, τούτων εἰσὶν ὑπερβολαί· ἡ δὲ ὑγεία, ἰσότης. ἐὰν οὖν δι' ὑγρότητα καὶ ψύξιν, ἡ ἐναντία ὥρα παύει· ἐὰν δὲ ἐναντία ὥρα ἔχηται, ἡ ὁμοία κρᾶσις ἐπιγινομένη, ἐπέτεινε καὶ ἀνεῖλε. διὰ ταῦτα δὲ καὶ νοσίζουσι τοὺς ὑγιαίνοντας, ὅτι μεταβάλλουσαι, λύουσι τὴν κρᾶσιν. ἅμα γὰρ ταῖς οἰκείαις ὥραις καὶ ἡλικίαις καὶ τόποις αὐξάνεται. διὸ δεῖ ἐν ταῖς μεταβολαῖς μάλιστα διακυβερνᾶν. ὃ δὲ [καθόλου] περὶ τῶν ὡρῶν εἴρηται, καὶ κατὰ μέρος τὸ αὐτὸ αἴτιον. αἱ γὰρ τῶν πνευμάτων μεταβολαί, καὶ τῶν ἡλικιῶν καὶ τόπων, ὥρας γ

τινός εἰσι μεταβολαί. διὸ καὶ ταῦτα ἐπιτείνει καὶ παύει, καὶ κρίνει καὶ
ποιεῖ, ὥσπερ αἱ ὧραι· καὶ ἐπιτολαὶ τῶν ἄστρων, ὥσπερ ὠρείων, καὶ
ἀρκτοῦρος, καὶ πλειάς, καὶ κύων· ὥσπερ πνευμάτων, καὶ ὑδάτων, καὶ
δ εὐδιῶν, καὶ χειμώνων, καὶ ἀλέας. Διὰ τί ἐν ταῖς μεταβολαῖς τῶν
ὡρῶν ἐμέτοις [οὐ] δεῖ χρῆσθαι; ἢ ἵνα μὴ γίνηται συντάραξις, δια-
ε φόρων γινομένων τῶν περιττωμάτων ἐν τῇ μεταβολῇ; Διὰ τί
καὶ οἱ κιβδηλιῶντες, καὶ οἱ ὑπὸ λιμοῦ, τοὺς πόδας οἰδοῦσιν; ἢ διὰ
τὴν σύντηξιν ἀμφότεροι; συντήκονται δὲ οἱ μὲν διὰ λιμόν, διὰ
τὸ μὴ ὅλως λαμβάνειν τροφήν· οἱ δὲ κιβδηλιῶντες, διὰ τὸ μηδὲν
ϛ ἀπολαύειν ἧς ἀπολαμβάνουσι τροφῆς. Διὰ τί τὰ ἀπὸ χολῆς
νοσήματα ἐν τῷ θέρει (πυρέττουσι γὰρ μάλιστα ἐν τῷ θέρει) τὰ ὀξέα
ἀπὸ χολῆς ὄντα, ἐν τῷ χειμῶνι γίνεται μᾶλλον; [ἢ] διότι μετὰ πυρετοῦ
ὄντα, ὀξέα ἐστί, διὰ τὸ βίαια εἶναι; ἡ δὲ βία, παρὰ φύσιν. ὑγραινομέ-
νων γὰρ τινῶν τόπων, θερμὴ φλεγμασία γίνεται. ἡ δὲ θερμασία, ὑπερ-
βολὴ θερμότητος οὖσα, ποιεῖ τοὺς πυρετούς. ἐν μὲν οὖν τῷ θέρει, ξηραὶ
καὶ θερμαί εἰσιν [αἱ] νόσοι· ἐν δὲ τῷ χειμῶνι, ὑγραὶ καὶ θερμαί· διὸ ὀ-
ξεῖαι. ταχέως γὰρ ἀναιροῦσιν· οὐ γὰρ θέλει πέττεσθαι διὰ τὸ πλῆθος
ζ τοῦ περιττώματος. Διὰ τί ποτε ὁ λοιμὸς μόνη τῶν νόσων μάλι-
στα τοὺς πλησιάζοντας τοῖς θεραπευομένοις προσαναπίμπλησιν;
ἢ ὅτι μόνη τῶν νόσων κοινή ἐστιν ἅπασιν. ὥστε διὰ τοῦτο πᾶσιν ἐπι-
φέρει τὸν λοιμόν, ὅσοι φαύλως ἔχοντες προϋπάρχουσι. καὶ γὰρ διὰ τὸ
ὑπέκκαυμα τῆς νόσου, τὸ παρὰ τῶν θεραπευομένων γινομένης,
η ταχέως ὑπὸ τοῦ πράγματος ἁλίσκονται. Διὰ τί τοῦ χειμῶ-
νος βορείου γινομένου, ἐὰν τὸ ἔαρ ἔπομβρον γίνηται καὶ νότιον, τὸ θέρος
νοσῶδες γίνεται πυρετοῖς καὶ ὀφθαλμίαις; ἢ ὅτι τά τε σώματα ἐκδέ-
χεται τὸ θέρος, πολλὴν ἔχοντα ἀλλοτρίαν ὑγρότητα· καὶ ἡ γῆ καὶ ὁ
τόπος ἐν ᾧ δὴ οἰκῶσι, γίνεται ἔφυδρος, καὶ τοιοῦτος οἷοι λέγονται οἱ ἀεὶ
νοσώδεις τόποι; πρῶτον μὲν οὖν ὀφθαλμίαι γίνονται, τηκομένης

τῆς

τῆς περὶ τὴν κεφαλὴν περιπλώσεως· ἔπειτα πυρετοί. δεῖ γὰρ νοῆσαι, ὅτι τὸ αὐτὸ καὶ θερμότατόν ἐστι, καὶ ψυχρότατον· οἷον, ὕδωρ καὶ λίθος, ὁ μὲν ζεῖ, τὸ δὲ καίει μᾶλλον. ἔν τε τῷ ἀέρι πνῖγη ἐστὶ, θερμαινομένου τοῦ ἀέρος διὰ πάχος· καὶ ἐν τοῖς σώμασιν ὡσαύτως πνῖγη καὶ καύματα· (τὸ δ' ἐν τοῖς σώμασι καῦμα, πυρετός ἐστιν) ἐν δὲ ὀφθαλμοῖς, ὀφθαλμίαι. ὅλως δὲ καὶ ἡ μεταβολὴ ἰσχυρὰ οὖσα, τὰ σώματα φθείρει, ὅταν τοῦ ἀέρος ὑγροῦ ὄντος, εὐθὺς ἐπιλαμβάνῃ τὸ θέρος, θερμὸν ὂν καὶ ξηρόν. ἔτι δὲ χαλεπώτερον, ἐὰν καὶ τὸ θέρος ἔπομβρον γίνηται· ἔχει γὰρ ὁ ἥλιος ὕλην, ἣν ποιήσει ζεῖν, καὶ ἐν τοῖς σώμασι καὶ ἐν τῇ γῇ καὶ ἀέρι· διὸ γίνονται πυρετοὶ καὶ ὀφθαλμίαι. Διὰ τί ἐὰν ὁ χειμὼν νότιος γίνηται καὶ ἔπομβρος, τὸ δὲ θ
ἔαρ αὐχμηρὸν καὶ βόρειον, νοσῶδες ἐστὶ καὶ τὸ ἔαρ καὶ τὸ θέρος; [ἢ] ὅτι ἐν μὲν τῷ χειμῶνι διὰ τὴν ἀλέαν καὶ ὑγρότητα, ὁμοίως τὰ σώματα διάκειται τῇ ὥρᾳ; ὑγρὰ γὰρ ἀνάγκη εἶναι καὶ οὐ συνεστηκότα. οὕτω δὲ ἐχόντων, τὸ ἔαρ ψυχρὸν ὂν, ἔπηξε καὶ ἐσκλήρυνεν αὐτὰ διὰ τὸν αὐχμόν. ὥστε ταῖς μὲν κυούσαις ὁ τόκος ἐαρινὸς εἰς ἐκτρώσεις ἐστὶ, διὰ τὴν θερμασίαν καὶ τὸν σφακελισμὸν τὸν γινόμενον ὑπὸ τῆς ξηρᾶς ψυχρότητος, ἅτε οὐκ ἐκκρινομένης τῆς ὑγρότητος· τὰ δὲ κυόμενα παιδία, ἀσθενῆ ἐστι καὶ πηρὰ, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ ψύχους. συμβέβηκε γὰρ τότε γινόμενα [ἐν εὐδίᾳ,] καὶ συστῆναι καὶ τραφῆναι ἐν τῇ τεκούσῃ. τοῖς δ' ἄλλοις, ἅτε ἐν τῷ ἀέρι οὐκ ἀποκαθαρθέντος τοῦ φλέγματος [διὰ] τὴν ὑπερβολὴν, (ὃ συμβαίνει ὅταν ἀλεεινὸν γίνηται) ἀλλὰ διὰ ψῦχος συστάντος, ὅταν ἐπιλάβῃ τὸ θέρος, καὶ ἡ ἀλέα τήκουσα βίᾳ, τοῖς μὲν χολώδεσι καὶ ξηροῖς, διὰ τὸ μὴ διερὰ εἶναι τὰ σώματα αὐτοῖς, ἀλλὰ τὴν φύσιν αὐτῶν ἔχειν, γίνονται μὲν ὑγρότητες, αὗται δὲ λεπταί· ὥστε ὀφθαλμίαις ξηραῖς ἁλίσκονται· οἱ δὲ φλεγματώδεις, βράγχοις, καὶ εἰς τὸν πνεύμονα καταρρόοις. ταῖς γυναιξὶ δὲ δυσεν-

περίαι γίνονται, διὰ τὴν ὑγρότητα καὶ ψυχρότητα τῆς φύσεως· τοῖς
δὲ γεραιτέροις, ἀποπληξίαι, ὅταν ἀθρόον λυθὲν ὑγρὸν ἐπιπέσῃ,
ι καὶ δι' ἀσθένειαν τοῦ συμφύτου θερμοῦ παγῇ. Διὰ τί ἐὰν μὲν τὸ
θέρος αὐχμηρὸν γένηται καὶ βόρειον, τὸ δὲ μετόπωρον ἐναντίον, ὑ-
γρὸν καὶ νότιον, ἐν τῷ χειμῶνι κεφαλαλγίαι τε γίνονται, καὶ βράγχοι,
καὶ βῆχες, καὶ τελευτῶσιν εἰς φθίσεις; ἢ ὅτι λαμβάνει ὕλην πολλὴν
ὁ χειμών· ὥστ' αὐτῷ ἔργον ἐστὶ, πῆξαι τὴν ὑγρότητα καὶ φλέγμα
ποιῆσαι; ἐν μὲν οὖν ταῖς κεφαλαῖς, ὅταν ὑγρασία γένηται, βάρη
ποιεῖ· ἐὰν δὲ ἡ πολλὴ καὶ ψυχρά, σφακελισμούς. ἐὰν δὲ διὰ πλῆ-
θος μὴ πήξῃ, ῥεῖ εἰς τὸν ἐχόμενον τόπον· ὅθεν αἱ βῆχες καὶ οἱ βράγχοι,
ια καὶ αἱ φθόαι γίνονται. Διὰ τί ἐὰν βόρειον γένηται τὸ θέρος καὶ αὐ-
χμῶδες, καὶ τὸ μετόπωρον, συμφέρει τοῖς φλεγματώδεσι καὶ ταῖς
γυναιξίν; ἢ ὅτι ἡ φύσις ἐπὶ θάτερα ἀμφοῖν ὑπερβάλλει; ὥστε εἰς
τοὐναντίον ἡ ὥρα ἑλκύσασα, καθίστησιν εἰς τὴν εὐκρασίαν· καὶ πα-
ραχρῆμά τε ὑγιαίνουσιν, ἐὰν μή τι δι' ἑαυτοὺς ἁμαρτάνωσι· καὶ εἰς τὸν
χειμῶνα οὐχ ὑγροὶ ἀφικνοῦνται, ἔχοντες ὑπεκκαύματα τῷ ψύ-
ιβ χει. Διὰ τί τοῖς χολώδεσι νοσῶδές ἐστι τὸ βόρειον καὶ αὐχμῶδες
θέρος καὶ μετόπωρον; ἢ ὅτι ἐπὶ ταὐτὸ ῥέπει αὐτοῖς τὸ σῶμα καὶ αἱ ὧ-
ραι; ὥστε ὥσπερ πῦρ ἐπὶ πυρὶ γίνεται. ξηραινομένων γὰρ τῶν σωμά-
των, καὶ τοῦ γλυκυτάτου μὲν ἐξικμαζομένου ἐξ αὐτῶν, ὑπερθερ-
μαινομένων δὲ λίαν, ἀνάγκη διὰ μὲν τὰς συντήξεις, ὀφθαλμίας
ξηρὰς γίνεσθαι· διὰ δὲ τὸ χολῶδες, τοὺς ὑπολειπομένους εἶναι χυ-
μούς· ὑπερθερμαινομένων δὲ καὶ τούτων, πυρετοὺς ὀξεῖς γίνεσθαι, ἅ-
τε ὑπὸ ἀκράτου τῆς χολῆς· ἐνίοις δὲ μανίας, οἷς ἂν μέλαινα χο-
λὴ φύσει ἐνῇ. αὕτη γὰρ ἐπιπολάζει, ἀναξηραινομένων τῶν ἐναν-
ιγ τίων χυμῶν. Διὰ τί [τὸ] τὰ ὕδατα μεταβάλλειν, νοσῶδές φα-
σιν εἶναι· τὸ δὲ τὸν ἀέρα, οὔ; ἢ ὅτι τοῦτο γίνεται τροφή, καὶ ἔχοντες καὶ ἀπο-
λελαυκότες τοῦ ὕδατος ἀπέρχονται, τοῦ δὲ ἀέρος οὐδέν; ἔτι ὕδατος
μὲν

μὲν πολλὰ εἴδη ἐστὶ, καὶ διάφορα καθ' αὑτά, ἀέρος δ' οὔ. ὥστε καὶ τοῦτο αἴτιον. ἐν μὲν γὰρ τῷ ἀέρι σχεδὸν τῷ αὐτῷ συμβαίνει ἐπιτελεῖν, καὶ ἀποδημοῦντας· ἐν δὲ ὕδασιν ἄλλοις. διὸ καλῶς δοκεῖ νοσώδης ἡ τοῦ ὕδατος μεταβολὴ εἶναι.

ιδ Διὰ τί μᾶλλον ἡ τοῦ ὕδατος ἢ [ἡ] τῶν σιτίων μεταβολὴ νοσώδης; [ἢ] ὅτι πλεῖστον ἀναλίσκομεν τὸ ὕδωρ; ἔν τε [γὰρ] τοῖς σιτίοις ὑπάρχει, καὶ ὄψοις, καὶ ἐν τῷ πόματι τὸ πλεῖστον ὕδωρ.

ιε Διὰ τί δ' ἡ μεταβολὴ νοσώδης; ἢ ὅτι » πᾶσα μὲν ἡ μεταβολὴ, καὶ ὥρας καὶ ἡλικίας, εὐκίνητον. εὐκίνητα γὰρ » τὰ ἄκρα, οἷ [καὶ] αἱ ἀρχαὶ καὶ αἱ τελευταί. ὥστε καὶ αἱ τροφαὶ ἕτεραι οὖσαι, ἀλλήλας φθείρουσιν. αἱ μὲν γὰρ ἄρτι, αἱ δὲ, οὔπω προσπεφύκασιν. ἔτι δὲ ὥσπερ ἡ ποικίλη τροφὴ νοσώδης, (ταραχώδης γὰρ καὶ οὐ μία πέψις) οὕτω συμβαίνει μεταβάλλουσιν ὕδωρ, ποικίλῳ πόματος χρῆσθαι τῇ τροφῇ· καὶ ἡ τοιαύτη τροφὴ, κυριωτέρα τῆς ξηρᾶς ἐστὶ, τῷ πλεῖστον εἶναι, καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν σιτίων τὸ ὑγρὸν γίνεσθαι τροφήν.

ιϛ Διὰ τί ἡ τῶν ὑδάτων μεταβολὴ τοῖς ἔχουσι φθεῖρας ποιεῖ πολλοὺς ἔχειν; ἢ ὅτι ἀπεψία γινομένη τοῦ ὑγροῦ διὰ τὴν ταραχὴν, ἣ γίνεται, διὰ τὴν ποικιλίαν τοῦ ὕδατος πυκνὰ μεταβάλλουσιν, ὑγρότητα ἐμποιεῖ· καὶ μάλιστα ἐν τῷ ἐπιτηδείως ὑπάρχοντι τόπῳ; ὁ δὲ ἐγκέφαλος, ὑγρός· διὸ καὶ ἡ κεφαλὴ ἀεὶ μάλιστα. δηλοῖ δ', ὅτι αἱ τρίχες ἔνεισι μάλιστα ἐν αὐτῇ. ἡ δὲ τοῦ τόπου τούτου ὑγρότης, φθειρῶν ποιητική. δηλοῖ δ' ἐπὶ τῶν παίδων· ὑγροκέφαλοί τε γὰρ εἰσι, καὶ πολλάκις ἢ κορυζῶσιν, ἢ αἷμα ποιεῖ ῥεῖν· καὶ φθεῖρας πλείους οἱ ἐν ταύτῃ τῇ ἡλικίᾳ ἔχουσι.

ιζ Διὰ τί ἀπὸ πλειάδος μέχρι ζεφύρου οἱ τὰς μακρὰς νόσους κάμνοντες μάλιστα ἀναιροῦνται, καὶ οἱ γέροντες μᾶλλον τῶν νέων; πότερον ὅτι δύο ἐστὶ τὰ φθαρτικώτατα, ὑπερβολή τε καὶ ψύχος; τὸ γὰρ ζῶν, θερμόν· ἡ δὲ ὥρα αὕτη, ἄμφω ταῦτ' ἔχει. ψυχρά τε γάρ ἐστι, καὶ ἀκμαιότατος ὁ χειμών. τὸ λοιπὸν γὰρ, ἔαρ ἐστίν. ἢ ὅτι ὁμοίως μὲν διάκεινται τοῖς γέρουσι τῶν

καμνόντων οἱ τὰς μακρὰς κάμνοντες ἀσθενείας; οἱ γὰρ ἤδη γήρας, ἢ μακρὰ ἀσθένεια συμβαίνει. τὸ γὰρ σῶμα ἀμφοῖν, ξηρὸν καὶ ψυχρόν ἐστι· τὴν μὲν, διὰ ἡλικίαν, τὴν δὲ, διὰ νόσον. ὁ δὲ χειμὼν καὶ οἱ πάγοι, ὑπερβολή ἐστι ψυχρότητος καὶ ξηρότητος· μικρᾶς [γοῦν] ξηρότητος
οὐδὲν δεομένοις αὐτοῖς ῥοπῆς, γίνεται οἷον πῦρ ἐπὶ πυρὶ ὁ χειμών· καὶ φθείρει διὰ ταῦτα.

ιη Διὰ τί ἐν τοῖς ἑλώδεσι, τὰ μὲν ἐν τῇ κεφαλῇ ἕλκη, ταχὺ ὑγιάζεται· τὰ δὲ ἐν ταῖς κνήμαις, μόλις; ἢ ὅτι βαρεῖα ἡ ὑγρότης, διὰ τὸ γεώδης εἶναι· τὰ δὲ βαρέα, εἰς τὸ κάτω ἀποχωρεῖ; τὰ μὲν οὖν ἄνω, ἔκκριτα, διὰ τὸ ἀποκεχωρηκέναι εἰς τὰ κάτω· τὰ δὲ κάτω, πολλῆς [γέμει] περιττώσεως καὶ δυσπέπτου. ἐνίοτε

ιθ Διὰ τί ἐὰν τοῦ χειμῶνος γινομένου βορείου, καὶ τοῦ ἔαρος νοτίου καὶ ἐπόμβρου, τὸ θέρος λίαν αὐχμηρὸν γένηται, θανατῶδες γίνεται τὸ μετόπωρον πᾶσι, μάλιστα δὲ τοῖς παιδίοις, καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ δυσεντερίαι καὶ τεταρταῖοι χρόνιοι γίνονται ἐν αὐτῷ; ἢ ὅτι μετρίου μὲν ἐπιγινομένου ὕδατος θερινοῦ, καταψυχθὲν τὸ ζέον ὑγρὸν ἐν ἡμῖν, λωφᾷ ὅσον ἐθερμάνθη ἐν τῷ ἦρι γινομένῳ τῷ ὑγρῷ; εἰ δὲ μή, τὰ μὲν παιδία, διὰ τὸ ὑγρὰ φύσει καὶ θερμὰ εἶναι, ὑπερζεῖ τῷ πάθει, διὰ τὸ μὴ καταψυχθῆναι. ὅσα δὲ μὴ τοῦ θέρους, τοῦ μετοπώρου ὅσον ἐκζεῖ. αἱ δὲ περιττώσεις, ἐὰν μὴ εὐθὺ ἀνέλωσι, περὶ πνεύμονα καὶ ἀρτηρίαν γινόμεναι. ἄνω γὰρ πρῶται συνίστανται, διὰ τὸ ὑπὸ τοῦ ἀέρος ἡμᾶς θερμαίνεσθαι. διὰ γὰρ ταῦτα καὶ ὀφθαλμίαι πυρετοῦ πρότερον γίνονται ἐν τῷ νοσερῷ θέρει. ἐὰν οὖν μὴ ἐν τοῖς ἄνω (καθάπερ εἴρηται) τὰ περιττώματα εὐθὺς ἀνέλῃ, καταβαίνουσιν εἰς τὰς κοιλίας ἄπεπτα ὄντα· τοῦτο δέ ἐστι δυσεντερία· διὰ [δὲ] τὸ μὴ ἐκκρίνεσθαι ὑπὸ πλήθους τὸ ὑγρόν. καὶ ἐὰν παύσωνται, τεταρταῖοι γίνονται τοῖς σωζομένοις. ἡ γὰρ τοῦ ἀπέπτου ὑπόστασις, μονιμωτάτη ἐστί, καὶ σύντονος γίνεται τῷ σώματι, καθάπερ ἡ μέλαινα χολή.

κ Διὰ τί ἐὰν τὸ θέρος ἔπομβρον γένηται καὶ νότιον,

καὶ τὸ

καὶ τὸ μετόπωρον, ὁ χειμὼν νοσερὸς γίνεται; ἢ ὅτι σφόδρα ὑγρὰ τὰ
σώματα ὁ χειμὼν λαμβάνει, καὶ ἡ μεταβολὴ ἔτι μεγάλη γίνεται ἐξ
ἀλέας πολλῆς, καὶ οὐκ ἐκ προσαγωγῆς, διὰ τὸ καὶ τὸ μετό-
πωρον γίνεσθαι ἀλεεινόν; ὥστε τοῖς μὲν γίνεσθαι ἀνάγκη τὰ ὀξέα
νοσήματα, μὴ ἀραιοῖς οὖσι. τοῖς γὰρ τοιούτοις, ἄνω μᾶλλον τὰ ὑ-
γρὰ περιττώματα ἀθροίζεται, διὰ τὸ τούτους μὲν τοὺς τόπους ἔ-
χειν χώραν, τοὺς δὲ κάτω στερεοὺς εἶναι. οἱ οὖν ὄντες πυκνόσαρκοι, οὐ
πολλὰ περιττώματα δέχονται. ψυχομένης οὖν τῆς περιττώσεως τῆς
ἐν τοῖς ἄνω μέρεσι τοῦ σώματος, ὥσπερ τοῖς οἰνωμένοις ὅταν ῥιγῶ-
σι, τὰ εἰρημένα [νοσήματα] συμβαίνει γίνεσθαι. τοῖς δὲ ἀραιοτέροις
πυρετῶν γινομένων, τοὺς ἀπὸ πλείστης ἀπεψίας γινομένους πυρε-
τοὺς, καύσους συμβαίνει γίνεσθαι, διὰ τὸ τοῖς τοιούτοις ἐσκεδάσθαι
μὲν μᾶλλον κατὰ πᾶν τὸ σῶμα τὰ ὑγρὰ, ἢ τοῖς πυκνοσάρκοις· συνι-
σταμένης δὲ τῆς σαρκὸς αὐτῶν ὑπὸ τοῦ χειμῶνος, θερμαινόμενα τὰ
ὑγρὰ, πυρετοὺς ποιοῦν. ἡ γὰρ παντὸς τοῦ σώματος ὑπερβάλλουσα θερ-
(ὑπαρχ. γρ. μότης, ἐστὶ πυρετός· ἐπιγινομένη δὲ διὰ τὸ πλῆθος τῆς ὑπαρ-
χούσης αὐτοῖς ὑγρότητος, καῦσος γίνεται. Διὰ τί ὅταν ἐκ γῆς κα
ἀνίῃ ἀτμὸς πολὺς ὑπὸ τοῦ ἡλίου, τὸ ἔτος λοιμῶδες γίνεται; ἢ ὅτι ὑ-
γρὸν ἀνάγκη καὶ ἔπομβρον τὸ ἔτος σημαίνειν, καὶ τὴν γῆν ὑγρὰν ἀ-
νάγκη εἶναι; οἷον οὖν ἐν ἑλώδει τόπῳ ἡ οἴκησις γίνεται. νοσώδης δὲ ἡ τοι-
αύτη ἐστί. καὶ τὰ σώματα δὴ τότε ἀνάγκη περίττωμα πολὺ ἔχειν·
ὥστε ἐν τῷ θέρει ἔχειν ὕλην νοσώδη. Διὰ τί γίνεται τὰ ἔτη νο- κβ
σώδη, ὅταν γίνηται φορὰ τῶν μικρῶν βατράχων τῶν φρυνοειδῶν; ἢ ὅ-
τι ἕκαστον εὐθενεῖ ἐν τῇ οἰκείᾳ χώρᾳ τῆς φύσεως; καὶ ταῦτα δὴ τοῦτον
φύσις ἐστὶν ὑγρά· ὥστε ἔπομβρον καὶ ὑγρὸν σημαίνει τὸν ἐνιαυτὸν
γίνεσθαι. τὰ δὲ τοιαῦτα ἔτη, νοσώδη ἐστίν. ὑγρὰ γὰρ τὰ σώμα-
τα ὄντα, πολὺ ἔχει τὸ περίττωμα· ὅ ἐστι τῶν νόσων αἴτιον. Διὰ κγ
τί οἱ νότοι οἱ ξηροὶ καὶ μὴ ὑδατώδεις, πυρετώδεις εἰσίν; ἢ ὅτι

ὑγρότητα καὶ θέρμην ἀλλοτρίαν ποιοῦσιν; εἰσὶ γὰρ ὑγροὶ καὶ θερμοὶ
φύσει. τοῦτο δ' ἐστὶ πυρετῶδες. ὁ γὰρ πυρετὸς, ἐξ ἀμφοτέρας τῆς τού-
των ἐστὶν ὑπερβολῆς. ὅταν μὲν οὖν ἄνευ ὕδατος πνέωσι, ταύτην
ἐν ἡμῖν ποιοῦσι τὴν διάθεσιν· ὅταν δ' ἅμα ὕδατι, τὸ ὕδωρ κατα-
ψύχει ἡμᾶς· οἱ δ' ἐκ θαλάττης νότοι, καὶ συμφέρουσι τοῖς φυτοῖς.
ἐψυγμένοι γὰρ ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἀφικνοῦνται πρὸς αὐτά. αἱ δ'
κδ ἐρυσίβαι, γίνονται ὑπὸ ὑγρότητος καὶ θέρμης ἀλλοτρίας. Διὰ
τί ἐν τοῖς νότοις βαρύτερον ἔχουσι καὶ ἀδυνατώτερον οἱ ἄνθρωποι;
ἢ ὅτι ἐξ ὀλίγου πολὺ ὑγρὸν γίνεται, διατηκόμενον διὰ τὴν ἀλέαν· καὶ
ἐκ πνεύματος κούφου, ὑγρὸν βαρύ; ἔτι δὲ ἡ δύναμις ἡμῶν, ἐν
τοῖς ἄρθροις ἐστί. ταῦτα δ' ἀνίεται ὑπὸ τῶν νοτίων. δηλοῦσι δὲ οἱ
ψόφοι τῶν κεκολλημένων. τὸ γὰρ γλίσχρον ἐν τοῖς ἄρθροις, πεπη-
γὸς μὲν, κωλύει κινεῖσθαι ἡμᾶς· ὑγρὸν δ' λίαν ὄν, συντείνεσθαι.
κε Διὰ τί ἀῤῥωστοῦσι μὲν μᾶλλον τοῦ θέρους, ἀποθνήσκουσι δὲ μᾶλ-
λον οἱ ἀῤῥωστοῦντες τοῦ χειμῶνος; [ἢ] διὰ τὴν πυκνότητα, ἐντὸς τῶν
σωμάτων συνεσταλμένου τοῦ θερμοῦ· καὶ πονοῦντες μᾶλλον, εἰ μὴ
πέττοιμεν, τῶν ἐν ἡμῖν συνισταμένων περιττωμάτων, ἰσχυρὰν ἀνάγκη
τὴν ἀρχὴν εἶναι τῆς νόσου; τοιαύτην δὲ οὖσαν, φθαρτικὴν εἰκός ἐ-
στιν αὐτὴν εἶναι. ἐν δὲ τῷ θέρει, μανοῦ καὶ κατεψυγμένου παντὸς τοῦ
σώματος, καὶ ἐκλελυμένου πρὸς τοὺς πόνους ὄντος, ἀρχὰς νόσων ἀ-
νάγκη πλείους μὲν γίνεσθαι, διά τε κόπους καὶ ἀπεψίαν τῶν εἰσφε-
ρομένων, (καὶ γὰρ οἱ νέοι καρποὶ τότε εἰσὶν) ἀλλ' οὐχ οὕτως ἰσχυρὰς
κϛ διὸ εὐβοήθητοι. Διὰ τί μετὰ τὰς τροπὰς ἀμφοτέρας, μέχρι
ἑκατὸν ἡμερῶν ἀποθνήσκουσι μάλιστα; ἢ ἄχρι τοσούτου ἑκατέρα ἡ
ὑπερβολὴ διέχει, ἥτε τοῦ θερμοῦ καὶ τοῦ ψυχροῦ; ἡ δὲ ὑπερβολὴ, τοῖς
κζ ἀσθενέσι ποιεῖ τὰς νόσους καὶ τὰς φθοράς. Διὰ τί τὸ ἔαρ καὶ
τὸ φθινόπωρον νοσώδη; [ἢ] ὅτι αἱ μεταβολαὶ νοσώδεις; τὸ δὲ μετό-
πωρον, τοῦ ἔαρος νοσωδέστερον· ὅτι μᾶλλον τοῦ θερμοῦ ψυχομένου, ἢ

τοῦ ψυ-

τοῦ ψυχροῦ θερμαινομένου, νοσοῦμεν. ἐν μὲν οὖν τῷ ἔαρι, τὸ ψυχρὸν θερμαίνεται· ἐν δὲ τῷ μετοπώρῳ, τὸ θερμὸν ψύχεται.

κη Διὰ τί ἐν τῷ χειμῶνι, ἐλάττω μὲν τὰ ἀρρωστήματα, ἢ ἐν τῷ θέρει, θανάσιμα δὲ μᾶλλον; ἢ ὅτι ἐν μὲν τῷ θέρει ἀπὸ μικρᾶς προφάσεως ἀρρωστήματα· ἐν δὲ τῷ χειμῶνι, οὔ· πεπτικώτεροι γὰρ καὶ ὑγιεινότεροι ἡμῶν αὐτῶν, ὥστε εἰκότως τὰ ἀπὸ μείζονος προφάσεως γινόμενα, μείζω καὶ ἀναιρετικώτερα. ταὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ἀθλητῶν, καὶ ὅλως ἐπὶ τῶν ὑγιεινῶς διακειμένων ὁρῶμεν. ἢ γὰρ οὐ λαμβάνονται νόσῳ, ἢ ταχὺ συναπίασι. μεγάλης γὰρ αἰτίας δέονται.

κθ Διὰ τί τοῦ μὲν φθινοπώρου καὶ τοῦ χειμῶνος οἱ καῦσοι μᾶλλον γίνονται ἐν ταῖς ψυχραῖς ὥραις, τοῦ δὲ θέρους τὰ ῥίγη ἐνοχλεῖ καυμάτων ὄντων; ἢ ὅτι τῶν κατὰ τὸν ἄνθρωπον, ἡ χολὴ μὲν ἐστὶ θερμὸν, τὸ δὲ φλέγμα ψυχρόν; ἐν μὲν οὖν τῷ θέρει, τὸ ψυχρὸν διαλύεται, καὶ διαχυθὲν ῥίγη καὶ τρόμους παρασκευάζει· ἐν δὲ τῷ χειμῶνι, τὸ θερμὸν ὑπὸ τῆς ὥρας κρατεῖται κατεψυγμένον. οἱ δὲ καῦσοι, μᾶλλον ἐνοχλοῦσι χειμῶνος καὶ τοῦ φθινοπώρου, ὅτι διὰ τὸ ψῦχος, τὸ θερμὸν εἴσω συστέλλεται· ὁ δὲ καῦσος, εἴσωθέν ἐστι, καὶ οὐκ ἐπιπολῆς. εἰκότως οὖν οἱ καῦσοι ταύτην τὴν ὥραν γίνονται. καταμάθοι τοῦτο δὴ ἄν τις ἀκριβέστερον ἐπὶ τῶν ψυχρολουτρούντων [ψυχρολ] τοῦ χειμῶνος, καὶ τῶν τοῦ χειμῶνος λουομένων τῷ θερμῷ· ὅτι οἱ μὲν τῷ ψυχρῷ λουόμενοι, ἀπορριγώσαντες ὀλίγον χρόνον ἕως λούωνται, τὴν λοιπὴν ἡμέραν οὐδὲν πάσχουσιν ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ· οἱ δὲ τῷ θερμῷ ὕδατι χρησάμενοι, δυσριγωτέρως διάγουσι. τῶν μὲν γὰρ τῷ ψυχρῷ λουομένων, πυκνοῦται ἡ σὰρξ, καὶ συστέλλεται εἴσω τὸ θερμόν· τῶν δὲ θερμολουτρούντων, ἡ σὰρξ ἀραιοῦται, καὶ τὸ θερμὸν ἕως τοῦ ἔξω τόπου προσίσταται.

λ Τίς καταπλάσματος ἀρετή; ἢ διὰ τὸ χυλικὸν εἶναι, καὶ ἀνίδρωτι ποιεῖ καὶ ἀποπνοίαν; Τῷ δῆλον ὅταν ἔμπυον; ἢ ἐὰν καταχεομένου τοῦ θερμοῦ ἀλλαγῇ, ἔμπυον; εἰ δὲ μή, οὔ;

λα Ποῖα δεῖ καίειν, ἢ ποῖα δεῖ τέμνειν; ἢ ὅσα μὲν ἔχει στόμια μέγα, καὶ οὐ ταχὺ συμφύεται, ταῦτα καίειν δεῖ, ὅπως ἡ ἐσχάρα ἐκεῖ πέσῃ· οὕτω γὰρ οὐκ ἔσται ὕπουλα. λβ Τίς ἐναίμου ἀρετή; ἢ τὸ ξηραντικὸν εἶναι, καὶ τῆς ἐπιούσης περιπλώσεως σταλτικὸν, ἀλλ' ἐσχαρώσεως καὶ σήψεως τῆς σαρκός; οὕτω γὰρ ἀφλέγμαντον ἂν εἴη καὶ συμφυτικόν. μὴ ἐπιρρέοντος μὲν γὰρ, ἀφλέγμαντον ἔσται· ξηρὸν δὲ ὂν, [συμφύεται· ἕως δὲ ἂν ὑγρὸν ῥοῇ, οὐ] συμφύσεται. διὰ τοῦτο οὖν δριμέα τὰ πάντα· ὥστε ἀποστύφει. λγ Ποῖα τέμνειν δεῖ καὶ ποῖα καίειν, καὶ ποῖα οὒ, ἀλλὰ φαρμάκοις; ἢ τὰ μὲν ἐπὶ ταῖς μασχάλαις καὶ βουβῶσι, φαρμάκῳ; μετὰ γὰρ διαίρεσιν, τὰ μὲν, ἐπίπονα· τὰ δὲ, ἐπικίνδυνα. καίειν δὲ τὰ πλατέα τῶν φυμάτων, καὶ πολὺ περίβλημα ἔχοντα· καὶ ἐν φλεβώδεσι καὶ μὴ ἐν σάρκοις· τέμνειν δὲ τὰ εἰς ὀξὺ συνηγμένα, καὶ τὰ μὴ ἐν στερεοῖς. λδ Διὰ τί ἐὰν χαλκῷ τις τμηθῇ, ῥᾶον ὑγιάζεται, ἢ σιδήρῳ; πότερον ὅτι λειότερον· ὥσθ' ἧττον σπαράττει καὶ ποιεῖ πληγήν. ἢ εἴπερ ἀκμὴν μᾶλλον ὁ σίδηρος λαμβάνει, ῥάων καὶ ἀπαθεστέρα ἡ διαίρεσις; ἀλλὰ μὴν φαρμακῶδες ὁ χαλκὸς, ἡ δὲ ἀρχὴ ἰσχυρά. τὸ μὲν οὖν εὐθὺς ἅμα τῇ τομῇ θᾶττον· τὸ φάρμακον ποιεῖ τὴν σύμφυσιν. λε Διὰ τί δὲ καὶ τὰ κάτω καύματα θᾶττον ὑγιάζεται; ἢ ὅτι μανώτερον καὶ ἧττον σωματικόν; ἐν δὲ τοῖς στερεωτέροις πλείων ἡ θερμότης. λϛ Πότερον ἡ πτισάνη κουφοτέρα ἡ κριθίνη, καὶ βελτίων πρὸς τὰ ἀρρωστήματα, ἢ ἡ πυρίνη; δοκεῖ γὰρ τισιν αὕτη, σημεῖον ποιουμένοις τοὺς μεταχειριζομένους, ὅτι πολὺ ὑγιέστεροι οἱ περὶ τὴν τῶν ἀλεύρων ἐργασίαν, ἢ τὴν τῶν ἀλφίτων. εἶθ' ὅτι ὑγρότερον ἡ κριθή· τὸ δὲ ὑγρότερον πλέον, οὐ πέψεως. ἢ οὐθὲν κωλύει ἔνια ἔχειν δυσπεπτότερα, καὶ ἔνια πρὸς κουφότητα χρησιμώτερα; οὐ γὰρ μόνον ὑγροτέρα ἐστὶν ἡ κριθὴ τοῦ πυροῦ, ἀλλὰ καὶ ψυχροτέρα. δεῖ δὲ τὸ ῥόφημα καὶ τὸ προσφερόμενον τοιοῦτον εἶναι τῷ πυρέττοντι, ὃ τροφήν τε βραχεῖαν ποιήσει, καὶ κατα-

καταψύξει. ἡ δὲ παλιαστάμην τοῦτο ἔχει ἢ κριθίνη. διὰ γὰρ τὸ ὑγρότερον ἢ σωματωδέστερον εἶναι, ὀλίγον δίδωσι, καὶ τοῦτο ψυχικόν. Διὰ λζ τί τὴν αἱμωδίαν παύει ἡ ἀνδράχνη, καὶ ἅλες; ἢ ὅτι ἡ μὲν, ὑγρότητά τινα ἔχει; φανερὰ δὲ αὕτη μασωμένοις τε, καὶ ἐὰν συντεθῇ χρόνον τινά· ἕλκεται γὰρ ἡ ὑγρότης. τὸ δὲ γλίσχρον εἰσδυόμενον, ἐξάγει τὸ ὀξύ. καὶ γὰρ ὅτι συγγενής, ἡ ὀξύτης σημαίνει. ἔχει γάρ [τινα] ὀξύτητα ὁ χυμός. ὁ δὲ ἅλς συντήκων, ἐξάγει καὶ τὴν ὀξύτητα. Διὰ λη τί οὖν κονία καὶ τὸ νίτρον οὔ; ἢ ὅτι στύφει, καὶ οὐ τήκει; Διὰ τί τοὺς λθ [μὲν] θερινοὺς κόπους λουτρῷ ἰᾶσθαι δεῖ, τοὺς δὲ χειμερινοὺς ἀλείμμασιν; ἢ τοὺς μὲν, ἀλείμματι, διὰ τὰς φρίκας καὶ τὰς γινομένας μεταβολάς; θερμὸν γὰρ λύει δεῖ, ἃ ποιήσει ἀλεάζειν· τὸ δὲ ἔλαιον, θερμόν. ἐν δὲ τῷ θέρει καθυγραίνειν. ἡ γὰρ ὥρα ξηρά, καὶ οὐ φοβεραὶ [αἱ] φρίκαι, διὰ τὴν εἰς ἀλέαν ἔκκλισιν. ὀλιγοσιτία δὲ [καὶ] κωθωνισμὸς θέρους· τὸ μὲν, ὅλως· τὸ δέ, μᾶλλον. ὁ μὲν πότος θέρους ὅλως, διὰ τὴν ξηρότητα· ἡ δὲ ὀλιγοσιτία, κοινὸν μέν, μᾶλλον δὲ θέρους. ἐκθερμαίνεται γὰρ διὰ τὴν ὥραν ὑπὸ τῶν σιτίων. Διὰ μ τί τῶν φαρμάκων, τὰ μὲν, τὴν κοιλίαν λύει, τὴν δὲ κύστιν οὔ· τὰ δέ, τὴν μὲν κύστιν λύει, τὴν κοιλίαν δὲ οὔ; ἢ ὅσα μέν ἐστιν ὑγρὰ τὴν φύσιν καὶ ὕδατος μεστά, ταῦτα ἂν ᾖ φαρμακώδη, λύει τὴν κύστιν; ἐκεῖ γὰρ ὑφίσταται τὰ ἄπεπτα τῶν ὑγρῶν. ὑποδοχὴ γάρ ἐστιν ἡ κύστις τοῦ μὴ πεττομένου ὑγροῦ ἐν τῇ κοιλίᾳ, ὃ οὐ μένει, ἀλλὰ πρὶν ποιῆσαί τι ἢ παθεῖν, ὑποχωρεῖ. ὅσα δὲ ἐκ γῆς τὴν φύσιν ἐστίν, ἂν ᾖ φαρμακώδη, ταῦτα δὲ τὴν κοιλίαν λύει. εἰς ταύτην γὰρ ἡ φορὰ τῶν γεωδῶν. ὥστε ἂν ᾖ κινητόν, ταράττει. Διὰ τί δὲ τὰ μα μὲν τὴν ἄνω κοιλίαν, τὰ δὲ τὴν κάτω κινεῖ; οἷον ἐλλέβορος μὲν τὴν ἄνω, σκαμμωνία δὲ τὴν κάτω· τὰ δέ, ἄμφω, οἷον ἐλατήριον καὶ τῆς θαψίας ὁ ὀπός. ἢ ὅτι τὰ μέν ἐστι ψυχρὰ τῶν φαρμάκων τῶν τὴν κοιλίαν κινούντων, [τὰ δέ, θερμά·] ὥστε τὰ μέν, διὰ τὴν

θερμότητα εὐθὺς ἐν τῇ ἄνω κοιλίᾳ ὄντα, φέρεται ἐξ αὐτῆς πρὸς τὸν ἄνω τόπον, κἀκεῖθεν συντήξαντα, μάλιστα μὲν τὰ ἀλλοτριώτατα καὶ ἥκιστα συμπεφυκότα· ἂν δὲ ἰσχυρὸν ᾖ τὸ φάρμακον, ἢ πλέον δοθῇ τῆς φύσεως, κατάγει εἰς τὴν ἄνω κοιλίαν· ταῦτά τε, καὶ ἐὰν τὸ περίττωμα. ἢ καὶ διὰ τὴν θερμότητα ταράττον τὸ πνεῦμα πολὺ γινόμενον ὑπ' αὐτοῦ, προσιστᾶν τοὺς ἐμέτους ποιεῖ. τὰ δὲ ψυχρὰ τὴν φύσιν αὐτῶν διὰ βάρος, καὶ πρὶν παθεῖν τι ἢ ποιῆσαι, κάτω φέρεται· κἀκεῖθεν ὁρμῶντα, τὸ αὐτὸ δρᾷ τοῖς ἄνω. κατὰ γὰρ τοὺς πόρους διιόντα ἐκεῖθεν, καὶ κινήσαντα ὧν ἂν κρατήσῃ περιττωμάτων καὶ συντηγμάτων λαβόντα, τὴν αὐτὴν ἄγει ὁδόν. ὅσα δὲ ἀμφοῖν μετέχει, καὶ ἔστι μικτὰ τῶν φαρμακωδῶν ἐκ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ, ταῦτα δὲ δι' ἑκατέραν τὴν δύναμιν ἀπεργάζεται ἄμφω, ὥσπερ καὶ νῦν παρασκευάζουσιν οἱ ἰατροὶ μιγνύντες ἀλλήλοις.

μβ Διὰ τί τὰ φάρμακα καθαίρει, ἄλλα δὲ πικρότερα ὄντα καὶ στρυφνότερα, καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς τοιούτοις ὑπερβάλλοντα, οὐ καθαίρει; ἢ διότι οὐ διὰ τὰς τοιαύτας δυνάμεις καθαίρει, ἀλλ' ὅτι ἄπεπτά ἐστι; [ὅσα γὰρ δι' ὑπερβολὴν θερμότητος ἢ ψυχρότητος, μικρὰ ὄντα τοὺς ὄγκους, ἄπεπτά εἰσι,] καὶ οἷα κρατεῖν, ἀλλὰ μὴ κρατεῖσθαι ὑπὸ τῆς τῶν ζώων θερμότητος, εὐδιάχυτα ὄντα ὑπὸ τῶν δύο κοιλιῶν, ταῦτα φαρμακά ἐστιν· ὅταν γὰρ εἰς τὴν κοιλίαν εἰσέλθωσι καὶ διαχυθῶσι, φέρεται καθ' οὕσπερ ἡ τροφὴ πόρους εἰς τὰς φλέβας. οὐ πεφθέντα δὲ, ἀλλὰ κρατήσαντα, ἐκπίπτει φέροντα [τὰ] ἐμπόδια αὐτοῖς· καὶ καλεῖται τοῦτο κάθαρσις. χαλκὸς δὲ καὶ ἄργυρος καὶ τὰ τοιαῦτα, ἄπεπτα μέν ἐστιν ὑπὸ τῆς τῶν ζώων θερμότητος, ἀλλ' οὐκ εὐδιάχυτα ταῖς κοιλίαις. ἔλαιον δὲ καὶ μέλι καὶ γάλα, καὶ τὰ τοιαῦτα τῆς τροφῆς, καθαίρει, ἀλλ' οὐ τῷ ποιῷ, ἀλλὰ τῷ ποσῷ. ὅταν γὰρ διὰ πλῆθος ἄπεπτα γένηται, τότε καὶ καθαίρει, εἴπερ καθαίρῃ. διὰ δύο γὰρ αἰτίας ἄπεπτά ἐστιν, διὰ τὸ ποιὰ αὐτὰ εἶναι, ἢ διὰ τὸ ποσά. διόπερ οὐ φάρμα-

κόν

κὸν ἐστιν οὐδὲν τῶν εἰρημένων· οὐδὲ γὰρ διὰ δύναμιν καθαίρει. στρυφνότης δὲ καὶ πικρότης συμβέβηκε τοῖς φαρμάκοις, καὶ δυσωδία, διὰ τὸ ἐναντίον εἶναι τῇ τροφῇ τὸ φάρμακον. τὸ μὲν γὰρ, πεφθὲν ὑπὸ τῆς φύσεως, τοῦτο προσφύεται τοῖς σώμασι, καὶ καλεῖται τροφή· τὸ δὲ, μὴ πεφυκὸς κρατεῖσθαι, εἰσιὸν δὲ εἰς τὰς φλέβας, καὶ δι' ὑπερβολὴν θερμότητος ἢ ψυχρότητος ταράττον· αὕτη δὲ φαρμάκου φύσις ἐστίν.

μγ Διὰ τί τὸ μὲν πέπερι, πολὺ μὲν ὄν, τὴν κύστιν λύει· ὀλίγον δὲ, τὴν κοιλίαν; ἡ δὲ σκαμμωνία, πολλὴ οὖσα, τὴν κοιλίαν λύει· ὀλίγη δὲ καὶ παλαιὰ, τὴν κύστιν; ἢ διότι ἑκάτερον ἑκατέρας ἐστὶ κινητικώτερα; τὸ μὲν γὰρ πέπερι, οὐρητικόν ἐστιν· ἡ δὲ σκαμμωνία, καθαρτικόν. τὸ μὲν οὖν πέπερι, πολὺ μὲν ὄν, φέρεται εἰς τὴν κύστιν, καὶ οὐ διαχεῖται ἐν τῇ κοιλίᾳ· ὀλίγον δὲ ὄν, κρατηθὲν, διαλύει, καὶ γίνεται φάρμακον αὐτῆς. ἡ δὲ σκαμμωνία, πολλὴ μὲν οὖσα, εἰς τοῦτο κρατεῖται, ὥστε διαχυθῆναι· διαχυθεῖσα δὲ, γίνεται φάρμακον, διὰ τὴν εἰρημένην ἐν τοῖς ἀνωτέρω αἰτίαν. ὀλίγη δὲ οὖσα, μετὰ τοῦ ποτοῦ ἀναπίνεται εἰς πόρους, καὶ ταχὺ, πρὶν ταράξαι, καταφέρεται εἰς τὴν κύστιν, καὶ ἐκεῖ τῇ αὐτῆς δυνάμει, ἀπάγει τὰ περιττώματα, καὶ τὰ συντήγματα ὅσα ἐπιπολῆς ἐστιν. ἡ δὲ πολλὴ, ὥσπερ εἴρηται, διὰ τὴν ἰσχὺν πολὺν χρόνον ἐμμείνασα, κατάγει πολλὴν κάθαρσιν καὶ γεώδη.

μδ Διὰ τί τὰς αὐτὰς φλεγμασίας, οἱ μὲν ψύχοντες, ὑγιάζουσιν· οἱ δὲ θερμαίνοντες, πέττουσιν; ἀλλ' οἱ μὲν, ἀλλοτρίᾳ θερμότητι· οἱ δὲ καταψύχοντες, τὴν οἰκείαν συνάγουσιν.

με Διὰ τί μεταβάλλειν δεῖ τὰ καταπλάσματα; ἢ ὅπως μᾶλλον αἰσθάνηται; τὰ γὰρ συνήθη, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἐδεσμάτων, οὐκέτι φάρμακα, ἀλλὰ τροφὴ γίνεται· οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων.

μς Διὰ τί ὑγιεινὸν τὸ τῆς τροφῆς μὲν ὑποστέλλεσθαι, πονεῖν δὲ πλείω; ἢ ὅτι τοῦ νοσεῖν αἴτιον περιττώματος πλῆθος; τοῦτο δὲ γίνεται, ἡνίκα τροφῆς ὑπερβολὴ, ἢ πόνων ἔνδεια.

μζ Διὰ τί τὰ φάρμακα καὶ τὰ πικρὰ ὡς ἐπὶ τὸ-

πολὺ καὶ τὰ δυσώδη καθαίρει; ἢ ὅτι ἄπεπτα τὰ πικρὰ καὶ δυσώδη, ἄπεπτα δ' ἐστί; διὸ καὶ τὰ φάρμακα, πικρὰ καὶ δυσώδη. τὸ γὰρ ἄπεπτα εἶναι, καὶ κινητικὰ μετὰ πικρότητος, φαρμακόν ἐστιν· καὶ ἐὰν δοθῇ πλείω, διαφθείρει. ὅσα δὲ, κἂν σμικρὰ δοθῇ, διαφθαρτικὰ, ταῦτα οὐ φάρμακα λέγεται εἶναι, ἀλλὰ θανατηφόρα. οὐδ' ὅσα μὴ τῷ ποιῷ καθαίρει, οὐκ ἔστι φάρμακα. καὶ γὰρ τῆς τροφῆς πολλὰ μὲν ταὐτὸ ποιεῖ, ἐὰν ποσὰ δοθῇ, οἷον γάλα, ἔλαιον, γλεῦκος· ἄπεπτα δὲ ταῦτα, διὰ τὸ μὴ εἶναι εὔπεπτα, καθαίρει· καὶ τούτοις οἷς μὴ εὔπεπτα, καθαίρει καὶ τούτοις. ἔστι γὰρ ἄλλα ἄλλοις εὔπεπτα καὶ δύσπεπτα. διὸ οὐ πᾶσι ταῦτα φαρμακώδη, ἀλλ' ἐνίοις ἴδια. ὅλως γὰρ τὸ φάρμακον δεῖ οὐ μόνον μὴ πέττεσθαι, ἀλλὰ καὶ κινητικὸν εἶναι. ὥσπερ καὶ τὸ γυμνάσιον ἔξωθεν ἧκον ἢ ἔσωθεν, τῇ κινήσει ἐκκρίνει τὰ ἀλλότρια.

μη Διὰ τί τὰ μὲν εὐώδη διουρητικὰ καὶ σπέρματα καὶ φυτά; ἢ ὅτι θερμὰ, καὶ εὔπεπτα· τὰ δὲ τοιαῦτα, οὐρητικά. ταχὺ γὰρ λεπτύνει ἡ ἐνοῦσα θερμότης, καὶ ἡ ὀσμὴ οὐ σωματώδης· ἐπεὶ καὶ τὰ ὀσμώδη, οἷον σκόροδα, διὰ τὴν θερμότητα οὐρητικὰ, μᾶλλον μέντοι συντηκτικά· θερμὰ δὲ τὰ εὐώδη σπέρματα.

μθ Διὰ τί δεῖ πρὸς μὲν τὰ μὴ καθαρὰ καὶ φαῦλα τῶν ἑλκῶν, ξηροῖς καὶ δριμέσι καὶ στρυφνοῖς χρῆσθαι φαρμάκοις· πρὸς δὲ τὰ καθαρὰ καὶ ὑγιαζόμενα, ὑγροῖς καὶ μόνοις; ἢ διότι ἀπὸ μὲν τῶν μὴ καθαρῶν δεῖ ἀφαιρεῖν τι; τοῦτο δέ ἐστιν ὑγρότης ἀλλοτρία, ἣν ἀφαιρεῖν δεῖ. τὰ δηκτικὰ δὲ καὶ δριμέα καὶ στρυφνὰ, τοιαῦτα, καὶ τὸ ξηρὸν μᾶλλον τοῦ ὑγροῦ· τὰ δὲ καθαρὰ, συνεπουλώσεως δεῖται μόνον.

ν Διὰ τί συμφέρει πρὸς τὰ ἀπὸ φλέγματος νοσήματα, λαγνεία; ἢ ὅτι τὸ σπέρμα περιττώσεως ἀπόκρισις, καὶ φύσει ὅμοιον φλέγματι; ὥστε ἀφαιροῦσα πολὺ φλεγματῶδες, ὠφελεῖ ἡ συνουσία.

να Πότερον δὲ τροφὴν προσφέρειν ἀρχομένῳ βέλτιον ἢ ὕστερον; ἢ ἀρχομένῳ, ὅπως μὴ προεξησθενηκότι ἡ φλεγμασία ἐπιπίπτῃ; ἢ οὐκ ἀπισχναντέον εὐθὺς, ἢ

οὕτω προσοιστέον ἀναλαμβάνειν καὶ πρῶτον τοῖς ῥοφήμασι· ὑγρότερα γὰρ, καὶ λεπτότερα, καὶ εὐτηκτότερα· καὶ ἐνδέξασθαι τὴν τροφὴν ἐκ τούτου ῥᾷστόν ἐστιν ἀσθενεῖ σώματι. οὐ γὰρ ἐν [τῇ] κοιλίᾳ δεῖ παθεῖν τὰ σῖτα πρῶτον, διαχυθῆναί τε καὶ θερμανθῆναι μετὰ πόνου τῷ σώματι ταῦτα πέπονθε.

νβ Διὰ τί δεῖ σκοπεῖν τὰ περὶ τὸ οὖρον σημεῖα, ἀπολαμβάνοντα τὴν οὔρησιν, εἰ ἤδη πέπεπται, ἢ μὴ μᾶλλον καὶ συνεχῶς οὐροῦντα; ἢ διότι σημεῖον μὲν τοῦ πεπέφθαι, ἐὰν ᾖ πυρρόν; τοῦτο δὲ γίνεται μᾶλλον διαλαμβάνουσιν. ἢ διότι ἔνοπτον γίνεται ἄπλῳ μᾶλλον ὑγρὸν χρόας, ὀλίγον ἢ πολὺ ὄν; ἐν μὲν γὰρ τῷ πολλῷ ὑγρῷ, τὰ σχήματα ἐνορᾶται· ἐν δὲ τῷ ὀλίγῳ, τὰ χρώματα· οἷον καὶ ἐπὶ τῆς δρόσου καὶ τῶν ῥανίδων, καὶ ἐπὶ τῶν δακρύων τῶν ἐπὶ ταῖς βλεφαρίσι. συνεχῶς μὲν οὖν ἀφιέμενον, γίνεται πλεῖον· διαπαυόμενον δὲ, δέχεται μᾶλλον· ὥστε καὶ ἡ αὐτὴ τοιοῦτον ἤδη διὰ τὴν πέψιν, καὶ φαίνεται μᾶλλον τῆς ἀνακλάσεως γινομένης, καὶ ἐνόπτρου ἔνοπλον διὰ τὴν διαίρεσιν.

νγ Διὰ τί οὐ δεῖ πυκνοῦν τὴν σάρκα πρὸς ὑγίειαν, ἀλλ' ἀραιοῦν; ὥσπερ γὰρ πόλις ὑγιεινὴ καὶ τόπος εὔπνους, (διὸ καὶ ἡ θάλασσα ὑγιεινή) οὕτω καὶ σῶμα τὸ εὔπνουν, μᾶλλον ὑγιεινόν. δεῖ γὰρ ἢ μὴ ἐνυπάρχειν μηθὲν περίττωμα, ἢ τούτου ὡς τάχιστα ἀπαλλάττεσθαι· καὶ ἀεὶ οὕτως ἔχειν τὸ σῶμα, ὥστε λαμβάνον, εὐθὺς [ποι] ἐκκρίνειν τὴν περίττωσιν, καὶ εἶναι ἐν κινήσει καὶ μὴ ἠρεμεῖν. τὸ μὲν γὰρ μένον, σήπεται, ὥσπερ ὕδωρ τὸ μὴ κινούμενον· σηπόμενον δὲ, νοσοποιεῖ· τὸ δὲ ἐκκρινόμενον, πρὸ τοῦ διαφθαρῆναι χωρίζεται. τοῦτο οὖν πυκνουμένης μὲν τῆς σαρκὸς, οὐ γίνεται (ὥσπερεὶ γὰρ ἐμφράττονται οἱ πόροι) ἀραιουμένης δὲ, συμβαίνει. διὸ καὶ οὐ δεῖ ἐν τῷ ἡλίῳ γυμνὸν βαδίζειν· (συνίσταται γὰρ ἡ σὰρξ, καὶ κομιδῇ ἀποσαρκοῦται, καὶ ὑγρότερον τὸ σῶμα γίνεται. τὸ μὲν γὰρ ἐντὸς, διαμένει· τὸ δὲ ἐπιπολῆς, ἀπαλλάττεται· ὥσπερ καὶ τὰ κρέα τὰ ὀπτὰ, τῶν ἑφθῶν μᾶλλον) οὐδὲ τὰ στήθη γυμνὰ ἔχον-

τα βαδίζειν· ἀπὸ γὰρ τῶν ἄριστα ᾠκοδομημένων τοῦ σώματος ὁ ἥλιος ἀφαιρεῖ, ἃ ἥκιστα δεῖται ἀφαιρέσεως, ἀλλὰ μᾶλλον τὰ ἐντός. ἐκεῖθεν μὲν οὖν διὰ τὸ πόρρω εἶναι, ἐὰν μὴ μετὰ πόνου, οὐκ ἔστιν ἱδρῶ-

νδ τα ἀγαγεῖν. ἀπὸ τούτου δὲ, διὰ τὸ πρόχειρον, ῥᾴδιον. Διὰ τί ποτε τοῖς χιμέτλοις, καὶ τὸ ψυχρὸν ὕδωρ συμφέρει, καὶ τὸ θερμόν; ἢ ὅτι τὰ χίμετλα δι' ὑπερβολὴν γίνεται ὑγροῦ; τὸ μὲν οὖν ψυχρὸν, συνίστησι καὶ παχύνει τὸ ὑγρόν· τὸ δὲ θερμὸν, ἐκπνευματοῖ, καὶ ἔξο-

νε δον ποιεῖ τῷ πνεύματι, ἀραιοῦν τὴν σάρκα. Διὰ τί τὸ ψυχρὸν καὶ ποιεῖ καὶ παύει τὰ χίμετλα, καὶ τὸ θερμὸν τὰ πυρίκαυστα; ἢ διὰ τὸ αὐτό; ποιεῖ μὲν, συντήκοντα· παύει δὲ, [μᾶλλον] ξηραίνον-

νς τα. Ἐν τοῖς πυρετοῖς διδόναι δεῖ τὸ ποτὸν, πολλάκις καὶ κατ' ὀλίγον. τὸ μὲν γὰρ πολὺ, παραρρεῖ· τὸ δὲ ὀλίγον μὲν, πολλάκις δὲ, διαβρέχει, καὶ εἰς τὰς σάρκας χωρεῖ. οἷα γὰρ τὰ ἐν τῇ γῇ, ἐὰν μὲν κατὰ πολὺ ἔλθῃ, τὸ ὕδωρ παραρρεῖ· ἐὰν δὲ κατ' ὀλίγον, βρέχει μόνον· τὸ αὐτὸ [δὲ] καὶ ἐν τοῖς πυρετοῖς. τὰ γὰρ ῥέοντα ὕδατα, ἐάν τις κατ' ὀλίγον ἄγῃ, ὁ ὀχετὸς ἐκπίνει· ἐὰν δὲ τὸ ἴσον, ἀθρόον ἄγῃ, ὅπου ἐὰν ἄγῃ, χωρεῖ. ἔπειτα κατακείσθω ἀκίνητος ὡς μάλιστα. ἀκίνητος μὲν, ὅτι καὶ τὸ πῦρ φανερῶς, ἐάν τις μὴ κινῇ, καταμαραίνεται. πρὸς πνεῦμα δὲ μὴ κατακείσθω, διότι ὁ ἄνεμος τὸ πῦρ διεγείρει· καὶ ῥιπιζόμενον τὸ πῦρ, ἐξ ὀλίγου πολὺ γίνεται. περιστέλλεσθαι δὲ τούτου ἕνεκεν, ὅτι πυρὶ ἐὰν διαπνοὴν μὴ διδῷς, σβέννυται. καὶ τὰ ἱμάτια μὴ ἀπογυμνούσθω, ἕως ἂν νοτὶς ἐγγίνηται. τὸ φανερὸν γὰρ πῦρ, τὸ ὑγρὸν σβέννυσι. κατὰ ταῦτα δὲ καὶ ἐν τῇ φύσει. ἐπὶ δὲ τῶν διαλειπόντων πυρετῶν, προπαρασκευάζειν δεῖ καὶ ἐκλύοντα, καὶ πυριάματα πρὸς τοὺς πόδας παρατιθέντα· καὶ περιεσταλμένον ἀναπαύεσθαι, ὅπως ὅτι θερμότερος ᾖ πρὸ τοῦ τὴν λῆψιν εἶναι. καὶ γὰρ ὅπου πολὺ πῦρ, τὸ ὀλίγον

νζ πρὸς ἑαυτὸ ἄγει. Τεταρταίοις πυρετοῖς δεῖ μὴ λεπτύνειν, ἀλλὰ πῦρ ἐν τοῖς σώμασιν ἐμποιεῖν εἰσάγοντα. δεῖ δὲ καὶ τοῖς γυμνα-

σίοις

σίοις χρῆσθαι. ἢ δὲ ἡμέρᾳ ἡ λῆψις, λουσάμενον, ὕπνον μὴ ζητεῖν. διὰ δὲ τοῦτο καὶ συμφέρει θερμαίνουσα δίαιτα, ὅτι ἀσθενὴς ὁ τεταρταῖος πυρετός. εἰ γὰρ μὴ ἦν ἀσθενής, οὐκ ἂν τεταρταῖος ἐγίνετο. ὁρᾷς ὅπου πῦρ πολύ, λύχνος οὐ δύναται κάεσθαι; τὸ γὰρ πολύ, τὸ ὀλίγον πρὸς ἑαυτὸ ἁρπάζει. τούτου δὴ ἕνεκεν, πολὺ πῦρ ἐν τῷ σώματι ἐμποιεῖν, ὅτι ὀλίγον ὁ πυρετὸς πῦρ ἔχει. ἔστι δὲ τὸ καθ' ἡμέραν διαίτημα, τὸ μὲν, πῦρ, τὸ δὲ, νοτίδα εἰς τὸ σῶμα εἰσάγοντα. Εἰ- νη
σὶ δὲ νόσοι, αἱ μὲν, ἀπὸ πυρός· αἱ δὲ, ἀπὸ νοτίδος. ἰατρεύονται δὲ, αἱ μὲν ἀπὸ πυρὸς νόσοι, νοτίᾳ· αἱ δὲ ἀπὸ νοτίδος, πυρί. νοτίδα γὰρ ξηραίνει.

Ὅσα περὶ ἱδρῶτα. β.

Διὰ τί οὔτε συντείνουσιν οὔτε κατέχουσι τὸ πνεῦμα γίνεται ἱ- α
δρώς, ἀλλὰ μᾶλλον ἀνεῖσιν; ἢ ὅτι τὸ πνεῦμα κατεχόμενον πληροῖ τὰς φλέβας· ὥστε κωλύει ἐξιέναι; ὥσπερ τὸ ὕδωρ τὸ ἐκ τῶν κλεψυδρῶν, ὅταν πλήρεις οὔσας ἐπιλάβῃ τις. ὅταν δὲ ἐξέλθῃ, πολὺς γίνεται, διὰ τὸ ἐν αὐτῇ ἐπιληψίᾳ ἀθροισθῆναι κατὰ μικρόν. Διὰ β
τί οὐχ ἱδροῦσι τὰ ἐν θερμῷ ὕδατι μέρη, οὐδ' ἂν θερμὰ ᾖ; ἢ διότι τὸ ὕδωρ κωλύει τήκεσθαι; ὁ δὲ ἱδρώς, τὸ κακῶς προσῳκοδομημένον ἐστὶν ἐν τῇ σαρκί· ὃ κωλύει τήκεσθαι, ὅταν ἐκκρίνηται διὰ θερμότητα. Διὰ τί ὁ ἱδρὼς ἁλμυρόν; ἢ διότι γίνεται ὑπὸ κινήσεως γ
καὶ θερμότητος, ἀποκρινούσης ὅσον ἀλλότριον ἔνεστιν ἐν τῇ προσφύσει τῆς τροφῆς πρὸς αἷμα καὶ τὰς σάρκας; τοῦτο γὰρ τάχιστα ἀφίσταται, διὰ τὸ μὴ οἰκεῖον εἶναι, καὶ ἔξω ἐξικμάζειν. ἁλμυρὸς δέ ἐστι, διὰ τὸ τὸ γλυκύτατον καὶ κουφότατον εἰς τὸ σῶμα ἀναλοῦσθαι· τὸ δὲ ἀλλοτριώτατον καὶ ἀπεπτότατον, ἀπολύεσθαι. τὸ τοιοῦτον δὲ ἐν μὲν τῇ κάτω ὑποστάσει, οὖρον καλεῖται· ἐν δὲ σαρκί, ἱδρώς· ἄμφω δὲ ἁλμυρὰ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. Διὰ τί τὰ ἄνω ἱδροῦσι μᾶλλον δ

τῷ κάτω; πότερον τὸ θερμὸν ἄνω καὶ ἀνέρχεται, καὶ ἔστιν ἄνω· τοῦτο δὲ ἄνω
φέρει τὸ ὑγρόν; ἢ ὅτι πνεῦμα ποιεῖ τὸν ἱδρῶτα· τοῦτο δὲ ἐν τοῖς ἄνω; ἢ
διότι ἄπεπτον ὑγρὸν ὁ ἱδρώς ἐστι· τοιοῦτο δὲ ἐν τοῖς ἄνω; ἡ γὰρ κρᾶσις
ε ἄνω. Διὰ τί τὰς χεῖρας γυμναζομένοις μᾶλλον ἱδρὼς γίνεται,
ἐὰν τὰ ἄλλα ὁμοιοσχημονῶμεν; ἢ διότι ἰσχύομεν μάλιστα τούτῳ τῷ
τόπῳ; τούτῳ γὰρ τὸ πνεῦμα κατέχομεν· εἶτα καὶ τῇ τριβομένῃ συμ-
πονοῦμεν μᾶλλον, ἢ ὅταν ἄλλο μέρος τρίβωμεν. τῇ γὰρ καθέξει τοῦ
ϛ πνεύματος, καὶ τριβόμενοι γυμναζόμεθα, καὶ τρίβοντες. Διὰ
τί ὁ ἱδρὼς ἐκ τῆς κεφαλῆς, ἢ οὐκ ὄζει, ἢ ἧττον τοῦ ἐκ τοῦ σώματος;
ἢ ὅτι εὔπνους ὁ τῆς κεφαλῆς τόπος; δηλοῖ δὲ μανὸς ὤν, τῇ τῶν τρι-
χῶν ἐκφύσει. δυσώδεις δὲ οἱ τόποι, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς γίνεται, ὅσα μὴ εὔ-
ζ πνοα. Διὰ τί οἱ γυμναζόμενοι ἐὰν διαναπαυσάμενοι πα-
λαίωσιν, μᾶλλον ἱδροῦσιν, ἢ ἐὰν συνεχῶς; ἢ διὰ τὸ ἀθροίζεσθαι
διαναπαυομένων· ἔπειτα τοῦτον τὸν ἱδρῶτα ἐξάγει ὕστερον ἡ πά-
η λη· ἡ δὲ συνεχὴς, ἀναξηραίνει ὥσπερ ὁ ἥλιος. Διὰ τί μᾶλλον
ἱδροῦσιν, ὅταν μὴ διὰ πολλοῦ χρόνου χρῶνται ταῖς ἀφιδρώσεσιν; ἢ
διότι οἱ ἱδρῶτες γίνονται οὐ μόνον δι' ὑγρότητα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ τοὺς
πόρους ἀνεῷχθαι μᾶλλον, καὶ ἀραιὰ τὰ σώματα εἶναι; τοῖς μὲν οὖν
μὴ χρωμένοις, συμμεμύκασιν οἱ πόροι, τοῖς χρωμένοις δ' ἀναστο-
θ μοῦνται. Διὰ τί τοῦ ἡλίου μᾶλλον θερμαίνοντος τοὺς γυμνοὺς ἢ
τοὺς ἀμπεχομένους, ἱδροῦσι μᾶλλον οἱ ἀμπεχόμενοι; πότερον ὅτι
τοὺς πόρους συμμύειν ποιεῖ ἐκκαίων ὁ ἥλιος; ἢ διότι τὰς ἀτμίδας
ι ξηραίνει· ἀμπεχομένοις δὲ, ταῦτα ἧττον συμβαίνει; Διὰ τί ἱ-
δροῦσι μάλιστα τὰ πρόσωπα; ἢ ὅσα ἀραιὰ, καὶ ὑγρὰ μάλιστα· διὰ δὲ
τούτων ὁ ἱδρὼς διαπορεύεται; δοκεῖ δὲ πηγὴ εἶναι ἡ κεφαλὴ τοῦ ὑ-
γροῦ. διὸ καὶ αἱ τρίχες, διὰ τὸ πολὺ ὑγρόν· ὁ δὲ τόπος, ἀραιὸς καὶ ἰ-
ια σχνός. δίεισιν ἀέρα κατὰ φύσιν. Διὰ τί οὔτ' ἀθρόου ὄντος τοῦ πυ-
ρὸς, μᾶλλον ἱδροῦσιν, οὔτ' ἐλάττονος ἀεὶ, ἀλλὰ πλείονος ἐπιφερο-
μένου;

μένου; οἱ γὰρ ἐν τοῖς πυριατηρίοις ἱδροῦσι μᾶλλον, ἢ εὐθὺς εἰ εἴη τοσοῦτον. ἢ ὅτι τὸ σύμμετρον ἕκαστον ἐργάζεται; οὐκοῦν εἰ τοσοῦτον ποιεῖ τὸ πλεῖον, οὐ ποιήσει πλεῖον ἢ μᾶλλον τοὐναντίον, ὅτι τὸ σύμμετρον εἶναι, ἐργάζεται τὸ ἔργον. διὰ μὲν οὖν τοῦτο, οὐχὶ πρὸς πλεῖον μᾶλλον ἱδροῦσι· διὰ δὲ τὸ πρὸς ἕκαστον, ἄλλην εἶναι συμμετρίαν, καὶ τὸ πεποιηκὸς μηκέτι ποιεῖν, προστιθεμένου μᾶλλον. οὐ γὰρ ταὐτὸ προοδοποιεῖται εἰς ἕκαστον, καὶ ἐπιτηδείως ἔχειν παρασκευάζει, καὶ ἤδη τοῦτο ἐργάζεται, ἀλλ' ἕτερον. τὸ μὲν οὖν ὀλίγον μᾶλλον ἢ πολὺ, προωδοποίησε καὶ παρεσκεύασε τὸ σῶμα πρὸς τὸ ἱδροῦν. ἄλλης δὲ δεῖ συμμετρίας καὶ πλείονος πρὸς τὸ ποιῆσαι. τοῦτο δὲ οὐκέτι ποιεῖ ὃ πεποίηκεν, ἀλλὰ μετ' αὐτὸ ὕστερον, ἄλλο τῆς συμμετρίας γινόμενον.

ις Διὰ τί ἀποστλεγγισαμένοις μᾶλλον ῥεῖ ὁ ἱδρὼς, ἢ ἐῶσιν ἐπιμεῖναι; πότερον διὰ τὸ καταψύχεσθαι ὑπὸ τοῦ ἔξω; ἢ ὅτι ὥσπερ πῶμα γίνεται ὁ ἔξω ἱδρὼς ἐπὶ τοῖς πόροις; ὥστε κωλύει τοῦ ἔσωθεν τὴν ὁρμήν.

ιζ Διὰ τί τὸ πήγανον δυσώδεις τοὺς ἱδρῶτας ποιεῖ, καὶ ἔνια τῶν μύρων; ἢ ὅτι ὧν ἐν τῇ ὀσμῇ βαρύτης ἔνι, ταῦτα κεραννύμενα ταῖς περιττωματικαῖς ὑγρότησι, κακωδεστέραν ποιεῖ τὴν ὀσμήν;

ιη Διὰ τί ἱδροῦμεν τὸν νῶτον μᾶλλον ἢ τὰ πρόσθεν; ἢ ὅτι ἐν μὲν τοῖς πρόσθεν ἐστὶ τόπος ἐντὸς, εἰς ὃν ἀποχεῖται τὸ ὑγρόν· ἐν δὲ τοῖς ὄπισθεν οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ἔξω τὴν ἔκκρισιν ἀναγκαῖον γίνεσθαι. τὸ δ' αὐτὸ ἐστὶν αἴτιον καὶ ὅτι τὴν κοιλίαν ἧττον ἱδροῦμεν ἢ τὸ στῆθος. ἔτι δὲ ὅτι μᾶλλον διαφυλακτικόν ἐστι τοῦ ἱδρῶτος τὰ νῶτα, καὶ τὰ ὄπισθεν, ἢ τὰ πρόσθεν, διὰ τὸ μᾶλλον τὰ ἔμπροσθεν [τῶν ὄπισθεν] ἀποψύχεσθαι· ὅπερ ἐστὶν αἴτιον καὶ τοῦ τὰς μασχάλας ἱδροῦν τάχιστα καὶ μάλιστα· ἥκιστα γὰρ ψύχονται. ἔτι δὲ σαρκωδέστερα ἐστὶ τὰ περὶ τὸν νῶτον τῶν ἔμπροσθεν· ὥστε ὑγρότερα. πλείων δὲ ὑγρότης ἐστὶν ἐν τοῖς ὄπισθεν. ὁ γὰρ μυελὸς κατὰ τὴν ῥάχιν ὢν, ὑγρασίαν πολλὴν παρέχει.

ιθ Διὰ τί ἐφ' ἃ κατακείμεθα, οὐχ

ἱδροῦμεν; ἢ ὅτι θερμὸς ὢν ὁ τόπος ᾧ ἁπτόμεθα, κωλύει διιέναι τὸν ἱ-
δρῶτα· ἀναξηραίνει γὰρ αὐτόν; ἔτι δὲ θλίβεται. θλιβόμενον δὲ ἐκ-
χεῖται τὸ αἷμα· οὗ συμβαίνοντος, καταψύχεται μᾶλλον. σημεῖον δὲ
ἡ νάρκη. κατάψυξίς τε γάρ ἐστι τὸ πάθος, καὶ γίνεται ἐκ θλίψεως, ἢ
ιϛ πληγῆς. Διὰ τί οἱ καθεύδοντες μᾶλλον ἱδροῦσιν; ἢ διὰ τὴν
ἀντιπερίστασιν; ἀθροισθὲν γὰρ τὸ θερμὸν ἐντός, ἐξελαύνει τὸ ὑγρόν.
ιζ Διὰ τί τὸ πρόσωπον μάλιστα ἱδροῦσιν, ἀσαρκότατον ὄν; ἢ ὅτι εὐΐ-
δρωτα μὲν, ὅσα ὕφυγρα καὶ ἀραιά· ἡ δὲ κεφαλὴ τοιαύτη. ὑγρότη-
τα γὰρ οἰκείαν ἔχει πλείστην. δηλοῦσι δὲ αἱ φλέβες τείνουσαι ἐντεῦ-
θεν, καὶ οἱ κατάρροι ἐξ αὐτῆς, καὶ ὁ ἐγκέφαλος ὑγρός, καὶ οἱ πόροι πολ-
λοί. σημεῖον δὲ αἱ τρίχες, ὅτι πολλοὶ οἱ πόροι εἰσί, περαίνοντες ἔξω.
οὐκ οὖν ἐκ τῶν κάτω ὁ ἱδρώς, ἀλλ' ἐκ τῆς κεφαλῆς γίνεται. διὸ [καὶ]
ἱδροῦσι καὶ πρῶτον καὶ μάλιστα τὸ μέτωπον· ὑπόκειται γὰρ πρῶτον·
ιη τὸ δὲ ὑγρὸν, κάτω ῥεῖ, ἀλλ' οὐκ ἄνω. Διὰ τί οἱ ἱδροῦντες, ἐὰν
ψυχθῶσιν ἢ ὕδατι ἢ πνεύματι, ναυτιῶσι; πότερον τὸ ὑγρὸν ψυχθὲν
ἔστη ἀθρόον, ἔμπροσθεν οὐκ ἠρεμοῦν διὰ τὸ ῥεῖν; ἢ καὶ τὸ πνεῦμα
διιὸν ἔξω, γινόμενον ἱδρώς, διὰ τὴν ψύξιν, τοῦτο ἔσω ψυχθὲν πρὶν
ιθ ἐξελθεῖν, ὑγρὸν ἐγένετο, καὶ προσπεσὸν ποιεῖ τὴν ναυτίαν; Διὰ
τί ποτε ἐκ τῶν ποδῶν καὶ τῆς κεφαλῆς, μάλιστα ἱδρῶτες γίνονται
θερμαινομένων; ἢ ὅτι τὸ θερμαινόμενον ἐφέλκει ἐφ' ἑαυτὸ τὸ ὑγρόν;
τὸ δὲ ὑγρὸν οὐκ ἔχει ὅπῃ καταναλίσκηται, διὰ τὸ εἶναι τοὺς τόπους
κ τούτους ὀστώδεις. ἐκπίπτει οὖν ἔξω. Διὰ τί οἱ πονοῦντες, ὅτε
παύσονται, ἱδροῦσιν; ἔδει γὰρ, εἴπερ ὁ πόνος αἴτιος, ὅτε πονῶσι. πότε-
ρον ὅτι πονούντων μὲν, ὑπὸ τοῦ πνεύματος αἱ φλέβες ἐμφυσώμε-
ναι, τοὺς πόρους συμμεμυκέναι ποιοῦσι· παυσαμένων δὲ, σχάζουσιν;
ὥστε διευρυτέρων γινομένων τῶν πόρων, ῥᾷον διέρχεται τὸ ὑγρόν.
ἢ ὅτι πονούντων μὲν, ἀποκρίνει ἡ κίνησις ἐκ τοῦ συμπεφυκότος ὑ-
γροῦ πνεῦμα, καὶ διὰ θερμότητα τὴν ἀπὸ τῆς κινήσεως, γίνεται τὸ ὑγρὸν
πνεῦ-

πνεῦμα ἐπιπολῆς; ὅταν δὲ παύσηται πονῶν, ἅμα καὶ ἡ θερμότης λήγει, καὶ ἐκ τοῦ πνεύματος πυκνουμένου, ὑγρότης γίνεται, ὁ καλούμενος ἱδρώς. Πότερον δὲ μᾶλλον τοῦ θέρους παρασκευάζειν τὸ ἱδροῦν, ἢ τοῦ χειμῶνος; ἢ ὅτι μᾶλλον ὑγροὶ καὶ χαλεπώτεροι αὖθις ἐπιμελείας γένοιντ᾽ ἄν· ὥστε τοῦ χειμῶνος δὴ δέῃ μᾶλλον, ἢ μεγάλη ἡ μεταβολὴ, καὶ τὰ περιττώματα οὐ συνεκπέπτεται; πάλιν, ψυχθέντος ἐπὶ παρὰ φύσιν τοῦ χειμῶνος. δῆλον ἄρα ὅτι τοῦ θέρους μᾶλλον. καὶ γὰρ τὰ ὑγρὰ σήπεται μᾶλλον ἅπαντα τοῦ θέρους· διὸ τότε δεῖ ἀπαντλεῖν. διὰ τοῦτο δὲ καὶ οἱ ἀρχαῖοι πάντες οὕτως ἔλεγον. κα

Διὰ τί ἀεὶ τοῦ σώματος ῥέοντος, καὶ τῆς ἀπορροῆς γινομένης ἐκ τῶν περιττωμάτων, οὐ κουφίζεται τὸ σῶμα, ἐὰν μὴ ἀφιδρώσῃ; ἢ ὅτι ἐλάττων ἔκκρισις; ὅταν γὰρ ἐξ ὑγροῦ μεταβάλλῃ εἰς ἀέρα, πλεῖον γίνεται ἐξ ἐλάττονος. τὸ γὰρ ὑγρὸν διακρινόμενον, πλεῖον. ὥστε πλείονι χρόνῳ ἡ ἔκκρισις. διὰ δὲ τοῦτο, καὶ ὅτι δι᾽ ἐλαττόνων πόρων ἡ ἔκκρισίς ἐστιν. ἔτι τὸ γλίσχρον καὶ τὸ κολλῶδες, μετὰ μὲν τοῦ ὑγροῦ ἐκκρίνεται, διὰ τὴν κατάμιξιν· μετὰ δὲ τοῦ πνεύματος, ἀδυνατεῖ. μάλιστα δὲ τοῦτ᾽ ἐστὶ τὸ λυποῦν. διὸ καὶ οἱ ἔμετοι τῶν ἱδρώτων κουφίζουσι μᾶλλον, ὅτι συνεξάγουσι τοῦτο, ἅτε παχύτεροι καὶ σωματωδέστεροι ὄντες. καὶ ὅτι τῇ μὲν σαρκὶ πόρρω ὁ τόπος ἐστὶν, ἐν ᾧ τὸ γλίσχρον καὶ τὸ κολλῶδες· ὥστε ἔργον μεταστῆσαι· τῇ δὲ κοιλίᾳ, ἐγγύς. ἢ γὰρ ἐν αὐτῇ ἐγγίνεται, ἢ πλησίον· διὸ καὶ διεξάγωγον δήπως. κβ

Διὰ τί ἧττον ἱδροῦσιν ἐν αὐτοῖς τοῖς πόνοις, ἢ ἀνέντες; ἢ ὅτι πονοῦντες μὲν, ποιοῦσι· πεποιηκότες δὲ, πεπονήκασιν; εἰκότως οὖν ἐκκρίνεται πλέον. ὅτε μὲν γὰρ γίνεται, ὅτε δὲ ἐστίν. ἢ ὅτι πονούντων μὲν, συγκλείονται τῆς σαρκὸς οἱ πόροι, διὰ τὴν κάθεξιν τοῦ πνεύματος· ὅταν δ᾽ ἀνῶσιν, ἀνοίγονται; διὸ καὶ τὸ πνεῦμα κατέχοντες, ἧττον ἱδροῦσι. κγ

Διὰ τί ὅταν σχάζωμεν, ὁ ἱδρὼς οὐ πλείων, καὶ ὅταν ἐν κινήσει ᾖ τὸ σῶμα, ἀλλ᾽ ὅταν παύσωνται; ἢ ὅτι τότε μὲν ὥσπερ ὑπὸ τοῦ χρέους ἢ δήου τινός ἐστιν κδ

ὕδωρ ῥέον ἀποφράξαι πανταχόθεν συναθροιζόμενον; ὅταν δὲ ἀ-
φεθῇ, πλέον ἢ ὅσον ἐξ ἀρχῆς. ὡς δὲ ὑπὸ τῆς χειρὸς, οὕτω καὶ ὑπὸ
τοῦ πνεύματός ἐστιν ἀποληφθῆναι, ὥσπερ ἐν τῇ κλεψύδρᾳ, καὶ πά-
λιν πρὸς τὴν κύστιν· ἀπολαμβάνει γὰρ ἐντός. ὁμοίως οὖν πολλῆς
κινήσεως οὔσης, τὸ πνεῦμα ἐναπολαμβάνεται· διὸ καὶ αἱ φλέβες διατεί-
νονται τοῦ ὑγροῦ οὐ δυναμένου ἐξιέναι. ἀπολαμβανόμενον δὲ ἀ-
κε θρόον τὸ ὑγρὸν, ὅταν ἀνεθῇ τὸ πνεῦμα, ἀθρόον ἐξέρχεται. Διὰ
τί ὅταν πίωσιν, ἧττον ἱδροῦσιν ἐπιφαγόντες; ἢ διότι τὰ σιτία ἐπι-
σπᾶται τὴν ὑγρότητα, καθαπερεὶ σπόγγος ἐμπεσών; ἔστι δὲ κωλῦ-
σαι τὴν ὁρμὴν οὐ μικρὸν μέρος, ὥσπερ ἐν τοῖς ῥεύμασι τὸ ἐπιλα-
κς βεῖν τοὺς πόρους προσενεγκάμενον τὴν τροφήν. Διὰ τί οἱ ἀ-
γωνιῶντες ἱδροῦσι τοὺς πόδας, τὸ δὲ πρόσωπον οὔ; μᾶλλον γὰρ εὔλο-
γον, ὅταν πᾶν ἱδρώσῃ τὸ σῶμα, τότε μᾶλλον καὶ τοὺς πόδας. ψυχρό-
τατος γὰρ ὁ τόπος· διὸ καὶ ἥκιστα ἱδροῦσι. καὶ οἱ ἰατροὶ ἐν ταῖς ἀρρω-
στίαις μάλιστα περιστέλλειν τοὺς πόδας παραγγέλλουσιν, ὅτι εὔψυ-
κτοί εἰσιν. ὥστε ἀρχὴν ῥᾳδίως ῥίγους ποιοῦσι καὶ τῷ ἄλλῳ σώματι. ἢ
ὅτι καὶ ἡ ἀγωνία ἐστὶ θερμότητος οὐ μετάστασις, (ὥσπερ ἐν τῷ φόβῳ ἐκ
τῶν ἄνω τόπων εἰς τοὺς κάτω· διὸ καὶ αἱ κοιλίαι λύονται τῶν φοβου-
μένων) ἀλλ' αὔξησις θερμοῦ, ὥσπερ ἐν τῷ θυμῷ; καὶ γὰρ ὁ θυμὸς
ζέσις τοῦ θερμοῦ ἐστι τοῦ περὶ τὴν καρδίαν· καὶ ὁ ἀγωνιῶν, οὐ διὰ φό-
κζ βον καὶ διὰ ψύξιν πάσχει, ἀλλὰ διὰ τὸ μέλλον. Διὰ τί τὸ πρό-
σωπον ἐξέρυθροι γίνονται, οὐχ ἱδροῦσι δέ; ἢ διὰ τὸ μᾶλλον θερμαί-
νεσθαι; ὥστε τὸ μὲν ἐν τῷ προσώπῳ ὑγρὸν, ξηραίνει ἡ θερμότης ἐ-
πιπολάζουσα, τὸ δὲ ἐν τοῖς ποσὶ συντήκει, διὰ τὸ ἐλάττω μὲν εἶναι,
κη πλέω δὲ τοῦ ἐμφύτου καὶ προϋπαρχούσης. Διὰ τί καθεύδον-
τες ἱδροῦσι μᾶλλον ἢ ἐγρηγορότες; ἢ ὅτι ἔσωθεν ἡ ἀρχὴ τοῦ ἱδρῶτος·
θερμότερα δὲ τὰ ἐντός· ὥστε καὶ ἐκκρίνει διαχέουσα ἡ ἐντὸς θερμό-
της, τὸ ἐντὸς ὑγρόν· ὥστε ἀεὶ ἔοικεν ἀπορρεῖν τι τοῦ σώματος· ἀλλὰ
διὰ

διὰ τὸ μηθὲν εἶναι, πρὸς ὃ προσπίπτον ἀλλοιωθήσεται, λανθάνει. σημεῖον δέ· τὰ γὰρ κοῖλα τοῦ σώματος ἀεὶ ἱδροῖ. Διὰ τί ἐν τοῖς κθ
πυριατηρείοις μᾶλλον ἱδροῦσιν, ὅταν ᾖ ψῦχος; ἢ ὅτι τὸ θερμὸν οὐ βαδίζει ἔξω, διὰ τὴν τοῦ ψύχους περίστασιν· (κωλύεται γὰρ ὑπὸ τούτου) ἀλλ' ἐντὸς κατειλούμενον καὶ μένον, διαλύει τὰ ἐν ἡμῖν ὑγρά, καὶ ἱδρῶτα ποιεῖ ἐξ αὐτῶν. Διὰ τί ὠφελιμώτερός ἐστιν ὁ ἱδρὼς, κἂν λ
ἔλαττον ἐπέλθῃ, ὁ γυμνοῦ ἐργάζοντος γινόμενος, ἢ ὁ ἐν ἱματίῳ; ἢ τὸ μὲν πονεῖν, τοῦ μὴ πονεῖν βέλτιόν ἐστι καθόλου· καὶ ὁ ἱδρὼς ὁ μετὰ πόνου, [τοῦ ἄνευ πόνου βελτίων ἐστί· καὶ ὁ μᾶλλον ὁ μετὰ πόνου,] τοῦ ἧττον, βελτίων; μᾶλλον δ' ἐστὶ μετὰ πόνου, ὁ γυμνοῦ ἐργάζοντος γινόμενος. ἐὰν γὰρ μὴ πολλῇ συντονίᾳ ἐργάσῃ, οὐ δύναται ἱδρῶσαι, γυμνὸς ὤν. ἐν ἱματίῳ γὰρ κἂν πάνυ μετρίως ἐργάσῃ, ταχὺ ἱδροῖ, διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ ἱματίου ἀλέαν. καὶ εὐχρούστεροι δὲ γίνονται οἱ γυμνοὶ τρέχοντες τοῦ θέρους τῶν ἐν ἱματίοις, ὅτι ὥσπερ ἅπαντες οἱ ἐν τοῖς εὐπνουστέροις τόποις οἰκοῦντες, εὐχρούστεροί εἰσι τῶν ἐν τοῖς καταπεπνιγμένοις οἰκούντων· οὕτω καὶ αὐτὸς αὑτοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὅταν ὥσπερ ἐν εὐπνοίᾳ ᾖ, τότε εὐχρούστερός ἐστιν, ἢ ὅταν καταπεπνιγμένος ᾖ καὶ περιεχόμενος ὑπό τινος ἀλέας πολλῆς· ὃ συμβαίνει μᾶλλον τῷ ἐν ἱματίῳ τρέχοντι. διὰ ταῦτα δὲ καὶ οἱ πολὺν χρόνον καθεύδοντες, εὐχρούστεροί εἰσι τῶν μέτριον χρόνον καθευδόντων. καταπέπνικται γὰρ καὶ ὁ καθεύδων. Διὰ τί οἱ ἀγω- λα
νιῶντες ἱδροῦσι τοὺς πόδας, τὸ δὲ πρόσωπον οὔ, ἐν τῷ ἄλλῳ βίῳ ἱδρούντων ἡμῶν μάλιστα μὲν τὸ πρόσωπον, ἥκιστα δὲ τοὺς πόδας; ἢ ὅτι ἡ ἀγωνία, φόβος τίς ἐστι πρὸς ἀρχὴν ἔργου· ὁ δὲ φόβος, κατάψυξις τῶν ἄνω; διὸ καὶ ὠχριῶσι τὰ πρόσωπα οἱ ἀγωνιῶντες, κινοῦνται δὲ καὶ σκαίρουσι τοῖς ποσί. ποιοῦσι γὰρ τοῦτο οἱ ἀγωνιῶντες, καὶ καθάπερ γυμνάζονται· διὸ εἰκότως ἱδροῦσι ταῦτα οἷς πονοῦσι· καὶ τρίβουσι τε τὰς χεῖρας καὶ συγκαθιᾶσι, καὶ ἐκτείνονται, καὶ ἐξάλ-

λον), καὶ οὐδέποτε ἠρεμοῦσιν. ὁρμητικοὶ γάρ εἰσι πρὸς τὸ ἔργον, διὰ τὸ τὸ θερμὸν αὐτῶν ἠθροῖσθαι εἰς τὸν περὶ τὸ στῆθος τόπον, ὄντα εὐσωματωδέστερον. ὅθεν παντὸς διαλλάττοντος αὐτοῦ τε καὶ τοῦ αἵματος, συμβαίνει ποικίλην καὶ πυκνὴν γίνεσθαι κίνησιν. μάλιστα δ' ἱδροῦσι τοὺς πόδας, ὅτι οὗτοι μὲν συνεχῶς πονοῦσι· τὰ δ' ἄλλα μέρη τοῦ σώματος, ἀναπαύσεως τυγχάνει ταῖς τῶν σχημάτων καὶ κινήσεων μεταβολαῖς.

λβ Διὰ τί ἐν τοῖς πυριατηρίοις οὐδὲ ἀθρόου τοῦ πυρὸς ὄντος, μᾶλλον ἱδροῦσιν, οὔτ' ἐλάττονος ἀεὶ γινομένου, ἀλλὰ πλείονος; ἐπιφερομένου γάρ, τὰ πυριατήρια μᾶλλον ἱδροῦσιν, ἢ εἴπερ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τοσοῦτον ἦν τὸ πῦρ. ἢ τὸ μὲν πολύ, ἐκ πρώτης ξηρὰν λαμβάνον τὴν ἐπιπολῆς σάρκα, καὶ δέρμα καίει καὶ ὀστρακοῖ; γινομένη δὲ τοιαύτη, τέγγει τοὺς ἱδρῶτας. τὸ δ' ὀλίγον, μᾶλλον τὴν σάρκα ἀνιέν, αὐτήν τε ἀραιοῖ, καὶ τὰ ἐντὸς καθάπερ ὀργάζει πρὸς τὴν διάκρισιν καὶ ἐξαγωγήν. οὕτω δὴ ἐχούσης αὐτῆς, ἐπιγενηθὲν πλέον πῦρ, καὶ εἰσδυόμενον εἰς βάθος τῆς σαρκὸς δι' ἀραιότητα, ἐξατμίζει τε τὰ προμαλαχθέντα ὑγρά, καὶ τὰ λεπτὰ αὐτῶν ἀποκρίνον, ἐξάγει μετὰ τοῦ πνεύματος.

λγ Πότερον δεῖ μᾶλλον τοῦ θέρους παρασκευάζειν τὸ ἱδροῦν, ἢ τοῦ χειμῶνος; ἢ τοῦ μὲν χειμῶνος συστελλόμενον ἐντὸς τὸ θερμόν, ἐκπέττει καὶ πνευματοῖ τὰ ἐν ἡμῖν ὑγρά; διὸ πάντων αὐτῶν, ἢ τῶν πλείστων ἀναλισκομένων, οὐδὲν δεῖται συγγενοῦς ἀποκρίσεως. τοῦ δὲ θέρους δι' ἀραιὰν τῆς σαρκὸς ἐκπίπτοντος τοῦ θερμοῦ, ἧττον πέττεται τὰ ἐν ἡμῖν ὑγρά· διὸ δεῖται ἀπαντλήσεως. ἐμμείναντα γὰρ διὰ τὴν ὥραν, σήπεται καὶ νοσοποιεῖ. σήπεται γὰρ πᾶν τὸ σηπόμενον, ὑπὸ ἀλλοτρίου θερμοῦ, ὑπὸ δὲ τοῦ οἰκείου πέττεται. ἐν μὲν οὖν τῷ θέρει τὸ ἀλλότριον ἰσχύει· διὸ σήπεται [πάντα] μᾶλλον ἐν αὐτῷ· ἐν δὲ τῷ χειμῶνι, τὸ οἰκεῖον· διὸ οὐ σήπει ὁ χειμών.

λδ Διὰ τί τῶν ἱδρώτων γινομένων ὑπὸ τῆς ἐντὸς θερμασίας, ἢ ὑπὸ τῆς ἐκτὸς περιπλύσεως, πρὸς ἐνίων ἱδρώτων φείττομεν; ἢ

διότι

διότι ὑπὸ μὲν τῆς ἐντὸς θερμασίας ὅταν ἐκπίπτωσιν ἐκ πολλοῦ τόπου εἰς ὀλίγον, συστελλομένοις πρὸς τὴν περιοχὴν παντελῶς τοῦ θερμοῦ περιόδους ἀποφράττουσιν, εἶτα ἡ φρίκη ἐγγίνεται; ἔτι τῆς σαρκὸς παντελῶς διαβρόχου γινομένης, καὶ τοῦ θερμοῦ ἐξιόντος. ἡ δὲ ἐκτὸς θερμασία περιπίπτουσα, ἀραιοῖ τὴν χρῶτα πρῶτον· εἶτα τὸ ἐντὸς τῆς φύσεως θερμὸν ἀποκρινάμενον, τὴν φρίκην ἐποίησεν.

Διὰ τί τῶν ἱδρώτων οἱ θερμοὶ κρίνονται βελτίους εἶναι τῶν λε
ψυχρῶν; ἢ ὅτι πᾶς μὲν ἱδρὼς, περιττώματός τινος ἔκκρισίς ἐστιν; εἰκὸς δὲ τὸ μὲν ὀλίγον περίττωμα ἐκθερμαίνεσθαι, τὸ δὲ πλεῖον, μὴ ὁμοίως. ὥστε ὁ ψυχρὸς ἱδρὼς, πολλοῦ περιττώματος ἂν εἴη σημεῖον. διὸ καὶ μακροτέρας τὰς νόσους ποιεῖ.

Διὰ τί τῶν ἱδρώτων διὰ- λϛ
θερμασίαν γινομένων, πρὸς τὸ πολὺ πῦρ ἧττον ἱδροῦμεν; ἢ διότι ἤτοι σφόδρα θερμαινομένου τοῦ σώματος, εἰς πνεύματα ὑγρὰ διαλύεται, ἢ ἐκπίπτοντος τοῦ ὑγροῦ καὶ ταχὺ ξηραινομένου, τὴν αἴσθησιν οὐ λαμβάνομεν;

Διὰ τί τοῦ ἡλίου μᾶλλον θερμαίνοντος, ἐὰν μηδὲν πε- λζ
ρίβλημα ἔχωμεν, ἱδρῶτες γίνονται τοῖς ἱματίοις περιστελλομένοις; καὶ περὶ τούτου ταῦτα ἐροῦμεν τῷ προτέρῳ.

Διὰ τί τῶν ὀξέων λη
κινήσεων μᾶλλον θερμαίνειν δοκουσῶν, τῶν δὲ νωθρῶν ἧττον, αἱ πρὸς τὸ σιμὸν πορεῖαι νωθρότεραι οὖσαι, ἱδρῶτάς τε μᾶλλον ἐκκρίνουσι, καὶ τὸ πνεῦμα παριστῶσιν, ὡς θερμαίνουσαι μᾶλλον τῶν κατάντων; ἢ ὅτι τοῖς βαρέσιν εἰς τὸ κάτω φέρεσθαι κατὰ φύσιν ἐστὶν, εἰς δὲ τὸ ἄνω παρὰ φύσιν; ἡ οὖν τοῦ θερμοῦ φύσις ἡ φέρουσα ἡμᾶς, πρὸς μὲν τὰ κατάντη οὐδὲν συμπονεῖ, πρὸς δὲ τὰ σιμὰ φορτίζουσα διατελεῖ. ὥστε διὰ μὲν τὴν τοιαύτην κίνησιν ἐκθερμαίνεται, καὶ μᾶλλον τοὺς ἱδρῶτας ἐκκρίνει, καὶ τὸ πνεῦμα παρίστησιν. συμβάλλεται δέ τι ἐν ταῖς πορείαις, καὶ ἡ τοῦ σώματος σύγκαμψις, πρὸς τὸ μὴ εὐθυπορεῖν τὸ πνεῦμα παριστᾶσα.

Διὰ τί τῶν ἱδρώτων γινομένων, ὅσῳ ἂν λθ
ἐπιβάλληταί τις μᾶλλον, οὐχ οἱ πλεῖστα τῶν ἱματίων ἐπιβαλλόμενοι

μ ἱδροῦσι; καὶ περὶ τούτου ταὐτὰ ἐροῦμεν τῷ ἐπάνω. Διὰ τί τῶν σωμάτων ξηροτέρων ὄντων τοῦ θέρους ἢ τοῦ χειμῶνος, ἱδρωτικωτέρως διακείμεθα τοῦ θέρους; ἢ ὅτι τοῦ μὲν θέρους ἀραιῶν τῶν σωμάτων ὄντων, τὸ τῆς φύσεως θερμὸν οὐ πολὺ κατέχεται; διαλύει οὖν τὰ ὑγρὰ εἰς πνεῦμα. τοῦ δὲ χειμῶνος πεπυκνωμένων ἐκτὸς τῶν σωμάτων, πολὺ καταλημμένον τὸ τῆς φύσεως θερμὸν, εἰς πνεῦμα οὐ διαλύει τὸ ὑγρόν. ἔτι δὲ καὶ τοῦ μὲν θέρους πολὺ προσφερόμεθα τὸ ὑγρόν, τοῦ χειμῶνος δὲ τοὐναντίον.

μα Διὰ τί οἱ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου γινόμενοι τοῖς ὑγιαίνουσιν ἱδρῶτες, φαυλότεροι δοκοῦσιν εἶναι τῶν ὑπὸ τῶν πόνων; ἢ ὅτι οἱ μὲν πόνοι ἀπαντλοῦντες ἀεὶ τὸ περιττεῦον ὑγρόν, ξηροτέραν τὴν σάρκα παρασκευάζουσιν· ὥστε τὰς κοιλίας τῶν πόρων ὑγιεινὰς εἶναι, καὶ τῇ τοῦ θερμοῦ ἠθήσει μηδεμίαν ἔμφραξιν γίνεσθαι; οἱ δὲ αὐτόματοι μὲν προσαγορευόμενοι ἱδρῶτες, γινόμενοι δ' ἐξ ἀνάγκης, ὅταν ὑπὸ πλείονος ὑγρασίας συγχεομένων τῶν τῆς φύσεως πόρων, τὰ θερμὰ μὴ παντελῶς καταλαμβάνηται, ἀλλ' ἔτι ἀπομάχεσθαι καὶ ἐκκρίνειν αὐτὸ δύνηται, εὐλόγως νόσου σημεῖα φαίνεται. ποτὲ γὰρ ὑπὸ πλείονος ἐργασίας ἢ τῆς συμμέτρου κατὰ φύσιν ψύχεται, ἥτε σὰρξ δίομβρος γινομένη, τὴν κακίστην πρὸς ὑγείαν διάθεσιν λαμβάνει.

μβ Διὰ τί τοῦ χειμῶνος ἱδρῶτες ἧσσον γίνονται, καὶ ἡμᾶς οὐχ ὁμοίως παρασκευάζειν βουλόμεθα, ὑγροτέρων ὄντων τῶν σωμάτων τοῦ χειμῶνος; ἢ ἧσσον μὲν ἱδροῦμεν, ὅτι τὰ ὑγρὰ τοῦ χειμῶνος πέπηγε καὶ συνέστηκε σφόδρα; δυσλυτώτερα οὖν. οὐχ ὑπολαμβάνομεν δὲ δεῖν ἱδρωτοποιεῖσθαι τοῦ χειμῶνος, διότι ἡ τοιαύτη διάθεσις ὑγιεινή· ὁ δὲ τοὺς ἱδρῶτας ἐμποιῶν, τήκει καὶ συγχεῖ τὴν ἕξιν· ἔτι τε καὶ ἀραιοτέραν τοῦ προσήκοντος ἐμποιῶν, τό τε ἐντὸς θερμὸν ἀποκρίνων, ἔλαττον ποιεῖ· ὥστε μὴ ὁμοίως δύνασθαι τῷ περιέχοντι ψυχρῷ ἀντιτετάχθαι· τό, τε ἐκτὸς ὑγρὸν ῥαδιέστερον παρεμπεσεῖται τοῖς σώμασιν, ἀραιῶν τῶν πόρων διὰ τὰς ἱδρωτοποιΐας [ὄντων.]

Ὅσα

Ὅσα περὶ οἰνοποσίας καὶ μέθης. γ.

Διὰ τί οἱ μεθύοντες, θερμοῦ ὄντος τοῦ οἴνου, δυσρίγοι εἰσι, καὶ τάχιστα ἁλίσκονται ὑπὸ πλευρίτιδος καὶ τῶν τοιούτων; ἢ διότι πολὺ ὑγρὸν ἐὰν ψυχθῇ, πολὺ ψυχρὸν γίνεται· ὥστε κρατεῖν τῆς φυσικῆς θερμότητος; γίνεται γὰρ ὅμοιον ὥσπερ ἂν εἰ ἐσθὴς βεβρεγμένη εἴη ὑγρῷ ψυχρῷ, οὕτως ἡ σὰρξ ἔνδοθεν. Διὰ τί οὐχ οἱ σφόδρα μεθύοντες παροινοῦσιν, β
ἀλλ' οἱ ἀκροθώρακες μάλιστα; ἢ ὅτι οὔθ' οὕτως ὀλίγον πεπώκασιν, ὥστε ὁμοίως ἔχειν τοῖς νήφουσιν· οὔθ' οὕτω, ὥστε διαλύεσθαι, ὥσπερ πάσχουσιν οἱ πολὺ πεπωκότες; ἔτι οἱ μὲν νήφοντες, μᾶλλον ὀρθῶς κρίνουσιν· οἱ δὲ σφόδρα μεθύοντες, οὐδ' ἐγχειροῦσι κρίνειν. οἱ δὲ ἀκροθώρακες, κρίνουσι μὲν, διὰ τὸ μὴ σφόδρα μεθύειν· κακῶς δὲ, διὰ τὸ μὴ νήφειν· καὶ ταχὺ τῶν μὲν καταφρονοῦσιν, ὑπὸ τῶν δὲ ὀλιγωρεῖσθαι δοκοῦσιν. Διὰ τί μᾶλλον κραιπαλῶσιν οἱ ἀκρα- γ
τέστερον πίνοντες, ἢ ὅλως ἄκρατον; πότερον διὰ τὴν λεπτότητα ὁ κεκραμένος μᾶλλον εἰσδύεται εἰς πλείους τόπους καὶ στενωτέρους· ὁ δὲ ἄκρατος, ἧττον; ὥστε δυσεξαγωγότερος ὁ κεκραμένος. ἢ διότι ἐλάττω πίνουσιν ἄκρατον, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι, καὶ ἀπεμοῦσι μᾶλλον; ἔτι δὲ συμπέττει τὰ λοιπὰ, θερμότερος ὢν, καὶ αὐτὸς αὑτόν· ὁ δὲ ὑδαρὴς, τοὐναντίον. Διὰ τί τῶν οἰνοφλύγων τὸ δ
σπέρμα, οὐ γόνιμον ὡς ἐπὶ τὸ πολύ; ἢ ὅτι ἡ κρᾶσις τοῦ σώματος ἐξύγρανται; τὰ δὲ ὑγρὰ σπέρματα οὐ γόνιμα, ἀλλὰ τὰ συνεστῶτα καὶ πάχος ἔχοντα. Διὰ τί οἱ οἰνόφλυγες τρέμουσι μᾶλλον, ὅσῳ ε
δὴ ἀκρατοποτοῦσιν; ἔστι δὲ ὁ μὲν οἶνος, θερμαντικόν· ὁ δὲ τρόμος, γίνεται μάλιστα ἀπὸ ψυχροῦ. διὸ οἱ ῥιγῶντες μάλιστα τρέμουσι. πολλοῖς δὴ ἤδη χρωμένοις μόνον ἀκράτῳ τροφῆς χάριν, τρόμοι ἰσχυροὶ συνέβησαν, ὥστε ἀπορρίπτειν τοὺς φιλοβολίζας· καὶ τῷ θερμῷ ὕδατι λουόμενοι, ἀναισθήτως εἶχον. ἢ ὅτι γίνεται μὲν ὁ

τρόμος διὰ κατάψυξιν; γίνεται δὲ ἢ περιϊσταμένου ἐντὸς τοῦ θερμοῦ διὰ τὸ ἐκτὸς ψῦχος, οἷον τοῦ χειμῶνος, ἢ σβεννυμένου τοῦ κατὰ φύσιν θερμοῦ· σβεννυμένου μὲν, τῷ ἐναντίῳ, ἢ διὰ χρόνον, οἷον γῆρας· ἢ [τῇ] τοῦ ἀλλοτρίου θερμοῦ ὑπερβολῇ, ὃ συμβαίνει τῷ ἐν τῷ ἡλίῳ ἢ πυρὶ καιομένῳ. συμβαίνει δὲ τοῦτο καὶ τοῖς τῷ ἀκράτῳ οἴνῳ χρωμένοις. ὢν γὰρ θερμός τις, ὅταν ὑπερτείνηται δυνάμει τῇ τοῦ σώματος οἰκείᾳ θερμότητι μιγνύμενος, ἀποσβέννυσιν αὐτό. σβεσθέντος δὲ καὶ ψυχθέντος τοῦ σώματος, συμβαίνει τοὺς τρόμους γίνεσθαι. ἔστι δὲ καὶ πάντα τὰ εἰρημένα [ἄλλον τρόπον καταψύξεως.] ἀναιρεθείσης δὲ τῆς ὕλης, ὑφ' ἧς τὸ θερμὸν ἑκάστῳ τρέφεται, συμβαίνει καὶ τὸ θερμὸν φθείρεσθαι. τοῦτο δὲ ἐπὶ [μὲν] τῶν ἀψύχων, ἐπὶ τοῦ λύχνου ἐστὶ φανερόν· (τοῦ γὰρ ἐλαίου ἀναλωθέντος, συμβαίνει σβέννυσθαι τὸ φῶς) ἐπὶ δὲ τῶν ἐμψύχων, τό, τε γῆρας ταὐτὸ ποιεῖ τοῦτο, καὶ τῶν νόσων αἱ μακραὶ καὶ συντηκτικαί. ἀναιρουμένης γὰρ ἢ λεπτυνομένης τῆς τοῦ θερμοῦ τροφῆς, ἐκλύειν αὐτὸ συμβαίνει. ὑγρῷ μὲν γὰρ τρέφεται τὸ θερμόν· τούτῳ δὲ οὐ τῷ τυχόντι, ἀλλὰ λείῳ καὶ πλείονι. διὸ τοῖς νοσοῦσι τὰς εἰρημένας νόσους καὶ πρεσβυτέροις, φθειρομένου τοῦ τοιούτου καὶ ἀλλοιουμένου, (δριμὺ γὰρ καὶ αὐχμηρὸν ἀντὶ λείου καὶ λιπαροῦ γίνεται) συμβαίνει ἐκλείπειν αὐτό. σημεῖον δὲ τῶν εἰρημένων ἐστὶν αἱ γινόμεναι βοήθειαι, τοῖς μ[illegible] τὸν βίον ἐκλείπουσιν. ὅτι γὰρ ἂν ἐπιστάξῃ τις αὐτοῖς τῶν τροφωδῶν ὑγρῶν, περισσαναφέρεσθαι συμβαίνει. τὸ δὲ ὁπλικὸν αὐτῶν, ὡς τῇ τοῦ τοιούτου ἐκλείψει γινομένης τῆς διαλύσεως. ἔοικε δὲ τοῖς ἀκρατοποτοῦσι τοῦτ' εἶναι αἴτιον. ὢν γὰρ θερμὸς ὁ οἶνος μετὰ τῆς φύσει ὑπαρχούσης θερμότητος, μᾶλλον ἀναλίσκει τὰ ἐν τῷ σώματι ὑπάρχοντα ἐφόδια τῷ οἰκείῳ θερμῷ. διὸ συμβαίνει τοὺς μὲν ὑδρωπικοὺς αὐτῶν γίνεσθαι· τοὺς δὲ, ῥευματικούς· τοὺς δὲ, εἰς τὴν κοιλίαν. τά τε γὰρ λοιπὰ ὑγρὰ αὐτοῖς, δριμέα ἐστί· καὶ τὰ εἰσιόντα δι' ἀσθένειαν τοῦ οἰκείου θερμοῦ ἁπαλὰ ὄντα, οὐ παχύνε[ται].

ἀσθε-

ἀσθενὲς δέ ἐστι τὸ θερμὸν, παρὰ τὴν ὕλην εἶναι τοιαύτην ἐν ᾧ ἔτι σώζεται, καθάπερ τὸ καλάμινον πῦρ. καὶ γὰρ τοῦτο διὰ τὴν τῆς ὕλης ἀσθένειαν, ἀσθενέστερόν ἐστι τοῦ ξυλίνου. Διὰ τί οἱ μεθύοντες, θερμοῦ ὄντος τοῦ οἴνου, ῥιγηλοί εἰσι, καὶ μάλιστα ὑπὸ πλευρίτιδος ἁλίσκονται, καὶ τῶν τοιούτων νόσων; ἢ ὅτι τὸ πολὺ ὑγρὸν ἐὰν ψυχθῇ, πολὺ ψυχρὸν γίνεται, ὥστε κρατεῖν τῆς φυσικῆς θερμότητος; πάντα δὲ τὰ ὑγρότερα, θερμότερά ἐστι τὴν φύσιν. σημεῖον δέ· θερμαίνεται μὲν γὰρ τοῖς ἐκτὸς, ὑγραίνεται δὲ οὔ. εἰ δὲ ἧττόν ἐστι θερμὰ, καὶ ἀπολείπει, δῆλον ὅτι θᾶττον αὐτὰ ἡ θερμότης ἢ ὑγρότης. ὥστε λειφθέντων ψυχρῶν ὑγρῶν, εἰκότως ῥιγοῦσί τε μᾶλλον οἱ μεθύοντες, καὶ τὰ τοῦ ῥίγους οἰκεῖα πάσχουσι πάθη. ζ

Διὰ τί οἱ μὲν παῖδες, θερμοὶ ὄντες, οὐ φίλοινοί εἰσι; Σκύθαι δὲ, καὶ οἱ ἄνδρες οἱ ἀνδρεῖοι, θερμοὶ ὄντες, φίλοινοι; ἢ ὅτι οἱ μὲν, θερμοὶ ὄντες, καὶ ξηροί; ἡ γὰρ τοῦ ἀνδρὸς ἕξις τοιαύτη. οἱ δὲ παῖδες, ὑγροὶ καὶ θερμοί. ἡ δὲ φιλοποσία ἐστὶν ἐπιθυμία ὑγροῦ τινός. ἡ οὖν ὑγρότης, κωλύει διψητικοὺς εἶναι τοὺς παῖδας. ἔνδεια γάρ τίς ἐστιν ἡ ἐπιθυμία. η

Διὰ τί μεθύοντες μᾶλλον διαισθανόμεθα τὰ ἁλυκὰ καὶ τὰ μοχθηρὰ ὕδατα, νήφοντες δὲ, ἧττον; ἢ ὅτι τὸ οἰκεῖον ὑπὸ τοῦ οἰκείου ἐστὶν ἀπαθὲς, καὶ τὸ ὁμοίως διακείμενον; τὰ δὲ ἐναντία, τῶν ἐναντίων ἐστὶν αἰσθητικώτερα. ὁ μὲν οὖν μεθύων, γλυκεῖς ἐν αὑτῷ χυμοὺς ἔχει, (τοιοῦτο γὰρ ὁ οἶνος δοκεῖ) καὶ τῶν φαύλων χυμῶν αἰσθητικώτερός ἐστιν. ὁ δὲ νήφων, δριμεῖς καὶ ἁλυκούς. τῆς τροφῆς οὖν πεπεμμένης, οἱ περιττωματικοὶ ἐπιπολάζουσιν. οὗτοί τε οὖν εἰσιν ἀπαθεῖς ὑπὸ τῶν ὁμοίων, καὶ τὸν ἔχοντα ποιοῦσιν. θ

Διὰ τί τοῖς μεθύουσι σφόδρα, κύκλῳ πάντα φαίνεται ι φέρεσθαι; καὶ ἤδη ἁπτομένης τῆς μέθης, ἀριθμεῖν τὰ πόρρω οὐ δύνανται; διὸ καὶ σημεῖον τῆς μέθης αὐτὸ ποιοῦνταί τινες. ἢ ὅτι κινεῖται ὑπὸ τῆς θερμότητος τοῦ οἴνου ἡ ὄψις πυκνάκις; διαφέρει οὖν τὴν ὄψιν οὐθὲν κινεῖν, ἢ τὸ ὁρώμενον. ταὐτὸ γὰρ ποιεῖ, πρὸς τὸ φαίνεσθαι τὰ εἰρη-

μένα. ἐπεὶ δὲ καὶ περὶ τὰ πλησίον ὄντα διὰ τὸ βιάζεσθαι τὴν ὄψιν συμβαίνει τῶν μεθυόντων, καὶ περὶ τὰ πόρρω μᾶλλον εἰκὸς ταῦτα πάσχειν. διόπερ ἐκεῖνα μὲν ὅλως οὐχ ὁρᾶται, τὰ δ' ἐγγὺς οὐδ' ἐν ᾧ τόπῳ ἐστὶν ὁρᾷ. κύκλῳ δὲ φαίνεται φέρεσθαι, καὶ οὐκ ἐγγὺς καὶ πόρρω, ὅτι εἰς μὲν τὸ πόρρω, διά τε τὴν κύκλῳ κίνησιν, ἀδυνατωτέρα ἐστὶ φέρεσθαι ἡ ὄψις. ἅμα γὰρ τἀναντία ποιεῖν οὐ ῥᾴδιον. ἔστι δὲ ἡ μὲν πόρρω ἐπιθυμία, σφοδρά· ἡ δὲ κύκλῳ, ἐν ᾧ τοὔνομα σημαίνει, σχήματι. διά τε οὖν τὰ εἰρημένα, πόρρω οὐ φέρεται· καὶ εἰ φέροιτο τὸ ἐγγὺς καὶ πόρρω, οὐκ ἂν ταῦθ' ὁρῴη. ἀπολείποι γὰρ ἂν ἐν θατέρῳ χρόνῳ αὐτῶν τὸ ὁρώμενον ἐν ταὐτῷ τόπῳ. ἀπολείπων δέ, οὐκ ἂν ὁρῴη. κύκλῳ δὲ φέρεται, διὰ τὸ ὑπάρχον σχῆμα τῆς ὄψεως. ἔστι γὰρ κῶνος, οὗ ἡ βάσις κύκλος, ἐν ᾧ κινουμένη, ὁρᾷ μὲν τοῦτο, διὰ τὸ μηδέποτε ἀπολείπειν αὐτό. διέψευσται δὲ τῷ τόπῳ, διὰ τὸ μὴ τὴν αὐτὴν ὄψιν ἐπιβάλλειν ἐπ' αὐτό. ταὐτὸν γὰρ ἂν ἦν, ἢ τοῦτο πρὸς τὴν ὄψιν κινεῖν, ἢ τὴν ὄψιν πρὸς τοῦτο.

ια Διὰ τί τοῖς μεθύουσιν ἐνίοτε πολλὰ φαίνεται τὸ ἓν ὁρῶσιν; ἢ καθάπερ εἴρηται, κινουμένης τῆς ὄψεως, συμβαίνει μηθένα χρόνον τὴν αὐτὴν ἐπὶ ταὐτοῦ ἠρεμεῖν ὄψιν; τὸ δὲ ἐν ταὐτῷ χρόνῳ ἑτέρως ὁρώμενον, ὀψιαίτερον εἶναι δοκεῖ. ἀφῇ γὰρ ὄψεως ὁρᾶται τὸ ὁρώμενον· ἅπτεσθαι δὲ πλείοσιν ἅμα τοῦ αὐτοῦ, ἀδύνατον. ὄντος δὲ ἀναισθήτου τοῦ μεταξὺ χρόνου, εἷς εἶναι δοκεῖ χρόνος, ἐν ᾧ τε ἧπται καὶ παρήλλαχεν· ὥστ' ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ταὐτοῦ πλειόνων ἁπτομένων ὄψεων, πλείω δοκεῖ εἶναι τὰ ὁρώμενα, διὰ τὸ ταῦτα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀδύνατον εἶναι ἅπτεσθαι.

ιβ Διὰ τί οἱ μεθύοντες ἀφροδισιάζειν ἀδύνατοί εἰσιν; ἢ ὅτι δεῖ τινὰ τόπον ἐκθερμανθῆναι μᾶλλον τοῦ ἄλλου σώματος; τοῦτο δὲ ποιεῖν, διὰ τὸ πλῆθος τῆς ἐν ὅλῳ τῷ σώματι θερμασίας, ἀδυνατοῦσιν. ἀποσβέννυται γὰρ τὸ ὑπὸ τῆς κινήσεως θερμὸν γινόμενον ὑπὸ τοῦ περιέχοντος μᾶλλον, ὅτι πολύ ἐστιν ἐν αὐτοῖς τὸ ὑγρὸν καὶ ἄπεπτον.

ἔτι δὲ τὸ σπέρμα ἐκ τροφῆς. τροφὴ δὲ πᾶσα πέττεται· ἧς πληρωθέντες, ὁρμητικοί εἰσι πρὸς τὰ ἀφροδίσια. διὸ καὶ κελεύουσί τινες πρὸς τὴν πρᾶξιν τὴν τοιαύτην, ἀριστᾶν μὲν πολὺ, δειπνεῖν δὲ ὀλίγον, ἵνα ᾖ αὐτοῖς ἐλάττω τὰ ἄπεπτα τῶν πεπεμμένων.

Διὰ τί ὁ γλυκὺς καὶ ἄκρατος καὶ ὁ κυκεὼν μεταξὺ διαπινόμενοι ἐν τοῖς πότοις, νήφειν ποιοῦσι; καὶ διὰ τί ἧττον μεθύσκονται ταῖς μεγάλαις κωθωνιζόμενοι; ἢ πάντων τὸ αὐτὸ αἴτιόν ἐστιν, ἡ παράκρουσις τοῦ ἐπιπολῆς θερμοῦ; τὸ γὰρ μεθύειν ἐστὶν, ὅταν ᾖ τὸ θερμὸν [ἐν] τοῖς περὶ τὴν κεφαλὴν τόποις. ιγ

Διὰ τί τοῦ γλυκέος ἐπιπολαστικοῦ ὄντος, ἐάν τις μεθύων ἤδη ἐπιπίῃ γλυκὺ, καταπέπτεται ὁ ἐνυπάρχων οἶνος, καὶ ἧττον ἐνοχλεῖ; ἢ ὅτι τὸ μὲν γλυκὺ λεαντικόν τέ ἐστι καὶ γλίσχρον; (ἐμφράττει οὖν τοὺς πόρους) τὸ δὲ αὐστηρὸν, ῥαχωτικόν. καὶ τὸ μὲν, εὐπετῆ ποιεῖ τῷ θερμῷ τὴν ἀναφοράν· ὁ δὲ γλυκὺς, στέγει αὐτὸ, τοὺς πόρους ἐμφράττων. ὅτι δὲ τῶν ἄνω θερμανθέντων ἐστὶν ἡ μέθη, εἴρηται. ἔτι δὲ ὁ μὲν γλυκὺς, ἄνοσμος· ὁ δὲ αὐστηρὸς, οὔ. ὀσμὴ δὲ πᾶσα βαρύνει κεφαλήν. ιδ

Διὰ τί ἀπὸ τοῦ κεκραμένου μὲν, ἀκρατεστέρου δὲ, ἕωθεν μᾶλλον πονοῦσι τὴν κεφαλὴν, ἢ ἀπὸ τοῦ ἀκράτου; ἢ ὅτι ὁ μὲν ἄκρατος, παχυμερὴς ὤν, εἰς τοὺς περὶ τὴν κεφαλὴν πόρους στενοὺς ὄντας, αὐτὸς μὲν οὐκ εἰσπίπτει, ἡ δὲ δύναμις αὐτοῦ, ἡ ὀσμὴ καὶ θερμότης· ὁ δὲ κεκραμένος, μιχθεὶς λεπτῷ τῷ ὕδατι, αὐτὸς εἰσδύεται; ἔχων δὲ σῶμα, καὶ τῆς δυνάμεως πολὺ τοῦ ἀκράτου, δυσπεπτότερός ἐστι. πάντα γὰρ ὑγρὰ [πάντων] δυσπεπτότατα, καὶ τὰ σώματα τῶν ἐν αὐτοῖς δυνάμεων. ιε

Διὰ τί μᾶλλον δύνανται πίνειν εἰς μέθην οἱ ἀγύμναστοι τῶν γεγυμνασμένων, καὶ ῥᾷον ἀπαλλάττουσιν; ἢ ὅτι [οἱ] ἔχοντες περίττωμα καὶ ὑγρὸν ἐν αὐτοῖς, οὐρητικοὶ γίνονται· ὅπερ ποιεῖ δύνασθαι πίνειν, καὶ ὕστερον κούφως ἔχειν, διὰ τὸ μὴ ἐμμένειν πολὺ ὑγρὸν οἰνῶδες; οἱ μὲν οὖν ἀγύμναστοι, ὑγροὶ καὶ ιϛ

περιττωματικοί εἰσιν· οἱ δὲ γεγυμνασμένοι, ξηροί· ὥστ᾽ εἰς τὸ σῶμα τούτοις ἡ ὑγρότης ἡ οἰνηρὰ ἀφικνεῖται. εὐθύς τε οὖν ἀντισπᾷ τῇ χρήσει ἡ φορὰ αὕτη· καὶ ὕστερον ἐμμένον τὸ ὑγρὸν τοῦτο ἐν τῷ σώματι, βάρος ποιεῖ.

ιζ Διὰ τί ὁ οἶνος καὶ τετυφωμένους ποιεῖ καὶ μανικούς; ἐναντία γὰρ ἡ διάθεσις. ὁ μὲν γὰρ, μᾶλλον ἐν κινήσει· ὁ δὲ, ἧττον. » ἢ ὥσπερ Χαιρήμων εἶπε, Τῶν χρωμένων γὰρ τοῖς τρόποις κεράννυ- » ται. τἀναντία οὖν ποιεῖ, οὐ ταὐτά, ἀλλὰ τὰ μὴ ὁμοίως ἔχοντα· ὥσπερ καὶ τὸ πῦρ, τὰ μὲν ξηραίνει, τὰ δὲ ὑγραίνει, ἀλλ᾽ οὐ ταὐτά· καὶ τήκει τὸν κρύσταλλον, καὶ πήγνυσι τοὺς ἅλας. καὶ ὁ οἶνος (ὑγρὸς γάρ ἐστι τὴν φύσιν) τοὺς μὲν βραδυτέρους ἐπιτείνει καὶ θάττους ποιεῖ, τοὺς δὲ θάττους ἐκλύει. διὸ ἔνιοι τῶν μελαγχολικῶν τῇ φύσει, ἐν ταῖς κραιπάλαις ἐκλελυμένοι γίνονται πάμπαν. ὥσπερ γὰρ τὸ λουτρὸν τοὺς μὲν συνδεδεμένους τὸ σῶμα καὶ σκληροὺς, εὐκινήτους ποιεῖ, τοὺς δὲ εὐκινήτους καὶ ὑγροὺς, ἐκλύει· οὕτως ὁ οἶνος, ὥσπερ λύων τὰ ἐντὸς, ἀπεργάζεται τοῦτο.

ιη Διὰ τί ἡ κράμβη παύει τὴν κραιπάλην; ἢ ὅτι τὸν μὲν χυλὸν γλυκὺν καὶ ῥυπτικὸν ἔχει· διὸ καὶ κλύζουσιν αὐτῷ τὴν κοιλίαν οἱ ἰατροί. αὐτὴ δὲ ἐστὶ ψυχρά. σημεῖον δέ· πρὸς γὰρ τὰς σφοδρὰς διαῤῥοίας χρῶνται αὐτῇ οἱ ἰατροὶ, ἕψοντες σφόδρα, καὶ ἀποξυλίζοντες καὶ ψύχοντες. συμβαίνει δὴ τῶν κραιπαλώντων, τὸν μὲν χυλὸν αὐτῆς εἰς τὴν κοιλίαν κατασπᾷν τὰ ἐν αὐτοῖς ὑγρὰ, οἰνηρὰ καὶ ἄπεπτα ὄντα, αὐτὴν δὲ ὑπολειπομένην ἐν τῇ ἄνω κοιλίᾳ, ψύχειν τὸ σῶμα. ψυχομένου δὲ, ὑγρὰ λεπτὰ συμβαίνει εἰς τὴν κύστιν φέρεσθαι· ὥστε κατ᾽ ἀμφότερα τῶν ὑγρῶν ἐκκρινομένων διὰ τοῦ σώματος, καὶ καταψυχομένου, εἰκότως ἀκραίπαλοι γίνονται. ὁ γὰρ οἶνος ὑγρὸς καὶ θερμός ἐστιν. ἔτι δὲ συμβαίνει τῶν ὑγρῶν κατασπωμένων καὶ κρινομένων κάτω, καὶ πνεῦμα ἐπάγεσθαι αὐτοῖς· ὅθεν μόνον ἀπὸ τοῦ οἴνου εἰς τὴν κεφαλὴν φερόμενον, τὸν κάρον καὶ τὴν κραιπάλην ποιεῖ. κάτω δὲ ὁρμήσαντος καὶ καταψυχομένου τοῦ σώματος διὰ τὰ

εἰρημένα, λύεται [ὁ] κραιπάλης πόνος. ἔστι γὰρ ἡ κραιπάλη, ζέσις τις καὶ φλεγμασία λήγουσα. λυπεῖ δὲ μᾶλλον τῆς μέθης, ὅτι ἐκείνη μὲν ἐξίστησιν, ἡ δὲ κραιπάλη ἐν ἑαυτοῖς οὖσι, τὸν πόνον παρέχει· καθάπερ οὖν καὶ ὑπὸ τῶν πυρετῶν οἱ λαμβανόμενοι παίζουσι μᾶλλον ἢ ἀλγοῦσι· παρ' αὑτοῖς δὲ γινόμενοι οἱ αὐτοὶ, κουφισθέντες τοῦ πάθους, ἀλγοῦσι. ταῦτα γὰρ καὶ ἐπὶ τῆς κραιπάλης καὶ ἐπὶ τῆς μέθης συμβαίνει.

ιθ Διὰ τί μᾶλλον ἐμετικὸν ποιεῖ ὁ ὑδαρὴς οἶνος, ἢ τὸ ὕδωρ καὶ ὁ ἄκρατος; ἢ ὅτι ἐμεῖν μάλιστα ποιεῖ τὰ ἐπιπολαστικὰ, καὶ ὅσα ἀηδῆ ἐστιν. ἔστι δὲ ὁ μὲν οἶνος κατακρουστικὸς, τὸ δὲ ὕδωρ λεπτὸν καὶ οὐκ ἀηδές. διὰ μὲν οὖν τὸ λεπτὸν καὶ οὐκ ἀηδὲς εἶναι, κάτω διέρχεται ταχύ· διὰ δὲ τὸ μὴ ἀηδὲς, οὐ ποιεῖ καρδιώττειν. ὁ δὲ κεκραμένος λίαν, οὐκ ἔστι λεπτὸς, ὥστε διαρρεῖν ταχύ· διὰ δὲ τὸ μικρὸν ἔχειν οἴνου, ἀηδής ἐστι. παρατείνει γὰρ τὴν αἴσθησιν, τῷ πλείους ἐν αὐτῇ [τὰς] κινήσεις ἐμποιεῖν, τήν τ' ἀπὸ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ὕδατος. αἰσθηταὶ γὰρ ἄμφω γίνονται. ὁ δ' εὔκρατος, τὴν μὲν τοῦ ὕδατος αἴσθησιν ἀφανίζει, οἴνου δὲ μαλακοῦ ποιεῖ αἴσθησιν· διὸ ἡδέως πίνεται. ἀηδὴς δὲ ὢν ὁ ὑδαρὴς οἶνος, ἐπιπολαστικός ἐστι· τὸ δὲ τοιοῦτον, ἐμετικόν ἐστι.

κ Διὰ τί μεθύοντες μάλιστα διαισθανόμεθα τὰ ἁλυκὰ καὶ τὰ μοχθηρὰ ὕδατα· νήφοντες δὲ, ἧττον; ἢ ὅτι τὰ λυπηρὰ μᾶλλον δῆλα τοῖς μὴ ἐπιθυμοῦσι, τοὺς δ' ἐπιθυμοῦντας λανθάνει; ὁ μὲν οὖν ἡδέως ἔχων, ἡδέως τῷ ἐπιθυμοῦντι ἔχει. ὁ δὲ νήφων, οὕτως ἔχει· ὁ δὲ μεθύων, πλήρης.

κα Διὰ τί τοῖς μεθύουσι σφόδρα, κύκλῳ πάντα φαίνεται καὶ φέρεσθαι· καὶ ἤδη ἁπτομένης μᾶλλον τῆς μέθης, ἀριθμεῖν τὰ πόρρω οὐ δύνανται; διὸ καὶ σημεῖον τῆς μέθης ποιοῦνται αὐτό τινες. ἢ ὅτι κινεῖται ὑπὸ τῆς θερμότητος τοῦ οἴνου ἡ ὄψις πυκνάκις; ὥσπερ οὖν ὅταν ὑποθῇ τις ὑπὸ τὸν ὀφθαλμὸν, δύο φαίνεται, οὕτω καὶ τοῖς μεθύουσιν. οὐδὲν γὰρ διαφέρει. ἐὰν μὲν ὑποθῇ, κινῇ δὲ τὴν ὄψιν, οὐδὲ δὴ ἔξωθεν ἢ ἔσωθεν. ἀμφοτέρως γὰρ τὸ αὐτὸ πάσχει ἡ ὄψις. ὥστε οὐ

δόξει μὲν τὸ ὁρώμενον· καὶ τὸ πόῤῥωθεν ἔτι μᾶλλον. ἔτι γὰρ ἧττον
κρατεῖ ἀπολειπομένης τῆς ὄψεως· καὶ πλέον τὸ διάστημα ἐπὶ τῷ
ἄκρῳ ποιεῖ ἡ ἐγγὺς αὕτη κίνησις. ἐὰν δὲ σφόδρα κινῆται, καὶ ὁμαλῶς
ἄνω καὶ κάτω, ἧττον κρατήσει τοῦ πόῤῥω. πάντα δὲ ἀπολειπόμενα,
κύκλῳ φέρεται· διὸ οἶσοι καὶ τὰ καταρτώμενα. καὶ ἡ ὄψις οὖν διὰ τὸ ἀ-
σθενεῖν ταὐτὸ πάσχει, ὥσπερ ἂν εἰ πόῤῥω ἐφέρετο. διαφέρει δ᾽ οὐ-
θὲν τὴν ὄψιν κινεῖν, ἢ τὸ ὁρώμενον. ταὐτὸ γὰρ ποιεῖ πρὸς τὸ φαίνε-
κβ σθαι. Διὰ τί ὅταν ἀθρόως πίνωσι, ξηρότεραι αἱ κοιλίαι γί-
νονται, ὅτε δὲ ὑγραίνεσθαι μᾶλλον ὑπὸ τοῦ πλείονος; ἢ ὅτι τοῦ μὲν
πολλοῦ καὶ ἀθρόου, οὐ κρατεῖ ἡ κοιλία, ἀλλ᾽ εἰς τὸν αὐτὸν ἔρχεται τό-
πον ἀπαθές; ἔστι δὲ ὑγροῦ τόπος ἀπέπτου ἡ κύστις. τοῦ δὲ ὀλίγου κρα-
κγ τεῖ καὶ πέττει. ὥστε μόνον, ὑγραίνει. Διὰ τί μᾶλλον κραιπα-
λῶσιν οἱ εὔκρατον πίνοντες, ἢ οἱ ἄκρατον; ἢ διὰ τὴν λεπτότητα
εἰς πλείους τόπους ὁ κεκραμένος εἰσέρχεται, (καθάπερ ἐν τοῖς ἱμα-
τίοις) καὶ ἔστι δυσεξαγωγότερος; τὸ δὲ ὕδωρ λεπτομερέστερον μὲν,
ἀλλ᾽ εὐέξοδον. ἢ διότι ἔλαττον πίνουσιν ἄκρατον, διὰ τὸ μὴ δύ-
νασθαι, καὶ μᾶλλον ἀπεμοῦσιν; ἔτι δὲ συμπέττει τὰ λοιπά. ταὐ-
κδ τὸ δέ ἐστι πρόβλημα Διὰ τί ὑπὸ τοῦ ἀκράτου ἀποθνή-
σκουσιν, ἐάν τις περιϊσχναίας πολὺ πίῃ; καὶ μὴ περιϊσχναίαντες δὲ
πολλοὶ τῶν φιλοποτῶν, ἀθρόον πολὺ πίνοντες, ξηροὶ γίνονται;
δοκεῖ γὰρ ὅ,τε οἶνος τῶν θερμῶν εἶναι τὴν φύσιν, καὶ τὸ ζῆν. τὸ δὲ ἀ-
ποθνήσκειν, κατάψυξις. ἢ ὥσπερ [καὶ] ἀπὸ τοῦ κωνείου, σβεννυμέ-
νου κατὰ μικρὸν τοῦ θερμοῦ τοῦ οἰκείου· ἀλλὰ τρόπον ἕτερον; τὸ μὲν γὰρ,
τῇ ψυχρότητι πήγνυσι τὸ ὑγρὸν καὶ θερμόν· ὁ δὲ οἶνος, τῇ θερμότη-
τι τῇ αὐτοῦ, μαραίνει τὴν φυσικὴν θερμότητα. ὥσπερ οὖν ὑπὸ τοῦ
πολλοῦ πυρὸς καὶ ἡλίου, τὸ ὀλίγον πῦρ ἀποσβέννυται, οὕτω ἡ ἐν τοῖς
κε σώμασι θερμότης ὑπὸ τῆς ἐν τῷ οἴνῳ, ἐὰν ὑπερβάλῃ Διὰ
τί οἱ μεθύοντες ἀριδάκρυοι μᾶλλον; ἢ ὅτι θερμοὶ καὶ ὑγροὶ γίνον-
ται; ἀ-

ται; ἀκέφαλοι οὕτω εἰσίν, ὥστε ὑπὸ μικρῶν κινεῖσθαι. Διὰ τί καὶ κϛ
ἧττον μεθύσκονται ταῖς μεγάλαις κωθωνιζόμενοι; πάντων γὰρ τούτων τὸ αἴτιον ἡ κατάκρουσις, τουτέστιν ἐπιπολῆς. τὸ μὲν γὰρ μεθύειν, ἐν τοῖς περὶ κεφαλὴν τόποις. ἢ ὅτι δεῖ πρὸς τοὺς ὕπνους ὑγρότητα ἐνυπάρχειν θερμήν; αὕτη γάρ, εὔπεπτος. ἂν δὲ μὴ ἐνῇ ὑγρότης ὀλίγη, ἢ δύσπεπτος, οὐ γίνεται ὕπνος. διὸ ἐν τοῖς κόποις, καὶ μετὰ τὰ σιτία καὶ τοὺς πότους, ὑπνωτικώτατοι γίνονται ὑπὸ τῆς θέρμης. τοῖς δὲ μελαγχολικοῖς, καὶ τὰς μεγάλας πυρείας, ἀγρυπνίας· τοῖς μὲν, ὅτι κατέψυκται τούτων· τοῖς δέ, ὅτι οὐκ ἔστιν, ἢ ὀλίγον. φανερὸν οὖν ὅτι εἰς ταῦτα βλεπτέον καθ' ἕτερον τῶν παθῶν.

Διὰ τί οἱ οἰνόφλυγες τρέμουσι, καὶ μᾶλλον ὅσῳ ἂν ἀκρατοπο- κζ
τῶσιν; ἔστι δέ, ὁ μὲν οἶνος, θερμαντικός· ὁ δὲ τρόμος, γίνεται μάλιστα ἀπὸ ψυχροῦ· διὸ οἱ ῥιγῶντες μάλιστα τρέμουσι. πολλοῖς δ' ἤδη χρωμένοις μόνῳ ἀκράτῳ τροφῆς χάριν, τρόμοι τε ἰσχυροὶ συνέβησαν, ὥστε ἀπορρίπτειν τοὺς θλίβοντας· καὶ τῷ θερμῷ ὕδατι λουόμενοι, ἀναισθήτως εἶχον. ἕτεροι δὲ τοῦτον τὸν τρόπον διαιτώμενοι, καὶ τρίψεσι χρώμενοι καὶ τροφῇ κρέασι, πρὸς ἀποπληκτικὰς ἀρρωστίας ἥλωσαν. [οἷς] τρόμοι μὲν, διὰ τὴν ἀκινησίαν, ἦττον ἐνέπιπλον, πόνος δὲ ἰσχυρός, καὶ τὸ μὴ δύνασθαι ἡσυχάζειν. ἔτι [καὶ] τοῦ μὲν τρόμου αἰτία, ἡ ψυχρότης· φαίνονται γὰρ (ὥσπερ εἴρηται) οἵτε ῥιγῶντες τοῦτο πάσχοντες, καὶ οἱ σφόδρα γέροντες. ἀμφοτέρων δὲ τούτων, τῶν μὲν, τὸ πάθος ψυχρόν· τῶν δὲ, ἡ ἡλικία· ὁ δὲ οἶνος, θερμαντικώτατος· ὥσθ' ὑπὸ ἐναντίου ἄν τι συμβαίνῃ. ἢ οὐθὲν κωλύει γίνεσθαι ταὐτὸ ὑπὸ ἐναντίων, μὴ ὡσαύτως δὲ ποιούντων; οἷον καὶ ἀπὸ τῶν πάγων ἀποκάεται ὑπὸ θερμοῦ, ὅταν ὁ πάγος ἀθρόον ποιήσῃ τὸ θερμόν· ὥστε ἔστι μὲν ὡς ὑπὸ ἐναντίων τὸ πάθος τὸ αὐτὸ συμβαίνειν, ἔστι δὲ ὡς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ τὸ αὐτό. ὁ δὲ τρόμος γίνεται μὲν ὑπὸ ἐνδείας θερμοῦ, οὐ παντός, ἀλλὰ τοῦ οἰκείου. φθείρεται δὲ τὸ

θερμὸν, ἢ μαραίνεται, ἢ σβέννυται. σβέννυται μὲν, ὑπὸ τῶν ἐναντίων, ὑπὸ ψυχροῦ καὶ ὑγροῦ· μαραίνεται δὲ, ἐνδείᾳ τροφῆς, ὥσπερ οἱ λύχνοι, ὅταν μὴ ἔχωσιν ὑπέκκαυμα, μηδὲ ἔλαιον· ἢ ὑπὸ θερμοῦ ἀλλοτρίου, ὥσπερ τὸ πῦρ ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ οἱ λύχνοι παρὰ τῷ πυρί. οἱ μὲν οὖν ῥιγῶντες ὑπὸ ψυχροῦ, σβεννυμένου τοῦ θερμοῦ τρέμουσι. διὸ καὶ τοῖς περιψυχομένοις τὸ θερμὸν, αἱ φρῖκαι γίνονται· ἐγκατακλειόμενον γὰρ τὸ ψυχρὸν εἴσω καὶ ἀντιπεριιστάμενον, ἵστησι τὰς τρίχας· καὶ τῷ ἐρχομένῳ πυρετῷ τὸ γινόμενον ῥῖγος διὰ ὁμοίαν αἰτίαν γίνεται. ἐν δὲ τῷ γήρᾳ τὸ θερμὸν μαραίνεται, τῆς τροφῆς ὑπολειπούσης. τροφὴ μὲν γὰρ, ὑγρὸν τῷ θερμῷ· τὸ δὲ γῆρας, ψυχρόν. οἱ δὲ οἰνόφλυγες, μαραινομένης μὲν τῆς οἰκείας θερμότητος, τρέμουσι· κἂν εἴ τινες ἄλλοι τοῦτο πάσχουσι διὰ τὸν οἶνον. οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον τοῖς διὰ γῆρας, ἀλλ᾽ ἔτι τρίτος ὢν τρόπος τῆς τοῦ θερμοῦ φθορᾶς. ὅταν γὰρ ὑπερβάλλοντι χρῶνται, ἐν τῷ σώματι πολλὴ οὖσα ἡ θερμότης, ἢ ἀποσβέννυσιν, ἢ ἀσθενῆ ποιεῖ τὴν οἰκείαν θερμότητα ἢ ἰσχυομένην· ἔστι γὰρ ὅταν μὴ κρατῇ τὸ κινοῦν τοῦ κινουμένου· ὥσπερ, ὅταν ξύλον μακρὸν καὶ μέγα, μὴ εὐκρατῶς ἔχῃ τις, τὸ ἄκρον τρέμει. γίνεται γὰρ τοῦτο, ἢ τῷ τὸ ἐχόμενον μεῖζον εἶναι, ἢ τῷ τὸ κινοῦν ἔλαττον. συμβαίνει δὲ σβεννυμένου τοῦ θερμοῦ, (δοκεῖ γὰρ αἴτιον τοῦτο εἶναι τοῦ κινεῖσθαι τοῖς ζώοις) μὴ κρατεῖν τὴν φύσιν. σημεῖον δὲ ὅτι διὰ ψυχρότητα γίνεται τὸ πάθος τοῖς οἰνόφλυξι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, ὅτι ἀντὶ ῥίγους γίνεται ὁ τρόμος.

XIII Διὰ τί ὁ ἀκροθώραξ μᾶλλον παροινεῖ τοῦ μεθύοντος μᾶλλον, καὶ νήφοντος; ἢ ὅτι ὁ μὲν νήφων, εὖ κρίνει· ὁ δὲ παντάπασι μεθύων, διὰ τὸ τὰς αἰσθήσεις ἐπιπεπλασμένας εἶναι, οὐ δυνάμενος τὸ βάρος φέρειν, οὐ κρίνει· οὐ κρίνων δὲ, οὐ παροινεῖ. ὁ δὲ ἀκροθώραξ κρίνει τε, καὶ διὰ τὸν οἶνον κακῶς κρίνει, „ ὥστε παροινεῖν· ὥσπερ καὶ Σάτυρον τὸν Κλαζομένιον ὄντα φιλολοίδορον, φεύγοντα δίκην, ἵνα ὑπὲρ τοῦ πράγματος λέγῃ καὶ μὴ λοιδορῆται, τὰ ὦτα ἐπέπλασαν, ἵνα μὴ ἀκούων, εἰς λοιδορίαν τρέπηται.

πτεται· παυομένου δὲ τοῦ ἀντιδίκου, ἀφεῖλον· μικρὰ δὲ ἀκούσας ἔτι λέ-
γοντος, οὐκ ἀπέχετο, ἀλλὰ κακῶς ἔλεγε, διὰ τὸ αἰσθάνεσθαι μὲν,
κακῶς δὲ κρίνειν. Διὰ τί πρὸς τὸν γλυκὺν οἶνον ἥδιον ὄντα, οὐ κθ
γίνονται οἰνόφλυγες; ἢ ὅτι οὐκ ἴδιον χυμὸν ἔχει ὁ γλυκὺς, ἀλλ' ἀλλό-
τριον; φιλόγλυκυς οὖν μᾶλλον ἢ φίλοινος ἔσται ὁ κεκρατημένος.

Διὰ τί οἱ οἰνόφλυγες ὑπὸ τοῦ ἡλίου θερμαινόμενοι, μάλιστα λ
χαίρουσιν; ἢ ὅτι δέονται πέψεως; ἔτι δὲ καὶ διὰ τὸ κατεψύχθαι. διὸ
καὶ αἱ ἀποπληξίαι καὶ αἱ ἀποναρκώσεις τάχιστα μετὰ τοὺς πότους γί-
νονται. Διὰ τί τοῖς μεθύουσιν ἐνίοτε πολλὰ φαίνεται τὸ ἓν ὁρῶ- λα
σιν; ἢ ὅτι αἱ ἀρχαὶ τῶν ὄψεων ἔσωθεν κινοῦνται ὑπὸ τοῦ οἴνου, κα-
θάπερ ἡ ὅλη κεφαλή; κινουμένων δὲ τῶν ἀρχῶν, οὐκ εἰς ταὐτὸ συμ-
βάλλουσιν αἱ ὄψεις, ἀλλ' οἷον ἐπὶ μέρος ἑκάτερον τοῦ ὁρωμένου· διὸ δύο
φαίνεται. ταὐτὸ δὲ τοῦτο γίνεται, καὶ ἐάν τις κάτωθεν πιέσῃ τὴν ὄψιν. ἐκί-
νησε γὰρ τὴν ἀρχὴν τῆς ὄψεως· ὥστε μηκέτι εἰς ταὐτὸ συμβάλ-
λειν τῇ ἑτέρᾳ. ἡ μὲν οὖν τοιαύτη κίνησις, ἔξωθεν γίνεται· ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ οἴ-
νου, ἔσωθεν. διαφέρει δ' οὐθέν. ταὐτὰ γὰρ ποιήσει ὁπωσοῦν κινηθεῖσα.

Διὰ τί τῶν μεθυόντων ἡ γλῶσσα πταίει; πότερον ὅτι καθάπερ λβ
τὸ ὅλον σῶμα ἐν τῇ μέθῃ σφάλλεται, οὕτω καὶ ἡ γλῶσσα σφαλλομέ-
νη πταίει, καὶ οὐ δύναται τὴν λέξιν διαρθροῦν; ἢ σπογγώδης ἐστὶν ἡ
τῆς γλώττης σάρξ; βρεχομένη οὖν ἐξαίρεται. τούτου δὲ συμβαίνοντος
διὰ τὸ πάχος τὸ ἀπὸ τοῦ ὄγκου, δυσκινητοτέρα οὖσα, οὐ δύναται ἀκρι-
βοῦν. ἢ διότι οὔτε ἐν τῷ ὑγρῷ δυνάμεθα λαλεῖν, διὰ τὴν ἀπουσίαν
τοῦ ἀέρος, οὐδ' ὅταν εἰς τὸ στόμα λάβωμεν ὑγρόν; ἐν τῇ μέθῃ οὖν ἐν
ὑγρῷ πολλῷ τῆς γλώττης οὔσης, οὐκ ἀκριβοῦμεν. τὸ δὲ μὴ ἀκριβοῦν,
ἐστὶ τὸ πταίειν. ἢ διότι ἐν ταῖς μέθαις ἡ ψυχὴ συμπαθὴς γινομένη,
πταίει; τῆς ψυχῆς οὖν τοῦτο πασχούσης, εἰκὸς καὶ τὴν γλῶτταν ταὐ-
τὸ πάσχειν. ἀπ' ἐκείνης γὰρ ἡ τοῦ λέγειν ἀρχή. διὸ καὶ χωρὶς τῆς μέ-
θης, ὅταν ἡ ψυχὴ πάθῃ τι, συμπάσχει καὶ ἡ γλῶττα, οἷον τῶν φοβου-

λγ μένων. Διὰ τί οἱ οἰνόφλυγες καὶ οἱ περὶ τὴν θάλασσαν, χαίρουσιν ἡλίῳ; ἢ διότι οἱ μὲν οἰνόφλυγες, δέονται πέψεως, καὶ ἅμα συμβαίνει τινὰς τόπους κατεψῦχθαι; διὸ καὶ ἀποπληξίαι καὶ ἀποναρκώσεις μετὰ τοὺς πότους. οἱ δὲ θαλάττιοι, διὰ τὸ ἀεὶ ἐν ὑγρῷ εἶναι, τοῦτο ποιοῦσι.

λδ Διὰ τί οἱ μεθύοντες ἀδύνατοι ἀφροδισιάζειν; ἢ ὅτι δεῖ μᾶλλόν τινα τόπον ἐκθερμανθῆναι τοῦ ὅλου σώματος; οἱ δὲ διὰ τὸ πλῆθος τῆς θερμασίας, ἀδυνατοῦσιν. ἀποσβέννυται οὖν τὸ ἀπὸ τῆς κινήσεως θερμὸν γινόμενον ὑπὸ τοῦ περιέχοντος. ἢ διότι δεῖ μὲν ἐκθερμανθῆναι τοὺς κάτω τόπους, ὁ δὴ οἶνος ἄνω πέφυκε φέρεσθαι; ὥστε ἐκεῖ ποιεῖ τὴν θερμασίαν, ἐνθένδε δὲ ἀπάγει. καὶ μετὰ τὰ σιτία, ἥκιστα ἀφροδισιαστικοί· καὶ κελεύουσιν ἀριστᾶν μὲν πολύ, δειπνεῖν δὲ ὀλίγον. ἀπέπτων μὲν γὰρ ὄντων, ἄνω φέρεται· πεπεμμένων δέ, κάτω τὸ θερμὸν καὶ τὸ ὑγρόν. ἡ δὲ τοῦ σπέρματος γένεσις ἐκ τούτων. καὶ οἱ κοπιῶντες ἐξονειρώττουσιν, ὅτι ὑγρὸς καὶ θερμὸς ὁ κόπος. ἐὰν οὖν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ γίνηται ἡ περίττωσις, συμβαίνει ἐξονειρώττειν. διὰ ταὐτὸ δὲ καὶ ἐπὶ τοῖς ἀρρωστήμασιν, ὅσοις γίνεται, συμβαίνει· καὶ τοῖς φοβουμένοις, καὶ τοῖς ἀποθνήσκουσι συμβαίνει ὡσαύτως.

λε Διὰ τί νέοι ὄντες ἐνουροῦσι μᾶλλον ὅταν μεθυσθῶσιν, ἢ πρεσβύτεροι; ἢ διὰ τὸ θερμοὺς [καὶ ὑγροὺς] εἶναι, πολὺ τὸ συρρυὲν γίνεται περίττωμα, διὰ τὸ μὴ ἀναλίσκειν τὸ σῶμα τὸ ὑγρόν· ὥστε ὑπερχεῖται· πρεσβυτέροις δὲ γινομένοις, διὰ ξηρότητα τὴν ὑπερβολὴν ἀντισπᾷ τὸ σῶμα. ἢ ὅτι μᾶλλον ὑπνωτικώτεροί εἰσιν οἱ νέοι τῶν πρεσβυτέρων; διὸ τοὺς μὲν νέους, καθύπνους ὄντας, λανθάνει ἡ ὁρμὴ τοῦ οὔρου ἐκπίπτουσα πρὶν διεγερθῆναι· τοὺς δὲ πρεσβυτέρους, οὐ· καθάπερ οὐδὲ τῶν ἔξωθεν κινήσεων, οὐδὲν ἧττόν τι λανθάνει αὐτοὺς ἢ τοὺς νέους. δῆλον δέ· καὶ γὰρ αὐτοὶ οἱ νέοι ἐν τοῖς βαθυτάτοις ὕπνοις μάλιστα ἐνουροῦσιν.

λϛ Διὰ τί τὸ ἔλαιον πρὸς τὰς μέθας συμφέρει, καὶ τοῦ

δύνα-

δύνασθαι πίνειν τὸ καταρροφεῖν; ἢ διότι οὐρητικόν ἐστι, καὶ τοῖς πόμασι προοδοποιεῖ;

Ὅσα περὶ ἀφροδίσια. δ.

Διὰ τί ὁ ἀφροδισιάζων καὶ ἀποθνήσκων, ἀναβάλλει τὰ ὄμματα, α
καθεύδων δὲ καταβάλλει; ἢ διότι ἄνωθεν τὸ θερμὸν ἐξιὸν, ἀναστρέφει ἵναπερ ὁρμᾷ· ἐν δὲ τῷ ὕπνῳ, κάτω συνάγεται· διὸ ῥέπει κάτω; συγκλείονται δὲ οἱ ὀφθαλμοὶ, διὰ τὸ μὴ ὑπάρχειν ἔτι νοτίδα. Διὰ τί τῶν πλείοσιν ἀφροδισίοις χρωμένων, ἐπι- β
δηλότατα συνδίδωσι τὰ ὄμματα καὶ τὰ ἰσχία· τὰ μὲν, ἐγγὺς ὄντα· τὰ δὲ, πόῤῥω; πότερον ὅτι καὶ ἐν αὐτῇ τῇ συνουσίᾳ ἐπιδηλότατα συμπονεῖ ταῦτα, τῇ ἐργασίᾳ συνιόντα περὶ τὴν πρόεσιν τοῦ σπέρματος; συνεκθλίβεται οὖν μάλιστα ἐντεῦθεν ὅσον εὔτηκτον τῆς τροφῆς ἔνεστι διὰ τὴν θλίψιν. ἢ διότι τὸ διαθερμαίνεται, τήκεται μάλιστα· ὁ δὲ ἀφροδισιασμὸς, θερμότητα ἐργάζεται. μάλιστα δὲ ταῦτα θερμαίνεται, ἃ κινεῖται ἐν τῇ ἐργασίᾳ. οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ, καὶ τὰ περὶ τὴν ἕδραν, ἐπιδήλως συμπονεῖ. οὔτε γὰρ μὴ συνάγοντα τὰ περὶ τὴν ἕδραν ἐνδέχεται προέσθαι, οὔτε μὴ τῶν ὀφθαλμῶν καταβληθέντων. τὰ μὲν γὰρ περὶ τὴν ἕδραν συνιόντα, θλίβει, οἷον ἐκ κύστεως τῇ χειρὶ τὸ ὑγρόν· ἡ δὲ τῶν ὀφθαλμῶν συναγωγὴ, τὰ ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου. ὅτι δὲ μεγάλην ἔχουσι τὰ ὄμματα τὴν δύναμιν καὶ ὁ τόπος αὐτῶν πρὸς γένεσιν, δηλοῖ ἡ τῶν ἀτέκνων καὶ γονίμων γυναικῶν τοῖς ἐναλείμμασι πεῖρα· ὡς δέον ταύτῃ διελθεῖν εἰς τὸ σπέρμα δύναμιν. πλείονα δὲ [ἀεὶ] ἄμφω τυγχάνει ὄντα πάντων ἀεὶ, ὄρχος τε καὶ ὄμματα. διὰ μὲν οὖν τὴν συνεργίαν, κοινωνεῖ τῆς θερμασίας· διὰ δὲ ταύτην, λεπτύνεται καὶ συναποκρίνεται πολὺ εἰς τὸ σπέρμα. οὔτε γὰρ, ἂν μὴ πῖον ᾖ, ὁμοίως γεύσει ἡ θερμότης, οὔτε πῖον μὴ συμπονοῦν, οἷον ἐν

τῇ κοιλίᾳ· ἀλλὰ οἱ νεφροὶ τῶν ἄλλων μάλιστα αἰσθάνονται, διὰ τὸ
γειτνίασιν. καὶ αὐτὴ γὰρ ἡ τοῦ σπέρματος πάροδος, περὶ τοὺς τόπους τού-
τους οὖσα, ἐπιδηλότατα ἱκανὴ ἐστὶ λεπτύνειν. ἀφαιρεῖ γὰρ [τι,] ἀλλ'
γ οὐ προστίθησι, πλησιάζουσα. Διὰ τί καὶ οἱ ἀφροδισιάζοντες, καὶ
οἱ εὐνοῦχοι οὐ χρώμενοι ἀφροδισίοις, ὅμως ἀμφότεροι τὰ ὄμματα
πρὸς ὀξυωπίαν βλάπτονται; ἢ ὅτι τοῖς μὲν, διὰ λαγνείαν, τοῖς δὲ,
διὰ τὴν πήρωσιν, τὰ ἄνω ξηρὰ γίνεται μᾶλλον τοῦ δέοντος; ἐπιδηλό-
τατα δὴ ἐν τούτοις, ὅσον τὸ ἔργον ἐστὶν ἀκριβές· ἡ δὴ ὄψις τοιοῦτον. κα-
ταναλωμένων γὰρ τῶν [τοιούτων] ὑγρῶν, τὰ ἄνω ξηραίνεται. ὁ μὲν [οὖν]
ἀφροδισιασμὸς, δῆλον ὅτι τοῦτο ποιεῖ· τοῖς γὰρ εὐνούχοις τὰ σκέλη οἰ-
δ δεῖ, καὶ αἱ κοιλίαι εὔλυτοι, ὡς κάτω μεθισταμένου τοῦ ὑγροῦ. Διὰ
τί ἄνθρωπος μόνον ὅταν ἄρχηται δύνασθαι ἀφροδισιάζειν, ἡβᾷ·
τῶν γὰρ ἄλλων ζῴων ὅσα τρίχας ἔχει, οὐθέν; ἢ ἐπεὶ κατὰ τὰς ἡλικίας
μεταβάλλει τὰ ζῷα εἰς τοὐναντίον; φωνή τε γὰρ βαρεῖα ἐξ ὀξείας
γίνεται, καὶ δασύνεται ἐκ ψιλῶν; δῆλον οὖν ὡς καὶ τὰ ἐκ γενετῆς δα-
σέα ζῷα ψιλοῖντ' ἄν, οὐ δασύνοιτο, σπερματικὰ γινόμενα. πάσχει δὲ
τοῦτο, διὰ τὸ τὰ σπερμαίνοντα ξηρότερα γίνεσθαι καὶ ἀραιότερα·
ἐξ ὧν θρὶξ φύεται. δῆλον γὰρ ἐκ τοῦ μὴ ἐν ταῖς οὐλαῖς φύεσθαι τρί-
ε χας, μηδὲ τοῖς παιδίοις καὶ γυναιξίν. Διὰ τί ἡ ἀνυποδησία οὐ
συμφέρει πρὸς ἀφροδισιασμούς; ἢ ὅτι τὸ μέλλον ἀφροδισιάζειν
σῶμα, δεῖ τὰ ἐντὸς θερμὸν εἶναι καὶ ὑγρόν; τοιοῦτο δὲ ἐν τοῖς ὕπνοις
μᾶλλον, ἢ ἐν τῷ ἐγρηγορέναι. διὸ καὶ ταχὺ καὶ ἄνευ ἐργασίας οἱ ἐξ-
ονειρωγμοὶ γίνονται· ἐγρηγοροῦσι γὰρ, μετὰ πόνου. ἅμα δὲ τὸ σῶμα τοιοῦ-
τον, καὶ οἱ πόδες ὑγρότεροι καὶ θερμότεροι. σημεῖον γὰρ, ὅτι καθευδόν-
των, θερμοὶ, ὡς ἅμα τοῖς ἐντὸς οὕτως ἔχοντες. ἡ δὴ ἀνυποδησία, τοὐ-
ναντίον ποιεῖ· ξηραίνει γὰρ καὶ ψύχει. ὥστ', εἴτε ἀδύνατον μὴ θερμῶν
ὄντων ἀφροδισιάσαι, εἴτε χαλεπὸν, ἀνάγκη ἀσύμφορον εἶναι πρὸς
ς τὴν τῶν ἀφροδισίων χρῆσιν. Διὰ τί ἐκλύεται μάλιστα τῶν

ζῴων

ζῴων ἀφροδισιάσας ὁ ἄνθρωπος; ἢ διότι πλεῖστον προΐεται σπέρ-
μα κατὰ λόγον τοῦ σώματος; Διὰ τί δὲ πλεῖστον προΐεται; ἢ ὅ- ζ
τι ἥκιστα ἐκπονεῖ τὴν τροφήν, καὶ φύσει ὑγρὸν καὶ θερμόν ἐστι τῶν ζῴων
μάλιστα; ὧν τὸ μέν, ποιεῖ σπέρμα πολύ· τὸ δέ, τὴν φύσιν σπερματι-
κὴν ποιεῖ; καὶ γὰρ τὸ σπέρμα τοιοῦτόν ἐστιν, ἕως ἂν σώζηται. Διὰ η
τί τοῦ ἀφροδισιάζειν γινομένου διὰ θερμότητα, τοῦ δὲ φόβου ὄντος ψυ-
κτικοῦ καὶ τοῦ ἀποθνήσκειν, ἐνίοις ὅταν γίνωνται ἐν τούτοις τοῖς πάθεσι,
σπέρμα προέρχεται; ἢ ὅτι ψυχομένων ἐνίων τόπων, ἕτεροι ὑπο-
θερμαίνονται, τήν τε οἰκείαν ἔχοντες θερμότητα, καὶ δεχόμενοι τὴν τῶν
καταψυχομένων τόπων; ὥστε καταψυχομένων μὲν συμβαίνει, οὐ
διὰ τὸ ψύχεσθαι [δὲ] μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ θερμαίνεσθαι. δῆλον δὲ
καὶ τῇ ὄψει. τῶν γὰρ φοβουμένων τὰ ἄνω λειφαιμεῖ, τὰ δὲ κάτω ὑγραί-
νεται, καὶ κοιλία καὶ κύστις λύεται. ὑπιὸν οὖν τὸ θερμόν, ἐν [μὲν] τῷ
φόβῳ κάτω, ἐν δὲ τῷ θανάτῳ, κάτωθεν ἄνω, ἐξυγραῖνον τῇ θερμό-
τητι, ποιεῖ τὴν τοῦ σπέρματος ἔξοδον. Διὰ τί οὐ δεῖ μὴ ὀργῶν- θ
τα, οὔτε ἀφροδισιάζειν, οὔτε ἐμεῖν, οὔτε πταρνύσθαι, οὔτε φῦσαν ἀ-
φιέναι; ἢ ὅτι μὴ ὀργῶντες ὁμοίως ἔχομεν τοῖς ἐκ τῆς γῆς ἀνασπω-
μένοις, οἷς προσεκσπᾶταί τι ἀλλότριον, ἢ ἐγκαταλείπεται ἀποσπα-
σθέν; ἅπαν δὲ ὃ δεῖ μὲν ἐξαρθῆναι, κολοβὸν δὲ ὑπολείπεται,
πλείω χρόνον παρέξει πόνον. ἐάν τε τὶς κινήσῃ τι ἀλλότριον, τοῦτο
πόνον παρέξει, οὐκ ἐν τῇ αὐτοῦ χώρᾳ ὄν· ἃ συμβήσεται τοῖς μὴ ὀργῶ-
σι, ποιοῦσί τι τῶν εἰρημένων. Διὰ τί νήστεις θᾶττον ἀφροδισιά- ι
ζουσιν; ἢ διότι οἱ πόροι κενώτεροι οἱ τοῦ σώματος νήστεσι, πλήρεσι δὲ
πλήρεις; κωλύουσιν οὖν τὴν εἰς τὸ σπέρμα ὑγρότητα διεξιέναι. δῆ-
λον δὲ ἐπὶ τῆς κύστεως. οὐ γὰρ δύνανται πλήρεις οὔσης ταχὺ ἀφροδι-
σιάζειν. Διὰ τί οἱ νέοι ὅταν πρῶτον ἀφροδισιάζειν ἄρχωνται, ια
αἷς ἂν ὁμιλήσωσι, μετὰ τὴν πρᾶξιν μισοῦσιν; ἢ διὰ τὸ μεγάλην
γίνεσθαι τὴν μεταβολήν; τῆς γὰρ συμβαινούσης ὕστερον ἀηδίας με-

ιϛ μνημένοι, ὡς αἰτίαν ἢ ἐπλησίασαν, φεύγουσι. Διὰ τί οἱ ἱππεύοντες [συνεχῶς,] ἀφροδισιαστικώτεροι γίνονται; ἢ ὅτι διὰ τὴν θερμότητα καὶ τὴν κίνησιν, ταὐτὸ πάσχουσιν ὅπερ ἐν τῇ ὁμιλίᾳ; διὸ καὶ τῇ τῆς ἐπεχούσης ἡλικίας ἐπιδόσει, περὶ τὰ αἰδοῖα μείζω τὰ μόρια ταῦτα γίνεται· [ἀεὶ οὖν τῇ κινήσει ταύτῃ χρωμένων, εὔροα τὰ σώματα γίνεται,] καὶ προωδοπεποιημένα πρὸς τὸν ἀφροδισιασμόν.

ιζ Διὰ τί ὅταν ἄρξωνται ἀφροδισιάζειν δύνασθαι, οἱ χρῶτες ὄζουσι· πρότερον δὲ οὐκ ὄζουσι πρὸ ἥβης, οὔτε οἱ ἄνδρες, οὔτε αἱ γυναῖκες; ἢ ὅτι τὰ ἄπεπτα, τούς τε χυμοὺς ἀεὶ χείρους ἔχει, (ἢ γὰρ ὀξυτέρους, ἢ ἁλμυρωτέρους, ἢ πικροτέρους) καὶ τὰς ὀσμὰς δυσωδεστέρας; τὰ δὲ πεπεμμένα, ἢ γλυκεῖς, ἢ ἧττον ἀγλυκεῖς, καὶ τὰς ὀσμὰς εὐωδεστέρας, ἢ ἧττον δυσώδεις; τοῦτο δὲ ἐστὶ δῆλον ἐπὶ πολλῶν θεωρουμένοις καὶ φυτῶν καὶ ζώων. ἀφαιρεθέντων δὴ τῶν εὐπέπτων, τὰ ὑπολειπόμενα ἄπεπτα· οἷον δὴ καὶ ἐπὶ τῆς τέφρας, ἀναλωθέντος τοῦ γλυκέος, πικρὰ ἡ κονία, καὶ ὁ ἱδρὼς ἁλμυρός. πέττει δὲ ἡ φυσικὴ θερμότης τὸ σπέρμα, ὃ μικρὸν ὄν, πολλὴν ἔχει δύναμιν. ἐκ πολλοῦ γὰρ ὀλίγον συγκεφαλαίωται). διὸ ὅταν ἀπέλθῃ, λύονται ὡς ἐπιπολὺ [μᾶλλον,] καὶ καταψύχονται· ὥστε ἀπεπτότεροι οἱ χυμοὶ μᾶλλον γίνονται, ἀναστομουμένων τῶν πόρων διὰ τὴν ἔκκρισιν αὐτοῦ. ἁλμυρώτεροι οὖν οἱ τῶν παίδων ἱδρῶτες καὶ δυσωδέστεροι διὰ τὴν ἀπεψίαν· καὶ ἐὰν τύχῃ τοιαύτη ἡ φύσις οὖσα, ὥστε δυσώδη ἔχειν τὴν ὑπόστασιν τοῦ ἱδρῶτος, τούτοις μᾶλλον ἐπισημαίνει, καὶ ἐν τοῖς τόποις τούτοις μάλιστα, οἷον μασχάλῃ, ἐν ᾧ μάλιστα καὶ τοῖς ἄλλοις.

ιη Διὰ τί ἐὰν μὲν ἐκ τοῦ σπέρματος τοῦ ἡμετέρου γένηται ζῷον, τοῦτο ἡμέτερον ἔκγονόν ἐστιν· ἐὰν δὲ ἐξ ἄλλου τινός, ἢ μέρους, ἢ ἀποκρίσεως, οὐχ ἡμέτερον; γίνεται γὰρ σηπομένων πολλὰ καὶ ἐκ τοῦ σπέρματος. τί δὴ οὖν, ἐὰν μὲν τοιοῦτον οἷον ἡμεῖς, ἡμέτερον· ἐὰν δὲ ἀλλότριον, οὔ; ἢ γὰρ ἅπαντα προσήκει, ἢ οὐθέν. ἢ πρῶτον μέν, ὅτι οὕτω μὲν ἐξ

ἡμετέρου γίνεται, ἐκείνως δὲ ἐξ ἀλλοτρίου, ὅσα ἐξ ἀποκαθάρματος γίνεται καὶ ἐκκρίσεως; καὶ ὅλως οὐδὲν τῶν τοῦ ζῴου, ζῷον γεννᾷ, ἀλλ' ἢ τὸ σπέρμα. τὸ δὲ βλαπτὸν καὶ τὸ κακὸν, οὐθενός ἐστιν οἰκεῖον, οὐδὲ τὸ ἀλλότριον. οὐ γὰρ ταυτὸ, τούτου τι εἶναι, καὶ τούτου ἀλλότριον, ἢ ἕτερον, ἢ κακόν. αἱ δὲ ἐκκρίσεις καὶ σήψεις οὐχ ἡμέτερα, ἀλλ' ἕτερα καὶ ἀλλότρια τῆς φύσεως ἡμῶν εἰσιν. οὐ γὰρ ὅσα ἐν τῷ σώματι γίνεται, τοῦ σώματος θετέον· ἐπεὶ καὶ φύματα γίνεται, ἃ αἴρουσι καὶ ἐκβάλλουσι· καὶ ὅλως „ ὅσα παρὰ φύσιν, πάντα ἀλλότρια. παρὰ φύσιν δὲ πολλὰ καὶ τῶν συγ- „ γινομένων ἐστίν. εἰ οὖν ἐκ μόνου τούτου τῶν ἡμετέρων γίνεται ζῷον, ὀρ- „ θῶς ἂν τὸ ἐκ τούτου γινόμενον, ἔκγονον ἡμέτερον εἴη μόνον. καὶ ἐκ τοῦ σπέρματος δὲ ἄν τι ἄλλο γένηται, οἷον σκώληξ σαπέντος, ἢ καὶ ἐν τῇ μήτρᾳ διαφθαρέντος, οἷον ἃ λέγεται τέρατα, οὐκ ἔκγονα λεκτέον· ὅλως γὰρ ἐκ διεφθαρμένου γινόμενα, οὐκ ἔτι ἐξ ἡμετέρου ὄντος γίνεται, ἀλλ' ἐξ ἀλλοτρίου, ὥσπερ τὰ ἐκ τῶν ἀποκρίσεων, οἷον τὸ ἐκ τῆς κόπρου. σημεῖον δὲ ὅτι ἐκ διεφθαρμένου πάντα τὰ τοιαῦτα γίνεται. ἐκ μὴ διαφθειρομένου γὰρ, τοιοῦτον πέφυκε γίνεσθαι, οἷον ἂν ᾖ ἐξ οὗ τὸ σπέρμα· ἐὰν ἐξ ἵππου, ἵππος· ἐὰν δὲ ἐξ ἀνθρώπου, ἄνθρωπος. καὶ αὐτό τε οὐ τιμώμενον τὸ σπέρμα, οὐδὲ πᾶν τὸ ἐν τῇ γενέσει γινόμενον. καὶ γὰρ ὑγρὸν, καὶ ὄγκος τις καὶ σὰρξ γίνεται. ποτὲ δὲ, διὰ τὸ μήπω ἔχειν τὴν φύσιν, ἀλλ' ἢ τοσοῦτον μόνον τῆς φύσεως, ὅτι οὕτω διάκειται ὥστε γίνεσθαι ἐξ αὐτοῦ τοιοῦτον οἷον ἡμεῖς· ἐκ δὲ διεφθαρμένου, οὐδὲν τοιοῦτον. διὰ ταῦτα οὐδὲ ἐξ ἑτέρου τῶν ἐν ἡμῖν, οὐδὲ ἐκ τούτου διεφθαρμένου ἢ ἀτελῶς ἔχοντος, τὸ ἔκγονόν ἐστιν ἡμέτερον.

Διὰ τί ἐν τῷ ὕδατι ἧττον δύνανται ἀφροδι- 16
σιάζειν οἱ ἄνθρωποι; ἢ ὅτι ἐν ὕδατι οὐθὲν τήκεται, ὅσα ὑπὸ πυρὸς τήκεται; οἷον μόλιβδος, ἢ κηρός· ἡ δὲ γονὴ τηκομένη φαίνεται πυρί· πρὶν μὲν γὰρ ἡ τρίψις ἐκθερμάνῃ, οὐ τήκεται. οἱ δὲ ἰχθύες οὐ τρίψει ὀχεύουσι.

Διὰ τί τὸ ἀφροδισιάζειν ἥδιστον, καὶ πότερον 15

ἐξ ἀνάγκης, ἢ ἕνεκά τινος τοῦτο ἀρχὴ τοῖς ζώοις; ἢ ἡδὺ μέν ἐστιν, ἤτοι
διὰ τὸ ἀπὸ παντὸς τοῦ σώματος ἀπιέναι τὸ σπέρμα, ὥσπερ τινές
φασιν; ἢ καὶ ἀπὸ παντὸς μὲν μὴ ἀπιέναι, διὰ δὲ τοιούτου, εἰς ὃ πάν-
τες συμβαίνουσιν οἱ πόροι τῶν φλεβῶν; οὔσης δὲ τῆς ἡδονῆς ὁμοίας
τῆς ἐν τῷ κνησμῷ, τοῦτο συμβαίνει γίνεσθαι, ὥσπερ δι' ὅλου τοῦ σώμα-
τος. ὁ δὲ κνησμὸς ἡδύς ἐστιν, ὑγροῦ ἔξοδος πνευματώδους ἐκ κατακε-
κλεισμένου παρὰ φύσιν. ἡ δὲ γονή, τοιοῦτον εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἔξοδος. ἔστι
δὲ καὶ ἐξ ἀνάγκης ἡδύ, καὶ ἕνεκά τινος. ἐξ ἀνάγκης μέν, ὅτι ἡ εἰς τὸ κατὰ
φύσιν ὁδὸς ἡδύ ἐστιν, ἐὰν ᾖ αἰσθητή. ἕνεκα δέ τινος, ἵνα γένεσις ᾖ ζώ-
ων. διὰ γὰρ τὴν ἡδονήν, μᾶλλον ὁρμᾷ πρὸς τὴν μίξιν τὰ ζῷα.
ιζ Διὰ τί ἡ λαγνεία πρὸς νοσήματα ἔνια τῶν ἀπὸ φλέγματος
συμφέρει; ἢ ὅτι περιττώματός [τινός] ἐστιν ἔξοδος· ὥστε συνεκκρί-
ιη νεται πολλὴ περίττωσις; τὸ δὲ φλέγμα, περίττωμα. Διὰ τί τὰ
ἀφροδίσια τὴν κοιλίαν ψύχει καὶ ξηραίνει; ἢ ψύχει μέν, ὅτι ἐκκρίνε-
ται τὸ θερμὸν ἐν τῇ μίξει; ξηραίνει δὲ καὶ ἡ μίξις. ἐξατμίζεται γάρ, τοῦ
θερμοῦ ἐξιόντος· ἐξέρχεται δὲ ψυχομένου. ἔτι καὶ ἡ θερμότης ἐν τῇ ὁ-
ιθ μιλίᾳ ξηραίνει. Διὰ τί ὅσοις αἱ βλεφαρίδες ῥέουσι, λάγνοι;
ἢ διὰ τὸ αὐτό, καὶ διότι οἱ φαλακροί; ἔστι γὰρ μόρια ἄμφω ταῦτα
τοῦ αὐτοῦ. ἔστι δὲ τὸ αἴτιον ὁπόσαι πρεσβυτέρου γινομένου, μὴ αὐξάνον-
ται τῶν συγγενικῶν τριχῶν, ἅπασαι τοῦτο πάσχουσιν ἐν ταῖς λαγνείαις.
κεφαλὴ γὰρ καὶ ὀφρῦς καὶ βλεφαρίς, συγγενικαὶ τρίχες. τούτων δὲ
μόνον ἐνίοις αἱ ὀφρύες δασύνονται πρεσβυτέροις γινομένοις. δι' ἣν δὲ
αἰτίαν, εἴρηται ἐν ἄλλοις. αἱ ἕτεραι δέ, διὰ τὸ αὐτὸ ἄμφω λείπουσιν.
αἴτιον δέ, ὅτι καταψύχει τὰ ἄνω ἡ λαγνεία ὀλίγαιμα ὄντα· ὥστε οὐ
πέττει τὴν τροφὴν ὁ τόπος. οὐ λαμβάνουσαι δὲ τροφήν, ἐκρέουσιν αἱ
κ τρίχες. Διὰ τί οὐρητιῶντες οὐ δύνανται ἀφροδισιάζειν; ἢ ὅτι
πλήρεις γίνονται οἱ πόροι; τὸ δὲ πλῆρες ὑγροῦ, οὐ δέχεται ἄλλο ὑγρόν.
κα Διὰ τί αἱ ἰξίαι τοὺς ἔχοντας κωλύουσι γεννᾶν, καὶ ἀνθρώπους, καὶ

τῶν

τῶν ἄλλων ζώων ὅ,τι ἂν ἔχῃ; ἢ ὅτι ἡ ἰξία γίνεται, μεταστάντος πνεύματος; διὸ καὶ ὠφελεῖ πρὸς τὰ μελαγχολικά. ἔστι δὲ καὶ ὁ ἀφροδισιασμὸς μετὰ πνεύματος ἐξόδου. εἰ οὖν ὁδοποιεῖται ἡ ὁρμὴ γινομένη αὐτοῦ, οὐ ποιεῖ ὁρμᾶν τὸ σπέρμα, ἀλλὰ καταψύχεται· μαραίνει οὖν τὴν συντονίαν τοῦ αἰδοίου. κβ Διὰ τί οἱ ἀφροδισιάζοντες ἐκλύονται καὶ ἀσθενέστεροι γίνονται ὡς ἐπὶ τὸ πολύ; πότερον διότι τὸ ἀπὸ πάντων ἔκκρισίν ἐστι τὸ σπέρμα· ὥστε οἷον οἰκοδομήματος αἱ ἁρμονίαι, καὶ τοῦ σώματος οὕτω σῳζομένη σύνθεσίς ἐστι τῷ ἀπεληλυθέναι· οἷον εἰ τὸ αἷμα ἐξέλθῃ, ἢ πλῆθος ὅ,τι δήποτε μέρος, οὕτω σφόδρα ἐπίκαιρον τὸ ἐξιόν ἐστι· καὶ ὃ ἐκ πολλῆς γίνεται τροφῆς ὀλίγον, οἷον τὸ ἄμυλον ἐκ τοῦ σίτου.

κγ Διὰ τί οἱ ἀφροδισιάζοντες καὶ οὐρητιῶντες ἐντείνουσιν; ἢ πληρουμένων τῶν πόρων ὑγρότητος, τὸ σπέρμα ὑπεξιὸν ἐν ἐλάττονι τόπῳ, πλείονά τε ὄγκον ποιεῖ καὶ αἴρει; ἐπίκειται γὰρ τὸ αἰδοῖον ἐπὶ τοῖς πόροις. κδ Διὰ τί ἡ σύντασις γίνεται τοῦ αἰδοίου καὶ ἡ αὔξησις; ἢ διὰ δύο; διά τε τὸ βάρος ἐπιγίνεσθαι ἐν τῷ ὄπισθεν τῶν ὄρχεων αἴρεσθαι; ὑπομόχλιον γὰρ οἱ ὄρχεις γίνονται· [καὶ] διὰ τὸ πνεύματος πληροῦσθαι τοὺς πόρους. ἢ τοῦ ὑγροῦ αὐξανομένου καὶ μεθισταμένου, ἢ ἐξ ὑγροῦ γινομένου, ὁ ὄγκος μείζων γίνεται; τὰ λίαν δὲ μεγάλα, ἧττον αἴρεται, διὰ τὸ πορρωτέρω τὸ βάρος τοῦ ὑπομοχλίου γίνεσθαι. κε Διὰ τί οἱ ἀφροδισιάζοντες καὶ οἱ τοιοῦτοι, δυσώδεις· (οἱ δὲ παῖδες, οὔ·) καὶ τοῦ καλουμένου γράσου ὄζουσιν; ἢ τῶν πνευμάτων (ὥσπερ εἴρηται) τὰ μὲν τῶν παιδίων, πέττει τὸ ὑγρὸν, καὶ τοὺς ἱδρῶτας· οἱ δὲ τῶν ἀνδρῶν, ἄπεπτοι; κϛ Διὰ τί ἐν τῷ θέρει οἱ μὲν ἄνδρες, ἧττον δύνανται ἀφροδισιάζειν· αἱ δὲ γυναῖκες, μᾶλλον; καθάπερ καὶ ὁ ποιητὴς λέγει ἐπὶ τῷ σκολύμῳ, Μαχλόταται δὲ γυναῖκες, ἀφαυρότατοι δέ τε ἄνδρες. ,, πότερον ὅτι οἱ ὄρχεις καθίενται μᾶλλον, ἢ ἐν τῷ χειμῶνι; ,, ἀνάγκη δὲ, εἰ μέλλει ἀφροδισιάζειν, ἀνασπάσαι. ἢ ὅτι αἱ θερμαὶ φύσεις ἐν τῷ θέρει συμπίπτουσιν, ὑπερβαλλόντος δὴ τοῦ θερ-

μου [αἱ δὲ ψυχραὶ, θάλπουσιν; ἔστι δ' ὁ μὲν ἀνὴρ, ξηρὸς καὶ θερμός·] ἡ δὲ γυνὴ, ψυχρὰ καὶ ὑγρά. τοῦ μὲν οὖν ἀνδρὸς ἠμαύρωται ἡ δύναμις· τῆς δὲ, θάλλει, ἐπιλυσαμένη τὴν ἐναντίαν.

κζ Διὰ τί ἔνιοι ἀφροδισιαζόμενοι χαίρουσι· καὶ οἱ μὲν, ἅμα δρῶντες· οἱ δὲ, οὔ; ἢ ὅτι ἔστιν ἑκάστῃ περιττώσει τόπος, εἰς ὃν πέφυκεν ἀποκρίνεσθαι κατὰ φύσιν· καὶ πόνου γινομένου, τὸ πνεῦμα ἐξιὸν ἀνοιδεῖν ποιεῖ, καὶ συνεκκρίνει αὐτήν; οἷον τὸ μὲν οὖρον, εἰς κύστιν· ἡ δὲ ἐξικμασμένη τροφὴ, εἰς κοιλίαν· τὸ δὲ δάκρυον, εἰς ὄμματα· μύξαι δὲ, εἰς μυκτῆρας· αἷμα δὲ, εἰς φλέβας· ὁμοίως δὴ τούτοις καὶ ἡ γονὴ εἰς ὄρχεις καὶ αἰδοῖα. οἷς δὲ οἱ πόροι μὴ κατὰ φύσιν ἔχουσιν, ἀλλ' ἢ διὰ τὸ μὴ ἀποτυφλωθῆναι τοὺς εἰς τὸ αἰδοῖον, (οἷον συμβαίνει τοῖς εὐνούχοις καὶ εὐνουχίαις) ἢ καὶ ἄλλως, εἰς τὴν ἕδραν συῤῥεῖ ἡ τοιαύτη ἰκμάς. καὶ γὰρ διεξέρχεται ταύτῃ. σημεῖον δὲ ἐν τῇ συνουσίᾳ, ἡ συναγωγὴ τοῦ τοιούτου τόπου, καὶ ἡ σύντηξις τῶν περὶ τὴν ἕδραν. ἐὰν οὖν ὑπερβάλλῃ τις τῇ λαγνείᾳ, τούτοις ἐνταῦθα συνέρχεται· ὥστε ὅταν ἡ ἐπιθυμία γένηται, τότ' ἐπιθυμεῖ τῆς τρίψεως εἰς ὃ συλλέγεται. ἡ δὲ ἐπιθυμία, καὶ ἀπὸ τῶν σιτίων καὶ διανοίας γίγνεται. ὅταν γὰρ κινηθῇ ὑφ' ὁτουοῦν, ἐνταῦθα τὸ πνεῦμα συντρέχει, καὶ τὸ τοιοῦτο περίττωμα συῤῥεῖ οὗ πέφυκε· κἂν μὲν λεπτὸν ᾖ ἢ πνευματῶδες, τούτου ἐξελθόντος, ὥσπερ αἱ συντάσεις τοῖς παισὶ καὶ τοῖς ἐν ἡλικίᾳ, ἐνίοτε οὐθενὸς ὑγροῦ ἐκκριθέντος, παύονται. ὅταν δὲ κατασβεσθῇ τὸ ὑγρὸν, ἐὰν μηδ' ἕτερόν τι τούτων πάθῃ, ἐπιθυμεῖ ἕως ἄν τι τούτων συμβῇ. οἱ δὲ φύσει θηλυδρίαι, οὕτω συνεστᾶσιν, ὥστε ἐκεῖ μὲν μὴ ἐκκρίνεσθαι, ἢ ὀλίγην, οὗπερ τοῖς ἔχουσι κατὰ φύσιν ἐκκρίνεται, εἰς δὲ τὸν τόπον τοῦτον. αἴτιον δὲ, ὅτι παρὰ φύσιν συνεστᾶσιν. ἄῤῥενες γὰρ ὄντες, οὕτω διάκεινται, ὥστε ἀνάγκη τὸν τόπον τοῦτον πεπηρῶσθαι αὐτῶν. πήρωσις δὲ, ἡ μὲν, ὅλως ποιεῖ φθορὰν· ἡ δὲ, διαστροφήν. ἐκείνη μὲν οὖν οὐκ ἔστι· γυνὴ γὰρ ἂν ἐγένετο. ἀνάγκη ἄρα

παρεστράφθαι, καὶ ἀλλοθί που ὁρμᾶν τῆς γονικῆς ἐκκρίσεως· διὸ καὶ ἄ-
πληστοι, ὥσπερ αἱ γυναῖκες. ὀλίγη γὰρ ἡ ἰκμάς, καὶ οὐ βιάζεται ἐξιέ-
ναι, καὶ καταψύχεται ταχύ. καὶ ὅσοις μὲν ἐπὶ τὴν ἕδραν, οὗτοι πάσχειν
ἐπιθυμοῦσιν· [ὅσοις δὲ ἐπ' ἀμφότερα, οὗτοι καὶ δρᾶν καὶ πάσχειν·
ἐφ' ὁπότερα δὲ πλεῖον, τούτου.] ἐνίοις δὲ γίνεται καὶ ἐξ ἔθους τὸ πάθος
τοῦτο. ὅσα γὰρ ἂν ποιῶσι, συμβαίνει αὐτοῖς χαίρειν, καὶ προΐεσθαι
τὴν γονὴν οὕτως. ἐπιθυμοῦσιν οὖν ποιεῖν οἷς ἂν ταῦτα γίνηται· καὶ
μᾶλλον τὸ ἔθος ὥσπερ φύσις γίνεται. διὰ τοῦτο ὅσοι ἂν μὴ πρὸ ἥβης, »
ἀλλὰ περὶ ἥβην ἐθισθῶσιν ἀφροδισιάζεσθαι, διὰ τὸ γίνεσθαι αὐ-
τοῖς ἐν τῇ χρείᾳ τὴν μνήμην, ἅμα δὲ τῇ μνήμῃ τὴν ἡδονήν, διὰ
δὲ τὸ ἔθος, ὥσπερ πεφυκότες, ἐπιθυμοῦσι πάσχειν. τὰ μέντοι πολ-
λά, καὶ τὸ ἔθος, ὥσπερ πεφυκόσι γίνεται. ἐὰν δὲ τύχῃ λάγνος ὢν καὶ μα-
λακός, καὶ θᾶττον ἕκαστα τούτων συμβαίνει. Διὰ τί μάλιστα κη
αἰσχύνονται ὁμολογεῖν οἱ ἐπιθυμοῦντες ἀφροδισιάζεσθαι, ἀλλ' οὐ
πίνειν, οὐδὲ φαγεῖν, οὐδὲ ἄλλο τῶν τοιούτων οὐδέν; ἢ ὅτι τῶν μὲν
πλείστων ἀναγκαῖαι αἱ ἐπιθυμίαι, ἔνια δὲ ἀναιρεῖ καὶ τοὺς μὴ τυγχά-
νοντας· ἡ δὲ τῶν ἀφροδισίων, ἐκ περιουσίας ἐστί; Διὰ τί οἱ κθ
μὲν ἄνδρες τοῦ χειμῶνος, αἱ δὲ γυναῖκες τοῦ θέρους ὁρμητικώτεραι
πρὸς τὰ ἀφροδίσια; ἢ ὅτι οἱ μὲν ἄνδρες, θερμοὶ μᾶλλον καὶ ξηροὶ
τὰς φύσεις· αἱ δὲ γυναῖκες, ὑγραὶ καὶ κατεψυγμέναι; τοῖς μὲν οὖν, τὸ
ὑγρὸν καὶ τὸ θερμὸν αὔταρκες πρὸς τὴν ὁρμήν, τοῦ χειμῶνος· (ἡ δὲ
τοῦ σπέρματος γένεσις, ἐκ τούτων) ταῖς δέ, τὸ θερμὸν ἔλαττον καὶ τὸ
ὑγρόν ἐστι πεπηγός, διὰ τὴν ἔνδειαν τοῦ πυρός· τοῦτο δὲ θέρους.
ταῖς μὲν οὖν, σύμμετρον τὸ θερμόν· τοῖς δέ, πλέον τοῦ ἱκανοῦ. τὸ γὰρ
ἄγαν, πολὺ ἐκλύει τῆς δυνάμεως· διὸ καὶ τὰ παιδία τοῦ θέρους λε-
πτότερα. συμβαίνει γὰρ πῦρ ἐπὶ πῦρ φέρειν. Διὰ τί ὅσοι θερ- λ
μοὶ τὴν φύσιν, ἐὰν ἰσχυροὶ ὦσι καὶ εὐτραφεῖς, ἐὰν μὴ ἀφροδισιάσωσι,
χολή τε προΐσταται αὐτοῖς πολλάκις, καὶ ἔκπικρον ὑποχωρεῖ, καὶ

φλέγμα ἁλμυρὸν γίνεται, καὶ ἀλλοχροοῦσιν; ἢ ὅτι μετὰ τοῦ σπέρματος
ἀεὶ περίττωμα συναπέρχεται; διὸ καὶ ἐνίοις τῶν πνευματικῶν, ἰ-
χθύων πλειόνων ὄζει ἡ γονή. ἀφροδισιάζουσι μὲν οὖν τοῦτο συνα-
πέρχεται, ὥστ' οὐ λυπεῖ· μὴ ἀπολαύουσι δὲ τῆς ὁμιλίας, τὸ περίττω-
λα μα ἐκπικροῦται, ἢ ἁλμυρὸν γίνεται. Διὰ τί ἀφροδισιαστικοὶ οἱ
μελαγχολικοί; ἢ ὅτι πνευματώδεις; τὸ δὲ σπέρμα, πνεύματος ἔξο-
δός ἐστιν. οἷς οὖν πολὺ τοιοῦτον, ἀνάγκη πολλάκις ἐπιθυμεῖν τούτοις
λβ ἀποκαθαίρεσθαι· κουφίζονται γάρ. Διὰ τί καὶ οἱ ὄρνιθες καὶ
οἱ δασεῖς ἄνθρωποι λάγνοι; πότερον ὅτι ὑγρότητα ἔχουσι πολλήν;
ἢ οὔ, (τὸ γὰρ θῆλυ, ὑγρὸν μέν, ἀλλ' οὐ δασύ) ἀλλ' ὅτι ἀμφότεραι αἱ
φύσεις, περιττωτικαὶ ὑγρότητος πολλῆς διὰ θερμότητα; σημεῖον δὲ αἱ
τρίχες καὶ τὰ πτερά. ἢ ὅτι πολὺ τὸ ὑγρόν, καὶ κρατεῖται ὑπὸ τοῦ θερ-
μοῦ; οὔτε γὰρ ἂν μὴ πολλῆς οὔσης τῆς ὑγρότητος, οὔτε μὴ κρατουμέ-
νης, ἐξεφύετο τοῖς μέν, αἱ τρίχες, τοῖς δέ, τὰ πτερά. τὸ δὲ σπέρμα
γίνεται ἐν τοῖς τοιούτοις πλεῖστον, καὶ τόποις καὶ ὥραις, οἷον ἐν τῷ ἔαρι. ἡ
γὰρ φύσις αὐτοῦ, ὑγρὰ καὶ θερμή. διὰ ταὐτὸ δὲ καὶ οἱ ὄρνιθες λάγνοι,
καὶ οἱ χωλοί. ἡ γὰρ τροφὴ ἀμφοτέροις, κάτω μέν, ὀλίγη, διὰ τὴν
ἀναπηρίαν τῶν σκελῶν· εἰς δὲ τὸν ἄνω τόπον ἔρχεται, καὶ εἰς σπέρ
λγ μα συγκρίνεται. Διὰ τί ἐὰν ἀφροδισιάζῃ ὁ ἄνθρωπος, οἱ ὀ-
φθαλμοὶ ἀσθενοῦσι μάλιστα; ἢ δῆλον ὅτι ἀπολείποντος τοῦ ὑγροῦ
τοῦτο γίνεται; τεκμήριον δ' ὅτι ἡ γονὴ ψυχρά ἐστιν· οὐ γὰρ γίνεται ὑγρά,
ἐὰν μὴ διαθερμαίνῃ τὰ θερμά· οὐδὲ δεῖται τήξεως. κέχυται γὰρ
ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ὥσπερ τὸ αἷμα.

Ὅσα ἀπὸ κόπου. ε.

α Διὰ τί μακροὶ μὲν ὄντες οἱ περίπατοι ἐν τοῖς ὁμαλέσι, κοπια-
ρώτεροί εἰσι τῶν ἀνωμάλων· βραχεῖς δέ, ἀκοπώτεροι; ἢ ὅτι ἥ τε
πολλὴ κίνησις ποιεῖ κόπον, καὶ ἡ ἰσχυρά; τοιαύτη δὲ ἡ σπασματώ-

δης

δης· πολλὴ δὲ ἡ συνεχὴς καὶ μία. ἐν μὲν οὖν τοῖς ἀνάντεσιν, ἐὰν ᾖ μα-
κρά, ἀνάπαυσις γίνεται ἡ μεταβολή, καὶ οὐ μακρὰ ἡ κίνησις, οὐδὲ ἵππων
αὐτῶν, διὰ τὴν μεταβολήν· ἐν δὲ τοῖς ὁμαλέσιν, ἡ ὁμοιότης τοῦ σχή-
ματος οὐ διαλαμβάνει, οὐδὲ ἀναπαύει τὰ μέρη, ἀλλὰ συνεργά-
ζεται πρὸς τὸ συνεχῆ εἶναι τὴν κίνησιν. ὅταν δὲ ᾖ βραχεῖα, διὰ
μὲν τὸ πλῆθος τῆς κινήσεως, ἐν τοῖς ἐπιπέδοις οὐ γίνεται κόπος· ἐν δὲ
τοῖς ἀνάντεσιν, διὰ τὸ τὴν μεταβολὴν ἰσχυρὰν γίνεσθαι καὶ ἐναν-
τίαν, ὁτὲ μὲν ἄνω, ὁτὲ δὲ κάτω, ποιεῖ κόπον. τοιαύτη δὲ (ὥς φαμεν)
ἐν τοῖς ἀνάντεσιν· ἐν δὲ τοῖς πεδινοῖς τοὐναντίον. Διὰ τί τοῖς λει- β
ποψυχοῦσι καὶ τοῖς ἐκ τῶν γυμνασίων [διαλυομένοις,] ἐλάττους
τε οἱ ὄγκοι, καὶ ὀξύτεραι δοκοῦσιν εἶναι αἱ φωναί; ἢ ὅτι αἵ τε φωναὶ ἐ-
λάττους φαινόμεναι, ὀξύτεραι φαίνονται· (σημεῖον δέ, ὅτι μιμούμενοι
τοὺς πόρρωθεν ὀξὺ φθέγγονται) καὶ οἱ ὄγκοι ἐλάττους; Διὰ τί ἡ γ
γαστὴρ μόνον λεπτύνεται τῶν γυμναζομένων; ἢ ὅτι πλείστη ἡ πιμε-
λὴ περὶ τὴν γαστέρα; Διὰ τί τὸ πῖον τετριμμένον γίνεται τοῖς πο- δ
νοῦσιν; ἢ διότι τὸ πῖον τήκεται θερμαινόμενον· ἡ δὲ κίνησις θερμαίνει· ἡ
δὲ σὰρξ οὐ τήκεται. Διὰ τί δὲ τὰ περὶ τὴν κοιλίαν πιότατα; πότε- ε
ρον ὅτι ἐγγὺς τῆς τροφῆς; ἐν ὅσῳ οὖν τἆλλα παρ' ἐκείνης λαμβάνει,
αὐτὴ πολλάκις λαμβάνει. ἢ ὅτι ἥκιστα πονεῖ; καμπὰς γὰρ οὐκ ἔχει.
Διὰ τί οἱ κόποι μᾶλλον παύονται, ὅταν τις τῷ ἐλαίῳ ὕδωρ συμ- ς
μίξας ἀνατρίψηται; ἢ ὅτι μᾶλλον εἰσδύεται τὸ ἔλαιον μετὰ τοῦ ὕδα-
τος; ἐὰν δὲ αὐτὸ καθ' αὑτὸ ᾖ, οὐχ ὁμοίως παρεισδύνει, διὰ τὸ ἐπιπο-
λαστικὸν εἶναι. μᾶλλον οὖν μαλάττεται τὸ σῶμα εἰσδυομένου, ἐπεὶ τὸ
ἔλαιόν ἐστι φύσει θερμόν· τὰ δὲ θερμά, καὶ ξηραίνει καὶ σκληρύνει· πρὸς
δὲ τοὺς κόπους, ἀσύμφορόν ἐστιν ἡ ξηρασία καὶ ἡ σκληρότης. μετὰ δὲ τοῦ
ὕδατος ἀνατριφθέν, ἧττον ξηραίνει. Διὰ τί τοῖς κοπιῶσι προσ- ζ
τάττουσιν ἐμεῖν· εἴπερ ὁ ἔμετος κοπῶδές ἐστιν; ἢ κόπος γίνεται, ὅσων θλω-
μένων καὶ πιεζομένων καὶ κοπιωμένων; ταῦτα δὲ ὑπὸ τῶν ἐκτός

τινος πάσχοι ἄν, ἢ τῶν ἐν τῷ σώματι· καὶ τοῦτο διττῶς. ἢ γὰρ σαρκῶν ὑπερτηκουσῶν τὴν δύναμιν αὐτῶν, ἢ σώματος μιχθέντος συχνοῦ τῷ ἄλλῳ σώματι, χώραν οἰκείαν οὐκ ἔχοντος, οἷα τὰ περιττώματά ἐστι. πάντα γὰρ τὰ ἐκτὸς ἡμῖν περιαπτόμενα βαρέα, κοπωδέστατα τῶν τοῦ σώματος μερῶν, κἂν τύχῃ σταθμῷ ὄντα αὐτῶν ἐλαφρότερα. σημεῖον δὲ τῶν εἰρημένων· οἱ γὰρ πλεῖον βεβρωκότες καὶ πεπωκότες, ἔλαττον πονήσαντες ἢ νήστεις ὄντες, μᾶλλον κοπιῶσι, διὰ τὸ μὴ τὴν οἰκείαν χώραν ἔχειν τὰ σιτία, ὄντα ἄπεπτα. ἐπεὶ δὲ ὁ κόπος σύντηξιν ποιεῖ, ἡ δὲ σύντηξις περίττωμά ἐστι, τοῦτό ἐστιν ὃ τὸν κόπον ἐν ἡμῖν ποιεῖ, πλανώμενον ἀτάκτως, καὶ προσπίπτον ὀστοῖς τε καὶ νεύροις, καὶ τοῖς ἐντὸς τῆς σαρκὸς ἀραιοῖς οὖσι καὶ ἀνεῳγμένοις. ὁ οὖν ἔμετος, ἐξάγων αὐτὸ, αἴτιον ὂν τοῦ κόπου, ἀκόπους εἰκότως ποιεῖ. λείπεται γὰρ οἷον ἦν ἐν ἀρχῇ τοῦ πόνου τὸ σῶμα. κοπῶδες δ' ἐστὶν ὁ ἔμετος, οὐ τῇ τῆς γινομένης ἐν αὐτῷ κινήσεως ὑπερβολῇ, ἀλλ' ὅταν συμβῇ μὴ καλῶς ἐξεμέσαι. ληφθέντων γὰρ πολλῶν σιτίων, καὶ περιττωμάτων τούτοις ἐνόντων, τὸν τοῦ ἐμέτου κόπον γίνεσθαι συμβαίνει, καθάπερ ἐπὶ τῶν πεπληρωμένων εἴρηται. εἰ οὖν μηδ' ἐκείνοις ὁ πόνος ἐστὶ τοῦ κόπου αἴτιος, ἀλλὰ τὸ οὕτως ἔχοντας πονῆσαι, οὐδ' ἂν τοῖς μὴ ἐξαιροῦσι τὰ σιτία, ὁ ἔμετος εἴη τοῦ κόπου αἴτιος. ἐχρῆν γὰρ πᾶσι τοῖς ἐμοῦσι γίνεσθαι κόπον. γίνονται δὲ ἀκοπώτεροι πολλοὶ

η ἐμέσαντες. Διὰ τί κοπιαρώτερόν ἐστι τῷ βραχίονι τὸ διὰ κενῆς ῥιπτεῖν, ἢ λιθάζοντα; ἢ ὅτι σπασματωδέστερον τὸ διὰ κενῆς ἐστιν; οὐ γὰρ ἀπερείδεται πρὸς οὐδὲν, ὥσπερ ὁ βάλλων, πρὸς τὸ ἐν χειρὶ βέλος· ὁμοίως δὲ τούτου καὶ ὁ πένταθλος, πρὸς τοὺς ἁλτῆρας· καὶ ὁ θέων παρασείων, πρὸς τὰς χεῖρας. διὸ ὁ μὲν, μεῖζον ἅλλεται ἔχων, ἢ μὴ ἔχων ἁλτῆρας· ὁ δὲ, θᾶττον θεῖ παρασείων, ἢ μὴ παρασείων.

θ Διὰ τί ἡ ταχυδρομία [καὶ] ἐπ' ἀνθρώπου καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ζώων νοσηματικοὺς ποιεῖ τὰ περὶ τὴν κεφαλήν; καίτοι ὅλως ὁ δρόμος κα-

τασπᾷ

ταυτὸν δοκεῖ κάτω τὰ περιττώματα, ὥσπερ ὁ περίπατος· διὸ καὶ παχύνονται τὰ σκέλη οἱ πολλὰ περιπατοῦντες, ὅτι εἰς τὰ κάτω ὑπονοστεῖ ἄνωθεν καὶ ἡ τροφὴ καὶ τὰ περιττώματα. [ἢ] ἡ μὲν κίνησις ταὐτὸ ποιεῖ· ἀλλ᾽ ἡ ταχεῖα, διὰ τὴν συντονίαν καὶ ἀπνευστίαν, ἐκθερμαίνει τὴν κεφαλὴν, καὶ τὰς φλέβας ἐκφυσᾷ τὰς ἐν αὐτῇ, καὶ ἀπαστικὰς τῆς θύραθεν ποιεῖ δυναμέων, οἷον ψύχους καὶ ἀλέας, καὶ τῶν ἐκ τοῦ θώρακος ὢν εἰσιόντων, νοσεῖν ἀναγκαῖον τὸν τόπον ἐστί. Διὰ τί κοπιῶ- ι

σι μᾶλλον μὲν ἐν τοῖς ὁμαλοῖς, ἢ ἐν τοῖς ἀνωμάλοις τόποις· θᾶττον δὲ βαδίζουσι τὴν ὁμαλὴν ὁδὸν, ἢ τὴν ἀνώμαλον; ἢ ὅτι ἀκοπώτερον μὲν ἐστὶ, τὸ μὴ ἀεὶ ἐν τῷ αὐτῷ σχήματι ποιεῖσθαι τὴν κίνησιν· ὃ συμβαίνει ἐν τῇ ἀνωμάλῳ πορείᾳ μᾶλλον; θᾶττον δὲ πορεύονται, ὅτι ἧττον παρὰ φύσιν κινοῦνται. ἐν μὲν οὖν τῷ ὁμαλῷ, μικρὰ ἡ ἄρσις καὶ θέσις καὶ πυκνή ἐστιν· ἐν δὲ τῷ ἀνωμάλῳ, τοὐναντίον· ἔστι δὲ τὸ αἴρειν, παρὰ φύσιν. βίᾳ γάρ ἐστι πᾶσα ἄρσις. τὸ δὲ παρ᾽ ἑκάστην βάσιν γινόμενον μικρὸν, πολὺ γίνεται παρὰ πολλάς. Διὰ τί τὰ ἐπίπεδα κοπια- ια

ρώτερα ἐγκατακεῖσθαι τῶν κοίλων ἐστίν; ἢ διὰ τὸ αὐτὸ καὶ τὰ κυρτὰ τῶν ἐπιπέδων; ἐφ᾽ ἕνα γὰρ τόπον συναθροιζόμενον τὸ βάρος ἐν τῇ καθέδρᾳ, ἢ κατακλίσει, τῇ θλίψει ποιεῖ πόνον. τὸ μὲν οὖν κυρτὸν, τοῦ εὐθέος τοῦτο δὲ, τοῦ κοίλου μᾶλλον τοιοῦτόν ἐστι. τὸ γὰρ σῶμα ἡμῶν ἐστι περιφερέστερον ἢ εὐθύτερον. τῶν δὲ τοιούτων κατὰ πλέον ἅπτεται τὰ κοῖλα, ἢ τὰ ἐπίπεδα. διὰ ταῦτα δὲ καὶ τὰ ἐνδιδόντα τῶν μὴ ἐνδιδόντων, ἀκοπώτερά ἐστι καὶ ἐγκατακλιθῆναι καὶ ἐνέζεσθαι. Διὰ τί οἱ ιβ

βραχεῖς περίπατοι κοπώδεις εἰσίν; ἢ ὅτι ἀνώμαλοί εἰσι; πολλάκις γὰρ ἵστασθαι ποιοῦσι. τὸ δὲ ἐκ τοῦ ἐναντίου εἰς τὸ ἐναντίον πυκνὰ μεταβάλλειν, κοπῶδές ἐστι. συνήθειαν γὰρ οὐδετέρῳ ποιεῖ, ὅ ἐστιν ἄκοπον. ἀμφοῖν δ᾽ ἅμα, οὐκ ἐνδέχεται συνήθειαν γίνεσθαι. Διὰ τί οἱ ἐπὶ ιγ

τῶν ἵππων ὀχούμενοι, ὅσῳ ἂν μᾶλλον θέῃ ὁ ἵππος, τοσούτῳ μᾶλλον δακρύουσι τὰ ὄμματα; πότερον διὰ τὸ ψυχρότερον εἶναι τὸν ἀεὶ προσ-

πίπτοντα ἀέρα, ὅσῳ δὴ ἐλάττω χρόνον ἅπτηται τοῦ σώματος· ὅπερ ἐπὶ τῶν γυμνῶν θεόντων συμβαίνει; τὸ δὲ ψῦχος δάκρυον ποιεῖ. ἢ διὰ τοὐναντίον; καὶ γὰρ τὸ θερμὸν ποιεῖ δακρύειν, οἷον ὁ ἥλιος. ἡ δὲ κίνησις, θερμότητα ποιεῖ. ἢ διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀέρος πληγήν; ὡς γὰρ οἱ ἄνεμοι ταράττουσιν οἱ ἐξ ἐναντίας τὰ ὄμματα, οὕτως ὁ ἀὴρ προσπίπτων, ὅσῳ δὴ θᾶττον ἐλαύνῃ, τοσούτῳ μᾶλλον ποιεῖ πληγὴν μαλακήν.

ιδ Διὰ τί τὰ μὲν ἄλλα τριβόμενα σαρκοῦται μέρη, ἡ δὲ γαστὴρ λεπτοτέρα γίνεται; ἢ οὐδὲ αὐτὴ ἐκ προσαγωγῆς, ἀλλὰ στιφροτέρα; οὐ μὴν ἀλλ' οὐχ ὁμοίως γε καὶ ἡ σάρξ. διὸ καὶ τὸ πρόβλημά ἐστιν. ὅλως γὰρ ἐν τοῖς γυμνασίοις καὶ πόνοις, καὶ μάλιστα λεπτύνεται ἡ γαστήρ. αἴτιον δ' ὅτι τὰ πίονα θερμαινόμενα τήκεται, καὶ τὰ φύσει πάσιν ἔχοντα, μᾶλλον. τὸ δὲ δέρμα ἐστὶ φύσει ἔχον πάσιν· ἀλλὰ διὰ τὸ πιαίνεσθαι τάχιστα, ἀεί τινα ἔχει πιότητα, ἐὰν μὴ κάμνῃ τινὶ νόσῳ. αἴτιον δὲ τούτου, ὅτι ἐγγύς ἐστι τῆς τροφῆς. ἐπεὶ οὖν ὅλως ἡ πιμελὴ οὐκ ἔστι φύσει, ἀλλ' ἐπίκτητον, καὶ οὐ τῶν ἀναγκαίων μερῶν, ὥσπερ καὶ ἡ σάρξ, καὶ ἡ τῶν γυμνασίων κίνησις, καὶ ἡ τῆς τρίψεως, θερμαίνουσαι, τήκουσιν αὐτήν, καὶ τὴν τροφὴν ἐκπλεονάζουσαν νέμουσι τοῖς ἄλλοις μορίοις. διὸ αἱ μὲν καθέδραι, τὴν κοιλίαν πιαίνουσι, τὸ δὲ ἄλλο σῶμα λεπτύνουσιν· αἱ δὲ κινήσεις, καὶ αἱ τρίψεις, τὴν μὲν κοιλίαν λεπτύνουσι, τὸ δὲ ἄλλο σῶμα παχύνουσι.

ιε Διὰ τί ἐκ τῶν σφοδρῶν καὶ μακρῶν ὁδῶν καὶ δρόμων, ὅταν στῇ τις ἐπ' ἄκρων τῶν δακτύλων, σείονται τῶν ποδῶν αἱ πτέρναι, καὶ σπῶνται κάτω προσπετῶς; ἢ διὰ τὴν συνέχειαν καὶ σφοδρότητα τῆς κινήσεως, οὐκ ἀναπαύεται ὁ σεισμὸς ὁ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τῶν νεύρων; τοῦ μὲν γὰρ ὅλου σώματος κρατεῖ ἡ ψυχὴ πολλάκις, μορίων δ' οὔ, ὁπόταν πως κινηθῇ, οἷον καὶ καρδίας καὶ αἰδοίου. αἴτιον δ', ὅτι πνεῦμα πολὺ περὶ τὰ νεῦρα ἐγκαίεται, ὃ οὐχ ἅμα ἐκψύχεται πάντη. τοῦτο οὖν σεῖον ὥσπερ ὑποσπῶν τῇ κινήσει, κατασπᾶται, καὶ τοῦ πορρωτάτου ἥκιστα ποιεῖ κρατεῖν· τοιοῦτον δὲ αἱ πτέρναι·

οἷον τοῖς

ἐπὶ τοῖς ὀργιζομένοις τὸ κάτω χεῖλος. Διὰ τί οἱ μὴ σφόδρα ις
συντόνως τρέχοντες, ἐν τῷ ῥυθμῷ ἀναπνέουσιν; πότερον ὅτι πᾶς
ῥυθμὸς, ὡρισμένῃ μετρεῖται κινήσει; τοιαύτη δ' ἐστὶν ἡ διὰ ἴσου οὖσα, ὥσ-
περ οἱ τροχάζοντες ποιοῦσιν. ἅμα οὖν ἀρχόμενοι τροχάζειν, ἀνα-
πνέουσιν· ὥστε τὴν ἀναπνοὴν δι' ἴσου γινομένην, διὰ τὸ τῇ ἴσῃ κι-
νήσει μετρεῖσθαι, ῥυθμὸν ποιεῖν. ἢ ὅτι πᾶσα μὲν ἁπλῶς ἀναπνοὴ, δι' ἴ-
σου γίγνεται τοῖς κατὰ φύσιν αὐτῇ χρωμένοις, καὶ μὴ κατέχουσι; καθημέ-
νοις μὲν οὖν καὶ βαδίζουσι, μετρίας οὔσης τῆς τοῦ σώματος κινήσεως, οὐκ
εὔδηλος ὁ ῥυθμὸς γίγνεται. συντόνως δὲ τρέχουσιν, οὐ παρακολουθούσης
τῇ κινήσει τῆς αἰσθήσεως, οὐ δυνάμεθα συνορᾶν τὸν τῆς ἀναπνοῆς
ῥυθμόν. ἐν δὲ τῷ μετρίως τροχάζειν, μέσον ἡ κίνησις αἰσθητὸν τὸν ἀ-
ναπνοῆς ποιοῦσα, τὸν ῥυθμὸν δηλοῖ. Διὰ τί ἐν τῷ τροχάζειν ἐκ- ιζ
πνευματοῦσθαι δοκεῖ ἡμῖν ὁ ἀήρ; πότερον ὅτι κινούμενοι, διὰ τοῦ
τροχάζειν τὸν συνεχῆ τοῖς σώμασιν ἡμῶν ἀέρα κινοῦμεν, ὅ ἐστι πνεῦ-
μα; διόπερ οὐ δοκεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ κατ' ἀλήθειαν ἐκπνευματοῦται ὁ
ἀήρ. ἢ διότι τροχάζοντες προσκόπτομεν τῷ ἀέρι; τούτου δὲ συμβαί-
νοντος, μᾶλλον αἴσθησιν λαμβάνομεν τοῦ ἀέρος διὰ τῆς κινήσεως. εἰ-
κότως οὖν ἡμῖν ἐκπνευματοῦσθαι δοκεῖ. τοῦτο γὰρ συμβαίνει, διὰ
τὴν φοράν. Διὰ τί μᾶλλον θέοντες ἢ βαδίζοντες, πίπτουσιν; ιη
[ἢ] ὅτι μᾶλλον πρὶν κινεῖσθαι αἴρουσιν; τὸ γὰρ θεῖν, τοῦ βαδίζειν τού-
τῳ διαφέρει. Διὰ τί ποτε ἀναβαίνοντες μὲν, τὰ γόνατα πο- ιθ
νοῦμεν· καταβαίνοντες δὲ, τοὺς μηρούς; ἢ ὅτι ὅταν μὲν ἀναβαίνω-
μεν, ἀναρριπτοῦμεν ἄνω τὸ σῶμα, καὶ ἡ στάσις πολλὴ τοῦ σώματος, καὶ
ἡ ἀπὸ τῶν γονάτων γίγνεται· διὸ πονοῦμεν τὰ γόνατα; ἐν δὲ τοῖς κατιόν-
τεσι, διὰ τὸ ὑποφέρεσθαι τοῖς σκέλεσι τοὺς μηρούς, ἀποστηριζό- ★
μενοι πονοῦμεν αὐτούς. εἴθ' ἅπαν τὸ παρὰ φύσιν [γινόμενον, πόνον καὶ
λύπην παρασκευάζει. ἔστι δὲ τὸ κατὰ φύσιν,] τοῖς μὲν γόνασιν, ἡ εἰς τὸ
πρόσθεν κλάσις· τοῖς δὲ μηροῖς, ἡ εἰς τοὔπισθεν. ἐν μὲν οὖν τοῖς

ἀνάντεσι, τὰ γόνατα κλᾶται εἰς τοὔπισθεν, διὰ τὸ στηρίζεσθαι βούλεσθαι· ἐν τοῖς καταντέσι δὲ, οἱ μηροὶ εἰς τοὔμπροσθεν κλῶνται, διὰ τὸ προπετὲς ἡμῶν εἶναι τὸ σῶμα.

κ Διὰ τί ποτε ἐν ταῖς ὁδοῖς τῶν μηρῶν τὸ μέσον μάλιστα πονοῦμεν; ἢ ὅτι παντὸς μακροῦ καὶ ἑνὸς ὄντος, ἐστηριγμένου δὲ, τοῦ μέσου ὁ πόνος μάλιστα γίνεται· διὸ καὶ κατάγνυται μάλιστα ἐντεῦθεν; ὁ δὲ μηρός ἐστι τοιοῦτον· διὸ καὶ τὸ μέσον αὐτοῦ μάλιστα πονοῦμεν.

κα Διὰ τί οἱ ὑγροὶ ταχὺ πνίγονται πονήσαντες, καὶ ὑπὸ τοῦ καύματος; ἢ ὅτι ἐκθερμαινόμενον ὑγρὸν, ἀὴρ γίνεται, καὶ κάει μᾶλλον τὸ πλέον; ὅταν οὖν μὴ δύνηται ὑπεξάγειν διὰ τὸ πλῆθος, οὐ γίνεται κατάψυξις· ὥστε [ταχὺ] ἐκπυροῦται ὑπὸ τοῦ συμφύτου καὶ ἐπικτήτου θερμοῦ. διὸ καὶ οἱ γινόμενοι ἱδρῶτες τοῖς γυμναζομένοις, καὶ ὅλως τοῖς πονοῦσι, καὶ ἡ τοῦ πνεύματος ἔξοδος, ὠφέλιμον. διακρινομένου γὰρ καὶ λεπτυνομένου τοῦ ὑγροῦ, πνεῦμα γίνεται.

κβ Διὰ τί τὰ σύμμετρα τῶν σωμάτων κάμνει τε πολλάκις, καὶ ἀπαλλάττει ῥᾷον; ἢ διὰ ταὐτὸ ἄμφω; ὁμαλὸν γάρ ἐστι τὸ σύμμετρον· τὸ δὲ ὁμαλὸν, ὁμοπαθέστερον. ἐὰν οὖν τι πονήσῃ μέρος, εὐθὺς συμπονεῖ τὸ ὅλον. τὸ δὲ ἀσύμμετρον, ἅτε μᾶλλον ἀπηρτημένον, οὐ συναπολαύει τῶν μερῶν. κάμνει μὲν οὖν πολλάκις διὰ τοῦτο· ῥᾷον δὲ ἀπαλλάττει, ὅτι πολὺ κοινωνεῖ τὸ σῶμα. εἰς πλείω γὰρ διανεμόμενον τὸ πάθος, γίνεται ἀσθενέστερον· ὥστε εὐαπαλλακτότερον. τὸ δὲ ἀσύμμετρον, ἅτε οὐ κοινωνοῦν τοῖς μέρεσιν, ἐλαττονάκις μὲν κάμνει, χαλεπώτερον δὲ ἀπαλλάττει· σφοδρὸν γὰρ τὸ πάθος.

κγ Διὰ τί κοπιῶσι μὲν μᾶλλον ἐν τοῖς ὁμαλοῖς, ἢ ἐν τοῖς ἀνωμάλοις; θᾶττον δὲ βαδίζουσι μὲν ὁμαλήν, ἢ τὴν ἀνώμαλον; ἢ ὅτι ἀκοπώτατον μὲν τὸ μὴ ἀεὶ ἐν τῇ ἀνωμάλῳ πορείᾳ μᾶλλον; θᾶττον δὲ πορεύονται, ὅπου ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ ἡ ἀναφορὰ ἐλάττων. ἐν μὲν οὖν τῷ ὁμαλῷ, μικρὰ ἡ ἄρσις καὶ πυκνή· ἐν δὲ τῷ ἀνωμάλῳ, τοὐναντίον. τὸ δὲ παρ' ἑκάστην βάσιν γινόμενον, πολὺ γίνεται παρὰ

πολ-

πολλάς. Διὰ τί καταβαίνοντες μὲν τὰ κάταντη, τοὺς μηροὺς κδ
μάλιστα πονοῦμεν· ἀναβαίνοντες δέ, τὰς κνήμας; ἢ ὅτι ἀναβαίνοντες μέν, ἐν τῷ αἴρειν τὸ σῶμα; ἅπαν γὰρ γίνεται φορτίον τὸ σῶμα· ᾧ οὖν ἅπαν ἐπίκειται, καὶ ᾧ αἴρομεν, τοῦτο μάλιστα πονεῖ. ἡ δὲ κνήμη τοῦτο. ἔσχατον γάρ, μῆκος ἔχον· καὶ οὐχ ὥσπερ ὁ πούς πλάτος ἔχει· διὸ σαλεύεται. ὥστε ὅταν ἐν ὤμῳ τὰ βάρη κινοῦμεν, καὶ ἐπὶ τούτῳ ἔχομεν. τοιγαροῦν καὶ πονοῦμεν τὸν ὦμον μάλιστα. καταβαίνοντες δέ, περὶ τὸ ἐκπίπτειν τὸ σῶμα κάτω καὶ προωθεῖν παρὰ φύσιν, ὁ πόνος ἐστίν· ὥστε ὃ μάλιστα ἐκπίπτει καὶ σαλεύει, τοῦτο παρέχει τὸν πόνον. ἡ μὲν οὖν κνήμη, μένει· τὸ δὲ βάρος, ὁ θώραξ γίνεται· ὁ δὲ μηρός, δέχεταί τε καὶ σαλεύεται, διὰ τὸ μῆκός τε ἔχειν καὶ στρέφεσθαι ἄνωθεν, ᾗ ὁ θώραξ ἐκπίπτει.

Διὰ τί πλείων δοκεῖ ἡ ὁδὸς εἶναι, ὅταν μὴ εἰδότες βαδίζωμεν κε
πόση τις, ἢ ὅταν εἰδότες, ἐὰν τἆλλα ὁμοίως ἔχοντες τύχωμεν; ἢ ὅτι τὸ εἰδέναι πόση, τὸ εἰδέναι ἐστὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτοῦ· καὶ πλεῖον ἀεὶ τὸ ἀόριστον τοῦ ὡρισμένου; ὥσπερ οὖν εἰ ᾔδει ὅτι τοσήδε, πεπερασμένην ἀνάγκη εἶναι· οὕτω καὶ εἰ μὴ οἶδεν, ὡς ἀντιστρέφοντος, παραλογίζεται ἡ ψυχή, καὶ φαίνεται εἶναι ἄπειρος. ἔτι τὸ ποσόν, ὡρισμένον· καὶ τὸ ὡρισμένον, ποσόν. ὅταν τοίνυν μὴ φαίνηται ὡρισμένον, ὥσπερ ἄπειρον φαίνεται εἶναι, διὰ τὸ τὸ πεφυκὸς ὡρίσθαι, ἐὰν μὴ ᾖ ὡρισμένον, ἄπειρον εἶναι· ὥστε καὶ τὸ φαινόμενον μὴ ὡρίσθαι, φαίνεσθαι ἀνάγκη πως ἀπέραντον.

Διὰ τί τοὺς μηροὺς μᾶλλον ἢ τὰς κνήμας κοπιῶσι; πότερον ὅτι κϛ
ἐγγὺς τοῦ τόπου τοῦ ἔχοντος τὸ περίττωμα· ὥστε ἂν ὑπερβάλλῃ διὰ τὴν κίνησιν τῇ θερμότητι, συσπῶσιν οἱ μηροὶ μᾶλλον καὶ πλεῖον ἢ αἱ κνῆμαι; ἢ διὰ τὸ συμφυὲς μᾶλλον εἶναι τοὺς μηρούς; μάλιστα γὰρ πονοῦσι τῇ τοῦ συνεχοῦς διασπάσει. καὶ γὰρ ἂν μηδὲν ἔχοντες περίττωμα, κοπιάσωσιν, ὅμως τοὺς μηροὺς καὶ τὴν ὀσφὺν πονοῦσι μᾶλλον. ἢ ὅτι καθάπερ οἱ βουβῶνες γίνονται πληγέντες, διὰ τὴν ἄρσιν τῶν φλεβῶν καὶ νεύρων, οὕτω καὶ κόπους; ἐγγυτέρω δὲ τῆς ἀρχῆς ὁ μηρός. ἢ διότι μᾶλλον ἐν τῷ

αὐτῷ σχήματι ὁ μηρὸς τῆς κνήμης; τοῦτο δὲ κοπιαρώτερον. ἢ ὅτι σαρ-
κζ κώδης· ὥστε πολὺ τὸ κατὰ φύσιν ἔχων ἐν αὐτῷ; Διὰ τί ἐνίοις
ὅταν πονήσωσιν, ἕλκη ἐκφύουσιν; ἢ ὅταν τὸ σῶμα ἀκάθαρτον ᾖ,
ἡ κίνησις θερμαίνουσα, καὶ ἄλλα περιττώματα συνεξικμάζει μετὰ τοῦ ἱ-
δρῶτος; παχέα δὲ ὄντα, καὶ χυμοὺς ἔχοντα μοχθηρούς, ὀξεῖς καὶ πικροὺς
καὶ ἁλμυρούς, τὰ περιττώματα ἐκκρίνεσθαι μὲν οὐ δύναται διὰ
πάχος, ἐξαίρεται δὲ διὰ τῆς σαρκός, καὶ ἐξελκοῖ διὰ πικρότητα τοῦ
κη χυμοῦ. Διὰ τί τοῖς ἐκ τῶν γυμνασίων καὶ φαρμακοποσιῶν
οὐκ εὐθὺς προσφέρουσι τροφήν; ἢ διότι καθαίρεται τὸ σῶμα ἔτι,
καὶ οὐκ ἀναπέπαυται πονοῦν, καὶ ἀποκέκριται τὰ περιττώματα;
κθ Διὰ τί χαλεπώτερον θεῖν ἢ βαδίζειν; ἢ ὅτι πλεῖον φορτίον φέ-
ρει ὁ θέων; ὅταν γὰρ ᾖ μετέωρος, ἅπαν ἐφ᾽ αὑτῷ ἔχει· ὁ δὲ βαδίζων,
οἷον ἐπὶ τοῖς τείχοις ἀναπαυόμενος, ἐπιθεὶς ἔχει ἐπὶ τῷ ἠρεμοῦν-
λ τι. Διὰ τί ἐκ τῶν γυμνασίων οὐ πίνουσιν εὐθύς; πότερον διὰ
τὴν ὑπόληψιν τῆς συντήξεως, ἕως ἀντιπεφθῇ; ἢ διὰ τὸ πνεῦμα
ὃ ποιεῖ ὁ πόνος ἐκ τοῦ ὑγροῦ; ἢ διὰ τὴν δίψαν, ἢ γίνεται ἐκ τοῦ θερ-
λα μαίνεσθαι πονοῦντας. πάντα γὰρ συμβαίνει ταῦτα. Διὰ τί
ἐξονειρωκτικοί εἰσιν οἱ κοπιῶντες καὶ φθισιῶντες; ἢ ὅτι ὅλως ἐξονει-
ρωκτικοὶ οἱ θερμοὶ [καὶ ὑγροί;] τὸ γὰρ σπέρμα τοιοῦτόν ἐστι τὴν φύσιν. τὸ
τοιοῦτο δέ, ἐξ οὕτω διακειμένων μάλιστα γίνεται. ὅταν δὲ ἡ ἀπὸ τοῦ ὕπνου
θερμότης προσγένηται, μικρᾶς ῥοπῆς τὰ σώματα δεῖται, καὶ ταύ-
της ἔσωθεν, ἀλλ᾽ οὐκ ἔξωθεν. οἱ δὲ φθισικοὶ καὶ κοπιῶντες, οὕτω διά-
κεινται· οἱ μὲν γὰρ κοπιῶντες, διὰ τὸν κόπον καὶ τὴν κίνησιν, συντή-
γματος θερμοῦ πλήρεις εἰσίν· οἱ δὲ φθισικοί, διὰ τὸν κατάρρουν καὶ
λβ τὴν γινομένην θέρμην ὑπὸ τῆς φλεγμασίας. Διὰ τί τὸ ἀ-
ριστερὸν σκέλος χαλεπώτερον τρίβεσθαι ὑφ᾽ ἑαυτοῦ πολὺν χρόνον,
ἢ τὸ δεξιόν; ἢ ὅτι τοῖς δεξιοῖς πονεῖν δυνάμεθα; ἐν τοῖς δὲ παρὰ φύ-
σιν, ἡ τοῦ ἀριστεροῦ σκέλους τρῖψις ἐξεστραμμένως γίνεται. τὰ δὲ παρὰ

φύσιν

φύσιν ποιούμενα, χαλεπά. τῇ δὲ ἀριστερᾷ, τὰ δεξιὰ οὐθὲν ἐπίδηλον, διὰ τὸ μηδετέρως ἰσχύειν.

λγ Διὰ τί ὑγιεινὸν τὸ τῆς τροφῆς ὑποστέλλεσθαι, πονεῖν δὲ πλείω; ἢ ὅτι τοῦ νοσεῖν αἴτιον περιττώματος πλῆθος; τοῦτο δὲ γίνεται, ἢ διὰ τροφῆς ὑπερβολὴν, ἢ διὰ πόνων ἔνδειαν.

λδ Διὰ τί οὐ δεῖ πυκνοῦν τὴν σάρκα πρὸς ὑγείαν, ἀλλ' ἀραιοῦν; ὥσπερ γὰρ πόλις ὑγιεινὴ καὶ τόπος εὔπνους, (διὸ καὶ ἡ θάλαττα ὑγιεινή) οὕτω καὶ σῶμα τὸ εὔπνουν, μᾶλλον ὑγιεινόν. δεῖ γὰρ ἢ μὴ ὑπάρχειν μηθὲν περίττωμα, ἢ τούτου ὡς τάχιστα ἀπαλλάττεσθαι· καὶ δεῖ οὕτως ἔχειν τὰ σώματα, ὥστε λαμβάνοντα, εὐθὺς ἐκκρίνειν τὴν περίττωσιν, καὶ εἶναι ἐν κινήσει καὶ μὴ ἠρεμεῖν. τὸ μὲν γὰρ μένον, σήπεται, ὥσπερ ὕδωρ· τὸ δὲ σηπόμενον καὶ μὴ κινούμενον, νόσον ποιεῖ· τὸ δὲ ἐκκρινόμενον, πρὸ τοῦ διαφθαρῆναι χωρίζεται. τοῦτο οὖν πυκνουμένης μὲν τῆς σαρκὸς, οὐ γίνεται· (ὥσπερεὶ γὰρ ἐμφράττονται οἱ πόροι) ἀραιουμένης δὲ, συμβαίνει· διὸ καὶ οὐ δεῖ ἐν τῷ ἡλίῳ γυμνὸν βαδίζειν (συνίσταται γὰρ ἡ σάρξ, καὶ κομιδῇ ἀποσαρκοῦται, καὶ ὑγρότερον τὸ σῶμα γίνεται· τὸ μὲν γὰρ ἐντὸς, διαμένει· τὸ δὲ ἐπιπολῆς, ἀπαλλάττεται, ὥσπερ [καὶ] τὰ κρέα τὰ ἑφθὰ τῶν ὀπτῶν μᾶλλον) οὐδὲ τὰ στήθη γυμνὰ ἔχοντα βαδίζειν· ἀπὸ γὰρ τῶν ἄριστα ᾠκοδομημένων ὁ ἥλιος ἀφαιρεῖ, ὃ ἥκιστα δεῖται ἀφαιρέσεως, ἀλλὰ μᾶλλον τὰ ἐντός. ἐκεῖθεν μὲν οὖν διὰ τὸ πόρρω εἶναι, ἂν μὴ μετὰ πόνου, οὐκ ἔστιν ἱδρῶτας ἀγαγεῖν· ἀπὸ τούτου δὲ, διὰ τὸ πρόχειρον εἶναι, ῥᾷδιον.

λε Διὰ τί κοπώδεις οἱ βραχεῖς τῶν περιπάτων; ἢ ὅτι πολλάκις συνίστανται, καὶ οὐχ ὁμαλῶς κινοῦνται περὶ τὰς καμπάς; τὸ δὲ τοιοῦτο, κοπῶδες.

λϛ Διὰ τί ἑστηκότες ἐν τῷ ἡλίῳ μᾶλλον θερμαίνονται, ἢ κινούμενοι καὶ ταῦτα τῆς κινήσεως θερμαντικῆς οὔσης; ἢ οὐ πᾶσα κίνησις θερμαίνει, ἀλλ' ἐνία ψύχει; οἷον καὶ ἐπὶ τῶν τὰς χύτρας τὰς ἑψημένας φυσώντων καὶ κινούντων συμβαίνει. εἰ οὖν ἑστηκότι μὲν περιεσμένει τὸ θερμὸν, περιεσμένον δὲ μᾶλλον θερμαίνει ἢ κινούμενον (ἀεὶ γὰρ

τὸ σῶμα ἰδεῖν ἡμῶν ἀτμίδα τινὰ χλιαρὰν ἀφίησιν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἢ θερμαίνει τὸν ἐγγὺς ἀέρα, ὥσπερ δαλὸς παρών) ἠρεμούντων μὲν ἡμῶν, θερμὸς γίνεται ὁ περιέχων ἡμᾶς ἀήρ, διὰ τὰ εἰρημένα· κινουμένων δὲ, πνεῦμα γίνεται, ὃ καταψύχει ἡμᾶς. πᾶν γὰρ πνεῦμα, ψυχρόν ἐστιν.

λζ Διὰ τί οἱ ἐπὶ τῶν ἵππων ὀχούμενοι, ὅσῳ ἂν θᾶττον θέῃ ὁ ἵππος, τοσούτῳ μᾶλλον δακρύουσι τὰ ὄμματα· καὶ οἱ πεζοὶ, ὅσῳ ἂν μᾶλλον τρέχωσι; πότερον διὰ τὸ ψυχρὸν εἶναι τὸν προσπίπτοντα ἀέρα; τὸ γὰρ ψῦχος δακρύειν ποιεῖ· συστέλλον γὰρ καὶ πυκνοῦν τὴν σάρκα, ἐκκαθαίρει τὸ ὑγρόν. ἢ διὰ τοὐναντίον; τὸ γὰρ θερμὸν ποιεῖ ἱδρῶτας· τὸ δὲ δάκρυον, ἱδρώς τίς ἐστι. διὸ καὶ γίνονται ὑπὸ θερμασίας ἄμφω ταῦτα, καὶ ἁλυκά ἐστιν ὁμοίως. ἡ δὲ κίνησις θερμότητα ποιεῖ. ἢ διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀέρος πληγήν; ὡς γὰρ οἱ ἄνεμοι ταράττουσιν οἱ ἐξ ἐναντίας τὰ ὄμματα, οὕτω καὶ ὁ ἀὴρ ὁ προσπίπτων, ὅσῳ ἂν θᾶττον ἐλαύνῃ ἢ αὐτὸς τρέχῃ, τοσούτῳ μᾶλλον ποιεῖ πληγὴν μαλακήν, δι' ἣν γίνεται δακρύειν, ἀραιουμένων τῶν τοῦ ὀφθαλμοῦ πόρων ὑπὸ τῆς πληγῆς. πᾶσα γὰρ πληγὴ, διαιρετικόν ἐστιν ἢ θλαστικόν.

λη Διὰ τί δεῖ τοὺς μὲν θερινοὺς κόπους λουτρῷ ἰᾶσθαι, τοὺς δὲ χειμερινοὺς ἀλείμματι; ἢ τούτοις μὲν, διὰ τὰς φρίκας καὶ τὰς γινομένας μεταβολὰς, θερμῷ οὐ δεῖ λύειν, ὃ ποιήσει διαρεάζειν (τὸ δὲ ἔλαιον θερμόν) ἐν δὲ τῷ θέρει καθυγραίνειν· ἡ γὰρ ὥρα ξηρά, καὶ οὐ γίνονται φρίκαι διὰ τὴν ἀλέαν. ὀλιγοσιτία δὲ καὶ κωθωνισμὸς θέρους, τὸ μὲν, ὅλως· τὸ δὲ, μᾶλλον. ὁ μὲν πότος, θέρους ὅλως, διὰ τὴν ξηρότητα· ἡ δὲ ὀλιγοσιτία, κοινὸν μὲν, μᾶλλον δὲ θέρους. ἐκθερμαίνεται γὰρ μᾶλλον διὰ τὴν ὥραν ὑπὸ τῶν σιτίων.

λθ Διὰ τί οἱ θέοντες εὐτόνως, μάλιστα λαμβάνουσι σπάσματα, ὅταν τις θέουσιν αὖθις ὑποσχῇ; ἢ ὅτι ταῦτα μάλιστα διασπᾶται, ἃ εἰς τοὐναντίον τε καὶ ἰσχυρῶς ἕλκεται καὶ κινεῖται; ὅταν οὖν θέοντος καὶ σφοδρῶς ὠθουμένων τῶν μορίων εἰς τὸ πρόσθεν ὑποσχῇ τις, συμβαίνει ἅμα ἀντισπᾶσθαι εἰς τοὐναντίον, ἔτι φερο-

μένων

γινομένων εἰς τοὔμπροσθεν· ὥστε ἡ ἀνάστασις τοσούτῳ ἰσχυροτέρα γίνεται, ὅσῳ ἂν θέωσι σφοδρότερον.

μ Διὰ τί τῶν περιπάτων οἱ κατὰ τὰς ὁδοὺς ἀκοπώτεροί εἰσιν, οἱ ἀνώμαλοι τῶν εὐθέων; ἢ διὰ τὸ τὴν φορὰν ὀρθὴν εἶναι κατὰ φύσιν παντὶ τῷ σώματι; οἱ δὲ ἐν τοῖς ὁμαλοῖς, τῶν ἀνωμάλων κοπιωδέστεροι· τοῖς γὰρ αὐτοῖς μέρεσι τοὺς πόνους παρέχουσιν· οἱ δὲ ἐν τοῖς ἀνωμάλοις, διαμερίζουσι μᾶλλον [εἰς] ἅπαν τὸ σῶμα. αἱ δὲ ἀλέαι, μᾶλλον ἰσχναίνουσι τῶν ἐν τοῖς ψύχεσι. τοῖς γὰρ ἔξω μέρεσι, πλείονα τὸν πόνον παρέχουσι. διὸ καὶ τοὺς ἱδρῶτας ἐμποιοῦντες, ἰσχναίνουσιν· οἱ δὲ ἐν τοῖς ψύχεσι, στιφροτέραν τὴν σάρκα ποιοῦσι, καὶ τῶν σιτίων ἐπιθυμητικωτέρους. τοῖς γὰρ ἔσω μέρεσι τὴν αὔξησιν τοῦ θερμοῦ ποιοῦνται· καὶ δυσκινήτων γινομένων ὑπὸ τοῦ ψύχους, τὸν μὲν ἔσω τόπον καθαίρουσι, τὴν θερμασίαν αὔξοντες ἐν αὐτῷ· τὴν δὲ σάρκα, στερεὰν ποιοῦσιν, οὐ δυνάμενοι κενοῦν διὰ πάσης αὐτῆς. ὁμοίως οἱ ἀνάντεις τῶν κατάντων ἐπιπονώτεροι καὶ ἰσχναντικώτεροι. οἱ μὲν γὰρ ἀνάντεις, τὴν ὀσφὺν μάλιστα ποιοῦσι πονεῖν· οἱ δὲ κατάντεις, τοὺς μηρούς. τοῖς γὰρ μηροῖς τὸ βάρος πᾶν ἐμπίπτον, κόπους εἴωθε παρέχειν. ἄνω γὰρ παρὰ φύσιν ὑπὸ τοῦ θερμοῦ βίᾳ φερόμενος, ἐκθερμαίνει. διὸ τούς τε ἱδρῶτας ἐμποιεῖ· καὶ τὸ πνεῦμα μετεωρίζοντες, ἰσχναίνουσι, καὶ τὴν ὀσφὺν ὀδυνῶσι. τὰ γὰρ σκέλη χαλεπῶς ἀναγόμενα, τὴν ὀσφὺν κάμπτουσί τε καὶ ἀνασπῶσιν· ὑφ᾽ ὧν ἀναγκάζονται πονεῖν μάλιστα. οἱ δὲ ἐν ἀντιτύποις περίπατοι, τοῖς τε μυσὶ καὶ τοῖς τεταμένοις τῶν σκελῶν παρέχουσι κόπους. συντάσεις γὰρ ἐμποιοῦσι τοῖς νεύροις καὶ τοῖς μυσὶ, βιαίας γινομένης τῆς ἀπερείσεως αὐτοῖς. οἱ δὲ ἐν τοῖς μαλακοῖς, τοῖς ἄρθροις κοπιώδεις εἰσί. τῶν γὰρ ἄρθρων πυκνὰς τὰς κάμψεις ποιοῦσιν, ἅτε ἐνδιδούσης τῆς βάσεως. τὸ δὲ αὐτὸ ἐπὶ πρόβλημα.

μα Διὰ τί πρὸς τὰ σιμὰ χαλεπῶς βαδίζομεν; ἢ διότι πᾶσα πορεία ἐξ ἄρσεως καὶ θέσεως συντελεῖται; τὸ μὲν οὖν ἆραι, παρὰ φύσιν· τὸ δὲ θεῖναι, κατὰ φύσιν· τὸ δὲ προσθεῖναι, μεσό-

μβ τῆς· ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι τὰ σιμὰ βαδίζειν, πολὺ τὸ παρὰ φύσιν. Διὰ τί οἱ ἀφ' ἵππων ἧττον πίπτουσιν; ἢ διὰ τὸ φοβεῖσθαι, φυλάττονται μᾶλλον;

Ὅσα ἐκ τοῦ πῶς κεῖσθαι καὶ ἐσχηματίσθαι συμβαίνει. ϛ.

α Διὰ τί ἡ καθέδρα τοὺς μὲν παχύνει τῶν ἀνθρώπων, τοὺς δὲ, ἰσχναίνει; πότερον [ὅτι] αἱ ἕξεις διαφέρουσιν; οἱ μὲν γὰρ, θερμοί εἰσιν· οἱ δὲ, ψυχροί. οἱ μὲν οὖν θερμοὶ, παχύνονται· (καιρὸς γὰρ τὸ σῶμα τῆς τροφῆς, διὰ τὴν θερμασίαν) οἱ δ' ἐψυγμένοι, διὰ τὸ δεῖσθαι ἐπεισάκτου θερμότητος, καὶ τοῦτο πάσχειν μάλιστα τὸ σῶμα ὑπὸ τῶν κινήσεων· οὐ [γὰρ] δύνανται πέττειν ἠρεμοῦντες. ἢ ὅτι οἱ μὲν, περιττωματικοί εἰσι, καὶ δέονται κινήσεως, ἢ ἀναλώσει ταῦτα· οἱ δὲ, οὔ;

β Διὰ τί δεῖ ποιεῖν διάτασιν τῶν μερῶν ὃ ποιεῖ ὁ γυμναζόμενος;

γ ἢ ὅτι δεῖ τῷ οἰκείῳ πνεύματι καθαίρεσθαι τοὺς πόρους; Διὰ τί συγκεκαμμένον βέλτιον κατακεῖσθαι, καὶ πολλοί γε παραγγέλλουσι τοῦτο καὶ τῶν ἰατρῶν; ἢ ὅτι ἀλεαινομένη ἡ κοιλία, θᾶττον πέττει; οὕτω δὲ καὶ ἀλεαίνει μᾶλλον. ἔτι δεῖ τοῖς πνεύμασι τόπον διδόναι, εἰς ὃν ἀπερείσονται. οὕτω γὰρ ἥκιστα λυπήσουσιν αἱ φῦσαι. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἰξίαι καὶ τὰ ἄλλα ἀποστήματα ὑγιεινὰ, ὅτι ἔχουσι κοιλίας εἰς ἃς ἀποδέχονται τὰ πνεύματα. ἐκτεταμένου μὲν οὖν, οὐ γίνεται κοιλία· (ἅπαντα γὰρ τὸν τόπον τὰ σπλάγχνα κατέχει) συγκαμφθέντος δὲ, γίνεται.

δ Διὰ τί ἀνισταμένοις ἴλιγγος μᾶλλον γίνεται ἢ καθιζάνουσιν; ἢ διότι ἠρεμοῦσι, τὸ ὑγρὸν εἰς ἓν μόριον ἀθρόον ἀποκλίνει; διὸ καὶ τὰ ὠμὰ ὠὰ οὐ δύνανται δινεῖσθαι, ἀλλὰ καταπίπτει. κινουμένων δὲ τὸ ὑγρὸν, ὁμοίως ἔχει. ἀνίστανται μὲν οὖν ἠρεμήσαντες, ὅτε οὕτως διάκειται· καθιζάνουσι δὲ ἐν κινήσει γινόμενοι, ὅτε ὁμαλῶς ἔχει τὸ ὑγρὸν καὶ ἐσκέδασται.

ε Διὰ τί ἐπὶ τὰ δεξιὰ κατακειμένοις, μᾶλλον ἐπέρχεται ὕπνος; πότερον ὅτι ἐναντίως ἔχοντες ἐγρηγόρασι καὶ καθεύδου-

θεύδου-

θεύδουσιν; ἐπεὶ οὕτω ἐγρηγορότες ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ κατάκεινται, τοὐναντίον ἔσται ἐπὶ ἄλλης ἀρχῆς καὶ τῆς ἐναντίας. ἢ ὅτι ἀκινησία ὁ ὕπνος; τὰ μὲν οὕτω κινητικὰ μέρη δεῖ ἠρεμεῖν, τὰ δὲ δεξιὰ, κινητικά. οὕτω δὲ κατακειμένων, διὸ δέδεται ἀρχή τις ἐπεγερτική. Διὰ τί ναρκῶσι; καὶ διὰ τί χεῖρας καὶ πόδας μᾶλλον; ἢ ὅτι κατάψυξίς ἐστιν ἡ νάρκη; διὰ στέρησιν γὰρ αἵματος γίνεται καὶ μετάστασιν. ἀσαρκότατα δὲ αὐτὰ καὶ νευρωδέστατα· μάλιστα δὲ οἱ πόδες. ὥστε προωδοποίηται ὑπὸ τῆς φύσεως πρὸς τὸ καταψύχεσθαι ταχέως. ϛ

Διὰ τί κατακείμεθα μὲν ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ ἡδέως, καθεύδομεν δὲ ἐπὶ τὰ δεξιὰ μᾶλλον; πότερον ὅτι ἀποστραφέντες πρὸς τὸ φῶς, οὐ βλέπομεν; ἐν γὰρ τῷ σκότει θᾶττον ὕπνος λαμβάνει. ἢ διότι ἐγρηγόραμεν κατακείμενοι ἐπὶ τοῖς ἀριστεροῖς, καὶ αἱ χρήσεις ἡμῖν οὕτω προέχουσι· ὥστε πρὸς τὸ ἐναντίον σχῆμα πρὸ ἔργου; τὸ ἀνακαλεῖ δὲ ἕκαστον πρὸς τὸ ἔργον τὸ σχῆμα μᾶλλον. ζ

Ὅσα ἐκ συμπαθείας. ζ.

Διὰ τί τοῖς χασμωμένοις ἀντιχασμῶνται ὡς ἐπὶ τὸ πολύ; ἢ διότι ἐὰν ἀναμνησθῶσιν, ὀργῶντες ἐνεργοῦσι; μάλιστα δὲ τὰ εὐκίνητα· διὸ οὐροῦσιν. ἡ δὲ χάσμη, πνεῦμα καὶ ὑγροῦ κίνησίς ἐστι. πρόχειρον οὕτω, ἐὰν μόνον νοήσῃ· ἔστι γὰρ πλησίον. α

Διὰ τί ἐὰν μέν τινα ἴδωμεν τὴν χεῖρα ἐκτείνοντα, ἢ τὸν πόδα, ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, οὐκ ἀντιποιοῦμεν τὸ αὐτό· ἐὰν δὲ χασμώμενον, ἀντιχασμώμεθα; ἢ οὐδὲ τοῦτο ἀεί· ἀλλ' ἐὰν ὀργῶν τύχῃ τὸ σῶμα, καὶ οὕτω διακείμενον, ὥστε τὸ ὑγρὸν ἀναθερμαίνεσθαι; τότε γὰρ ἡ μνήμη τὴν κίνησιν ποιεῖ, ὥσπερ καὶ πρὸς ἀφροδίσια καὶ ἐδωδήν. τὸ γὰρ ποιῆσαν μνήμην ἐστὶ, τὸ ἔχον ὁρμὴν πρὸς τὸ φαντασθέν. β

Διὰ τί ἐπειδὰν μὲν πρὸς τὸ πῦρ στῶμεν, οὐρητιῶμεν; καὶ ἐὰν πρὸς τὸ ὕδωρ, διὸ ἐὰν πρὸς τὸν ποταμὸν, οὐροῦσιν; ἢ ὅτι τὸ πᾶν ὕδωρ ὑπόμνησιν δίδωσι τῆς ἐν τῷ σώ- γ

ματι ὑγρότητος, καὶ ἐκκαλεῖται τὸ προσιόν; αὐτὸ δὲ τὸ πῦρ διαχαλᾷ τὸ πεπηγὸς ἐν τῷ σώματι, ὥσπερ ὁ ἥλιος τὴν χιόνα.

Διὰ τί ἀπὸ μὲν νόσων ἐνίων νοσοῦσιν οἱ πλησιάζοντες, ἀπὸ δὲ ὑγιείας οὐδεὶς ὑγιάζεται; ἢ ὅτι ἡ μὲν νόσος, κίνησις· ἡ δὲ ὑγίεια, ἠρεμία; ἡ μὲν οὖν, κινεῖ· ἡ δὲ, οὐθέν. ἢ διότι τὸ μὲν, ἄκοντι· τὸ δὲ, ἑκόντι γίνεται; καὶ ἄρα τὰ ἀκούσια, τῶν ἑκουσίων, καὶ τῶν ἐκ προνοίας διαφέρει.

Διὰ τί τῶν μὲν διὰ τῆς ἀκοῆς λυπηρῶν ἔνια φρίττειν ἡμᾶς ποιεῖ; οἷον πρίων ἀκονώμενος καὶ κίσηρις τεμνομένη, καὶ λίθος ἀλούμενος· τὰ δὲ διὰ τῆς ὄψεως σημεῖα τῶν παθῶν, αὐτὰ ἡμῖν τὰ πάθη ἐμποιεῖ; αἱμωδιῶμέν τε γὰρ τοὺς ὀξὺ ὁρῶντες ἐσθίοντας· καὶ τοὺς ἀπαγχομένους ἔνιοι ὁρῶντες, ἐκψύχουσιν. ἢ διότι φωνὴ μὲν πᾶσα καὶ ψόφος, [ἓν] πνεῦμά ἐστι· τοῦτο δὲ εἰσδυόμενον ἡμῖν, πέφυκε κινεῖν· κινήσει δὲ μᾶλλον, ἢ διὰ μέγεθος, ἢ διὰ πληγὴν σφοδροτέραν, ποιοῦν ἢ ἀλλοιοῦν τι τῶν ἐν ἡμῖν. τὰ μὲν οὖν μεγάλα καὶ λεῖα πνεύματα, τὸν τῆς αἰσθήσεως τόπον αὐτὸν κινεῖ· (διὸ καὶ ἡδύνει τὰ τοιαῦτα) τὰ δὲ βαρέα, ποιοῦντα πληγὴν σφοδρὰν, σείει τε τὸν τόπον, καὶ πόρρω διαδίδωσι τῇ τῆς πληγῆς δυνάμει. διαδίδωσι δὲ καὶ τὰ ψυχρὰ πόρρω· δύναμις γάρ ἐστιν ἡ ψυχρότης. αὕτη μὲν οὖν ὅτι φρίττειν ποιεῖ, εἴρηται. τὰ δὲ βαρέα, τῷ πληγὴν ποιεῖν πυκνὴν, προσκόπτοντα τῇ ἀρχῇ τῶν τριχῶν, ἀπωθεῖ αὐτὴν εἰς τοὐναντίον. ἀπωθουμένης δὲ, ἀνάγκη τὴν κορυφὴν τῆς τριχὸς ἀνάπαλιν γίνεσθαι· διὸ συμβαίνει ἵστασθαι αὐτάς· πᾶσαι γὰρ νενεύκασι κάτω. ἡ δὲ φορὰ τοῦ διὰ τῆς ἀκοῆς πνεύματος, εἰς τὸ σῶμα ἄνωθεν κάτω ἐστίν. ὄντων οὖν βαρέων τῶν εἰρημένων ψόφων, ἡ φρίκη γίνοιτ' ἂν διὰ τὰ εἰρημένα. γίνονται δὲ αὗται μᾶλλον τῷ ἄλλῳ σώματι, ἢ ἐν τῇ κεφαλῇ, διὰ τὸ τὰς ἐνταῦθα τρίχας ἀσθενεστέρας εἶναι, καὶ τὸ πάθος ἀσθενές. τῆς μὲν οὖν ἀκοῆς οὔσης ἀμβλυτέρας αἰσθήσεως ἢ τῆς ὄψεως, ἐπιπόλαια καὶ τὰ πάθη γίνεται ἀπ' αὐτῆς· ἡ δὲ φρίκη, τοιοῦτον· διὸ καὶ ἀπὸ πολ-

λῶν

λαῶν καὶ ἀνομοίων γίνεται. τῆς δὲ ὄψεως ἐναργεστέρας οὔσης αἰσθήσεως, ἀνάλογον καὶ τὰ συμβαίνοντα γίνεται ἀπ' αὐτῆς· [διὸ ταῦτα μὲν τὰ ἀπὸ τῆς ἀληθείας πάθη συμβαίνει γίνεσθαι ἀπ' αὐτῆς·] ἐλαφρότερα δὲ τῆς ἀληθείας. ἀπὸ δὲ τῆς ἀκοῆς, αὐτὰ μὲν οὔ· τὴν δὲ ἀπ' αὐτῶν προσδοκίαν φρίττομεν· ἀλγεινοῦ γὰρ κακοῦ προσδοκία ἐστί.

Διὰ τί χασμωμένοις ἀντιχασμῶνται· καὶ ὅταν οὐροῦντα ἴδωσιν, ς
οὐροῦσι, καὶ μάλιστα τὰ ὑποζύγια; ἢ διὰ τὴν μνήμην; ὅταν γὰρ μνησθῇ, κινεῖται τοῦτο τὸ μέρος. τοῖς μὲν οὖν ἀνθρώποις, διὰ τὸ εὐαισθητοτέροις εἶναι, ἰδοῦσιν εὐθὺς συμβαίνει καὶ κινεῖσθαι καὶ ἀναμιμνήσκεσθαι· τοῖς δὲ ὑποζυγίοις, οὐκ αὔταρκες τὸ ἰδεῖν, ἀλλὰ προσδέονται καὶ ἄλλης αἰσθήσεως· διὸ καὶ ὀσφρανθέντα· ὅτι εὐκινητοτέρα αὕτη ἡ αἴσθησις τοῖς ἀλόγοις· καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὸν αὐτὸν τόπον ἅπαντα οὐρεῖ, οὗ ἂν τὸ πρῶτον οὐρήσῃ. τότε γὰρ μάλιστα κινοῦνται, ὅταν ὀσφρανθῶσιν· ὀσφραίνονται δέ, ὅταν πλησιάσωσι.

Διὰ τί ζ
ἐπειδὰν τεμνόμενόν τινα ἴδωμεν, ἢ καιόμενον, ἢ στρεβλούμενον, ἢ ἄλλο τι τῶν δεινῶν πάσχοντα, συναλγοῦμεν τῇ διανοίᾳ; ἢ ὅτι ἡ φύσις ἡμῖν κοινὴ ἅπασι; συνήλγησεν οὖν, ἐπειδὰν τι τοιοῦτον ἴδῃ, τῷ πάσχοντι, διὰ τὴν οἰκειότητα. ἢ ὅτι ὥσπερ αἱ ῥῖνες καὶ αἱ ἀκοαὶ λαμβάνουσί τινας ἀπορροίας κατὰ τὰς οἰκείας δυνάμεις, οὕτω καὶ ἡ ὄψις αὐτὸ πάσχει, καὶ ἀπὸ τῶν ἡδέων καὶ λυπηρῶν;

Διὰ τί ἀπὸ φθί- η
σεως καὶ ὀφθαλμίας καὶ ψώρας οἱ πλησιάζοντες ἁλίσκονται· ἀπὸ δὲ ὕδρωπος καὶ πυρετῶν καὶ ἀποπληξίας, οὐχ ἁλίσκονται, οὐδὲ τῶν ἄλλων; ἢ ἡ μὲν ὀφθαλμία, ὅτι εὐκινητότατον ὁ ὀφθαλμός, καὶ μάλιστα ὁμοιοῦται τῷ ὁρωμένῳ τῶν ἄλλων, οἷον κινεῖται ἀπὸ κινουμένου· ὥστε καὶ ἀντιβλέπων τεταραγμένῳ, ταράττεται μάλιστα; ἡ δὲ φθίσις, ὅτι πνεῦμα φαῦλον ποιεῖ καὶ βαρύ. τάχιστα δὲ τὰ νοσήματα ταῦτα ἅπτεται πάντων, ὅσα τοῦ φθειρομένου γίνεται, οἷον τὰ λοιμώδη. ὁ δὲ πλησιάζων, τοιοῦτον ἀναπνεῖ. νοσεῖ μὲν οὖν, ὅτι νοσῶδες· ἀπὸ

μόνου ἐστί, ὅτι ἐκπνεῖ, νοσεῖ· οἱ δὲ ἄλλοι, ἑτέραν. τὴν αὐτὴν ἐστὶ νόσον, ὅτι ᾧ τοῦ
ἂν ἀσθενήσῃ, τούτῳ ἀναπνεῖ τοιοῦτον, οἷον εἰ πεπονθὼς ἦν. ἡ ἐστὶ ψώρα
μόνον τῶν ἄλλων, οἷον λέπρας καὶ τῶν τοιούτων, ὅτι ἐπιπολῆς καὶ γλί-
σχρον τὸ ἀπορρέον. τὰ γὰρ κνησμώδη τοιαῦτα. διὸ αὐτὰ τῷ ἐπιπολῆς
γίνεσθαι καὶ γλίσχρον εἶναι, ἅπτεται. τῶν δ᾽ ἄλλων, τὰ μὲν οὐχ ἅπτε-
ται, διὰ τὸ ἐπιπολῆς γίνεσθαι· τὰ δὲ ὄντα ἐπιπολῆς, ὅτι προσμέ-
θ νει διὰ ξηρότητα. Διὰ τί τὴν αἱμωδίαν παύει ἡ ἀνδράχνη καὶ
ἅλες; ἢ ὅτι ἡ μὲν, ὑγρότητά τινα ἔχει; φανερὰ δὲ αὕτη μασσωμέ-
νης τε, κἂν συντεθῇ χρόνον τινά· ἕλκεται γὰρ ἡ ὑγρότης. τὸ ἐστὶ γλί-
σχρον εἰσδυόμενον, ἐξάγει τὸ ὀξύ. καὶ γὰρ ὅτι συγγενὴς ἡ ὀξύτης ση-
μαίνει. ἔχει γάρ τινα ὀξύτητα ὁ χυλός. ὁ δὲ ἅλς, συντήκων, ἐξάγει
ι τὴν ὀξύτητα. Διὰ τί [οὐκ] ἡ κονία καὶ τὸ νίτρον οὔ; ἢ ὅτι στύφει,
καὶ οὐ τήκει;

Ὅσα ἐκ ῥίγους καὶ φρίκης. η.

α Διὰ τί οἱ ῥιγῶντες πελιδνοὶ γίνονται; ἢ διότι τὸ αἷμα πήγνυται
διὰ τὸ ψῦχος· πηγνύμενον ἐστί, μελαίνεται, διὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ θερ-
μοῦ; τὸ δὲ λευκὸν, τοῦ πυρός. διὸ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις μάλιστα πε-
β λιδνοῦται ἡ σάρξ, ὅτι ἐλαχίστην ἔχει θερμότητα. Διὰ τί οἱ ῥι-
γῶντες καθεύδειν οὐ δύνανται; [ἢ] διότι πάντες οἱ ῥιγῶντες μᾶλ-
λον τὸ πνεῦμα κατέχουσιν; ὁ δὲ καθεύδων, ἐκπνεῖ μᾶλλον ἢ εἰσ-
πνεῖ. ὥστε χαλεπὸν ῥιγῶντα καθεύδειν. ἅμα γὰρ ποιεῖν τἀναντία,
γ ἀδύνατον. Διὰ τί ἐν τῷ ψύχει ὀξύτεροι καὶ οἱ ἀσθενήσαν-
τες, καὶ οἱ λυπούμενοι, καὶ οἱ ὀργιζόμενοι; ἢ στιφρότεροι ποιεῖ τὸ κα-
δ ταψύχεσθαι; Διὰ τί οἱ ἀθληταὶ δυσρίγοι, εὖ ἔχοντες; ἢ ὅτι
καθαρὰ καὶ εὔπνοος ἡ ἕξις καὶ ἀπίμελος; ἡ τοιαύτη δὲ ἀπαθεστάτη
ὑπὸ τοῦ ἀέρος, ὅταν εὔδιοδός τε ᾖ, καὶ μὴ ἔχῃ θερμότητα ἐν αὐ-
ε τῇ· ἡ δὲ πιμελὴ, θερμὸν, ἂν μὴ διυγρός. Διὰ τί μάλιστα τὰ
ἀκρω-

ἀκρωτήρια ῥιγῶσιν; ἢ διὰ στενότητα; καὶ οἱ πόροι αὐτοῖς στενοὶ ὄντες, ὀλίγαιμοί εἰσιν· ὥστε καὶ ὀλιγόθερμοί εἰσι; τὸ γὰρ αἷμα θερμόν.

ϛ Διὰ τί ἐὰν μετέωροι ὦσιν οἱ πόδες, μᾶλλον ῥιγοῦσι; πότερον ὑποπνεῖ μᾶλλον; ἢ ὅτι ἐν ἐλάττονι γίνεται τὸ αἷμα κάτω· ὥστε τὸ ἄνω εὐψυκτότερον, ἐκλείποντος τοῦ θερμοῦ;

ζ Διὰ τί οἱ παχεῖς σφόδρα ῥιγοῦσι, τῆς πιότητος θερμῆς οὔσης; ἢ διὰ τὸ μέγεθος τοῦ πάχους, τοῦ μὲν ἔσωθεν θερμοῦ, πόρρω γίνονται τὰ ἔσχατα· τοῦ δὲ ἔξω ψυχροῦ, ἐγγύς;

η Διὰ τί πταρέντες καὶ οὐρήσαντες φρίττουσιν; ἢ ὅτι κενοῦνται αἱ φλέβες ἐν ἀμφοτέροις; κενωθέντων δὲ, ὁ ἀὴρ εἰσέρχεται ψυχρὸς, ὁ ποιῶν φρίττειν.

θ Διὰ τί μάλιστα βουλιμιῶσιν ἐπὶ τῷ ψύχει, καὶ τοῦ χειμῶνος μᾶλλον ἢ τοῦ θέρους; ἢ διότι [ἡ] μὲν βουλιμία γίνεται δι' ἔνδειαν τῆς ξηρᾶς τροφῆς; ἐν δὲ [τῷ ψύχει καὶ] τῷ χειμῶνι συστελλομένου τοῦ ὄντος θερμοῦ εἰς ἐλάττω, τὸ θᾶττον ὑπολείπει ἡ ἐντὸς τροφή. τούτου δὲ γινομένου, μᾶλλον βουλιμιᾶν εἰκός. ἡ δὲ ἐν τῇ βουλιμίᾳ ἔκλυσις καὶ ἀδυναμία γίνεται, συντήξεως γινομένης ἐν τῷ σώματι διὰ τὴν τοῦ θερμοῦ ἄθροισιν· ἧς ῥυείσης εἰς τὸν τῶν σιτίων τόπον, αὕτη τροφὴ γίνεται τῷ σώματι. ἐὰν δὲ ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀναπνοῆς ἔλθῃ, ἀφωνία καὶ ἀδυναμία συμβαίνει. ἀφωνία μὲν, διὰ τὸ ἐμφράττεσθαι τὸν τοῦ πνεύματος πόρον· ἀδυναμία δὲ, διὰ τὴν τοῦ σώματος ἀτροφίαν καὶ σύντηξιν. ταχεῖαι δὲ καὶ ἀπ' ὀλίγων αἱ βοήθειαι γίνονται τοῖς τοιούτοις, διὰ τὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ πάθους ἔξωθεν γίνεσθαι. συστέλλον γὰρ ἐντὸς τὸ ψυχρὸν τὸ θερμὸν ἡμῶν, ποιεῖ τὴν βουλιμίαν. καθάπερ οὖν ἐν τῷ φόβῳ τρέμοντες καὶ ὠχριῶντες, ἀφέντες τοῦ κινδύνου, παραχρῆμα οἱ αὐτοὶ γίνονται· οὕτω καὶ οἱ βουλιμιῶντες, μικρὰ προσενεγκάμενοι ἐκ τούτου, βίᾳ κινηθέντες ἐκ τῆς φύσεως, μὴ φθαρέντες δὲ ταχεῖα ἡ ἀποκάθαρσις γίνεται. ταὐτὸ γὰρ ἀντέτεινέ τε τὴν κατὰ φύσιν ἀγωγὴν, καὶ καθίστησιν εἰς τὴν φύσιν. ἀφεῖναι οὖν μόνον αὐτὴν δεῖ, καὶ καθάπερ τῶν παιδίων

τὰ ἀντιτείνοντα εἰς τοὔπισθεν τὰ σπάρτια. καὶ γὰρ ταῦτα ἀφεθέντων τῶν σπαρτίων, εὐθὺς πεπλώκασιν ὕπτια.

ι Διὰ τί οἱ γεγυμνασμένοι, δυσριγότεροι τῶν ἀγυμνάστων; πότερον ὅτι τὸ πῖον ὑπὸ τῶν πόνων ἐξήρηται; τοῦτο δὲ ἀλέαν παρέχει. θερμὸν γὰρ τὸ λιπαρόν. ἢ ὅτι εὐπνούστερα τὰ σώματα καὶ ἀραιότερα, διὰ τὸ τὸ πῖον καὶ τὸ περίττωμα ἐξηρῆσθαι· ὥστε οὐδὲν ἀποστέγειν τὸ ψῦχος; ἢ διὰ τὴν τῶν πόρων ἀποσόμφωσιν, τοῖς ἱδρῶσιν αἱ πολλαὶ θύραι ἐξήρηνται; φανερὸν δὲ, ὅτι οὐχ ἡ αὐτὴ ἕξις πρὸς ὑγείαν καὶ ἰσχὺν συμφέρει· ἡ μὲν [γὰρ,] πίων· ἡ δὲ, ἀραιὰ φαίνεται οὖσα.

ια Διὰ τί φρίττουσι καὶ τῷ θερμῷ καὶ τῷ ψυχρῷ προσχεόμενοι; [ἄτοπον γὰρ τὰ ἐναντία, τοῦ αὐτοῦ εἶναι αἴτια·] ἢ ὅτι τὸ ἐντὸς θερμὸν σβεννύμενον, τὴν φρίκην ποιεῖ; ὑπὸ δὲ τοῦ θερμοῦ τὸ ἐκτὸς ψυχρὸν ἀντιπεριϊστάμενον εἰς ἓν καὶ ἀθροιζόμενον τῇ φυγῇ ἔσω; ὥστε ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἄμφω γίνεται· ἀλλ' ὁτὲ μὲν, ὑπὸ τοῦ ἔσω· ὁτὲ δὲ, ὑπὸ τοῦ ἔξωθεν.

ιβ Διὰ τί φρίττουσιν αἱ τρίχες ἐν τῷ δέρματι; ἢ ὅταν συσπάσωσι τὸ δέρμα, εἰκότως ἐξανέστησαν; συσπῶσι δὲ καὶ ὑπὸ ῥίγους καὶ ὑπὸ ἄλλων παθῶν.

ιγ Διὰ τί ἐν τῇ τελευταίᾳ προέσει τοῦ οὔρου φρίττομεν; ἢ ὅτι ἐνόντος μὲν τοῦ ὑγροῦ θερμοῦ, πλήρεις ἦτε κύστις καὶ οἱ περὶ αὐτὴν πόροι; ἐξελθόντος δὲ, ἀέρος ψυχροῦ ἐνέπλησεν. οὐδὲν γὰρ κενὸν δεῖ εἶναι, ἀλλ' ἢ ἀέρος, ἢ σώματος πλῆρες. ἅτε οὖν εἰσεληλυθότος ψυχροῦ ἀέρος, εἰκότως φρίττειν συμβαίνει.

ιδ Διὰ τί τῶν ῥιγώντων ἡ γλῶσσα, καθάπερ τῶν μεθυόντων, πταίει; πότερον ὑπὸ τοῦ ψύχους πηγνυμένη καὶ σκληρυνομένη, δυσκίνητος γίνεται; τούτου δὲ συμβαίνοντος, οὐ δύναται σαφηνίζειν. ἢ τῶν ἐκτὸς ψυχομένων, διὰ τὸ ψῦχος εἴσω συῤῥυὲν, τὸ ὑγρὸν ἐξυγραίνει τὴν γλῶτταν; διόπερ οὐ δύναται ἡ γλῶττα τὸ αὐτῆς ποιεῖν, καθάπερ εἴρηται καὶ ἐπὶ τῶν μεθυόντων. ἢ διὰ τὸ ἀπὸ τοῦ ῥίγους τρόμον ἀτάκτου τῆς κινήσεως οὔσης, οὐ δύναται τὰ λεγόμενα διαρθροῦν ἡ γλῶττα· διόπερ καὶ πταίει;

ιε Διὰ τί τῶν ῥιγώντων ὀρθαὶ

αἱ ἐν

αἱ ἐν τῷ σώματι τρίχες γίνονται; ἢ διότι ἀπὸ τῆς καταψύξεως τὸ θερ-
μὸν εἰς τὸν ἐντὸς τόπον ἀθροίζεται; ἐκλείποντος δὲ ἐκ τῆς σαρκὸς
τοῦ θερμοῦ, συνίσταται μᾶλλον συναγομένης δέ, ὀρθότεραι αἱ τρίχες
γίνονται. ἢ διότι ★

Διὰ τί τοῦ χειμῶνος βρέχοντες μᾶλλον ῥιγῶμεν, ἢ ις
ἑστῶτες; ἢ ὅτι ὁ ἀὴρ ὁ περὶ τὸ σῶμα, ἑστώτων μέν, ἐπειδὰν ἅπαξ
συνθερμανθῇ, οὐκ ἔτι ἐνοχλεῖ· βρεχόντων δέ, ἀεὶ ἄλλος καὶ ἄλλος
προσπίπτει ψυχρὸς ὤν· διόπερ μᾶλλον ῥιγῶμεν; ἔτι δὲ [καὶ] κι-
νούμενος, ψυχρότερος γίνεται ὁ ἀήρ. τοῦτο δὲ ἐν τῷ βρέχειν μάλιστα συμ-
πίπτει. Διὰ τί ὑπὸ ἐπιφαύσκοντος μᾶλλον ψῦχος, ἢ ἐγγυτέ- ιζ
ρω τοῦ ἡλίου ὄντος; ἢ ὅτι πλείων χρόνος τῆς τοῦ ἡλίου ἀπουσίας· ὥστε
μᾶλλον ἀπέψυκται ἡ γῆ; ἢ ὅτι πρὸς ἡμέραν ἡ δρόσος πίπτει, ὥσπερ
πάχνη· ταῦτα δὲ ψυχρά; ἢ καὶ ταῦτα πίπτει, διὰ τὸ κρατεῖσθαι τὸ
ἀναφερόμενον θερμόν; κρατεῖται δὲ διὰ τὴν τοῦ ἡλίου ἀπουσίαν· διὸ
καὶ πλεῖον μὲν ἀπέχοντος, οὐ πίπτει· ἐγγυτέρω δὲ ὄντος, πίπτει καὶ πή-
γνυται· διότι μᾶλλον ἀπέψυκται ὁ τόπος, πλείω χρόνον τοῦ ἡλίου ἀ-
πόντος. ἢ ὅτι πρὸς ἡμέραν μᾶλλον τὰ ἐκ νυκτῶν πνεύματα τῆς
ψύξεως; ἢ ἡμῖν δοκεῖ μᾶλλον εἶναι ψῦχος, διὰ τὸ πεπέφθαι τὰ σι-
τία; κενώτεροι δὲ ὄντες, δυσριγώτεροι. σημεῖον δέ, τὸ μετὰ τοὺς ἐμέ-
τους μάλιστα ῥιγοῦν. Διὰ τί πονοῦσιν, ὅταν ῥιγῶντας πρὸς τὸ ιη
πῦρ φέρωσιν· ὅταν δὲ κατὰ μικρὸν χλιαίνωσιν, οὔ; ἢ ὅτι ὅλως ἐκ τῶν
ἐναντίων τοὐναντίον γινόμενον μεγάλην ποιεῖ τὴν μεταβολήν; ὥσ-
περ ἐπὶ τῶν δένδρων, εἰ μὲν κατὰ μικρὸν κάμπτοι τις, οὐκ ἂν πονοῖ· εἰ
δὲ σφοδρότερον καὶ μὴ κατὰ μικρόν, κλῶνται. εἰ οὖν τὸ ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁ-
μοίου ἀπαθές, τὸ δὲ θερμὸν τοῦ ῥιγῶντος εἴσω συνίσταται καὶ συνέρ-
χεται, τὸ δὲ ὑγρὸν καταλείπεται καὶ τὸ ψυχρόν, τὸ δὲ ἐναντίον τοῦ
ἐναντίου φθαρτικόν· ὥστε ἐὰν μὲν χλιαίνῃ, κατὰ μικρὸν ἐξέρχεται τὸ
θερμόν, καὶ ἧττον πονεῖ· ἐὰν δὲ μὴ ἀναχλιαίνῃ, προσάγει μᾶλλον.

ιθ Διὰ τί ψυχθέντες, μᾶλλον ἀπὸ τῆς [αὐτῆς] θερμασίας καόμεθα καὶ
ἀλγοῦμεν; πότερον διὰ πυκνότητα στέγει ἡ σὰρξ τὸ προσπίπτον
θερμόν; διὸ μόλιβδος ἐστὶ θερμότερος. ἢ βίαιος γίνεται τοῦ θερμοῦ ἡ
κ δίοδος, διὰ τὸ πεπηγέναι ὑπὸ τοῦ ψύχους τοὺς πόρους; Διὰ τί
ὀργιζόμενοι οὐ ῥιγοῦσιν; ἢ ὅτι ἡ ὀργὴ τῇ δειλίᾳ ἐναντίον, καὶ ὁ θυμός; ἔ-
στι δὲ ἡ μὲν ὀργή, ἀπὸ τοῦ πυρός. πολὺ γὰρ [τὸ] πῦρ κατέχοντες εἴσω,
χλιαίνονται. μάλιστα δ' ἐστὶν ἐπὶ τῶν παιδίων καταμαθεῖν. οἱ μὲν
γὰρ ἄνδρες, βλάπτονται· τὰ δὲ παιδία, πρῶτον μὲν τὸ πνεῦμα πο-
λὺ ἀναλαμβάνουσιν, εἶτα ἐρυθριῶσι· πολὺ γὰρ εἴσω ὂν τὸ θερμὸν καὶ
ἐξυγραῖνον, ἐρυθριᾶν ποιεῖ· ἐπεὶ εἴ τις αὐτοῖς πολὺ τοῦ ψυχροῦ προσ-
χέοι, παύοιντο ἂν ὀργιζόμενοι. κατασβεσθείη γὰρ ἂν αὐτῶν τὸ θερ-
μόν. οἱ δὲ δειλοὶ καὶ φοβούμενοι, τοὐναντίον. ῥιγοῦσί τε γάρ, καὶ ψυχροὶ
καὶ ὠχροὶ γίνονται. ἐκλείπει γὰρ τὸ θερμὸν αὐτοῖς ἐκ τῶν ἐπιπολῆς
κα τόπων. Διὰ τί ὅταν φρίξωμεν, αἱ τρίχες ὀρθαὶ ἵστανται; ἢ
διὰ τὸ ἐν ὑγρῷ πεφυκέναι κατακεκλίσθαι; κρατεῖ γὰρ τοῦ ὑγροῦ
τὸ βάρος τῆς τριχός. ἡ δὲ φρίκη γίνεται ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ· τὸ δὲ ψύχος
κατὰ φύσιν πήγνυσι τὸ θερμόν. ὅταν οὖν μεταβάλλῃ τὸ ὑγρόν, ἐξ οὗ
πεφύκασιν αἱ τρίχες, καὶ παγῇ, μεταβάλλειν εἰκὸς τὰς τρίχας. εἰς
μὲν οὖν τοὐναντίον εἰ μεταβάλλουσιν, ἢ ἐν ταὐτῷ μένουσιν, ἢ ἐπι-
κρατήσει πάλιν ἡ θρὶξ τοῦ ὑγροῦ. οὐκ εἰκὸς δὲ πεπηγότος καὶ πεπυ-
κνωμένου τοῦ ὑγροῦ, τὴν τρίχα τῷ βάρει κρατεῖν. εἰ δὲ μηδαμόσε
κεκλίσθαι δύναιτο τὴν τρίχα, τῷ ὑγρῷ πεπηγέναι, λείπεται ἑστά-
ναι ὀρθήν. ἢ διότι ὑπὸ τῆς καταψύξεως τὸ θερμόν, εἰς τὸν ἐντὸς τό-
πον ἀθροίζεται; ἐκλείποντος δὲ ἐκ τῆς σαρκὸς τοῦ θερμοῦ, συνίστα-
ται μᾶλλον ἡ σάρξ. συναγομένης δέ, ὀρθότεραι αἱ τρίχες γίνονται, κα-
θάπερ ἐάν τις εἰς τὴν γῆν ἐμπήξας κάρφος ἢ ἄλλο τι, συμπατῇ, καὶ
πάντοθεν συνάγῃ τὴν γῆν, μᾶλλον ὀρθοῦται, ἢ ἐὰν ἐᾷ μὴ συνεστη-
κβ κυῖαν. Διὰ τί οἱ ῥιγοῦντες μάλιστα οὐ καθεύδουσιν; ἢ διότι ὁ

ῥιγῶν

ῥιγῶν μᾶλλον κατέχει τὸ πνεῦμα ἢ ἐκπνεῖ· ὁ δὲ καθεύδων, ἐκπνεῖ
μᾶλλον ἢ εἰσπνεῖ; ἐναντίως οὖν ποιεῖ ἔχειν τὸ ῥῖγος τῷ καθεύδειν.

Ὅσα περὶ ὑπώπια καὶ οὐλὰς καὶ μώλωπας. θ.

Διὰ τί τοὺς μώλωπας κωλύει τὰ νεόδαρτα δέρματα περιστι- α
θέμενα, καὶ μάλιστα κριῶν, καὶ ὠὰ ἐπικαταγνύμενα; ἢ ὅτι ἄμφω
κωλύει τὴν ἄθροισιν τοῦ ὑγροῦ, καὶ τὴν ἔπαρσιν; τὸ γὰρ ἀφηλκω-
μένον ἕλκει, ἐπαίρεται διὰ τὴν θερμασίαν. τά τε δὴ ὠὰ, διὰ τὴν
γλισχρότητα κατακολλῶντα, κωλύει ἐπαίρεσθαι, καθάπερ καὶ τὰ
καύματα· ὥσπερ καὶ ἡ κόλλα καὶ τὰ δέρματα, τῇ τε γλισχρότητι
προσκολλᾶται, καὶ ἅμα τῇ θερμότητι συμπέττει, καὶ παύει τὴν φλε-
γμασίαν. οὐδὲ γὰρ ἀφαιροῦσιν ἡμερῶν τινων. ἐξάγειν δὲ βούλονται
τὴν φλεγμασίαν, καὶ οἱ τῷ ἁλὶ καὶ τῷ ὄξει τρίβοντες. Διὰ τί β
ἐν μὲν τῷ ἄλλῳ σώματι αἱ οὐλαὶ μέλαιναι, ἐν δὲ τῷ ὀφθαλμῷ λευ-
καί; ἢ ὅτι ἐναντίαν χρόαν ἡ οὐλὴ λαμβάνει τῇ πρότερον, ὥσπερ πλὴν
τὸ νενοσηκός; ἐν τῷ μέλανι δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς τὰ ἕλκη. οὐ μὴν δὲ
ἐν σώματι μέλαιναι [εὐθύς, ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς λευκαί, οὐδὲ ἐν τῷ
ὀφθαλμῷ ἀεὶ μέλαιναι,] ἀλλ' ἀποκαθίστανται τῷ χρόνῳ, ἢ ἁπλῶς,
ἢ μᾶλλον. Διὰ τί ὁ νάρθηξ τὰ κύκλῳ τῆς πληγῆς ποιεῖ ἐρυ- γ
θρά, τὸ δὲ μέσον, λευκόν; πότερον ὅτι ἀποπιέζει τὸ αἷμα ἐκ τοῦ μέ-
σου, καθὸ μάλιστα προσπίπτει περιφερὴς ὤν; ἢ ἔδει ἐπανιέναι, διά
γε τοῦτο πάλιν· ἀλλ' αἵματος συνδρομὴ τὸ ἐρύθημά ἐστι· συνδρο-
μὴ δέ, εἰς τὸν πληγέντα τόπον. Διὰ τί τῷ μὲν νάρθηκι σφό- δ
δρα τυπτόμενον, τὸ μέσον τῆς σαρκὸς λευκὸν γίγνεται, τὸ κύκλῳ δέ, ἐρυ-
θρόν· ξύλῳ δέ, ἐρυθρότερον τὸ μέσον; ἢ ὅτι ὁ μὲν νάρθηξ, διὰ κου-
φότητα, ἐὰν σφόδρα πατάξῃ, τὸ ἐπιπολῆς διεσκέδασεν αἷμα· ὥστε
ὅθεν μὲν ἐξέλιπε, λευκὸν φαίνεται· οὗ δὲ πλέον ἦλθεν, ἐρυθρότερον.
οἰδησάσης δὲ τῆς πληγῆς, οὐ ταχέως ἀποκαθίσταται τὸ σκεδασθὲν αἷ-

μα, διὰ τὸ ὀλίγον τε εἶναι, καὶ τὴν φορὰν εἰς τὸ περάσαντες εἶναι. πλήθει γὰρ βιασθὲν, δεῖ τὴν παρὰ φύσιν φορὰν ἐνεχθῆναι. διὰ δὲ τῶν σκληρῶν, αἱ πληγαὶ, διὰ βάρος καὶ τὴν ἰσχὺν, θλῖψιν καὶ θλάσιν ποιοῦσι. θλιβόμενον μὲν οὖν, κοῖλον γίνεται· θλώμενον δὲ, ἀραιόν. τομὴ γὰρ καὶ διαίρεσίς ἐστι μαλακὴ ἡ θλάσις. κοίλου δὲ καὶ ἀραιοῦ γινομένου τοῦ μέσου, φέρεται εἰς αὐτὸ ἐκ τῶν πέριξ ἐπιπολῆς αἷμα. κάτω τε γὰρ πέφυκε φέρεσθαι, καὶ εἰς τὰ ἀραιὰ τῷ εἴκειν αὐτά. ἀθροιζομένου δὴ ἐνταῦθα εἰκότως τοῦ αἵματος, τοῦτο μὲν ἐρυθραίνει· ἃ δὲ ἀπολείπει, λευκαίνει.

ε Διὰ τί αἱ οὐλαὶ μέλαιναι τῶν σπληνιώντων; ἢ ὅτι αἷμα διεφθαρμένον ἔχουσι, διὰ τὴν ἐκ τοῦ σπληνὸς σύμμιξιν νοσώδους αἵματος καὶ ὑδαρεῖς; ἡ μὲν οὖν οὐλὴ, τὸ δέρμα λεπτὸν καὶ ἐπιπόλαιον ἴσχει· τὸ δὲ αἷμα, διὰ τὸ ὑδαρὲς καὶ θερμὸν εἶναι μέλαν ὂν, τοιαύτην ποιεῖ τὴν οὐλὴν φαινόμενον· καὶ δὴ πλεονάκις ἡ οὐλὴ ἐν τούτῳ γίνεται μελαντέρα. γίνεται δὲ διὰ ταὐτό. δι᾽ ἀσθένειαν γὰρ τοῦ δέρματος, καταψύχεται τὸ αἷμα, καὶ ἐξατμίζοντος τοῦ θερμοῦ, γίνεται μελάντερον. ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς πρεσβύταις, οἵ τε χρῶτες μελάντεροι γίνονται, καὶ αἱ οὐλαὶ αἱ συγγενεῖς μελάντεραι, ἢ νέοις· οἷον ὑπώπιον γὰρ αὐτοῖς ἅπαν τὸ σῶμα, οὐ διὰ λεπτότητα τοῦ δέρματος, ἀλλ᾽ ὅτι τὸ θερμὸν ἐκλέλοιπεν.

ϛ Πότερον ὅσα τοῦ αὐτοῦ αἴτια, τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν εἰς τὸ ποιεῖν, ἢ οὔ; λέγω δὲ οἷον· ἐπεὶ τὰ ὑπώπια καὶ ὁ χαλκὸς ἐξαίρει καὶ ἡ ῥαφανὶς, καὶ ὁ κύαμος διαμασώμενος, καὶ ὁ πνεύμων, καὶ ἡ ἄργιλος, καὶ ἕτερ᾽ ἄττα, τῇ αὐτῇ δυνάμει. ἢ ὁ μὲν χαλκὸς, τῷ εἶναι τὸν ἰὸν φαρμακώδη· ὁ δὲ κύαμος καὶ ὁ πνεύμων καὶ ἡ ἄργιλος, τῷ ἐπισπᾶν ἐφ᾽ ἑαυτὰ διὰ μανότητα· ἄλλα δὲ, δι᾽ ἑτέρας αἰτίας; ἢ τὸ μὲν ἔσχατον, ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων ταὐτό; πολλὰ γὰρ καὶ ἐναντία τούτοις, καθάπερ καὶ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρόν. τὰ δὲ πρὸ τούτων, οὐδὲν κωλύει ἕτερα.

ζ Διὰ τί αἱ μὲν ἄλλαι οὐλαὶ, μέλαιναι γίνονται· αἱ δὲ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ, λευκαί; ἢ διότι μεταβάλ-

λουσιν

λοισιν ἐν ᾧ ἂν ὦσι πρὸς τὰς χροιάς; ἐν δὲ τῷ ὀφθαλμῷ μέλανι ὄντι γίνονται· ὥστε ἀνάγκη λευκὰς γίνεσθαι. Διὰ τί ἀλγεινοτέρα ἡ πληγὴ τοῦ νάρθηκος, ἢ ἐνίων σκληροτέρων, ἐάν τις κατὰ λόγον σκοπῇ τούτων; εὐλογώτερον γὰρ τὴν τοῦ σκληροτέρου εἶναι ἀλγεινοτέραν· μᾶλλον γὰρ τύπτει. ἢ ὅτι ἡ σὰρξ ἀλγεῖ, οὐ μόνον τυπτομένη, ἀλλὰ καὶ τύπτουσα; ὑπὸ μὲν οὖν τῶν σκληρῶν τύπτεται μόνον· (ὑπείκει γὰρ διὰ τὴν σκληρότητα αὐτῶν) ὑπὸ δὲ τοῦ νάρθηκος, ἄμφω αὐτῇ συμβαίνει, τύπτεσθαί τε, καὶ διὰ κουφότητα τοῦ βάρους τύπτειν μὴ εἴκουσαν· ὥστε διπλασία γίνεται ἡ πληγή. η

Διὰ τί ἡ θαψία καὶ ὁ κύαθος τὰ ὑπώπια παύει· ἡ μὲν, ἐρχόμενα· ὁ δὲ, ὕστερον· ἐναντία ὄντα; ὁ μὲν [γὰρ] κύαθος, ψυχρός· (ὥστε καὶ ὁ ποιητής φησι, ψυχρὸν δ᾽ ἕλε χαλκὸν ὀδοῦσιν) » ἡ δὲ θαψία, θερμὸν καὶ καυστικόν. ἢ ὁ μὲν κύαθος, ὥσπερ τοῖς μικροψυχοῦσι τὸ ὕδωρ; ἀπολυτῶσα γὰρ ἡ ψύξις, κωλύει ἐξιέναι τὸ θερμὸν ἐκ τοῦ αἵματος εἰς ἐπιπολῆς, διὰ τὴν πληγὴν συνδραμόντος, καὶ ὅταν ἐξέλθῃ τὸ θερμὸν, πηγνυμένου. ὥσπερ γὰρ ἂν εἰ ἔξω ὂν πήγνυται, καὶ ἐντὸς τοῦ ἔξω τὸ αἷμα, ὅταν ᾖ ὑπὸ τὸ δέρμα, κωλυθέντος διεξιέναι τοῦ θερμοῦ, διὰ τὴν ψυχρότητα τοῦ χαλκοῦ πήγνυται), ἀλλὰ πάλιν διαχεῖται καὶ ἐπανέρχεται ὅθεν συνέδραμεν. ἡ δὲ θαψία, θερμὴ οὖσα, τὸ αὐτὸ ποιεῖ. κωλύει γὰρ πήγνυσθαι, θερμὴ οὖσα. θ

Διὰ τί τὰ ὑπώπια διαλύεται προσέχουσι τὰ χαλκᾶ, οἷον κυάθοις, καὶ τὰ τοιαῦτα; ἢ διότι ψυχρὸν ὁ χαλκός ἐστι; κωλύει οὖν τὸ θερμὸν ἐξιέναι ἐκ τοῦ συνιόντος αἵματος ὑπὸ τῆς πληγῆς· οὗ ἐξελθόντος ἐκ τοῦ ἐπιπολῆς γίνεται ὑπώπιον. διὸ καὶ ταχὺ δεῖ προστιθέναι πρὶν παγῆναι. καὶ ἡ θαψία δὲ μετὰ μέλιτος βοηθεῖ, διὰ τὸ αὐτό. θερμὴ γὰρ οὖσα, κωλύει ψύχεσθαι τὸ αἷμα. ι

Διὰ τί ποτε ὅταν ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ πλεονάκις ἕλκος γένηται, ἡ οὐλὴ μέλαινα γίνεται; ἢ ὁπόταν γένηται ἕλκος, πολὺ ἀσθενές ἐστι τοῦτο· καὶ ὅσῳ ἂν πλεονά- ια

κις, τοσούτῳ μᾶλλον· τὸ δ᾽ ἀσθενές, κατεψυγμένον καὶ ὑγρότητος
πλῆρες; διὸ καὶ μέλαν φαίνεται, εἰ τὰ μεγάλα ἕλκη καὶ πολυχρόνια
μελαίνας τὰς οὐλὰς ἴσχει. τὸ δὲ πολλάκις λαβεῖν ἕλκος, οὐδὲν ἄλλ᾽ ἢ
ιβ πολὺν χρόνον ἔχειν ἐστὶν ἕλκος. Διὰ τί ποτε πρὸς τὰ ὑπώ-
πια τοὺς κυάθους προστιθέμεθα; ἢ διότι ὅταν πληγῶμεν, ὁ τόπος
καταψύχεται, τὸ δὲ θερμὸν ὑποχωρεῖ. προστιθέμενος οὖν ὁ κύα-
θος, ψυχροῦ ὄντος τοῦ χαλκοῦ, διακωλύει τὸ θερμὸν ἐκπορεύεσθαι.
ιγ Διὰ τί ἐν ταῖς οὐλαῖς οὐ γίνονται τρίχες; ἢ ὅτι οἱ πόροι ἐπιτυ-
φλοῦνται ἐξ ὧν αἱ τρίχες, καὶ παραλλάττουσι; Διὰ τί οἰδή-
ιδ ματα καὶ πελιώματα λαμβάνουσιν αἱ πληγαί; ἢ διότι κατὰ τοῦτον τὸν
τόπον διαστάντα τὰ ὑγρά, εἰς τοὺς πλησίον τόπους προσκόψαν-
τα, ἀποπάλλεται πάλιν, καὶ τῇ κολλήσει ὑγρὸν συνήγαγεν; ἐὰν δὲ καὶ
φλεβία τινὰ ῥαγῇ, ὕφαιμος ἡ συνδρομὴ γίνεται.

Ἐπιτομὴ φυσικῶν. ι.

α Διὰ τί τὰ μὲν βήττει, τὰ δ᾽ οὔ· οἷον ἄνθρωπος μὲν βήττει, βοῦς δὲ
οὔ; πότερον ὅτι εἰς ἄλλο τι τρέπεσθαι τοῖς πλείστοις ζώοις τὸ περίτ-
τωμα, ἐν ἀνθρώπῳ δὲ δεῦρο; ἢ ὅτι ἐγκέφαλον πλεῖστον καὶ ὑγρότατον
β ἔχει ὁ ἄνθρωπος; ἡ δὲ βὴξ καταῤῥέοντος γίνεται φλέγματος. Διὰ
τί ἀνθρώπῳ μόνῳ τῶν ζώων αἷμα ῥεῖ ἐκ τῶν μυκτήρων; ἢ ὅτι ἐγ-
κέφαλον ἔχει πλεῖστον καὶ ὑγρότατον· ἀφ᾽ οὗ αἱ φλέβες πληρούμεναι
τοῦ περιττώματος, διὰ τῶν πόρων προΐενται τὴν ῥύσιν; λεπτό-
τερον γὰρ γίνεται τοῦ αἵματος τοῦ καθαροῦ τὸ νοσερόν. τοῦτο δέ ἐστι, τὸ μι-
γ χθὲν τοῖς τοῦ ἐγκεφάλου περιττώμασι, καὶ ἔστι καθάπερ ἰχώρ. Διὰ
τί τῶν ζώων τὰ μὲν, ὑπὸ σάρκα [τὰ δὲ, κατὰ σάρκα,] πίονά ἐστι· τὰ
δὲ, κατ᾽ ἀμφότερα; ἢ ὅσων μὲν πυκνὴ ἡ σὰρξ ὑπὸ δέρμα, μεταξὺ
τοῦ δέρματος καὶ τῆς σαρκὸς συστέλλεται ἡ ἰκμάς, διὰ τὸ ταύτῃ εἶναι τὸ
δέρμα ἀφεστὼς φύσει· ἡ πεπολωμένη γίνεται πιμελή. ὅσα δὲ ἀραιοτέ-

ραι

ἐὰν ἔχῃ τὴν σάρκα, καὶ τὸ δέρμα περιεστὼς, κατὰ σάρκα πίονα γίνεται. τὰ
δὲ ἀμφοτέρως ἔχοντα, ἐπ' ἀμφότερα πιαίνεται. Διὰ τί οἱ δ
παῖδες καὶ αἱ γυναῖκες, ἧττον ἔχουσι λεύκην τῶν ἀνδρῶν· καὶ τῶν μὲν
γυναικῶν, αἱ πρεσβύτιδες μᾶλλον; ἢ ὅτι ἡ λεύκη ἐστὶ πνεύματος
ἔξοδος; ἔστι δὲ τὰ μὲν τῶν παίδων οὐκ εὔπνοα σώματα, ἀλλὰ πυ-
κνά· καὶ τὰ τῶν γυναικῶν ἧττον, ἢ τὰ τῶν ἀνδρῶν, ὅτι ταύταις εἰς τὰ
καταμήνια τρέπεται. δηλοῖ δὲ ἡ λειότης τὴν πυκνότητα τῆς σαρκός.
τὰ δὲ τῶν πρεσβυτέρων καὶ [τὰ] τῶν γραιῶν σώματα εὔπνοα. μό-
να γὰρ, ὥσπερ τὰ παλαιὰ οἰκοδομήματα, διεστῶσαν ἔχει τὴν σύν-
θεσιν τῶν μορίων. Διὰ τί ὁ ἄνθρωπος μόνον ἴσχει λεύκην; πό- ε
τερον ὅτι λεπτοδερμότατον τῶν ζώων ἐστὶν, ἅμα δὲ καὶ πνευματω-
δέστερον; σημεῖον δὲ, ὅτι ἡ λεύκη ἐν τοῖς λεπτοδερμοτάτοις μάλιστα
καὶ πρῶτον γίνεται μέρεσιν. ἢ διὰ ταῦτά τε, καὶ ὅτι μόνον πολιοῦται τῶν
ζώων; ἐν γὰρ ταῖς λεύκαις πολιαὶ γίνονται αἱ τρίχες. ὥστε ἀδύνα-
τον ὅσα μὴ πολιοῦται, λεύκην ἴσχειν. Διὰ τί αἶγες μὲν καὶ πρό- ς
βατα ἀμέλγονται πλεῖστον γάλα, οὐ μέγιστον σῶμα ἔχοντα· ἄνθρωπος
δὲ καὶ βοῦς, ἔλαττον ὡς κατὰ λόγον; πότερον ὅτι εἰς τὸ σῶμα ἀναλίσκε-
ται τοῖς δὲ ἄλλοις, εἰς τὸ περίττωμα; τοῖς [δὲ] προβάτοις καὶ ταῖς αἰ-
ξὶ, τὸ περιγινόμενον τοῦ περιττώματος, γάλα γίνεται πολύ; ἢ ὅτι πολυ-
τοκώτερά ἐστι τῶν μεγάλων· ὥστε πλεῖον ἅπαν περίττωμα, διὰ τὸ
πλείω τρέφειν; ἢ δι' ἀσθένειαν τῶν σωμάτων πλεῖον περίττωμα γίνεται
κύουσιν αὐτοῖς; τὸ δὲ γάλα, γίνεται ἐκ τοῦ περιττώματος. Διὰ τί ζ
τῶν ζώων τὰ μὲν, μεταβάλλοντα τὰ ὕδατα, μεταβάλλει τὰς χρόας,
καὶ ὅμοια γίνεται τοῖς ἐκεῖ, οἷον αἶγες· τὰ δὲ, οὔ, οἷον ἄνθρωποι; Καὶ ὅλως η
δὲ διὰ τί τὰ μὲν, μεταβάλλει· τὰ δὲ, οὔ· οἷον κόραξ οὐ μεταβάλλει; ἢ ὧν
μὲν οὐ κρατεῖ ἡ φύσις τοῦ ὑγροῦ, ὥσπερ ἡ τῶν ὀρνέων, (διὸ καὶ κύστιν
οὐκ ἔχει) οὐ μεταβάλλει; Καὶ διὰ τί οὐκ αὐτὰ, ἀλλὰ τὰ ἔκγο- θ
να μεταβάλλει; ἢ ὅτι ἀσθενέστερα [τὰ νέα] τῶν γεννησάντων;

Ἔτι περὶ τῶν αὐτῶν.

α Διὰ τί τὰ ἄρσενα μείζονα τῶν θηλειῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολύ ἐστι; πό-
τερον ὅτι θερμότερα· τοῦτο δὲ αὐξητικόν; ἢ ὅτι ὁλόκληρα· τὰ δὲ, πε-
πήρωται; ἢ ὅτι τὰ μὲν, ἐν πολλῷ χρόνῳ τελειοῦται· τὰ δὲ, ἐν ὀλίγῳ;
β Διὰ τί τὰ μὲν, ταχυτόκα τῶν ζώων ἐστί· τῶν δὲ, πολυχρόνιος
ἡ κύησις; ἢ ὅτι τὰ μακροβιώτερα, βραδύτερον πέφυκε τελειοῦ-
σθαι; ἔστι δὲ βραδυτόκα, τὰ μακρόβια. οὐ μέντοι τὰ μάλιστα· οἷον ἵπ-
πος ἀνθρώπου βραδυτοκώτερον μὲν μάλιστα, ὀλιγοχρονιώτερον
δέ. τούτου δὲ αἴτιον, ἡ σκληρότης τῶν ὑστερῶν. ὥσπερ γὰρ ἡ ξηρὰ γῆ οὐ
γ ταχὺ ἐκτρέφει, οὕτω καὶ ἡ τοῦ ἵππου ὑστέρα. Διὰ τί τοῖς ἄλλοις
ζώοις τὰ ἔκγονα μᾶλλον ταῖς φύσεσιν ὁμοιοῦται, ἢ τοῖς ἀνθρώποις; ἢ
ὅτι ὁ μὲν ἄνθρωπος πολλαχῶς διατίθεται τὴν ψυχὴν κατὰ τὴν ὁμι-
λίαν; καθὼς δὴ ἂν ὅ,τε πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ διατεθῶσιν, οὕτω ποι-
κίλλεται [καὶ] τὰ τικτόμενα. τὰ δὲ ἄλλα ζῶα, τὰ μὲν πλεῖστα πρὸς
αὐτὸ τοῦτό εἰσιν. ἔτι δὲ οὐ πληροῦται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, διὰ ταύτην τὴν
δ ἐπιθυμίαν. Διὰ τί οἱ λευκοὶ ἄνθρωποι καὶ ἵπποι ὡς ἐπὶ τὸ πο-
λὺ γλαυκοί; ἢ διότι [τριῶν] χρωμάτων ὄντων τοῖς ὄμμασι, μέλανος
καὶ αἰγωποῦ καὶ γλαυκοῦ, τῷ τοῦ σώματος χρώματι, καὶ τὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ
ε χρῶμα ἀκολουθεῖ; τοῦτο δέ ἐστι γλαυκότης. Διὰ τίνα αἰτίαν
οἱ νάνοι γίνονται; ἔτι δὲ μᾶλλον καθόλου· διὰ τί τὰ μὲν, ὅλως μεγά-
λα, τὰ δὲ, μικρά; εἶτα οὕτω σκεπτέον· δύο δὴ τὰ αἴτια. ἢ γὰρ ὁ τόπος, ἢ
ἡ τροφή. ὁ μὲν [οὖν] τόπος, ἐὰν ᾖ στενός· ἡ δὲ τροφή, ἐὰν ᾖ ὀλίγη· ὥς-
περ καὶ ἤδη γεγεννημένων, πειρῶνται μικροὺς ποιεῖν· οἷον οἱ τὰ κυνίδια
τρέφοντες ἐν τοῖς ὀρτυγοτροφίοις. ὅσοις μὲν οὖν ὁ τόπος αἴτιος, οὗτοι
πυγμαῖοι γίνονται. τὰ μὲν γὰρ πλάτη καὶ τὰ μήκη ἔχοντες γίνονται κατὰ
τὸ τῶν τεκόντων μέγεθος· μικροὶ δὲ ὅλως. τούτου δὲ αἴτιον, ὅτι διὰ τὴν
στενότητα τοῦ τόπου συγκλώμεναι αἱ εὐθεῖαι, καμπύλαι γίνονται. ὥσ-

περ

περ οὕτω οἱ ἐπὶ τῶν καπηλίων γραφόμενοι, μικροὶ μὲν εἰσι, φαίνονται δ' ἔχοντες πλάτη καὶ βάθη, ὁμοίως συμβαίνει καὶ τοῖς πυγμαίοις. ὅσοι δὲ διὰ τροφῆς ἔνδειαν ἀτελεῖς γίνονται, οὗτοι καὶ παιδαριώδη τὰ μέλη ἔχοντες φαίνονται. καὶ ἐνίοις ἰδεῖν ἐστι, μικροὺς μὲν σφόδρα, συμμέτρους δὲ, ὥσπερ τὰ Μελιταῖα κυνίδια. αἴτιον δὲ, ὅτι οὐχ ὡς ὁ τόπος ἡ φύσις ποιεῖ.

ϛ Διὰ τί τῶν ζώων τὰ μὲν, ἐξ ἀλλήλων γίνεται· τὰ δὲ, ἐκείνων συγκρινομένων ὁμοίως τῆς ἐξ ἀρχῆς γενέσεως αὖθις ὑπαρξάσης; [ἢ] καθάπερ οἱ περὶ φύσεως λέγοντες, λέγουσι, καὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς γένεσιν τῶν ζώων γενέσθαι, διὰ τὰς μεταβολὰς καὶ μετακινήσεις τοῦ κόσμου καὶ τοῦ παντὸς οὕτω μεγάλας· καὶ νῦν εἴπερ μέλλει πάλιν ἔσεσθαι, τοιαύτας τινὰς ὑπάρξαι δεῖ κινήσεις; ἡ μὲν γὰρ ἀρχὴ, παντὸς ἔργου μέγιστον· ἥμισυ γάρ· τὸ δὲ σπέρμα, ἀρχή. τῶν μὲν οὕτω μικρῶν, καὶ ὅσα γίνεται μὴ ἐξ ἀλλήλων, αἴτιον τοιαῦτα γενέσθαι ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς ἐγεννήθησαν, ἡ τοῦ σπέρματος μικρότης. τοῦ γὰρ ἐλάττονος, καὶ ἡ ἀρχὴ ἐλάττων. ὥστε ἱκαναὶ καὶ αἱ τούτου μεταβολαὶ πρὸς τὸ γεννῆσαι αὐτῷ τὸ σπέρμα· ὅπερ συμβαίνει. γίνονται γὰρ ἐν ταῖς μεταβολαῖς μάλιστα· τοῖς δὲ [μείζοσι,] μείζονος δεῖται [καὶ] μεταβολῆς.

ζ Διὰ τί, τὰ μὲν, πολύτεκνα τῶν ζώων; οἷον ὗς, κύων, λαγώς· τὰ δὲ, οὔ, οἷον ἄνθρωπος, λέων; ἢ ὅτι τὰ μὲν, πολλὰς μήτρας καὶ τόπους ἔχει ἴσους, καὶ πίμπλασθαι ἐπιθυμεῖ, καὶ εἰς ἃ σχίζεται ἡ γονή· τὰ δὲ, τοὐναντίον;

η Διὰ τί ἐλάχιστον διάστημα τῶν ὀμμάτων ὁ ἄνθρωπος ἔχει τῶν ζώων κατὰ μέγεθος; ἢ διότι μάλιστα κατὰ φύσιν ἔχει τῶν ἄλλων; ἡ δὲ αἴσθησις φύσει τὸ ἔμπροσθεν· ἐφ' ὃ γὰρ ἡ κίνησις, τοῦτο δεῖ προορᾶν. ὅσῳ δ' ἂν ᾖ πλεῖον τὸ διάστημα τῶν ὀμμάτων, τοσούτῳ μᾶλλον αἱ ὄψεις ἔσονται ἐν τῷ πλαγίῳ. εἰ οὕτω ἔχειν δεῖ κατὰ φύσιν, ὅτι ὀλίγιστον δεῖ τὸ διάστημα εἶναι. οὕτω γὰρ εἰς τὸ πρόσθεν μάλιστα πορεύσεται. ἐπὶ δὲ τοῖς ἄλλοις ζώοις, ἐπεὶ χεῖρας οὐκ ἔχουσιν, ἀναγκαῖον παρορᾷν εἰς τὰ πλάγια. διὸ πλεῖον διέστηκε τὰ ὄμμα-

τὰ αὐτῶν, καὶ μάλιστα τῶν προβάτων, διὰ τὸ μάλιστα ποιεῖσθαι τὴν
θ πορείαν κύπτοντα. Διὰ τί τὰ ζῷα, τὰ μὲν οὐκ ἐξονειρώττει,
τὰ δὲ ὀλιγάκις; πότερον ὅτι οὐδὲν ὕπτιον κατάκειται; ἐξονειρώττει δὲ
οὐδὲν μὴ ὕπτιον. ἢ ὅτι οὐκ ἐνυπνιάζει τὰ ἄλλα ὁμοίως; ὁ δὲ ἐξονει-
ι ρωγμὸς, μετὰ φαντασίας γίνεται. Διὰ τί τῶν ζῴων τὰ μὲν κινεῖ τὴν
κεφαλὴν, τὰ δὲ οὐ κινεῖ; ἢ ὅτι ἔνια οὐκ ἔχει αὐχένα; διὸ ταῦτα οὐ κι-
ια νεῖ τὴν κεφαλήν. Διὰ τί ἄνθρωπος πταρνύεται τῶν ζῴων μά-
λιστα; πότερον ὅτι τοὺς πόρους εὐρεῖς ἔχει δι᾽ ὧν τὸ πνεῦμα καὶ ὀσμὴ
εἰσέρχεται; τούτοις δὲ πληρουμένοις πνεύματος, πταρνύεται. ὅτι δὲ
εὐρεῖς, σημεῖον ὅτι ἥκιστα ὀσφραντικὸν τῶν ἄλλων ζῴων· ἀκριβέστεροι
δὲ οἱ λεπτότεροι. εἰ οὖν εἰς μὲν τοὺς εὐρεῖς πλέον καὶ πλεονάκις εἰσ-
έρχεται ὑγρὸν, (οὗ πνευματουμένου, ὁ πταρμὸς γίνεται) τοιούτους δὲ μά-
λιστα τῶν ζῴων οἱ ἄνθρωποι ἔχουσι, πλειστάκις ἂν πταρνοῖντο εἰ-
κότως. ἢ ὅτι ἐλάχιστοι κατὰ τὸ μῆκος οἱ μυκτῆρες; ὥστε τὸ θερμανθὲν
ὑγρὸν, ταχὺ δύναται πνεῦμα γίνεσθαι. ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις, διὰ μῆκος
ιβ καταψύχεται πρότερον. Διὰ τί ἡ γλῶττα οὐδενὸς πίειρα τῶν
ζῴων; ἢ ὅτι τὸ πῖον, πυκνόν· ἡ δὲ γλῶττα, ἀραιὰ φύσει ἐστὶν, ὅπως
ιγ τοὺς χυμοὺς γνωρίζῃ; Διὰ τί τὰ θήλεα συντάσει οὐρεῖ, τὰ δὲ
ἄρρενα οὔ; ἢ ὅτι πορρώτερόν ἐστιν ἡ κύστις ἡ τῶν θηλειῶν, καὶ εἰς βάθος
καὶ εἰς μῆκος; μεταξὺ γὰρ αὐτῶν ἡ μήτρα τῆς ἕδρας καὶ τῆς κύστεως.
ὥστε δεῖται βίας πλείονος τὸ ἐκπεμπόμενον, διά γε τὴν ἀπό-
ιδ στασιν τῆς μήτρας. βιάζεται δὲ συντείνον τῷ πνεύματι. Διὰ τί
τῶν ζῴων ὅσα μὴ πέτεται, πάντα ἀποβάλλει τὰς χειμερινὰς τρίχας,
πλὴν ὗς· καὶ γὰρ κύων ἀποβάλλει, καὶ βοῦς; ἢ ὅτι θερμότατον ὁ ὗς ἐστι,
καὶ ἐκ θερμοῦ πεφύκασιν αἱ τρίχες αὐτῷ; τοιοῦτον γάρ ἐστι τὸ λιπα-
ρόν. τῶν μὲν οὖν ἄλλων, ἢ διὰ τὸ ἀποψύχεσθαι τὸ ὑγρὸν, ἀποπί-
πτουσιν, ἢ πέττειν τροφὴν οὐ δυναμένης τῆς οἰκείας θερμότητος, ἢ
διὰ τὸ μηδὲν πάσχειν τὴν ὑγρότητα τὴν ἐν αὐτῇ, διὰ τὸ πέττεσθαι

καλῶς τὴν τροφήν, οὐκ ἀποβάλλει τὰς τρίχας. ὁπότε γὰρ ἡ αἰτία τῆς ἀποβολῆς ἐστιν, ἱκανὴ ἡ πιότης κωλῦσαι. τὰ πρόβατα δὲ καὶ οἱ ἄνθρωποι, διὰ [τὸ] πλῆθος καὶ πυκνότητα τῆς τριχὸς, ἀπαθῆ ἐστιν. οὐ γὰρ διικνεῖται ἡ ψύξις εἰς βάθος, ὥστε πῆξαι τὴν ὑγρότητα, ἢ πέψαι κωλῦσαι τὴν θερμότητα.

ιε Διὰ τί τῶν μὲν προβάτων, μαλακώτεραι αἱ τρίχες ἀναφύονται τιλλόμεναι· τῶν δὲ ἀνθρώπων, σκληρότεραι; ἢ ὅτι τῶν μὲν προβάτων ἐκ τῆς ἐπιπολῆς πεφύκασι; διὸ καὶ ἀλύπως ἐκσπῶνται, μενούσης τῆς ἀρχῆς τῆς τροφῆς ἀδιαφθόρου, ἥ ἐστιν ἐν σαρκί. τὰ μὲν οὖν περιττώματα, ἀνοιχθέντων, ἐξατμίζει μᾶλλον· τὸ δὲ ἔριον, σαρκὸς οἰκείαν τροφὴν λαμβάνει· σὰρξ δὲ μαλακοῖς καὶ γλυκέσι τρέφεται. αἱ δὲ τῶν ἀνθρώπων τρίχες, ἐκ βάθους πεφυκυῖαι, βίᾳ [καὶ] μετ' ἀλγηδόνος ἐκσπῶνται. δῆλον δέ· ἐπισπῶνται γὰρ αἷμα. θαυματιζομένου οὖν τοῦ τόπου, συμβαίνει αὐτὸν καὶ οὐλοῦσθαι. διὸ τέλος μὲν συμβαίνει γίνεσθαι τοῖς τιλλομένοις· ἕως δ' ἂν ἀνίωσι τρίχες, σκληρὰς ἀνιέναι, διὰ τὸ τὴν μὲν τροφώδη τῆς σαρκὸς ἐκλελοιπέναι πᾶσαν τροφήν, ἐκ περιττωμάτων δ' αὐτὰς γίνεσθαι. σημεῖον δέ· τῶν μὲν γὰρ πρὸς μεσημβρίαν πλείστων σκληραί εἰσιν αἱ τρίχες, διὰ τὸ, τὸ ἐκτὸς θερμὸν εἰς βάθος διικνούμενον, ἐξατμίζειν τὴν εὔπεπτον τροφήν· τῶν δὲ ὑπὸ τὰς ἄρκτους, μαλακαί. τούτοις γὰρ ἐπιπολῆς μᾶλλόν ἐστι τό, θ' αἷμα καὶ οἱ γλυκεῖς χυμοί· διὸ καὶ εὔχροοί εἰσιν.

ις Διὰ τί αἱ μὲν τῶν προβάτων τρίχες, ὅσῳ ἂν μακρότεραι ὦσι, σκληρότεραι γίνονται· αἱ δὲ τῶν ἀνθρώπων, μαλακώτεραι; ἢ ὅτι αἱ τῶν προβάτων, οἷαν εἴρηται τροφὴν ἔχουσαι, [μακρὰν] τῆς ἀρχῆς ἀπαρτώμεναι, ἀτροφώτεραί εἰσι, καὶ ῥαδίως ἐξ αὐτῶν ἐξατμίζεται ὑπὸ τοῦ θερμοῦ, ἡ ἐνυπάρχουσα τροφὴ δι' εὐπεψίαν; ξηραινόμεναι δέ, ξηρότεραι γίνονται· τὸ γὰρ ὑγρὸν, μαλακόν. αἱ δὲ τῶν ἀνθρώπων, ἐλάττω μὲν, μᾶλλον δὲ τῆς ἀρχῆς. πέττεται δὲ αὐταῖς μᾶλλον, διὰ τὸ ἐλάττω εἶναι· πεττομένη

δὲ, μαλακωτέραν ποιεῖ τὴν τρίχα. πάντα γὰρ τὰ πεπεμμένα, τῶν
ἀπέπτων μαλακώτερά ἐστιν. ἐκ περιττώματος γὰρ πλείστου ἡ τοῦ
ἀνθρώπου θρίξ, ἢ ἡ τοῦ προβάτου. σημεῖον δέ· τὰ γὰρ νέα προβά-
ιζ τα, τῶν παλαιῶν μαλακώτερα ἔχει τὰ ἔρια. Διὰ τί οἱ ἄν-
θρωποι καὶ οἱ ὄρνιθες οἱ δασεῖς, λάγνοι εἰσίν; ἢ ὅτι θερμοὶ καὶ ὑγροὶ τὴν
φύσιν εἰσί; δεῖ δὲ ἀμφοῖν πρὸς τὴν ὀχείαν. τὸ μὲν γὰρ θερμὸν, ἐκ-
κρίνει· τὸ δὲ ὑγρὸν, ἐκκρίνεται. διὰ τὸ αὐτὸ δὲ, καὶ οἱ χωλοὶ ἄνδρες.
ἡ γὰρ τροφὴ αὐτοῖς ὀλίγη μὲν κάτω ἀφικνεῖται, διὰ τὴν ἀναπη-
ρίαν τῶν σκελῶν· εἰς δὲ τὸν ἐπάνω τόπον ἔρχεται πολλὴ, καὶ εἰς σπέρ-
ιη μα συγκρίνεται. Διὰ τί ὁ ἄνθρωπος χαίτην οὐκ ἔχει; ἢ διότι
πώγωνα ἔχει· ὥστε ἐκεῖ ἀπελθοῦσα τροφὴ τῆς τοιαύτης περιττώ-
ιθ σεως, εἰς τὰς σιαγόνας ἔρχεται; Διὰ τί πάντα τὰ ζῷα ὀρθίους
τοὺς πόδας ἔχει; ἢ ὅτι οὐκ ἐνδέχεται κινεῖσθαι, μὴ ἑστηκότος τινὸς,
ἂν μὴ ἅλληται; ἐπεὶ τοίνυν ἐκ δυοῖν τινοῖν κίνησιν ἀνάγκη τὴν πο-
ρείαν εἶναι, ἔκ τε κινήσεως καὶ στάσεως· ταῦτα δὲ δύο, καὶ ὄρθια ἤδη·
καὶ τετράποδα, διότι πλείους. τοὺς μὲν γὰρ δύο κινεῖ, οἱ δὲ δύο ἑστή-
κασι· καὶ οἱ ἕξ· καὶ τὰ ἄλλα δὲ δύο ἐπί· τούτων δὲ τὸ μὲν, κινεῖται· τὸ
κ δὲ, ἕστηκε. Διὰ τί τοῖς μὲν ἵπποις καὶ τοῖς ὄνοις ἐκ τῶν οὐλῶν
φύονται τρίχες, τοῖς δὲ ἀνθρώποις οὔ; ἢ διότι τοῖς μὲν ἄλλοις ζώοις
ἐστὶ τὸ δέρμα μέρος τῆς σαρκὸς, ἀνθρώπῳ δὲ καθάπερ τὸ πάθος σαρ-
κός; δοκεῖ γὰρ αὐτοῖς τὸ ἐπιπολῆς καταψυχόμενον στερεώτερον γί-
νεσθαι· καθάπερ τῶν ἑφθῶν ἀλεύρων αἱ γραῖαι καλούμεναι. ἐπεὶ
οὖν κἀκεῖναί εἰσιν ἄλευρον ἑφθὸν, καὶ τὸ τοῦ ἀνθρώπου καλούμενον
δέρμα, σὰρξ ἂν εἴη. τραυματισθέντος δὲ, ἢ τμηθέντος, ἀνθρώπου μὲν
τὴν σάρκα συμβαίνει πυκνοῦσθαι· διὸ ἠλλοιωμένης τῆς ἐπιπολῆς σαρ-
κὸς, οὐ τὴν αὐτὴν φύσιν λαμβάνει τὰ τραύματα, ἥπερ καὶ ἐκ γενε-
τῆς· ἀλλοιωθείσης δὲ αὐτῆς μὴ γίνεσθαι ἔτι τὸ ἐξ αὐτῆς, ὅθεν ἄτο-
πον, καθάπερ καὶ ἐκ τῶν ἀλωπεκιῶν καλουμένων· καὶ γὰρ αὗται τῆς
ἐπι-

ἐπιπολῆς σαρκὸς φθοραὶ καὶ ἀλλοιώσεις εἰσίν. τῶν δὲ ὑποζυγίων τρι-
βέντων καὶ ὑγιαζομένων, πάλιν ἀναπληροῦται τὰ νενοσηκότα μέρη
τοῦ σώματος· τῶν αὐτῶν μὲν, ἀσθενεστέρων δὲ ἢ ἐξ ἀρχῆς ἦν. ἐπεὶ δὲ
ἐστὶ καὶ τὸ δέρμα μέρος αὐτῶν, γίνοιντό τε ἂν καὶ φύοιντο τρίχες· [ἐκ
δέρματος γὰρ φύονται τρίχες] λευκαὶ δὲ φύονται, διὰ τὸ, τὸ δέρμα
ἀσθενέστερον γεγονέναι τῆς ἐξ ἀρχῆς, καὶ τὴν λευκὴν ἀσθενεστάτην εἶναι
τρίχα. Διὰ τί ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ζώοις διαμένει ὁμοίως τὰ κα
δίδυμα, θήλεα καὶ ἄρσενα ὄντα· ἐν δὲ τοῖς ἀνθρώποις, οὔ; ἢ διότι ἀ-
σθενῆ μάλιστα τὰ δίδυμα· μονοτόκον γάρ ἐστιν. ἐν δὲ τοῖς διδύμοις
παρὰ φύσιν, τὸ θῆλυ γίνεσθαι καὶ ἄρρεν. ὥστε ὃ μάλιστά ἐστι παρὰ φύ-
σιν, τοῦτο καὶ ἀσθενέστατον. Διὰ τί τοῖς μὲν ἵπποις καὶ τοῖς ὄνοις ἐκ κβ
τῶν οὐλῶν φύονται τρίχες· τοῖς δὲ ἀνθρώποις, οὔ; ἢ διότι ἡ οὐλὴ κωλύει
διὰ τὴν πύκνωσιν; ἢ διὰ τὸ φθείρειν τὴν τροφήν; τοῖς μὲν οὖν ἀνθρώ-
ποις παντελῶς κωλύει, διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς τριχός· τοῖς δὲ ἵπποις οὐκ
ἐκώλυσε, διέφθειρε δέ. Διὰ τί τοῖς ζώοις ἄρτιοι πόδες; ἢ ὅτι κγ
παντὸς μὲν τοῦ κινουμένου, ἀνάγκη τι ἠρεμεῖν; συνέβαινε δὲ, περιττῶν
ὄντων, μὴ γίνεσθαι τοῦτο· ὅπερ κατὰ τὴν ἀντιστοιχίαν τῶν ποδῶν ἦν ἡ κίνησις.
Διὰ τί ἐλάττω χρόνον τὰ ζῶα καθεύδει, ἢ ἐγρήγορεν, οὐ συνε- κδ
χῶς δέ; ἢ διὰ τὸ μὴ ἅμα πᾶσαν πέττεσθαι τὴν περίττωσιν; [ἀλλ' ὅταν
ἡ πεφθῇ, κουφισθὲν διεγείρεται· καὶ πλεονάκις δὲ ἐγείρεται, ὅσοις ψυχρὸς
ὁ τόπος ὁ πέττων ἐστὶ τὴν περίττωσιν.] ταχὺ γὰρ παύεται καὶ πολλάκις·
ἡ δὲ διάπαυσις, ἔγερσίς ἐστιν. ἡδὺ δὲ, οὐδὲ εἰκὸς, διὰ τὸ ἀνάπαυσιν εἶναι
φαίνεσθαι. ἀλλ' οὐδὲ ἐνταῦθα πλείω χρόνον ἡ ἀνάπαυσις γίνεται τῶν
κατὰ φύσιν ἔργων· οὐδὲ εἰ τὸ ἐσθίειν ἥδιον τοῦ μὴ, ὅμως πλείω χρόνον
ἐσθίουσιν ἢ ἀσιτοῦσι. Διὰ τί τῶν ζώων τὰ μὲν, εὐθὺς ἀκολουθεῖ τοῖς κε
γεννήσασι· τὰ δὲ, ὀψέ, οἷον ἄνθρωπος ἢ μόλις, ἢ οὐδέποτε; ἢ διότι τὰ
μὲν, ταχὺ ἀπολαμβάνει τοῦ γνωρίζειν· τὰ δὲ, ὀψέ; καὶ τὰ μὲν, ἀναί-
σθητα τοῦ ὠφελοῦντος· τὰ δὲ, ἔχει αἴσθησιν. ὅσα μὲν οὖν ἔχει ἄμφω

ταῦτα, (λέγω δ' οἷον καὶ αἴσθησιν τοῦ ὠφελοῦντος, καὶ ἐπιτέλεσιν τοῦ σώματος) ἀκολουθεῖ· τὰ δὲ μὴ ἄμφω, οὐ ποιεῖ τοῦτο. δεῖ γὰρ δύνασθαι

κς καὶ μὴ αἰσθάνεσθαι. Διὰ τί λεύκη οὐ γίνεται τοῖς ἄλλοις ζώοις; πότερον ὅτι τοῖς μὲν ἄλλοις νόσημα, τοῖς δὲ ἀνθρώποις οὐ γίνεται διάλευκα τὰ δέρματα καὶ αἱ τρίχες αὐτῶν; ἀλλ' ὅμως ἀπορήσειεν ἄν τις, διὰ τί ὕστερον οὐ γίνεται, ἀλλ' ἐκ γενετῆς ἡ ποικιλία. ἢ ὅτι τὰ δέρματα τῶν ἄλλων ζώων σκληρά, ἄνθρωπος δὲ φύσει λεπτοδερμότατον; ἡ δὲ λεύκη, πνεύματός ἐστιν ἔκκρισις, ὃ κωλύεται διὰ τὴν πυ-

κζ κνότητα ἐξιέναι τοῖς ἄλλοις ζώοις τοῦ δέρματος. Διὰ τί ἐν μὲν τῇ λεύκῃ πολιαὶ γίνονται· ὅπου δὲ πολιαί, οὐκ ἀεὶ λεύκη; ἢ διότι αἱ τρίχες ἐκ τοῦ δέρματός εἰσιν; ἡ δὲ πολιά, ὥσπερ σαπρότης τις τῶν τριχῶν ἐστιν. ὅταν μὲν οὖν τὸ δέρμα κάμνῃ, ἀνάγκη καὶ τὴν τρίχα

κη ἐξ ἐκείνου κάμνειν· ὅταν δὲ ἡ θρίξ, οὐκ ἀνάγκη τὸ δέρμα. Διὰ τί τῶν ζώων, τὰ μέν, χαλεπά ἐστι μετὰ τὸν τόκον, οἷον κύων καὶ ὗς· τὰ δέ, οὐδὲν ἐπιδήλως, οἷον γυνή, πρόβατον; ἢ ὅτι ὅσα μὲν περιττωματικά, πραέα; ἀπέρχεται γὰρ ἐν τῷ τόκῳ τὰ λυποῦντα. ὅσοις δὲ ἀπὸ τῶν εὖ ἐχόντων γίνεται ἡ ἀφαίρεσις. ὥστε καὶ ἰσχνότης, ποιεῖ διὰ τὴν ἕξιν τὴν ὀργήν. ὥσπερ καὶ αἱ ἀλεκτορίδες οὐ τεκοῦσαι, χαλεπαί,

κθ ἀλλ' ἐπωάζουσαι, διὰ τὴν ἀσιτίαν. Διὰ τί εὐνοῦχοι, τὰ μὲν ἄλλα εἰς τὸ θῆλυ διαφθειρόμενοι μεταβάλλουσι· καὶ γὰρ φωνὴν θηλυκὴν ἴσχουσι, καὶ ἀμορφίαν, καὶ ἀναρθρίαν· καὶ οὕτω σφόδρα μεταπίπτουσιν, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις τὰ ἐκτεμνόμενα. ἐναντίως δὲ οἱ ταῦροι καὶ οἱ κριοὶ τὰ κέρατα ἴσχουσι· διότι καὶ τὰ θήλεα ἐναντίως αὐτῶν ἔχει. διὸ οἱ μὲν μείζω ἐκτεμνόμενοι, ἴσχουσιν· οἱ δὲ ἐλάττω, ἀνίσχυροί εἰσι. τὸ δὲ μέγεθος μόνον οἱ εὐνοῦχοι εἰς τὸ ἄρρεν μεταβάλλουσι· μείζους γὰρ γίνονται. ἔστι δὲ τοῦτο τοῦ ἄρρενος· τὰ γὰρ θήλεα, ἐλάττω ἐστὶ τῶν ἀρρένων. ἢ οὐδὲ τοῦτο εἰς τὸ ἄρρεν, ἀλλ' εἰς τὸ θῆλυ; οὐ γὰρ εἰς πᾶν τὸ μέγεθος, ἀλλ' εἰς τὸ μῆκος μόνον. τὸ δὲ ἄρρεν, καὶ εἰς πλάτος καὶ

εἰς βάθος· τότε γὰρ τετελείωται. ἔτι δ' ὡς ἔχει τὸ θῆλυ πρὸς τὸ ἄρρεν, οὕτως αὐτοῦ τοῦ θήλεος ἡ παρθένος πρὸς τὴν γυναῖκα. ἡ μὲν γὰρ, ἤδη γυναία· ἡ δὲ, οὔ. εἰς τὴν τούτων οὖν μεταβάλλει. ἐπὶ μῆκος γὰρ ταύταις ἡ αὔξησις. διὸ καὶ Ὅμηρος εἶπε, -μῆκος δ' ἔπορ' Ἄρτεμις ἁ- » γνή· ὡς διὰ τὴν παρθενίαν, ὃ εἶχε, δυναμένης δοῦναι. οὐκ οὖν εἰς τὸ ἄρρεν κατὰ τὸ μέγεθος μεταβάλλει. οὐ γὰρ εἰς τὸ τέλειον μεταβάλλει. οἱ δὲ εὐνοῦχοι εἰς μέγεθος τὸ μῆκος ἐπιδιδόασιν.

Διὰ τί οἱ εὐνοῦχοι ἢ ὅλως οὐκ ἰσχύουσιν, ἢ ἧττον ἰξίας; ἢ ὅτι μεταβάλλουσι τὴν φύσιν ἐν τῇ ἐκτμήσει εἰς τὰ ἄγονα; τοιαῦτα δὲ παῖς καὶ γυνή· ὧν οὐδέτερον ἴσχει ἰξίας· εἰ μή τι ἀνδρώιον ἡ γυνή. λ

Διὰ τί μᾶλλον ἄνθρωπος πολλὰς φωνὰς ἀφίησι· τὰ δὲ ἄλλα, μίαν, ἀδιάφορα ὄντα τῷ εἴδει· καὶ τοῦ ἀνθρώπου, μία φωνὴ, ἀλλὰ διάλεκτοι πολλαί. λα

Διὰ τί δὲ αὕτη ἄλλη, τοῖς δὲ ἄλλοις οὔ; ἢ ὅτι, οἱ μὲν ἄνθρωποι γράμματα πολλὰ φθέγγονται· τῶν δὲ ἄλλων τὰ μὲν, οὐδέν· ἔνια δὲ, δύο ἢ τρία τῶν ἀφώνων; ταῦτα δὲ ποιεῖ μετὰ τῶν φωνηέντων τὴν διάλεκτον. ἔστι δὲ ὁ λόγος, οὐ τὸ τῇ φωνῇ σημαίνειν, ἀλλὰ τοῖς πάθεσιν αὐτῆς, καὶ μὴ ὅτι ἀλγεῖν χαίρει. τὰ [δὲ] γράμματα, πάθη ἐστὶ τῆς φωνῆς. ὁμοίως δὲ οἵ τε παῖδες καὶ τὰ θηρία δηλοῦσιν· οὐ γάρ πω οὐδὲ τὰ παιδία φθέγγονται τὰ γράμματα. λβ

Διὰ τί μόνον τῶν ἄλλων ζώων ἄνθρωπος γίνεται ἰσχνόφωνον; πότερον ὅτι καὶ ἐνεόν; ἡ δὲ ἰσχνοφωνία, ἐνεότης ἐστίν. ἀλλὰ δὴ καὶ οὐ δι' ὅλως πεπλήρωται τοῦτο τὸ μόριον. ἢ ὅτι κοινωνεῖ μᾶλλον λόγου· τὰ δ' ἄλλα, φωνῆς; ἔστι δὲ ἰσχνοφωνία, οὐ κατὰ τὸ ὄνομα ἓν, ἢ οὐ συνεχῶς διεξιέναι. λγ

Διὰ τί ἄνθρωπος γίνεται ἐκ γενετῆς χωλὸς μάλιστα τῶν ἄλλων ζώων; [πότερον ὅτι ἰσχυρὰ τῶν ἄλλων ἐστὶ σκέλη τῶν ζώων;] ὀστώδη γὰρ καὶ νευρώδη, καὶ τετράποδα καὶ ὄρνιθες ἔχουσιν· οἱ δὲ ἄνθρωποι, σαρκώδη. διὰ τὴν ἁπαλότητα οὖν θᾶττον πηροῦνται ἐν τῇ κινήσει; ἢ διότι μόνον τῶν ζώων πολλοῖς ἔχει χρόνοις τῆς γενέσεως. καὶ γὰρ ἑπτάμηνα καὶ ὀκτάμηνα, καὶ λδ

δεκάμηνα γίνεται. τοῖς δ' ἄλλοις εἷς χρόνος τῆς τελειώσεως γέγονεν οὐ διατείνας· τοῖς δ' ἀνθρώποις πολὺς ὁ χρόνος γίνεται τῆς ἐν πλήθει διατριβῆς. ὥστε κινουμένων διὰ τὸ ἁπαλὰ εἶναι, καὶ θραύεται τὰ ἀκρωτήρια ἐν τῷ πλείονι χρόνῳ πλείω.

λε Διὰ τί οἱ εὐνοῦχοι ἑλκώδεις τὰς κνήμας ἴσχουσι καὶ σαπράς; πότερον ὅτι καὶ αἱ γυναῖκες· οἱ δ' εὐνοῦχοι, γυναικικοί; ἢ τοῦτο μὲν συμβέβηκεν· αἴτιον δὲ καὶ ταῖς γυναιξὶν, ὅτι ἡ θερμότης κάτω ὁρμᾷ. δηλοῖ δὲ καὶ τὰ γυναικεῖα. διὸ οὐδὲ οἱ εὐνοῦχοι οὐδὲ γυναῖκες δασεῖς γίνονται, διὰ πολλὴν ὑγρότητα.

λς Διὰ τί τῶν ζώων οὐθὲν λιθιᾷ, ἀλλ' ἢ ἄνθρωπος; ἢ ὅτι τῶν μὲν ὑποζυγίων καὶ τῶν πολυωνύχων οἱ πόροι τῆς κύστεως εὐρεῖς εἰσιν; ὅσα δὲ μὴ τὸ πρῶτον, ὕστερον δὲ ζωοτοκεῖ ἐν αὐτοῖς, οἷον ἔνιοι τῶν ἰχθύων· τούτων δὲ οὐδὲν κύστιν ἔχει, ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν αὐτοῖς ἡ τοιαύτη συνθλίβεται ὑπόστασις, οἷον καὶ τοῖς ὄρνισιν· ὥστε ταχὺ καὶ διεξέρχεται κατὰ τὴν ἕδραν. ὁ δὲ ἄνθρωπος, κύστιν τε ἔχει, καὶ στενὸν τὸν καυλὸν, ὡς κατὰ μέγεθος. διὰ μὲν οὖν τὸ ἔχειν τοῦτο τὸ μόριον, συνθλίβεται τὸ γεῶδες εἰς τὴν κύστιν (διὸ καὶ χρώζονται αἱ ἀμίδες ὑπ' αὐτοῦ) διά τε τὴν θερμότητα τοῦ τόπου, συμπέττεται καὶ παχύνεται μᾶλλον. ἐμμένει δὲ καὶ αὐξάνεται, διὰ τὴν στενότητα τοῦ οὐρητῆρος. οὐ γὰρ δυνάμενα τὰ γεώδη ὑποστήματα ῥᾳδίως ὑπεξιέναι, πρὸς ἄλληλα ὑποστρεφόμενα, γίνεται λίθος.

λζ Διὰ τί οὐκ ἐρεύγεται τὰ ὑποζύγια, οὐδὲ οἱ βόες καὶ τὰ κερατοφόρα, οὐδὲ οἱ ὄρνιθες; ἢ διὰ ξηρότητα τῆς κοιλίας; ταχὺ γὰρ ἀναλίσκεται τὸ ὑγρὸν καὶ διηθεῖται. ἐμμένοντος δὲ καὶ πνευματουμένου, γίνεται ὁ ἐρευγμός. τοῖς δὲ λοφούροις, διὰ μῆκος τοῦ αὐχένος, εἰς τὸ κάτω ὁρμᾷ τὸ πνεῦμα· διὸ καὶ ἀποψοφοῦσι μάλιστα. οἱ ὄρνιθες δέ, καὶ τὰ κερατοφόρα, οὐ ποιεῖ οὐδέτερον. οὐδὲ ἐρεύγονται δὲ ὅσα μηρυκάζει, διὰ τὸ πολλὰς ἔχειν κοιλίας, καὶ τὸν καλούμενον κεκρύφαλον. διὰ πολλῶν οὖν γίνεται καὶ ἄνω καὶ κάτω τῷ πνεύματι ἡ πορεία, καὶ φθάνει ἀνα-

τῇ ἀναλισκόμενον τὸ ὑγρόν, πρὶν ἐκπνευματωθῆναι, καὶ ποιῆσαι ἢ ἐρυγεῖν, ἢ ψοφῆσαι. Διὰ τί ὅσα μὲν ἥμερα τῶν ζώων, ἔστι πάντως καὶ ἄγρια· ὅσα δὲ ἄγρια, οὐ πάντως ἥμερα· καὶ γὰρ ἄνθρωποι που φαίνονται ἄγριοι ὄντες, καὶ κύνες ἐν Ἰνδοῖς, καὶ ἵπποι ἄλλοθι· ἀλλ' οὐ λέοντες ἥμεροι, οὐδὲ παρδάλεις, οὐδ' ἔχεις, οὐδ' ἄλλα πολλά; ἢ ὅτι ῥᾷον τὸ φαῦλον καὶ γενέσθαι ἐξ ἀρχῆς, καὶ μεταβάλλειν εἰς αὐτό; ἡ γὰρ φύσις, οὐχ ἡ πρώτη, ἀλλ' ἡ ἐν τέλει ἐργώδης τυχεῖν εὐθύς. διὸ πάντα καὶ τὰ ἥμερα, ἄγρια γίνονται τὸ πρῶτον μᾶλλον, ἢ ἥμερα· οἷον παιδίον ἢ ἀνὴρ παμφάγον, καὶ τῷ θυμῷ ζῶν· ἀλλὰ ἀσθενέστερα. ὥσπερ οὖν καὶ ἐπὶ τῆς τέχνης τῶν ἔργων, οὕτως ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν τῆς φύσεως ἔργων. καὶ γὰρ ἐπὶ τούτων, πάντ' ἐστὶ φαύλως εἰργασμένα, καὶ πλείω τὰ φαῦλα, κλίνη, καὶ ἱμάτιον, καὶ ἄλλο ὁποιονοῦν. καὶ ὃ μὲν ἐστὶ καλόν, λαβεῖν ἐστὶν ἅπαν καὶ φαῦλον· ὃ δὲ φαῦλον, οὐ πᾶν καὶ καλόν· οἷον εἴ τις ἐπὶ τῶν ἀρχαίων γραφέων καὶ ἀνδριαντοποιῶν σκοπεῖ τὰ ἔργα. οὐ γὰρ ἦν πώποτε οὐδαμῇ γραφὴ σπουδαία, οὐδὲ ἀνδριάς· φαῦλα δὲ ἦν. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ φύσις, φαῦλα μὲν πάντα ποιεῖ, καὶ πλείους καὶ πλείω· σπουδαῖα δὲ ἐλάττω, καὶ οὐ πάντα δύναται. τὸ δὲ ἥμερον, βέλτιον· τὸ δὲ ἄγριον, φαῦλον. φύσει δὲ οὐ τῇ ἐξ ἀρχῆς, ἀλλ' ἐφ' ἦν οἶμαι ῥᾷον, ποιεῖ σπουδαῖα καὶ ἥμερα. τὰ δὲ ἐναντία, ἢ οὐδέποτε, ἢ μόλις, καὶ ἔν τισι τόποις, καὶ ἐν χρόνοις, ἢ ἀρτίως, ἢ ποτὲ ἔν τινι κράσει τοῦ ὅλου, γίνονται ἥμερα τὰ ζῶα πάντα. τὸ δὴ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν φυτῶν πάντων ἐστίν· ὅσα μὲν [γὰρ] ἥμερα, καὶ ἄγρια· οὐ πάντα δὲ δύναται ἡμεροῦσθαι, ἀλλ' ὅμως εἰσὶν ἐν ἰδίᾳ χώρᾳ πρὸς πολλὰ ἰδίως ἐχούσῃ· ὥστε ἠμελημένα καὶ ἄγρια, κρείττω καὶ ἡμερώτερα φύεσθαι, τῶν ἐν ἄλλῃ γεωργουμένων. λη

Διὰ τί τοῖς μὲν ἀνθρώποις οἱ ὀμφαλοὶ μεγάλοι γίνονται, τοῖς δὲ ἄλλοις ζῴοις οὐ φανεροί; ἢ διότι τοῖς μὲν διὰ τὸ πολὺν χρόνον εἴσω μένειν ἀναφαίνονται, καὶ εὐθὺ τείνονται· ὅλον δὴ ἐπανοιδοῦσι τὰ ἕλκη; διὸ λθ

ἔνιοι τῶν ὀμφαλῶν καὶ αἴτιοι εἰσίν. ὁ δὲ ἄνθρωπος, ἀτελὴς ἐξέρχεται· ὥστε ἔφυγροι καὶ ἄναιμοι οἱ ὀμφαλοὶ ἀκολουθοῦσιν. ὅτι δὲ τὰ μὲν, τετελειωμένα, τὰ δὲ, ἀτελῆ ἐξέρχεται, σημεῖον, ὅτι τὰ μὲν εὐ-

μ θὺς δύναται ζῆν, τὰ δὲ παιδία ἐπιμελείας δεῖται. Διὰ τί τὰ μὲν τῶν ζῴων, ἅπαξ ὀχεύεται, τὰ δὲ, πολλάκις· καὶ τὰ μὲν, ὥρᾳ ἔτους, τὰ δ᾽, ὅτε ἔτυχεν· ἄνθρωπος μὲν, ἀεί, τὰ δὲ ἄγρια, οὐ πολλάκις· καὶ ὗς μὲν ἄγριος, ἅπαξ· ἥμερος δὲ, πολλάκις; ἢ διὰ τὴν τρο-

„ φὴν, καὶ ἀλέαν, καὶ πόνον; ἐν πλησμονῇ γὰρ κύπρις. ἐπεὶ τὰ αὐτὰ ἄλλοθι μὲν ἅπαξ τίκτει, ἄλλοθι δὲ πλεονάκις· οἷον τὰ πρόβατα ἐν Μαγνησίᾳ καὶ Λιβύῃ τίκτει δίς. τὸ δ᾽ αἴτιον, ἡ πολυχρονία τοῦ τόκου· οὐ γὰρ ἐπιθυμεῖ ὅταν πλησθῇ, ὥσπερ οὐδὲ τροφῆς, τὰ πλήρη. τὰ δὲ δοκοῦντα, ἧττον ὀχείας ἐπιθυμεῖ, διὰ τὸ μὴ γίνεσθαι τὴν κάθαρ-

μα σιν. Διὰ τί τῶν ἀνθρώπων οἱ ἀραιοὺς ἔχοντες τοὺς ὀδόντας, βραχύβιοι ὡς ἐπὶ τὸ πολύ; ἢ ὅτι σημεῖον τοῦ τὸ ὀστοῦν πυκνὸν εἶναι; ὡς ὁ ἐγκέφαλος ἀσθενὴς οὐκ εὔπνοων· ὥστε ὑγρὸς ὢν τὴν φύσιν, ταχὺ σήπεται. καὶ γὰρ τὰ ἄλλα μὴ κινούμενα καὶ ἀπαλμίζοντα. διὸ καὶ ἄνθρωπος τὴν κεφαλὴν δασύτατον, καὶ τὸ ἄρρεν τοῦ θήλεος μακρο-

μβ βιώτερον, διὰ τὰς ῥαφάς. δεῖ δὲ ἰδεῖν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. Διὰ τί δὲ ὅσοι τὴν διὰ τῆς χειρὸς τομὴν ἔχουσι δι᾽ ὅλης, μακροβιώτεροι; ἢ διότι τὰ ἄναρθρα, βραχυβιώτατα, ὡς τὰ ἔνυγρα; εἰ δὲ τὰ ἄναρθρα βραχύβια, δῆλον ὅτι τὰ ἠρθρωμένα τοὐναντίον. τοιαῦτα δὲ ὢν καὶ τὰ φύσει ἄναρθρα, μάλιστα ἤρθρωται· τῆς δὲ χειρὸς τὸ εἴσω, ἀναρ-

μγ θρότατον. Διὰ τί τῶν ζῴων ἄνθρωπος, ἢ μόνον, ἢ μάλιστα διαστρέφεται; ἢ ὅτι ἢ μόνον, ἢ μάλιστα ληπτὸν ἐν τῇ νηπιότητι γίνεται,

μδ ὅτε καὶ διαστρέφεσθαι συμβαίνει πᾶσι. Διὰ τί τῶν ζῴων ἄνθρωπος μάλιστα καπνίζεται; ἢ ὅτι μάλιστα δακρύει· ἡ δὲ κάπνι-

με σις, μετὰ δακρύου; Διὰ τί ἵππος ἵππῳ χαίρει καὶ ἐπιθυμεῖ, ἄνθρωπος δὲ ἀνθρώπῳ, καὶ ὅλως δὲ τὰ συγγενῆ τοῖς συγγενέσι καὶ ὁμοίοις;

οὐ [γὰρ] δὴ ὁμοίως, ὅτι οὐ ζῷον καλόν· ἡ δὲ ἐπιθυμία, τοῦ καλοῦ. ἔδει οὖν τὸ καλὸν ἥδιον εἶναι. νῦν δὲ μᾶλλον λύπαις κάλλος, ἡδύ, τὸ καλὸν καὶ τὸ ἡδύ. οὐδὲ πᾶσα ἡ ἡδονή, ἡ τὸ καλόν, ἡδύ· οἷον φαγεῖν ἢ πιεῖν ἐστὶν ἥδιον ἑτέρῳ, καὶ ἀφροδισιάσαι ἄλλῳ. διότι μὲν οὖν ἕκαστον τῷ συγγενεῖ μιγνύμενον, μάλιστα καὶ ἥδιστα ἀφροδισιάζει, ἄλλο πρόβλημα. ὅτι δὲ καὶ κάλλιστον, οὐκέτι ἀληθές· ἀλλὰ ἡμεῖς τὸ εἰς τὴν συνουσίαν ἡδύ, ὅτι ὁ μὲν καλόν, ὅτι ἐπιθυμοῦντες χαίρομεν ὁρῶντες. καίτοι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐπιθυμιῶν ἔχει ὁμοίως. διψῶντες γάρ, ἥδιον ὁρῶσι τὸ πόμα. τὸ μὲν οὖν πρὸς χρείαν τινὰ καλόν, οὗ καὶ μάλιστα ἐπιθυμοῦμεν, τοῦτο δοκεῖ ἥδιστον εἶναι· τὸ δὲ καθ' αὑτό, οὐκέτι οὕτως. σημεῖον δὲ τούτου· δοκοῦσι γὰρ ἡμῖν καὶ ἄνδρες καλοὶ εἶναι, πρὸς τὴν συνουσίαν βλέψασιν. ἆρ' οὖν οὕτως, ὥστε καὶ ἠαθλῶαι ὁρῶσι μᾶλλον τῶν εἰς συνουσίαν; οὐδέν γε κωλύει, εἰ μὴ ἐπιθυμοῦντες τύχοιμεν. οὕτω δὲ πόμα κάλλιον. εἰ γὰρ διψῶντες τύχοιμεν, ἥδιον ὀψόμεθα.

Διὰ τί ποτε τοῦ μὲν ἀνθρώπου τὰ ἔμπροσθεν δασύτερα τῶν μς
ὄπισθέν ἐστι, τῶν δὲ τετραπόδων τὰ ὄπισθεν; ἢ ὅτι πάντα τὰ δίποδα, τὰ ἔμπροσθεν ἔχει δασύτερα; οἱ γὰρ ὄρνιθες τὸν αὐτὸν τρόπον τοῖς ἀνθρώποις ἔχουσιν. ἢ τὰ ἀσθενέστερα μᾶλλον ἀεὶ σκεπάζειν ἡ φύσις εἴωθεν; ἀσθενὲς δὲ ἕκαστόν ἐστί τινα τρόπον· τῶν δὲ τετραπόδων ἁπάντων, τὰ ὄπισθεν ἀσθενέστερά ἐστι τῶν ἔμπροσθεν, διὰ τὸν τόπον. ὑπὸ γὰρ τῶν ψυχῶν καὶ καυμάτων, μᾶλλον δυνατά ἐστι πάσχειν· τῶν δὲ ἀνθρώπων τὰ ἔμπροσθεν ἀσθενέστερά ἐστι, καὶ τὸ αὐτὸ πέπονθεν.

Διὰ τί ἄνθρωπος τῶν ζῴων μᾶλλον πλαρύνεται; μζ
ἢ ὅτι καὶ κορυζᾷ μάλιστα; τούτου δὲ αἴτιόν ἐστιν, ὅτι τοῦ θερμοῦ ὄντος περὶ τὴν καρδίαν, καὶ πεφυκότος ἄνω φέρεσθαι, τοῖς μὲν ἄλλοις ζῴοις, ἡ κατὰ φύσιν αὐτοῦ φορά ἐστιν ἐπὶ τοὺς ὤμους· ἐνθεῦθεν δὲ ἐξ ἀνακλάσεως ῥιζόμενον, τὸ μέν, ἐπὶ τὸν τράχηλον καὶ τὴν κεφαλὴν φέρεται αὐτοῦ· τὸ δέ, εἰς τὴν ῥάχιν καὶ τὴν ὀσφύν, διὰ τὸ ἐπὶ τὸν αὐ-

τῆς εὐθείας ἐστὶ πάντα ταῦτα, καὶ πρὸς τὴν βάσιν. φερόμενον δὲ ὁμοίως τὸ σῶμα, καὶ τὰ ὑγρὰ μερίζει εἰς αὐτὰ ὁμαλῶς. ἕπεται γὰρ τὰ ὑγρὰ τῷ θερμῷ· διὸ οὐδὲ πάνυ κορυζᾷ τὰ τετράποδα ζῶα, οὐδὲ πτάρνυται· ὁ γὰρ πταρμὸς, ἢ πνεύματος ἀθρόου φορά ἐστιν, ὑγρῶν ἐξατμιζόντων τι μᾶλλον τοῦ σώματος· ἢ ὑγρῶν ἀπέπτων. διὸ περὶ τῶν καταρρόων γίνεται, ἃ [οὐ] συμβαίνει τοῖς ἄλλοις ζῴοις, διὰ τὸ τὴν τοῦ θερμοῦ φορὰν ὁμαλίζειν [ἐν] αὐτοῖς εἰς τὸ πρόσθεν καὶ ὄπισθεν· τοῦ δὲ ἀνθρώπου πρὸς ὀρθῇ πεφυκότος τῇ βάσει, καθάπερ τὰ φυτά, συμβαίνει τοῦ θερμοῦ φορὰν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν γίνεσθαι πλείστην καὶ σφοδροτάτην· φερόμενόν τε ἐνταῦθα, ἀραιοῖ καὶ θερμαίνει τοὺς περὶ αὐτὴν πόρους. ὄντες δὲ τοιοῦτοι, δεκτικοὶ γίνονται τῶν ὑγρῶν μᾶλλον, ἢ οἱ κάτω τῆς καρδίας πόροι. ὅταν οὖν συμβῇ ἐξυγρανθῆναι μᾶλλον τοῦ δέοντος καὶ καταψυχθῆναι, ἔξωθεν συμβαίνει τὸ θερμὸν, ἔσω φυγήν τε ἔχον καὶ συστελλόμενον ἐντὸς, αὔξεσθαι· αὐξανόμενον δὲ, φέρεσθαι ἐπὶ τὴν κεφαλὴν, καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ πόρους· εἰς οὓς ἀκολουθοῦντα τὰ ὑγρὰ, ὄντα λεπτὰ καὶ ἄπεπτα, πληροῖ αὐτούς, καὶ τοὺς καταρρόους ποιεῖ, καὶ πταρμοὺς ὁμοίως. ἐν γὰρ ταῖς ἀρχαῖς τῶν καταρρόων, τὸ θερμὸν προαναφερόμενον τοῦ ὑγροῦ, καὶ πνευματοῦν τοὺς πόρους, τῇ τ' ἐκβολῇ τοῦ πνεύματος τοὺς πταρμοὺς ποιεῖ, καὶ τῇ περὶ τῶν ὑγρῶν ἀναγωγῇ, ἅ ἐστι λεπτὰ καὶ δριμέα. διὸ καὶ συμβαίνει μετὰ τῶν τῆς κορύζης πταρμῶν, ὑδατώδη ἀπομάττεσθαι. πάντων δὲ τούτων ὁρμησάντων, τὰ συνεχῆ καὶ πάθος ἔχοντα ὑγρὰ, ὑφίσταται αὐτοῖς, καὶ ἐμφράττει τοὺς περὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν ῥῖνα πόρους. ὀγκηρότερα γὰρ γινόμενα, καὶ διατείνοντα, ποιεῖ τοὺς περὶ τὴν κεφαλὴν πόρους. σημεῖον δὲ, τὸ μήτ' ἐκτὸς, ἢ δι' αὐτῶν πνεῦμα ἀφίεσθαι. διὸ οὔτε πτάρνυνται, οὔτε ὀσφραίνονται οἱ κορυζῶντες. οἱ δὲ ἄνευ κορύζης γινόμενοι, διὰ μὲν τὰς αὐτὰς αἰτίας γίνονται· μικρὰς

δὲ καὶ

ἢ καὶ ἐλαφρὰς ὑγρὰς λαβόντες. ὥστε συναχθέντα τὰ ὑγρὰ τῷ
θερμῷ, ἐκπνεύματα γενόμενα ὑπὸ αὐτοῦ δι' ὀλιγότητα, εἰσπίπτει κατὰ
τὰς ῥίνας. ποιεῖ δὲ τὸν ψόφον τοῦ πνεύματος, οὐχ ἧττον ἡ βία τῆς φο-
ρᾶς, ἢ τὸ πλῆθος αὐτοῦ. ἐνεχθέντος γὰρ τοῦ θερμοῦ πρὸς ὀρθὴν, πρὸς
τὸν ἐγκέφαλον, καὶ προσπεσόντος αὐτῷ, ἀνακλᾶται ἐπὶ τὰς ῥίνας,
διὰ τὸ τοὺς ταύτῃ πόρους ἐκτὸς ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου διατείνειν. πα-
ρὰ φύσιν οὖν τῆς ἐκτὸς κλάσεως φορᾶς γινομένης ἐπὶ τὰς ῥίνας
τῷ πνεύματι, σφοδρὰν συμβαίνει γίνεσθαι· διὸ ποιεῖ τοὺς ψόφους.
τῶν δὲ ἄλλων ζώων συμβαίνει μάλιστα κορυζᾶν τοὺς ὄρνιθας, διὰ τὸ
μάλιστα ὁμοιόσχημον εἶναι ἀνθρώπῳ· ἧττον δὲ ὁ ἄνθρωπος πάσχει αὐ-
τὸ, ὅτι τὰ πολλὰ κάτω ἔχει τὴν κεφαλὴν, διὰ τὸ τὴν νομὴν ἀπὸ
τῆς γῆς εἶναι. Διὰ τί τὰ θαλάττια ζῶα τῶν ἐν τῇ γῇ μείζω καὶ μη
εὐτραφέστερά ἐστιν; ἢ ὅτι ὁ ἥλιος καταδαπανῶν τὰ περιέχοντα τὴν
γῆν, ἀφαιρεῖται τὴν τροφήν; διὸ καὶ τὰ κατακεκλεισμένα εὐτραφέ-
στερά ἐστι. πάντων οὖν τούτων ἀπήλλακται τὰ θαλάττια ζῶα.

Διὰ τί ποτε τὰ μὲν ἄλλα ζῶα, πλεονάκις τὴν ξηρὰν τροφὴν μθ
ἢ τὴν ὑγρὰν προσάγεται· ὁ δὲ ἄνθρωπος, τὴν ὑγρὰν ἢ τὴν ξη-
ράν; ἢ ὅτι φύσει ὁ ἄνθρωπος θερμότατον; πλείστης οὖν καταψύ-
ξεως δεῖται. Διὰ τί οἱ εὐνοῦχοι οὐ γίνονται φαλακροί; ἢ ὅτι πο- ν
λὺν ἔχουσι τὸν ἐγκέφαλον; τοῦτο δὲ συμβέβηκεν αὐτοῖς, διὰ τὸ μὴ
συγγίνεσθαι ταῖς γυναιξίν. ἡ γὰρ γονή ἐστιν ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου χω-
ροῦσα [διὰ τῆς ῥάχεως.] διὰ τοῦτο οὐ δοκοῦσι καὶ οἱ βόες οἱ ἐκτομίαι
μεγάλα τὰ κέρατα ἔχειν, ὅταν ἐκτμηθῶσι. δοκεῖ δὲ ἡ αὐτὴ αἰτία
εἶναι ὅτι καὶ αἱ γυναῖκες καὶ οἱ παῖδες οὐκ εἰσὶ φαλακροί. Διὰ να
τί τὰ μὲν, εὐθὺς δύνανται δι' αὐτῶν τρέφεσθαι μετὰ τὴν γένεσιν· τὰ
δὲ, οὔ; ἢ ὅσα ὀλιγοχρονιώτερα τῶν μνήμης δεκτικῶν; διὸ ἀπαν-
τᾷ καὶ τελευτᾷ θᾶττον. Διὰ τί ποτε ὁ μὲν ἄνθρωπος, πλείω νβ
τὴν ὑποχώρησιν ποιεῖται τῆς ξηρᾶς τὴν ὑγράν· οἱ δὲ ἵπποι καὶ οἱ

ὄνοι, τὴν ξηράν; ἢ διότι ταῦτα μὲν τὰ ζῶα, πλείονι τῇ τροφῇ χρῆται τῇ ξηρᾷ· ὁ δὲ ἄνθρωπος, ὑγρᾷ μᾶλλον ἢ τῇ ξηρᾷ; πᾶσα δὲ περίπλωσις, ἀπὸ τῆς τροφῆς ἐστι, καὶ ἀπὸ τοῦ πλείονος πλείω. τὰ μὲν οὖν, τῇ ὑγρᾷ μᾶλλον· τὰ δὲ, τῇ ξηρᾷ πλείονι τῇ τροφῇ χρῆται· διότι τὰ μὲν τῶν ζώων, ἐστὶ φύσει ξηρά· τὰ δὲ, ὑγρά. τὰ μὲν οὖν τῇ φύσει ξηρὰ, τοῦ ὑγρᾶς μᾶλλον ἐπιθυμεῖ (ταύτης γὰρ ἐνδεέστερά εἰσι) τὰ δὲ τῇ φύσει ὑγρὰ, τῆς ξηρᾶς· ταύτης γὰρ ἐνδεέστερα καθέστηκεν.

νγ Διὰ τί ὄρνιθες καὶ ἄνθρωποι καὶ τῶν ζώων τὰ ἀνδρεῖα, σκληρότερα; ἢ ὅτι ὁ θυμὸς μετὰ θερμότητος; ὁ γὰρ φόβος, κατάψυξις. ὅσων οὖν τὸ αἷμα ἔνθερμόν ἐστι, καὶ ἀνδρεῖα καὶ θυμοειδῆ· τὸ δὲ αἷμα, τροφή. ὅσα δὲ θερμῷ τρέφεται τῶν φυομένων, σκληρότερα πάντα.

νδ Διὰ τί τέρατα τίκτουσι μάλιστα τὰ τετράποδα τὰ μὴ μεγάλα· ἄνθρωπος δὲ, καὶ τὰ μεγάλα, ἧττον, οἷον ἵπποι καὶ ὄνοι; ἢ ὅτι πολύγονα ταῦτα, οἷον κύνες, καὶ ὗες, καὶ αἶγες, καὶ πρόβατα, πολὺ μᾶλλον τῶν μεγάλων; ἐκείνων δὲ τὰ μὲν ὅλως μονότοκα, τὰ δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. τὰ δὲ τέρατα γίνονται, ἐπαλλαττόντων τῶν σπερμάτων ἀλλήλοις, καὶ συγχεομένων ἐν τῇ ἐξόδῳ τῆς γονῆς, ἢ ἐν τῇ μίξει τῇ ἐν τῇ ὑστέρᾳ τῆς θηλείας· διὸ καὶ ὄρνιθες αὐτὰ ποιοῦσι. τὰ γὰρ ὠὰ [δίδυμα] τίκτουσι. τὰ δὲ τέρατα, ἐκ τῶν διδύμων γίνεται, ὧν ἡ λέκιθος τῷ ὑμένι οὐ διαιρεῖται.

νε Διὰ τί ἡ κεφαλὴ δασεῖα τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον τοῦ ἄλλου σώματος, καὶ οὐ κατὰ λόγον· τοῖς δὲ ἄλλοις ζώοις τοὐναντίον; ἢ ὅτι καὶ τῶν ἄλλων, τὰ μὲν, εἰς ὀδόντας ἐκδίδωσι καθ' ὑπερβολὴν τῆς τροφῆς· τὰ δὲ, εἰς κέρατα· τὰ δὲ, εἰς τρίχας; ὅσα μὲν εἰς κέρατα, ἧττον τὴν κεφαλὴν ἔχει δασεῖαν· ἐκεῖ γὰρ ἀνήλωται· ὅσα δὲ εἰς ὀδόντας, μᾶλλον μὲν τῶν κερατοφόρων· ἔχει γὰρ λοφίαν· ἧττον δὲ τῶν τοιούτων, οἷον ὀρνέων. ἔχουσι γὰρ ταῦτα καὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων· ὃ ἐκείνοις πολλαχῇ διὰ πλῆθος, τοῦτο εἰς κεφαλὴν ἐκδίδωσιν. οὐδὲ γὰρ οὐδὲν ἔχει, οὐδὲ πολὺ οὕτως ὥστε πανταχῇ.

νϛ Διὰ τί ἄνθρωπος μό-

νος

νος τῶν ζῴων πολιὰς ἔχει; ἢ ὅτι τὰ μὲν πλεῖστα τῶν ζῴων, ῥυάδα τὴν τρίχα διὰ πολὺ ἔτος ἔχει, οἷον ἵππος, βοῦς; ἔνια δὲ, ῥυάδα μὲν οὐκ ἔχει, βραχύβια δέ εἰσι, καθάπερ πρόβατον καὶ ἄλλα· οὐ γὰρ ἡ θρὶξ ὥσπερ οὐ γηράσκουσα, οὐδὲ πολιοῦται. ὁ δὲ ἄνθρωπος, οὐδὲ ῥυάδα ἔχει τὴν τρίχα, μακρόβιόν τέ ἐστιν· ὥστε ὑπὸ τοῦ χρόνου παλαιοῦται.

Διὰ τί ὅσοις τὰ ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ κάτω μείζονα, ἢ τὰ πρὸς τὰ στήθη, βραχύβιοι καὶ ἀσθενεῖς; ἢ ὅτι ἡ κοιλία ψυχρὰ διὰ μικρότητα· ὥστε οὐ πεπτική, ἀλλὰ περιττωματική; οἱ δὲ τοιοῦτοι, νοσεροί. νζ

Διὰ τί τὰ μὲν γένη τῶν ζῴων, οὐ μόνον ἐξ ἀλλήλων, ἀλλὰ καὶ αὐτόματα· τὰ δὲ, ἐξ ἀλλήλων μόνον, οἷον ἄνθρωπος καὶ ἵππος; ἢ κἂν εἰ καὶ μὴ δι' ἑτέρας αἰτίας, ἀλλ' ὅτι τοῖς μὲν ὀλίγος ὁ χρόνος τῆς γενέσεως· ὥστε ἡ γεννητικὴ ὥρα ὑπερτείνει, καὶ ἐνδέχεται γενέσθαι ἐν τῇ μεταβολῇ τῶν ὡρῶν; τῶν δὲ πολὺ ἡ γένεσις ὑπερτείνει. ἐνιαύσιοι γὰρ, ἢ δεκάμηνοί εἰσιν· ὥστε ἀνάγκη γίνεσθαι, ἢ ἐξ ἀλλήλων γίνεσθαι. νη

Διὰ τί τῶν Αἰθιόπων οἱ μὲν ὀδόντες, λευκοί, καὶ λευκότεροι ἢ οἱ τῶν ἄλλων· οἱ δὲ ὄνυχες, οὐκ ἔτι; ἢ οἱ μὲν ὄνυχες, ὅτι καὶ τὸ δέρμα μέλαν, καὶ μελάντερον ἢ τῶν ἄλλων· οἱ δὲ ὄνυχες ἐκ τοῦ δέρματος φύονται; οἱ δὲ ὀδόντες λευκοὶ διὰ τί; ἢ ὅτι ἐξ ὧν ὁ ἥλιος τὸ ὑγρὸν ἐξάγει, ἄνευ τοῦ ἐπιβάπτειν λευκαίνεται, οἷον καὶ τὸν κηρόν; τὸ μὲν οὖν δέρμα ἐπιβάπτει, [τοὺς δὲ ὀδόντας οὐκ ἐπιβάπτει,] ἀλλὰ τὸ ὑγρὸν διὰ τὴν ἀλέαν ἐξατμίζεται ἐξ αὐτῶν. νθ

Διὰ τί τὰ μὲν, ἀφαιρουμένης τῆς κεφαλῆς, ἀποθνήσκει εὐθύς, ἢ ταχύ· τὰ δὲ, οὔ; ἢ ὅσα ἄναιμα καὶ ὀλιγότροφα, τοῦτο πάσχει; οὔτε τροφῆς γὰρ δεῖται βραχύ· οὔτε ἐγχεῖται αὐτῶν τὸ θερμὸν ἐν τῷ ὑγρῷ· ὧν ἄνευ οὐχ οἷόν τε ζῆν τοῖς ἐναίμοις. τούτοις δὲ οἷόν τέ ἐστιν ἀπνευστί. ζῆν γὰρ δύναται πολὺ μᾶλλον. ἡ δὲ αἰτία ἐν ἑτέροις εἴρηται. ξ

Ὅσα περὶ φωνῆς. ια.

Διὰ τί τῶν αἰσθήσεων ἐκ γενετῆς μάλιστα τὴν ἀκοὴν πηρου- α

ται; ἢ ὅτι ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς εἶναι δόξειεν, ἥ τε ἀκοὴ καὶ ἡ φωνή; ῥᾷστα δὲ δοκεῖ διαφθείρεσθαι ἡ διάλεκτος οὖσα εἶδος φωνῆς, καὶ χαλεπώτατα ἐπιτελεῖσθαι. σημεῖον δέ, ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι πολὺν χρόνον ἐνεοί ἐσμεν, εἶτα ὀψέ ποτε ψελλίζομεν. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ὅλως οὐδὲ λαλοῦμεν οὐδένα, διά τε τὸ τὴν διάλεκτον εὔφθαρτον εἶναι. τὴν [αὐτὴν] δὲ ἀρχὴν ἀμφοτέρων εἶναι, καὶ τῆς διαλέκτου (φωνὴ γάρ τις καὶ τῆς ἀκοῆς) ὥσπερ καὶ εἰ συμβεβηκότος ῥᾷστα τῶν αἰσθήσεων φθείρεται, καὶ οὐ καθ' αὐτὴν, ἡ ἀκοή. τεκμήριον δέ ἐστι καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ζῴων λαβεῖν, ὅτι παντελῶς εὔφθαρτός ἐστιν ἡ ἀρχὴ τῆς διαλέκτου. λαλεῖ γὰρ οὐθὲν τῶν ἄλλων ζῴων, πλὴν ἀνθρώπου, καὶ οὗτοι δὲ ὀψέ ποτε, καθάπερ εἴρηται.

β Διὰ τί οἱ κωφοὶ πάντες διὰ τῶν ῥινῶν φθέγγονται; ἢ διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι τοῦ ἐνεοὺς εἶναι; οἱ δὲ ἐνεοὶ λαλοῦσι διὰ τῶν ῥινῶν. ταύτῃ γὰρ αὐτῶν ἐκπίπτει τὸ πνεῦμα, διὰ τὸ τῷ στόματι μεμυκέναι. μεμύκασι δέ, ὅτι οὐθὲν εἰς φωνὴν χρῶνται τῇ γλώττῃ.

γ Διὰ τί μεγαλόφωνοι πάντες εἰσὶν οἱ θερμοὶ τὴν φύσιν; ἢ ὅτι ἀνάγκη καὶ ἀέρα πολὺν καὶ ψυχρὸν ἐν τούτοις εἶναι; ἕλκει γὰρ θερμὸν καὶ πνεῦμα πρὸς ἑαυτὸ καὶ ἀέρα, καὶ πλείω τὸ πλεῖον. ἡ δὲ μεγάλη φωνή ἐστιν ἐν τῷ πολὺν ἀέρα κινεῖν· καὶ ὀξεῖα, ἐν τῷ ταχέως· βαρεῖα δέ, ἡ ἐν τῷ βαρέως.

δ Διὰ τί οἱ κωφοὶ πάντες διὰ τῶν ῥινῶν φθέγγονται; ἢ διὰ τὸ βιαιότερον πνεῖν τοὺς κωφούς; ἐγγὺς γὰρ τοῦ ἐνεοὶ εἶναι εἰσί. διΐσταται οὖν τῶν μυκτήρων ὁ πόρος ὑπὸ [τοῦ] πνεύματος· οἱ τοιοῦτοι δὲ διὰ ῥινῶν φθέγγονται.

ε Διὰ τί εὐηκοώτερα τὰ τῆς νυκτός; ἢ ὅτι μᾶλλον ἠρεμία, διὰ τὴν τοῦ θερμοτάτου ἀποισίαν· διὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀταρακτότερα; ὁ γὰρ ἥλιος ὁ κινῶν.

ϛ Διὰ τί πόρρωθεν αἱ φωναὶ ὀξύτεραι δοκοῦσιν εἶναι; οἱ γοῦν μιμούμενοι τοὺς σφόδρα πόρρω ὄντας καὶ βοῶντας, ὀξὺ φθέγγονται, καὶ ὅμοιον τοῖς ἀπηχοῦσι· καὶ τῆς ἠχοῦς ὀξύτερος φαίνεται ὁ ψόφος. ἔστι δὲ πόρρω· ἀνακλᾶται γάρ.

οὐκοῦν ἐπεὶ ὀξὺ μὲν ἐν ψόφῳ τὸ ταχὺ, βραδὺ δὲ τὸ βαρὺ, ἔδει βραδυτέρας πόρρωθεν φαίνεσθαι τὰς φωνάς. τὰ γὰρ αὖ φερόμενα πάντα, βραδύτερον φέρεται ὅσῳ ἂν ἀπέχῃ τῆς ἀρχῆς πλεῖον, καὶ τέλος πίπτει. πότερ' οὖν ὅτι οἱ μιμούμενοι ἀμυδρῶς τῇ φωνῇ μιμοῦνται, καὶ λεπτὴν τὴν πόρρωθεν φωνήν; λεπτὴ δὲ βαρεῖα οὐκ ἔστιν. τὸ δὲ μικρὸν καὶ ἀμενηνὸν φθέγγεσθαι βαρὺ, ἀλλ' ὀξὺ ἀνάγκη. ἢ οὐ μόνον οἱ μιμούμενοι διὰ τοῦτο μιμοῦνται, ἀλλὰ καὶ οἱ ψόφοι αὐτοὶ ὀξύτεροι γίνονται; αἴτιον δὲ, ὅτι ὁ ἀὴρ φερόμενος, ποιεῖ τὸν ψόφον· καὶ ὥσπερ τὸ πρῶτον ψοφεῖ τὸ κινῆσαι τὸν ἀέρα, οὕτω δεῖ πάλιν ποιῆσαι τὸν ἀέρα ἀεὶ ἄλλον κινοῦντα εἶναι, τὸ δὲ, κινούμενον. διὸ ὁ ψόφος συνεχὴς, ὅτι ἀεὶ ἐκδέχεται κινοῦντα κινῶν, ἕως ἂν ἀπομαρανθῇ, ὃ ἐπὶ τῶν σωμάτων ἐστὶ τὸ πεσεῖν, ὅταν μηκέτι δύνηται ὠθεῖν ὁ ἀὴρ, ἔνθα μὲν τὸ βέλος, ἔνθα δὲ τὸν ἀέρα. ἡ μὲν γὰρ φωνὴ ἐστὶν ἡ συνεχὴς, ἀέρος ὠθουμένου ὑπ' ἀέρος· τὸ δὲ βέλος φέρεται, σώματος ὑπ' ἀέρος κινουμένου. ἐνταῦθα μὲν οὖν ἀεὶ τὸ αὐτὸ φέρεται σῶμα, ἕως ἂν καταπέσῃ. ἐκεῖ δὲ ἀεὶ ἕτερος ἀήρ. καὶ τὸ πρῶτον ἐλάττω, θᾶττον μὲν κινεῖται, ὑπ' ἐλάττω δέ· διὸ πόρρω ὀξύτεραι καὶ λεπτότεραι αἱ φωναί. τὸ γὰρ θᾶττον, ὀξὺ, ὥσπερ καὶ διηπόρηται. ὥσπερ ἡ αὐτὴ αἰτία, δι' ἣν καὶ οἱ μὲν παῖδες καὶ οἱ κάμνοντες ὀξὺ φθέγγονται· οἱ δὲ ἄνδρες καὶ οἱ ὑγιαίνοντες, βαρύ. τὸ δὲ τοῖς ἐγγὺς μὴ ἐπίδηλον εἶναι τὴν φωνὴν, ἢ βαρυτέραν ἢ ὀξυτέραν γινομένην, καὶ ὅλως μὴ ὁμοίως ἔχειν τοῖς ῥιπτουμένοις βάρεσιν, αἴτιον, ὅτι τὸ μὲν ῥιφθὲν, ἓν αἴτιον φέρεται ἀεὶ τὸ αὐτό· ὁ δὲ ψόφος, ἀήρ ἐστιν ὠθούμενος ὑπὸ ἀέρος. διὸ καὶ τὸ μὲν, εἰς ἓν πίπτει· ἡ δὲ φωνὴ, πανταχῇ· ὥσπερ ἂν εἰ τὸ ῥιφθὲν ἅμα φερόμενον, ἀπείρως ῥιφθείη, καὶ ἔπι εἰς τοὔπισθεν.

Διὰ τί αἱ νεηλιφεῖς οἰκίαι μᾶλλον ἠχοῦσιν; ἢ ὅτι μᾶλλον ἀνά- ζ
κλασις ἐστὶ διὰ τὴν λειότητα; λειότεραι δὲ, διὰ τὸ ἀρραγὲς καὶ [τὸ] συνεχές. δεῖ δὲ μὴ παντελῶς ὑγραὶ, ἀλλ' ἤδη ξηρὰν λαμβάνειν.

ἀπὸ πηλοῦ γὰρ οὐκ ἔστιν ἀνάκλασις. διὰ ταῦτα γὰρ καὶ τὰ κονιάματα μᾶλλον ἠχεῖ. συμβαίνει δὲ ἴσως καὶ ἡ ἀκινησία τοῦ ἀέρος. ἀθρόος

η γὰρ ἰὼν, μᾶλλον ἀποπλήττεται τὸν προσπίπτοντα. Διὰ τί ἐάν τις πίθον καὶ κεράμια κενὰ κατορύξῃ καὶ πωμάσῃ, μᾶλλον ἠχεῖ τὰ οἰκήματα· καὶ ἐὰν φρέαρ ἢ λάκκος ᾖ ἐν τῇ οἰκίᾳ; [ἢ] ὅτι ἐπεὶ ἀνάκλασις ἡ ἠχὼ, δεῖ περιειλημμένον ἀθρόον εἶναι τὸν ἀέρα, καὶ ἔχειν πρὸς ὃ ἀνακλασθήσεται, προσπίπτον πυκνὸν καὶ λεῖον; οὕτω γὰρ μάλιστα ἦχος γίνεται. τὸ μὲν οὖν φρέαρ καὶ ὁ λάκκος, ἔχει τὴν στενότητα καὶ τὴν ἄθροισιν· οἱ δὲ πίθοι καὶ τὰ κεράμια, καὶ τὴν πυκνότητα τῶν περιεχόντων. ὥστε ἐξ ἀμφοτέρων τὸ συμβαῖνον. καὶ γὰρ τὰ κοῖλα μᾶλλον ἠχεῖ. διὰ τοῦτο καὶ ὁ χαλκὸς μάλιστα τῶν ἄλλων. ὅτι δὲ κατορωρυγμένα, οὐθὲν ἄτοπον. ἡ γὰρ φωνὴ φέρεται κάτω οὐχ ἧττον. ὅλως

θ δὲ πανταχῇ δοκεῖ καὶ κύκλῳ φέρεσθαι. Διὰ τί δὲ μᾶλλον, ἐὰν κατορύξῃ τις, ἠχεῖ, ἢ ἐὰν μή; ἢ ὅτι περιεστεγμένα μᾶλλον εἰς αὐτὰ δέχεται καὶ κατέχει τὸν ἀέρα; συμβαίνει δὲ καὶ τὴν πληγὴν σφοδροτέραν

ι γίνεσθαι. Διὰ τί τὸ ὕδωρ τὸ ψυχρὸν ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀγγείου διαχεόμενον, ὀξύτερον ποιεῖ τὸν ψόφον; ἢ ὅτι θᾶττον ἡ φορά; βαρύτερον γάρ. ἡ δὲ θᾶττον, ὀξύτερον ποιεῖ τὸν ψόφον. τὸ δὲ θερμὸν, καὶ τῇ μανότητι καὶ τῇ ἀναφορᾷ κουφίζει. παρόμοιον δὲ, ὅτι καὶ αἱ δᾷδες

ια καιόμεναι ἀσθενεστέραν τὴν πληγὴν ποιοῦσι. Διὰ τί τοῖς ἠγρυπνηκόσιν ἡ φωνὴ βραχυτέρα; ἢ διότι ὑγρότερον τὸ σῶμα, διὰ τὴν ἀπεψίαν, καὶ οὐχ ἥκιστα περὶ τὸν ἄνω τόπον; διὸ καὶ βάρος ἐν τῇ κεφαλῇ· ὑγρότητός τε περὶ τὸν βρόγχον οὔσης, ἀνάγκη καὶ βραχυτέραν εἶναι τὴν φωνήν. ἡ μὲν γὰρ βραχύτης, διὰ τὴν ἀνωμαλίαν· ἡ δὲ βαρύτης, διὰ τὴν ἔμφραξιν· βαρυτέρα γὰρ ἡ φορά.

ιβ Διὰ τί μετὰ τὰ σιτία, τάχιστα ἀπορρήγνυται ἡ φωνή; ἢ ὅτι κοπτόμενος μὲν ὁ τόπος, ἐκθερμαίνεται· θερμαινόμενος δὲ, ἕλκει τὴν ὑγρότητα; πλείων δὲ αὕτη καὶ ἑτοιμοτέρα διὰ τὴν προσφοράν.

Διὰ

Διὰ τί οἱ κλαίοντες, ὀξὺ φθέγγονται· οἱ δὲ γελῶντες, βαρύ; ἢ ιγ
ὅτι οἱ μὲν, ὀλίγον κινοῦσι πνεῦμα δι' ἀσθένειαν· οἱ δὲ, σφοδρῶς· ὃ
ποιεῖ ταχὺ φέρεσθαι τὸ πνεῦμα; τὸ δὲ ταχὺ, ὀξύ. καὶ γὰρ ἀπὸ συν-
τόνου τοῦ σώματος ῥιπτούμενον, ταχὺ φέρεται. ὁ δὲ γελῶν, τοὐναντίον,
διαλελυμένως· οἱ δὲ ἀσθενεῖς, ὀξύ· ὀλίγον γὰρ ἀέρα κινοῦσιν· οἱ δὲ,
ἐπιπολῆς. ἔτι οἱ μὲν γελῶντες, θερμὸν πνεῦμα ἀφιᾶσιν· οἱ δὲ κλαί-
οντες, ὥσπερ καὶ ἡ λύπη κατάψυξίς ἐστι [τοῦ] τόπου τοῦ περὶ τὰ στή-
θη, καὶ τὸ πνεῦμα ψυχρότερον ἀφιᾶσι. τὸ μὲν οὖν θερμὸν, πολὺν ἀέ-
ρα κινεῖ, ὥστε βραδέως φέρεσθαι· τὸ δὲ ψυχρὸν, ὀλίγον. συμβαίνει δὲ
τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν αὐλῶν. οἱ γὰρ θερμοὶ τῷ πνεύματι αὐλοῦντες, πο-
λὺ βραδύτερον αὐλοῦσιν. Διὰ τί οἱ παῖδες καὶ τὰ ἄλλα τῶν ιδ
ζώων τὰ νέα, ὀξύτερον φθέγγονται τῶν τελείων, καὶ ταῦτα τῆς ὀξύ-
τητος σφοδροτάτης οὔσης; ἢ ἡ φωνὴ ἐστὶν ἀέρος κίνησις, καὶ ἡ θάττων
ὀξυτέρα; ῥᾷον δὲ καὶ θᾶττον ὁ ὀλίγος τοῦ πολλοῦ κινεῖται ἀήρ. κινεῖται
δὲ, ἢ συγκρινόμενος, ἢ διακρινόμενος ὑπὸ θερμοῦ. ἐπεὶ δὲ ἡ μὲν εἰσ-
πνοὴ ἐστὶ ψυχροῦ εἰσαγωγὴ, συγκρίνοιτ' ἂν ἐν αὐτῇ ὁ ἐν ἡμῖν ἀήρ· ἡ
δὲ ἐκπνοὴ, θερμοῦ κινήσαντος ἀέρα, γίνοιτ' ἂν ἡ φωνή. ἐκπνέοντες
γὰρ, οὐκ εἰσπνέοντες, φωνοῦμεν. ἐπεὶ δὲ τὰ νέα θερμότερά ἐστι τῶν
πρεσβυτέρων, καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς πόρους στενωτέρους ἔχει, ἐλάττω ἂν
ἀέρα ἔχοιεν ἐν ἑαυτοῖς. ὄντος δὲ τοῦ τε κινουμένου ἐλάττονος, καὶ τοῦ
κινοῦντος θερμοῦ πλείονος ἐν αὐτοῖς, θᾶττον ἂν δι' ἄμφω ἡ κίνησις
γίνοιτο τοῦ ἀέρος· ἡ δὲ θᾶττον, ὀξυφωνοτέρα ἂν εἴη, διὰ τὰ προει-
ρημένα. Διὰ τί οἱ κλαίοντες, ὀξὺ φθέγγονται· οἱ δὲ γελῶντες, ιε
βαρύ; ἢ ὅτι οἱ μὲν κλαίοντες, συντείνοντες καὶ συνάγοντες τὸ στό-
μα φωνοῦσι; τῇ τε δὴ συντονίᾳ κινεῖται ταχὺ ὁ ἐν αὐτοῖς ἀήρ, καὶ τῷ
διὰ στενοῦ τοῦ στόματος φέρεσθαι, θᾶττον φέρεται. δι' ἄμφω οὖν ὀ-
ξεῖα γίνεται ἡ φωνή. οἱ δὲ γελῶντες, ἀνέντες τὸν τόνον γελῶσι, καὶ κεχηνό-
τες. ἐκπέμποντες οὖν διὰ τοῦτο εὐρέως καὶ βραδέως τὸν ἀέρα,

ις εἰκότως βαρυφωνοῦσι. Διὰ τί οἱ ἄγονοι, οἷον παῖδες, γυναῖ-
κες, καὶ οἱ ἤδη γέροντες, καὶ οἱ εὐνοῦχοι, ὀξὺ φθέγγονται· οἱ δὲ ἄνδρες,
βαρύ; ἢ καθάπερ ἡ γραμμὴ καὶ τὰ ἄλλα λεπτὰ, ἓν διάστημα ἔχει,
τὰ δὲ παχέα, πλείω· οὕτω καὶ ἡ λεπτὴ φωνὴ, ἓν, ἡ πλείω; ἐχόντων
οὖν τῶν προειρημένων πνεῦμα ἀσθενὲς, κινεῖ αὐτῷ ἀέρα ὀλίγον. ἐ-
λάχιστος δέ ἐστιν, ὁ ἓν διάστημα ἔχων· ὥστε ἔσται λεπτὸς διὰ τὰ προει-
ρημένα, καὶ ἡ ἀπ' αὐτοῦ φωνὴ γινομένη τοιαύτη· ἡ δὲ λεπτὴ φωνὴ, ὀ-
ξεῖά ἐστιν. οἱ μὲν οὖν ἄγονοι, διὰ ταῦτα ὀξύφωνοί εἰσιν· οἱ δὲ ἄν-
δρες, ἰσχύοντες τῷ πνεύματι, πολὺν ἀέρα κινοῦσι. πολὺς δὲ ὢν, βρα-
δέως ἂν κινοῖτο καὶ βαρεῖαν φωνὴν ποιεῖ. ἐποίει γὰρ ἥ τε λεπτὴ καὶ τα-
χεῖα κίνησις, ὀξεῖαν φωνήν· ὧν οὐδέτερον ἐπὶ τοῦ ἀνδρὸς συμβαίνει
ιζ γίνεσθαι. Διὰ τί αἱ φωναὶ βαρύτεραι ἡμῖν εἰσι τοῦ χειμῶνος;
ἢ ὅτι παχύτερος ὁ ἀήρ ἐστι τότε, καὶ ὁ ἐν ἡμῖν καὶ ὁ ἐκτός; παχυτέ-
ρου δὲ ὄντος, βαρυτέρα ἡ κίνησις γίνεται· ὥστε ἡ φωνὴ βαρυτέρα.
ἔτι ὑπνωτικώτεροί ἐσμεν τοῦ χειμῶνος ἢ τοῦ θέρους, καὶ καθεύδο-
μεν πλείω χρόνον. ἐκ δὲ τῶν ὕπνων, βαρύτεροί ἐσμεν. ἐν ᾧ οὖν
πλείονα χρόνον καθεύδομεν ἢ ἐγρηγόραμεν, (τοιοῦτο δέ ἐστιν ὁ χει-
μών) ἐν τούτῳ ἂν εἴημεν βαρυφωνότεροι, ἢ ἐν ᾧ τοὐναντίον. τοῦ γὰρ
μεταξὺ τῆς ἐγέρσεως ὄντος ὀλίγου χρόνου, ἡ ἐν τῷ ὕπνῳ ἕξις γινο-
ιη μένη, διαμένει πρὸς τὴν καθύπνωσιν. Διὰ τί ἐκ τῶν πό-
των καὶ τῶν ἐμέτων, καὶ ἐν τοῖς ψύχεσι, βαρύτερον φθέγγονται; ἢ διὰ
τὴν ἔμφραξιν τοῦ φάρυγγος τὴν γινομένην ὑπὸ τοῦ φλέγματος;
ἐπικατασπᾷ γὰρ ῥευμάτιον εἰς αὐτόν· καὶ τοῖς μὲν ὁ ἔμετος ἢ ὁ πό-
τος, τοῖς δὲ ἡ ὥρα καὶ τὸ συμπλήρωμα, στενότερον ποιεῖ τὸν φάρυγ-
γα. ὥστε βραδυτέρα γίνεται ἡ φορὰ τοῦ πνεύματος. ἡ δὲ βραδεῖα
ιθ φορὰ, καὶ βαρεῖαν ποιεῖ φωνήν. Διὰ τί ἐγγύθεν μὲν, ἡ βαρυ-
τέρα μᾶλλον ἐξακούεται· πόῤῥωθεν δὲ, ἧττον; ἢ διότι ἡ βαρυτέρα
φωνὴ, πλείω μὲν ἀέρα κινεῖ, οὐκ εἰς μῆκος δέ; πόῤῥωθεν μὲν οὖν
ἧττον

ἧττον ἀκούομεν, διότι ἔσω ἔλαττον κινεῖται· ἐγγύθεν δὲ μᾶλλον, διότι
πλείων ἡμῖν ἀὴρ πρὸς τὸ αἰσθητήριον προσπίπτει. ἢ δὲ ὀξέα πόρρω
ἀκούεται, ὅτι λεπτότερα ἐστί. τὸ δὲ λεπτὸν, τὴν εἰς μῆκος αὔξησιν ἔχει.
λέγοι δὲ ἄν τις, ὅτι καὶ θᾶττόν ἐστιν ἡ ποιοῦσα αὐτὴν κίνησις. εἴη δὴ ἂν
τοῦτο, εἰ πυκνὸν μὲν, στενὸν δὴ εἴη τὸ κινοῦν πνεῦμα τὸν ἀέρα. ὅ, τε γὰρ
ὀλίγος, εὐκινητότερός ἐστιν ἀήρ· (κινεῖται γὰρ ὀλίγος ὑπὸ τοῦ στενοῦ)
καὶ τὸ πυκνὸν πλείους πληγὰς ποιεῖ, αἳ τὸν ψόφον ποιοῦσιν. ἰδεῖν δὲ ἔ-
στι τοῦτο ἐπὶ τῶν ὀργάνων. αἱ γὰρ λεπτότεραι χορδαὶ, ὀξύτεραί εἰ-
σι, τῶν ἄλλων τῶν αὐτῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς. Διὰ τί ἡ φω- κ
νὴ ὀξυτέρα φαίνεται τοῖς μακροτέρω ἀφεστηκόσι, τοῦ ὀξέος ὄντος ἐν
τῷ ταχέως φέρεσθαι· τὸ δὲ μακροτέρω φερόμενον, βραχύτερον
κινεῖται; ἢ ὅτι ἡ ὀξύτης τῆς φωνῆς, οὐ μόνον ἐστὶν ἐν τῷ ταχέως κινεῖσθαι,
ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ λεπτότατον ψόφον γίνεσθαι; τοῖς δὲ μακροτέρω ἀφε-
στηκόσιν, ἀεὶ λεπτοτέρα ἡ φωνὴ ἀφικνεῖται, διὰ τὴν ὀλιγότητα τοῦ ἀέ-
ρος τοῦ κινουμένου. μαραίνεται γὰρ ἡ κίνησις. μαραινόμενος δὲ ὁ ἀρι-
θμὸς, εἰς τὸ ἓν μὲν τελευτᾷ, σῶμα δὲ εἰς διάστημα ἕν, ὅ ἐστιν ἐν σώ-
ματι λεπτότης. ὁμοίως δὲ [καὶ] ἐν φωνῇ. Διὰ τί καὶ οἱ γεγυ- κα
μνασμένοι καὶ οἱ ἀσθενεῖς ὀξὺ φθέγγονται; ἢ ὅτι οἱ μὲν ἀσθενεῖς, ὀλί-
γον ἀέρα κινοῦσιν, ὁ δὲ ὀλίγος τοῦ πλείονος θᾶττον φέρεται· οἱ δὲ γε-
γυμνασμένοι, ἰσχυρῶς κινοῦσι τὸν ἀέρα. ὁ δὲ ἰσχυρῶς κινούμενος ἀὴρ,
θᾶττον φέρεται. τὸ δὲ ταχὺ ἐν φορᾷ, ἐν φωνῇ ὀξύ ἐστιν. Διὰ κβ
τί τοῖς μετὰ τὰ σιτία κεκραγόσιν ἡ φωνὴ διαφθείρεται; καὶ πάντας
ἂν ἴδοιμεν τοὺς φωνασκοῦντας, οἷον ὑποκριτὰς καὶ χορευτὰς, καὶ
τοὺς ἄλλους τοὺς τοιούτους, ἕωθέν τε καὶ νήστεις ὄντας, τὰς μελέτας ποιου-
μένους; ἢ τὸ διαφθείρεσθαι τὴν φωνὴν, οὐθὲν ἕτερόν ἐστιν, ἢ τὸν τόπον
διαφθείρεσθαι καθ' ὃν τὸ πνεῦμα διεξέρχεται; διὸ καὶ οἱ βραγχιῶν-
τες διαφθείρονται τὰς φωνὰς, οὐ διὰ τὸ πνεῦμα γίνεσθαι χεῖρον, ὃ ποιεῖ
τὴν φωνὴν, ἀλλὰ τῷ τετραχῦνθαι τὴν ἀρτηρίαν. ὑπὸ δὲ τῆς θερ-

μασίας τῆς σφοδρᾶς μάλιστα τραχύνεσθαι πέφυκεν ὁ τόπος οὗτος.
διὸ καὶ οὔθ' οἱ πυρέττοντες, οὔθ' οἱ σφόδρα πεπυρεχότες, εὐθὺς μετὰ
τὴν ἄνεσιν τοῦ πυρετοῦ ᾄδειν δύνανται. τετράχυνται γὰρ ὁ φάρυγξ αὐ-
τοῖς, διὰ τὴν θερμασίαν. ἀπὸ δὲ τῶν σιτίων εἰκὸς εἶναι τὸ πνεῦμα,
καὶ πολὺ καὶ θερμόν. τὸ δὲ τοιοῦτον, εὔλογόν ἐστι διεξιὸν, ἑλκοῦν τε καὶ
τραχύνειν τὴν ἀρτηρίαν. τούτου δὲ συμβαίνοντος, εἰκότως ἡ φωνὴ
κγ διαφθείρεται. Διὰ τί, εἴπερ ἡ φωνή ἐστιν ἀήρ τις ἐσχηματισμέ-
νος καὶ φερόμενος, διαλύεται πολλάκις τὸ σχῆμα· ἡ δὲ ἠχὼ, ἡ γινομένη
πληγέντος τοῦ τοιούτου πρός τι στερεὸν, οὐ διαλύεται αὕτη, ἀλλὰ σα-
φῶς ἀκούομεν αὐτῆς; ἢ ὅτι ἀνάκλασίς ἐστιν, ἀλλ' οὐ κατάκλασις; οὕ-
τω δὲ τὸ θ' ὅλον διαμένει, καὶ δύο μέρη ὁμοιοσχήμονα ἐξ αὐτοῦ γίνεται.
πρὸς ὁμοίαν γὰρ γωνίαν ἐστὶν ἡ ἀνάκλασις. διὸ καὶ ὁμοία γίνεται ἡ τῆς
κδ ἠχοῦς φωνὴ τῇ ἐξ ἀρχῆς. Διὰ τί τῶν μὲν ἄλλων ζώων τὰ νέα
καὶ νήπια, ὀξύτερον φθέγγονται τῶν τελείων· οἱ δὲ μόσχοι, βαρύτερον
τῶν τελείων βοῶν; ἢ ὅτι ἐν ἑκάστῳ γένει τὸ νήπιον ὅμοιόν ἐστι τῷ ἐν
αὐτῷ θήλει; τῶν βοῶν δὲ αἱ θήλειαι, βαρύτερον φθέγγονται τῶν ἀρ-
ρένων· οἱ δὲ μόσχοι, ταύταις ὁμοιότεροί εἰσιν, ἢ τοῖς ἄρρεσι· τὰ δὲ ἄλλα,
κε τοὐναντίον. Διὰ τί ὅταν ἀχυρωθῶσιν αἱ ὀρχῆστραι, ἧττον οἱ χο-
ροὶ γεγώνασιν; ἢ διὰ τὴν τραχύτητα προσπίπτουσα ἡ φωνὴ, οὐ
πρὸς λεῖον τὸ ἔδαφος, ἧττον γίνεται μία· ὥστ' ἐλάττων; οὐ γὰρ συνε-
χής. ὥσπερ καὶ τὸ φῶς ἐπὶ τῶν λείων μᾶλλον [φαίνει,] διὰ τὸ μὴ
κϛ διαλαμβάνεσθαι τοῖς ἐμποδίζουσι. Διὰ τί ποτε [ὁ] ἅλς, ὅ-
ταν εἰς πῦρ ἐμβληθῇ, ψοφεῖ; ἢ ὅτι ὁ ἅλς ὑγρὸν ἔχει οὐ πολύ· ὃ ὑπὸ
τοῦ θερμοῦ ἐκπνευματούμενον, καὶ βίᾳ ἐκπίπτον, σχίζει τὸν ἅλα; τὸ
κζ δὲ σχιζόμενον ἅπαν, ψοφεῖ. Διὰ τί ποτε τῶν παιδίων ἔνια,
πρὶν ἥκειν τὴν ἡλικίαν ἐν ᾗ σαφηνίζειν ὥρα αὐτοῖς, φθεγξάμενα καὶ
σαφῶς εἰπόντα, πάλιν ὁμοίως διάγουσιν, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ εἰωθὼς
χρόνος; ἃ δὴ πολλοὶ τέρατα νομίζουσιν εἶναι. ἤδη δέ ἔνια λέγεται καὶ

εὐθὺς γινόμενα φθέγξασθαι. ἢ ὅτι ὡς μὲν ἐπιπολὺ τὰ πλείω τε τῶν γινομένων γίνεται κατὰ φύσιν· διὸ ὀλίγοις τοῦτο συμβαίνει, καὶ φύσει ἅμα κατάλληλα τελειοῦται· διὸ καὶ ἀκούει τε ἅμα καὶ φωνεῖ, καὶ ξυνίησι κατὰ τὴν ἀκοὴν, καὶ λέγει καὶ σαφηνίζει. οὐ μὴν ἀλλὰ πολλάκις οὐκ ἀπαρτίζει ταῦτα· ἀλλὰ τὰ μὲν, ξυνίησι πρότερον ἢ τοῦτο τὸ μόριον ἀπολυθῆναι ᾧ διαλέγεται· τοῖς δὲ, τοὐναντίον. ταῦτα μὲν οὖν οὐκ ἂν διαλεχθείη συνετῶς· (ἃ γὰρ ἂν ἀκούσωσι, διαλέγονται) ἀλλ᾽ ὅταν ἥκῃ καιρὸς ἀμφοῖν, ἀποδιδόασι τὸ κατὰ φύσιν. ὅσοις [δὲ] ἔμπροσθεν ἡ κατὰ τὴν ἀκοὴν αἴσθησις διακριβοῦται ἐν τῇ ψυχῇ, ᾧ προτέρῳ κινοῦσι τὴν φωνὴν καὶ ποιοῦσι λόγον, τούτοις ἐνίοτε γίνεται, ἤδη ξυνιεῖσι πολλὰ, καὶ δύναμίς τις τοῦ μορίου καὶ ἀπόλυσις, μάλιστα μὲν μετὰ ὕπνον τινά. τούτου δὲ αἴτιον, ὅτι ὁ ὕπνος, καὶ τὰ σώματα νωθρότερα ποιεῖ, καὶ τὰ μόρια, ἀναπαύσας· εἰ δὲ μὴ, καὶ ἄλλην μεταβολὴν λαβόντα τοιαύτην. πολλὰ δὲ ἔχομεν τοιαῦτα ποιεῖν, ἃ μικρῶν δεῖται καιρῶν· κἄπειτα οὐκ ἔτι ὁμοίως ἔχει, ὅταν οὕτω τύχῃ τὸ μόριον ἔχον καὶ ἀπολυθέν· ὅταν ἐπὶ πολλῆς ᾖ ἐν τῇ αἰσθήσει ὧν ἐκινήθη διάνοια, κατὰ τὴν ἀκοὴν τοῦτο ἐπῆλθε καὶ ἐφθέγξατο. πολλάκις δὲ καὶ μέλη καὶ ῥήματα ἐπέρχεται οὐκ ἐκ προαιρέσεως ἡμῖν· ἀλλ᾽ ἐὰν τὸ πρῶτον προελόμενοι εἴπωμεν, ὕστερον αὐτὸ προαιρέσεως λέγομεν, ἢ οἴδαμεν, καὶ οὐ δύναται ἐκ τοῦ στόματος ἐξελθεῖν. οὕτω καὶ τοῖς παιδίοις, ὅταν συμβῇ τὸ λεπτὸν, εἶτα πάλιν καταστῇ εἰς τὴν φύσιν ἐκεῖνο τὸ μόριον, ἕως ἂν ἡ ὥρα ἔλθῃ ἰσχῦσαι αὐτὸ καὶ ἀποκριθῆναι.

Διὰ τί ἔνια ψοφεῖ καὶ κινεῖται ἐξαίφνης, οἷον τὰ κιβώτια, οὐδενὸς κη
αἰσθητοῦ κινοῦντος· καίτοι κρεῖττον γέγονε τὸ κινοῦν τοῦ κινουμένου; ὁ δὲ αὐτὸς λόγος καὶ φθορᾶς καὶ γήρως. ὑπὸ ἀναισθήτου γὰρ φθείρεται τὰ λεγόμενα, ὑπὸ τοῦ χρόνου. πάντα ἢ ὅμοιον τοῦτο τοῖς σταλαγμοῖς καὶ τοῖς ὑπὸ τῶν ἐκφυομένων αἰρομένοις λίθοις; οὐ γὰρ τὸ τελευταῖον αἴρει ἢ κινεῖ, ἀλλὰ τὸ συνεχές. ἐπὶ δὲ τούτου συνέβη, ἀναισθή-

τοῦ ὄντος, αἰσθητὴν γίνεσθαι τὴν κίνησιν. οὕτω δὲ καὶ τὸ περιεχόμενον, αἰσθητοῖς χρόνοις κινεῖται, καὶ διαιρεῖται εἰς ἀναίσθητα. τῷ δὲ πολύ τι καὶ συνεχεῖ, ἐκίνησε καὶ ἔφθειρε. συνεχὲς δέ ἐστιν, οὐκ ἐν τῷ νῦν, ἀλλ' ἐν τῷ ὡρισμένῳ χρόνῳ ὑπὸ τοῦ νῦν.

κθ Διὰ τί οἱ χασμώμενοι ἧττον ἀκούουσιν; ἢ ὅτι τοῦ ἐξιόντος πνεύματος ἐν τῇ χάσμῃ πολὺ, καὶ εἰς τὰ ὦτα χωρεῖ ἔσωθεν, ὥστε καὶ τῇ αἰσθήσει ἐπίδηλον εἶναι τὴν κίνησιν ἣν ποιεῖ περὶ τὴν ἀκοήν· μάλιστα δὴ ἐκ τῶν ὕπνων; ὁ δὲ ψόφος, ἀὴρ, ἢ πάθος ἀέρος ἐστίν. ἀντιπαίοντος οὖν [τοῦ] ἔσωθεν, εἰσέρχεται ὁ ἔξωθεν ψόφος, καὶ ὑπὸ τῆς κινήσεως καὶ τοῦ ἔξωθεν ψόφου ἐκκρούεται ἡ κίνησις.

λ Διὰ τί ἰσχνόφωνοι παῖδες [ὄντες] μᾶλλον, ἢ ἄνδρες; [ἢ] ὥσπερ καὶ τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν ἀεὶ ἧττον κρατοῦσι παῖδες ὄντες, καὶ ὅσοι ἐλάττους οὐ δύνανται βαδίζειν, ὁμοίως καὶ τῆς γλώττης οἱ νεώτεροι οὐ δύνανται; ἐὰν δὲ παντάπασι μικροὶ ὦσιν, οὐδὲ φθέγγεσθαι δύνανται, ἀλλ' ἢ ὥσπερ τὰ θηρία, διὰ τὸ μὴ κρατεῖν. εἴη δὴ ἂν οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ ἰσχνοφώνου, ἀλλὰ καὶ τραυλοὶ καὶ ψελλοί. ἡ μὲν οὖν τραυλότης, τῷ γράμματός τινος μὴ κρατεῖν, καὶ τοῦτο οὐ τὸ τυχόν· ἡ δὲ ψελλότης, τῷ ἐξαίρειν τι, ἢ γράμμα, ἢ συλλαβήν. ἡ δὲ ἰσχνοφωνία, ἀπὸ τοῦ μὴ δύνασθαι ταχὺ συνάψαι τὴν ἑτέραν συλλαβὴν πρὸς τὴν ἑτέραν. ἅπαντα δὲ δι' ἀδυναμίαν. τῇ γὰρ διανοίᾳ οὐχ ὑπηρετεῖ ἡ γλῶσσα. ταὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ οἱ μεθύοντες πάσχουσι, καὶ οἱ πρεσβῦται· ἧττον δὲ πάντα συμβαίνει.

λα Διὰ τί ἡ φωνὴ τρέμει καὶ τῶν ἀγωνιώντων καὶ τῶν δεδιότων; ἢ ὅτι σείεται ἡ καρδία τοῦ θερμοῦ ἐξιόντος; ἀμφοτεράκις δὲ πάσχουσι τοῦτο. καὶ γὰρ τοῖς ἀγωνιῶσι συμβαίνει, καὶ τοῖς φοβουμένοις. σφομένης δὲ, οὐ γίνεται μία ἡ πληγὴ, ἀλλὰ πλείους, ὥσπερ ἡ τῶν παρανενευρισμένων χορδῶν.

λβ Διὰ τί οἱ μὲν ἀγωνιῶντες, βαρὺ φθέγγονται· οἱ δὲ φοβούμενοι, ὀξύ; ἢ ὅτι τοῖς μὲν φοβουμένοις, καταψύχεται ὁ τόπος ὁ περὶ τὴν καρδίαν, κάτω ὁρμῶντος τοῦ θερμοῦ· ὥστε ὀλίγον ἀέρα κινοῦσιν; ἡ γὰρ

ἰσχὺς

ἰσχὺς ἐν τῷ θερμῷ· τοῖς δὲ, ἄνω φέρεται τὸ θερμὸν, ὥσπερ τοῖς αἰσχυνομένοις· διʼ αἰσχύνην γὰρ [καὶ] ἀγωνιῶσι. τοῖς δὲ αἰσχυνομένοις ἄνω φέρεται πρὸς τὸ πρόσωπον. σημεῖον δὲ, ὅτι ἐξέρυθροι γίνονται μᾶλλον. συντήκει δὲ καὶ παχὺ ποιεῖ τὸν ἀέρα, ᾧ φθέγγονται· ὁ δὲ τοιοῦτος, βραδέως ὠθεῖται. τὸ δὲ βραδὺ ἐν φωνῇ, βαρύ ἐστιν.

Διὰ τί εὐηκοωτέρα ἡ νὺξ τῆς ἡμέρας ἐστί; πότερον ὥσπερ Ἀ- λγ
ναξαγόρας φησὶ, διὰ τὸ τὴν μὲν ἡμέρας, σίζειν καὶ ψοφεῖν τὸν ἀέρα θερμαινόμενον ὑπὸ τοῦ ἡλίου· τῆς δὲ νυκτὸς, ἡσυχίαν ἔχειν, ἅτε ἐκλελοιπότος τοῦ θερμοῦ· εἶναι δὲ μᾶλλον ἀκουστὸν μηθενὸς ὄντος ψόφου; ἢ διότι διὰ τοῦ κενωτέρου μᾶλλον ἀκουστόν ἐστιν, ἢ διὰ τοῦ πλήρους. ἔστι δὲ τὴν μὲν ἡμέρας, ὁ ἀὴρ πυκνὸς, ἅτε πεπληρωμένος ὑπὸ τοῦ φωτὸς καὶ τῶν ἀκτίνων· τῆς δὲ νυκτὸς, ἀραιότερος, διὰ τὸ ἀπεληλυθέναι ἐξ αὐτοῦ τὸ πῦρ καὶ τὰς ἀκτῖνας, σώματα ὄντα. ἢ ὅτι τὴν μὲν ἡμέρας, τὰ σώματα πρὸς πολλὰ τὴν διάνοιαν ἕλκει· διὸ οὐκ εὐκρινές ἐστι πρὸς τὴν ἀκοήν; καὶ τὸ περιέχειν ἡμᾶς πάντα, μᾶλλον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἢ τῇ νυκτὶ, καὶ αὐτὰ περὶ τὰς πράξεις ἐστί. χωρισθεῖσα δὲ αἴσθησις διανοίας, καθάπερ ἀναίσθητον πόνον ἔχει, ὥσπερ εἴρηται τὸ, » νοῦς ὁρᾷ, καὶ νοῦς » ἀκούει. νυκτὸς δὲ τῆς ὄψεως ἀργούσης, καὶ τῆς διανοίας μᾶλλον ἠρεμούσης, ὁ τῆς ἀκοῆς πόρος [μᾶλλον] ἀνεῳγμένος, καθάπερ τῆς ἡμέρας, δεκτικὸς μέν ἐστι τῶν ἤχων ὁμοίως, ἐξαγγελτικὸς δὲ μᾶλλον τῇ διανοίᾳ, διὰ τὸ μήτε αὐτὴν ἐνεργεῖν, μήθʼ ὑπὸ τῆς ὄψεως παρενοχλεῖσθαι, καθάπερ καὶ τῆς ἡμέρας.

Διὰ τί οἱ ἄγονοι, οἷον παῖδες καὶ λδ
γυναῖκες, καὶ οἱ ἤδη γέροντες, καὶ οἱ εὐνοῦχοι, ὀξὺ φθέγγονται· οἱ δὲ ἄνδρες, βαρύτερον; [ἢ] διʼ ἀσθένειαν τοῦ κινοῦντος μορίου τὸν ἀέρα; ὀλίγον γὰρ τὸ ἀσθενὲς κινεῖ. ὁ δὲ ὀλίγος, ταχὺ φέρεται. τὸ δὲ ταχὺ φερόμενον, ὀξύ. ἢ διότι ὁ πόρος ὁ πρῶτος, διʼ οὗ ἡ φωνὴ φέρεται, τοῖς μὲν ἀγόνοις μικρός· (ὥστε ὀλίγον ἐξ αὐτοῦ τὸ ὠθοῦν τὸν ἀέρα· ὀλίγος δὲ ὤν, ταχὺ φέρεται διʼ εὐρέος τοῦ ἄνω φάρυγγος) ἀκμάζουσι δὲ

καὶ ἀνδρουμένοις διΐσταται οὗτος, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοὺς ὄρχεις· ὥστε καὶ πλείων ἐστὶν ὁ ὠθούμενος. βραδύτερον οὖν διιὼν, βαρὺς γίνεται.

λε Διὰ τί οἱ ἰσχνόφωνοι οὐ δύνανται διαλέγεσθαι μικρόν; ἢ ὅτι ἴσχονται τῆς φωνῆς, ἐμποδίζοντός τινος; οὐκ ἴσης δὲ ἰσχύος οὐδὲ ὁμοίας κινήσεως, μὴ ἐμποδίζοντός τε τὴν κίνησιν μηδενὸς, καὶ ἐμποδίζοντος, βιάσασθαι δεῖ. ἡ δὲ φωνὴ κίνησίς ἐστι. μεῖζον δὲ φθέγγονται μᾶλλον οἱ τῇ ἰσχύϊ χρώμενοι. ὥστ' ἐπεὶ ἀνάγκη ἀποβιάζεσθαι τὸ κωλύον, ἀνάγκη μεῖζον φθέγγεσθαι τοὺς ἰσχνοφώνους.

λς Διὰ τί δὲ ἀγωνιῶντες μὲν, μᾶλλον ἰσχνόφωνοι γίνονται· ἐν δὲ ταῖς μέθαις, ἧττον; ἢ ὅτι ἀποπληξίας ὅμοιόν ἐστι τὸ πάθος μέρους τινὸς τοῦ ἐντὸς, ὃ ἀδυνατοῦσι κινεῖν, ἐμποδίζοντος διὰ τὴν κατάψυξιν; ὁ μὲν οὖν οἶνος, φύσει θερμὸς ὢν, λύει τὴν κατάψυξιν μᾶλλον· ἡ δὲ ἀγωνία, ποιεῖ. φόβος γάρ τις ἡ ἀγωνία· ὁ δὲ φόβος, κατάψυξις.

λζ Διὰ τί ἔξωθεν εἰς τὰς οἰκίας εἰσακούεται μᾶλλον, ἢ ἔσωθεν ἔξω; ἢ ὅτι ἔσωθεν ὁ ψόφος διὰ τὸ ἀθρόος εἶναι διασπᾶται· ὥστε οὐχ ἱκανὸν ἕκαστον μέρος ἀκουσθῆναι, ἢ ἧττον; ἔξωθεν δὲ ἔσω εἰς ἐλάττω τόπον καὶ ἀέρα ἑστῶτα, ἡ φωνὴ βαδίζουσα, ἀθρόα ἔρχεται· ὥστε μείζων οὖσα, κρούεται μᾶλλον.

λη Διὰ τί οἱ ἰσχνόφωνοι μελαγχολικοί; ἢ ὅτι τὸ τῇ φαντασίᾳ ἀκολουθεῖν ταχέως, τὸ μελαγχολικὸν εἶναι ἐστίν; οἱ δὲ ἰσχνόφωνοι, τοιοῦτοι. προτερεῖ γὰρ ἡ ὁρμὴ τοῦ λέγειν τῆς δυνάμεως αὐτοῖς, ὡς θᾶττον ἀκολουθούσης τῆς ψυχῆς τῷ φανέντι. καὶ οἱ τραυλοὶ δὲ ὡσαύτως. βραχύτερα γὰρ τὰ μόρια τοῖς τοιούτοις ταῦτα. σημεῖον δέ· οἰνωμένοι γὰρ, τοιοῦτοι γίνονται, ὅτε μάλιστα τοῖς φαινομένοις ἀκολουθοῦσι, καὶ οὐ τῷ οἴνῳ.

λθ Διὰ τί τὰ πράσα συμφέρει πρὸς εὐφωνίαν, ἐπεὶ καὶ τοῖς πέρδιξιν; ἢ ὅτι τὰ σκόροδα ἑφθὰ, λεαίνει· τὰ δὲ πράσα, γλισχρότητα ἔχει τινά; ῥυπτικὸν δὲ τοῦ φάρυγγος.

μ Διὰ τί τὰ μὲν ἄλλα ὀξύτερον φθέγγονται, σφοδρότερα ὄντα· ὁ δὲ ἄνθρωπος, ἀσθενῶν; ἢ διότι ἐλάττω κινεῖ ἀέρα; οὗτος δὲ ταχὺ διέρχεται. τὸ

δὲ τα-

ἢ ταχὺ, ὀξεῖαν ποιεῖ τὸν ψόφον. Διὰ τί ἀκούουσι μᾶλλον κατέ- μα
χοντες τὸ πνεῦμα, ἢ ἐκπνέοντες; διὸ καὶ ἐν ταῖς θήραις παραγγέλ-
λουσιν ἑαυτοῖς, μὴ πνευσιᾶν. πότερον ὅτι τὸ αἰσθητικὸν ἄνω ἔρχεται
αἰρομένων τῶν φλεβῶν; καθευδόντων γὰρ, κάτω· διὸ καὶ μᾶλλόν τε
ἐκπνέουσι καθεύδοντες, ἢ εἰσπνέουσι, καὶ ἀνήκοοί εἰσιν. ἢ καὶ τὸ αἷμα
ἀνέρχεται ἐκπεπνευκότος· ὥστε κενοῦται τὰ ἄνω; ἀκούουσι δὲ τῷ
κενῷ. ἢ ὅτι ὁ φυσιασμὸς, ψόφος τίς ἐστι; διότι ὁ ἐν τῷ ἐκπνεῖν γινό-
μενος, κωλύει ἀκούειν. Διὰ τί θᾶττον μὲν ψοφοῦσι καὶ πηδῶσιν οἱ μβ
ἅλες οἱ μικροὶ, μείζω δὲ ψοφοῦσι καὶ πηδῶσιν οἱ μεγάλοι; ἢ διότι, οἱ
μὲν, ταχὺ σχίζονται, διὰ τὴν μικρότητα· οἱ δὲ, βραδέως. ἔχουσι γὰρ
πολὺ, ὃ δεῖ διηθεῖν τῷ πυρί. μεῖζον γὰρ ἔργον, τὸ μεῖζον διασχίσαι,
ἢ τὸ μικρόν. ψοφεῖ δὲ ὁ μὲν μικρὸς, μικρόν· (ἡ γὰρ πληγὴ, μικρά) ὁ
δὲ μείζων, μεγάλα· μεγάλη γὰρ ἡ πληγή. ὁ δὲ ψόφος, πληγή ἐστι.
καὶ πηδᾷ δὲ μᾶλλον τὸ ἰσχυρότερον, ἂν πληγείη· ἧττον γὰρ ἐνδίδωσι.

Διὰ τί ἐὰν εἰς πολὺ πῦρ ἐμβάλῃ τις τὸ αὐτὸ μέγεθος ἁλὸς, ἧτ- μγ
τον ψοφεῖ, ἢ οὐ ψοφεῖ; ἢ ὅτι φθάνει κατακαυθεὶς πρὶν διαστῆναι; καίε-
ται μὲν γὰρ, τῷ τὸ ὑγρὸν ἀναλωθῆναι· ψοφεῖ δὲ, τῷ διαστῆναι.

Διὰ τί οἱ χασμώμενοι ἧττον ἀκούουσιν; ἢ ὅτι τὸ πνεῦμα ἐνα- μδ
πολαμβάνουσι; τὸ δὲ ἀπολαμβανόμενον πνεῦμα, περὶ τὰ ὦτα ἀ-
θροισθὲν, κωλύει ἀκούειν. σημεῖον δέ· ἐν γὰρ τοῖς ὠσὶ ψόφος γίνεται ὅ-
ταν χασμησώμεθα. ἔτι δὲ καὶ φωνή τις γίνεται τῶν χασμωμένων. τοῦτο
δὲ κωλυτικὸν τοῦ ἀκούειν· καὶ συμπιέζεσθαι ἀναγκαῖον τὰς ἀκοὰς,
διασπωμένου τοῦ σώματος. Διὰ τί τῆς φωνῆς, ἐπειδὴ ῥύσις τίς με
ἐστι, φύσιν ἐχούσης ἄνω φέρεσθαι, μᾶλλόν ἐστιν εὐήκοος ἄνωθεν κά-
τω, ἢ κάτωθεν ἄνω; ἢ ὅτι ἡ φωνὴ, ἀήρ τίς ἐστι μετὰ ὑγροῦ, ὃ φέρεται κά-
τω καὶ οὐκ ἄνω; τοῦ γὰρ ὑγροῦ κατὰ φύσιν ἡ κάτω φορά. διὸ τοῖς κά-
τω μᾶλλον ἀκούεται. ἢ τοῦτο μὲν ἀπὸ τῆς τοῦ ζώου φωνῆς μόνον
γίνεται· [αὕτη γὰρ μετὰ ὑγροῦ.] τὸ δὲ συμβαῖνόν ἐστι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ψό-

φων; καθάπερ οὖν ἡ ὄψις, ἐὰν μὲν ἄνωθεν κάτω προσπέσῃ, τὴν
ἀνάκλασιν ἄνω ποιεῖται, κάτωθεν δὲ ἄνω προσπεσοῦσα, ἀνεκλάσθη
κάτω· τὸν αὐτὸν τρόπον ἡ φωνὴ ἡ φύσιν ἔχουσα ἄνω φέρεσθαι, προσ-
κόψασα τῷ ἐξ ἐναντίας ἀέρι, βιάζεσθαι μὲν οὐ δύναται, πλείο-
να ὄντα καὶ βαρύτερον· ἀνακλασθεὶς δὲ ὁ κινηθεὶς ἀὴρ ἐπὶ τοὐναν-
τίον, ἠνέχθη κάτω. διὸ καταχεόμενος, ἀκούεται κάτω μᾶλλον. τοι-
οῦτο δὲ καὶ τὸ περὶ τὴν ἠχὼ συμβαῖνον ἐστιν, ἀνάκλασις τῆς φωνῆς ἐπὶ
μϛ τοὐναντίον. Διὰ τί μεθυόντων μᾶλλον ἀπορρήγνυται ἡ φωνὴ,
ἢ νηφόντων; ἢ διὰ τὸ πεπληρῶσθαι, ταχέως ἀπορρηγνύασι τὴν
φωνήν; σημεῖον δὲ τούτου· οὔτε γὰρ οἱ χοροὶ μελετῶσιν ἐξ ἀρί-
στου, οὔτε οἱ ὑποκριταὶ, ἀλλὰ νήστεις. ἐν δὲ τῇ μέθῃ, πληρέστεροι ὄν-
μζ τες, εὐλόγως μᾶλλον ἀπορρήγνυνται τὰς φωνάς. Διὰ τί πο-
τε τῶν ὀξυτέρων φωνῶν πορρώτερον ἀκούουσιν; ἢ διότι τὸ ὀξὺ ἐν
φωνῇ, ταχύ ἐστι; θᾶττον δὲ κινεῖται, τὰ βίᾳ μᾶλλον φερόμενα· τὰ δὲ
μη σφοδρότερον φερόμενα, ἐπὶ πλέον φέρεται. Διὰ τί κατέχον-
τες τὸ πνεῦμα μᾶλλον ἀκούομεν; ἢ ὅτι ἡ ἀνάπνευσις ψόφον τινὰ
παρέχει. εἰκότως οὖν τότε μᾶλλον ἀκούομεν, ὅταν ἧττων ὁ ψόφος
μθ ᾖ. ἧττων γὰρ ὁ ψόφος, ὅταν κατέχωμεν τὸ πνεῦμα. Διὰ τί
τὸ μὲν φῶς, οὐ διέρχεται διὰ τῶν πυκνῶν, λεπτότερον ὂν, καὶ πόρρω
ὂν, καὶ θᾶττον· ὁ δὲ ψόφος, διέρχεται; ἢ διότι τὸ μὲν φῶς, κατ' εὐθεῖαν
φέρεται· (ὥστε ἂν ἀντιφράξῃ τι τὴν εὐθυωρείαν, ὅλως ἀποκέκλει-
σται) ὁ δὲ ψόφος, φέρεται καὶ οὐκ εὐθὺ, διὰ τὸ πνεῦμα εἶναι; διὸ παν-
ταχόθεν ψοφοῦντες ἀκούομεν, καὶ οὐ μόνον τῶν κατ' εὐθυωρείαν τοῖς
ν ὠσί. Διὰ τί ποτε οἱ μὲν γελῶντες, βαρὺ φθέγγονται· οἱ δὲ κλαί-
οντες, ὀξύ; ἢ διότι ἀπὸ τῶν συντόνων ὀξεῖα ἡ φωνή; τὸ δὲ ὀξύ ἐστιν ἀσθε-
νές. ἄμφω δὲ ταῦτα μᾶλλον τοῖς κλαίουσιν ὑπάρχει. καὶ γὰρ συν-
να τέτανται μᾶλλον οἱ κλαίοντες, καὶ ἀσθενέστεροί εἰσι. Διὰ τί, εἴπερ
ἡ φωνὴ ἀήρ τις ἐσχηματισμένος ἐστὶ, φερομένη διαλύεται πολλάκις
τὸ σχῆ-

τὸ σχῆμα· ἡ δὲ ἠχὼ, ἡ γίνεται πληγέντος τοῦ τοιούτου πρός τι στερεὸν, οὐ διαλύεται, ἀλλὰ σαφῶς ἀκούομεν; ἢ διότι ἀνάκλασίς ἐστιν, οὐ κατάκλασις; τοῦτο δὲ ὅλον ἀφ' ὅλου· εἶτα τὸ πάθος ἀφ' ὁμοίου. ἀπὸ γὰρ τοῦ ἀέρος ἀνακλᾶται ἐν τῷ κοίλῳ, οὐκ ἀπὸ τοῦ κοίλου. Διὰ νβ
τί ἑνός τε καὶ πολλῶν φθεγγομένων ἅμα, οὔτε ἴσος ὁ φθόγγος, οὔτε ἐπὶ πλεῖον γεγωνόσιν, ὡς κατὰ λόγον, εἰς τὸ πόρρω; ἢ ὅτι ἕκαστος τὸν καθ' αὑτὸν ἀέρα προωθεῖ, ἀλλ' οὐ τὸν αὐτὸν, πλὴν ἐπὶ μικρόν; ὅμοιον δὲ συμβαίνει, ὥσπερ ἂν εἰ πολλοὶ μὲν εἶεν οἱ βάλλοντες, ἕκαστος μὲν τοι λίθῳ ἑτέρῳ, ἢ οἵ γε πλεῖστοι. οὔτε γὰρ ἐκεῖ πόρρωθεν οὐθὲν ἀφίξεται βέλος, ἢ οὐ κατὰ λόγον, οὔτε ἐνταῦθα. οὐ γὰρ ἑνὸς ἡ τοσαύτη φωνὴ, ἀλλὰ πολλῶν. ἐγγύθεν μὲν οὖν κατὰ λόγον, πολλὴ φαίνεται ἡ φωνή. καὶ γὰρ τὰ βέλη πλείω τευίζεται τοῦ αὐτοῦ· πόρρωθεν δὲ, οὐκέτι.

Διὰ τί ἀγωνιῶντες μὲν, βαρύτερον φθέγγονται· φοβούμενοι δὲ, ὀ- νγ
ξύτερον; καίτοι καὶ ἡ αἰδὼς φόβος τίς ἐστιν. ἢ διαφέρει πολὺ τὸ πάθος; οἱ μὲν γὰρ αἰδούμενοι, ἐρυθριῶσιν· ἡ δὲ ἀγωνία, αἰσχύνη τίς ἐστιν· οἱ δὲ φοβούμενοι, ὠχριῶσι. φανερὸν οὖν ὅτι τοῖς μὲν φοβουμένοις ἐκλείπει ἄνωθεν τὸ θερμόν· (ὥστε κινεῖ ἀσθενὲς ὂν, ὀλίγον ἀέρα τὸ πνεῦμα· τὸ δὲ ὀλίγον, ταχὺ φέρεται· τὸ δὲ ἐν φωνῇ ταχὺ, τὸ ὀξύ) τοῖς δὲ αἰδουμένοις, ἄνω ἔρχεται τὸ θερμὸν περὶ τὰ στήθη. σημεῖον δὲ, ὅτι γίνονται ἐξέρυθροι. πολὺν δὲ κινεῖ ἀέρα ἡ πολλὴ δύναμις. τὸ δὲ πολὺ, βραδέως φέρεται. τὸ δὲ βαρὺ ἐν φωνῇ, βραδύ. Διὰ τί ἰσχνό- νδ
φωνοι γίνονται; ἢ αἴτιον ἡ κατάψυξις τοῦ τόπου ᾧ φθέγγονται, ἢ ὥσπερ ἀποπληξία τοῦ μέρους τούτου ἐστίν; διὸ καὶ θερμαινόμενοι ὑπὸ οἴνου καὶ τοῦ λέγειν συνεχῶς, ῥᾷον συνείρουσι τὸν λόγον. Διὰ τί νε
μόνον τῶν ἄλλων ζώων ἄνθρωπος γίνεται ἰσχνόφωνον; ἢ ὅτι λόγου κοινωνεῖ μόνον· τὰ δὲ ἄλλα, φωνῆς; οἱ δὲ ἰσχνόφωνοι, φωνοῦσι μὲν, λόγον δὲ οὐ δύνανται συνείρειν. Διὰ τί τοῦ μὲν χειμῶνος, ὀξύτερον νς
φθέγγονται, καὶ νήφοντες· θέρους δὲ, καὶ μεθύοντες, βαρύτερον;

ἢ ὅτι ὀξυτέρα μέν ἐστιν, ἡ ταχυτέρα· ταχυτέρα δέ ἐστιν, ἡ ἀπὸ συντεταμένου φωνή; τῶν δὲ νηφόντων, καὶ ἐν τῷ χειμῶνι, τὰ σώματα συνέστηκε μᾶλλον, ἢ μεθυόντων, καὶ ἐν τῷ θέρει. τὸ γὰρ θερμὸν, καὶ ἡ ἀλέα, διαλύει τὰ σώματα.

νζ Διὰ τί ἡ φωνὴ ὕστατον τελευτᾷ τοῖς ἀνθρώποις τῶν φθεγγομένων; ἢ διότι πλείστας ἔχει διαφορὰς καὶ εἴδη; τὰ γὰρ ἄλλα ζῷα, ἢ οὐδὲν γράμμα, ἢ ὀλίγα διαλέγονται. τὸ δὲ ποικιλώτατον καὶ πλείστας ἔχον διαφορὰς, ἀνάγκη ἐν πλείστῳ χρόνῳ ἀπολελεῖφθαι.

νη Διὰ τί ἡ μὲν ὄψις, οὐ διέρχεται διὰ τῶν στερεῶν· ἡ δὲ φωνὴ, διέρχεται; ἢ ὅτι τῆς μὲν ὄψεως, μία φορὰ ἡ κατ᾽ εὐθεῖαν· (σημεῖον δὲ αἵ τε τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες, καὶ ὅτι ἐξ ἐναντίας μόνον ὁρῶμεν) τῆς δὲ φωνῆς, πολλαί; ἀκούομεν γὰρ πανταχόθεν. ὅταν μὲν οὖν κωλυθῇ κατ᾽ εὐθεῖαν ἐκπίπτειν, διὰ τὸ μὴ κατ᾽ ἀλλήλους εἶναι τοὺς πόρους, ἀδυνατεῖ διορᾶν. ὁ δὲ ἀὴρ καὶ ἡ φωνὴ, ἅτε πανταχοῦ φερομένη, διὰ παντὸς διαπίπτει καὶ ἀκούεται. ἐν δὲ τοῖς ὑγροῖς, αἱ μὲν ὄψεις, διορῶσιν· αἱ δὲ φωναὶ, οὐκ ἀκούονται, ἢ μόλις, λεπτοτέρου ὄντος τοῦ ὑγροῦ, ἢ τῆς γῆς, ὅτι οἱ πόροι μικροὶ καὶ κατ᾽ ἀλλήλους. ὥστε οὐ κωλύεται ἡ ὄψις εὐθυωρεῖν. διὰ τοῦτο καὶ διὰ μὲν τοῦ ὑέλου διορᾶται, πυκνῆς οὔσης· διὰ δὲ τοῦ νάρθηκος, ἀραιοῦ ὄντος, οὐ διορᾶται. ἐπὶ τῆς μὲν οἱ πόροι, κατάλληλοι· τῶν δὲ, παραλλάττοντες. οὐδὲν δὲ ὄφελος εἶναι μεγάλους, ἐὰν μὴ κατ᾽ εὐθεῖαν ὦσιν. ἡ δὲ φωνὴ οὐκ ἀκούεται, ὅτι ἐλάττω τὰ διάκενα τὰ ἐν τῷ ὕδατι τοῦ ἀέρος. ὥστε οὐ δύναται δέχεσθαι, οὐδὲ μεῖναι τὴν φωνὴν, ἀλλὰ μόλις ἡ μετὰ φωνῆς. ἡ γὰρ φωνὴ, ἀήρ τις. οὐ γὰρ ἁπλῶς τὸ μανώτερον, διικτικώτερον, ἂν μὴ καὶ οἱ πόροι ὦσιν ἁρμόττοντες τῷ διιέντι. ὥστ᾽ οὐδὲ συνεκτικώτερον εἰς αὐτὸ, ἂν μὴ δεκτικοὶ ὦσιν οἱ πόροι τῶν σωμάτων. καίτοι τὸ μὲν, μαλακὸν, καὶ δυνάμενον εἰς αὑτὸ συνιέναι. ἀλλ᾽ ἔνια κωλύεται διὰ τὴν μικρότητα τῶν πόρων, οἷον ἡ ὕελος· ταύτης γὰρ [οὐ] συνάγονται, μανωτέρας οὔσης τοῦ νάρθηκος, διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν.

αἰτίαν. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον. ὥστε καὶ τόδε φανερὸν, διότι τοῦ μανοῦ καὶ μαλακοῦ, ἢ ταὐτοῦ ὄντος, ἢ τοῦ παραπλησίου τὴν φύσιν, τὸ μανώτερον μᾶλλον συνάγεται εἰς αὐτό. ἡ γὰρ αὐτὴ αἰτία πάντων. Διὰ τί γίνεται ἐλάττων μὲν ἡ φωνὴ ἐξαιρουμένων, νθ
ὁμοία δὲ τὸν χαρακτῆρα; ἢ ὅτι ἐμμέμικται αὐτοῖς; τὸ δὲ μεμιγμένον, οὐ τῇ μὲν ἐστι, τῇ δὲ οὔ, ἀλλὰ πάντῃ. ὁμοίως οὖν πανταχόθεν ἐξαιρουμένων, συνέρχεται ὁμοίως. ὥστε ἔλαττόν τε ἀνάγκη καὶ ὅμοιον εἶναι.

Διὰ τί ἰσχνόφωνοι γίνονται; πότερον διὰ θερμότητα περιπετέστεροί εἰσιν; ὥστε περιπταίοντες ἐπίσχουσιν, ὥσπερ οἱ ὀργιζόμενοι. καὶ γὰρ οὗτοι πλήρεις ἄσθματος γίνονται. πολὺ μὲν οὖν τὸ πνεῦμα συμβαίνει. [ἢ] διὰ τὴν ζέσιν τοῦ θερμοῦ ἀσθμαίνουσι, διὰ τὸ πολὺ εἶναι καὶ μὴ φθάνειν ὑπεξιόν τῷ τῆς ἀναπνοῆς χωρῷ; ἢ μᾶλλον τοὐναντίον κατάψυξις ἡ θερμότης τοῦ τόπου ᾧ φθέγγονται, ὥσπερ ἀποπληξία τοῦ μέρους τούτου; διὸ καὶ θερμαινόμενοι ὑπὸ οἴνου καὶ τοῦ λέγειν συνεχῶς, ῥᾷον συνείρουσι τὸν λόγον. ξ

Διὰ τί τοῦ χειμῶνος αἱ φωναὶ βαρύτεραι; ἢ ὅτι παχύτερος ὁ ἀήρ; παχυτέρου δὲ ὄντος, βραδυτέρα ἡ κίνησις· ὥσθ' ἡ φωνὴ βαρυτέρα. ἢ διότι διὰ τῶν στενῶν βραδύτερον χωρεῖ ὁ ἀήρ; συμφράττεται δὲ τὸ περὶ τὸν φάρυγγα, ὑπό τε τοῦ ψυχροῦ καὶ τοῦ ἐπιρρέοντος φλέγματος. ξα

Διὰ τί τὰ παιδία, καὶ αἱ γυναῖκες, καὶ οἱ εὐνοῦχοι, καὶ οἱ γέροντες, φθέγγονται ὀξύ; ἢ ὅτι θάττων κίνησίς ἐστιν ἡ ὀξυτέρα; ἔστι δὲ τὸ αὐτὸ πλείονος δυσκινητότερον· ὥστε οἱ ἐν ἀκμῇ, πλείω συνεπισπῶνται τὸν ἀέρα. ὁ δ' οὖν βραδύτερος ἰὼν, βραδυτέραν παρασκευάζει τὴν φωνήν. ἐν δὲ τοῖς παιδίοις καὶ εὐνούχοις, διὰ τὸ ἐλάττω ἔχειν, ἐναντίως. τρέμειν δὲ τοὺς πρεσβύτας, οὐ δυναμένους κρατεῖν, ὥσπερ τοῖς ἀδυνάτοις καὶ παιδίοις, ὅταν μακρὸν ξύλον λάβωσιν ἀπ' ἄκρου, τὸ ἕτερον ἄκρον σείεται, διὰ τὸ μὴ κρατεῖν. τὸ αὐτὸ δὲ ὑποληπτέον καὶ ἐπὶ τῶν ἀγωνιώντων καὶ φοβουμένων καὶ ῥιγώντων, αἴτιον τοῦ τρέμειν ξβ

τῆς φωνῆς. τοῦ γὰρ ἔχοντος τὴν φωνὴν τοιαύτην, τῶν τοιούτων παθῶν εἴσω περιεστηκότος τοῦ πλείστου, λοιπὸν ὀλίγον ὄν, οὐ δύναται κρατεῖν τῆς φωνῆς· διὸ καὶ σείεται καὶ τρέμει. διὸ καὶ οἱ τεχνικοὶ τῶν συναδόντων ὅτι ἀγωνιῶσι, μικρὸν διαλέγονται ἐξ ἀρχῆς, καὶ ἄχρι οὗ ἂν καταστῶσιν· μικρᾶς γὰρ οὔσης τῆς φωνῆς, ῥᾷον κρατοῦσιν.

Ὅσα περὶ τὰ εὐώδη. ιβ.

α Διὰ τί τῶν θυμιαμάτων ἧττον αἰσθάνονται πλησίον ὄντες; πότερον ὅτι ἀκρατεστέρα κερασθεῖσα ἡ ἀπόρροια τῷ ἀέρι, ἡδίων, ὥσπερ ἡ σμύρνη τῶν ἰατρῶν; ἢ καὶ τοὐναντίον εἴη ἄν· ὥστε ἀφαιρεῖσθαι τὸ πῦρ τὴν ὀσμὴν, διὰ τὸ καίειν; ἡ γὰρ ὀσμὴ, θυμιωμένων. διὸ καὶ ἐπὶ τῶν αἰθεράκων, οὐκ ὄζει· πορρώτερον δὲ, [καὶ] καθαρώτερον φαίνεται καὶ λεπτότατον τοῦτο.

β Διὰ τί αἱ ὀσμαὶ ἧττον εὐώδεις τῶν θυμιαμάτων καὶ τῶν ἀνθῶν ἐκ τοῦ ἐγγύς; πότερον ὅτι συναπέρχεται τῇ ὀσμῇ καὶ γῆς μόρια, ἅπερ καταφέρεται διὰ βάρος· ὥστε καθαρὰ πορρώτερον γίνεται ἡ ὀσμή; ἢ οὔτε ἐγγὺς οὔσης τῆς ἀρχῆς, πλεῖστον γίνεται τὸ ῥέον, οὔτε λίαν πόρρω; τὸ μὲν γὰρ, οὐ πολύ· τὸ δὲ, διασπᾶται. πότερον οὖν ἀληθές ἐστιν, ἢ ψεῦδος; καὶ εἰ ἀληθές, διὰ τίν᾽ αἰτίαν εἴη τὸ συμβαῖνον; λέγεται γὰρ ὡς εὐώδη γίνεται τὰ δένδρα, εἰς ἅπερ ἂν ἡ ἶρις κατασκήψῃ. ὅτι μὲν οὖν οὔτε πάντα, οὔτε ἀεὶ, δῆλον. πολλάκις γὰρ ἡ ἶρις μὲν γέγονε, τὰ δὲ δένδρα οὐθὲν ἐπίδηλον φαίνεται. ὅταν τε γίνηται τοῦτο, οὐκ ἐν πάσῃ γίνεται ὕλῃ· ἐπεὶ συμβαίνει γέ ποτε· διὸ καὶ λέγεται. τὸ δὲ αἴτιον, κατὰ συμβεβηκὸς τῇ ἴριδι ἀποδοτέον, ἄλλως τε καὶ εἰ μή ἐστί τις φύσις ἡ ἶρις, ἀλλὰ τῆς ὄψεως πάθος ἀνακλωμένης. γίνεται δὲ, ὥσπερ ἐλέχθη, οὐχ ὅπως οὖν ἐχούσης τῆς ὕλης τὸ πάθος· οὔτε γὰρ ἐν τοῖς χλωροῖς δένδροις, οὔτε ἐν τοῖς αὔοις, ἀλλ᾽ ἐν τῇ ἐμπεπρησμένῃ ὕλῃ φασὶν οἱ νομεῖς μετὰ τὰ ἐπὶ τῇ ἴριδι ὕδατα γίνεσθαι ἐπίδηλον τὴν εὐωδίαν, καὶ μάλιστα οὐκ ἂν ἀσπά-

λαθος

λαθος ἦ, καὶ ῥάμνος, καὶ ὧν τὰ ἄνθη εὐώδη ἐστίν. αἴτιον δὲ τῆς εὐωδίας ἐστὶν, ὅπερ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. διαθέρμου γὰρ καὶ διακεκαυμένης οὔσης, ὃ ἂν ἐκφύσῃ, τὸ πρῶτον εὐῶδες ὄζει. τὰ γὰρ πυρούμενά πως τῶν ὑγρότητα ἐχόντων ὀλίγην, εὐώδη ἐστί. πέττει γὰρ τὸ θερμὸν ταύτην. διὸ καὶ τῆς ὅλης γῆς τὰ πρὸς τὸν ἥλιον, εὐωδέστερα τῶν πρὸς ἄρκτον εἰσί· τούτων δὲ τὰ πρὸς ἕω, τῶν πρὸς μεσημβρίαν· ὅτι γεώδης μᾶλλον ὁ τόπος ὁ περὶ τὴν Συρίαν καὶ Ἀρραβίαν ἐστίν· ἡ δὲ Λιβύη, ἀμμώδης καὶ ἄνικμος. δεῖ γὰρ μήτε πολλὴν εἶναι τὴν ἰκμάδα, (ἄπεπτος γάρ ἐστιν ἡ πολλὴ) μήτε ἄνικμον· οὐ γὰρ ἔσται ἀτμίς. ὃ συμβαίνει καὶ περὶ τὴν νεόκαυστον ὕλην, καὶ τὸ γλύος τοιαύτην, ὥστε ἔχειν εὐωδίαν ἐν αὐτῇ. δηλοῖ δὲ τοῖς ἄνθεσιν. ἀφίησι γὰρ ἐν τούτοις τὴν ὀσμήν. δοκεῖ δὲ ἐν οἷς ἂν ἐνσκήψῃ ἡ ἶρις γίνεσθαι, ὅτι οὐδὲν ἄνευ ὕδατος οἷόν τε γίνεσθαι. βραχεῖσά τε γὰρ ἡ ὕλη, καὶ τῷ ἐνόντι θερμῷ πέψασα, τὴν ἐν αὐτῇ γινομένην ἀτμίδα ἀφίησιν. οὔτε πολὺ τὸ ὕδωρ δεῖ εἶναι· ἐκκλύζει γὰρ τὸ πολὺ λίαν, καὶ σβέννυσι τὴν θερμότητα τὴν ἐνυπάρχουσαν ἀπὸ τῆς πυρώσεως. τὰ δὲ μετὰ τὴν ἶριν ὕδατα, οὐ πολλά ἐστιν, ἀλλὰ μετρίως ὡς εἰπεῖν. καὶ ἐὰν πολλαὶ γίνωνται ἴριδες, οὐ πολύ ἐστιν, ἀλλὰ πολλάκις μὲν, ὀλίγον δέ. διὸ εἰκότως τούτου γινομένου, οὐθὲν ἄλλο ὁρῶντες διάφορον, πλὴν τὴν ἶριν, ταύτην τὴν αἰτίαν προσέθεσαν τῆς εὐωδίας.

γ Διὰ τί τὰ ἄνθη καὶ τὰ θυμιώμενα, πόρρωθεν μᾶλλον ἥδιον ὄζει· ἐγγύθεν δὲ, τὰ μὲν, ποωδέστερον· τὰ δὲ, καπνωδέστερον; ἢ ὅτι ἡ ὀσμὴ, θερμότης τίς ἐστι, καὶ τὰ εὐώδη, θερμά; τὸ δὲ θερμὸν, κοῦφον. ὥστε διὰ μὲν τοῦτο πορρωτέρω διϊόντων, ἀμιγεστέρα ἐστὶν ἡ ὀσμὴ τῶν συμπαρεπομένων ὀσμῶν ἀπὸ τῶν φύλλων, καὶ τοῦ καπνοῦ, ὄντος ὑδατώδους ἀτμοῦ. πλησίων δὲ ὄντων, τὰ μεμιγμένα αὖθις, συνόζει ἐν οἷς ἐστί.

δ Διὰ τί πάντα μᾶλλον ὄζει κινούμενα; ἢ ὅτι ἀναπίμπλησι πλείω ἀέρα, ἢ ἡσυχάζοντα; διαπέμπεται οὖν ἡ ὀσμὴ θᾶττον οὕτω πρὸς

ε τὴν αἴσθησιν ἡμῖν. Διὰ τί τοῦ χειμῶνος ἧττον ὀσφραινόμεθα, καὶ ἐν τοῖς πάγεσιν ἥκιστα; ἢ ὅτι ὁ ἀὴρ ἀκινητότερός ἐστιν ἐν τῷ ψύχει; οὐκ οὖν ἀφικνεῖται ὁμοίως ἡ κίνησις ἡ ἀπὸ τοῦ σώματος τοῦ τὴν ὀσμὴν ἔχοντος, διὰ τὴν δυσκινησίαν τῆς ἀπορροῆς, καὶ τοῦ ἀέρος ἐν ᾧ ἐστιν.

ϛ Διὰ τί δριμύτερον ὄζει τῶν ἀρωμάτων ἐπὶ τέφρας θυμιωμένων ἢ ἐπὶ τοῦ πυρὸς, καὶ μᾶλλον καὶ πλείω χρόνον τὴν αὐτῶν ὀσμὴν ἔχει ἐπὶ τῆς τέφρας θυμιώμενα; ἢ ὅτι ἀπεπτοτέρα ἐστὶν ἡ ὀσμὴ ἐπὶ τῆς τέφρας· διὸ καὶ πλείων; τὸ δὲ πῦρ, ταχὺ πέττον αὐτῶν τὴν δύναμιν, ἀλλοιοῖ τὴν ὀσμήν. ἡ γὰρ πέψις, ἀλλοίωσίς ἐστι τοῦ πεττο-

ζ μένου. Διὰ τί ἥδιον ὄζει τῶν ῥόδων ὧν ὁ ὀμφαλὸς τραχύς ἐστιν, ἢ ὧν λεῖος; ἢ ὅτι μᾶλλον ὄζει ἡδὺ, ὅσα τὴν φύσιν ἀπείληφε τὴν αὐτῶν; ἀκανθῶδες δὲ φύσει τὸ ῥόδον ἐστί. διὸ μᾶλλον ἔχοντα κατὰ φύ-

η σιν, ἥδιστα ὄζει. Διὰ τί αἱ ὀσμαὶ ἐγγύθεν ἧττον εὐώδεις, καὶ θυμιαμάτων καὶ ἀνθῶν; ἢ ὅτι πλησίον μὲν συναποφέρεται τὸ γεῶδες· ὥστε κεραννύμενον, ἀσθενεστέραν ποιεῖ τὴν δύναμιν; εἰς δὲ τὸ πόρρω καταφέρεται ἡ ὀσμή. διὰ ταῦτα δὲ καὶ τριφθέντα τὰ ἄνθη, ἀπόλ-

θ λυσι τὴν ὀσμήν. Πότερον αἱ ὀσμαὶ, καπνὸς, ἢ ἀὴρ, ἢ ἀτμίς; διαφέρει γὰρ, εἰ τὸ μὲν, ὑπὸ τοῦ πυρὸς, τὸ δὲ, καὶ ἄνευ τούτου γίγνεται. καὶ πότερον ἀπὸ τῆς αἰσθήσεώς τι πρὸς ἐκεῖνα, ἢ ἀπ' ἐκείνων πρὸς τὴν αἴσθησιν ἀφικνεῖται, ἀεὶ κινοῦν τὸν πλησίον ἀέρα; καὶ εἰ ἀπ' ἐκείνων ἀπορροὴ, ἔδει ἔλαττον κινεῖσθαι· καίτοι τὰ εὐωδέστατα ὁρῶμεν μάλι-

ι στα διαμένοντα. Διὰ τί δριμύτερον ὄζει μᾶλλον τῶν ἀρωμάτων ἐπὶ τέφρας θυμιωμένων, ἢ ἐπὶ τοῦ πυρός; ἢ διότι ἀπεπτοτέρα ἡ ὀσμὴ ἐπὶ τῆς τέφρας· διὸ καὶ πλείων; πολὺ οὖν καὶ τοῦ γεώδους συναναθυμιᾶται, καὶ γίνεται καπνός· τὸ δὲ πῦρ φθάνει ἐκκαῖον τὸ γεῶδες αὐτῶν. ὥστε ἡ ὀσμὴ καθαρωτέρα καὶ εἰλικρινὴς ἀφικνεῖται ἄνευ τοῦ καπνοῦ. διὸ καὶ τριβόμενα, ἧττον εὐώδη τὰ ἄνθη. τὸ γὰρ

ια γεῶδες καὶ ἡ τρῖψις κινεῖ· καὶ ἡ βραδεῖα θερμότης οὐ φθείρει. Διὰ

τί τὰ

τί τὰ εὐώδη οὐρητικὰ καὶ σπέρματα καὶ φυτά; ἢ ὅτι θερμὰ καὶ λε-
πτά; τὰ δὲ τοιαῦτα, οὐρητικά. ταχὺ γὰρ λεπτύνει ἡ ἐνοῦσα θερμότης,
καὶ ἡ ὀσμὴ οὐ σωματώδης· ἐπεὶ καὶ τὰ μὴ εὐώδη, οἷον σκόροδα, διὰ τὴν
θερμότητα, οὐρητικά, μᾶλλον μέντοι τηκτικά. θερμὰ δὲ τὰ εὐώδη
σπέρματα· διότι ὅλως ἡ ὀσμὴ διὰ θερμότητα γίνεται. ἀλλὰ τὰ δυσώ-
δη, ἄπεπτά ἐστι. δεῖ δὲ μὴ μόνον θερμὰ εἶναι, ἀλλὰ καὶ εὔπεπτα, εἰ ἔ-
σται οὐρητικά, ὅπως συγκαθιόντα, λεπτύνῃ τὰ ὑγρά. Διὰ τί ποτε ιβ
οἱ κεκραμένοι τῶν οἴνων, ἧττον τῶν ἀκράτων ὄζουσιν; ἢ ὅτι ὁ κε-
κραμένος, ἀσθενέστερος τοῦ ἀκράτου ἐστί; τὸ δὲ ἀσθενέστερον, ὑπὸ
πάντων ἐξίσταται τοῦ ἰσχυροτέρου. εἶτα ὁ κεκραμένος, ἐστὶν εὐπεπτό-
τερος τοῦ ἀκράτου. εὐπεπτότερον δέ ἐστιν, ὑπάρξαι ᾡτινιοῦν, καὶ
ἐκλαβεῖν τι τῶν μὴ ὑπαρχόντων. ὁ μὲν οὖν ἄκρατος, ὀσμώδης
ἐστίν· ὁ δὲ κεκραμένος, ἄοσμος.

Ὅσα περὶ δυσώδη. ιγ.

Διὰ τί τὸ μὲν οὖρον, ὅσῳ ἂν χρονίζηται ἐν τῷ σώματι, δυσωδέ- α
στερον γίνεται· ἡ δὲ κόπρος, ἧττον; ἢ ὅτι ἡ μὲν, ξηραίνεται μᾶλλον χρονι-
ζομένη· τὸ δὲ ξηρότερον, ἀσηπτότερον· τὸ δὲ οὖρον, παχύνεται· πρό-
σφατόν τε ὂν, ὁμοιότερον τῷ ἐξ ἀρχῆς ἐστι πόματι. Διὰ τί τὰ β
δυσώδη τοῖς ἐδηδοκόσιν οὐ δοκεῖ ὄζειν; ἢ διὰ τὸ συμπεπλῆσθαι τὴν
ὄσφρησιν τῷ στόματι κατὰ τὸν οὐρανὸν, πλήρης ἡ αἴσθησις γίνεται ταχὺ, καὶ
τῆς τε ἔσω οὐκέθ᾽ ὁμοίως αἰσθάνεται, (τὸ γὰρ πρῶτον αἰσθάνονται
πάντες ὅταν δὲ ἅψωνται), οὐκ ἔτι, ὥσπερ συμφυοῦς) καὶ ἡ ἔξωθεν ἡ ὁ-
μοία, ἀφανίζεται ὑπὸ τῆς ἔσω. Διὰ τί τριβόμενα τὰ ἄνθη, γ
δυσωδέστερα; ἢ διότι συμμίγνυται τῇ ὀσμῇ τὸ γεῶδες τὸ ἐν τῷ ἄν-
θει. Διὰ τί τῶν μὲν ζώων οὐθὲν εὐῶδές ἐστιν, ἔξω τῆς παρ- δ
δάλεως· (αὕτη δὲ καὶ αὐτοῖς τοῖς θηρίοις; φασὶ γὰρ αὐτοῖς τὰ θηρία
ἡδέως ὀσμᾶσθαι) φθειρόμενα δὲ, καὶ δυσώδη ἐστί; τῶν δὲ φυτῶν πολ-

λάκις φθειρόμενα καὶ αὐαινόμενα, ἔτι μᾶλλον εὐώδη γίνεται; πότερον ὅτι τῆς δυσωδίας αἴτιον ἀπεψία τις περιττώματος; διὸ καὶ οἱ ἱδρῶτες ἐνίοις καὶ ἐνίοτε, τοιοῦτοί εἰσι· μάλιστα δὲ οἷς μὴ ἀεὶ τοιοῦτοι ἐκ τῶν νόσων γίνονται. καὶ αἱ φῦσαι δὲ καὶ οἱ ἐρυγμοὶ οἱ τῶν ἀπέπτων, δυσώδεις εἰσί. τὸ αὐτὸ δὲ αἴτιον καὶ τοῦ ἐν ταῖς σαρξί, κατὰ τὸ ἀνάλογον. λέγω δὲ ἀνάλογον, τὸ ἀντὶ σαρκὸς τοῖς ἄλλοις ἐνυπάρχον ζώοις. ἔστι γὰρ καὶ ἐνταῦθα περίττωμα ἐνίοις ἄπεπτον. τοῦτο οὖν ζώντων τε, αἴτιον τῆς δυσωδίας ἐστὶ· καὶ φθειρομένων, σηπόμενον. διὸ καὶ τὰ πίονα καὶ ὀστᾶ καὶ τρίχες, οὐ δυσώδη ἐστίν· ὅτι τὰ μὲν, πέττεται· τὰ δὲ, οὐκ ἔχει ὑγρότητα. τοῖς δὲ φυτοῖς, οὐκ ἔνι περίττωμα. ἢ ἔστι μέντοι καὶ τούτοις, ἀλλ' ὅτι θερμὰ καὶ ξηρὰ τὴν φύσιν ἐστὶ τὰ φυτά· ὥστε εὐπεπτοτέρα ἡ ἰκμὰς, καὶ οὐ πηλώδης ἐστὶν αὐτῶν; δηλοῖ δὲ καὶ τῆς γῆς ἡ ἐν τοῖς θερμοῖς εὐώδης οὖσα, Συρία καὶ Ἀρραβία, καὶ τὰ εὐώδη τὰ ἐκεῖθεν, ὅτι ξηρὰ καὶ θερμά ἐστι· τὰ δὲ τοιαῦτα, ἄσηπτα. τὰ δὲ ζῶα, οὐ τοιαῦτά ἐστι καὶ θερμά· ὥστε αἵ τε περιττώσεις ἄπεπτοι καὶ δυσώδεις αὐτῶν εἰσί, καὶ διαφυσήσεις ὁμοίως· καὶ διαφθειρομένων, σήπεται ἡ
ε ὑγρότης· τῶν δὲ, οὔ. οὐ γὰρ ἔχουσι.

Διὰ τί τὰ δυσώδη θερμὰ ὄντα, μᾶλλον δυσώδη ἐστὶν ἢ ἐψυγμένα; ἢ ὅτι ἐστὶν ἡ ὀσμὴ ἀτμὸς καὶ ἀπόρροιά τις; ὅ τε οὖν ἀτμὸς ὑπὸ θερμοῦ γίνεται, καὶ ἡ ἀπόρροια. κίνησις γάρ τίς ἐστι. τὸ δὲ θερμὸν, κινητικόν· τὸ δὲ ψυχρὸν, τοὐναντίον στατικὸν καὶ συσταλτικὸν, καὶ φορὰν δὲ κάτω ἔχει· τὸ δὲ θερμὸν, καὶ αἱ ὀσμαὶ πᾶσαι, ἀνωφερεῖς, διὰ τὸ ἐν ἀέρι τε εἶναι, καὶ τὸ αἰσθητήριον αὐτῶν ἄνω εἶναι, μὴ κάτω. πρὸς γὰρ ἐγκέφαλον περαίνουσα ἡ ὀσμὴ, αἴσθησιν
ς ποιεῖ.

Διὰ τί ἐάν τις σκόροδα φάγῃ, τὸ οὖρον ὄζει· ἄλλων δὲ ἐχόντων ἰσχυρὰν ὀσμὴν, οὐκ ὄζει ἐδεσθέντων; πότερον, ὥσπερ τινὲς τῶν Ἡρακλειτιζόντων φασὶν, ὅτι ἀναθυμιᾶται, ὥσπερ ἐν τῷ ὅλῳ, καὶ ἐν τῷ σώματι· εἶτα πάλιν ψυχθὲν, συνίσταται· ἐκεῖ μὲν, ὑγρόν· ἐνταῦθα δὲ, οὖρον· ἡ δὲ ἐκ τῆς τροφῆς ἀναθυμίασις, ἐξ οὗ ἐγένετο αὕτη συμ-

μιγνυ-

μιγνυμένη, ποιεῖ τὴν ὀσμήν. αὕτη γάρ ἐστιν, ὅταν μεταβάλλῃ. ἢ ἔδει καὶ τὰ ἄλλα τοῦτο ποιεῖν, ὅσα ἰσχυρὰς ὀσμὰς ἔχει· νῦν δὲ οὐ ποιεῖ; ἔτι συγκρινόμενα ἐκ τῆς ἀτμίδος, οὐκ εἰς τὸ ἀρχαῖον ἔρχεται, οἷον οἶνος ἐξ οἴνου, ἀλλ' οὐχ ὕδωρ· ὥστε καὶ τοῦτο ψεῦδος· ἀλλ' ὅτι μόνον φυσητικὸν τῆς κάτω κοιλίας τῶν ὀσμὴν ἐχόντων ἰσχυρὰν καὶ οὐρητικὴν ἅμα· τὰ δὲ ἄλλα, ἄνω ποιεῖ, οἷον ἡ ῥάφανος, καὶ τὰ πνεύματα. ἢ οὐκ οὐρητικά· κάτω δὲ τρία ὑπάρχει ταῦτα; καὶ γὰρ οὐρητικὸν, καὶ πνεῦμα ποιεῖ, καὶ τοῦτο κάτω. ὁ δὲ τόπος ὁ περὶ τὰ αἰδοῖα καὶ τὴν κύστιν, τῶν τοιούτων ἀπολαύει, διὰ τὴν γειτνίασιν, καὶ ὅτι πνευματικός ἐστι. δηλοῖ δὲ [καὶ] ἡ συντονία τοῦ αἰδοίου. δῆλον οὖν ὅτι ἀφικνεῖται τὸ περίττωμα εἰς τὴν κύστιν αὐτοῦ, μάλιστα τῶν τοιούτων ἅμα τῷ πνεύματι· ὃ μιγνύμενον, ποιεῖ τοῦ οὔρου τὴν ὀσμήν. Διὰ τί τὰ ζ
στόματα μηδὲν ἐδηδοκότων ἀλλὰ νηστευσάντων, ὄζει μᾶλλον· (ὃ καλεῖται νηστείας ὄζειν) φαγόντων δὲ, οὐκέτι, ὅτε ἔδει μᾶλλον; ἢ ὅτι κινουμένης τῆς κοιλίας, θερμότερος ὁ ἀὴρ γινόμενος διὰ τὴν ἀκινησίαν, σήπει τὸ πνεῦμα, καὶ τὰ φλεγματώδη περιττώματα; ὅτι δὲ θερμότερος γίνεται, σημεῖον ὅτι καὶ δίψαν ποιεῖ ἡ νηστεία μᾶλλον. φαγόντων δὲ, διὰ τὸ ἐλάττων εἶναι ἡ ὀσμὴ τῆς τῶν σιτίων, παύεται. κρατεῖ γὰρ τῆς θερμότητος ἡ τῶν σιτίων θερμότης· ὥστε μηθὲν πάσχειν.

Διὰ τί ἡ μασχάλη δυσωδέστατον τῶν τόπων; πότερον ὅτι ἀπνευστατός ἐστιν; ἔστι δὲ ἡ δυσωδία ἐν τοῖς τοιούτοις μάλιστα, διὰ τὸ σῆψιν γίνεσθαι ὑπὸ τῆς ἡσυχίας τῆς ποιότητος· ἢ ὅτι καὶ ἀκίνητος καὶ ἀγύμναστος. η

Διὰ τί οἱ τοῦ γράσου ὄζοντες, ὅταν ἀλείφωνται μύρῳ, δυσωδέστεροι γίνονται; ἢ διότι τοῦτο ἐπὶ πολλῶν γίνεται; οἷον ὀξὺ καὶ γλυκὺ συμμιχθὲν, τὸ ὅλον γλυκύτερον ἐγίνετο. εἶτα ἱδρώσαντες πάντες, δυσωδέστεροί εἰσι. τὸ δὲ μύρον, θερμαντικόν ἐστιν. ἱδρῶτας οὖν παρασκευάζει. θ
Διὰ τί τῶν ἐγκύρτων καὶ κυφοτέρων δυσοσμοτέρα καὶ βαρυτέρα ἡ ὀσμὴ τοῦ πνεύματος; ἢ διότι συγκέκλεισται ὁ τό- ι

πος ὁ περὶ τὸν πνεύμονα, καὶ ἀνέσπασται ἐκ τῆς εὐθυωρίας· ὥστε οὐκ εὔπνοις, ἀλλὰ σήπεται ἡ ἰκμὰς, καὶ τὸ πνεῦμα εἴσω μᾶλλον ἐγκα-
ια ταχλειόμενον; Διὰ τί [τὰ] πολλὰ τῶν μύρων συνεξιδρῶσαι δυσώδη· ἔνια δὲ ἥδιω, ἢ οὐ χείρω; ἢ ὅσα μὲν τῇ κινήσει ἢ πέψει μεταβάλλοντα, χείρω τοιαῦτα· ὅσα δὲ μὴ, τοὐναντίον; ἔστι δὲ ἔνια τοιαῦτα· ὥσπερ καὶ τῶν ἀνθῶν, ἐξ ὧν γίνονται αἱ εὐωδίαι, τὰ μὲν τριβόμενα, ἢ θερμαινόμενα, ἢ ξηραινόμενα, φαῦλα, οἷον τὰ λευκόϊα· τὰ δὲ, ὅμοια, οἷον τὰ ῥόδα. καὶ τῶν μύρων δὲ ὅσα ἐκ τῶν τοιούτων ἐστὶ, μεταβάλλει· τὰ δὲ, οὔ· διὸ τὸ ῥόδινον ἥκιστα. καὶ δυσώδη [δὲ] φαίνεται μᾶλλον, ὅσων οἱ ἱδρῶτες δυσώδεις, καὶ διὰ τὸ μίγνυσθαι τῷ ἐναντίῳ,
ιβ ὥσπερ τὸ μέλι μετὰ τοῦ ἁλὸς, οὐ μᾶλλον γλυκὺ, ἀλλ' ἧττον. Διὰ τί πάντα μᾶλλον ὄζει κινούμενα; ἢ διότι ἀναπίμπλησι τὸν ἀέρα; διαπέμπεται οὖν θᾶττον ἡ ὀσμὴ πρὸς τὴν αἴσθησιν.

ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ·

Ὅσα περὶ κράσεως. ιδ.

α Διὰ τί θηριώδεις τὰ ἤθη καὶ τὰς ὄψεις, οἱ ἐν ταῖς ὑπερβολαῖς ὄντες, ἢ ψύχους, ἢ καύματος; ἢ διὰ τὸ αὐτό; ἡ γὰρ ἀρίστη κρᾶσις, καὶ τῇ διανοίᾳ συμφέρει· αἱ δὲ ὑπερβολαὶ, ἐξιστῶσι· καὶ ὥσπερ τὸ σῶ-
β μα διαστρέφουσιν, οὕτω καὶ τὴν τῆς διανοίας κρᾶσιν. Διὰ τί ἐν τῷ Πόντῳ ὁ σῖτος ἐαθεὶς ἐν τῷ ψύχει, πολλὰ ἔτη γίνεται ἄσηπος; ἢ ὅτι ἐξικμάζεται τὸ ἀλλότριον ὑγρὸν μετὰ τοῦ θερμοῦ, ὥσπερ ἐν ταῖς σταφυλαῖς; ἔνια μὲν γὰρ, ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ· ἔνια δὲ, ἅμα τῷ θερμῷ.
γ Διὰ τί ἐν τῇ ψυχροτάτῃ χώρᾳ οἱ καῦσοι μᾶλλον γίνονται; ἢ διότι ἀντιπεριΐστησι τὸ ψυχρὸν εἴσω τὴν θερμότητα; ἐν δὲ τῷ θέρει τοὐναντίον συμβαίνει, τὰ εἴσω ψυχρότερα. ὁ δὲ καῦσος, πυρετὸς [ὢν] τῶν
δ ἔξω κατεψυγμένων, τὰ ἔσω θερμότητι ὑπερβάλλει. Διὰ τί οἱ Αἰθιο-

Αἰθίοπες καὶ οἱ Αἰγύπτιοι, βλαισοί εἰσιν; ἢ διότι ὑπὸ θερμοῦ, ὥσπερ καὶ τὰ ξύλα διαστρέφεται ξηραινόμενα, οὕτω καὶ τὰ τῶν ζώων σώματα; δηλοῦσι δὲ καὶ αἱ τρίχες· οὐλοτέρας γὰρ ἔχουσιν· ἡ δὲ οὐλότης ἐστὶν, ὥσπερ βλαισότης τῶν τριχῶν.

Διὰ τί ἐν τοῖς νοτίοις μᾶλλον θηλυτοκοῦσιν αἱ ὀχεῖαι; ἢ ὅτι τὸ πλέον ὑγρὸν, βραδύτερον παχύνεται; ἐν δὲ τοῖς νοτίοις, διὰ τὴν ὑγρότητα τῆς κράσεως, ὑγρότερον τὸ σπέρμα γίνεται. ε

Διὰ τί ἐν τοῖς ἑλώδεσι, τὰ μὲν ἐν τῇ κεφαλῇ ἕλκη, ταχὺ ὑγιάζεται· τὰ δὲ ἐν ταῖς κνήμαις, μόλις; ἢ ὅτι βαρεῖα ἡ ὑγρότης, διὰ τὸ γεώδης εἶναι· τὰ δὲ βαρέα, εἰς τὸ κάτω ὑποχωρεῖ; τὰ μὲν οὖν ἄνω, εὔπεπτα, διὰ τὸ ὑποκεχωρηκέναι κάτω· τὰ δὲ κάτω, πολλῆς γέμει τῆς περιττώσεως καὶ εὔσηπτα. ϛ

Διὰ τί οἱ μὲν ἐν τοῖς εὐπνόοις τόποις, βραδέως γηράσκουσιν· οἱ δὲ ἐν τοῖς κοίλοις καὶ ἑλώδεσι, ταχέως; ἢ ὅτι τὸ γῆρας σηπεδών τίς ἐστι; σήπεται δὲ τὸ ἠρεμοῦν. τὸ δὲ ἐν κινήσει ὂν, ἢ ὅλως ἀσαπὲς, ἢ ἧττον τοῦτο πάσχει, οἷον τὸ ὕδωρ. ἐν μὲν οὖν τοῖς ὑψηλοῖς, διὰ τὴν εὔπνοιαν, ὁ ἀὴρ ἐν κινήσει ἐστίν· ἐν δὲ τοῖς κοίλοις, μένει. ἔτι δὲ, ἐκεῖ μὲν, διὰ τὴν κίνησιν ἀεὶ καθαρὸς ὁ ἀὴρ, καὶ ἕτερος γίνεται· ἐν δὲ τοῖς ἑλώδεσι, μένει. ζ

Διὰ τί οἱ μὲν ἐν τοῖς θερμοῖς τόποις, δειλοί εἰσιν· ἐν δὲ τοῖς ψυχροῖς, ἀνδρεῖοι; ἢ ὅτι ἐναντίως τοῖς τόποις καὶ ταῖς ὥραις ἡ φύσις ἔχει, διὰ τὸ ὁμοίως ἐχόντων, ἀνάγκη διακαίεσθαι ταχέως. ἀνδρεῖοι δέ εἰσιν, οἱ τὴν φύσιν θερμοί· δειλοὶ δὲ, οἱ κατεψυγμένοι. συμβαίνει δὲ τοὺς μὲν ἐν τοῖς θερμοῖς ὄντας, κατεψῦχθαι· τοὺς δὲ ἐν τοῖς ψυχροῖς, ἐκτεθερμάνθαι τὴν φύσιν. μεγάλοι δὲ ἄμφω εἰσίν· οἱ μὲν ἐν τοῖς ψυχροῖς, διὰ τὴν ἐν αὐτοῖς σύμφυτον θερμότητα· ἐν δὲ τοῖς θερμοῖς, διὰ τὴν ἐν τῷ τόπῳ. ἐν γὰρ τοῖς θερμοῖς καὶ ὑπὸ τοῦ θερμοῦ αὐξάνονται. τὸ δὲ ψῦχος, πιλητικόν ἐστιν. ἅτε οὖν τῶν μὲν, ἐν αὐτοῖς ἐχόντων τὴν ἀρχὴν τῆς αὐξήσεως σφοδρὰν, τῶν δὲ, οὐ κωλυομένων ὑπὸ τῆς ἔξωθεν ψυχρότητος, εἰκότως ἐπὶ πολὺ τὴν αὔξησιν ἐπιδέχονται. η

οἱ δὲ περὶ ἡμᾶς, ἧττον, διὰ τὸ ἐλάττω τε ἔχειν τὴν ἀρχὴν ἐν αὐτοῖς, καὶ
θ διὰ τοὺς ἐν τοῖς ψυχροῖς συμπιλεῖσθαι. Διὰ τί μακρόβιοι μᾶλλόν εἰσιν οἱ ἐν τοῖς θερμοῖς τόποις οἰκοῦντες; ἢ διὰ τὸ ξηροτέραν ἔχειν τὴν φύσιν· τὸ δὲ ξηρότερον, ἀσαπέστερον εἶναι καὶ πολυχρονιώτερον· τὸν δὲ θάνατον, οἷον σῆψίν τινα εἶναι; ἢ διότι ὁ μὲν θάνατός ἐστι ψύξις τοῦ ἐντὸς θερμοῦ· καταψύχεται δὲ πάνυ ὑπὸ τοῦ περιέχοντος καὶ ψυχροτέρου; ἔστι δὲ ὁ περιέχων ἀὴρ, ἐν μὲν τοῖς ἀλεεινοῖς τόποις, θερμός· ἐν δὲ τοῖς ψυχροῖς, ψυχρός· ὥστε θᾶττον καὶ μᾶλλον φθείρει τὸ
ι ἐν αὐτοῖς θερμόν. Διὰ τί οἱ ἐν τοῖς θερμοῖς τόποις, μακροβιώτεροι; ἢ ὅτι μᾶλλον τὸ θερμὸν καὶ ὑγρὸν σώζουσιν; ὁ γὰρ θάνατος, ἡ τούτων
ια των φθορά. Διὰ τί ἐν τοῖς ἑλώδεσι τόποις ὑπνωδέστεροι γινόμεθα; ἢ ὅτι κατεψυγμένοι μᾶλλον ἐν αὐτοῖς ἐσμέν; ἡ δὲ κατάψυξις, ἡσυχία τις οὖσα, παρασκευάζει ὕπνον. ὁ δὲ ὕπνος, ἐν τῷ ἡσυχά-
ιβ ζειν παραγίνεται. Διὰ τί οἱ ἐν τοῖς πλοίοις, εὔχροοι, ἐπὶ ὕδατος διαιτώμενοι, μᾶλλον τῶν ἐν τοῖς ἕλεσι; ἢ ἡ ὥρα καὶ τὸ εὔπνουν αἴτιον; ὠχροὺς δὲ τὸ ὕδωρ ποιεῖ, ὅταν σήπηται· ὃ πάσχει δι᾽ ἀκινησίαν· διὸ
ιγ ἐν τοῖς ἑλώδεσιν ὕπωχροι. Διὰ τί ἐν τοῖς χειμερινοῖς χωρίοις πνίγη σφοδρὰ γίνεται πολλὰ, καὶ μᾶλλον ἢ ἐν τοῖς ἀλεεινοῖς; πότερον διὰ τὴν ὑγρότητα τοῦ ἀέρος; ἀπὸ γὰρ τῆς αὐτῆς θερμότητος, ὕδωρ θερμότερον γίνεται τοῦ ἀέρος· ὥστε καὶ ὁ ἀὴρ ὑγρότερος τοῦ θερμοῦ. ἢ οὐδέ ἐστι ξηρότερος ὁ ἀὴρ ἐν [τοῖς τόποις] τοῖς τοιούτοις, ἀλλὰ φαίνεται παρὰ τὸ ἐναντίον; ὥσπερ ὁ ἐκ νεφέλης ἥλιος, παρὰ τὸ ἐκ τῆς σκιᾶς
ιδ θηλαίνεσθαι. Διὰ τί οἱ πρὸς μεσημβρίαν οἰκοῦντες, μᾶλλόν εἰσι μελανόφθαλμοι; ἢ γλαυκὰ μὲν ἐστι τὰ ὄμματα, δι᾽ ὑπερβολὴν τοῦ ἐντὸς θερμοῦ· μέλανα δὲ, διὰ τὴν τούτου ἀπουσίαν; ὥσπερ καὶ
,, Ἐμπεδοκλῆς φησι. καθάπερ οὖν τῶν πρὸς ἄρκτον οἰκούντων, γλαυκὰ ὄμματά ἐστι, τῷ τὸ ἐντὸς θερμὸν κωλύεσθαι διεκπίπτειν, διὰ τὸ ἐκτὸς ψυχρόν· οὕτω τῶν πρὸς μεσημβρίαν οἰκούντων, τὸ

μὲν

μὲν ὑγρὸν, διὰ τὸ περιέχον θερμὸν, οὐκ ἐκπίπτει· [τὸ δὲ θερμὸν, μηδενὸς ἀντιφράττοντος, ἐκπίπτει·] τὸ δὲ λειπόμενον ὑγρὸν, μέλαν ποιεῖ. τῇ γὰρ τοῦ φωτὸς ἀπουσίᾳ, τὸ λειπόμενόν ἐστι σκοτῶδες. ἢ τοῖς τοῦ λοιποῦ σώματος χρώμασιν ὁμοιοῦται τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ χρῶμα; διὸ τῶν πρὸς ἄρκτον λευκῶν ὄντων, γλαυκὰ τὰ ὄμματα· (τοῦ γὰρ λευκοῦ τοῦτο ἐγγὺς τὸ χρῶμα) καὶ τῶν πρὸς μεσημβρίαν μελάνων ὄντων, μέλανα καὶ τὰ ὄμματα.

Διὰ τί [οἱ] ἐν τοῖς ιε
θερμοῖς τόποις, σοφώτεροί εἰσιν, ἢ [οἱ] ἐν τοῖς ψυχροῖς; πότερον διὰ τὸ αὐτὸ, δι' ὅπερ καὶ οἱ γέροντες, τῶν νέων; οἱ μὲν γὰρ, διὰ τὴν ψυχρότητα τοῦ τόπου, ἐπανιούσης τῆς φύσεως αὐτῶν, θερμότεροί εἰσι πολύ· ὥστε λίαν μεθύουσιν ἐοίκασι, καὶ οὐκ εἰσὶ ζητητικοὶ, ἀλλὰ ἀνδρεῖοι καὶ εὐέλπιδες. οἱ δὲ ἐν τοῖς ἀλεεινοῖς, νήφουσι, διὰ τὸ κατεψῦχθαι. πανταχοῦ δὲ οἱ φοβούμενοι, τῶν θαρρούντων μᾶλλον ἐπιχειροῦσι ζητεῖν· ὥστε καὶ εὑρίσκουσι μᾶλλον. ἢ διὰ τὸ πολυχρονιώτερον τὸ γένος εἶναι τοῦτο· τοὺς δὲ ὑπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ ἀπολέσθαι; ὥστε εἶναι καθάπερ νέους πρὸς γέροντας, τοὺς ἐν τοῖς ψυχροῖς τόποις, πρὸς τοὺς ἐν τοῖς θερμοῖς οἰκοῦντας.

Διὰ τί ἐν μὲν τοῖς ις
θερμοῖς τόποις, δειλοί εἰσιν· οἱ δὲ ἐν τοῖς ψυχροῖς, ἀνδρεῖοι; ἢ ὅτι ἐναντίως τοῖς τόποις καὶ ταῖς ὥραις ἡ φύσις ἔχει, διὰ τὸ ὁμοίως ἐχόντων, διακαίεσθαι ἂν ταχέως; ἀνδρεῖοι δέ εἰσιν, οἱ τὴν φύσιν θερμοί· δειλοὶ δὲ, οἱ κατεψυγμένοι. συμβαίνει δὴ οὕτω τοὺς μὲν ἐν τοῖς θερμοῖς ὄντας, καταψύχεσθαι (ἀραιοῦ γὰρ ὄντος αὐτοῖς τοῦ σώματος, τὸ θερμὸν αὐτῶν ἔξω διεκπίπτει) τοὺς δὴ ἐν τοῖς ψυχροῖς, ἐκτεθερμάνθαι τὴν φύσιν, διὰ τὸ ἐκ τοῦ ἐκτὸς ψύχους πυκνοῦσθαι τὴν σάρκα· πυκνουμένης δὲ, ἐντὸς συστέλλεσθαι τὸ θερμόν.

Ὅσα μαθηματικῆς μετέχει θεωρίας. ιε.

Διὰ τί διάμετρος καλεῖται μόνη τῶν δίχα διαιρουσῶν τὰ εὐθύ- α

γραμμα, ἢ ἐκ γωνίας εἰς γωνίαν ἀχθεῖσα γραμμή; ἢ ὅτι διάμετρος δίχα διαιρεῖ, καθάπερ τοὔνομα ὑποσημαίνει, οὐ φθείρουσα τὸ μεριζόμενον; ἡ μὲν οὖν κατὰ τὰς συνθέσεις διαιροῦσα, (λέγω δὲ τὰς γωνίας) διάμετρός ἐστιν· οὐ γὰρ φθείρει, ἀλλὰ διαιρεῖ, καθάπερ οἱ τὰ στρατιωτικὰ σκεύη διαιροῦντες. ἡ δὲ κατὰ τὰς γραμμὰς σύνθετα τέμνουσα, φθείρει. σύγκειται γὰρ τὸ εὐθύγραμμον κατὰ τὰς γωνίας.

β Διὰ τί διάμετρος καλεῖται; ἢ διότι δίχα μόνη διαιρεῖ; ὥσπερ οὖν εἴ τις εἴποι, διάμετρός ἐστι. καὶ διότι μόνη τῶν δίχα τοῦτο καλεῖται. ἢ ὅτι ἡ κατὰ μέλη ἡ κέκαμπται μόνη διαιρεῖ, αἱ δὲ ἄλλαι κατὰ πλευράς;

γ Διὰ τί πάντες ἄνθρωποι, καὶ βάρβαροι καὶ Ἕλληνες, ἐς τὰ δέκα καταριθμοῦσι, καὶ οὐκ εἰς ἄλλον ἀριθμὸν, οἷον β, γ, δ, ε· [εἶτα πάλιν ἐπαναδιπλοῦσιν, ἓν πέντε, δύο πέντε,] ὥσπερ ἕνδεκα, δώδεκα· οὐδ᾽ αὖ ἐξωτέρω παυσάμενοι τῶν δέκα, εἶτα ἐκεῖθεν ἐπαναδιπλοῦσιν; ἔστι [μὲν] γὰρ ἕκαστος τῶν ἀριθμῶν, ὁ ἔμπροσθεν, καὶ ἓν ἢ δύο, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος τις. ἀριθμοῦσι δ᾽ ὅμως ὁρίσαντες ἄχρι τῶν δέκα· οὐ γὰρ δὴ ἀπὸ τύχης γε αὐτὸ ποιοῦντες φαίνονται, καὶ ἀεί· τὸ δὲ ἀεὶ καὶ ἐπὶ πάντων, οὐκ ἀπὸ τύχης, ἀλλὰ φυσικόν. πότερον ὅτι τὰ δέκα τέλειος ἀριθμός; ἔχων γὰρ πάντα τὰ τοῦ ἀριθμοῦ εἴδη, ἄρτιον, περιττὸν, τετράγωνον, κύβον, μῆκος, ἐπίπεδον, πρῶτον σύνθετον. ἢ ὅτι ἀρχὴ ἡ δεκάς; ἓν γὰρ καὶ δύο καὶ τρία καὶ τέτταρα, γίνεται δεκάς. ἢ ὅτι τὰ φερόμενα σώματα ἐννέα; ἢ ὅτι ἐν δέκα ἀναλογίαις, » τέτταρες κυβικοὶ ἀριθμοὶ ἀποτελοῦνται· ἐξ ὧν φασιν ἀριθμῶν » οἱ Πυθαγόρειοι τὸ πᾶν συνεστάναι; ἢ ὅτι πάντες ὑπῆρξαν ἄνθρωποι ἔχοντες δέκα δακτύλους; οἷον οὖν ψήφους ἔχοντες τοῦ οἰκείου ἀριθμοῦ, τούτῳ τῷ πλήθει καὶ τἆλλα ἀριθμοῦσι. μόνοι δὲ ἀριθμοῦσι τῶν Θρακῶν γένος τι εἰς τέτταρα, διὰ τὸ ὥσπερ τὰ παιδία μὴ δύνασθαι μνημονεύειν ἐπὶ πολὺ, μηδὲ χρῆσιν μηδενὸς εἶναι πολλοῦ αὐτοῖς.

★ ὅτι ἡ γῆ κέντρον· ἀεὶ γὰρ ὅμοια τὰ φαινόμενα ἡμῖν σχήματα· δοκεῖ

τοῦτο ἐστὶν, ἐὰν μὴ ἀπὸ τοῦ μέσου τις θεωρῇ, ἀλλ' ὁτὲ μὲν τρίγωνα, ὁτὲ δὲ τραπέζια, ὁτὲ δὲ ἀλλοῖα ἐδόκει ἡ γῆ μέσον ἡμῶν, εἰ ἀπὸ τούτου ἐνὶ ἡμᾶς θεωρεῖν. οὔσης γὰρ σφαιροειδοῦς τῆς γῆς, ταὐτὸ κέντρον τούτου καὶ τῆς γῆς ἐστιν. ἡμεῖς δὲ ἐπιπολῆς τῆς γῆς οἰκοῦμεν. ὥστε οὐκ ἀπὸ τούτου, ἀλλὰ τὸ ἥμισυ τῆς διαμέτρου ἀφεστᾶσιν ἡμῖν, τοιαῦτα φαίνεται. τί οὖν κωλύει, πλείονος γινομένου τοῦ διαστήματος, διαμένειν τὴν τοῦ σχήματος φαντασίαν;

[Ὅσα περὶ οὐράνια.]

Διὰ τί τοῦ ἡλίου ὁμοτόνως φερομένου ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ, οὐχ ἡ αὐτὴ αὔξησις καὶ φθίσις τῶν σκιῶν; ἢ ὅτι ἴσαι γίνονται αἱ γωνίαι πρὸς τὰ ὁρώμενα, αἱ ἀπὸ τῶν ἀκτίνων ὑπὸ ταῖς ἴσαις περιφερείαις; εἰ δ' αὗται καὶ ἐμβαλλόμεναι ποιοῦσιν ἀκτῖνας ἐν τῷ τριγώνῳ, ὃ περιέχεται ὑπό τε τῆς πρώτης ἀκτῖνος, καὶ τοῦ ὁρωμένου καὶ τῆς σκιᾶς. εἰ δ' αἱ γωνίαι ἴσαι, ἀνάγκη τὴν πορρωτέρω γραμμὴν τοῦ ὁρωμένου μείζω εἶναι τῆς ἐγγυτέρω. τοῦτο γὰρ ἴσμεν. διῃρήσθω οὖν ἡ περιφέρεια εἰς ἴσα, ὅσα οὖν πλήθει· ὁράσθω δὲ τὸ θ. ὅταν οὖν ὁ ἥλιος ἐπὶ τοῦ α, προσλαβὼν τὸ θ, ποιήσῃ τινὰ σκιὰν ἐν τῷ θ α, ἀνάγκη δὴ τὴν ἀκτῖνα ἐπὶ τὸ α πίπτειν. ὅταν δ' ἔλθῃ ἐπὶ τὸ β, ἡ ἀπὸ τοῦ β ἀκτὶς, ἐντὸς τῆς θ α πεσεῖται· καὶ ὅταν πάλιν ἐπὶ τὸ γ μεταβῇ, ὡσαύτως. εἰ δὲ μὴ, εὐθεῖα εὐθείας δὶς ἅψεται. ἐπεὶ οὖν ἴση ἡ α β τῇ β γ, καὶ αἱ γωνίαι αἱ ὑπὸ ταύτης αἱ πρὸς τὸ δ, ἴσαι ἔσονται· πρὸς τῷ κέντρῳ γάρ. αἱ δὲ τῇ τοῦ δ, καὶ ἐν τῷ τριγώνῳ. κατὰ κορυφὴν γὰρ ταύταις. ὥστ' ἐπεὶ εἰς ἴσα διαιρεῖται ἡ γωνία, μείζων ἐστὶν ἡ δ ε τῆς ε ζ, τῇ δ θ. ὁμοίως δὲ καὶ αἱ ἄλλαι [ἃς] ποιοῦσιν αἱ ἀπὸ τῆς περιφερείας ἀκτῖνες. ἅμα δὲ δῆλον καὶ ὅτι κατὰ μεσημβρίαν ἐλαχίστην ἀναγκαῖον εἶναι τὴν σκιὰν, καὶ ὅτι αἱ ἐπιδόσεις τότε ἐλάχισται. μάλιστα γὰρ καθ' ἡμᾶς ὁ ἥλιος τῆς μεσημβρίας ἐστὶ, καὶ πνῖγος τότε, διά [τε] τὴν εἰρημένην αἰτίαν, καὶ ὅτι ἀπνευματός· ὅταν [γὰρ] διακρίνῃ τὸ πρὸς

τῇ γῇ ἀέρα, πνεῦμα γίνεται. εἰ οὖν ἅμα ἐν ἀμφοτέροις τοῖς ἡμισφαιρίοις, εἰκότως ἂν αἱ μέσαι νύκτες καὶ ἡ μεσημβρία ἀπνεύματοι

ε εἶεν. Διὰ τί ὁ ἥλιος διὰ τῶν τετραπλεύρων διέχων, οὐκ εὐθύγραμμα ποιεῖ τὰ σχήματα, ἀλλὰ κύκλους, οἷον ἐν ταῖς ῥίψεσιν; ἢ ὅτι [ἡ] τῶν ὄψεων ἔκπτωσις κῶνός ἐστι; τοῦ δὲ κώνου, κύκλος ἡ βάσις. ὥστε πρὸς ὃ ἂν προσπίπτωσιν αἱ τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες, κυκλοτερέστεραι φαίνονται. ἀναγκαῖον μὲν γάρ ἐστι καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ ἡλίου σχῆμα ὑπὸ εὐθειῶν περιέχεσθαι, εἴπερ αἱ ἀκτῖνες εὐθεῖαι. ὅταν γὰρ εὐθεῖαι πρὸς εὐθεῖαν προσπίπτωσιν, εὐθύγραμμον ποιοῦσιν. ἐπὶ δὲ τῶν ἀκτίνων συμβαίνει τοῦτο. πρὸς εὐθεῖαν γὰρ προσπίπτουσι, τὴν τοῦ ῥιπὸς γραμμὴν, ἢ δι' οὗ λάμπουσι, καὶ αὗται εὐθεῖαί εἰσιν· ὥστε πρὸς εὐθεῖαν ἔσται ἡ ἔκπτωσις. ἀλλὰ διὰ τὸ ἀσθενεῖς εἶναι τὰς ἀποσχιζομένας ἀπὸ τῶν ὄψεων πρὸς τὰ ἄκρα τῶν εὐθειῶν, οὐχ ὁρᾶται τὰ ἐν ταῖς γωνίαις· ἀλλ' ὅσον μὲν τῆς εὐθείας ἐνυπάρχει ἐν τῷ κώνῳ, ποιεῖ αὐτήν· τὸ δὲ λοιπὸν, οὐ ποιεῖ, ἀλλὰ λανθάνουσιν αἱ ὄψεις ἐπιπίπτουσαι. πολλὰ γὰρ οὐχ ὁρῶμεν ἐφ' ἃ διικνεῖται ἡ ὄψις, οἷον τὰ ἐν τῷ σκότει. ὅμοιον δὲ τούτου καὶ τὸ τετράγωνον πολυγωνοειδὲς φαίνεσθαι· ἐὰν δὲ πλέον ἀφιστῇ, κύκλον. ὄντος γὰρ κώνου τῆς τῶν ὄψεων ἐκπτώσεως, ἀφισταμένου τοῦ σχήματος εἰς τὸ πόρρω, αἱ μὲν εἰς τὰς γωνίας ἀποσχιζόμεναι τῶν ὄψεων, διὰ τὸ ἀσθενεῖς εἶναι καὶ ὀλίγαι, οὐχ ὁρῶσι, πλέονος τοῦ ἀποστήματος γινομένου. αἱ δὲ εἰς τὸ μέσον προσπίπτουσαι, ἀθρόαι καὶ ἰσχυραὶ οὖσαι, διαμένουσιν. ἐγγὺς μὲν οὖν ὄντος τοῦ σχήματος, δύνανται καὶ τὰ ἐν ταῖς γωνίαις ὁρᾶν· πόρρω δὲ αὐτοῦ γινομένου, ἀδυνατοῦσι. διὸ καὶ ἡ περιφερὴς ἀπαγομένη, εὐθεῖα φαίνεται. καὶ ἡ σελήνη ὑπὸ εὐθειῶν περιέχεσθαι δοκεῖ τῇ ὀγδόῃ, ἐὰν μὴ κατὰ [τὸ] πλάτος, ἀλλὰ κατὰ τὴν περιέχουσαν γραμμὴν αἱ ὄψεις προσπίπτωσιν. ἐγγὺς μὲν γὰρ οὔσης τῆς περιφερείας, δύνανται διακρίνειν αἱ ὄψεις, ὅσῳ ἐγγύτερόν ἐστι θάτερον θατέρου μέρος τῆς περιφερείας· πόρρω δὲ γινομένης,

νομένης, οὐ διαισθάνεται), ἀλλὰ δοκεῖ αὐτῇ ἐξ ἴσου. διὸ καὶ εὐθεῖα φαίνεται.

ϛ Διὰ τί τῆς σελήνης σφαιροειδοῦς οὔσης, εὐθεῖαν ὁρῶμεν ὅταν ᾖ διχότομος; ἢ [ὅτι] ἐν τῷ αὐτῷ ἐπιπέδῳ ἡ ὄψις γίνεται, καὶ ἡ τοῦ κύκλου περιφέρεια, ἣν ὁ ἥλιος ποιεῖ προσβάλλων τῇ σελήνῃ; ὅτε δὲ τοῦτο γίνοιτο, εὐθεῖα γραμμὴ ἐφαίνετο ὁ ἥλιος. ἐπεὶ γὰρ ἀνάγκη τὸ προσβάλλον ταῖς ὄψεσι πρὸς τὴν σφαῖραν, κύκλον ὁρᾶν, ἡ δὲ σελήνη σφαιροειδὴς, καὶ ὁ ἥλιος ὁρᾷ αὐτὴν, κύκλος ἂν εἴη ὁ ὑπὸ τοῦ ἡλίου γινόμενος. τούτου οὖν, ὅταν μὲν ἐξ ἐναντίας ἡμῖν γίνηται, ὅλος φαίνεται, καὶ δοκεῖ πανσέληνος εἶναι· ὅταν δὲ παραλλάττῃ διὰ τὴν τοῦ ἡλίου μετάβασιν, ἡ περιφέρεια αὐτοῦ κατὰ τὴν ὄψιν γίνεται· ὥστε εὐθεῖα φαίνεται. τὸ δὲ ἕτερον μέρος, περιφερὲς, ὅτι ἐξ ἐναντίας κεῖται τῇ ὄψει ἡμισφαίριον. τὸ δὲ τοιοῦτο ἐφαίνετο ἡμικύκλιον. ἀεὶ γὰρ ἡ σελήνη κατ' ἀντικρύ ἐστι τῆς ὄψεως. ἀλλ' ὅταν ὁ ἥλιος ἐπιβάλλῃ, οὐχ ὁρῶμεν, καὶ ἀναπληροῦται μετὰ τὴν ὀγδόην ἐκ τοῦ μέσου· ὅτι ἐπιπαρεξιὼν ὁ ἥλιος, ἐγκλινέστερον ἡμῖν ποιεῖ τὸν κύκλον. οὕτω δὲ τιθέμενος πρὸς τὴν ὄψιν ὁ κύκλος, κώνου τομῇ ἐμφερὴς ἐγίνετο. μηνοειδὴς δὲ φαίνεται, ὅταν ὁ ἥλιος μεταβῇ. ὅταν γὰρ κατὰ τὰ ἔσχατα σημεῖα, καθ' ἃ διχότομος φαίνεται, ὁ κύκλος ὁ τοῦ ἡλίου γίνηται, περιφέρεια φαίνεται ἡ τοῦ κύκλου. οὐ γὰρ ἔτι κατ' εὐθεῖαν ἐστὶ τῇ ὄψει, ἀλλὰ παραλλάττει. τούτου δὲ γινομένου, καὶ διὰ τῶν αὐτῶν σημείων τοῦ κύκλου ὄντος, ἀνάγκη μηνοειδῆ φαίνεσθαι. μέρος γάρ τι τοῦ κύκλου κατὰ τὴν ὄψιν εὐθύς ἐστι, τοῦ προτέρου ἐξ ἐναντίας ὄντος. ὥστε τοῦ λαμπροῦ ἀποτέμνεται· εἶθ' οὕτως καὶ τὰ ἄκρα μένουσιν ἐν τῷ αὐτῷ. ὥστε ἀνάγκη μηνοειδῆ φαίνεσθαι. μᾶλλον δὲ καὶ ἧττον, διὰ τὴν τοῦ ἡλίου κίνησιν. μεταβαίνοντος γὰρ τοῦ ἡλίου, καὶ ὁ κύκλος ὃν ὁρᾷ ἐπιστρέφεται, ἐν τοῖς αὐτοῖς σημείοις ὤν. ἀπείρους γὰρ ἐγκλίσεις ἐγχωρεῖ αὐτὸν κλιθῆναι· εἴπερ γραφῆναι τοὺς μεγίστους κύκλους, διὰ τῶν αὐτῶν σημείων, ἀπείρους ἐνδέχε-

ζ ται. Διὰ τί ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη σφαιροειδῆ ὄντα, ἐπίπεδα
φαίνεται; ἢ ὅτι πάντων ὅσων τὸ ἀπόστημα ἄδηλον, ὅτε πλεῖον ἢ ἔ-
λαττον ἀφέστηκεν, ἐξ ἴσου φαίνονται; ὥστε καὶ ἐφ' ἑνὸς μὲν, μόρια δὲ
ἔχοντος, ἂν μὴ τῇ χρόᾳ διαφέρῃ, ἀνάγκη τὰ μόρια ἐξ ἴσου φαίνε-
η σθαι. τὸ δὲ ἐξ ἴσου, ὁμαλὸν καὶ ἐπίπεδον ἀνάγκη δοκεῖν εἶναι. Διὰ
τί τὰς σκιὰς ποιεῖ ὁ ἥλιος ἀνίσχων καὶ δυόμενος μακράς· αἰρόμενος δὲ,
ἐλάττους· ἐπὶ τῆς μεσημβρίας δὲ, ἐλαχίστας; ἢ ὅτι ἀνίσχων, τὸ μὲν
πρῶτον παράλληλον ποιεῖ τὴν σκιὰν τῇ γῇ, καὶ ἄπειρον ὡς ἄνισον
ὑπερτείνει, ἔπειτα μακράν· ἀεὶ δὲ ἐλάττω, διὰ τὸ ἀεὶ τὴν ἀπὸ τοῦ
ἀνωτέρου σημείου εὐθεῖαν ἐντὸς πίπτειν. γνώμων τὸ α β· ἥλιος, οὗ τὸ
γ, καὶ οὗ τὸ δ· ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ γ ἀκτὶς, ἐφ' ἧς τὸ γ ζ, ἐξωτέρω ἔσται
τοῦ γ ε. ἔστι δὲ σκιὰ ἡ μὲν β ε, ἀνωτέρω ὄντος τοῦ ἡλίου· ἡ δὲ β ζ, κα-
τωτάτω· ἐλαχίστη δὲ, ὅσῳ ἀνωτάτω, ἢ καὶ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς.
θ Διὰ τί αἱ ἀπὸ τῆς σελήνης σκιαὶ μείζους τῶν ἀπὸ τοῦ ἡλίου, ὅ-
ταν ἀπὸ τῆς αὐτῆς ὦσι καθέτου; ἢ διότι ἀνώτερος ὁ ἥλιος τῆς σε-
λήνης; ἀνάγκη οὖν ἐντὸς πίπτειν τὴν ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρου ἀκτῖνα. γνώ-
μων ἐφ' ᾧ α δ, σελήνη β, ἥλιος γ. ἡ μὲν [οὖν] ἀπὸ τῆς σελήνης
ἀκτὶς, β ζ. ὥστε ἔσται σκιὰ, ἡ τὸ δ ζ· ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ ἡλίου, ἡ τὸ γ ε.
ι ὥστε ἔσται σκιὰ ἐξ ἀνάγκης ἥττων· ἔσται γὰρ τὸ δ ε. Διὰ τί ἐν
ταῖς τοῦ ἡλίου ἐκλείψεσιν, ἐάν τις θεωρῇ διὰ κοσκίνου ἢ φύλλου, οἷον
πλατάνου, ἢ ἄλλου πλατυφύλλου, ἢ τοὺς δακτύλους τῆς ἑτέρας χει-
ρὸς ἐπὶ τὴν ἑτέραν ἐπιζεύξας, μηνίσκοι αἱ αὐγαὶ ἐπὶ τῆς γῆς γί-
νονται; ἢ ὅτι ὥσπερ δι' ὀπῆς ἐὰν λάμπῃ εὐγωνίου τὸ φῶς, στρογγύλον καὶ
κῶνος γίνεται; αἴτιον δὲ, ὅτι δύο γίνονται κῶνοι, ὁ ἀπὸ τοῦ ἡλίου πρὸς τὴν
ὀπὴν, καὶ ὁ ἐντεῦθεν πρὸς τὴν γῆν, καὶ συγκόρυφοι. ὅταν οὖν ἐχόν-
των οὕτως, ἄνωθεν κύκλῳ ἀποτέμνηται, ἔσται μηνίσκος ἐξ ἐναντίας
ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ φωτός. ἀπὸ τοῦ μηνίσκου γὰρ τῆς περιφερείας, γίνονται
αἱ ἀκτῖνες. αἱ δὲ ἐν τοῖς δακτύλοις καὶ κοσκίνοις, οἷον ὀπαὶ γίνονται. διὸ

ἐπι-

ἐπιδηλότερον ἐστί, ἢ διὰ τῶν μεγάλων ὀπῶν. ἀπὸ δὲ τῆς σελήνης οὐ γίνονται, οὔτε ἐκλειπούσης, οὔτε ἐν αὐξήσει οὔσης, ἢ φθίσει, διὰ τὸ μὴ ἀκριβεῖς τὰς ἀπὸ τῶν ἄκρων αὐγὰς εἶναι, ἀλλὰ τῷ μέσῳ φαίνειν. ὁ δὲ μηνίσκος, μικρὸν τὸ μέσον ἔχει.

ια Διὰ τί παρήλιος οὐ γίνεται, οὔτε μεσουρανοῦντος τοῦ ἡλίου, οὔθ' ὑπὲρ τὸν ἥλιον, [οὔθ' ὑπὸ τὸν ἥλιον,] ἀλλ' ἐκ πλαγίων μόνον; ἢ διότι παρήλιος ἐστί, κλωμένης τῆς ὄψεως πρὸς τὸν ἥλιον; αὕτη δὲ τοῦ ἀέρος ἡ στάσις, ἐφ' ἧς ἀνακλᾶται ἡ ὄψις, οὔτ' ἐγγὺς μὲν γίνοιτο τοῦ ἡλίου, οὔτε πόρρω. ἐγγὺς μὲν γὰρ οὖσαν, ὁ ἥλιος διαλύσει· πόρρω δὲ οὔσης, ἡ ὄψις οὐκ ἀνακλασθήσεται. ἀπὸ γὰρ μικροῦ ἐνόπτρου πόρρω ἀνατεινομένη, ἀσθενὴς ἐστί. διὸ καὶ ἅλως οὐ γίνεται. ἐξ ἐναντίας τοῦ ἡλίου μὲν οὖν ἐὰν γένηται, καὶ ἐγγὺς, διαλύσει ὁ ἥλιος· ἐὰν δὲ πόρρω, ἐλάττων ἡ ὄψις προσπεσεῖται. ἐὰν δὲ ἐν τῷ πλαγίῳ ἐστί, τοσοῦτον ἀποστῆναι συμβαίνει τὸ ἔνοπτρον, ὥστε μήτε τὸν ἥλιον διαλῦσαι, μήτε τὴν ὄψιν ἀθρόαν ἀνελθεῖν, διὰ τὸ ὑπὸ τὴν γῆν φέρεσθαι. ὑπὸ δὲ τὸν ἥλιον οὐκ ἐστί, διὰ τὸ πλησίον μὲν τῆς γῆς ὄντος, διαλύεσθαι ἂν ὑπὸ τοῦ ἡλίου· ἄνω δὲ μεσουρανοῦ, τὴν ὄψιν διασπᾶσθαι. καὶ ὅλως οὐδὲ ἐκ πλαγίας μεσουρανοῦ ἐστίν, ὅτι ἡ ὄψις ὑπὸ τὴν γῆν ἐὰν λίαν φέρηται, ὀλίγη εἰς τὸ ἔνοπτρον προσπίπτει. ὥστε ἀνακλωμένη [πρὸς] πάνυ, ἔσται ἀσθενής.

ιβ Διὰ τί τῆς σκιᾶς τὸ ἄκρον τοῦ ἡλίου τρέμειν φαίνεται; οὐ γὰρ δὴ διὰ τὸ φέρεσθαι τὸν ἥλιον· ἀδύνατον γὰρ κινεῖσθαι εἰς τἀναντία. ὁ δὲ τρόμος, τοιοῦτος. ἔτι δὲ ἄδηλος ἡ μετάβασις, ὥσπερ καὶ τοῦ ἡλίου αὐτοῦ. ἢ διὰ τὸ κινεῖσθαι τὰ ἐν τῷ ἀέρι; καλεῖται δὲ ξύσματα· φανερὰ δὲ ἐστὶν ἐν ταῖς [ἀκτῖσι ταῖς] διὰ τῶν θυρίδων. ταῦτα γὰρ κινεῖται κἂν νηνεμία ᾖ. ἔκ τε οὖν τῆς σκιᾶς εἰς τὸ φῶς, ἔκ τε τοῦ φωτὸς εἰς τὴν σκιὰν φερομένων ἀεὶ, καὶ ὁ ὅρος ὁ κοινὸς τοῦ φωτὸς καὶ τῆς σκιᾶς φαίνεται κινούμενος παρεγγύς. ᾗ γὰρ οἷον σκιὰν ποιοῦσιν, ᾗ δὲ φῶς, ἑκατέρωθεν μεταβάλλονται ταῦτα. ὥστε ἡ σκιὰ

φαίνεται κινεῖσθαι, οὐ κινουμένη αὕτη οὕτως, ἀλλ' ἐκεῖναι.

Ὅσα περὶ τὰ ἄψυχα. ις.

α Διὰ τί αἱ μὲν βάσεις τῶν πομφολύγων λευκαὶ ἐν τοῖς ὕδασι· καὶ ἐὰν ἐν ἡλίῳ τεθῶσι, σκιὰν οὐ ποιοῦσιν· ἀλλ' ἡ μὲν ἄλλη πομφόλυξ σκιὰν ποιεῖ, ἡ δὲ βάσις οὐ ποιεῖ, ἀλλ' ἡλίωται κύκλῳ· ὃ δὲ ἔτι θαυμαστότερον, ὅτι οὐδὲ ἐάν τι τεθῇ ξύλον εἰς τὸ ὕδωρ ἐν τῷ ἡλίῳ, τέμνεται ὑπὸ τοῦ ὕδατος ταῦτα. ἢ οὐ γίνεται σκιὰ, ἀλλ' ἡλίῳ διήρηται ἡ σκιά; εἰ οὖν σκιά ἐστι τὸ μὴ ὁρώμενον, καὶ ὑπὸ τοῦ ἡλίου κύκλῳ ἂν ὁρῷτο ὁ ὄγκος. τοῦτο δὲ ὅτι ἀδύνατον, δείκνυται ἐν τοῖς ὀπτικοῖς. οὐδὲ γὰρ τὸ ἐλάχιστον ὑπὸ τοῦ μεγίστου ἐνδέχεται ὅλον περιοφθῆναι.

β Διὰ τί αἱ πομφόλυγες ἡμισφαίρια; ἢ διὰ τὸ ὡς ἀπὸ κέντρου πρὸς τὸν ἀέρα φέρεσθαι ἄνω ὁμοίως πάντη; ἀνάγκη δὲ τοῦτο ἡμισφαίριον εἶναι. τὸ δὲ κάτω ἡμισφαίριον, ἀποτέμνεται ὑπὸ τοῦ ἐπιπέδου τοῦ ὑδατώδους, ἐν ᾧ τὸ κέντρον ἐστίν.

γ Διὰ τί τοῖς ἀνίσοις τὸ βάθος ἔχουσι μεγέθεσιν, ἐάν τις τὸ κουφότερον κινῇ, κύκλῳ περιφέρεται τὸ βαλλόμενον· οἷον τοῖς μεμολιβδωμένοις ἀστραγάλοις συμβαίνει, ἄν τις βάλλῃ τὸ κουφότερον πρὸς αὐτὸν στρέψας μέρος; ἢ ὅτι τὸ βαρύτερον ἀδύνατον ἰσοδρομεῖν τῷ κουφοτέρῳ, ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἰσχύος ῥιφθέν; ἐπεὶ δὲ ἀνάγκη μὲν πάμπαν κινεῖσθαι, ἐξ ἴσου δὲ ἀδύνατον, ὁμοταχῶς μὲν φερόμενα, τὴν αὐτὴν οἰσθήσεται γραμμήν· θᾶττον δὲ θατέρου φερομένου, κύκλον ἀνάγκη φέρεσθαι· ἐπειδὴ ἐν τούτῳ μόνῳ τῷ σχήματι ταῦτα ἀεὶ παράλληλα ὄντα σημεῖα, ἐν ταὐτῷ χρόνῳ ἀνίσους διέρχεται γραμμάς.

δ Διὰ τί τὰ πίπτοντα ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἀφαλλόμενα, ὁμοίας γωνίας ποιεῖ πρὸς τὸ ἐπίπεδον ἐφ' ἑκάτερα τοῦ σημείου, ᾧ ἥψατο τοῦ ἐπιπέδου; ἢ ὅτι πάντα μὲν φύσει φέρεται πρὸς ὀρθήν; τὰ μὲν οὖν εἰς ὁμαλὲς πεσόντα, τῇ καθέτῳ καὶ τῇ διαμέτρῳ προσκρούσαντα τῷ ἐπιπέδῳ,

δῳ, τοσαύτας ποιεῖ [τὰς] γωνίας ἀφαλλόμενα, διὰ τὸ τὴν μὲν διάμετρον, ἴσα διαιρεῖν· τὰ δὲ εἰς τὰ πλάγια πίπτοντα, οὐ τῇ καθέτῳ προσκρούοντα τῷ χωρίῳ, ἀλλὰ τῷ ἀνωτέρω τῆς καθέτου σημείῳ, συμβαίνειν πάλιν ἀνωσθέντα ὑπὸ τοῦ πλήξαντος τόπου, εἰς τοὐναντίον φέρεσθαι· τὰ μὲν στρογγύλα, ὅτι ἐν αὑτῷ φερόμενα, εἰς τοὐναντίον τῆς ἀπώσεως ἐξελίττεται, ἐάν τε ἠρεμῇ τὸ μέσον αὐτῶν, ἐάν τε καὶ τόπον διαλλάττῃ· τὰ δὲ εὐθύγραμμα, διά τε τὴν κάθετον αὐτὴν εἰς τοὔμπροσθεν προσνεύῃ ἐκκρούεσθαι, καθάπερ τοῖς τε ξυρουμένοις τὰ σκέλη συμβαίνει, καὶ ὧν τοὺς κολύθρεις ὑφαρπάζουσι. πάντες γὰρ οὗτοι εἰς τοὐναντίον καὶ ὄπισθεν ἐπιπίπτουσι, διὰ τὸ ἰσάζειν αὐτὰ τὴν κάθετον, μετέωρόν τε εἶναι καὶ εἰς τοὔμπροσθεν ἐκκρούεσθαι. τὰ γὰρ ἐναντία δηλονότι αὐτῆς, ὄπισθέν [τε] καὶ κάτω συμβαίνει γίνεσθαι. κάτω δὲ φερόμενα, βαρύτερα ἂν εἴη. ὃ οὖν τούτοις πτῶμα, τοῖς ἀφαλλομένοις φορὰν συμβαίνει γίνεσθαι. πρὸς ὀρθὴν μὲν οὖν οὐδέτερα αὐτῶν ἀφάλλεται, διὰ τὸ τὴν μὲν κάθετον [δίχα] τῷ βάρει διαιρεῖν τὰ φερόμενα· καθέτους δὲ πλείους πρὸς ταὐτὸ ἐπίπεδον μὴ γίνεσθαι τεμνούσας αὐτάς· ὃ συμβήσεται τούτοις, καθέτου γινομένης κατὰ τὴν ἄφαλσιν, ἣ προσέκρουσε τῷ ἐπιπέδῳ τὸ φερόμενον, διχοτομεῖσθαι πάλιν ὑπ' αὐτῆς αὐτὸ συμβήσεται. ὥστε ἀναγκαῖον τέμνεσθαι ὑπ' αὐτῆς τὴν προτέραν κάθετον ὑφ' ἧς ἐφέρετο. ἐπεὶ δὴ εἰς τοὐναντίον μὲν οἰσθήσεται, πρὸς ὀρθὴν δὲ οὐκ οἰσθήσεται, λοιπὸν ὀξεῖαν γίνεσθαι γωνίαν τὴν ἐπὶ θατέρῳ τοῦ προσπεσόντος τῷ ἐπιπέδῳ σημείου. ὅρος γὰρ ἐστὶν ἡ ὀρθὴ τῶν ἐναντίων γωνιῶν.

ε Διὰ τί ὁ μὲν κύλινδρος ὠσθεὶς, εἰς εὐθύ τε φέρεται, καὶ γράφει εὐθείας τοῖς ὁρίζουσιν αὐτὸν κύκλοις· ὁ δὲ κῶνος κύκλῳ περιφέρεται, τῆς κορυφῆς μενούσης, καὶ γράφει τὸν κύκλον τῷ ὁρίζοντι; κύκλῳ μὲν ἀμφότερα φέρεται, γράφει δὴ ἐν τῷ ἐπιπέδῳ, ὁ μὲν κύλινδρος, εὐθείας· ὁ δὲ κῶνος, κύκλους, διὰ τὸ τοὺς μὲν ἐν τῷ κώνῳ ἀνίσους εἶναι κύκλους, φέρεσθαι δὲ ἀεὶ

θᾶττον τὸ μείζονα τοῦ περὶ τὸ αὐτὸ κέντρον. φερομένων δ' ἀνίσως πάντων ἅμα τῶν ἐν τῷ κώνῳ κύκλων, συμβαίνει τοὺς ἐξωτάτω πλεῖστον ἐν ταὐτῷ χρόνῳ τόπον καὶ γραμμὴν φέρεσθαι· διὸ καὶ κύκλῳ φέρονται. γράφονταί τε γὰρ πάντες τῇ αὐτῇ εὐθείᾳ· καὶ τῆς εὐθείας κύκλῳ μὲν φερομένης, οὐ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ σημεῖα ἴσην ἐν ταὐτῷ χρόνῳ γράφει γραμμήν· εἰς εὐθὺ δὲ φέρει τὴν ἴσην. τοῦ δὲ κυλίνδρου πάντων [ἴσων] ὄντων τῶν κύκλων καὶ περὶ ταὐτὸ κέντρον, συμβαίνει τὰ ἅμα τοῦ ἐπιπέδου ἐν αὐτοῖς πάνθ' ἁπτομένοις σημεῖα, φέρεσθαί τε ἰσοταχεῖς κυλιομένους, διὰ τὸ τοὺς κυλίνδρους ἴσους εἶναι, καὶ ἥκειν ἐπὶ τὸ ἐπίπεδον, πάλιν ἅμα ἐκκυλιαθέντα ἕκαστον τὸ αὐτοῦ κύκλον· ὥστε καὶ τὰς ἐν τῷ ἐπιπέδῳ εὐθείας ἴσας γίνεσθαι. τῇ γὰρ αὐτῶν ἀφῇ αὐτὰς ἔγραψαν, ὄντες ἴσοι τε καὶ ἰσοταχεῖς. ἐγίνοντο δ' εὐθεῖαι αἱ ὑπὸ τῆς αὐτῆς γραφεῖσαι γραμμῆς εἰς εὐθὺ φερομένης· ὥστε διὰ ταύτας εἰς εὐθὺ ἀναφέρεται ὁ κύλινδρος. διαφέρει γὰρ οὐθὲν, ἢ ἡ πρώτη ἥψατο ὁ κύλινδρος τοῦ ἐπιπέδου γραμμή, ταύτῃ ἕλκειν ἐν τῷ ἐπιπέδῳ, ἢ ἐκκυλίειν αὐτό. ἀεὶ γὰρ ἴσην καὶ ὁμοίαν γραμμὴν τὴν ἐν τῷ κυλίνδρῳ συμβήσεται ἅπτεσθαι τοῦ ἐπιπέδου, ἑλκομένου τε

ς καὶ κυλιομένου τοῦ κυλίνδρου. Διὰ τί τῶν βιβλίων ἡ τομὴ οὖσα ἐπίπεδος καὶ εὐθεῖα, ἐὰν μέν τις τέμῃ παρὰ τὴν βάσιν, γίνεται εὐθεῖα ἀνελιττομένη· ἐὰν δ' ἐγκλίνας, σκολιά; ἢ ὅτι συμβαίνει τῶν ἐν τῇ ἑτέρᾳ τομῇ κύκλων ἐν ταὐτῷ ἐπιπέδῳ ὄντων, τὴν ἐγκεκλιμένην τομὴν μὴ παρακειμένην εἶναι, ἀλλ' ἐν τῇ μὲν πλεῖον, τῇ δ' ἔλαττον αὐτῆς ἀπέχειν; ὥστε ἐξελιττομένου, οἱ μὲν ἐν ταὐτῷ ἐπιπέδῳ ὄντες κύκλοι, καὶ τὴν ἀρχὴν ἔχοντες ἐν ταὐτῷ ἐπιπέδῳ, τὴν ἐξ αὐτοῦ ποιήσουσι γραμμὴν ἐξελιττόμενοι. ἔστι γὰρ ἡ γινομένη γραμμὴ ἐκ τῶν κύκλων οἵ εἰσιν ἐν ταὐτῷ ἐπιπέδῳ· ὥστε καὶ εὐθεῖα οὖσα ἐν ἐπιπέδῳ, ἥ τε τῆς λοξῆς τομῆς ἐξελιττομένη γραμμὴ οὐκ οὖσα παρὰ τὴν πρώτην, ἀλλὰ τῇ μὲν πλεῖον, τῇ δ' ἔλαττον αὐτῆς διεστη-

διεστηκυῖα, διὰ τὸ τὴν τομὴν οὕτως ἔχειν πρὸς αὐτήν, οὐκ ἐν ἐπιπέδῳ ἔσται· ὥστε οὐδ᾽ εὐθεῖα. τῆς γὰρ εὐθείας οὐκ ἔστι, τὸ μὲν, ἐν ἄλλῳ ἐπιπέδῳ, τὸ δ᾽, ἐν ἄλλῳ.

ζ Διὰ τί διαιρούμενα τὰ μεγέθη, ἐλάττω φαίνεται πάντα τοῦ ὅλου; ἢ ὅτι διαιρούμενα μὲν ἀριθμὸν ἔχει πάντα, μεγέθει δὲ ἐλάττω ἐστὶ τοῦ ἑνός; τὸ μὲν γὰρ μέγα, ᾧ κατὰ συνέχειαν εἶναι καὶ ποσόν τι, μέγα λέγεται· ὁ δὲ ἀριθμός τε πᾶς, παντὸς μεγέθους ἀριθμοῦ μείζων. διόπερ εἰκὸς τὸ ὅλον διαιρεθέντων τῶν μερῶν, μεῖζον φαίνεσθαι. τῶν αὐτῶν γὰρ ὄντων αὐτῶν, τὸ μὲν ὅλον τὴν τοῦ μεγέθους ἔχει μᾶλλον φύσιν, συνεχὲς ὄν· τὰ δὲ μέρη, τὴν τοῦ ἀριθμοῦ.

Τῶν περὶ τὴν κλεψύδραν συμβαινόντων, τὸ μὲν ὅλον ἔοικεν αἴτιον εἶναι καθάπερ Ἀναξαγόρας λέγει· ὁ γὰρ ἀήρ ἐστιν αἴτιος, ἐναπολαμβανόμενος ἐν αὐτῇ, τοῦ μὴ εἰσιέναι τὸ ὕδωρ ἐπιληφθέντος τοῦ αὐλοῦ. οὐ μὴν ἁπλῶς γε αἴτιος· κἂν γάρ τις αὐτὴν πλαγίαν ἐνείς εἰς τὸ ὕδωρ, ἐπιλαβὼν τὸν αὐλόν, εἴσεισι τὸ ὕδωρ. διόπερ οὐ λέγεται ὑπ᾽ αὐτοῦ ἱκανῶς ᾗ αἴτιόν ἐστιν. ἔστι δὲ αἴτιον μὲν, καθάπερ εἴρηται, ὁ ἀήρ· οὗτος δὲ ὠθούμενός τε καὶ καθ᾽ ἑαυτὸν φερόμενος καὶ μὴ βιαζόμενος, ἐπ᾽ εὐθείας πέφυκε φέρεσθαι, καθάπερ καὶ ἄλλα στοιχεῖα. πλαγίας μὲν οὖν βαφείσης τῆς κλεψύδρας, διὰ τῶν ἐναντίων τοῖς ἐν τῷ ὕδατι τρυπημάτων, ἐπ᾽ εὐθείας μένων ὑπὸ τοῦ ὕδατος ἐξέρχεται· ὑποχωροῦντος δὲ αὐτοῦ, τὸ ὕδωρ εἰσέρχεται. ὀρθῆς δὲ εἰς τὸ ὕδωρ βαφείσης τῆς κλεψύδρας, οὐ δυνάμενος πρὸς ὀρθὴν ὑποχωρεῖν, διὰ τὸ πεφράχθαι τὰ ἄνω, μένει περὶ τὰ πρῶτα τρυπήματα. ἄττεσθαι γὰρ εἰς αὐτὸν οὐ πέφυκε. σημεῖον δ᾽ ἐστὶ τοῦ εἴργειν δύνασθαι τὸ ὕδωρ ἀκινητίζοντα τὸν ἀέρα, τὸ ἐπ᾽ αὐτῆς γινόμενον τῆς κλεψύδρας. ἐὰν γάρ τις αὐτῆς αὐτὴν τὴν καρδίαν ἐμπλήσας ὕδατος, ἐπιλαβὼν τὸν αὐλόν, καταστρέψῃ ἐπὶ τὸν αὐλόν, οὐ φέρεται τὸ ὕδωρ διὰ τοῦ αὐλοῦ ἐπὶ τὸ στόμα. ἀνοιχθέντος δὲ τοῦ στόματος, οὐκ εὐθὺς ἐκρεῖ κατὰ τὸν αὐλόν, ἀλλὰ μικροτέρῳ ὕστερον, ὡς οὐκ ὂν ἐπὶ τῷ

στόματι τοῦ αὐλοῦ, ἀλλ' ὕστερον διὰ τούτου φερόμενον, ἀνοιχθέντος. πλήρεις δὲ καὶ ὀρθῆς οὔσης τῆς κλεψύδρας, ἀνοιχθέντος τοῦ αὐλοῦ, εὐθὺς ῥεῖ διὰ τοῦ ἰσθμοῦ, διὰ τὸ ἐκείνου μὲν ἅπτεσθαι, τῶν δὲ ἄκρων τοῦ αὐλοῦ μὴ ἅπτεσθαι. οὐκ εἰσέρχεται μὲν οὖν τὸ ὕδωρ εἰς τὴν κλεψύδραν, διὰ τὴν προειρημένην αἰτίαν. ἐξέρχεται δὲ ἀνοιχθέντος τοῦ αὐλοῦ, διὰ τὸ τὸν ἐν αὐτῷ ἀέρα κινούμενον ἄνω καὶ κάτω, πολλὴν κένωσιν ποιεῖν τοῦ ἐν τῇ κλεψύδρᾳ ὕδατος. ὠθούμενον δὲ κάτω, καὶ αὐτὸ ῥέπον εἰς αὐτὸ, εἰκότως ἐκρεῖ, βιαζόμενον τὸν ἐκτὸς τῆς κλεψύδρας ἀέρα κινούμενόν τε, καὶ ὄντα ἴσον τῇ δυνάμει τῷ ἐπωθοῦντι αὐτὸν ἀέρι, τῇ δὲ ἀντερείσει ἀσθενέστερον ἐκείνου, διὰ τὸ διὰ στενοῦ αὐτὸν τοῦ αὐλοῦ ῥέοντα, θᾶττον καὶ σφοδρότερον ῥεῖν, καὶ προσπίπτειν τῷ ὕδατι. τοῦ δὲ πωμαθέντος τοῦ αὐλοῦ μὴ συρρεῖν, τὸ ὕδωρ αἴτιον, ὅτι τὸ ὕδωρ εἰσιὸν εἰς τὴν κλεψύδραν, ἐξωθεῖ βίᾳ τὸν ἀέρα ἐξ αὐτῆς. σημεῖον δέ ἐστι τὸ γινόμενον ἐν ταύτῃ πνεῦμα καὶ ἐρυγμός. εἰσιόντος δὲ τοῦ ὕδατος, βίᾳ ὠθῶν, συνεισπίπτει εἰς τὸν αὐλὸν αὐτοῦ, καθάπερ τὰ ἐκπιεστὰ ξύλα, ἢ χαλκὸς τῇ διαιρέσει πιεζόμενος, μένει ἀδιάπτωτος ἄνευ συνδέσμου, ἕως ἂν ἐκκρουσθῇ ἐκ τοῦ ἐναντίου, καθάπερ τοὺς κατεαγότας ὀπύερας ἐν τοῖς ξύλοις ἐκκρούουσι. συμβαίνει δὲ τοῦτο ἀνοιχθέντος τοῦ αὐλοῦ γίνεσθαι, διὰ τὰ προειρημένα. ἢ οὖν διὰ ταῦτα εἰκός ἐστιν αὐτὸ μὴ ἐκρεῖν, ἢ ἐξιόντος βιαίου ἀέρος καὶ πνευματουμένου. δηλοῖ δὲ ὁ ψόφος ἐπισπᾶσθαι τῷ πνεύματι τὸ ὕδωρ ἄνω, ὥσπερ ἐπὶ πολλῶν συμβαίνει γίνεσθαι. ἐπισπώμενον δὲ καὶ συνεχὲς ὂν αὐτῷ πᾶν τὸ ὕδωρ, μένει πιεζόμενον ὑπὸ τοῦ ἀέρος, ἕως ἂν ἀπωσθῇ πάλιν ὑπ' αὐτοῦ. τῆς δὲ ἀρχῆς μενούσης, καὶ τὸ ἄλλο ἐξ αὐτῆς κρέμαται ὕδωρ ἓν καὶ συνεχές. εὔλογον δὲ τοῦτο γίνεσθαι· τοῦ γὰρ αὐτοῦ ἐστι κινῆσαί τε ἐκ τῆς οἰκείας χώρας τι, καὶ τὸ τοῦ ἴσχειν ὡς ἐκείνης, ἐν πλείονι δὲ χρόνῳ, ἐὰν ᾖ ὅμοια τῇ δυνάμει τό, τε ἔχον καὶ τὸ ἐχόμενον, ἢ [εἰ] τὸ ἴσον κρεῖττον· ὅπερ ἐνταῦθα συμβαίνει. πνεῦμα γὰρ ὕδατός ἐστι κρεῖττον τῇ δυνάμει. Διά

τί τὰ

τί τὰ μόρια τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων ὅσα μὴ ὀργανικὰ, πάντα πε-
ριφερῆ; τῶν μὲν φυτῶν τὸ στέλεχος, καὶ οἱ πτόρθοι· τῶν δὲ ζώων, κνῆ-
μαι, μηροὶ, βραχίονες, θώραξ· τρίγωνον δὲ οὐδὲ πολύγωνον, οὔτε ὅ-
λον οὐδὲ μόριόν ἐστι; πότερον ὥσπερ Ἀρχύτας ἔλεγε, διὰ τὸ ἐν τῇ »
κινήσει τῇ φυσικῇ ἐνεῖναι τὴν τοῦ ἴσου ἀναλογίαν (κινεῖσθαι γὰρ ἀνάλο- »
γον πάντα) ταύτην δὲ μόνην εἰς αὐτὴν ἀνακάμπτειν· ὥστε κύκλους »
ποιεῖν καὶ στρογγύλα ὅταν ἐγγένηται); Διὰ τί ἐν τοῖς ἐσχάτοις ἀεὶ ι
γίνεται περιφερῆ; ἢ ὅτι ἡ φύσις ἐκ τῶν ἐνδεχομένων πάντα ποιεῖ ὡς »
δυνατὸν ἄριστα καὶ κάλλιστα; τὸ δὲ σχῆμα τοῦτο κάλλιστον, τὸ αὐτὸ »
αὑτῷ ὁμοιότατον. Διὰ τί ἐὰν κύκλος ῥιφῇ, τὸ μὲν πρῶτον εὐ- ια
θεῖαν γράφει· παυόμενος δὲ, ἕλικα, ἕως ἂν πέσῃ; ἢ εὐθεῖαν μὲν τὸ
πρῶτον, ὅτι ὁμοίως ἔνθεν καὶ ἔνθεν ὁ ἀὴρ ἀπορθοῖ; ἴσης οὖν οὔσης τῆς
ῥοπῆς ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ἀνάγκη καὶ τὴν γραμμὴν τοιαύτην εἶναι, ἢ ἴσον
διαιρεῖ τὸν τόπον ἔνθεν καὶ ἔνθεν. τοιαύτη δέ ἐστιν εὐθεῖα. ὅταν δὲ βρίσῃ
ἐπὶ θάτερον μέρος δι' ἀνωμαλίαν τοῦ περιισταμένου ἀέρος, οὐκέτι
ἴσην γράφει, τό τε ἐντὸς καὶ τὸ ἐκτὸς μέρος, ἀλλ' ἀνάγκη περιφε-
ρῆ. Διὰ τί τοῖς ἄνισον τὸ βάθος ἔχουσι μεγέθεσιν, ἐάν τις κου- ιβ
φότερον κινῇ τῶν μερῶν, κύκλῳ περιφέρεται τὸ βαλλόμενον; οἷον τοῖς
μεμολιβδωμένοις ἀστραγάλοις συμβαίνει, ἐάν τις βάλῃ τὸ κουφό-
τερον πρὸς αὐτὸν στρέψας μέρος; ἢ ὅτι τὸ βαρύτερον ἀδύνατον
ἰσοδρομεῖν τῷ κουφοτέρῳ ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἰσχύος ῥιφθέν; ἐπεὶ δὲ ἀνάγ-
κη μὲν κινεῖσθαι, ἐξ ἴσου δὲ καὶ ἐπ' εὐθείας ἀδύνατον, ἀνάγκη εἰς τὸ
ἐντὸς φερόμενον, κύκλῳ φέρεσθαι· οἷον εἰ ὅλως τι ἦν αὐτοῦ ἀκίνητον
διὰ βάρος ἐν μέσῳ, τὸ μὲν πρὸς τῷ ἀφιέντι, εἰς τὸ πρόσθεν ἂν
ἐκινήθη αὐτοῦ μέρος· τὸ δὲ ὑπὸ ἐκεῖνα, πρὸς τὸν ἀφιέντα. ἐπεὶ δὲ κι-
νεῖται μὲν τὸ πᾶν, ἔχει δὲ ἐν μέσῳ τὸ βάρος φερόμενον, ἀνάγκη [καὶ]
ταὐτὸ τοῦτο ποιεῖν. Διὰ τί τὰ φερόμενα ὅταν ἀντιπέσῃ, ἀφάλλεται ιγ
εἰς τοὐναντίον ἢ πέφυκε φέρεσθαι, καὶ πρὸς ὁμοίας γωνίας; ἢ ὅτι οὐ

μόνον ἐκείνην φέρεται τὴν φορὰν ἣν φέρεται κατὰ τὸ οἰκεῖον μέρος, δῆλα καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀφιέντος γινομένην; ἢ μὲν οὖν οἰκεία παύεται, „ ὅταν εἰς τὸν οἰκεῖον ἔλθῃ τόπον. ἅπαν γὰρ ἠρεμεῖ, ἐλθὸν εἰς ὃν φέρεται „ τόπον κατὰ φύσιν. καθ' ἣν δὲ ἔχει ἀλλοτρίαν, ἀνάγκη ἔτι κινεῖσθαι· οὐκ εἰς τὸ πρόσθεν δὲ, διὰ τὸ κωλύεσθαι, ἀλλ' ἢ εἰς τὸ πλάγιον, ἢ εἰς τὸ ὀρθόν. ἅπαντα δὲ ἀποπηδᾷ πρὸς ὁμοίας γωνίας, διὰ τὸ φέρεσθαι μὲν ἐνταῦθα, οὗ ἡ κίνησις φέρει, ἣν ἐποίησεν ὁ ἀφείς. ἐκεῖ δὲ πρὸς ὀξεῖαν, ἢ πρὸς ὀρθὴν φέρεσθαι συμβαίνει. ἐπεὶ οὖν τὸ ἀντικροῦσαν κωλύει τὴν εἰς εὐθὺ κίνησιν, ὁμοίως κωλύει τὸ φερόμενον καὶ τὴν φορὰν αὐτοῦ. ὥσπερ οὖν ἐν τοῖς κατόπτροις τὸ ἄκρον τῆς εὐθείας οὗ συνέπεσεν ἡ ὄψις φαίνεται, καὶ ἐν τοῖς φερομένοις, οὕτω τὸ ἐναντίον γίγνεται. τοσαύτην γὰρ γωνίαν ἀπέωσται, ὅσην γίγνεται [ἡ] κατὰ κορυφήν. δεῖ γὰρ νοῆσαι μεταχινουμένην τὴν γωνίαν καὶ τὴν φοράν. τούτου δὲ γινομένου, φανερὸν ὅτι πρὸς ὁμοίας γωνίας ἀφάλλεται.

Ὅσα περὶ ἔμψυχα. ιζ.

α Διὰ τί οἱ ἀσύμμετροι παρ' ἀλλήλους θεωρούμενοι, μείζους φαίνονται ἢ καθ' αὑτοὺς μόνους; ἢ ὅτι τὸ σύμμετρόν ἐστιν ἕν, καὶ ἡ συμμετρία ἐστὶν ἕν, ὅτι μάλιστα ἓν ποιεῖ; τὸ δὲ ἕν, ἀδιαίρετον βούλεται εἶναι. τὸ δὲ ἀδιαίρετον, ἔλαττόν ἐστιν. ἡ δὲ συμμετρία κατὰ τὴν διαφορὰν πολλὰ ποιεῖ. καθ' αὑτὰ μὲν οὖν θεωρούμενα, μᾶλλον λανθάνει ποῖα ἄττα τὰ μεγέθη ἐστὶ παρ' ἄλληλα δὲ, οὔ. τὸ μὲν οὖν ἀδιαίρετον, ἓν φαίνεται, καὶ ἡ θεωρία μία ἐστὶν αὐτοῦ, διὰ τὴν συμμετρίαν· τὸ δὲ ἀσύμμετρον, ὡς πολλὰ ὄν, θεωρίαν ποιεῖ πλείω· καὶ μείζω φαίνεται, διὰ τὸ τὸ ἓν ὄν, πολλὰ φαίνεσθαι. ἔχει γὰρ τήν τε τοῦ μεγέθους κατὰ τὴν συνέχειαν φύσιν, καὶ τὴν τοῦ ἀριθμοῦ κατὰ τὸ ἀνώμαλον τῶν μερῶν· διόπερ εἰκότως τὴν ἐξ ἀμφοῖν αὔξησιν ἔχον, μεῖζον φαίνεται παρὰ τὸ ἁπλοῦν καὶ ἕν.

β Διὰ τί ἐπὶ μῆκος μᾶλλον τὰ ζῷα καὶ τὰ φυτὰ

φυτὰ φύεται; ἢ ὅτι τὸ μῆκος μὲν, τρὶς αὔξεται· τὸ δὲ πλάτος, δίς· τὸ δὲ βάθος, ἅπαξ; ἔστι γὰρ μῆκος, τὸ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς πρῶτον· ὥστε μόνον τε αὔξεται, καὶ ἅμα τῷ πλάτει πάλιν γινόμενον, καὶ τρίτον ἅμα τῷ βάθει· τὸ δὲ πλάτος, δίς, καθ᾽ ἑαυτό τε, καὶ ἅμα τῷ μεγέθει.

γ Πῶς τὸ πρότερον καὶ [τὸ] ὕστερον δεῖ λαβεῖν; πότερον ὥσπερ ἡμῶν οἱ ἐπὶ Τροίας, καὶ ἐκείνων οἱ πρὸ αὐτῶν, καὶ ἀεὶ οἱ ἐπάνω πρότεροί εἰσιν; ἢ εἴπερ ἀρχή τις ἐστὶ καὶ μέσον καὶ τέλος τοῦ παντὸς, καὶ ὅταν γηράσκων τις ἐπὶ τὸ πέρας ἔλθῃ, καὶ πάλιν ἐπαναστρέψῃ ἐπὶ τὴν ἀρχὴν, τὰ δὲ ἐγγυτέρω τῆς ἀρχῆς πρότερα, τί κωλύει ἡμᾶς ἐν τῷ πρὸς τὴν ἀρχὴν εἶναι μᾶλλον; εἰ δὲ πρὸς τοῦτο κἂν πρότεροι εἴημεν, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἑκάστου τῶν ἄστρων φορᾷ κύκλος τίς ἐστι, τί κωλύει καὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν ἀπώλειαν τῶν φθαρτῶν τοιαύτην εἶναι, ὥστε ταῦτα πάλιν γίνεσθαι καὶ φθείρεσθαι; καθάπερ καὶ φασὶ „ κύκλον εἶναι τὰ ἀνθρώπινα. τὸ μὲν δὴ τῷ ἀριθμῷ τοὺς αὐτοὺς ἀξι- „ οῦν εἶναι ἀεὶ τοὺς γινομένους, εὔηθες· τὸ δὲ τῷ εἴδει, μᾶλλον ἄν τις ἀποδέξαιτο· ὥστε κἂν αὐτοὶ πρότεροι εἴημεν, καὶ θείη ἄν τις τὴν τοῦ εἱρμοῦ τάξιν τοιαύτην εἶναι, ὡς πάλιν ἐπανακάμπτειν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν, καὶ συνεχὲς ποιεῖν, καὶ ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ ἔχειν. τοὺς γὰρ ἀνθρώπους „ φησὶν Ἀλκμαίων διὰ τοῦτο ἀπόλλυσθαι, ὅτι οὐ δύνανται τὴν ἀρχὴν „ τῷ τέλει προσάψαι· κομψῶς εἰρηκὼς, εἴ τις ὡς τύπῳ φράζοντος αὐτοῦ δέχοιτο, καὶ μὴ διακριβοῦν ἐθέλοι τὸ λεχθέν. εἰ δὲ κύκλος ἐστὶ, τοῦ δὲ κύκλου μήτε ἀρχὴ, μήτε πέρας, οὐδ᾽ ἂν πρότεροι εἶεν, τῷ ἐγγυτέρω τῆς ἀρχῆς εἶναι, οὔθ᾽ ἡμεῖς ἐκείνων, οὔτ᾽ ἐκεῖνοι ἡμῶν.

Ὅσα περὶ φιλολογίαν. ιη.

Διὰ τί τοὺς μὲν, ἐὰν ἄρξωνται ἀναγινώσκειν, ὕπνος λαμβάνει καὶ μὴ βουλομένους· τοὺς δὲ βουλομένους προεγρηγορέναι, ὅταν λάβωσι βιβλίον; ἢ ὅσοις μὲν εἰσι πνευματικαὶ κινήσεις διὰ ψυχρότητα

φύσεως, ἢ μελαγχολικῶν χυμῶν, δι᾽ οὓς περίττωμα γίγνεται πνευματι-
κὸν ἄπεπτον διὰ ψυχρότητα, τούτοις ὅταν μὲν κινῆται ἡ διάνοια
καὶ μὴ νοήσῃ ἐπιστήσασά τι, ἐκκρούεται τῇ ἑτέρᾳ κινήσει οὔσῃ κατα-
ψυκτικῇ· διὸ μᾶλλον καθεύδουσιν; ὅταν δὲ ἐρείσωσι πρός τι ἐν τῇ
διανοίᾳ, ὥσπερ ἡ ἀνάγνωσις ποιεῖ, κινοῦνται ὑπὸ τῆς θερμαντικῆς
κινήσεως οὐκ ἐκκρουομένης ὑπ᾽ οὐδενός· ὥστε οὐ δύνανται καθεύ-
δειν. τῶν δὲ κατὰ φύσιν ἐχόντων, ὅταν στῇ πρὸς ἓν ἡ διάνοια καὶ μὴ μετα-
βάλλῃ πολλαχῇ ἰσχυροτάτη οὖσα, ἴσχεται καὶ τὰ ἄλλα ὅσα ἐστὶ περὶ τὸν τό-
πον τοῦτον, ὧν ἠρέμησις ὁ ὕπνος ἐστίν. ὅταν δὲ στῇ, καὶ οἷον κοπιάσῃ ὁ νοῦς,
βαρύνει τὴν κεφαλὴν τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ ποιεῖ τὸν ὕπνον· κινουμένης δὲ τῆς
ψυχῆς κατὰ φύσιν, οὐ καθεύδει· ζῇ γὰρ τότε μάλιστα. τὸ δὴ ἐγρηγο-
β ρέναι, τοῦ ζῆν αἴτιόν ἐστιν, ἢ τὸ καθεύδειν. Διὰ τί οἱ ἐριστικοὶ λό-
γοι γυμναστικοί εἰσιν; ἢ ὅτι ἔχουσι τὸ νικᾶν, ἢ ἡττᾶσθαι πυκνόν; φι-
λονείκους οὖν εὐθὺς ποιοῦσι. καὶ γὰρ νικῶντες, διὰ τὸ χαίρειν προάγον-
ται μᾶλλον ἐρίζειν· καὶ ἡττώμενοι, ὡς ἀναμαχούμενοι· καὶ οἱ ἐν τοῖς ἄλ-
λοις ἀγῶσι ταυτό. διὸ καὶ μαχόμενοι καὶ ἥττους ὄντες, πολλάκις οὐ βού-
γ λονται διαλύεσθαι. Διὰ τί τοῖς παραδείγμασι χαίρουσιν οἱ ἄν-
θρωποι ἐν ταῖς ῥητορείαις καὶ τοῖς λόγοις μᾶλλον τῶν ἐνθυμημάτων; ἢ ὅτι
τῷ τε μανθάνειν χαίρουσι, καὶ τῷ ταχύ; ῥᾷον δέ, διὰ τῶν παραδειγμάτων
καὶ τῶν λόγων μανθάνουσιν· ἃ γὰρ ἴσασιν, ἔστι ταῦτα καὶ ἐπὶ μέρους. τὰ δὲ
ἐνθυμήματα, ἀπόδειξίς ἐστιν ἐκ τῶν καθόλου, ἃ ἧττον ἴσμεν ἢ τὰ μέ-
ρη. ἔτι οἷς ἂν μαρτυρῶσι πλείους, μᾶλλον πιστεύομεν. τὰ δὲ παρα-
δείγματα καὶ οἱ λόγοι, μαρτυρίαις ἐοίκασιν. αἱ δὲ διὰ τῶν μαρτύρων,
ῥᾴδιοι πίστεις. ἔτι τὸ ὅμοιον μανθάνουσιν ἡδέως· τὸ δὲ παράδειγμα καὶ
δ οἱ μῦθοι, τὸ ὅμοιον δεικνύουσι. Διὰ τί ῥήτορα μὲν καὶ γραμμα-
τιστὴν καὶ στρατηγὸν λέγομεν δεινόν· αὐλητὴν δὲ καὶ ὑποκριτήν, οὐ
λέγομεν; ἢ ὅτι τῶν μὲν ἡ δύναμις, ἄνευ πλεονεξίας (ἡδονῆς γὰρ
στοχαστική ἐστι) τῶν δέ, πρὸς τὸ πλεονεκτεῖν· ῥήτωρ γὰρ καὶ στρατηγὸς

καὶ χρηματιστής, ἀγαθός ἐστιν, ὁ δυνάμενος πλέον ἔχειν· ἡ δὲ δεινότης, μάλιστα ἐν τῷ πλεονεκτεῖν ἐστιν.

ε Διὰ τί τὸν φιλόσοφον τοῦ ῥήτορος οἴονται διαφέρειν; ἢ ὅτι, ὁ μέν, τί ἐστιν ἀδικία· ὁ δέ, ὡς ἄδικος ὁ δεῖνα; καὶ ὁ μέν, ὅτι τύραννος· ὁ δέ, οἷον τυραννίς.

ς Διὰ τί ἅπερ ἂν τινες προέλωνται, ἐνδιατρίβουσι τούτοις ἐνίοτε φαύλοις οὖσι μᾶλλον, ἢ ἐν τοῖς σπουδαιοτέροις; οἷον θαυματοποιός, ἢ μίμος, ἢ συρικτὴς μᾶλλον, ἢ ἀστρονόμος ἢ ῥήτωρ εἶναι ἂν βούλοιτο ὁ ταῦτα ἑλόμενος. ἢ ὅτι βούλονται μὲν ἔνιοι τὰ σπουδαιότατα μεταχειρίζεσθαι· διὰ δὲ τὸ μὴ πιστεύειν ἑαυτοῖς ὡς δυνησομένοις, διὰ τοῦτο οὐ πράττουσιν; ἢ ὅτι ἐν οἷς οἴεται ἕκαστος κράτιστος εἶναι, ταῦτα προαιρεῖται; ὃ δὲ αἱρεῖται, καὶ ἐπὶ τοῦτ' ἐπείγεται, νέμων τὸ πλεῖστον ἡμέρας αὐτῷ μέρος, ἵνα αὐτὸς αὑτοῦ τυγχάνῃ κράτιστος ὤν. ὅ, τι δὲ ἂν τινες ἐξ ἀρχῆς ἕλωνται, καὶ οἷς ἂν συνεθισθῶσιν, οὐδὲ κρίνειν δύνανται τὰ βελτίω. διέφθαρται γὰρ ἡ διάνοια διὰ φαύλας προαιρέσεις.

ζ Διὰ τί τοὺς μέν, ἂν ἄρξωνται ἀναγινώσκειν, ὕπνος λαμβάνει καὶ μὴ βουλομένους· τοὺς δὲ οὐ βουλομένους, ποιεῖ δύνασθαι, ὅταν λάβωσι βιβλίον; ἢ ὅσοις μὲν εἰσὶ πνευματικαὶ κινήσεις διὰ ψυχρότητα φύσεως, ἢ μελαγχολικῶν χυμῶν, δι' οὓς περίττωμα γίνεται πνευματικὸν ἄπεπτον διὰ ψυχρότητα, τούτοις ὅταν μὲν κινῆται ἡ διάνοια, καὶ μὴ νοῇ ἐπιστήσασά τι, ἐκκρούεται ἡ ἑτέρα κίνησις. διὸ μᾶλλον μεταβάλλοντες πολὺ τὴν διάνοιαν, καθεύδουσιν· ἡττᾶται γὰρ ἡ πνευματική. ὅταν δὲ ἐρείσωσι πρός τι τὴν διάνοιαν, ὅπερ ἡ ἀνάγνωσις ποιεῖ, κινοῦνται ὑπὸ τῆς πνευματικῆς κινήσεως, οὐκ ἐκκρουομένης ὑπ' οὐδενός· ὥστε οὐ δύνανται καθεύδειν. τῶν δὲ κατὰ φύσιν ἐχόντων, ὅταν στῇ πρὸς ἓν ἡ διάνοια, καὶ μὴ μεταβάλλῃ πολλαχῇ, ἵσταται καὶ τὰ ἄλλα ὅσα περὶ τὸν τόπον ὧν ἠρέμησις ὁ ὕπνος ἐστίν. ἑνὸς γὰρ κυρίου στάντος, ὥσπερ ἐν τροπῇ, στάντα τὰ ἄλλα μόρια, πέφυκεν ἵστασθαι. φύσει γὰρ ἄνω τὸ κου-

φον φέρεται· τὸ δὲ βαρὺ, κάτω. ὅταν οὖν ἡ ψυχὴ κινῆται κατὰ φύσιν, οὐ καθεύδει· οὕτω γὰρ ἔχει. ὅταν δὲ στῇ καὶ οἷον κοπιάσῃ, ὁ μὲν νοῦς μεταβάλλει, καὶ ἄνω τὰ σωματώδη πρὸς τὴν κεφαλὴν ἰόντα, ποιεῖ τὸν ὕπνον. δόξειε δ' ἂν ἡ ἀνάγνωσις κωλύειν καθεύδειν. ἔστι γὰρ οὐ διὰ τὸ νοεῖν, (ὥρισται γὰρ ἡ ψυχὴ τότε μᾶλλον) ἀλλὰ διὰ τὸ μεταβάλλειν ἡ ἀγρυπνία· ἐπεὶ καὶ νοήσεις αἱ τοιαῦται ἄγρυπνοί εἰσιν, ἐν αἷς ζητεῖ ἡ ψυχὴ καὶ ἀπορεῖ, ἀλλ' οὐκ ἐν αἷς ἀεὶ θεωρεῖ. ἐκεῖναι μὲν γὰρ, ἀοριστεῖν ποιοῦσιν· αὗται δὲ, οὔ.

η Διὰ τί ἐν τοῖς ἐριστικοῖς οὐκ ἔνεστιν ἀδολεσχία; ἢ ὅτι συλλογισμός ἐστι φαινόμενος; ἐν ὀλίγοις δὲ ὁ συλλογισμός· καὶ ἐὰν μηκύνῃ χρόνου γινομένου, ὁ παραλογισμὸς δῆλος, καὶ ἔστιν ὃ ἔδωκεν ἀναλαβεῖν.

θ Διὰ τί ποτε τῶν ἱστοριῶν ἥδιον ἀκούομεν τῶν περὶ ἓν συνεστηκυιῶν ἢ τῶν περὶ πολλὰ πραγματευομένων; ἢ διότι τοῖς γνωριμωτέροις μᾶλλον προσέχομεν, καὶ ἥδιον αὐτῶν ἀκούομεν; γνωριμώτερον δέ ἐστι τὸ ὡρισμένον τοῦ ἀορίστου. τὸ μὲν οὖν ἓν, ὥρισται· τὰ δὲ πολλὰ, τοῦ ἀπείρου μετέχει.

ι Διὰ τί ἡδόμεθα ἀκούοντες, τὰ μήτε λίαν παλαιὰ, μήτε κομιδῇ νέα; ἢ διότι τοῖς μὲν πόρρω ἀφ' ἡμῶν, ἀπιστοῦμεν· ἐφ' οἷς δὲ ἀπιστοῦμεν, οὐχ ἡδόμεθα· τὰ δὲ ἐγγὺς, ὥσπερ ἔτι αἰσθανόμεθα, καὶ περὶ τούτων ἀκούοντες, οὐχ ἡδόμεθα.

Ὅσα περὶ ἁρμονίαν. ιθ.

α Διὰ τί οἱ πονοῦντες καὶ οἱ ἀπολαύοντες αὐλοῦνται; ἢ ἵνα οἱ μὲν, ἧττον λυπῶνται· οἱ δὲ, μᾶλλον χαίρωσι.

β Διὰ τί πορρώτερον ὁ αὐτὸς τῇ αὐτῇ φωνῇ γεγωνεῖ, μετ' ἄλλων ᾄδων καὶ βοῶν, ἢ μόνος; ἢ ὅτι τὸ ἀθρόως τι ποιεῖν, ἢ θλίβειν, ἢ ὠθεῖν, οὐ τοσαῦτα πλησίον ἐστὶν, ὅσος ὁ ἀριθμός; ἀλλ' ὥσπερ ἡ γραμμὴ ἡ δίπους, οὐ διπλάσιον, ἀλλὰ τετραπλάσιόν τι γράφει· οὕτω [τὰ] συντιθέμενα πλέον ἰσχύει κατὰ τὸν ἀριθμὸν, ἢ ὅταν ᾖ διῃρημένα. ἀθρόων οὖν ὄντων, μία γίνεται ἡ τῆς φω-

νῆς

τῆς ἰσχύος, καὶ ἅμα ὠθεῖ τὸν ἀέρα, ὥστε πολλαπλάσιον προϊέναι. καὶ γὰρ ἡ ἐκ πολλῶν φωνή, μιᾶς ἑκάστης πολλαπλάσιος. Διὰ τί γ
τὴν παρυπάτην ᾄδοντες μάλιστα ἀπορρήγνυνται, οὐχ ἧττον ἢ τὴν νήτην καὶ τὰ ἄνω, μετὰ δὲ διαστάσεως πλείονος; ἢ ὅτι χαλεπώτατα ταύτην ᾄδουσι, καὶ αὕτη ἡ ἀρχή; τὸ δὲ χαλεπόν, διὰ τὴν ἐπίτασιν [καὶ πίεσιν] τῆς φωνῆς; ἐν τούτοις δὲ πόνος· πονοῦντα δὲ μᾶλλον διαφθείρεται. Διὰ τί δὲ ταύτην χαλεπῶς, τὴν δὲ ὑπάτην δ
ῥαδίως· καίτοι δίεσις ἑκατέρας; ἢ ὅτι μετ᾽ ἀνέσεως ἡ ὑπάτη, καὶ ἅμα μετὰ τὴν σύστασιν ἐλαφρὸν τὸ ἄνω βάλλειν; διὰ ταὐτὸ δὲ [καὶ] ἔοικε κατὰ πρὸς μίαν λεγόμενα πρὸς ταύτην ἢ παρανήτην. δεῖ γὰρ μετὰ συννοίας καὶ καταστάσεως οἰκειοτάτης ταῖς ἤθει πρὸς τὴν βούλησιν. τοῦ δὲ δὴ μετὰ συμφωνίας, τίς ἡ αἰτία; Διὰ τί ἥδιον ἀκούου- ε
σιν ᾀδόντων, ὅσα προεπιστάμενοι τυγχάνωσι τῶν μελῶν, ἢ ὧν μὴ ἐπίστανται; πότερον ὅτι μᾶλλον δῆλος ὁ τυγχάνων ὥσπερ σκοποῦ, ὅταν γνωρίζωσι τὸ ᾀδόμενον; τοῦτο δὲ ἡδὺ θεωρεῖν. ἢ ὅτι ἡδὺ τὸ μανθάνειν; τούτου δὲ αἴτιον, ὅτι τὸ μέν, λαμβάνειν τὴν ἐπιστήμην· τὸ δέ, χρῆσθαι καὶ ἀναγνωρίζειν ἐστίν. ἔτι καὶ τὸ σύνηθες, ἡδὺ μᾶλλον τοῦ ἀσυνήθους. Διὰ τί ἡ παρακαταλογὴ ἐν ταῖς ᾠδαῖς τραγικόν; ς
ἢ διὰ τὴν ἀνωμαλίαν; παθητικὸν γὰρ τὸ ἀνωμαλές, καὶ ἐν μεγέθει τύχης ἢ λύπης. τὸ δὲ ὁμαλές, ἔλαττον γοῶδες. Διὰ τί οἱ ζ
ἀρχαῖοι ἑπταχόρδους ἁρμονίας ποιοῦντες, τὴν ὑπάτην, ἀλλ᾽ οὐ τὴν νήτην κατέλιπον; πότερον τοῦτο ψεῦδος; (ἀμφοτέρας γὰρ κατέλιπον, τὴν δὲ τρίτην ἐξῄρουν) ἢ οὔ; ἀλλ᾽ ὅτι ἡ βαρυτέρα ἰσχύει τὸν τῆς ὀξυτέρας φθόγγον· ὥστε μᾶλλον ἡ ὑπάτη ἀπεδίδου τὸ ἀντίφωνον ἢ ἡ νήτη· ἐπεὶ τὸ ὀξύ, δυνάμεως μᾶλλον· τὸ δὲ βαρύ, ῥᾷον φθέγξασθαι. Διὰ τί ἡ βαρεῖα τὸν τῆς ὀξείας ἰσχύει φθόγγον; η
ἢ ὅτι μεῖζον τὸ βαρύ; τῇ γὰρ ἀμβλείᾳ ἔοικε· τὸ δέ, τῇ ὀξείᾳ γωνίᾳ.

Διὰ τί ἥδιον τῆς μονῳδίας ἀκούομεν, ἐάν τις πρὸς αὐλὸν ἢ λύ- θ

ἐὰν ᾄδῃ· καίτοι πρὸς χορδὰς καὶ τὸ αὐτὸ μέλος ᾄδουσιν ἀμφοτέ-
ρως; εἰ γὰρ ἔτι μᾶλλον τὸ αὐτὸ, πλέον ἔδει πρὸς πολλοὺς αὐλητὰς,
καὶ ἔτι ἥδιον εἶναι. ἢ ὅτι τυγχάνων δῆλος τοῦ σκοποῦ μᾶλλον, ὅταν
πρὸς αὐλὸν ἢ λύραν; τὸ δὲ πρὸς πολλοὺς αὐλητὰς ἢ λύρας πολ-
ι λὰς, οὐχ ἥδιον, ὅτι ἀφανίζει τὴν ᾠδήν. Διὰ τί εἰ ἥδιον ἡ ἀν-
θρώπου φωνὴ, ἡ ἄνευ λόγου ᾄδοντος οὐχ ἡδίων ἐστὶν, οἷον τερετι-
ζόντων, ἀλλ' αὐλὸς ἢ λύρα; ἢ οὐδ' ἐκεῖ, ἐὰν μὴ μιμῆται, ὁμοίως ἡ-
δύ; οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ἔργον αὐτό. ἡ μὲν γὰρ φωνὴ ἡδίων ἡ τοῦ
ἀνθρώπου· κρουστικὰ δὲ μᾶλλον τὰ ὄργανα τοῦ στόματος· διὸ ἥδιον ἀ-
ια κούειν, ἢ τερετίζειν. Διὰ τί ἡ ἀπηχοῦσα, ὀξυτέρα; ἢ ὅτι ἐλάτ-
ιβ των, ἀσθενεστέρα γινομένη; Διὰ τί τῶν χορδῶν ἡ βαρυτέρα ἀεὶ
τὸ μέλος λαμβάνει; ἂν γὰρ δέηται ᾆσαι τὴν παραμέσην σὺν ψι-
λῇ τῇ μέσῃ, γίνεται τὸ μέσον οὐδὲν ἧττον· ἐὰν δὲ τὴν μέσην, δέον ἄμφω,
ψιλὰ οὐ γίνεται. ἢ ὅτι τὸ βαρὺ μέγα ἐστίν· ὥστε κρατερόν; καὶ ἔνεστιν ἐν
τῷ μεγάλῳ τὸ μικρόν· καὶ τῇ διαλήψει δύο νῆται ἐν τῇ ὑπάτῃ
ιγ γίνονται. Διὰ τί ἐν τῇ διὰ πασῶν, τοῦ μὲν ὀξέος, ἀντίφωνον γίνεται
τὸ βαρύ· τούτου δὲ, τὸ ὀξὺ οὔ; ἢ ὅτι μάλιστα μὲν ἐν ἀμφοῖν ἐστι τὸ ἀμ-
ιδ φοῖν μέλος; εἰ δὲ μὴ, ἐν τῷ βαρεῖ· μεῖζον γάρ. Διὰ τί λαν-
θάνει τὸ διὰ πασῶν, καὶ δοκεῖ ὁμόφωνον εἶναι, οἷον ἐν τῷ φοινικίῳ
καὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ; τὰ γὰρ ἐν τοῖς ὀξέσιν ὄντα, οὐχ ὁμόφωνα, ἀλλ' ἀ-
νάλογον ἀλλήλοις διὰ πασῶν. ἢ ὅτι ὥσπερ ὁ αὐτὸς εἶναι δοκεῖ φθόγ-
γος, διὰ τὸ ἀνάλογον ἰσότης ἐπὶ φθόγγων; τὸ δὲ ἴσον τοῦ ἑνός. ταῦ-
ιε τὸ δὲ τοῦτο καὶ ἐν ταῖς σύριγξιν ἐξαπατῶνται. Διὰ τί οἱ μὲν
νόμοι οὐκ ἐν ἀντιστρόφοις ἐποιοῦντο· αἱ δὲ ἄλλαι ᾠδαὶ αἱ χορικαί; ἢ
ὅτι οἱ μὲν νόμοι, ἀγωνιστῶν ἦσαν, ὧν ἤδη μιμεῖσθαι δυναμένων καὶ
διατείνεσθαι, ἡ ᾠδὴ ἐγίνετο μακρὰ καὶ πολυειδής; καθάπερ οὖν
καὶ τὰ ῥήματα, καὶ τὰ μέλη τῇ μιμήσει ἠκολούθει ἀεὶ ἕτερα γινόμε-
να. μᾶλλον γὰρ τῷ μέλει ἀνάγκη μιμεῖσθαι, ἢ τοῖς ῥήμασι. διὸ καὶ

οἱ δι-

οἱ διθύραμβοι, ἐπειδὴ μιμητικοὶ ἐγένοντο, οὐκ ἔτι ἔχουσιν ἀντιστρό-
φους, πρότερον δὲ εἶχον. αἴτιον δὲ, ὅτι τὸ παλαιὸν οἱ ἐλεύθεροι ἐ-
χόρευον αὐτοί. πολλοὺς οὖν ἀγωνιστικῶς ᾄδειν χαλεπὸν ἦν. ὥστε ἐν
ἁρμονίᾳ μέλη ἐνῆδον. μεταβάλλειν γὰρ πολλὰς μεταβολὰς τῷ ἑνὶ
ῥᾷον, ἢ τοῖς πολλοῖς, καὶ τῷ ἀγωνιστῇ, ἢ τοῖς τὸ ἦθος φυλάττουσι. δι-
ὸ ἁπλούστερα ἐποιοῦντο αὐτοῖς τὰ μέλη. ἡ δὲ ἀντίστροφος, ἁπλοῦν.
ἀριθμὸς γάρ ἐστι, καὶ ἑνὶ μετρεῖται. τὸ δ' αὐτὸ αἴτιον καὶ διότι τὰ μὲν
ἀπὸ τῆς σκηνῆς οὐκ ἀντίστροφα, τὰ δὲ τοῦ χοροῦ ἀντίστροφα. ὁ μὲν
γὰρ ὑποκριτὴς, ἀγωνιστὴς [καὶ μιμητής]· ὁ δὲ χορὸς, ἧττον μιμεῖ-
ται. Διὰ τί ἥδιον τὸ ἀντίφωνον τοῦ συμφώνου; ἢ ὅτι μᾶλλον ις
διάδηλον γίνεται τὸ συμφωνεῖν, ἢ ὅταν πρὸς τὴν συμφωνίαν ᾄδῃ;
ἀνάγκη γὰρ τὴν ἑτέραν ὁμοφωνεῖν. ὥστε δύο πρὸς μίαν φωνὴν γι-
νόμεναι, ἀφανίζουσι τὴν ἑτέραν. Διὰ τί πέντε οὐκ ᾄδουσιν ἀν- ιζ
τίφωνα; ἢ ὅτι οὐχ ἡ αὐτὴ ἡ σύμφωνος τῇ συμφωνίᾳ, ὥσπερ ἐν τῷ
διὰ πασῶν; ἐκείνη γὰρ ἐν τῷ βαρεῖ ἀνάλογον, ὡς ἡ ὀξεῖα ἐν τῷ ὀ-
ξεῖ. ὥσπερ οὖν ἡ αὐτή ἐστιν ἐν τῷ ἅμα καὶ ἄλλη, αἱ δ' ἐν τῷ διὰ πέν-
τε καὶ διὰ τεσσάρων οὐκ ἔχουσιν οὕτως. ὥστε οὐκ ἐμφαίνεται ὁ τοῦ ἀν-
τιθέτου φθόγγος. οὐ γάρ ἐστιν ὁ αὐτός. Διὰ τί ἡ διὰ πασῶν συμ- ιη
φωνία ᾄδεται μόνη; μαγαδίζουσι γὰρ ταύτην, ἄλλην δὲ οὐδεμίαν. ἢ
ὅτι μόνη ἐξ ἀντιφώνων ἐστὶ χορδῶν· ἐν δὲ ταῖς ἀντιφώνοις, καὶ τὴν ἑ-
τέραν ἐὰν ᾄδῃ, τὸ αὐτὸ ποιεῖ; ἡ γὰρ μία τρόπον τινὰ, τὰς ἀμφοτέ-
ρων ἔχει φωνάς. ὥστε καὶ μιᾶς ᾀδομένης ἐν ταύτῃ τῇ συμφωνίᾳ,
ᾄδεται ἡ συμφωνία, καὶ ἄμφω ᾄδοντες· ἢ τῆς μὲν ᾀδομένης· τῆς δὲ,
αὐλουμένης· ὥσπερ καὶ μίαν ἄμφω ᾄδουσι. διὸ μόνη μελῳδεῖται,
ὅτι μιᾶς ἔχει χορδῆς τὰ ἀντίφωνα φωνήν. Διὰ τί δὲ ταῖς ἀν- ιθ
τιφώνοις τοῦτο μόναις ὑπάρχει; ἢ ὅτι μόναι ἴσον ἀπέχουσι τῆς μέ-
σης; ἡ οὖν μεσότης, ὁμοιότητά τινα ποιεῖ τῶν φθόγγων, καὶ ἔοικεν ἡ
ἀκοὴ λέγειν ὅτι ἡ αὐτὴ, καὶ ὅτι ἀμφότεραι ἔσχαται. Διὰ τί ἐὰν κ

μέν τις τὴν μέσην κινήσῃ ἡμῶν, ἁρμόσας [δὲ] τὰς ἄλλας χορδὰς,
κέχρηται τῷ ὀργάνῳ, οὐ μόνον ὅταν κατὰ τὸν τῆς μέσης γένηται φθόγ-
γον, λυπεῖ, καὶ φαίνεται ἀνάρμοστον, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἄλλην μελῳ-
δίαν· ἐὰν δὲ τὴν λιχανὸν, ἤ τινα ἄλλον φθόγγον, τότε φαίνεται δια-
φέρειν μόνον, ὅταν κἀκείνῃ τις χρῆται; ἢ εὐλόγως τοῦτο συμβαίνει;
πάντα γὰρ τὰ χρηστὰ μέλη, πολλάκις τῇ μέσῃ χρῆται· καὶ πάντες οἱ
ἀγαθοὶ ποιηταὶ, πυκνὰ πρὸς τὴν μέσην ἀπαντῶσι· κἂν ἀπέλθω-
σι, ταχὺ ἐπανέρχονται· πρὸς δὲ ἄλλην οὕτως οὐδεμίαν. καθάπερ ἐκ
τῶν λόγων ἐνίων ἐξαιρεθέντων συνδέσμων, οὐκ ἔστιν ὁ λόγος Ἑλ-
ληνικός· (οἷον τὸ τὲ, καὶ τὸ ἢ) καὶ ἔνιοι δὲ οὐθὲν λυποῦσι· διὰ τὸ τοῖς
μὲν, ἀναγκαῖον εἶναι χρῆσθαι πολλάκις, ἢ οὐκ ἔσται λόγος Ἑλληνι-
κός· τοῖς δὲ, μή· οὕτω καὶ τῶν φθόγγων ἡ μέση, ὥσπερ σύνδεσμός ἐστι,
καὶ μάλιστα τῶν καλῶν, διὰ τὸ πλειστάκις ἐνυπάρχειν τὸν φθόγγον
κα αὐτῆς. Διὰ τί τῶν ᾀδόντων οἱ βαρύτερον ᾄδοντες, τῶν ὀξὺ
ᾀδόντων, ἐὰν ἀπᾴδωσι, μᾶλλον κατάδηλοι γίνονται; ὁμοίως δὲ καὶ τῷ
ῥυθμῷ οἱ ἐν τῷ βαρυτέρῳ πλημμελοῦντες, κατάδηλοι μᾶλλον;
πότερον ὅτι πλείων ὁ χρόνος ὁ τοῦ βαρέος; οὗτος δὲ μᾶλλον αἰσθη-
τός. ἢ ὅτι ἐν πλείονι χρόνῳ πλείω [καὶ] αἴσθησιν παρέχει. τὸ δὲ ταχὺ
κβ καὶ ὀξὺ, λανθάνει διὰ τὸ τάχος. Διὰ τί οἱ πολλοὶ μᾶλλον ᾄ-
δοντες τὸν ῥυθμὸν σώζουσιν, ἢ οἱ ὀλίγοι; ἢ ὅτι μᾶλλον πρὸς ἕνα τε καὶ
ἡγεμόνα βλέπουσι, καὶ βαρύτερον ἄρχονται· ὥστε ῥᾷον τοῦ αὐτοῦ
κγ τυγχάνουσιν; ἐν γὰρ τῷ τάχει ἡ ἁμαρτία πλείων. Διὰ τί δι-
πλασία ἡ νήτη τῆς ὑπάτης; ἢ πρῶτον μὲν, ὅτι ἐκ τοῦ ἡμίσεος ἡ
χορδὴ ψαλλομένη, καὶ ὅλη συμφωνοῦσα διὰ πασῶν; ὁμοίως δὲ ἔ-
χει καὶ ἐπὶ τῶν συρίγγων. ἡ γὰρ διὰ τοῦ μέσου τῆς σύριγγος τρήματος
φωνὴ, τῇ δι' ὅλης τῆς σύριγγος συμφωνεῖ διὰ πασῶν. ἔτι [ἐν τοῖς
ἄλλοις] τῷ διπλασίῳ διαστήματι λαμβάνεται τὸ διὰ πασῶν, καὶ
οἱ αὐλοτρύπαι οὕτω λαμβάνουσιν. ὁμοίως δὲ καὶ τῷ διὰ πέντε τῷ

ἡμιο-

ἡμιολίῳ, ὅτι οἱ τὰς σύριγγας ἁρμοττόμενοι, εἰς μὲν τὴν ὑπάτην
ἄκραν, τὸν κηρὸν ἐμπλάττουσι, τὴν δὲ νήτην μέχρι τοῦ ἡμίσεος ἀνα-
πληροῦσιν. ὁμοίως δὲ καὶ τὴν διὰ πέντε τῷ ἡμιολίῳ, καὶ τὴν διὰ
τεττάρων τῷ ἐπιτρίτῳ διαστήματι λαμβάνουσιν. ἔτι οἱ ἐν τοῖς
τριγώνοις ψαλτηρίοις, τῆς ἴσης ἐπιτάσεως γινομένης, συμφωνοῦσι
διὰ πασῶν, ἡ μὲν, διπλασία οὖσα· ἡ δέ, ἡμίσεια τῷ μήκει. Διὰ κδ
τί ἐάν τις ψήλας τὴν νήτην ἐπιλάβῃ, ἡ ὑπάτη μόνη δοκεῖ ἀντη-
χεῖν; ἢ ὅτι συμφυὴς μάλιστα γίνεται τῷ φθόγγῳ, ὁ ἀπὸ ταύτης ἦχος;
διὰ τὸ σύμφωνος εἶναι; ὢν οὖν συναυξάνεσθαι τῷ ὁμοίῳ, φαίνεται
μόνος. οἱ δὲ ἄλλοι, διὰ μικρότητα ἀφανεῖς. Διὰ τί μέση καλεῖ- κε
ται ἐν ταῖς ἁρμονίαις· τῶν δὲ ὀκτὼ οὐκ ἔστι μέσον; ἢ ὅτι ἑπτάχορδοι
ἦσαν αἱ ἁρμονίαι τὸ παλαιόν; τὰ δὲ ἑπτὰ ἔχει μέσον. Διὰ τί ἐ- κς
πὶ τὸ ὀξὺ ἀπᾴδουσιν οἱ πλεῖστοι; πότερον ὅτι ῥᾷον ὀξὺ ᾆσαι ἢ βαρύ;
ἢ ὅτι χεῖρον τοῦ βαρέος; ἁμαρτία δέ ἐστι, τοῦ χείρονος πρᾶξις.
Διὰ τί τὸ ἀκουστὸν μόνον ἦθος ἔχει τῶν αἰσθητῶν; καὶ γὰρ ἐὰν ᾖ ἄ- κζ
νευ λόγου μέλος, ὅμως ἔχει ἦθος· ἀλλ' οὐ τὸ χρῶμα, οὐδὲ ἡ ὀσμή, οὐ-
δὲ ὁ χυμὸς ἔχει. ἢ ὅτι κίνησιν ἔχει μόνον οὐχ ἣν ὁ ψόφος ἡμᾶς κινεῖ; τοι-
αύτη μὲν γὰρ καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει· κινεῖ γὰρ καὶ τὸ χρῶμα [καὶ] τὴν
ὄψιν· ἀλλὰ τῆς ἑπομένης τῷ τοιούτῳ ψόφῳ αἰσθανόμεθα κινήσεως.
αὕτη δὲ ἔχει ὁμοιότητα, ἔν τε τοῖς ῥυθμοῖς καὶ ἐν τῇ τῶν φθόγγων τά-
ξει τῶν ὀξέων καὶ βαρέων, οὐκ ἐν τῇ μίξει. ἀλλ' ἡ συμφωνία οὐκ ἔ-
χει ἦθος. ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις αἰσθητοῖς τοῦτο οὐκ ἔστιν. αἱ δὲ κινήσεις αὗται,
πρακτικαί εἰσιν. αἱ δὲ πράξεις, ἤθους σημασία ἐστί. Διὰ τί νό- κη
μοι καλοῦνται οὓς ᾄδουσιν; ἢ ὅτι πρὶν ἐπίστασθαι γράμματα, ᾖδον
τοὺς νόμους, ὅπως μὴ ἐπιλάθωνται· ὥσπερ ἐν Ἀγαθύρσοις ἔτι εἰώ-
θασι; καὶ τῶν ὑστέρων οὖν ᾠδῶν τὰς πρώτας, τὸ αὐτὸ ἐκάλεσαν ὅ-
περ τὰς πρώτας. Διὰ τί οἱ ῥυθμοὶ καὶ τὰ μέλη φωνὴ οὖσα, ἤ- κθ
θεσιν ἔοικεν· οἱ δὲ χυμοί, οὔ, ἀλλ' οὐδὲ τὰ χρώματα καὶ αἱ ὀσμαί; ἢ

ὅτι κινήσεις εἰσὶν ὥσπερ καὶ αἱ πράξεις; ἤδη δὲ ἡ μὲν ἐνέργεια, ἠθι-
κὸν, καὶ ποιεῖ ἦθος· οἱ δὲ χυμοὶ καὶ τὰ χρώματα, οὐ ποιοῦσιν ὁμοίως.
λ Διὰ τί οὔτε ὑποδωριστὶ οὔτε ὑποφρυγιστὶ οὐκ ἔστιν ἐν τρα-
γῳδίᾳ χορικόν; ἢ ὅτι οὐκ ἔχει ἀντίστροφον, ἀλλ' ἀπὸ σκηνῆς; μιμη-
λα τικὴ γάρ. Διὰ τί οἱ περὶ Φρύνιχον ἦσαν μᾶλλον μελοποιοί;
ἢ διὰ τὸ πολλαπλάσια εἶναι τότε τὰ μέλη ἐν ταῖς τῶν μέτρων τρα-
λβ γῳδίαις; Διὰ τί διὰ πασῶν καλεῖται, ἀλλ' οὐ κατὰ τὸν ἀριθμὸν
δι' ὀκτὼ, ὥσπερ καὶ διὰ τεσσάρων, καὶ διὰ πέντε; ἢ ὅτι ἑπτὰ ἦσαν αἱ
χορδαὶ τὸ ἀρχαῖον; εἶτ' ἐξελὼν τὴν τρίτην Τέρπανδρος, τὴν νήτην
προσέθηκε, καὶ ἐπὶ τούτου ἐκλήθη διὰ πασῶν, ἀλλ' οὐ δι' ὀκτώ. δι' ἑ-
λγ πτὰ γὰρ ἦν. Διὰ τί εὐαρμοσότερον ἀπὸ τοῦ ὀξέος ἐπὶ τὸ βα-
ρὺ, ἢ ἀπὸ τοῦ βαρέος ἐπὶ τὸ ὀξύ; πότερον ὅτι τὸ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς γίνεται
ἄρχεσθαι; ἡ γὰρ μέση καὶ ἡγεμὼν ὀξυτάτη τοῦ τετραχόρδου. τὸ δὲ οὐκ
ἀπ' ἀρχῆς, ἀλλ' ἀπὸ τελευτῆς. ἢ ὅτι τὸ βαρὺ ἀπὸ τοῦ ὀξέος γεν-
λδ ναιότερον, καὶ εὐφωνότερον; Διὰ τί δὶς μὲν δι' ὀξειῶν, καὶ δὶς διὰ
τεττάρων οὐ συμφωνεῖ, δὶς διὰ πασῶν δέ; ἢ ὅτι ἡ δὶς δι' ὀξειῶν, οὐ δὶς
λε διὰ τεττάρων ἐστίν; τὸ δὲ διὰ τεττάρων, καὶ διὰ πέντε. Διὰ τί
ἡ διὰ πασῶν καλλίστη συμφωνία; ἢ ὅτι ἐν ὅλοις ὅροις οἱ ταύτης
λόγοι εἰσίν· οἱ δὲ τῶν ἄλλων, οὐκ ἐν ὅλοις; ἐπεὶ γὰρ ἡ νήτη διπλασία τῆς
ὑπάτης, οἷα ἡ νήτη δύο, ἡ ὑπάτη ἓν· καὶ οἷα ἡ ὑπάτη δύο, ἡ νή-
τη τέσσαρα· καὶ ἀεὶ οὕτως. τῆς δὲ μέσης ἡμιόλια. τὸ γὰρ διὰ πέντε ἡ-
μιόλιον, οὐκ ἐν ὅλοις ἀριθμοῖς ἐστίν· οἷς γὰρ ἕν, τὸ ἔλαττον τὸ μεῖζον.
τοσοῦτον δὲ καὶ ἔτι τὸ ἥμισυ. ὥστε οὐχ ὅλα πρὸς ὅλα συγκρίνεται, ἀλλ'
ἔπεστι μέρη. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῷ διὰ τεσσάρων ἔχει. τὸ γὰρ ἐπί-
τριτόν ἐστιν ὅσον τρία· ὃ καὶ ἔτι ἓν τῶν τεττάρων ἐπίτριτόν ἐστιν. ἢ ὅ-
τι τελειοτάτη ἐξ ἀμφοτέρων οὖσα, καὶ ὅτι μέτρον τῆς μελῳδίας διὰ
παντὸς τοῦ φερομένου, ἡ κατὰ μέσον κίνησις σφοδροτάτη· ἀρχομένου
δὲ καὶ λήγοντος, μαλακωτέρα; ὅτε δὲ σφοδροτάτη ἡ κίνησις, καὶ ἡ
φωνὴ

φωνὴ ὀξυτέρα τοῦ φερομένου· διὸ καὶ χορδαὶ ἐπιτεινόμεναι, ὀξύτερον φθέγγονται· θᾶττον γὰρ ἡ κίνησις γίνεται· ἡ δὲ φωνὴ, ἢ ἀέρος, ἢ ἄλλου τινὸς φορά· τὴν ἀνὰ μέσον τοῦ πόρου ὀξυτάτην δεῖ γίνεσθαι. ὥστε εἰ τοῦτο μὴ συμβαίνει, οὐκ ἂν εἴη τινὸς φορά.

Διὰ τί ἐὰν μὲν ἡ λϛ
μέση κινηθῇ, καὶ αἱ ἄλλαι χορδαὶ ἠχοῦσι φθειρόμεναι· ἐὰν δὲ αὖ ἡ μὲν μένῃ, τῶν δ' ἄλλων τις κινηθῇ, κινηθεῖσα μόνη φθείρεται; ἢ ὅτι τὸ ἡρμόσθαι ἐστὶν ἁπάσαις, [τὸ δὲ ἔχειν πως πρὸς τὴν μέσην ἁπάσαις,] καὶ ἡ τάξις ἡ ἑκάστης, ἤδη δι' ἐκείνην; ἀρθέντος οὖν τοῦ αἰτίου τοῦ ἡρμόσθαι καὶ τοῦ συνέχοντος, οὐκ ἔτι ὁμοίως φαίνεται ὑπάρχειν. μιᾶς δὲ ἀναρμόστου οὔσης, τῆς δὲ μέσης μενούσης, εὐλόγως τὸ κατ' αὐτὴν ἐκλειπόμενον. ταῖς γὰρ ἄλλαις ὑπάρχει τὸ ἡρμόσθαι.

Διὰ τί λζ
τοῦ ἐν φωνῇ ὀξέος ὄντος κατὰ τὸ ὀλίγον, τοῦ δὲ βαρέος κατὰ τὸ πολὺ, (τὸ μὲν γὰρ βαρὺ, διὰ τὸ πλῆθος, βαρύ· τὸ δὲ ὀξὺ, δι' ὀλιγότητα ταχύ) ἔργον μᾶλλον ᾄδειν τὰ ὀξέα ἢ τὰ βαρέα; καὶ ὀλίγοι τὰ ἄνω ᾄδειν δύνανται, καὶ οἱ νόμοι ὄρθιοι, καὶ οἱ ὀξεῖς, χαλεποὶ ᾆσαι, διὰ τὸ ἀνατεταμένοι εἶναι; καίτοι ἔλαττον ἔργον τὸ ὀλίγον κινεῖν, ἢ τὸ πολύ. ὥστε καὶ ἀέρα. ἢ οὐ ταὐτό γε ὀξύφωνον εἶναι φύσει, καὶ τὸ ὀξὺ ᾄδειν; ἀλλὰ φύσει μὲν ὀξύφωνα ἅπαντα δι' ἀσθένειαν, τῷ μὴ δύνασθαι πολὺν κινεῖν ἀέρα, ἀλλ' ὀλίγον. ὁ δ' ὀλίγος, ταχὺ φέρεται. ἐν δὲ τῷ ᾄδειν, τὸ ὀξὺ, δυνάμεως σημεῖον. τὸ μὲν γὰρ σφοδρῶς φερόμενον, ταχὺ φέρεται. διὸ τὸ ὀξὺ, δυνάμεως σημεῖον. διὸ καὶ οἱ ἑκτικοὶ ὀξύφωνοι· καὶ ἔργον, τὰ ἄνω ᾄδειν· τὰ δὲ βαρέα, κάτω.

Διὰ τί ῥυ- λη
θμῷ καὶ μέλει καὶ ὅλως ταῖς συμφωνίαις χαίρουσι πάντες; ἢ ὅτι ταῖς κατὰ φύσιν κινήσεσι χαίρομεν κατὰ φύσιν; σημεῖον δὲ, τὸ τὰ παιδία εὐθὺς γινόμενα, χαίρειν αὐτοῖς. διὰ δὲ τὸ ἔθος, τρόποις μελῶν χαίρομεν. ῥυθμῷ δὲ χαίρομεν, διὰ τὸ γνώριμον καὶ τεταγμένον ἀριθμὸν ἔχειν, καὶ κινεῖν ἡμᾶς τεταγμένως. οἰκειοτέρα „ γὰρ ἡ τεταγμένη κίνησις φύσει τῆς ἀτάκτου· ὥστε καὶ κατὰ „

» φύσιν μᾶλλον. σημεῖον δέ· πονοῦντες γὰρ, καὶ πίνοντες καὶ ἐσθίοντες » [τὰ] τεταγμένα, σώζομεν καὶ αὔξομεν τὴν φύσιν καὶ τὴν δύναμιν· » ἄτακτα δὲ, φθείρομεν καὶ ἐξίσταμεν αὐτήν. αἱ γὰρ νόσοι, τῆς τοῦ σώματος οὐ κατὰ φύσιν τάξεως κινήσεις εἰσί. συμφωνίᾳ δὲ χαίρομεν, ὅτι κρᾶσίς ἐστι λόγον ἐχόντων ἐναντίων πρὸς ἄλληλα. ὁ μὲν οὖν λόγος, τάξις· ὃ ἦν φύσει ἡδύ. τὸ δὲ κεκραμένον, τοῦ ἀκράτου πολὺ ἥδιον· ἄλλως τε κἂν αἰσθητὸν ὄν, ἀμφοῖν τοῖν ἄκροιν ἐξ ἴσου τὴν δύναμιν ἔχοι, ἐν τῇ συμφωνίᾳ ὁ λόγος.

λθ Διὰ τί ἥδιόν ἐστι τὸ σύμφωνον τοῦ ὁμοφώνου; ἢ καὶ τὸ μὲν ἀντίφωνον, σύμφωνόν ἐστι διὰ πασῶν; ἐκ παίδων γὰρ νέων καὶ ἀνδρῶν, γίνεται τὸ ἀντίφωνον· οἳ διεστᾶσι τοῖς τόνοις, ὡς νήτη πρὸς τὴν ὑπάτην. συμφωνία δὲ πᾶσα, ἡδίων ἁπλοῦ φθόγγου· (δι' ἃ δὲ, εἴρηται) καὶ τούτων ἡ διὰ πασῶν, ἡδίστη· τὸ ὁμόφωνον δὲ, ἁπλοῦν ἔχει φθόγγον. μαγαδίζουσι δὲ ἐν τῇ διὰ πασῶν συμφωνίᾳ· ὅτι καθάπερ ἐν τοῖς μέτροις οἱ πόδες ἔχουσι πρὸς αὑτοὺς λόγον ἴσον πρὸς ἴσον, ἢ δύο πρὸς ἕν, ἢ καί τινα ἄλλον, οὕτω καὶ οἱ ἐν τῇ συμφωνίᾳ φθόγγοι λόγον ἔχουσι κινήσεως πρὸς τοὺς αὑτούς. τῶν μὲν οὖν ἄλλων συμφωνιῶν, ἀτελεῖς αἱ θατέρου καταστροφαί εἰσιν, εἰς ἥμισυ τελευτῶσαι· διὸ τῇ δυνάμει οὐκ ἴσαι εἰσίν. οὖσαι δὲ ἄνισοι, διαφορὰ τῇ αἰσθήσει, καθάπερ ἐν τοῖς χοροῖς, ἐν τῷ καταλύειν μεῖζον ἄλλον φθεγγομένοις ἐστίν. ἐπεὶ δὲ ὑπάτῃ συμβαίνει [ἐκ τοῦ] τὴν αὐτὴν τελευτὴν τῶν ἐν τοῖς φθόγγοις περιόδων ἔχειν. ἡ γὰρ δευτέρα τῆς νεάτης πληγὴ τοῦ ἀέρος, ὑπάτη ἐστί. τελευτώσαις δὲ εἰς ταὐτὸν, [οὐ ταὐτὸν ποιούσαις,] ἓν καὶ κοινὸν τὸ ἔργον συμβαίνει γίνεσθαι, καθάπερ τοῖς ὑπὸ τὴν ᾠδὴν κρούουσι. καὶ γὰρ οὗτοι τὰ ἄλλα οὐ προσαυλοῦντες, ἐὰν εἰς ταὐτὸν καταστρέφωσιν, εὐφραίνουσι μᾶλλον τῷ τέλει, ἢ λυποῦσι ταῖς πρὸ τοῦ τέλους διαφοραῖς, τῷ τὸ ἐκ διαφόρων τὸ κοινὸν, ἥδιστον ἐκ τοῦ διὰ πασῶν γίνεσθαι. τὸ δὲ μαγαδίζειν, ἐξ ἐναντίων φωνῶν. διὰ ταῦτα ἐν τῇ διὰ πασῶν

μαγα-

μαγαδίζουσιν. Διὰ τί ἥδιον ἀκούουσιν ᾀδόντων, ὅσα ἂν προεπι- μ
στάμενοι τύχωσι τῶν μελῶν, ἢ ἐὰν μὴ ἐπίστωνται; πότερον ὅτι
μᾶλλον δῆλός ἐστιν ὁ τυγχάνων ὥσπερ σκοποῦ, ὅταν γνωρίζωσι τὸ
ᾀδόμενον; γνωριζόντων δὲ, ἡδὺ θεωρεῖν. ἢ ὅτι συμπαθής ἐστιν ὁ ἀ-
κροατὴς, τῷ τὸ γνώριμον ᾄδοντι; συνᾴδει γὰρ αὐτῷ. ᾄδει δὲ πᾶς
γεγηθὼς, ὁ μὴ διά τινα ἀνάγκην τοῦτο ποιῶν. Διὰ τί δὶς μὲν μα
δι᾽ ὀξειῶν, ἢ δὶς διὰ τεττάρων οὐ συμφωνεῖ, δὶς διὰ πασῶν δέ; ἢ ὅτι
τὸ μὲν διὰ πέντε, ἐστὶν ἐν ἡμιολίῳ λόγῳ· τὸ δὲ διὰ τεττάρων, ἐν
ἐπιτρίτῳ; ὄντων δὲ ἡμιολίων τριῶν ἐξῆς ἀριθμῶν ἢ ἐπιτρίτων,
οἱ ἄκροι πρὸς ἀλλήλους οὐδένα λόγον ἕξουσιν· οὔτε γὰρ ἐπιμόριοι,
οὔτε πολλαπλάσιοι ἔσονται. τὸ δὲ διὰ πασῶν, ἐπειδή ἐστιν ἐν διπλα-
σίῳ λόγῳ, δὶς τούτου γινομένου, ἐν τετραπλασίονι λόγῳ ἂν εἶεν οἱ ἄ-
κροι πρὸς ἀλλήλους. ὥστ᾽ ἐπεὶ συμφωνία εὔλογον ἐχόντων φθόγ-
γων πρὸς ἀλλήλους ἐστί· λόγον δὲ οἱ μὲν τὸ δὶς διὰ πασῶν διάλειμ-
μα ἔχοντες, πρὸς ἀλλήλους φθόγγοι ἔχουσιν· οἱ δὲ τὸ δὶς διὰ τεττά-
ρων, ἢ [τὸ] δὶς διὰ πέντε, οὐκ ἔχουσιν, οἱ μὲν δὶς διὰ πασῶν, σύμ-
φωνοι εἶεν ἂν, οἱ δ᾽ ἕτεροι, οὔ, διὰ τὰ εἰρημένα. Διὰ τί ἐάν τις μβ
ψήλας τὴν νήτην ἐπιλάβῃ, ἡ ὑπάτη μόνη δοκεῖ ὑπηχεῖν; ἢ ὅτι
ἡ νεάτη λήγουσα καὶ μαραινομένη, ὑπάτη γίνεται; σημεῖον δὲ, τὸ ἀπὸ
τῆς ὑπάτης τὴν νεάτην δύνασθαι ᾄδειν. ὡς γὰρ οὔσης αὐτῆς ᾠδῆς
νεάτης, τὴν ὁμοιότητα λαμβάνουσιν ἀπ᾽ αὐτῆς. ἐπεὶ δὲ καὶ ἠχὼ ᾠ-
δή τις ἐστὶν, ἀφ᾽ ἧς ἐστι φωνῆς τῆς νεάτης ληγούσης, ἦχος ὢν ὁ αὐτὸς, ᾧ
τῆς ὑπάτης φθόγγῳ κινεῖ, εἰκότως τῇ ὁμοιότητι τὴν ὑπάτην ἢ
νήτη κινεῖν δοκεῖ. τὴν μὲν γὰρ νεάτην ἴσμεν οὐ κινεῖται ἐπιληφθεῖσα· τὴν
δὲ ὑπάτην αὐτὴν ὁρῶντες ἀκατάληπτον οὖσαν, καὶ φθόγγου αὐτῆς
ἀκούοντες, ταύτην οἰόμεθα ἠχεῖν· ὅπερ ἐπὶ πολλῶν ἡμῖν συμβαίνει,
ἐφ᾽ ὧν μήτε τῷ λογισμῷ, μήτε τῇ αἰσθήσει δυνάμεθα εἰδῆσαι
τὸ ἀκριβές. ἔτι εἰ πληγείσης τῆς νεάτης μάλιστα ἐντεταμένης, συμ-

βαίνει τὸ ζυγὸν κινεῖσθαι, οὐθὲν ἂν εἴη θαυμαστόν. κινηθέντος δὲ, πάσας τὰς χορδὰς συγκινεῖσθαι, καὶ τὸν ἦχον ποιεῖν, οὐκ ἄλογον. ταῖς μὲν οὖν ἀλλήλαις ὁ τῆς νεάτης φθόγγος, ἀλλότριός ἐστι καὶ λήγων καὶ ἀρχόμενος· τῇ δὲ ὑπάτῃ λήγων ὁ αὐτός. οὗ προστεθέντος τῇ ἰδίᾳ αὐτῆς κινήσει, ἐκείνης δόξαι πολὺ τὸ αὐτὸν εἶναι, οὐθὲν ἄτοπον. ἔστι δὲ μείζων, ἢ ὁ κοινὸς τῶν λοιπῶν χορδῶν ἦχος, ὅτι αἱ μὲν, ὑπὸ τῆς νεάτης καθάπερ ὠσθεῖσαι, μαλακῶς ἤχησαν· ἡ δὲ νεάτη, πάσῃ τῇ αὐτῆς δυνάμει, οὖσα αὐτῶν σφοδροτάτη. ὥστε εἰκότως καὶ τὸ δεύτερον αὐτῆς, κρεῖττον ἂν εἴη ἢ τὸ τῶν ἄλλων· ὥστε καὶ βραχείας κινεῖσθαι, ὡς αὐτῆς τε γεγενημένης.

μγ Διὰ τί ἥδιον τῆς μονῳδίας ἀκούομεν, ἐάν τις πρὸς αὐλὸν ἢ λύραν ᾄδῃ; ἢ ὅτι πολὺ τὸ ἥδιον μιχθὲν ἥδιον, ἔν ἐστιν; ὁ δὲ αὐλὸς, ἡδίων τῆς λύρας. ὥστε καὶ ἡ ᾠδὴ τούτῳ μιχθεῖσα, ἢ λύρᾳ, ἡδίων ἂν εἴη, [ἐπεὶ τὸ μεμιγμένον τοῦ ἀμίκτου ἥδιόν ἐστιν,] ἐὰν ἀμφοῖν ἅμα αἴσθησίν τις λαμβάνῃ. οἶνος γὰρ ἡδίων τοῦ ὀξυμέλιτος, διὰ τὸ μεμίχθαι μᾶλλον αὐτοῖς τὰ ὑπὸ τῆς φύσεως μιχθέντα, ἢ ὑφ' ἡμῶν. ἔστι γὰρ καὶ οἶνος ὁ μικτὸς ἐξ ὀξέος καὶ γλυκέος χυμοῦ. δηλοῦσι δὲ καὶ αἱ οἰνώδεις ῥοιαὶ καλούμεναι. ἡ μὲν οὖν ᾠδὴ καὶ ὁ αὐλὸς, μίγνυνται αὐτοῖς δι' ὁμοιότητα· (πνεύματι γὰρ ἄμφω γίνεται) ὁ δὲ τῆς λύρας φθόγγος, ἐπειδὴ οὐ πνεύματι γίνεται, ἢ ἧττον αἰσθητὸν ἢ ὁ τῶν αὐλῶν, ἀμικτότερός ἐστι τῇ φωνῇ· ποιῶν δὲ διαφορὰν τῇ αἰσθήσει, ἧττον ἡδύνει, καθάπερ ἐπὶ τῶν χυμῶν εἴρηται. ἔτι ὁ μὲν αὐλὸς, πολλὰ τῷ αὐτοῦ ἤχῳ καὶ τῇ ὁμοιότητι συγκρύπτει τῶν τοῦ ᾠδοῦ ἁμαρτημάτων· οἱ δὲ τῆς λύρας φθόγγοι, ὄντες ψιλοὶ καὶ ἀμικτότεροι τῇ φωνῇ, κατ' αὐτοὺς θεωρούμενοι καὶ ὄντες αὐτοῖς, συμφανῆ ποιοῦσι τὴν τῆς ᾠδῆς ἁμαρτίαν, καθάπερ κανόνες ὄντες αὐτῶν. πολλῶν δὲ ἐν τῇ ᾠδῇ ἁμαρτανομένων, τὸ κοινὸν ἐξ ἀμφοῖν, ἀναγκαῖον χεῖρον γίνεσθαι.

μδ Διὰ τί τῶν μὲν ἑπτὰ, μέση καλεῖται· τῶν δὲ ὀκτὼ, οὐκ ἔστι μέσον; ἢ ὅτι ἑπτὰ χορδαὶ

ἦσαν

ἦσαν αἱ ἁρμονίαι τὸ παλαιόν; τὰ δὲ ἑπτά, ἔχει μέσον. ἔτι δὲ τῶν
μεταξὺ τῶν ἄκρων, τὸ μέσον μόνον ἀρχή τίς ἐστιν· (ἔστι γὰρ τοῦ θά-
τερον τῶν ἄκρων νευόντων ἔν τινι διαστήματι ἀνὰ μέσον ὄν, ἀρ-
χὴ) τοῦτ᾽ ἔσται μέσον. ἐπεὶ δὲ ἔσχατα μέσον ἐστὶν ἁρμονίας νεάτη καὶ
ὑπάτη, τούτων δὲ ἀνὰ μέσον οἱ λοιποὶ φθόγγοι, ὧν ἡ μέση καλου-
μένη, μόνη ἀρχή ἐστι θατέρου τετραχόρδου, δικαίως μέση καλεῖται.
τῶν γὰρ μεταξύ τινων ἄκρων, τὸ μέσον ἦν ἀρχὴ μόνον. Διὰ τί με
πολλοὶ ᾄδοντες σώζουσι μᾶλλον τὸν ῥυθμόν, ἢ οἱ ὀλίγοι; ἢ ὅτι μᾶλ-
λον πρὸς ἕνα τε καὶ ἡγεμόνα βλέπουσι, καὶ βραδύτερον ἄρχονται·
ὥστε ῥᾷον τοῦ αὐτοῦ τυγχάνουσιν; ἐν μὲν γὰρ τῷ τάχει, πλείων γίνεται ἡ
ἁμαρτία. συμβαίνει δὲ τῷ ἡγεμόνι προσέχειν τοὺς πολλούς· ἰδιαζό-
μενος δὲ οὐδεὶς ἂν αὐτῶν διαλάμψειεν ὑπεράρας τὸ πλῆθος. ἐν
δὲ τοῖς ὀλίγοις, μᾶλλον διαλάμπουσι· διὸ καθ᾽ αὑτούς, ἐν αὐτοῖς
μᾶλλον ἀγωνίζονται, ἢ πρὸς τὸν ἡγεμόνα. Διὰ τί ἐπὶ τὸ ὀξὺ μϛ
ἀπᾴδουσιν οἱ πλεῖστοι; ἢ [ὅτι] ῥᾷον ὀξὺ ᾆσαι, ἢ βαρύ; ᾄδουσι γοῦν
ὀξὺ μᾶλλον· καὶ ἐν ᾧ ᾄδουσιν, ἁμαρτάνουσιν. Διὰ τί οἱ ἀρχαῖοι μζ
ἑπταχόρδους ποιοῦντες τὰς ἁρμονίας, τὴν ὑπάτην, ἀλλ᾽ οὐ τὴν νή-
την κατέλιπον; ἢ οὐ τὴν ὑπάτην, ἀλλὰ τὴν νῦν καλουμένην παρα-
μέσην ἀφῄρουν καὶ τὸ τονιαῖον διάστημα; ἐχρῶντο δὲ τῇ ἐσχάτῃ μέ-
σῃ, τῇ ἐπὶ τὸ ὀξὺ πυκνοῦ· διὸ καὶ μέσην αὐτὴν προσηγόρευσαν. ἢ ὅτι ἦν
τοῦ μὲν ἄνω τετραχόρδου, τελευτή· τοῦ δὲ κάτω, ἀρχή, καὶ μέσον εἶχε
λόγον τόνῳ τῶν ἄκρων; Διὰ τί οἱ ἐν τραγῳδίᾳ χοροί, οὔθ᾽ ὑπο- μη
δωριστὶ, οὔθ᾽ ὑποφρυγιστὶ ᾄδουσιν; ἢ ὅτι [τὸ] μέλος ἥκιστα ἔχουσιν αὗ-
ται αἱ ἁρμονίαι, οὗ δεῖ μάλιστα τῷ χορῷ; ἦθος δὲ ἔχει ἡ μὲν ὑποφρυ-
γιστὶ, πρακτικόν· (διὸ καὶ ἔν τε τῷ Γηρυόνῃ ἡ ἔξοδος καὶ ἡ ἐξόπλισις ἐν
ταύτῃ πεποίηται) ἡ δὲ ὑποδωριστὶ, μεγαλοπρεπὲς καὶ στάσιμον· διὸ καὶ κι-
θαρῳδικωτάτη ἐστὶ τῶν ἁρμονιῶν. ταῦτα δ᾽ ἄμφω, χορῷ μὲν ἀνάρμο-
στα, τοῖς δὲ ἀπὸ σκηνῆς οἰκειότερα. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ, ἡρώων μιμηταί· οἱ δὲ

ἡγεμόνες τῶν ἀρχαίων, μόνοι ἦσαν ἥρωες· οἱ δὲ λαοὶ, ἄνθρωποι· ὧν ἐστὶν ὁ χορός. διὸ καὶ ἁρμόζει αὐτῷ τὸ γοερὸν καὶ ἡσύχιον ἦθος καὶ μέλος. ἀνθρωπικὰ γάρ. ταῦτα δ᾽ ἔχουσιν αἱ ἄλλαι ἁρμονίαι, ἥκιστα δὲ αὐτῶν ἡ ὑποφρυγιστί· ἐνθουσιαστικὴ γὰρ καὶ βακχική. κατὰ μὲν οὖν ταύτην πάσχομέν τι (παθητικοὶ γὰρ οἱ ἀσθενεῖς μᾶλλον τῶν δυνατῶν εἰσί· διὸ καὶ αὕτη ἁρμόττει τοῖς χοροῖς) κατὰ δὲ τὴν ὑποδωριστὶ καὶ ὑποφρυγιστὶ, πράττομεν· ὃ οὐκ οἰκεῖόν ἐστι χορῷ. ἔστι γὰρ ὁ χορὸς, κηδευτὴς ἄπρακτος. εὔνοιαν γὰρ μόνον παρέχεται οἷς πάρεστι.

μθ Διὰ τί τῶν [τὴν] συμφωνίαν ποιούντων φθόγγων ἐν τῷ βαρυτέρῳ τὸ μαλακώτερον; ἢ ὅτι μέλος τῇ μὲν αὐτοῦ φύσει, μαλακόν ἐστι καὶ ἠρεμαῖον· τῇ δὲ τοῦ ῥυθμοῦ μίξει, τραχὺ καὶ κινητικόν; ἐπεὶ δὲ ὁ μὲν βαρὺς φθόγγος, μαλακὸς καὶ ἠρεμαῖός ἐστιν, ὁ δὲ ὀξὺς, κινητικὸς, καὶ τῶν ταὐτὸ μέλος ἐχόντων, εἴη ἂν μαλακώτερος ὁ βαρύτερος ἐν ταὐτῷ μέλει μᾶλλον. ἦν γὰρ τὸ μέλος αὐτῶν μαλακόν.

ν Διὰ τί ἴσων πίθων καὶ ὁμοίων, ἐὰν μὲν ὁ ἕτερος κενὸς ᾖ, ὁ δὲ ἕτερος εἰς τὸ ἥμισυ διάμεσος, διὰ πασῶν συμφωνεῖ ἡ ἠχώ; ἢ ὅτι διπλασία γίνεται καὶ ἡ ἐκ τοῦ ἡμίσεος τῆς ἐκ τοῦ κενοῦ; τί γὰρ διαφέρει τοῦτο, ἢ ἐπὶ τῶν συρίγγων; δοκεῖ γὰρ ἡ θάττων κίνησις, ὀξυτέρα εἶναι. ἐν δὲ τοῖς μείζοσι, βραδύτερον ὁ ἀὴρ ἀπαντᾷ· καὶ ἐν τοῖς διπλασίοις τοσούτῳ, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἀνάλογον. συμφωνεῖ δὲ διὰ πασῶν, καὶ ὁ διπλασίων ἀσκὸς πρὸς τὸν ἥμισυ.

Ὅσα περὶ θάμνους καὶ λαχανώδη. κ.

α Διὰ τί τὸ ἁλυκὸν ὕδωρ τὰ μὲν σέλινα δέχεται, τὸ δὲ πράσον, οὔ; ἢ ὅτι τοῦ μὲν, ἀσθενεῖς αἱ ῥίζαι· τοῦ δὲ, ἰσχυραί; τὸ δὲ ἰσχυρότερον, ἀπαθέστερον.

β Διὰ τί λέγεται, „Μίνθην ἐν πολέμῳ μήτ᾽ ἔσθιε, μή„τε φύτευε; ἢ ὅτι καταψύχει τὰ σώματα; δηλοῖ δὲ ἡ τοῦ σπέρματος φθορά. τοῦτο δὲ ὑπεναντίον πρὸς ἀνδρείαν καὶ θυμὸν, ταὐτὸν

ὂν τῷ

ὂν περὶ γλύκει. Διὰ τί ἔνια ἄνθος ἔχοντα, ἄκαρπά ἐστιν, οἷον σίκυος γ
καὶ κολόκυνθα, καὶ ῥόα; ἢ οὐκ ἄκαρπα, ἀλλὰ ταῦτα καρπός ἐστι· περικάρπιον γάρ ἐστι τὸ ἄνθους· ὁ δὲ σίκυος, περικάρπιον. Διὰ δ
τί τῶν φυομένων τὰ μέν, ἑψανά· τὰ δέ, ὠμὰ βρωτά; ἢ ὅσων οἱ χυμοὶ μὴ ἐδώδιμοι εὐθύς, τούτων πυρωθέντων, γλυκύτεροι γίνονται ὑπὸ τοῦ θερμοῦ· ὅσων δὲ εὐθύς, καὶ ὠμὰ ἐδώδιμα; Διὰ τί τὰ ε
μέν, ἑψανά, τὰ δέ, ὀπτανά; ἢ ὅτι τὰ μὲν ὑγρότερα, οὐ τοσοῦτον· τὰ δὲ ξηρότερα, οὐ μᾶλλον ξηρανθῆναι δεῖ; ἑψόμενα δὲ πάντα, ὑγρότερα καὶ μαλακώτερα. τὰ δὲ ἧττον ὑγρά, ἂν πυρωθῇ, γίνεται ξηρά.

Διὰ τί δὲ τὰ μέν, ἄβρωτά ἐστι, τὰ δέ, βρωτά; ἢ διὰ τοὺς χυμούς; ς
ὅσα γὰρ καὶ ὠμὰ ἀπέπτους ἔχει, καὶ πυρούμενα μὴ μεταβάλλει, ἄβρωτα· ὅσων δὲ βρωτὸς ὁ χυμός, ἰσχυρότερος δέ, ταῦτα ἡδύσματά ἐστι. τὰ γὰρ ἐν μικρῷ ἔχοντα πολλὴν δύναμιν τῶν βρωτῶν, ἡδυντικὰ τῶν ἐν πολλῷ. Διὰ τίνα αἰτίαν τὰ μὲν μέχρι σπέρματος τῶν φυ- ζ
τῶν ζῇ, εἶτα ἐνεγκόντα αὐαίνεται· οἷον ἡ πόα, καὶ τὰ καλούμενα λάχανα· τὰ δέ, οὔ, ἀλλὰ πολλάκις φέρει; καὶ τῶν μέχρι σπέρματος ζώντων, τὰ μὲν πολλά, ἐπέτεια· τὸ δὲ ἱπποσέλινον, τῷ ὑστέρῳ ἔτει φέρει καρπόν, καὶ ἐνεγκὸν, ἐξαυαίνεται; ἢ ἅπαντα μὲν μέχρι τούτου ἀκμάζει, ἕως ἂν κατὰ τὸ σπέρμα ἀκμάζῃ; ἐπεὶ καὶ οἱ ἄνθρωποι μέχρι τριάκοντα ἐτῶν ἐπιδιδόασιν, ὁτὲ μὲν τῷ πλήθει, ὁτὲ δὲ τῇ παχύτητι. ὅταν δὲ μηκέτι δύνηται φέρειν, ὥσπερ ἐκεῖ, αὐαίνεται καὶ καταγηράσκει τὰ δέ, βραδέως, καὶ κατὰ λόγον. δι' ἣν μὲν οὖν αἰτίαν τὰ μέν, βραχύβια, τὰ δέ, μακρόβιά ἐστιν, ἄλλος ἔστω λόγος. ἐπεὶ δ' ἐστὶ πᾶσιν ὅρος ἡ τοῦ σπέρματος τελείωσις, ἀνάγκη τοῖς μὲν βραχυβίοις ἅπαξ ἢ ὀλιγάκις ἐνεγκεῖν καρπόν· τοῖς δὲ μακροβίοις, πολλάκις. ὥστε τὰ μὲν ἀσθενέστατα, ἅπαξ ἐνέγκοι (δι' ὃ ἀνάγκη αὐαίνεσθαι) καὶ τούτων τὰ μέν, ἐνιαυτῷ ἐπέτεια εἶναι· τὰ δέ, ὥσπερ τὸ ἱπποσέλινον, τῷ ὑστέρῳ ἔτει, ὥσπερ τὰ δένδρα καὶ τὰ φυτά. Διὰ τί σελίνου, ἐάν τις η

περιορύξας μέχρι κάτω περὶ τὰς ῥίζας, παραβάλῃ τῶν καχρυδίων, εἶτα ἄνωθεν τὴν γῆν, καὶ οὕτως ἄρδῃ, παμμεγέθεις γίνονται αἱ ῥίζαι; ἢ διότι τὸ κάχρυδον, θερμὸν ὂν καὶ σομφὸν, κατέχει μὲν συνολκὸν τὴν τροφὴν, καὶ οὐ περιίεται ἄνω· πέττει δὲ, θερμὸν ὄν· ὥστε πολλὴν τὴν αὔξησιν γίνεσθαι;

θ Διὰ τί ἐάν τις τὰς κολοκύντας εὐθὺς μικρὰς οὔσας κρύψῃ τῇ γῇ, ἢ τοὺς σικύους, μείζους γίνονται; ἢ διότι τὰ πνεύματα καὶ ὁ ἥλιος ξηραίνοντα, ἀφαιρεῖται τὴν αὔξησιν, καὶ τοὺς ὄγκους ἐλάττους μὲν ποιοῦσι πάντων, στιφροτέρους δέ; (ὥσπερ καὶ τῶν δένδρων, τά τε ἐν περιηνέμοις καὶ ἑλώδεσι, καὶ τὰ ἐν κοίλοις καὶ ἐφύδροις· τὰ μὲν γὰρ, μεγάλα γίνονται καὶ σομφά· τὰ δὲ, μικρὰ καὶ πυκνά) ἐν δὲ τῇ γῇ κρυφθέντα, ἐναντία πάσχοντα, ἐναντίως ἀποβαίνει. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ εἰς ἀγγεῖα τιθέμενα, σίκυοι εἰς νάρθηκας κοίλους ἢ καλύπτρας, καὶ ῥοιαὶ καὶ μῆλα εἰς χύτρας, τὰ μὲν, μεγάλα, σομφὰ δέ· οἱ δὲ, μικροὶ, στερροὶ αὐξανόμενοι, μὴ εἰς ἀντίτυπον. αἰτία δὲ ἡ τροφὴ πλείων γινομένη, διὰ τὸ μήτε ἀποπνεῖσθαι, μήτε ξηραίνεσθαι. τὸ γὰρ ἀποστέγον, κωλύει ταῦτα πάσχειν.

ι Διὰ τί τὰ σπέρματα τῶν δριμέων φυτῶν δριμύτερά ἐστιν, ἢ αἱ ῥίζαι καὶ τὰ φύλλα; ἢ διότι ἐκ τοῦ σπέρματος γίνεται ἅπαντα, καὶ εἰς τὰ ἄλλα δίδοται μέρη ἐκ τούτου, οἱονεὶ ἐνυπάρχοντα, ὥς φασί τινες, καὶ οἱ χυμοὶ καὶ αἱ ὀσμαί; ἐπεὶ καὶ αἱ ὀσμαὶ ἴδιοι γίνονται ἅμα τοῖς σπέρμασιν ἅπασιν. εἰ οὖν ἐκ τούτου καὶ τοῖς ἄλλοις ἡ δριμύτης

ια ὑπάρχει, εὔλογον καὶ αὐτὸ ὑπάρχειν μάλιστα. Διὰ τί αἱ ῥαφανίδες αἱ λεπταὶ, δριμύτεραι; ἢ ὅτι αἱ μείζους, διὰ τὸν χρό-

ιβ νον πεπεμμέναι μᾶλλον; Διὰ τί ἡ κάππαρις οὐκ ἐθέλει ῥαδίως ἐν τοῖς ἐργασίμοις γίνεσθαι χωρίοις· (πολλοὶ γὰρ πεπείρανται, καὶ ῥίζας μεταφέροντες, καὶ σπέρματα καταβάλλοντες· ἐνιαχοῦ γὰρ λυσιτελεῖ μᾶλλον τῶν ῥόδων) ἀλλὰ φύεται μάλιστα ἐπὶ τῶν τάφρων, ὅτι ἀβατώτατος ὁ τόπος ἐστί. περὶ δὲ δὴ τούτου καὶ ὅσα ἄλλα τοι-

αῦτα,

αὐτά, διὰ τὸ λαθεῖν, ὅτι οὐκ ἀπόλλυται ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλης γίνεται, οὐδὲ αὔξεται, ἀλλ' ἔνια ἐξ ἄλλων φθορᾶς καὶ ἐξ ἀρχῆς γίνεται καὶ αὔξεται· οἷον οἱ φθεῖρες καὶ αἱ τρίχες ἐν τοῖς σώμασι, διαφθειρομένης τῆς τροφῆς, καὶ ἀεὶ τὸ χεῖρον ἔχοντος. ὥσπερ οὖν καὶ τῶν ἐν σώματι ἔνια γίνεται ἐκ περιττώματος τροφῆς, τοῦτο δ' ἐστὶν ἀπεψία, καὶ οὗ μὴ ἐδυνάσθη κρατῆσαι ἡ φύσις, τὰ μὲν περιχλεόταλα, εἰς κύστιν καὶ κοιλίαν ἀποκρίνεται· ἐξ ἐνίων δὲ ζῷα γίνεται, δι' ὃ καὶ αὐξάνονται ταῦτα ἐν γήρᾳ καὶ νόσοις· οὕτως ἐν τῇ γῇ, τὰ μὲν, ἐκπεπεμμένης τῆς τροφῆς γίνεται καὶ αὐξάνεται, τὰ δὲ, ἐκ περιττωμάτων καὶ ἐναντίως ἐχόντων. ἡ δὲ γεωργία, πέττει καὶ ἐνεργὸν ποιεῖ τὴν τροφήν· ἐξ ἧς συνίσανται οἱ ἥμεροι καρποί. ἃ μὲν οὖν ἐκ τοιαύτης γίνεται ἡμερότητος, ἥμερα καλεῖται, διὰ τὸ ἀπὸ τέχνης ὠφελεῖσθαι, ὥσπερ παιδευόμενα· ὅσα δὲ μὴ δύναται, ἢ καὶ ἐξ ἐναντίως ἔχοντος συνίσταται, ταῦτα ἄγρια ἐστὶ, καὶ οὐκ ἐθέλει γίνεσθαι ἐν γεωργησίμῳ. ἡ γὰρ γεωργία φέρει αὐτὰ παιδεύουσα. ἐκ γὰρ φθορᾶς γίνεται. ὧν καὶ ἡ κάππαρις ἐστίν.

Διὰ τί, ἐάν τις ῥαφανίδων, ὅταν μάλιστα ἀκμάζωσι τοῦ χειμῶνος, ἀποτεμὼν τὰ φύλλα, ἐπισάξῃ τὴν γῆν καὶ καταπατήσῃ, ὥστε ἀποστέγειν τὸ ὕδωρ, αὗται ἐν τῷ θέρει γίνονται ἄπλετοι τὸ πάχος; ἢ ὅτι τοῦ μὲν μὴ φθείρεσθαι, τὸ περισεσάχθαι αἴτιον, κωλύον τὸ ὕδωρ σήπειν; ἡ δὲ τροφὴ, ἣν ἄνω ἀφίει εἰς τὸν βλαστὸν, εἰσέρχεται εἰς αὐτήν· ὥστε ἀνάγκη αὐτὴν μείζω γίνεσθαι, ἢ ἀφιέναι παραβλαστάνουσαν ἄλλας [ῥίζας,] ὥσπερ τὰ κρόμμυα; καὶ γὰρ ταῦτα, ἐάν μή τις ἐκτίλῃ ἐπέτεια, ἀλλ' ἐάσῃ τὸν χειμῶνα, πολλαπλάσια γίνεται. τὰ μὲν οὖν κρόμμυα, τῶν παραβλαστανόντων ἐστίν· ἡ δὲ ῥάφανος, οὔ. ὥστε ἀνάγκη αὐτὴν γίνεσθαι παχεῖαν, διὰ τὸ πᾶσαν λαμβάνειν τὴν τροφήν. ιγ

Διὰ τί ἐάν τις σικύους ἢ κολοκύνθας περὶ φρέαρ φυτεύσας, ὅταν ὡραῖοι ὦσι, καθεὶς εἰς τὸ φρέαρ ἀποστεγάσῃ, γίνονται δι' ἔτους χλωροί; ἢ διότι ἥ τε ἀπὸ ιδ

τοῦ ὕδατος ἀτμὶς ψύχουσα κωλύει ξηραίνεσθαι, καὶ παρέχει θάλλοντα· καὶ τὸ ἀποστέγειν τούτοις, καὶ τὰ πνεύματα τρέφει τὰ ηὐξημένα; τοῦ δὲ διαμένειν αἴτιον, τὸ ἔχειν τροφὴν ἐσωσμένων τῶν ῥιζῶν. [καὶ γὰρ ἐάν τις ἀφελὼν τὴν βλάστην ὅταν καρποφορήσωσι, καὶ ἀποτεμὼν περισάξῃ καὶ καταπατήσῃ τὴν γῆν περὶ τὰς ῥίζας, πρωΐμοις οἴσει σικύοις, ὡς δυναμένων σώζεσθαι τῶν ῥιζῶν] οὐ γὰρ ἔστιν ὁ σίκυος τῶν περιετείων· θᾶττον δὲ αὐτοὶ τῶν σπειρομένων οἴσουσι καρπόν, διὰ τὸ πολὺ προϋπάρχειν τοῦ ἔργου τῇ φύσει τὰς ῥίζας· τοῖς δὲ σπειρομένοις δεῖν γίνεσθαι τοῦτο πρῶτον, ἐν ᾧ περισάξεις ἀλέαν ποιεῖν ὥστε σώζεσθαι, καὶ θᾶττον ἀνιέναι βλαστόν. διὸ καὶ ἐάν τις χειμῶνος φυτεύσῃ σπέρμα σικύου ἐν ταλαρίσκοις, καὶ ἄρδῃ θερμῷ, καὶ εἰς τὸν ἥλιον ἐκφέρῃ, καὶ παρὰ πυρὶ τιθῇ, πρώϊμοι σφόδρα ἔσονται, ἐὰν ὡς ἔχει ἐν τοῖς ταλάροις εἰς τὴν ἱκνουμένην ὥραν εἰς τὴν γῆν φυτεύσῃ.

ιε Διὰ τί ἀρδεύουσιν ἕωθεν, ἢ νυκτός, ἢ δείλης; πότερον ἵνα μὴ ὁ ἥλιος ἀναλώσῃ; ἢ ὅτι ἐὰν ᾖ θερμὸν τὸ ὕδωρ, διαφθείρει τὰ ἀρδόμενα;

ις Διὰ τί τὰ εὐώδη οὐρητικά, καὶ σπέρματα καὶ φυτά; ἢ ὅτι θερμὰ καὶ εὔπεπτα; τὰ δὲ τοιαῦτα, οὐρητικά. ταχὺ γὰρ λεπτύνει ἡ ἐνοῦσα θερμότης, καὶ ἡ ὀσμὴ οὐ σωματώδης· ἐπεὶ καὶ τὰ μὴ εὐώδη, οἷον σκόροδα, διὰ τὴν θερμότητα οὐρητικά, μᾶλλον μέντοι συντηκτικά· θερμὰ δὲ τὰ εὐώδη σπέρματα. διότι ὅλως ἡ ὀδμή, διὰ θερμότητά τινα γίγνεται· ἀλλὰ τὰ δυσώδη ἄπεπτά ἐστι. δεῖ δὲ μὴ μόνον εἶναι θερμά, ἀλλὰ καὶ εὔπεπτα, εἰ ἔσται οὐρητικά, ὅπως συγκαθιόντα λεπτύνῃ τὰ ὑγρά.

ιζ Διὰ τί θᾶττον ἐκκαυλεῖ τῶν λαχάνων τὰ ἐκ παλαιοτέρου σπέρματος, οἷον τριετοῦς ἢ διετοῦς, ἢ τὰ ἐκ τῶν προσφάτων; ἢ ὅτι ὡς ἐπὶ τῶν ζῴων θᾶττον σπέρμα φέρει τὸ ἀκμάζον, οὕτω καὶ τῶν σπερμάτων, τὰ μὲν λίαν παλαιά, ἐξίκμασται τὴν δύναμιν· τὰ δὲ ἀσθενέστερα, διὰ τὸ ἔτι ἔχειν περίττωμα μὴ οἰκεῖον· τὰ δὲ μέσα τῷ χρόνῳ, ἰσχυρότατα, ἀπεληλυθότος τοῦ ὑγροῦ. θᾶττον οὖν σπέρμα φέρει.

φέρει. τὸ δὲ ἐκκαυλεῖν, τοῦτό ἐστιν. ἐκ γὰρ τοῦ καυλοῦ τὸ σπέρμα.
Διὰ τί πήγανον κάλλιστον καὶ πλεῖστον γίνεται, ἐάν τις ἐμφυτεύσῃ ιη
εἰς συκῆν; ἐμφυτεύεται δὲ περὶ τὸν φλοιὸν, καὶ περιπλάττεται πη-
λῷ. ἢ ὅτι θερμότητος δέονται αἱ ῥίζαι τοῦ πηγάνου καὶ ἀλέας· (διὸ καὶ
τὴν τέφραν ἐάν τις περιβάλλῃ, ὀνίναται) ἡ δὲ συκῆ, θερμή ἐστι. δη-
λοῖ δὲ καὶ ὁ ὀπὸς, πάντων δριμύτατος ὢν, καὶ ὁ πολὺς καπνός. ἔχει οὖν
τοιαύτην θερμότητα καὶ ἰκμάδα, οἵαν καὶ ἡ τέφρα. ὥστε εἰ ἐκείνην ὀ-
νίνησιν, ἀναγκαῖον καὶ ἐν τῇ συκῇ μάλιστα εὐθενεῖν, ὅσῳ ἡ μὲν τέφρα
οὐκ ἐπιῤῥεῖ· τὸ δὲ ἀπὸ τῆς συκῆς, ἀεὶ ἐπιῤῥεῖ, οὐκ ἀναλισκομένου τοῦ
ὑγροῦ τῇ συκῇ. Διὰ τί ἔνια τῶν φυτῶν ἀεὶ κενὸν φέρει τὸν καυ- ιθ
λόν; ἢ ὧν ἀνάγκη ἄλλο φύειν. Διὰ τί ἐν τῇ Ἀττικῇ οἱ μὲν ἄλλοι κ ★
καρποὶ, γλυκύτατοι γίνονται, τὸ δὲ θύμον, δριμύτατον; καίτοι καὶ τοῦτο
καρπός τίς ἐστιν. ὥστε οὐ πολὺ ὑγρὸν τὰ φυόμενα ἔχει. ὅσα μὲν οὖν
φύσει γλυκέα ἐστὶ, διὰ μετριότητα τοῦ ἐνυπάρχοντος ὑγροῦ, ὅταν
ἀπάγῃ ὁ ἥλιος τὸ πλεῖστον, τὸ ὑπολειπόμενον ῥᾳδίως πέττεται. τὸ γὰρ
πολὺ, ἔργον πεπάνθαι· τὸ δὲ μέτριον, ῥᾷον. ὥστε γίνονται οἱ φύσει γλυ-
κεῖς, γλυκύτεροι. ἐν δὲ τοῖς φύσει ξηροῖς τε καὶ μὴ γλυκέσι καρποῖς,
λείπεται διὰ ὀλιγότητα τὸ οἰκεῖον. τοῦτο δὲ ἐστὶν ἥκιστα γλυκύ. ἀφαι-
ρεῖται γὰρ ὁ ἥλιος τὸ γλυκύτατον καὶ κουφότατον. οὗτοι δὲ οὐκ ἔχουσι πε-
ριττὸν [ὑγρὸν,] ὥσπερ οἱ ἄλλοι καρποί. Διὰ τί γλήχων καὶ τὰ κα
λείρια καὶ τὰ κρόμμυα τὰ κρεμάμενα, ὑπὸ τὰς τροπὰς ἀνθεῖ; ἢ
ἐνυπάρχει αὐτοῖς τροφὴ ἄπεπτος, ἣ τοῦ μὲν χειμῶνος οὐ πέττεται διὰ
ψῦχος· ὑπὸ δὲ τροπὰς πεττομένης διὰ τὴν ὥραν, ἡ αὔξησις γίνεται;
αὕτη δὲ, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἐπίῤῥευσιν, ταχὺ μαραίνεται. οὐ γὰρ ἵνα ἔ-
χουσα ἀρχὴν, οὐδέ τινα ἐπίῤῥευσιν, ἀποξηραίνεται· ὥσπερ Σκύθαις,
διὰ τὸ πολλὴν τὴν χιόνα γίνεσθαι, συμβαίνει τὸν σῖτον μένειν, καὶ τα-
χὺ ἀνατρέχειν. Διὰ τί τὸ κρόμμυον [μόνον] οὕτως περιττῶς δά- κβ
κνει τὼ ὀφθαλμώ; (διὸ καὶ τοὔνομά φασι τοῦτ' ἔχειν αὐτὸ, ὡς τὴν

κόρην ποιεῖ συμμύειν) ἢ τὸ ὀρίγανος, οὔ, οὐδὲ ἄλλα δριμέα ὄντα; καὶ γὰρ τὸ ἀνάρρινον, μᾶλλον δάκνον, οὐ ποιεῖ ὁμοίως δακρύειν προσφερόμενον· τὸ δὲ, προσφερόμενον, καὶ καταβρωχθιζόμενον. ἢ ὅτι διαφοραὶ πολλαὶ ἀκολουθοῦσιν ἑκάστοις τῶν δριμέων, αἳ ποιεῖ τὴν ἰδίαν ἑκάστου δύναμιν; τὸ μὲν οὖν ἀνάρρινον, διὰ τὸ θερμότερον εἶναι, ξηραντικώτερόν ἐστι τῆς γινομένης ὑπ' αὐτοῦ συντήξεως· ἐπεὶ ποιεῖ γε δάκρυον ἐσθιόμενον· προσφερόμενον δὲ, οὔ, ὅτι οὐκ ἀπατμίζει ἀπ' αὐτοῦ λεπτόν τι· ξηρότερον γάρ ἐστι καὶ θερμότερον. ἡ δὲ ὀρίγανος, καὶ τὰ τοιαῦτα, ξηρά ἐστιν ἠρέμα. ἔδει δὲ τὸ μέλλον δάκρυον ποιήσειν, δηκτικὸν καὶ ὑγρὸν εἶναι καὶ γλίσχρον. διὸ καὶ τὸ ἔλαιον ποιεῖ δακρύειν, ἀσθενῆ ἔχον δῆξιν. διὰ γλισχρότητα γὰρ καὶ λεπτότητα παραδῦνον, ποιεῖ τὸν πόνον, καὶ τὴν σύντηξιν διὰ τὸν πόνον. τὸ δὲ κρόμμυον, τοιαύτην ἔχει τὴν δύναμιν, ὥστε καὶ τὸ ὑγρὸν καὶ τὴν ἀτμίδα αὐτοῦ θερμὴν καὶ λεπτὴν καὶ γλίσχραν εἶναι. ὥστε προσφερόμενον μὲν, διὰ τὸ τὴν ἀτμίδα τοιαύτην εἶναι, καὶ συναφιέναι ὑγρότητα
★ λεπτὴν, ποιεῖ δακρύειν, ἐσθιομένου δὲ, ἡ ἀναθυμίασις διϊοῦσα   τὸ δὲ σκόροδον, θερμὸν μὲν καὶ δριμύ ἐστι, καὶ ὑγρότητα ἔχει, ἀλλ' οὐ
κγ γλίσχρον· διὸ οὐ ποιεῖ δακρύειν.   Διὰ τί τὰ μύρτα ἐν τῇ χειρὶ θλιβέντα, γλυκύτερα ἡμῖν δοκεῖ εἶναι τῶν μὴ τεθλιμμένων; ἢ καθάπερ καὶ αἱ ῥᾶγες τεθρυμμέναι τῶν βοτρύων γλυκύτεραί εἰσιν, τῶν ἀθρύπτων; ὑπὸ γὰρ τοῦ γλεύκους ὄντος ἡδέος φύσει, αἱ μὲν τεθρυμμέναι ῥᾶγες, ὥσπερ ἐοίκασιν ἡδυσμέναι (ἀνάπλεῳ γάρ εἰσι καὶ ἔξωθεν) αἱ δ' ἐπὶ τῶν βοτρύων, ἀνήδιστοι. ὁμοίως οὖν καὶ ἐπὶ τῶν μύρτων φύσει γλυκέων καὶ τὴν γλυκύτητα ἐχόντων ἐντός. ὥσπερ αἱ ῥᾶγες οὖν, ὅταν θλιφθῇ, ἀναπίμπλαται ἀπὸ τῆς ἐντὸς γλυκύτητος, καὶ ἔξωθεν διὰ φαίνεται γλυκύτερα ὄντα.

κδ Διὰ τί τῶν τε μύρτων τὰ ἐλάττω, ἀπυρηνότερά ἐστι, καὶ ἐν τοῖς φοίνιξι καὶ ἐπὶ τῶν βοτρύων· ἔνθα δ' αἱ μικραὶ ῥᾶγες οὐκ ἔχουσιν,

ἢ ἐλάτ-

ἢ ἐλάττους πυρῆνας; ἢ διὰ τὸ ἀτελέστερα εἶναι, οὐκ ἔχει ἀποκεκριμένον; τέλος γὰρ ὁ πυρὴν ἔχει τὸ σπέρμα. διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἐλάττους εἰσίν, ὡς ὄντα παραφυάδες καὶ ἀτελῆ, καὶ ἧττον δὲ γλυκέα τῶν ἐχόντων πυρῆνας. ἀπεπτότερα γάρ ἐστιν. ἡ δὲ πέψις, τελείωσίς ἐστιν.

κε Διὰ τί τῶν ἀεικαρπίων τὰ μὲν, πικρότερα τὰ πρὸς τὴν ῥίζαν ἔχει, οἷον σίκυοι· τὰ δὲ, πρὸς τὸ ἄκρον τὸ ἄνω, οἷον αἱ βάλανοι; ἢ ὅτι τῶν μὲν, ταύτῃ ἄπεπτος ἡ τροφή, διὰ τὸ ἐπιῤῥεῖν κατὰ τὴν ῥίζαν ἀεί· τὰ δὲ, ξηρὰ φύσει ἐστίν· ὥστε ἀπαγομένου τοῦ γλυκέος ἐκ τοῦ ἄκρου καὶ πεπεμμένου, ἤδη ξηραίνεται, καὶ λείπεται τὸ πικρόν, ὥσπερ οἱ ἅλες; ξηραινόμενον δὲ μᾶλλον, πικρὸν γίνεται, καθάπερ ἐλαῖαι καὶ βάλανοι παλαιούμεναι, πικραὶ γίνονται.

κϛ Διὰ τί ἔνια βλαστάνει οὐκ ἐν τῇ γῇ ὄντα, ἀλλ' ἐκτετμημένα· τὰ δὲ, κείμενα, οἷον οἱ τῶν κρίνων καυλοί, [σκόροδά τε] καὶ κρόμμυα; ἢ ὅτι ἔχουσι τροφὴν πάντα ἐν αὑτοῖς, ἀλλ' οὐκ ἐν ἀφωρισμένῳ τόπῳ οὐδὲν φυτόν; [ἡ περιουσία οὖν ἐστι τῆς τροφῆς ἡ ποιοῦσα βλαστάνειν. δῆλον δέ· καὶ γὰρ καὶ αἱ σκίλλαι καὶ οἱ βολβοὶ ταὐτὸ ποιοῦσιν. αὔξεται δὲ ἕκαστον, οὐ τῷ ἔχειν, ἀλλ' ὅταν πεφθῇ καὶ διανεμηθῇ. ἔχει μὲν οὖν καὶ ἔμπροσθεν·] αὔξεται δέ, ὅταν ἡ ὥρα ἔλθῃ ἐν ᾗ τοῦτο γίνεται πεπτούσης ὥρας, οἷον καὶ τὰ τῶν κροκοδείλων ᾠά. συνεχὲς δὲ οὐκ ἔτι, ὅτι οὐκ ἐπιῤῥεῖ ἄλλη τροφή.

κζ Διὰ τί ποτε τὰ σκόροδα καὶ τὰ κρόμμυα, ὅσῳ ἂν ξηρότερα φυλάττηται, τοσούτῳ βελτίω γίνεται· τὰ δὲ ἄλλα, χείρω; ἢ ὅτι πάντα τὰ τοιαῦτα μάλιστα ὑγρασίας ἐστὶ πλήρη; ἀκέραια οὖν γίνεται τοῦτον τὸν τρόπον φυλαχθέντα, καὶ ὅτι ἧττον σήπεται, ὅταν ξηρανθέντα φυλαχθῇ.

κη Διὰ τί ποτε τὰ σκόροδα καὶ τὰ κρόμμυα μόνα τῶν φυτῶν κείμενα βλαστάνει; ἢ διότι ὑγρασίας ἐστὶ πλήρη καὶ τροφῆς; ἡ περιουσία οὖν ἐστι τῆς τροφῆς, ἡ ποιοῦσα βλαστάνειν· (δῆλον δέ· καὶ γὰρ αἱ σκίλλαι καὶ βολβοί, ταὐτὸ ποιοῦσιν) αὔξεται δέ, ὅταν ἡ ὥρα ἔλθῃ ἑκάστῳ.

κθ Διὰ τί

τὰ τῷ ψυχρῷ ὕδατι ἀρδόμενα γλυκύτερα, ἢ τὰ τῷ θερμῷ; πότερον ὅτι ἐγκαταλειπόμενον τὸ θερμὸν ἁλμυρώτερον, ὥσπερ καὶ τὸ ἁλμυρώτερον, θερμότερον; τὸ δὲ γλυκὺ, ἐναντίον, ὥσπερ ψυχρόν.
λ τροφὴ δὲ τοῖς λαχάνοις τὸ ὑγρὸν, καὶ οἱ χυμοὶ ἐντεῦθεν. Διὰ τί τὰ σκόροδα ὄζει μᾶλλον ἐκκαυλοῦντα, ἢ νέα ὄντα; ἢ ὅτι νέων μὲν ὄντων, ἔτι πολὺ ὑγρὸν ἀλλότριον ἐνὸν, ἀφαιρεῖται τὴν δύναμιν αὐτοῦ; ὅταν δὲ πεπανθῇ, ἐκκεκριμένου ἤδη τούτου, τότε τὴν οἰκείαν ἔχει ὀσμήν· αὕτη δέ ἐστι φύσει δριμεῖα. ὁμοίως δὲ καὶ [οἱ] ἄλλοι καρποὶ οἱ πρόσφατοι ὄντες, ὑδαρέστεροι. διὸ καὶ τὰ κρόμμυα ἧττον δριμέα
λα τὰ νεώτερα. Διὰ τί τῶν μυῤῥινῶν μὲν μὴ τεταριχευμένων, τὰ μύρτα ἀποῤῥεῖ μᾶλλον τῶν φύλλων· ταριχευομένων δὲ τῷ φύκει, τὰ μὲν φύλλα ἀποῤῥεῖ, τὰ δὲ μύρτα οὐκ ἀποῤῥεῖ; ἢ ἀταριχεύτων μὲν ὄντων, οὕτως ἔχει διὰ τὴν φύσιν; ὅταν γὰρ πεπανθῇ, ἀποῤῥεῖν πέφυκε τὰ μύρτα. τοῦτο δὲ οὐ συμβαίνει κειμένων, ἀλλὰ μόνον κωλύει ἡ ἰκμὰς τοῦ φύκους μεταβάλλειν τὸ ἐν τῷ μύρτῳ ὑγρόν. τὰ δὲ φύλλα ἀποπίπτει τοὐναντίον, αὐτῶν ξηραινομένων. τὸ δὲ φῦκος ξηραίνει, ἁλμυρὸν ὄν. οὐ ταὐτὸ οὖν συμβαίνει ἐπί τε τῆς μυῤῥίνης οὖσι, καὶ
λβ κειμένοις τοῖς φύλλοις. Διὰ τί οἱ σίκυοι πέπονες ἄριστοι γίνονται ἐν τοῖς ἑλώδεσι πεδίοις, οὖσιν ἐνύγροις, οἷον περὶ Ὀρχομενὸν καὶ ἐν Αἰγύπτῳ; δοκεῖ δὲ ἔνυδρος αὕτη ἡ χώρα εἶναι. ἔστι δὲ τὰ ἑλώδη ἔνυδρα· οἱ δὲ σίκυοι αὐτοὶ ὑγρότεροι· διὸ καὶ οἱ κηπαῖοι φαῦλοι εἰσίν. πότερον ὅτι εἰς βάθος διὰ σκληρότητα τῆς γῆς ἀναγκάζεται φυτεύεσθαι; ἡ γὰρ πηλώδης καὶ πεδιὰς, μάλιστα γίνεται σκληρά. οἱ δὲ, εἰς βάθος φυτευθέντες, βελτίους. ἢ διότι ξηρὰν δεῖ εἶναι τὴν γῆν, διὰ τὸ αὐτὸ εἶναι ὑγρὸν φύσει; οὕτω γὰρ ἀντισπώμενον, ἐπὶ μέσον ἥξει. ἡ δὲ ἑλωδεστέρα μὲν, βαθεῖα δὲ, τροφὴν ἴσχει καὶ διὰ τὸ βάθος τῆς γῆς, καὶ διὰ τὸν τόπον καὶ οὐχ ὑπερβάλλουσαν, διὰ τὸ ξηραίνεσθαι τὴν γῆν
λγ πάλιν. Διὰ τί τὸ πήγανον δυσώδεις τοὺς ἱδρῶτας ποιεῖ, καὶ ἔνια

τῶν

τῶν μύρων; ἢ ὅτι ὅσων ἐν τῇ ὀσμῇ βαρύτης ἔνι καὶ δριμύτης, ταῦτα κεραννύμενα ταῖς περιττωματικαῖς ὑγρότησι, κακωδεστέραν ποιεῖ τὴν ὀσμήν; Διὰ τί τὸ πήγανον βασκανίας φασὶ φάρμακον εἶναι; ἢ διότι βασκαίνεσθαι δοκοῦσι λάβρως ἐσθίοντες, ἢ ὑφορώμενοί τινας δυσχερείας, καὶ περὶ τὰ προσφερόμενα ὑπόπτως ἔχοντες; ἐπιλέγουσι γοῦν, ὅταν τῆς αὐτῆς τραπέζης ἴδιά τι προσφέρωνται, μεταδιδόντες, ἵνα μὴ βασκάνῃς με. ἅπαντες οὖν μετὰ ταραχῆς τῶν βρωμάτων προσοίσονται τὸ διδόμενον ὑγρόν, ἢ σιτίον, ὑφ' ὧν ἢ καταλαμβανομένων, ἢ ἀπεμουμένων μετεωρισθέντα τὰ σιτία, συνεξέπεσε [καὶ] τὰ πνεύματα ὑπὸ τῶν ὑγρῶν, καὶ πόνους καὶ στρόφους παρέχει. τὸ πήγανον οὖν προσεδεσθὲν, θερμαντικὸν ὂν τῇ φύσει, ἠραίωσε τὸ δεχόμενον ἀγγεῖον τὰ σιτία, καὶ τὸ ἄλλο σῶμα. διὸ ἔξωθεν τὸ ἐγκαταλαμβανόμενον πνεῦμα συμβαίνει. λδ

Διὰ τί ἡ ὀρίγανος ἐμβαλλομένη τῷ γλεύκει, γλυκὺν ποιεῖ τὸν οἶνον; ἐμβάλλονται δὲ δύο κοτύλαι εἰς τὸν ἀμφορέα. ἢ ὅτι ἐξαιρεῖ, δι' ὧν ἡ αὐστηρότης γίνεται, τὸ ὑδατῶδες καὶ τὸ τρυγῶδες ἀναδεχομένη εἰς αὑτήν; σημεῖον δ' ὅτι ἐκ τούτων τὸ αὐστηρόν· οἱ γὰρ οἶνοι ἧττον μαλακοί, ἐὰν ὕδωρ παραχυθῇ, καὶ ἐὰν ἐν τῇ τρυγίᾳ πλείω χρόνον ἐάσῃ τις. καὶ ὅταν ποιῶσι γλυκὺν, ἡλιῶσι τὰς σταφυλὰς πολὺν χρόνον, καὶ ὁ ἥλιος ἀφαιρεῖ τὸ ὑδατῶδες, καὶ τὸ λοιπὸν συμπέττει. ταὐτὸ δὲ τοῦτο ποιεῖ καὶ ἡ ὀρίγανος. ξηρὰ γὰρ καὶ θερμή. ὥστε εἰκότως διαμένει. λε

Διὰ τί αἱ μέλαιναι μυρρίναι πυκνοφυλλότεραί εἰσι τῶν λευκῶν μυρρινῶν; ἢ ὅτι ἀγριώτεραι τὸ γένος; σημεῖον δ', ὅτι γίνονται ἐν τοῖς ἀγροῖς, καὶ ἥκιστα μεταβάλλουσιν ὑπὸ τῆς ἐπιμελείας. τὰ δ' ἄγρια πάντα πυκνοφυλλότερα. διὰ γὰρ τὸ ἧττον πέττειν τὸν καρπὸν, εἰς τὰ φύλλα ἡ τροφὴ τρέπεται. λϛ

Ὅσα περὶ ἄλφιτα καὶ μᾶζαν, καὶ τὰ ὅμοια. κα.

Διὰ τί ἡ πτισάνη καὶ τὸ ἄλευρον ἐλαίου ἐπιχεομένου, λευκότε- α

ερα γίνεται· καίτοι τὸ ἔλαιον πυῤῥόν; ἢ ὅτι πέφυκε μιγνύμενον τῷ ὑγρῷ ἀφρίζειν; τοῦτο δὲ ἡ λευκότης· ἡ δὲ μίξις τρίψει καὶ κινήσει. μίγνυται δὲ μᾶλλον τοῖς σωματικοῖς. ἐν δὲ τοῖς ἑψήμασι τοῦτο συμβαίνει. διὸ καὶ λευκότερα ποιεῖ.

β Διὰ τί ἡ ἐκ τοῦ πυροῦ τροφὴ μάλιστα ἁρμόττει τοῖς σώμασι, καὶ μᾶλλον τρόφιμος, ἢ ἡ ἐκ τῶν κριθῶν; ἢ διότι μετρίαν ἔχει γλισχρότητα; δεῖ δὲ τὴν τροφὴν ἔχειν τοῦτο. προσφῦναι γὰρ δεῖ καὶ προσκολληθῆναι τῷ σώματι· οὗ αἴτιον τὸ γλίσχρον. ἀλλὰ ψαθυρώτερον· διὸ αἱ τετριμμέναι σφόδρα μάζαι, τροφιμώτεραί [εἰσι] τῶν ἀτρίπτων.

γ Διὰ τί τῶν μὲν ἀλεύρων, τὰ πρῶτα, τῶν δὲ ἀλφίτων, τὰ τελευταῖα λαμπρότερα; ἢ διότι τὸ μὲν, καπυρὸν ὄν, περιθραύεται· τὸ δὲ, μαλακὸν, ἐνθλίβεται; λαμπρότερον δὲ ἐν ἀμφοτέροις τὸ ἐντός.

δ Διὰ τί οἱ ἄρτοι λευκότεροι φαίνονται, ψυχροὶ ὄντες, ἢ θερμοί; ἢ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν τρόπον τινὰ, καὶ τὸ ἔλαιον λευκότερον τοῦ προσφάτου τὸ παλαιόν; αἴτιον γὰρ τῆς μελανίας τὸ ὕδωρ. τοῦτο δὲ ἐν ἀμφοτέροις πλεῖον προσφάτοις οὖσι· χρονιζομένοις δὲ, διὰ τὸ ἐξατμίζειν, λείπεται ἔλαττον τὸ ἐπιπολῆς. ἐξατμίζει δὲ τοῦ μὲν ἐλαίου, ὁ χρόνος, ὁ ἥλιος· ἐκ δὲ τῶν ἄρτων ψυχομένων τὸ θερμὸν ἐξιὸν, ψυχρῶν μὲν ὄντων, ἐξελήλυθεν· ἐν δὲ θερμοῖς οὖσιν, ἔτι ἔνεστιν.

ε Διὰ τί οἱ ἀνάλοι ἄρτοι πλείονα σταθμὸν ἔχουσι τῶν ἡλισμένων, τῶν ἄλλων αὐτοῖς ἴσων ὑπαρχόντων; εἰκὸς δὲ ἦν τοὐναντίον. οἱ γὰρ ἅλες πρόσκεινταί τε, καὶ βαρύτεροι τοῦ ὕδατός εἰσιν. ἢ ὅτι ξηραίνουσιν οἱ ἅλες; διὸ καὶ σώζεται ἄσηπτα τὰ ταριχευμένα. ἀναλίσκεται γὰρ καὶ ξηραίνεται τὸ ὑγρὸν ὑπ' αὐτῶν, ὃ σήπεται ὑπὸ τοῦ θερμοῦ. καὶ ἐν τῷ ἄρτῳ οὖν ἀναλίσκεται τὸ ὑγρὸν ὑπὸ τοῦ ἁλὸς, καὶ ἀποπνεῖ ἔξω. διὸ καὶ οἱ ἕωλοι ἄρτοι κουφότεροί εἰσι τῶν θερμῶν, ψυχρότεροι ὄντες. ἐν δὲ τοῖς μὴ ἡλισμένοις, τοῦτο τὸ ὑγρὸν πλεῖον ἐνυπάρχον, βαρυτέρους αὐτοὺς ποιεῖ.

ς Διὰ τί οἱ μὲν ψυχροὶ ἄρτοι ἀναβρεχθέντες, εἰ ἅπτονται ἀλλήλων,

ἀλλήλων, οὐ συνέχονται, οἱ δὲ θερμοί; ἢ ὅτι οἱ μὲν ψυχροί, μετὰ τῆς ἀτμί-
δος ἀφιᾶσι τὸ ἐν αὐτοῖς γλίσχρον ὑγρὸν τοῦ ἐξιόντος, οὐ κολλῶνται; τὸ
γὰρ ὕδωρ ᾧ ἐβρέχθησαν, ψαθυρώτερόν ἐστιν. οἱ δὲ θερμοί, ἔχουσί τινα
γλισχρότητα. ὅταν [μὲν] οὖν βεβρεγμένων αὐτῶν ἡ ἀτμὶς ἐξίῃ,
τὸ μὲν θερμόν, διαπνεῖ, διὰ λεπτότητα· τὸ δὲ κολλῶδες, συνεξιὸν
αὐτῷ, καὶ μιγνύμενον τῷ ὑγρῷ, προσέρχεσθαι ποιεῖ ἐν αὐτοῖς. Διὰ ζ
τί τῶν ἀλεύρων τὰ πρῶτα λαμπρότατά ἐστι, τῶν δὲ ἀλφίτων τὰ τε-
λευταῖα; ἢ ὅτι τὸ μὲν ἄλφιτον, καπυρὸν ὄν, περιθραύεται, διὸ μάλι-
στα πάσχει πλεῖστον χρόνον κοπτόμενον; τὸ δὲ μαλακὸν καὶ λεπτὸν ἄ-
λευρον, ὃ ἐστιν ἐντὸς τοῦ πυροῦ, ἐκθλίβεται [καὶ κόπτεται] πρῶ-
τον. λαμπρότατον δέ ἐστιν ἐν ἀμφοτέροις τὸ ἐντός. Διὰ τί ἡ η
μὲν μάζα, ὅσῳ ἂν μᾶλλον τριφθῇ, δυσδιαχωρητοτέρα γίνεται· ὁ δὲ ἄρ-
τος, εὐδιαχωρητότερος; ἢ διὰ τὸ τριφθῆναι σφόδρα τὸ σταῖς, μι-
κρότερον γίνεται· τὸ δὲ γλίσχρον, τοιοῦτόν ἐστιν; ὑπὸ δὲ τοῦ πυρὸς, πάν-
τοθεν ἐξήρηται τὸ ὑγρὸν τοῦ ἄρτου· ὥστε ψαθυρώτερον γίνεται τοῦ ὑγροῦ
ἐξαιρεθέντος ὅλως, ὅσῳ ἂν μᾶλλον τριφθῇ, διὰ τὸ ἐν τῇ τρί-
ψει μικρομερέστερον γεγονέναι· τὸ δὲ ψαθυρὸν, εὐπεπτότερόν ἐ-
στιν. ἡ δὲ μάζα, ὅσῳ ἂν μᾶλλον τριφθῇ, γλισχροτέρα γίνεται τοῦ ὑγροῦ
μεμιγμένου· τὸ δὲ γλίσχρον, οὐκ εὐδιαίρετον. τὰ δὲ τοιαῦτα, δύσπε-
πτά ἐστι. δεῖ γὰρ τὸ πεφθησόμενον διαιρεθῆναι εἰς μικρά. Διὰ θ
τί ἡ μὲν μάζα, τριβομένη, ἐλάττων γίνεται· τὸ δὲ σταῖς, μεῖζον; ἢ ὅ-
τι τὸ μὲν ἄλφιτον βρεχθὲν καὶ τριβόμενον, συνίζει τῇ τοῦ ὑγροῦ κολ-
λήσει, διὰ τὸ ξηρὸν εἶναι καὶ χονδρόν; τὸ δὲ ἄλευρον, μετεωρίζεται,
διὰ τὸ πυκνὸν σφόδρα εἶναι; τὰ γὰρ πυκνά, τριβόμενα, θερμαίνε-
ται. θερμαινόμενα δὲ καὶ πνευματούμενα, μετεωρίζεται, καθάπερ
[καὶ] ἡ σάρξ. Διὰ τί δὲ πυρούμενον τὸ σταῖς, μεῖζον γίνεται ἢ ἡ μά- ι
ζα; ἢ ὅτι ἔχει ὑγρὸν [οὐ] κεχωρισμένον· ὥστε ἐξιέναι θερμαινόμενον
διὰ τῆς τρίψεως ἐξ οὗ θερμαινομένου, πνεῦμα γίνεται· ἐκ δὲ τοῦ πλείονος

ια ὑγροῦ, ἀνάγκη γίνεσθαι πλεῖον πνεῦμα. Διὰ τί τοῦ μέλιτος
κολλητικωτέρου ὄντος ἢ τοῦ ὕδατος, τὸ τῷ μελικράτῳ φυραθὲν ἄ-
λευρον, ψαθυρώτερον γίνεται ὅταν ἑψηθῇ ἢ ὀπτηθῇ, ἢ τὸ τῷ ὕδατι; ἢ
διότι τὸ μὲν, ὑπὸ τοῦ πυρὸς πήγνυται καὶ συνίσταται, τὸ ὕδωρ· τὸ δὲ
μέλι, συνίσταται μὲν, ἀλλ' ἐπιξηραίνει· διὸ μᾶλλον ψαθυρὸν ποιεῖ. ἡ γὰρ
ιβ ψαθυρότης, ὑπὸ ξηρασίας γίνεται. Διὰ τί οἱ δίπυροι ἄρτοι ψυ-
χθέντες, οὐ γίνονται σκληροί; ἢ ὅτι ἔχει τινὰ ἐν αὐτῷ ὁ πυρὸς γλυκὺν
καὶ γλίσχρον χυμὸν, ὅς ἐστιν αὐτοῦ καθάπερ ψυχή; σημεῖον δέ· ξηραι-
νόμενος γὰρ, ὅλως κενοῦται· νοτίων δὲ, ἐκφύεται. τοῦ δὴ χυμοῦ τούτου
ἐνυπάρχοντος καὶ ἐν τῷ ἀλεύρῳ καὶ μάλιστα ἐν τῷ καθαρωτάτῳ, σταιτὸς
γινομένου τοῦ ἀλεύρου καὶ τριβομένου, συμβαίνει αὐτό. σημεῖον δέ·
ἑψόμενον γὰρ, διαχωρητικώτερον γίνεται. ὀπτωμένου μὲν δὴ τὸ πρῶτον
★ τοῦ ἄρτου, τὸ ψαθυρὸν καὶ ἐλαφρὸν τοῦ δ' ὑγροῦ τοῦ ἐκ τοῦ ἄρτου ἀ-
πατμίζει, καὶ τοῦ ἀλεύρου τὸ ἀχυρωδέστατον ἀποκαίεται. ἐξαιρεθέν-
τος δὲ καὶ τριβομένου πάλιν τοῦ σταιτὸς, τό, τε τοῦ ἀλεύρου λεπτότατον,
καὶ τοῦ ὑγροῦ γλισχρότατον λειπόμενον, μίγνυται μᾶλλον ἑαυτοῖς, διά
τε τὰ τοιαῦτα καὶ μᾶλλον γεγονέναι, καὶ διὰ τὴν πύρωσιν. βαφῇ γὰρ
ὁμοία ἡ μίξις αὐτῶν γίνεται· ὥστε γίνεσθαι τὸ ὕστερον τριφθὲν σταῖς, ὅ-
μοιον τῷ ἑψομένῳ ἀλεύρῳ. καὶ γὰρ ἐκεῖνο, τριφθέντος τοῦ σταιτὸς, καὶ
λειφθέντος τοῦ λεπτοτάτου ἀλεύρου καὶ τοῦ γλισχροτάτου ὑγροῦ, πυ-
ρωθὲν, [καὶ] κολλῶδες γίνεται καὶ δυσεξίκμαστον. τό, τε γὰρ γλίσχρον, δυσ-
διαίρετον· καὶ τὸ πυκνὸν, οὐθὲν δι' αὐτοῦ παρίεται. ὑγρότατον δὴ τοῦτο,
καὶ διὰ πυρὸς πάσχει ἄρτος διὰ τὰ εἰρημένα· ἔχων δὲ ἀεὶ ὑγρότητα,
ιγ οὐ γίνεται σκληρός. Διὰ τί τῆς τροφῆς τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς ὑγρᾶς ἐνίοις
δυνάμεθα πολὺν χρόνον χρῆσθαι, οἷον τῇ γινομένῃ τροφῇ ἐξ ἀλ-
φίτων καὶ ἀλεύρων, καὶ τοῖς οἴνοις τοῖς αὐστηροῖς καὶ ὕδατι· τοῖς δὲ οὐ δυ-
νάμεθα, καὶ ταῦτα ἥδιον οὖσιν; ἢ ὅτι τὰ μὲν ἐστι τῶν προσφερομένων,
ἐπιπολαστικὰ καὶ τρόφιμα· ὥστε καὶ ὅταν κενωθῶσι, τῆς παρὰ τῆς τρο-

φῆς

φῆς ἀναλωθείσης, ἔτι ἔνεστιν ἐν τῷ σώματι πολλὴ δύναμις· ὡς μὲν πρὸς τὴν πρώτην ἐργασίαν τοῦ σώματος, πεφθεῖσα· ὡς δὲ πρὸς τὸ τέλος καὶ τὴν ἐκ διαδοχῆς γινομένην, ἄπεπτος; τοιαῦτα δέ ἐστι καὶ τῶν ἡδέων τὰ πλεῖστα. τὰ μὲν γὰρ λιπαρὰ καὶ γλυκέα καὶ πίονα, ἥδιστα δοκεῖ εἶναι γινομένοις ἡμῖν. ταῦτα δέ ἐστι πάντα [τὰ] τρόφιμα καὶ οὐκ ἄπεπτα, καὶ ἐπιπολαστικά, ἐν ᾗ δὴ ἡ διαφορά· ὥστε εὔλογον εἶναι τὴν δύναμιν, ἐάν τις αὐτῶν πληρωθῇ, καὶ μὴ ταχὺ ἐκλείπῃ τὴν αἴσθησιν. οὐ γὰρ μόνον ἐν τῇ κοιλίᾳ ἐνόντων γίνεται ἡ πλήρωσις, ἀλλὰ καὶ διαδοθείσης τῆς τροφῆς, ἐν ἄλλοις μέρεσιν. ἢ οὐ μόνον τοῦτο αἴτιον, ἀλλὰ καὶ τὸ τῇ φύσει ἔνια σύμμετρα εἶναι καὶ οἰκεῖα ἡμῖν; πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα, διὰ τὸ κατὰ φύσιν εἶναι, μᾶλλον προσίεται τὰ σώματα· τὰ δὲ παρὰ φύσιν, ἧττον. ἄλλα τε ἄλλῃ κράσει ἁρμόζει· οἷον τὸ μέλι ταῖς μελίτταις κατὰ φύσιν ἐστὶν ὥστε προσφέρεσθαι μόνον· καίτοι ἀσθενεῖς εἰσι τὴν δύναμιν. ὥστε δεῖ λείπειν τὸ ἀναλισκόμενον, ἀλλ' εἶναι ἀνάλογον τὸ πλῆθος, πρὸς τὴν ἰσχὺν τὴν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· ὥστε ὅσα τῶν ἡδέων τοιαῦτά ἐστι, διὰ μὲν τὸ ἐν τῇ φύσει ἧττον ὑπάρχειν, ἡδέα φαίνεται, ὀλίγον δὲ χρόνον· εἶτα πληροῖ ταχύ. τῶν δὲ κατὰ φύσιν, ἀεὶ δέονται. ὥστε καὶ προσφερομένων συνεχῶς δι' αὐτά, οὐ τῶν ἡδίστων, ἀλλ' ἑτέρων ἧττον πληροῦνται.

ιδ Διὰ τί τὰ αὐτὰ συνεθιζομένοις τε ἡδέα φαίνεται, καὶ λίαν συνεχῶς προσφερομένοις οὐχ ἡδέα· τὸ δὲ ἔθος ἐστί, τὸ πολλάκις καὶ συνεχῶς [τι] ποιεῖν; ἢ ὅτι τὸ μὲν ἔθος, ἕξιν δεκτικὴν τινος ἐν ἡμῖν ποιεῖ, οὐ πλήρωσιν; τὸ δὲ συνεχῶς προσφέρεσθαί τι, πληροῖ τὴν ἐπιθυμίαν, καθάπερ αἴτιον; ἔστι γάρ τι καὶ ἡ ἐπιθυμία. αἱ μὲν οὖν ἕξεις γυμναζόμεναι, αὔξονται καὶ ἐπιδιδόασι· τὰ δὲ ἀγγεῖα, σαττόμενα, οὐδὲν μείζω γίνεται. διόπερ τὸ μὲν ἔθος, ὂν γυμνάσιον, αὔξει τὴν δεκτικὴν ἕξιν· τὸ δὲ συνεχῶς προσφερόμενον, σάττει μὲν καὶ πληροῖ τὴν ἐπιθυμίαν· ἧς πληρωθείσης, οὐκ ἔτι προσιέμεθα· αὔξει δὲ οὐθὲν αὐτήν, διὰ τὰ προσ-

ρημένα ἐπὶ τῆς τάξεως. ἔτι τὸ ἔθος οὐ τῷ ἀεὶ ἡδὺ εἶναι, ἡδύ ἐστι, (λυπεῖ γὰρ καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐάν τις συνεχῶς ποιῇ) ἀλλὰ τῷ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔργου ἡδέως ἡμᾶς προσίεσθαι, καὶ πλείω χρόνον δύνασθαι ταὐτὸν ποιεῖν, ἢ ἀσυνήθεις ὄντας. ἐν ᾧ δὴ καὶ τοῦτο λυπεῖ ἡδὺ ὄν, ἐν τούτῳ καὶ τὰ ἄλλα ἡδέα. συνεχῶς γὰρ γινόμενα ἢ προσφερόμενα, ἀμφότερα λυπεῖ. αἴτιον δὲ, [διὰ] τὸ μὴ ἀπείρους ἡμᾶς ἐν αὑτοῖς δυνάμεις ἔχειν τὰς δεκτικὰς καὶ ποιητικάς, ἀλλὰ πεπερασμένας, αἳ τυγχάνουσαι τοῦ συμμέτρου αὐταῖς, (τοῦτο γὰρ συνεχῶς ἐστιν αἰσθητὸν εἰς ἐπίδοσιν) αἱ μὲν, πληροῦνται, αἱ δὲ, ἀδυνατοῦσιν ἐνεργεῖν.

ιε Διὰ τί τὸ μὲν σταῖς, γίνεται τριβόμενον λευκόν· ἡ δὲ μᾶζα, μελαντέρα; πότερον ὅτι ξηραίνεται μᾶλλον τὸ ἐπιπολῆς ἐν τῷ ἀλφίτῳ, οὗ ἐν ὑγρῷ θερμὸν, ὃ ποιεῖ τὴν λευκότητα; ἢ διὰ τὸ πεπυρῶσθαι, ἕλκει τὸ ὑγρὸν εἰς αὐτὸ, μεγαλομερέστερον ὄν;

ις Διὰ τί τὰ ἄλφιτα μᾶλλον τῷ ὕδατι συμμένει φυρόμενα, ἢ τῷ ἐλαίῳ, ὄντι γλισχροτέρῳ· καίτοι κολλητικώτερον τὸ γλίσχρον· τὸ δὲ ἔλαιον, τοῦ ὕδατος γλισχρότερον; ἢ ὅτι λεπτότερον τὸ ὕδωρ; ὥστε εἰσέρχεται εἰς ἅπαν καὶ μαλακὰ ποιεῖ, συμφύεταί τε μᾶλλον καὶ συνθλίβεται πρὸς ἄλληλα· καίτοι θλιβόμενα καὶ χωρὶς τῆς τρίψεως.

ιζ Διὰ τί οἱ ἄτριπτοι ἄρτοι καὶ οἱ σφόδρα τετριμμένοι ῥήγνυνται; ἢ οἱ μὲν ἄτριπτοι, διὰ τὸ ἀσύνδετοι εἶναι; ἡ γὰρ τρίψις συνδεῖ. προσωδοπεποίηται) οὖν ᾧ ῥήγνυσθαι. ἔτι ἀμιγὲς καὶ πολὺ ἔχουσιν [τὸ] ὑγρόν. οἱ δὲ τετριμμέναι σφόδρα, λίαν εἰσὶ ξηροί, διὰ τὸ ὀλίγον ἔχειν ὑγρόν. θερμαινομένων γὰρ, πολὺ ἐξέρχεται. ὥστε ἄμφω, διὰ τὸ πολὺ ὑγρὸν ἐξιέναι, ῥήγνυνται. πολὺ γὰρ ἐν μὲν τοῖς ἀτρίπτοις, ἁπλῶς ἔνεστιν· ἐν δὲ τοῖς τετριμμένοις, πρὸς τὸ ὑπόλοιπον.

ιη Διὰ τί κουφότερον τὸ φύραμα γίνεται, ἢ ἄμφω, τό, τε ὑγρὸν καὶ τὸ ἄλφιτον; πότερον ὅτι μιγνυμένων, πνεῦμα συγκατακλείεται; ἢ ὅτι ὑπὸ τοῦ θερμοῦ τοῦ ἐν τοῖς ἀλφίτοις ἐξατμίζεται τοῦ ὕδατος; ὥστε

ἔλαττον

ἔλαττον γίνεται τὸ μεμιγμένον; ὁ δὲ ἀὴρ, εἰ καὶ μίγνυται, οὐδὲν ἂν κουφότερον ποιῇ. ἔχει γὰρ βάρος καὶ ὁ ἀὴρ ἐν τῷ ἀέρι. Διὰ τί μετὰ τοῦ ἰθ
ἀλφίτου πινόμενον τὸ γάλα καὶ ὁ γλυκὺς, φαίνεται γλυκύτερα; πότερον παρὰ τὸ μὴ γλυκὺ, μᾶλλον φαίνεται; τὸ γὰρ ἄλφιτον, οὐ γλυκύ. ἢ ὅτι ἐνδιατρίβει τὸ ἄλφιτον ἔχον γλυκύτητα· ὥστε πλείονι χρόνῳ ἡ αἴσθησις; Διὰ τί ἧττον ἄκρατον φαίνεται τὸ αὐτὸ πό- κ
μα μετὰ τοῦ ἀλφίτου πινόμενον; πότερον ἢ ὅτι κεραννύουσιν ἄλλο ἔχον μετ' ἄλλου; ἢ ὅτι ἀντιφράττει τῷ πόματι καὶ ἀφανίζει, ἀντισπῶν εἰς αὑτό; Διὰ τί ὁ χόνδρος πλεῖον ὕδωρ δέχεται, ἢ οἱ πυροὶ ἐξ ὧν κα
ὁ τοιοῦτος ἐγένετο χόνδρος; ἢ ὅτι ἄλευρά πως ἐστὶν ὁ χόνδρος; τὰ δὲ ἄλευρα, πλεῖον δέχεται. καὶ γὰρ γίνεται ὁ ὄγκος πλείων, ἢ ὁ τῶν πυρῶν. σέσακται γὰρ καὶ τὰ ἐν τοῖς πυροῖς. τὰ δὲ πλείω, χωρεῖ πλεῖον· καὶ τοῦτο καὶ ὅτι ἔχει θερμότητα καὶ τὰ ἄλευρα, καὶ ὁ χόνδρος. τὸ δὲ θερμὸν, καὶ ἕλκει μᾶλλον τὸ ὑγρὸν, καὶ ἐξαναλίσκει ἐξατμίζον.

Διὰ τί τὸ ἄλευρον τριβόμενον, μεῖζον πολὺ γίνεται, ἢ τὸ ἄλφιτον, κβ
κατὰ λόγον; ἢ ὅτι τὸ μὲν, πολὺ ὕδωρ δέχεται· τὸ δὲ, ὀλίγον; Διὰ τί δὲ δέχεται πλεῖον; μᾶλλον γὰρ εἰκὸς τὸ ἄλφιτον· πεπύρωται γάρ· τὸ δὲ, ἄπυρον· μᾶλλον δὲ ξηρὸν, τὸ πεπυρωμένον. ἢ διότι τρίψιν μᾶλλον δέχεται τὸ ἄλευρον; τούτου δὲ αἴτιον, τὸ μικρομερέστερον εἶναι. ὥσπερ οὖν ὁσαπλάσιόν ἐστι δυνάμει τῇ μικρότητι, τοσαυταπλάσιον δέχεται τὸ ὕδωρ. κόλλη γὰρ χρῆται τῷ ὕδατι· ὥσπερ καὶ Ἐμπεδοκλῆς μετήνεγκεν ἐν τοῖς Περσικοῖς εἰπὼν, Ἄλφιτον ὕδατι κολλήσας. καὶ ἀναλίσκει πολὺ διὰ τοῦτο.

Διὰ τί δὲ καὶ πεπυρωμένον τὸ σταῖς, μεῖζον γίνεται ἢ ἡ μά- κδ
ζα; ἢ ὅτι ἔχει ὑγρὸν οὐ κεχωρισμένον· ὥστε ἐξιέναι θερμαινομένου οὐ πνεῦμα γινόμενον, καὶ οὐ δυνάμενον ἐξιέναι ὁμοίως καὶ ἐν τῇ μάζῃ, διὰ τὴν πυκνότητα τοῦ σταιτός; (πυκνὸν γὰρ τὸ ἐκ μικρομερεστέρων) αἴρει οὖν, καὶ ποιεῖ τὸν ὄγκον. ἔτι δὲ καὶ

πλεῖον ἔχει τὸ ὑγρόν· ἐξ οὗ θερμαινομένου, πνεῦμα γίνεται. ἐκ δὲ τοῦ
κδ πλείονος, ἀνάγκη γίνεσθαι πλεῖον. Διὰ τί οἱ περὶ τὴν τῶν σι-
τίων ἐργασίαν, οἱ μὲν περὶ τὰς κριθὰς, ἄχροοι γίνονται καὶ καταῤῥοϊ-
κοί· οἱ δὲ περὶ τοὺς πυροὺς, εὐεκτικοί; ἢ διότι εὐπεπτότερος ὁ πυ-
κε ρὸς τῆς κριθῆς· διόπερ καὶ αἱ ἀποῤῥοίαι; Διὰ τί ὁ ἄρτος, ἐὰν μέν
τις αὐτὸν ὀπτᾷ, σκληρότερος γίνεται· ἐὰν δέ τις αὐτὸν χλιαίνῃ, ὑγρότε-
ρος ἄχρι τινός; ἢ ὅτι ὀπτωμένου αὐτοῦ, τὸ ὑγρὸν ἐκπορεύεται; σκλη-
ρότερος οὖν γίνεται. ἐπιθερμαινομένου δὲ, τὸ ὑγρὸν συσταθὲν, διαχεῖται
κς ὑπὸ τοῦ πυρός· διὸ ὑγρότεροι γίνονται. Διὰ τί τὰ μὲν ἄλευρα,
ψυχόμενα, ἧττον σάττεται· τὰ δὲ ἄλφιτα, μᾶλλον; ἢ ὅτι τὰ μὲν μι-
κρομερῆ, οὐ διαλείπει χώραν, καὶ τὰ βαρέα τῇ θλίψει, τὰ πλείω, ἐ-
λάττω κατέχει τὸ ἴσον; τὰ μὲν οὖν ἄλφιτα, ἀδρά ἐστι. ψυχόμενα οὖν,
ἐλάττω γίνεται. ὥστε τὸ ἔλαττον, συμπιέζει τὸ πλέον. τὰ δὲ ἄλευρα,
ὑπάρχει μὲν μικρομερῆ ὄντα· ὥστε οὐ διὰ τοῦτο ψύχεται· ἀλλ'
ἵνα ᾖ κουφότερα, καὶ μὴ σάττηται διὰ τὴν θλίψιν. βαρύτερον γὰρ
φύσει τὸ ἄλευρον τοῦ ἀλφίτου ἐστίν.

Ὅσα περὶ ὀπώραν. κβ.

α Διὰ τί τὴν ὀπώραν ὕστερον ἢ πρότερον φαγοῦσιν, οὐκ ἀνάλο-
γος τοῖς αὐτοῖς ὁ ὄγκος τῆς πληρώσεως γίνεται; ἢ ὅτι βαρυτέρα ἐστὶν ἡ
ὀπώρα πολὺ τῶν σιτίων· δηλοῖ δὲ καὶ τὰ σῦκα, ἐὰν ὕστατα βρωθῇ·
τελευταῖα γὰρ ἐμεῖται. ἐὰν μὲν οὖν πρότερα, διὰ βάρος κάτω πο-
ρευόμενα, εὐρυχωρίαν ἄνω ποιεῖ· ὥστε ῥᾳδίως δέχεσθαι τὸν ὄγκον τῶν
σιτίων. ἀνάπαλιν δὲ εἰσελθόντα τὰ σιτία, διὰ τὸ μὴ κάτω φέρεσθαι,
β ταχὺ τοῦ ἄνω κενοῦ προσλαμβάνει. Διὰ τί τῶν γλυκέων ὄν-
των ὁμοιοτέρων ἡμῖν ἢ τῶν δριμέων, θᾶττον πληρούμεθα ὑπὸ τῶν
γλυκέων; εἰκὸς δὲ ἦν ἧττον. ὑπὸ γὰρ τῶν ὁμοίων ἧττον ἦν εἰκὸς
πληροῦσθαι. ἢ ὅτι οὐχ ὁμοίως τό, τε ἀγγεῖον πληροῦται ταχὺ, ἐξ οὗ

πλη-

πληρούμεθα, καὶ τὸ τρεφόμενον; ἀλλ' ἐνίοτε ἡ μὲν κοιλία πλήρης ἐστίν, οἷον τῶν διψώντων· ἡ δὲ δίψα, οὐδὲν ἧττόν ἐστιν; οὐ γὰρ τῷ ταύτην εἶναι πλήρη παυόμεθα διψῶντες, ἀλλὰ τῷ ἕκαστον τῶν τοῦ σώματος τὸ αὑτῷ οἰκεῖον ἐσπακέναι· καὶ ὅταν ἐκεῖνα ἀπολαύῃ ἱκανῶς, τότε παυόμεθα διψῶντες καὶ πεινῶντες δὲ, ὡσαύτως. Διὰ τί θᾶττον πληρούμεθα ἀπὸ τῶν γλυκέων, ἢ ἀπὸ τῶν δριμέων; ἢ ὅτι θᾶττον παυόμεθα ἐπιθυμοῦντες τῶν γλυκέων; ἢ ὡς μὲν ἡ κοιλία πληροῦται, οὕτω καὶ ἡμεῖς ὑπὸ τῶν γλυκέων; ἢ οὐχ ὁμολογεῖται· ὅτι δὲ ἡ ἐπιθυμία θᾶττον ὑπ' αὐτῶν πληροῦται, τοῦτ' ἂν εἴη λεκτέον; [ἢ] ὅτι ἡ μὲν ἐπιθυμία (ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν) ἐστὶ μὲν ἔνδεια, ὅταν μηκέτι ἔχωμεν τροφὴν, ἢ ὀλίγην; τὰ μὲν οὖν δριμέα, οὐκ ἔστι τρόφιμα, ἀλλὰ τροφὴν μὲν ὀλίγην ἔχει, τὸ δὲ περίττωμα πολύ. εἰκότως οὖν πολλὰ ταῦτα ζητοῦμεν ἐσθίειν, καὶ οὐκ ἐμπιπλάμεθα αὐτῶν τὴν ἐπιθυμίαν, διὰ τὸ ἔτι προσδεῖσθαι τροφῆς, ταῦτα δὲ μὴ ἔχειν τροφήν. τὰ δὲ γλυκέα, ἅπαντά ἐστι τροφὴ, καὶ ἀπὸ μικρῶν τοιούτων πολλὴν λαμβάνει τὸ σῶμα. ὅταν οὖν ἀπολαύῃ πολλὴν τροφὴν, οὐκέτι δύναται ἐσθίειν, διὰ τὸ μὴ ὑποφέρειν. εἰκότως οὖν θᾶττον ὑπὸ τῶν γλυκέων πληρούμεθα. Διὰ τί τὰ περικάρπια καὶ τὰ κρέα, καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἐν τοῖς ἀσκοῖς ἄσηπτα γίνεται, ὅταν σφόδρα φυσηθῶσι· καὶ τὰ ἐν τοῖς ἀκριβῶς περιπωματιζομένοις ὡσαύτως; ἢ διότι σήπεται μὲν κινούμενα πάντα; τὰ δὲ πλήρη, ἀκίνητα. ἀδύνατον γὰρ ἄνευ κενοῦ κινηθῆναι· ταῦτα δὲ πλήρη.

γ (margin, line 5)

δ (margin, line 18)

Διὰ τί μετὰ τὰ σαπρὰ τῶν περικαρπίων, ὁ οἶνος πικρὸς φαίνεται πινόμενος; ἢ ὅτι τὴν πικρότητα ἔχει ἡ σαπρότης ἡ τοιαύτη; τὸ οὖν ἐπιμένον ἐπὶ τῇ γλώττῃ, μιγνύμενον τῷ πόματι καὶ διαχεόμενον, πικρὸν ποιεῖ τὸ πόμα. αὐτὸ δὲ καθ' αὑτὸ ἧττον φαίνεται ἐσθιόμενον, διὰ τὸ πολλῶν ἅπτεσθαι, καὶ εἰς μικρὰ διανενεμῆσθαι τὸν τοιοῦτον χυμόν. Διὰ τί τὰ τραγήματα ἐδεστέον; ἢ ἕνεκα τοῦ πίνειν ε ς

ἱκανόν; οὐ γὰρ μόνον ποτέον τῆς δίψης χάριν τὸ ἐπὶ τοῖς σιτίοις, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ σιτίον.

ζ Διὰ τί τὰ ὀπτὰ κάρυα, ψυχθέντα χείρω γίνεται· καὶ ὁ ἄρτος δέ, καὶ ὁ βάλανος, καὶ πολλὰ τῶν τοιούτων· θερμανθέντα δὲ πάλιν, βελτίω; ἢ διότι ψυχθέντος μὲν, πέπηγεν ὁ χυμός· ἀναχλιανθέντων δὲ, πάλιν χεῖται; ἡ δὲ ἡδονὴ γίνεται διὰ τὸν χυμόν.

η Διὰ τί ἐν τῇ ἀπολαύσει τῆς ὀπώρας, οἷον σύκων καὶ τῶν τοιούτων, ἢ οἶνον ἄκρατον δεῖ ἐπιπίνειν, ἢ ὕδωρ· ταῦτα δὲ ἐναντία; ἢ ὅτι ἡ ὀπώρα καὶ θερμή ἐστι καὶ ὑγρὰ διὰ τὴν φύσιν; ἔχει γὰρ πολὺ πῦρ καὶ ὑγρότητα· ὥστε διὰ μὲν τὸ πῦρ, οἷον ζέσιν ποιεῖ ὁ χυμὸς εἴσω· ὥσπερ ἔξω τὸ γλεῦκος ποιεῖ. ἧττον δὲ ἔχει δύναμιν, καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἀκρόδρυα. τὸ δὲ τῆς ὑγρότητος πλῆθος, ἀπεψίαν ποιεῖ. τὸ μὲν οὖν ὕδωρ, διὰ τὴν ψυχρότητα σβεννύει τὴν ζέσιν· ὁ δὲ οἶνος, διὰ τὴν θερμότητα ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. ὥσπερ γὰρ πῦρ ἐνίοτε πυρὸς, ἐὰν ᾖ ἔλαττον, ἀφαιρεῖται τὴν ἰσχύν. μᾶλλον δὲ τῇ θερμότητι πεπτικός ἐστι τῆς ὑγρότητος, καὶ διὰ βάρος κατακρατεῖ τῶν τῆς ζέσεως ἐπιπολασμῶν.

θ Διὰ τί τῶν ἰσχάδων γλυκύταται αἱ δίχα ἐσχισμέναι· οὔτε δὲ αἱ πολυσχιδεῖς, οὔτε αἱ ἀσχιδεῖς; ἢ διότι ἐκ μὲν τῶν πολυσχιδῶν, διαπέπνευκε καὶ ἐξικμάκε μετὰ τοῦ ὑγροῦ τὸ πλεῖστον τοῦ γλυκέος; ἐν δὲ ταῖς μεμυκυίαις, πολὺ τὸ ὑδατῶδές ἐστι, διὰ τὸ μὴ ἠτμικέναι. αἱ δὲ ἐσχισμέναι μὲν, μὴ εἰς πολλὰ δὲ, ἀμφοτέρων τούτων ἐκτός εἰσι τῶν παθημάτων.

ι Διὰ τί ταῖς καμίνοις ξηραινόμενα τὰ σῦκα σκληρότερα γίνεται, ἐὰν ψυχθῇ ἐν τῇ καμίνῳ, ἢ ἂν ἐξαιρεθέντα ψυχθῇ; ἢ ὅτι ἐν μὲν τῇ καμίνῳ ἐξατμίζει πολὺ τὸ ὑγρὸν ὑπὸ τοῦ θερμοῦ· ἔξω δὲ περιεστηκὼς ὁ ἀὴρ ψύχων, κωλύει τὸ ὑγρὸν ἐξιέναι καὶ συνίστασθαι; μᾶλλον γὰρ ἐξατμίζει. ἔστι δὲ τὰ μὲν ξηρὰ, σκληρά· τὰ δὲ ὑγρὰ, μαλακά.

ια Διὰ τί παρὰ τὰ στρυφνὰ ὁ οἶνος καὶ τὸ ὕδωρ φαίνεται γλυκύτερα· οἷον ἐάν τις βαλάνους, ἢ μύρτα, ἢ τι τῶν τοιούτων διατράγῃ; ἢ εἰκότως, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων; πολὺ γὰρ τὸ αὐτὸ παρὰ τὸ ἐναν-

ἐναντίον μᾶλλον φαίνεται· οἱ δὲ τῶν ἐναντίων χυμοί, ἀντικείμενοί πως εἰσίν. ἢ ὅτι, καθάπερ ἐπὶ τῶν βαπτομένων, ὑπὸ τῶν στρυφνῶν ἡ γλῶττα προδιεργάζεται, καὶ τοὺς πόρους ἀνοίγεται· ὥστε μᾶλλον διιέναι τὸ γλυκύ; καὶ γὰρ τὰ βαπτόμενα, τούτου ἕνεκεν προβρέχουσιν ἐν τοῖς στρυφνοῖς, παρὰ τὸ διεργασθὲν μᾶλλον δέχεσθαι τὴν βαφήν. Διὰ ιβ
τί τὰ γλυκέα ἧττον δοκεῖ γλυκέα εἶναι θερμὰ ὄντα, ἢ ὅταν ψυχθῇ; πότερον ὅτι ἅμα δύο αἰσθήσεις γίνονται ἀμφοῖν· ὥστε ἡ τοῦ θερμοῦ ἐκκρούει τὴν ἑτέραν; ἢ ὅτι καὶ τὸ γλῦκος θερμόν. ὥσπερ οὖν πῦρ γίνεται ἐπὶ πῦρ. κωλύει οὖν ἡ θερμότης. [ἢ] ὅτι τὸ πῦρ ἀφαιρεῖται τὰς δυνάμεις ἁπάντων, διὰ τὸ κινητικὸν εἶναι. ἐγγύτερον οὖν τοῦ μεταβολῆς ἐστι θερμὰ ὄντα· ἀποψυχθέντα δέ, ἕστηκεν. Διὰ τί ποτε ιγ
τὰ ἄχυρα, τὰ μὲν σκληρὰ πέττει, τὰ δὲ πεπεμμένα, οὐ σήπει; ἢ ὅτι τὸ ἄχυρον θερμόν τε καὶ ὁλκόν ἐστι; τῇ μὲν οὖν θερμότητι, πέττει· παρὰ δὲ ὁλκὸν εἶναι, τὸν ἰχῶρα τὸν σηπόμενον δέχεται· διὸ οὐ σήπει. Διὰ τί τὰ ιδ
σῦκα, μαλακὰ καὶ γλυκέα ὄντα, λυμαίνεται τοὺς ὀδόντας; ἢ διὰ τὴν γλισχρότητα προσέρχεται τοῖς οὔλοις, καὶ παρεμπίπτει διὰ τῶν ὀδόντων εἰς τὰ διὰ μέσου, διὰ τὸ μαλακὰ εἶναι, καὶ σῆψιν ποιεῖ ταχέως, ἅτε θερμὰ ὄντα; τάχα δὲ [ἴσως] καὶ διὰ τὴν σκληρότητα τῶν κεγχραμίδων, ἐν τῇ τούτων κατεργασίᾳ πονοῦσι ταχέως οἱ ὀδόντες.

Ὅσα περὶ τὸ ἁλμυρὸν ὕδωρ καὶ θάλατταν. κγ.

Διὰ τί τὸ κῦμα οὐκ ἐπιγελᾷ ἐν τοῖς βαθέσι πελάγεσιν, ἀλλ' α
ἐν τοῖς μικροῖς καὶ βραχέσιν; ἢ ὅτι τὸ μικρὸν ὑγρὸν φερόμενον, μᾶλλον διαιρεῖται ὑπὸ τοῦ πνεύματος, ἢ τὸ πολύ; Διὰ τί τὰ κύ- β
ματα πρότερον φοιτᾷ ἐνίοτε τῶν ἀνέμων; ἢ ὅτι πρὸς τῇ ἀρχῇ τοῦ πνεύματος ἡ θάλασσα ὠθεῖσα πρώτη, τὴν ἐχομένην ἀεὶ ταὐτὸν ποιεῖ; διόπερ οὔσης αὐτῆς συνεχοῦς, καθάπερ μιᾷ πληγῇ συνεχεῖς πᾶσαι γίνονται. τὸ δὲ ἐν ἑνὶ χρόνῳ γίνεται. ὥστε συμβαίνει τήν τε πρό-

την καὶ τὴν ἐσχάτην ἅμα κινεῖσθαι. ὁ δ' ἀὴρ οὐ πάσχει τοῦτο, ὅτι οὔτε ἐστὶν ἓν σῶμα συνεχὲς, διὰ πολλὰς πάντοθεν ἀντικρούσεις λαμβάνειν, αἳ πολλάκις κωλύουσι τὴν προτέραν καὶ νεανικωτάτην κίνησιν, τὴν τε θάλασσαν οὐ ποιοῦσι τοῦτο, διὰ τὸ βαρυτέραν καὶ δυσκινητοτέραν εἶναι αὐτοῦ.

γ Διὰ τί τὰ πλοῖα γέμειν δοκεῖ μᾶλλον ἐν τῷ λιμένι, ἢ ἐν τῷ πελάγει· καὶ θεῖ δὲ θᾶττον ἐκ τοῦ πελάγους πρὸς τὴν γῆν, ἢ ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὸ πέλαγος; ἢ ὅτι τὸ πλέον ὕδωρ ἀντερείδει μᾶλλον [ἐκ] τοῦ ὀλίγου; ἐν δὲ τῷ ὀλίγῳ δέδυκε, διὰ τὸ κρατεῖν αὐτοῦ μᾶλλον; ὠθεῖ γὰρ κάτω τὸ ὕδωρ ἄνωθεν. ἐν μὲν οὖν τῷ λιμένι, ὀλίγη ἐστὶν ἡ θάλασσα· ἐν δὲ τῷ πελάγει, βαθεῖα. ὥστε καὶ ἄγειν πλέον δόξει ἐν τῷ λιμένι, καὶ κινήσεται χαλεπώτερον, διὰ τὸ δεδυκέναι μᾶλλον, καὶ ἧττον ἀντερείδειν τὸ ὕδωρ· ἐν τῷ πελάγει δὲ, τἀναντία τούτων ἐστίν.

δ Διὰ τί ὅταν τι ῥιφθῇ εἰς τὴν θάλασσαν κυμαίνουσαν, οἷον ἡ ἄγκυρα, γαλήνη γίνεται; ἢ διότι ἐπισπᾶται ἡ θάλαττα τῷ φερομένῳ, μεθ' οὗ ἀὴρ συγκαταφέρεται· ὃς ἐπ' εὐθείας κάτω φερόμενος, καὶ ἐνταῦθα ἐπισπασθεὶς, συνεπισπᾶται τὸ ἐκ πλαγίου κινοῦν τὴν θάλατταν; ὁ δὲ κλύδων τῆς θαλάττης, οὐκ ἄνωθεν κάτω γίνεται, ἀλλ' ἐπιπολῆς· οὗ λήξαντος, γαλήνη γίνεται. ἔτι συνιοῦσα ἡ θάλασσα εἰς τὰ διαστάντα τῷ φερομένῳ, δίνην ποιεῖ. ἡ δὲ δίνη, κύκλῳ φέρεται. ἐπεὶ δὲ ἡ εὐθεῖα τοῦ κύκλου κατὰ σημεῖον ἅπτεται, τὰ δὲ κύματα ἐπ' εὐθείας λοξῆς φέρεται, συμβαίνοι ἂν αὐτὰ τοῦ ἐξωτάτου τῆς δίνης κατὰ σημεῖον ἅπτεσθαι, διά τε τὰ εἰρημένα, καὶ διὰ τὴν τῆς δίνης φορὰν, ἣ προσιοῦσα ἀπωθεῖται αὐτά. ἀκύμου δ' ὄντος τοῦ κατ' αὐτὴν τόπου, γαλήνην ἐν τῇ ῥήξει αὐτῆς συμβαίνει γίνεσθαι, ὅτι συγκαταβὰς ἀὴρ τῷ ἐνεχθέντι κάτω, ἀναφερόμενος καὶ ὠθῶν ἄνω τὴν θάλατταν, καθάπερ πομφολυγοῖ αὐτήν. ἡ γὰρ πομφόλυξ, ὑγρὸν ὑπὸ ἀέρος κάτωθεν ἀνωθούμενόν ἐστιν. πομφόλυξ δὲ πᾶσα, λεία καὶ γαληνός ἐστι. σημεῖα δὲ τῶν εἰρημένων ἐστί· μετέωρος γὰρ ἡ κατὰ τὸ

ἐνεχθὲν

ἐνεχθὲν κάτω θάλαττα τῆς πέριξ γῆς μικρὸν ὕστερον. Διὰ τί ε ἐνίοτε πλοῖα θέοντα ἐν τῇ θαλάττῃ, εὐδίας καταπίνεται καὶ ἀφανῆ γίνεται, ὥστε μηδὲ ναυάγιον ἀναπλεῖν; ἢ ὅταν αὐλώδης τόπος ἐν τῇ ὑπὸ τὴν θάλατταν γῇ ῥαγῇ, ἅμα εἰς τὴν θάλατταν καὶ ἔσω ἀκολουθεῖ τῇ τοῦ πνεύματος φορᾷ; ὁμοίως δὲ καὶ πάλιν τῇ φερομένῃ κύκλῳ, φέρεται κάτω. τοῦτο δ' ἐστι δῖνος. τὰ δὲ περὶ Μεσσήνην ἐν τῷ πορθμῷ, πάσχει μὲν τοῦτο διὰ τὸν ῥοῦν, (γίνονται γὰρ αἱ δῖναι ὑπὸ τούτου) καὶ καταπίνεται εἰς βυθὸν, διὰ ταῦτά τε, καὶ ὅτι θάλαττά τε βαθεῖα καὶ γῆ ὕπαντρος μέχρι πόρρω. φέρουσιν οὖν εἰς ταῦτα ἀποβιαζόμεναι αἱ δῖναι· διὸ οὐκ ἀναπλεῖ αὐτόθι τὰ ναυάγια. ὁ δὲ ῥοῦς γίνεται, ὅταν παυσαμένου τοῦ προτέρου, ἀντιπνεύσῃ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ῥεούσης τῷ προτέρῳ πνεύματι· μάλιστα δὲ, ὅταν νότος ἀντιπνεύσῃ. ἀντιπνέοντα γὰρ ἀλλήλοις τὰ ῥεύματα, παρεκθλίβεται, ὥσπερ ἐν τοῖς ποταμοῖς, καὶ γίνονται αἱ δῖναι. φέρεται γὰρ ἑλιττομένη ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, ἄνωθεν ἰσχυρὰ οὖσα. ἐπεὶ οὖν εἰς πλάγιον οὐκ ἔστιν ὁρμᾶν, (ἀντωθεῖται γὰρ ὑπ' ἀλλήλων) ἀνάγκη εἰς βάθος ὠθεῖσθαι. ὥστε καὶ ὃ ἂν ληφθῇ ὑπὸ τῆς δίνης, ἀνάγκη συγκαταφέρεσθαι. διὸ ἀνάσιμα τὰ πλοῖα ποιοῦνται. ἤδη γὰρ ὀρθόν ποτε μνημονεύεται καταποθέν. Διὰ τί ἡ θάλαττα λευκοτέρα ἡ ἐν τῷ Πόντῳ, ἢ ἐν ς τῷ Αἰγαίῳ; πότερον διὰ τὴν ἀνάκλασιν τῆς ὄψεως τὴν γινομένην ἀπὸ τῆς θαλάττης εἰς τὸν ἀέρα; ὁ μὲν γὰρ περὶ τὸν Πόντον ἀὴρ, παχὺς καὶ λευκός· (ὥστε καὶ τῆς θαλάττης ἡ ἐπιφάνεια τοιαύτη φαίνεται) ὁ δὲ ἐν τῷ Αἰγαίῳ, κυανοῦς, διὰ τὸ μέχρι πόρρω εἶναι καθαρός· ὥστε καὶ ἡ θάλασσα αὐγάζουσα, τοιαύτη φαίνεται. ἢ ὅτι πᾶσαι αἱ λίμναι, λευκότεραι τῆς θαλάσσης; ὁ δὲ Πόντος, ἐστὶ λιμνώδης, διὰ τὸ πολλοὺς ποταμοὺς εἰς αὐτὸν ῥεῖν. αἱ δὲ λίμναι, δια-λευκότεραι τῆς θαλάσσης καὶ τῶν ποταμῶν. γράφουσι γοῦν οἱ γραφεῖς, τοὺς μὲν ποταμοὺς, ὠχροὺς· τὴν δὲ θάλατταν, κυανέαν. ἢ ὅτι

διὰ μὲν τοῦ ποταμοῦ, διέρχεται ταχὺ ἡ ὄψις, καὶ οὐκ ἀνακλᾶται πρὸς
τὸν ἀέρα· ἀπὸ δὲ τῆς θαλάσσης, οὔ· οὐδ' ἄνω ἀνακλᾶται, διὰ τὸ μὴ
πλέον εἶναι τὸ ὕδωρ· κάτω δὲ ἀποκάμνει βαδίζουσα· διὸ μέλαινα φαί-
νεται. ἐν δὲ τοῖς λιμνώδεσιν, ἐπιπολῆς ὄντος τοῦ ποτίμου, κάτω δὲ τοῦ
ἁλμυροῦ, οὐ διέρχεται, ἀλλ' ἀνακλᾶται πρὸς τὴν αὐγήν· διὸ φαί-
ζ νεται λευκὴ ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς. Διὰ τί ἡ θάλαττα, τοῦ ποτί-
μου ὕδατος ἧττον ψυχρά, καὶ τὰ ἁλυκά, τῶν γλυκέων; πότερον ὅτι
πυκνότερον ἡ θάλασσα, καὶ μᾶλλον σῶμα; τὰ δὲ τοιαῦτα, ἧττον ψύ-
χεται, ὥσπερ καὶ θερμαίνεται μᾶλλον. σωστικωτέρα γὰρ τοῦ θερμοῦ διὰ
τὴν πυκνότητα. ἢ ὅτι λιπαρωτέρα ἡ θάλαττα; διὸ καὶ οὐ σβέννυσι
τὴν φλόγα. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. τὸ δὲ λιπαρώτερον, θερμό-
τερον. ἢ ὅτι γῆς πολὺ ἔχει· ὥστε ξηρότερον; τὸ δὲ ξηρότερον, θερμό-
η τερον. Διὰ τί ἡ θάλαττα εὐδιοπτοτέρα τοῦ ποτίμου, παχυ-
τέρα οὖσα; λεπτότερον γὰρ τὸ πότιμον τοῦ ἁλμυροῦ. ἢ οὐ τὸ λεπτὸν αἴ-
τιον, ἀλλ' εὐθυωρίαι τῶν πόρων πλεῖσται καὶ μέγισται εἰσι; τὸ μὲν
οὖν πότιμον, πυκνὸν διὰ λεπτομέρειαν ἐστι· τὸ δὲ ἁλμυρόν, μεγά-
λα ἔχει τὰ διάκενα. ἢ ὅτι καθαρώτερον ἡ θάλαττα; γῆ μὲν γὰρ
οὐκ ἔστιν. ἡ δὲ ἄμμος, βαρεῖα οὖσα, ὑφίσταται. τὰ δὲ πότιμα, γεώδη. αὐ-
θ τὴ δέ, ἐν τῷ μεταξὺ φερομένη, ἀναθολοῦται ταχύ. Διὰ τί ἐν
τοῖς βορείοις εὐδιοπτοτέρα ἡ θάλαττα, ἢ ἐν τοῖς νοτίοις; ἢ ὅτι ἐν τῇ
γαλήνῃ χρῶμα ἔχει ἡ θάλαττα; λιπαρὸν γὰρ ἔνεστιν ἐν τῷ ἁλμυ-
ρῷ χυμῷ. σημεῖον δέ· ἐκκρίνεται γὰρ ἔλαιον ἐν ταῖς ἀλέαις. εὐδίας οὖν
οὔσης, καὶ θερμοτέρας τῆς θαλάττης διὰ κουφότητα, ἐπανθεῖ ἄνω ὁ
τοιοῦτος χυμός. τοῖς δὲ βορείοις, ἧττον, διὰ [τὸ] ψῦχος. ἔστι δὲ τὸ ὕδωρ
εὐδιοπτότερον τοῦ ἐλαίου. τὸ γὰρ ἔλαιον, χρῶμα ἔχει· τὸ δὲ ὕδωρ, ἄ-
ι χροον παρεμφαινόμενον, σαφεστέραν ποιεῖ τὴν ἔμφασιν. Διὰ
τί λουσάμενοι τῇ θαλάττῃ, θᾶττον ξηραίνονται, βαρυτέρᾳ οὔσῃ τῶν
ποτίμων; ἢ ὅτι παχυτέρα καὶ γεώδης ἡ θάλαττα; ὀλίγον οὖν ἔχουσα

τὸ ὑγρόν,

τὸ ὑγρὸν, ξηραίνεται θᾶττον. Διὰ τί τὰ κύματα ἀνεμώδη; ἢ ὅτι ια
σημεῖά ἐστι πνεύματος ἐσομένου; ἔστι γὰρ τὸ πνεῦμα, σύνωσις ἀέρος.
ἢ διὰ τὸ ἀεὶ προωθεῖσθαι, τί δέ; προωθεῖ δ' οὐ συνεχές πω ὂν τὸ
πνεῦμα, ἀλλὰ ἀρχόμενον. τὸ μὲν δὴ πρῶτον, ὥσπερ προεμβραί-
θη. ἀεὶ δὲ τοῦτο προέωσε, καὶ ἀεὶ τὴν πυκνότητα ἤγαγεν, καὶ ἀπε-
μβραίθη. ὥστε δῆλον, ὅταν ἤδη τὸ προωθούμενον παρῇ, ὅτι ἥξει καὶ
τὸ κινοῦν· ἀρχόμενον γὰρ τοῦτο ποιεῖ. Διὰ τί τὸ κῦμα προεκπί- ιβ
πτει τοῦ πνεύματος; ἢ ὅτι οὐχ ἅμα παύεται τὸ πνεῦμα τὸ πνέον καὶ
ἡ θάλαττα κυμαίνουσα, ἀλλ' ὕστερον ἡ θάλαττα, ἐνδέχεται τὸ κινῆσαν
πνεῦμα φθαρῆναι, πρὸ τοῦ γενέσθαι αἰσθητόν. ὥστε οὐ πρότερον τὸ
κῦμα πνεύματος, ἀλλὰ τὸ μὲν, λανθάνει· τὸ δὲ, οὔ. ἢ οὐχὶ τὰ πνεύμα-
τα ἅμα πανταχοῦ πνεῖ, ἀλλ' ὅθεν ἡ ἀρχὴ πρότερον; ἅμα δὲ πνεῖ,
καὶ τὴν πλησίον θάλατταν κινεῖ· αὐτὴ δὲ τὴν ἐχομένην· καὶ οὕτως ἂν ἐν-
δέχοιτο πρότερον τὸ κῦμα ἐκπίπτειν. ὑπὸ γὰρ τῆς θαλάσσης, καὶ οὐχ
ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἡ κίνησις ἡ θᾶττον τοῦ ἀέρος, ἢ τῆς θαλάττης.

Διὰ τί ἐν τῇ θαλάττῃ μᾶλλον νεῖν δύναται, ἢ ἐν τοῖς ποταμοῖς; ιγ
ἢ ὅτι ὁ νέων ἀεὶ ἐπιστηριζόμενος ἐν τῷ ὕδατι νεῖ; ἐν δὲ τῷ σωμα-
τωδεστέρῳ μᾶλλον ἀποστηρίζεσθαι δυνάμεθα. σωματωδέστερον δέ
ἐστι τὸ θαλάττιον ὕδωρ τοῦ ποταμίου. παχύτερον γάρ ἐστι, καὶ μᾶλλον
ἀντερείδειν δυνάμενον. Διὰ τί ποτε ἐν τῇ θαλάττῃ πλείω ιδ
χρόνον διατελεῖν δύναται, ἢ ἐν τῷ ποταμῷ; ἢ διότι τὸ ποτάμιον ὕ-
δωρ λεπτόν ἐστι; μᾶλλον οὖν παρεισδυόμενον, πνίγει. Διὰ τί ἡ ιε
μὲν θάλαττα καίεται, τὸ δὲ ὕδωρ, οὔ; ἢ καίεται μὲν κἀκεῖνο, ἡ δὲ θά-
λαττα ἧττον σβέννυσι τὸ πῦρ, διὰ τὸ λιπαρωτέρα εἶναι; σημεῖον δὲ ὅ-
τι λιπαρωτέρα· ἀπὸ γὰρ τῶν ἁλῶν ἔλαιον ἀφαιρεῖται. ἢ καὶ ἧττον
δύναται οἱ πόροι ἁρμόττειν τῷ πυρὶ, διὰ τὸ παχύτερον εἶναι, καὶ
μᾶλλον γε δὴ, ἅτε καὶ τῶν ἁλῶν ἐνυπαρχόντων; ὥσπερ οὖν τὸ ξη-
ρὸν τοῦ ὑγροῦ ἧττον σβεστικὸν, καὶ τὸ ξηρὸν μᾶλλον κατὰ λόγον καυ-

στικόν ἐστι, καὶ ἕτερον ἑτέρου μᾶλλον, τῷ ἐγγυτέρω τοῦ θερμοῦ εἶναι, τὸ ξηρότερον δὲ τῇ θαλάττῃ· ἄμφω δὲ ταῦτα μᾶλλον ὑπ' ἄρκτον.

ις Διὰ τί ἀπὸ μὲν τῆς θαλάσσης οὐκ ἀποπνεῖ ἕωθεν ψυχρόν, ἀπὸ δὲ τῶν ποταμῶν; ἢ ὅτι ἡ μὲν θάλαττά ἐστιν ἐν ἀναπεπταμένοις τόποις· οἱ δὲ ποταμοί, ἐν στενοῖς; ἡ μὲν οὖν ἀπὸ τῆς θαλάττης αὔρα, εἰς πολὺν τόπον σκίδναται· (ὥστε εἶναι ἀσθενής) ἡ δὲ ἀπὸ τῶν ποταμῶν, ἀθρόως φέρεται, καὶ μᾶλλον ἰσχύει· διὸ μᾶλλον εἰκότως φαίνεται ψυχρά. ἢ οὐ τοῦτό ἐστιν αἴτιον, ἀλλ' οἱ μὲν ποταμοί, ψυχροί εἰσιν· ἡ δὲ θάλαττα, οὔτε θερμὴ οὔτε ψυχρά; γίνεται δὲ ἡ αὔρα καὶ ἡ ἀναπνοή, θερμαινομένων ἢ ψυχομένων τῶν ὑγρῶν. ὁπότερον γὰρ ἂν τούτων πάθῃ, ἐξαεροῦται. ἐξαερουμένου δὲ τοῦ ὕδατος, ὁ ἀὴρ ὁ γινόμενος φέρεται· ὅ ἐστιν αὔρα. τὸ μὲν οὖν ἀπὸ τῶν ψυχρῶν, [ψυχρὸν] εἰκότως ἀποπνεῖ· τὸ δὲ ἀπὸ τῶν σφόδρα θερμῶν ἀποπνέον, ψύχεται καὶ γίνεται ψυχρόν. τοὺς μὲν οὖν ποταμοὺς ἅπαντας ψυχροὺς εὕροι τις ἄν· ἡ δὲ θάλαττα, οὔτε ψυχρά, οὔτε θερμὴ σφόδρα ἐστίν. οὔτε οὖν τὸ ἀποπνέον ψυχρὸν ἀπ' αὐτῆς ἐστι, διὰ τὸ μὴ ψυχρὰν εἶναι· οὔτε ψύχεται ταχύ, διὰ τὸ μὴ θερμὴν εἶναι σφόδρα.

ιζ Διὰ τί ἐν τοῖς μείζοσι πελάγεσι βραδύτερον καθίσταται κύματα, ἢ ἐν τοῖς βραχέσιν; ἢ ὅτι ἐκ τῆς πολλῆς κινήσεως βραδύτερον καθίσταται πᾶν, ἢ ἐκ τῆς ὀλίγης; ἐν δὲ τοῖς μεγάλοις πελάγεσιν, πλείων ἡ ἄμπωτις γίνεται, ἢ ἐν τοῖς βραχέσιν. ὅθεν οὐκ ἄλογον, τὸ [πλεῖον] βραδύτερον καθίστασθαι.

ιη Διὰ τί τὸ ἁλμυρὸν ὕδωρ, ψυχρὸν μέν, οὐ πότιμον· θερμαινόμενον δέ, μᾶλλον γίνεται πότιμον, καὶ θερμὸν δὲ ὂν καὶ ἀποψυχόμενον; ἢ διότι εἰς τὸ ἐναντίον ἀπὸ τοῦ ἐναντίου πέφυκε μεταβάλλειν; ἔστι δὲ τὸ πότιμον τῷ ἁλμυρῷ ἀντικείμενον· καὶ θερμαινομένου μέν, ἀφέψεται τὸ ἁλμυρόν· ψυχομένου δέ, ὑφίσταται.

ιθ Διὰ τί τὰ πρὸς τῇ θαλάττῃ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὕδατα, γλυκέα [ὕδατα,] ἀλλ' οὐχ ἁλμυρά; ἢ διὰ τὸ ποτιμώτερα διηθούμενα γίνεσθαι; διηθεῖται δὲ τὸ ἐγγύτερον τῆς θα-

τῆς θαλάσσης μᾶλλον. Διὰ τί τὸ ἁλμυρὸν ὕδωρ οὐκ ἀπόρρυτόν ἐστιν; ἢ διότι τὸ μὲν βαρύ, στάσιμον· τὸ δὲ ἁλμυρόν, βαρύ; διὸ καὶ τὰ θερμὰ μόνα τῶν ἁλμυρῶν ὑδάτων ἀπόρρυτά ἐστιν. ἔχει γὰρ κουφότητα ἐν αὐτοῖς, ἣ κρατεῖ τῆς κατὰ τὴν ἁλμυρίδα βαρύτητος. τὸ γὰρ θερμόν, κουφότερόν ἐστιν. ἔτι τὰ μὲν ἀπόρρυτα διηθεῖται διὰ τῆς γῆς· διηθουμένων δὲ ἀεὶ μάλιστα ὑφίσταται τὸ παχύτατον καὶ βαρύτατον· ἐκκρίνεται δὲ τὸ κοῦφον καὶ καθαρόν. ἔστι γὰρ τὸ μὲν ἁλμυρόν, βαρύ· τὸ δὲ γλυκύ, κοῦφον. διόπερ ἐστὶ γλυκέα τὰ ἀπόρρυτα. τὸ δὲ αὐτὸ αἴτιόν ἐστι, καὶ διὰ τί τὸ ἁλμυρὸν ὕδωρ κινούμενον καὶ μεταβάλλον, γλυκύτερον γίνεται· κουφότερον γὰρ καὶ ἀσθενέστερον διὰ τὴν κίνησιν γίνεται. Διὰ τί ἐν τῇ Λιβύῃ ἐὰν ὀρύξῃ τις παρὰ τὴν θάλατταν, καὶ τὸ πρῶτον πότιμον, εἶθ' ἁλμυρὸν γίνεται ταχύ· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις τόποις, ἧττον ποιεῖ τοῦτο; πότερον ὅτι τὸ μὲν πρῶτον, [τὸ] ὑπάρχον ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ, καὶ τὸ πεπεμμένον ὑπὸ τῆς γῆς ἐστιν· ὅταν δὲ χρονισθῇ, ἡ θάλαττα παραδιηθουμένη, διὰ τὸ πρόσφατον εἶναι, ποιεῖ ἁλμυρώτερον; ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις οὐκ ἔχει ἡ [τὸ] πολὺ ὕδωρ, διὰ τὸ μὴ ξηραίνεσθαι τὸν τόπον. Διὰ τί τοὺς ἅλας θᾶττον τήκει τὸ ἁλμυ- κβ
ρὸν ὕδωρ, ἢ τὸ πότιμον; ἢ διότι τὸ μὲν τήκεσθαί ἐστι, τὸ ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ θερμοῦ εἰσιόντος διαιρεῖσθαι, ὥστε ὑγρὸν εἶναι; [οὐ τήκει δὲ ἢ τὰ ὅλως μὴ δυνάμενα εἰσιέναι,] ἢ τὰ οὕτως, ὥστε μὴ θιγγάνειν. μόλις δὲ τήκει τὰ ῥᾳδίως διεξιόντα· τὰ δ' ἐπιόντα βιαζόμενα, ταῦτα τάχιστα διαιρεῖ· οὐκ εἰσέρχεται δὲ τὰ λίαν μεγαλομερῆ· ὑπερέχει γὰρ τῶν πόρων. τὰ δὲ μικρομερέστερα, διέρχεται οὐ ψαυόμενα. ἔστι δὲ τὸ μὲν πότιμον, λεπτόν· τὸ δὲ ἁλμυρόν, παχύτερον. ὥστε τὸ μέν, ῥᾳδίως διὰ τὴν λεπτότητα διιόν, μόλις τήκει· τὸ δέ, εἰσέρχεται μέν, ἧττον δὲ καὶ διὰ τὸ μεγαλομερέστερον εἶναι, διαιρεῖ καὶ βιάζεται θᾶττον.

Διὰ τί τὸ ὕδωρ ἧττον φαίνεται λευκὸν ἐὰν κινῆται, οἷον καὶ ἡ φρίκη; κγ
διὸ καὶ Ὅμηρος, ἐρχομένου φησὶ τοῦ πνεύματος, μελάνει δέ τε „

πόντος ὑπ' αὐτοῦ. ἢ διὰ δύο αἰτίας; ἐγγύθεν μὲν τῆς ὄψεως οὔσης,
διὰ τὸ διιέναι τὴν ὄψιν μᾶλλον ἠρεμοῦντος· κινουμένου γάρ, μὴ εὐθυ-
πορεῖν· τὸ δὲ διαφανὲς, λευκὸν φαίνεται. (δι' οὗ γὰρ μὴ διέρχεται ἡ
ὄψις, μέλαν φησὶν εἶναι). διὸ καὶ ὁ ἀὴρ πόρρωθεν μέλας φαίνεται· ὁ δὲ
ἐγγὺς, λευκός. καὶ θαλάττης τὸ μὲν ἐγγὺς, λευκόν· τὸ δὲ πόρρωθεν, κυα-
νοῦν καὶ μέλαν) πόρρωθεν δὲ, κινουμένης πως τῆς ὄψεως, καὶ τῷ διανα-
κλᾶσθαι ἀθρόον τὴν ὄψιν, ἐὰν ἠρεμῇ πρὸς τὸ φῶς· κινουμένου γάρ,
κδ μὴ δύνασθαι. Διὰ τί ἐν τοῖς βαθέσι πελάγεσι τὸ κῦμα οὐκ
ἐπιγελᾷ, ἀλλ' ἐν τοῖς μικροῖς; πότερον ὅτι τὸ μικρὸν φερόμενον ὕ-
δωρ, διαιρεῖται ὑπὸ τοῦ ἀέρος μᾶλλον, ἢ τὸ πολύ; διὸ θραύεται πα-
τάξαν μᾶλλον. ἐν μὲν οὖν τῷ βαθεῖ, πολὺ τὸ κινούμενον· ἐν δὲ τῷ
κε βραχεῖ, ὀλίγον. Διὰ τί οἱ πρὸς νότον τόποι, ἀλυκώτερα τὰ
ὕδατα ἔχουσιν; ἢ διὰ τὸ τὴν θάλατταν ὑπὸ νότου ὠθεῖσθαι ὑπὸ
κϛ τὴν γῆν, κεράννυται; Διὰ τί τῶν ὑδάτων τὸ ἁλμυρὸν ἐπὶ τῷ
γλυκεῖ οἴνῳ ἐπιπολάζει μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τῷ αὐστηρῷ; πότερον ὅτι
μᾶλλον ἔχει γῆν ὁ γλυκύς, ὥσπερ ἡ ἀσταφίς; ἢ ὅτι βαρύτερος καὶ
γλισχρότερος ὁ γλυκύς; ὥσθ' ἧττον μίγνυται· μιγνύμενος γάρ, ἐφίσταται.
κζ Διὰ τί ὅλως ἐφίσταται γεῶδες ὄν; ἡ γὰρ οἰκεία φορὰ κάτω. πότε-
ρον ὅτι μᾶλλον ἔχει γῆν ὁ γλυκύς; ἢ διὰ τὴν θερμότητα, καθάπερ
οἱ ἅλες; ὅμοιον γὰρ ἐξανθήματι. ἢ δι' ἐκείνην αἰτίαν; ἢ οὔ; διὰ γὰρ τοῦ-
κη το καὶ ἐπὶ τῷ γλυκεῖ μᾶλλον, οὐκ ἄλογον· θερμότατος γάρ. Διὰ
τί τὰ κύματα πρότερον φοιτᾷ ἐνίοτε τοῦ ἀνέμου; ἢ διότι καὶ τελευ-
τᾷ ὕστερον; τὸ γὰρ πρῶτον πνεῦμα ὡσανεὶ προδιαλύεται τοῦ ὠσθέν-
τος κύματος· ἀφικνεῖται γάρ· οὐκ αὐτὸ τὸ πρῶτον ὠσθέν, ἀλλ' ἀεὶ ἡ ὤ-
κθ σις γίνεται τοῦ ἐχομένου. Διὰ τί αἱ κυματωδέστεραι γαῖ, στερραὶ γί-
νονται πολλάκις οὕτω σφόδρα, ὥσπερ ἠδαφισμέναι· καὶ ἡ μὲν κυμα-
τώδης γῆ, στερεά· ἡ δὲ ἄποθεν, χαῦνος; ἢ διότι ἡ μικρὰ ἄμμος οὐ πόρ-
ρωθεν ἐκβάλλεται ὑπὸ τοῦ κύματος, ἀλλὰ ἡ μείζων μᾶλλον; ὥσπερ

καὶ τῇ χειρὶ βαλεῖν πόρρω, οὐ τὸ ἐλάχιστον μάλιστα δυνατόν. ἔπειτα πολλῶν κυκωμένων, τὰ ἐλάχιστα ἐμπίπτοντα, πυκνοῖ· ἡ δὲ τοῦ κύματος λοφῶντος κίνησις ἐδαφίζει, κινεῖ δὲ οὐκ ἔτι. διὰ μὲν οὖν τὸ τὰ μικρότατα μὴ πόρρω δύνασθαι πηδᾶν, ἐκ μικρῶν σφόδρα συντέθειται· διὰ δὲ τὸ πολλάκις κινεῖσθαι, συνεχὲς γίνεται πιεζούσης ἄμμου, ἕως ἂν συναρμόσῃ. διὰ δὲ τὸ κῦμα τὸ τελευταῖον ἐδαφίζεσθαι, καὶ τὸ ἠρέμα ὑγρὸν συγκολλᾷ· ἡ δὲ πόρρω, ξηρά τε οὖσα, διΐσταται, καὶ ἐκ μειζόνων ἐστὶ λιθιδίων, καὶ ἀνεδάφιστος. Διὰ τί τῆς θαλάσ- λ
σης τὰ ἄνω τῶν ἐν τῷ βάθει ἁλμυρώτερα καὶ θερμότερα· ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς φρέασι τοῖς ποτίμοις τὸ ἐπιπολῆς ἁλμυρώτερον τοῦ εἰς βάθος; καίτοι ἔδει τὸ κατωτέρω· βαθύτερον γὰρ τὸ ἁλμυρόν. ἢ διότι ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀήρ, ἀνάγει ἀεὶ τὸ ἐλαφρότατον ἀπὸ τῶν ὑγρῶν; τὸ δὲ ποτιμώτερον, ἀεὶ κουφότερον. μᾶλλον δὲ ἀπάγει ἀπὸ τῶν ἐγγυτέρων τόπων. ὥστε καὶ τῆς θαλάσσης, ἀπὸ τῶν ἐπιπολῆς καὶ τῶν ποτίμων, ἀνάγκη τὸ λειπόμενον ἁλμυρώτερον εἶναι, ἀφ᾽ ὧν ἀνῄρηται, ἢ ἀφ᾽ ὧν μηθέν, ἢ ἔλαττον τὸ γλυκύ. διὰ τοῦτο δὲ καὶ θερμότερα τὰ ἄνω. τὸ γὰρ ἁλμυρόν, θερμότερον τοῦ ποτίμου. διὸ καὶ φασί τινες τῶν Ἡρακλειτιζόντων, ἐκ μὲν τοῦ ποτίμου ξηραινομένου καὶ πηγνυμένου, λίθους γίνεσθαι καὶ γῆν· ἐκ δὲ τῆς θαλάσσης, τὸν ἥλιον ἀναθυμιᾶσθαι. Διὰ τί τῆς θαλάσσης λα
τὰ πρὸς τῇ γῇ γλυκύτερά ἐστιν; ἢ διότι ἐν τῇ κινήσει μᾶλλόν ἐστι; κινούμενον δὲ τὸ ἁλμυρόν, γλυκύτερον γίνεται. ἢ ὅτι καὶ ἐν τῷ βάθει ἁλμυρώτερόν ἐστι τὸ ὕδωρ; τὰ δὲ πρὸς τῇ γῇ, ἧττόν ἐστι βαθέα. διὸ καὶ τὰ ἀγχιβαθῆ, ἁλμυρά ἐστι, καὶ οὐχ ὁμοίως γλυκέα. τούτου δὲ αἴτιον, ὅτι βαρὺ ὂν τὸ ἁλμυρόν, φέρεται μᾶλλον εἰς βάθος. Διὰ λβ
τί ἡ θάλαττα μόνον τῶν ὑδάτων καίεται· τὰ δὲ πότιμα καὶ ποτάμια, οὔ; πότερον ὅτι γῆν πολλὴν ἔχει; δηλοῦσι δὲ οἱ ἅλες. ἢ διότι λιπαρά; δηλοῖ δὲ τὸ ἐν τοῖς ἅλασιν ὑφιστάμενον ἔλαιον.

Διὰ τί ἐν ταῖς λίμναις ἄμμος οὐ γίνεται, ἢ ἧττον ἢ ἐν τῇ θα- λγ

λάττῃ καὶ τοῖς ποταμοῖς; ἢ ὅτι ἐν τῇ θαλάττῃ πέτραι γίνονται, καὶ ἡ γῆ ἐκκέκαυται μάλιστα; ἡ δὲ ἄμμος ἐστὶ πέτρα ἐψηγμένη εἰς μικρὰ καὶ ἐλάχιστα μόρια. ψήχεται δὲ, διὰ τὴν πληγὴν τῶν κυμάτων. ἐν δὲ ταῖς λίμναις, οὐ γίνονται ὁμοίως πέτραι καθαραὶ, οὐδὲ θραύονται ὁμοίως, διὰ τὸ μὴ γίνεσθαι κύματα ὁμοίως. ἐν δὲ τοῖς ποταμοῖς μᾶλλον, ὅτι τὴν μὲν γῆν καταφέρουσι, τὰς δὲ πέτρας τῇ πληγῇ θραύουσιν.

λδ Διὰ τί ὅταν ἡ λίμνη ἢ κοπάσῃ ἢ ξηρὰ γένηται, ἀποκάεται ὁ σῖτος ἐν τῷ πεδίῳ μᾶλλον; πότερον ὅτι τὸ ὑγρὸν τὸ ἐν τῇ λίμνῃ ἀπατμίζον τῇ ἀτμίδι θερμαίνει τὸν ἀέρα· ὥστε ἐλάττους καὶ ἀσθενεστέρους τοὺς πάγους ποιεῖ, ἢ ἐν τοῖς κοίλοις καὶ περισελώδεσι τόποις; ἢ ἐκ τῆς γῆς (ὥσπερ λέγεται) τὰ ψύχη ἔρχεται, καὶ λανθάνει εἰσδυόμενα; ξηρᾶς οὖν οὔσης τῆς λίμνης, διὰ πλείονος τόπου ἡ ψυχρότης πλείων περισπίπτουσα, πήγνυσι καὶ ἀποκάει μᾶλλον. ἐν δὲ ταῖς τοιαύταις χώραις τὰ ψύχη κάτωθεν γίνεται, ὥσπερ καὶ δοκεῖ. καίτοι ἡ γῆ θερμὴ τοῦ χειμῶνος· ἀλλὰ διὰ τὸ ἔφυγρον εἶναι, κατέψυκται τὸ ἐπιπολῆς θερμὸν τὸ ἐν τῇ γῇ. τὸ γὰρ ὑγρὸν, οὐδὲ οὕτω πόρρω ἐστὶν ὥστε μὴ ψύχεσθαι, διὰ τὴν ἐνοῦσαν θερμότητα ἐν τοῖς ὑγροῖς, οὔτε οὕτως ὀλίγον ὥστε μηθὲν ἰσχύειν, διὰ τὸ διάβροχον εἶναι τὴν γῆν. οἷον οὖν διὰ τὴν ψύξιν αὐτοῦ συμβαίνει ἐπὶ κρυστάλλου παραπλήσιον καὶ οἰκεῖν.

λε Διὰ τί ἡ θάλαττα ἁλμυρὰ καὶ πικρά ἐστιν; ἢ ὅτι ἐν τῇ θαλάττῃ πλείους οἱ χυμοί; καὶ γὰρ τὸ ἁλμυρὸν καὶ τὸ πικρὸν ἅμα φαίνεται.

λς Διὰ τί τὰ ἐν τῇ θαλάττῃ ὄστρακα καὶ λίθοι στρογγύλα γίνονται; ἢ ὅτι ὁμοίως περιθραυόμενα τὰ ἔσχατα, εἰς τὸ στρογγύλον σχῆμα ἔρχεται; τούτου γὰρ τὸ ἔσχατον ὅμοιον· ἡ δὲ θάλαττα, πάντῃ κινοῦσα ὁμοίως, περιθραύει.

λζ Διὰ τί ἐνιαχοῦ, ἐάν τις ὀρύξῃ περὶ τὴν θάλατταν, τὸ μὲν πρῶτον πότιμόν ἐστιν ὕδωρ, εἶθ' ἁλμυρὸν γίνεται; ἢ ὅτι αὐτῆς ἐστι τῆς θαλάττης τῆς διηθούσης ὑπὸ τὴν γῆν τὸ ὕδωρ; εἰκότως οὖν τὸ πρῶτόν ἐστι γλυκύ· ἐλαφρότερον γάρ ἐστι τὸ γλυκὺ τοῦ ἁλμυ-

ἁλμυρόν· καὶ ἡ θάλαττα ἔχει τι τοῦ γλυκέος, ὃ μιχθὲν τῇ γῇ, μᾶλ-
λον ἐπιπολάζει. τὸ δὲ ἁλμυρὸν, διὰ τὸ βάρος, καὶ διὰ τὸ τμητι-
κὸν εἶναι, κάτω φέρεται. εἴτε οὖν οὕτως, εἴτε κατὰ τὰς φλέβας, ἐκ τῆς
ἠπείρου ῥεῖ ἐπὶ τὴν θάλατταν τὸ γλυκὺ ὕδωρ, εἰκότως ἂν ἐπιπο-
λῆς εἴη τῆς θαλάττης, ἢ μίγνυται αὐτῇ. ἀνοιχθέντων δὲ τῶν πόρων,
ὕστερον διὰ πλῆθος τὸ ἀλυκὸν κεραννῦν, τοῦτο πολὺ ποιεῖ. συμβαίνει
γὰρ πεφραγμένων τῶν πόρων ἄνω, ὀλίγην ὁδὸν ζητεῖν τὸ ἐπιῤῥέον· ἀ-
νοιχθέντων δὲ, ἐνταῦθα πολὺ φέρεσθαι, καθάπερ ἐπὶ τῶν τοῦ σώμα-
τος φλεβῶν. Διὰ τί ἡ θάλαττα οὖσα βαρυτέρα τοῦ ποτίμου λη
ὕδατος, μᾶλλόν ἐστιν εὐδίοπτος; πότερον ὅτι λιπαρωτέρα; τὸ δὲ ἔ-
λαιον ἐπιχυθὲν, ποιεῖ μᾶλλον εὐδίοπτον. ἔχουσα δὲ ἐν αὐτῇ λίπος,
εἰκότως μᾶλλον εὐδίοπτός ἐστιν. ἢ οὐχ ἁπλῶς τὸ ἐλαφρότερον καὶ εὐ-
διοπτότερον; αὐτὸ γὰρ τὸ ἔλαιον, ἐλαφρότερον τοῦ ὕδατος, εὐδιοπτό-
τερον δὲ οὔ. ἢ οὐκ εὐδιοπτότερόν ἐστιν, ἀλλὰ φαίνεται; τὸ γὰρ πότιμον
ὕδωρ, ἀπὸ τῆς γῆς, ἢ ἀπὸ ῥευμάτων ἐστίν· ἡ δὲ πηγὴ συναφίησι μετὰ τοῦ
ὕδατος καὶ γῆν. ὥστε τῷ μὴ καθαρὰ εἶναι τὰ ῥεύματα, συγκατά-
γει τὴν γῆν καὶ ἰλύν. αὕτη οὖν ἐστιν ἡ αἰτία, τοῦ ἧττον εἶναι εὐδίοπτον.

Διὰ τί οἱ νέοντες ἐν τῇ θαλάττῃ, λιπαροὶ γίνονται; οὐ γὰρ ὅτι λθ
πονοῦσι· καὶ γὰρ οἱ γυμναζόμενοι ἰσχυρὸν πονοῦσι πόνον, καὶ οὐ λαπάττον-
ται. ἢ ὅτι οὐ πᾶς πόνος ποιεῖ λάπαξιν, ἀλλ' ὁ μὴ ποιῶν σύντηξιν; ἡ
δὲ ἐν τῇ θαλάττῃ διατριβὴ, καὶ ὅλως δοκεῖ βρωτικωτέρους ποιεῖν καὶ
λιπαρούς. θερμή τε γὰρ ἐστὶ καὶ ξηρὰ ἡ ἀπ' αὐτῆς ἀτμίς. Διὰ μ
τί Παῖσα λίμνη πότιμος οὖσα, πλύνει καὶ ῥύπτει τὰ ἱμάτια; πλύνει
μὲν γὰρ τὸ γλυκὺ, ῥύπτει δὲ τὸ πικρόν· ἅμα δὲ οὐχ οἷόν τε ἔχειν ταῦτα.
ἢ οὐ τῷ πικρὸν εἶναι οὐθὲν ῥύπτει, ἀλλ' ἡ γλισχρότης ῥυπτικόν; διὸ καὶ
τὰ ἀκροκώλια καὶ ὅσα μυξώδη, τοιαῦτα. ὥστε καὶ τῶν πικρῶν, ὅ-
σα τούτου μετέχει. ἐν δὲ τῇ λίμνῃ ταύτῃ συμβέβηκε τοῦτο· ὥστε τῆς
νιτρώδους δυνάμεως, τὸ μὲν πικρὸν, ἐκκεκαῦσθαι, ἐμμένειν δὲ τὸ

λιπαρὸν καὶ γλίσχρον. τοῦτο μὲν οὖν ῥύπτει, πλύνει δὲ τὰ ποίμα-
μα αὐτῆς. Διὰ τί τὸ γαληνίζον τῆς θαλάττης, λευκὸν φαίνεται· τὸ δὲ καταφορὸν, μέλαν; ἢ ὅτι τὸ ἧττον ὁρώμενον, μελάντερον μᾶλλον φαίνεται; ἧττον γὰρ φαίνεται τὸ κινούμενον τοῦ ἠρεμοῦντος. ἢ διότι τὸ μὲν διαφαινόμενον, λευκὸν· τὸ δὲ μὴ διαφαινόμενον, μέλαν; ἧττον γὰρ διαφαίνεται τὸ κινούμενον.

Ὅσα περὶ τὰ θερμὰ ὕδατα. κδ.

α Διὰ τί τὸ θερμὸν ὕδωρ, ἐὰν ἐπικεχρισμένοι ὦσιν ἐλαίῳ, ἧττον θερμόν ἐστι καταχεόμενον, τοῦ ἐλαίου θερμοῦ ὄντος; ἢ διὰ τὸ λεαίνειν, ὀλισθαίνει, καὶ ἧττον ἐνδύει;

β Διὰ τί τὰ ὕδατα ἐν τοῖς φρέασι μετὰ μεσημβρίαν γίνεται τοῦ θέρους θερμά; ἢ διότι τηνικαῦτα ἤδη κεκράτηκε τὸ θερμὸν τὸν ἀέρα· περὶ μεσημβρίας δὲ τὸ θερμὸν λύει τε ψυχρὸν καὶ παύει· οὐχ ἅμα δὲ πέπαυται καὶ κρατεῖ, ἀλλ' ὅταν ἐπιχρονίσῃ.

γ Διὰ τί τὸ ὕδωρ θερμότερον ἐνίοτε τῆς φλογὸς γινόμενον, οὐ κατακάει [μᾶλλον] τὰ ξύλα, ἡ δὲ φλὸξ κατακάει; ἢ ὅτι ἡ μὲν φλὸξ, λεπτομερὲς, καὶ τὸ ἀπ' αὐτῆς πνεῦμα· τὸ δὲ ὕδωρ, μεγαλομερές· ὥστε οὐκ εἰσδύεται; ἡ δὲ φλὸξ καὶ τὸ ἀπὸ τῶν ἀνθράκων, διὰ λεπτότητα εἰσιὸν, διαλύει.

δ Διὰ τί τὸ μὲν ὕδωρ τὸ ζέον οὐ τήκει, ἡ δὲ κοιλία τήκει; πότερον ὅτι τὸ μὲν θερμὸν τὸ ἐν τῇ κοιλίᾳ, εἰσέρχεται, διὰ λεπτότητα· τὸ δὲ ὕδωρ, οὐκ εἰσέρχεται, διὰ παχύτητα; ἢ διότι καὶ τὰ ἄλλα κωλύει τήκεσθαι τὸ ὑγρόν; οὐθὲν γὰρ ἐν ὑγρῷ τήκεται· ἐν δὲ τῇ κοιλίᾳ τὸ ὑγρὸν εἰς τὴν κύστιν ὑπονοστοῦν, οὕτω λύει.

ε Διὰ τί τῶν ἀγγείων ὁ πυθμὴν οὐ κάει, ἐνόντος τοῦ ὕδατος καὶ ζέοντος, ἀλλὰ καὶ φέρουσι, τοῦ πυθμένος ἐχόμενοι· ἐξαιρεθέντος δὲ, κάει; ἢ ὅτι σβέννυται τὸ ἐγγινόμενον θερμὸν ἐν τῷ πυθμένι ὑπὸ τοῦ ὕδατος; διὸ καὶ οὐ τήκεται τὰ τηκτὰ, ἂν μὴ ψόφος ἐμπέσῃ.

ϛ Διὰ τί οὐχ ὑπάρχει τοῦ χειμῶνος ὁμοίως καὶ τοῦ θέρους τὸ ὕδωρ,

τὸ ὕδωρ, οὐ μόνον ὁμοίως θερμαινόμενον, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον καὶ ὁμοίως
θερμὸν ὄν, καὶ ἔτι μᾶλλον; ἢ διότι ἡ ὑπερζεσίς ἐστιν ἡ ἀναβολὴ τῶν
πομφολύγων; τὸ μὲν οὖν ὕδωρ αὐτὸ θερμαίνεται τότε οὐθὲν ἧττον ἢ τοῦ
ψύχους· αἱ δὲ πομφόλυγες, αἴρεσθαι οὐ δύνανται ὁμοίως, διὰ τὸ
τὸν περιέχοντα ἀέρα εἶναι ψυχρόν· ἀλλὰ καὶ ἐλάττους τε τῷ μεγέθει
αἴρονται ὑπὸ τοῦ ψύχους θλιβόμεναι, καὶ διακόπτοντος τοῦ ἀέρος,
ταχὺ διαπίπτουσιν. ὥστε ἐλάττους τε τῷ ὄγκῳ καὶ τῷ πλήθει γίνον-
ται τοῦ χειμῶνος· τοῦ δὲ θέρους, τὸ ἐναντίον. ἡ δὲ ὑπέρζεσις γίνεται, διὰ
τὸ πλῆθος καὶ τὸ μέγεθος τοῦ ἀφροῦ. Διὰ τί τὸ μὲν θερμὸν ὕ- ζ
δωρ, ῥυτιδοῖ· τὸ δὲ πῦρ, θερμὸν ὄν, οὔ; ἢ ὅτι τὸ μὲν πῦρ, ποιεῖ πνεῦμα·
ὥστε ὀγκοῖ; περιτείνεται γὰρ τὸ δέρμα. ἡ δὲ κάμψις, ῥυτίς ἐστιν.

Διὰ τί τῶν ἀγγείων οἱ πυθμένες θερμαινομένου τοῦ ὕδατος, ἕως η
ἂν ᾖ ψυχρὸν τὸ ὕδωρ, θερμότεροί εἰσιν; ἢ διότι ψυχροῦ μὲν [ἔτι] ὄν-
τος τοῦ ὕδατος, ἐγκατακλείεται τὸ θερμὸν καὶ ἀντιπερίσταται εἴσω, κω-
λυόμενον ἐξιέναι; ὅταν δὲ διαθερμανθῇ τὸ ἐνὸν ὕδωρ, οὐκέτι ἀπο-
στεροῦντος, ἀλλὰ διαπνέοντος καὶ ἐλάττονος γινομένου τοῦ πυρός, ψυ-
χρότερος γίνεται ὁ πυθμήν, ὁμοίως ὥσπερ καὶ τὰ βαλανεῖα. καὶ γὰρ
ταῦτα τοῦ χειμῶνος θερμότερα, ἢ τοῦ θέρους, διὰ τὸ ἐγκατακλεί-
εσθαι τὸ θερμὸν ἐν τῷ χειμῶνι μᾶλλον, ἢ ἐν τῷ θέρει, ὑπὸ τοῦ πε-
ριέχοντος ἀέρος ὄντος ψυχροῦ. Διὰ τί τὸ μὲν ὕδωρ ζέον οὐκ ἐκ- θ
παφλάζει, τὸ δὲ ἔτνος καὶ ἡ φακῆ; καίτοι κουφότερον τὸ ὕδωρ τού-
των· τὰ δὲ κοῦφα, ῥᾷον ῥῖψαι πόῤῥω. ποιεῖ δὲ καὶ τὸ ἀργύριον ταὐ-
τό, καὶ τοῦτο καθαιρόμενον· δι' ὃ οἱ ἐν τῷ ἀργυροκοπείῳ καλλύ-
νοντες, κερδαίνουσι. τὸ γὰρ διαῤῥιπτούμενον συγκαλλύνοντες,
λαμβάνουσι τὰ λείψανα. ἢ διότι ποιεῖ μὲν τὸν ἐκπαφλασμὸν τὸ
θερμὸν ἐξατμίζον καὶ βιαζόμενον τὰ ἀντικρούοντα τῇ κατὰ φύ-
σιν αὐτοῦ φορᾷ; τὸ μὲν οὖν ὕδωρ διὰ κουφότητα καὶ λεπτότητα
οὐκ ἀποβιάζεται. ὥστε οὐκ ἀθροίζεται πολὺ θερμόν· ἀλλὰ πρὶν

ἀλισθῶσι, φθάνει διακόψαν τὸ ἀεὶ προσελθόν. τὰ δ' ἔχοντα ἐν αὑτοῖς σῶμα, οἷον τὰ ῥοφήματα, ἢ ὁ ἐρεγμὸς, διὰ βάρος τὸ σωματῶδες ἔχοντα πολὺ, καὶ ἀνταπωθοῦντα διὰ τὸ ἀποβιάζεσθαι βίᾳ, ἐξιόντος ἀποσφαιρίζεται ἕως ἂν κρατήσῃ τὸ θερμόν. οὐ γὰρ δίεισι διὰ πυκνότητα, ἀλλὰ κρατεῖ, ἕως ἂν ὑπὸ τοῦ ἐπιρρέοντος θερμοῦ ἀπορριφθῇ. γίνεται δὲ πληγὴ, οὐκ ὦσις, διὰ τὸ ταχὺ φέρεσθαι τὸ θερμὸν

ι κάτωθεν ἄνω. Διὰ τί τὰ μὲν ὀλίγον χρόνον ἐν τῷ θερμῷ βρεχόμενα, ἀνοιδεῖ· τὰ δὲ πολὺν, συμπίπτει καὶ γίνεται ῥυσά; ἢ διότι τὸ θερμὸν ἐκ [τοῦ] πεπηγότος, ὑγρὸν ποιεῖ· ἐκ δὲ [τοῦ] ὑγροῦ, πνεῦμα· τὰ δὲ πυκνὰ, ἀραιοῖ; τὸ μὲν οὖν πρῶτον θερμαῖνον τὰ πεπηγότα, ὑγρότερα ποιεῖ καὶ ἐξ ὑγρῶν πνευματοποιοῦν, ὀγκηρὰ ποιεῖ διαχέον· ὅταν δὲ μᾶλλον θερμαίνῃ τὸ πέριξ, ἀραιὸν ποιεῖ· ὥστε ἀποπνεῖται ἡ ἀτμὶς· καὶ τὸ ὑγρὸν ξηραινόμενον, συμπίπτειν ποιεῖ τοὺς ὄγκους. συμπιπτόντων δὲ, ῥυσοῦται τὰ πέριξ δέρματα πάντων. ἡ δὲ ἀ-

ια νωμάλως, ταύτῃ ῥυσὸν γίνεται. Διὰ τί ὑπὸ τῶν θερμῶν ὑδάτων μᾶλλον, ἢ ὑπὸ τῶν ψυχρῶν πήγνυνται λίθοι; πότερον ὅτι τῇ τοῦ ὑγροῦ ἐκλείψει γίνεται λίθος; μᾶλλον δὲ ὑπὸ τοῦ θερμοῦ ἢ τοῦ ψυχροῦ ἐκλείπει τὸ ὑγρόν. καὶ ἀπολιθοῦται δὴ διὰ τὸ θερμὸν καθάπερ
» καὶ Ἐμπεδοκλῆς φησι τάς τε πέτρας καὶ τοὺς λίθους, καὶ τὰ θερμὰ τῶν
» ὑδάτων γίνεσθαι. ἢ τὸ θερμὸν ἀπολιθοῖ καὶ ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ δὲ λιθοῦται, διὰ τὸ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ πάγου τὸ ὑγρὸν ἀναλίσκουσαν σκληρύνειν; δῆλον οὖν ἐκ τῆς ὑπερβολῆς, καὶ τὸ ἁπλῶς. Διὰ

ιβ τί ἐν τῷ θερμῷ ὕδατι ἐὰν τὸν πόδα ἔχῃ τις, ἠρεμοῦντος μὲν, ἧττον δοκεῖ εἶναι θερμόν· ἐὰν δὲ κινηθῇ, θερμότερον; ἢ ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος, ἐὰν ἐν τῷ πνεύματι ἡσυχάζῃ τις, ἀεὶ ὁ περιιστάμενος ἀὴρ ψυχρότερος· εἰς δὲ τὸ πορρώτερον εἰσιὼν, μᾶλλον αἰσθάνεται.

ιγ Διὰ τί ἐν τῷ ἡλίῳ μᾶλλον ἢ τῇ σκιᾷ τὰ θερμὰ ψύχεται; πότερον ὅτι τὸ θερμὸν τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ πλείονος φθείρεται; ἢ ὅτι ἐν

μὲν

μὲν τῇ σκιᾷ τὸ ψυχρὸν περιεστηκός, θλίβει τὸ ἐνὸν θερμόν, καὶ οὐκ ἐᾷ ἐπεξιέναι· ὥσπερ καὶ τοῖς θνήσκουσι ποιεῖ τὸ ψυχρὸν περιχεόμενον· ἐγκατακλείει γὰρ τὸ θερμὸν καὶ κωλύει ἐξιέναι· καὶ ὅλως τοῦ χειμῶνος ἅπασι συμβαίνει τὰ ἔσωθεν θερμότερα. ἐν δὲ τῷ ἡλίῳ οὐδενὸς ἀντιφράττοντος, φέρεται, καὶ θᾶττον ἀπολείπει.

Διὰ τί τὸ ἐν τῷ ἡλίῳ θερμαινόμενον ὕδωρ ὥστε λούεσθαι, οὐκ ἔστιν ὑγιεινότερον; πότερον ὅτι διὰ τὸ ψύχεσθαι καὶ ἔτι ἐπεὶ τὸ σωμάτιον φρίττειν ποιεῖ; ἢ ποιεῖ μὲν καὶ τοῦτο, ἀλλὰ κἂν πολλάκις λούηταί τις, νοσερόν ἐστι; τὸ μὲν γὰρ θερμόν, ὅλως πεπτικόν ἐστι καὶ ξηραντικόν· τὸ δὲ ψυχρόν, σταλτικόν. ὥστε ἄμφω ποιεῖ τι ἀγαθόν. διὸ καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ ψυχρὸν λουομένοις, καὶ τὸ θερμὸν τὸ ὑπὸ τοῦ πυρός, χρήσιμον· τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ ἡλίου, διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς θερμότητος, οὐδέτερον τούτων ποιεῖ, ἀλλὰ ὑγραίνει ὥσπερ τὸ τῆς σελήνης φῶς. ιδ

Διὰ τί τὸ ἐν τῷ ἡλίῳ θερμανθὲν ὕδωρ, οὐκ ἀγαθόν; ἢ ὅτι τὰ ψυχόμενα ῥιγοῦν ποιεῖ; ιε

Διὰ τί τὰ ἐν Μαγνησίᾳ καὶ τὰ ἐν Ἀταρνεῖ θερμά, πότιμά ἐστιν; ἢ διότι ἐμβάλλει ὕδωρ πλέον ἀπορρέοντι τῷ θερμῷ· οὗ ἡ μὲν ἁλμυρότης, ἀφανίζεται· ἡ δὲ θερμότης, διαμένει; ις

Διὰ τί ἐν Μαγνησίᾳ τὰ θερμὰ τοῦ μὲν θερμὰ εἶναι ἐπαύσατο, ἁλμυρὸν δὲ ἦν τὸ ὕδωρ; ἢ πλεῖον ἐπεχύθη ἅμα ψυχρὸν ἐπὶ τὰς πηγὰς ἀλλότριον, καὶ ἀναπέσβεσε τὴν θερμότητα· ἡ δὲ γῆ, ἁλμυρὰ μὲν ἦν, θερμὴ δὲ οὔ, διὰ τὸ πλῆθος τοῦ ὕδατος τοῦ ἐμβάλλοντος; ὅμοιον οὖν συνέβη τῷ διὰ τῆς τέφρας ὕδατι ἠθουμένῳ. καὶ γὰρ τοῦτο διὰ θέρμης ἠθούμενον, ἐκείνην μὲν καταψύχει, καὶ αὐτὸ ψυχρὸν γίγνεται, ἁλμυρόν τε καὶ πικρὸν διὰ τὴν τέφραν ἐστίν. ἐπεὶ δὲ τὸ προσιὸν ἠλλοτριωμένον ἐστί, δι' ἥντινα αἰτίαν ἐκράτησεν ἡ θερμότης ἐνοῦσα ἐν τῇ γῇ τῆς ψυχρότητος τοῦ ὕδατος δι' ὀλιγότητα, καὶ ἐγίνετο πάλιν θερμά. ιζ

Διὰ τί τὰ ὅλα τῶν θερμῶν ὑδάτων, ἁλμυρά; ἢ διότι τὰ πολλὰ διὰ γῆς διηθεῖται στυπτηριώδους, (δηλοῖ δὲ ἡ ὀσμὴ αὐτῶν) κεκαυμένης δέ; ἢ ιη

δὲ τέφρα πάντων ἁλμυρά, καὶ θείου ὄζει. διὸ καὶ συγκαίει οὕτως ὥσπερ ὁ κεραυνός. πολλὰ οὖν θερμά ἐστιν ἀπὸ ἐπισημάνσεως κεραυνῶν.

ιθ Διὰ τί τὰ θερμὰ λουτρὰ, ἱερά; ἢ ὅτι ἀπὸ τῶν ἱερωτάτων γίνονται, θείου καὶ κεραυνοῦ;

Ὅσα περὶ τὸν ἀέρα φυσικὰ προβλήματα. κε.

α Διὰ τί ἐν τοῖς ἀσκοῖς τοῖς πεφυσημένοις, ἐναπολαμβανόμενα τὰ μέλη πόνον παρέχει; πότερον διὰ τὴν πίεσιν τοῦ ἀέρος; ὥσπερ γὰρ οὐδὲ τοῖς ἔξωθεν πιέζουσι τὸν ἀσκὸν ἐνδίδωσιν ὁ ἀήρ, ἀλλ᾽ ἀπωθεῖ, οὕτω καὶ τὰ ἐντὸς ἐναπολαμβανόμενα θλίβει ὁ ἀήρ. ἢ διότι βίᾳ κατέχεται καὶ πεπίληται; ἔξω οὖν πάντῃ ὁρμῶν κατὰ φύσιν, προσαπερείδεται πρὸς τὸ ἐντὸς ἀπειλημμένον σῶμα.

β Διὰ τί [ἐν] τοῖς ἕλεσι τοῖς παρὰ τοὺς ποταμοὺς γίνονται οἱ καλούμενοι βύμυκοι· οὓς μυθολογοῦσι ταύρους ἱεροὺς εἶναι τοῦ θεοῦ; ἔστι δὲ τὸ γινόμενον ψόφος, ὅμοιος φωνῇ ταύρου· ὥστε αἱ βοαὶ οὕτω διατίθενται ἀκούουσιν, ὥσπερ ταύρου μυκωμένου. ἢ ὅτι ὅσοι ποταμοὶ λιμνάζουσιν εἰς ἕλη, ἢ ὅσα ἕλη λιμνάζονται, ἢ ὑπὸ θαλάττης ἀντικρούονται, ἢ τὸ πνεῦμα ἀφιᾶσιν ἀθροώτερον, ἐν τοῖς τοιούτοις γίνεται τοῦτο; αἴτιον δὲ, ὅτι αἱ κοιλίαι τῆς γῆς γίνονται. οὕτως οὖν κλυζόμενον τὸ ὕδωρ, διὰ τὸ ἐνεῖναι ῥεῦμα ἐν τῇ τοιαύτῃ λιμνασίᾳ, ἀπωθεῖται τὸν ἀέρα διὰ στενοῦ εἰς εὐρυτέραν κοιλίαν· οἷον εἴ τις εἰς ἀμφορέα κενὸν κατὰ τὸ στόμιον ποιεῖ ψόφον, μυκήματι ὅμοιον γίνεται. καὶ γὰρ ἡ μύκησις διὰ τοῦτο γίνεται τὸ σχῆμα τοῖς βουσί. πολλὰς δὲ καὶ ἀτόπους φωνὰς ποιοῦσι τὰ σχήματα τῶν κοιλιῶν, ἀνώμαλα ὄντα· ἐπεὶ καὶ ἀμφορέως τὸν πώδακα ἐάν τις ἀφελὼν, διὰ τοῦ πυθμένος τείνῃ ἕλκων ἔσω καὶ ἔξω, εἰ τείνει διὰ τοῦ καταδήματος, ψόφον ποιεῖ, ὥστε φεύγειν τὰ θηρία, ὅταν οἱ ὀπωροφύλακες κατασκευάσωσιν αὐτό.

γ Διὰ τί ὁ ἀὴρ οὐχ ὑγρός, ἁπτόμενος τοῦ ὕδατος; τῶν γὰρ ἄλλων

οὐθὲν

οὐθὲν ὅ,τι οὐχ ὑγρὸν, ἀλλ' ἅπτεται. ἢ διότι τὸ ἔσχατον αὐτῶν ἅμα, τὸ δὲ ἐπίπεδον ἑκατέρου οὐχ ἕτερον; τὰ μὲν οὖν ἄλλα, βαρύτερα· ὁ δὲ ἀὴρ, οὐ ῥέπει κατωτέρω τοῦ ἐσχάτου. ἅπτεται μὲν [οὖν,] ὅτι οὐθὲν μεταξύ· οὐ βρέχεται δὲ, ὅτι ἀεὶ ἄνωθεν τοῦ ὕδατος.

δ Διὰ τί μέσων νυκτῶν καὶ μεσημβρίας μάλιστα εὐδία γίνεται; ἢ διότι ἡ νηνεμία, ἐστὶν ἀέρος στάσις; ἕστηκε δὲ μάλιστα, ὅταν κρατῇ ἢ κρατῆται· μαχόμενος δὲ, κινεῖται. κρατεῖ μὲν οὖν μάλιστα μέσων νυκτῶν, κρατεῖται δὲ μεσημβρίας. τοτὲ μὲν γὰρ ὁ ἥλιος πορρωτάτω, τοτὲ δὲ ἐγγυτάτω γίνεται. ἔτι ἄρχεται τὰ πνεύματα, ἢ περὶ ἕω, ἢ περὶ δυσμάς. λήγει δὲ τὸ μὲν ἕωθεν, ὅταν κρατηθῇ· τὸ δὲ ἀπὸ δυσμῶν, ὅταν παύσηται κρατῶν. συμβαίνει οὖν, τὰ μὲν, μεσημβρίας παύεσθαι· τὰ δὲ, μέσων νυκτῶν.

ε Διὰ τί ὑποφωσκούσης ἕω, καὶ ἤδη πρωῒ, μᾶλλόν ἐστι ψῦχος, ἢ τῆς νυκτὸς, ἐγγυτέρω ὄντος τοῦ ἡλίου ἡμῖν; ἢ ὅτι πρὸς ἡμέραν δρόσος καὶ πάχνη πίπτει; ταῦτα δὲ ἐστὶ ψυχρά. ὥσπερ οὖν ῥανθέντος τοῦ παντὸς τόπου ὑγρῷ ψυχρῷ, γίνεται κατάψυξις.

ς Διὰ τί ἐν τῷ πόντῳ καὶ ψύχη μάλιστα καὶ πνίγη; ἢ διὰ τὴν παχύτητα τοῦ ἀέρος; τοῦ μὲν [γὰρ] χειμῶνος, οὐ δύναται διαθερμαίνεσθαι· τοῦ δὲ θέρους, ὅταν θερμανθῇ, καίει, διὰ τὴν παχύτητα. ἡ δὲ αὐτὴ αἰτία, καὶ διότι τὰ ἑλώδη τοῦ μὲν χειμῶνος, ψυχρά· τοῦ δὲ θέρους, θερμά. ἢ διὰ τὰς τοῦ ἡλίου φοράς; τοῦ μὲν γὰρ χειμῶνος, πόρρω γίνεται· τοῦ δὲ θέρους, ἐγγύς.

ζ Διὰ τί τῆς νυκτὸς αἰθρία μᾶλλον, ἢ μεθ' ἡμέραν; ἢ καὶ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ταραχῆς ὁ ἥλιος αἴτιος; ταῦτα γὰρ κινήσεώς τινος γενομένης, συμβαίνει γίνεσθαι. αἴτιον τοίνυν τὸ θερμόν. ὅταν οὖν τοῦτο μὴ παρῇ, ἠρεμεῖ τὸ πᾶν, καὶ αἰρομένου τοῦ ἡλίου μᾶλλον, ἢ τοὐναντίον· καὶ τὸ, μήποτ' ἀπ' ἠπείρου, τοῦτ' ἐστὶν ὅπου ἡ πλείστη κίνησις, ἐκεῖ ἥκιστα,, ἀλλ' τι μένοι καὶ συσταίη, μὴ ὁμαλοῦ ὄντος καὶ κρατοῦντος τοῦ συνισταμένου. τοῦ μὲν δὴ χειμῶνος, ἡ θάλασσα τοιοῦτον· τοῦ δὲ θέρους, ἡ γῆ.

η Διὰ τί ὅταν διαχυθῇ τὸ ὑγρὸν εἰς ἀσκοὺς, οὐ μόνον τὸ ὑγρὸν δέχεται ὁ πίθος

μετὰ τῶν ἀσκῶν, ἀλλὰ καὶ ἄλλο προσλαμβάνει; ἢ ὅτι ἐν τῷ ὑγρῷ ἐνυπάρχει ὁ ἀήρ; τοῦτ' οὖν ὅταν μὲν ἐν τῷ πίθῳ ἐνῇ, οὐ δύναται ἐκκρίνεσθαι, διὰ τὸ μέγεθος τοῦ πίθου. ἐκ γὰρ τοῦ μείζονος, χαλεπώτερον ἐκθλῖψαι ὁποιονοῦν [καὶ] ὑγρὸν καὶ πνεῦμα, ὥσπερ καὶ ἐκ τῶν σπόγγων. ὅταν δὲ μερίζηται εἰς μικρά, ἐκθλίβεται ἐκ τοῦ ἀσκοῦ μετὰ τοῦ ἐνόντος. ὥσθ' ἡ τοῦ ἀέρος χώρα κενὴ γίνεται. διὸ καὶ τοὺς ἀσκούς, καὶ ἔτι ἄλλο ὑγρὸν δέχεται ὁ πίθος. καὶ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ οἴνου τοῦτο γίνεται, ὅτι πλείων ὁ ἀὴρ ἐν τῷ οἴνῳ ἔνεστιν, ἢ ἐν τῷ ὕδατι. ὅμοιον δὲ τούτῳ, καὶ τὸ ταὐτὸ ἀγγεῖον τήν τε κονίαν καὶ τὸ ὕδωρ χωρεῖν ἅμα, ὅσον ἑκάτερον χωρεῖς ἐγχεόμενον. ἔοικε γὰρ πολλὰ εἶναι τὰ διάκενα τῆς τέφρας. ἅτε οὖν λεπτότερον τὸ ὕδωρ, διαδύεται μᾶλλον καὶ συνάπτει ἤδη ὥστε πυκνοῦσθαι καὶ διὰ τὸ παρ' ἕκαστον τῶν μερῶν εἶναι τὴν στάξιν· (μᾶλλον γὰρ στάττεται κατὰ μικρὸν σταττόμενον ἅπαν, ἢ ἀθρόον) τούτου δὲ γινομένου, ὑποκαταβαίνει τὴν κονίαν. ἅμα δὲ καὶ ἡ τέφρα εἰς αὐτὴν δέχεται τὸ ὑγρόν, διὰ τὸ ἔχειν κοιλίας. ἡ δὲ βαλλομένη τέφρα εἰς τὸ ὕδωρ, θερμὴ οὖσα, τέμνει αὐτὸ καὶ ἐξαιρεῖ. καὶ πρότερον δὲ ὕδατος ἐγχυθέντος καὶ ὕστερον κονίας ἐμπιπλούσης, τὸ αὐτὸ γίνεται. ὥστε καὶ τὸ ὕδωρ ἔχοι ἂν κοιλίας καὶ διάκενα αὐτὸ ἐν αὑτῷ. ἢ οὐ τὸ ὕδωρ τὸ δεχόμενον τὴν κονίαν, ἀλλ' ἡ κονία τὸ ὕδωρ; τὸ γὰρ λεπτομερέστερον εἰκὸς εἶναι τὸ εἰσιόν. ἔτι καὶ ἐκ τῆς πείρας δῆλον. ὅταν γὰρ ἐπιπάττηται ἡ τέφρα, καθ' ὃν ἂν τόπον ἐπιπάττηται, εἰς τοῦτον συρρεῖ τὸ ἄλλο ὕδωρ. ἔδει δὲ τὸ ἐναντίον, εἴπερ ἦν τὸ ὕδωρ δεχόμενον. ἢ οὐ συμβαίνει τοῦτο, ἐὰν πρότερον ἐγχυθῇ τὸ ὕδωρ, καὶ σφόδρα διαμεστώσῃ· ἀλλ' ἐὰν ὁτιοῦν ἐπιβληθῇ, ὑπερχεῖται· ἐὰν δὴ ἅπαξ ὑπερχυθῇ καὶ ἐπιπέσῃ ἡ τέφρα, ἤδη συμβαίνει. ἡ γὰρ τέφρα ἦν δεχομένη. ταὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ ὅτι οἱ βόθυνοι τὴν ἐκβληθεῖσαν ἐξ αὐτῶν γῆν οὐ δέχονται. ἔοικε γὰρ δὴ ἀήρ τις προσκαταλαμβάνων τὸν τόπον καὶ διὰ τοῦτο μὴ δέχεσθαι.

θ Διὰ τί ὁ ἀήρ, παχύτερος ὢν τοῦ φωτός, διέρχεται διὰ τῶν στερεῶν;

ἢ διό-

ἢ διότι τὸ μὲν φῶς κατ' εὐθεῖαν φέρεται μόνον· διὸ καὶ διὰ τῶν ἀραιῶν οὐ διορᾷ ἡ ὄψις, οἷον κισσήριδος; ἐπαλλάττουσι γὰρ οἱ πόροι· ἀλλ' οὐκ ἐν τῇ ὑάλῳ. ὁ δὲ ἀὴρ οὐ κωλύεται, διὰ τὸ μὴ εὐθυπορεῖν οὖν διέρχεται.

Διὰ τί ὁ ἀὴρ ψυχρὸς μὲν γίνεται, διὰ τὸ ἅπτεσθαι τοῦ ὑ- ι
δατος· διὰ τί ὑγρὸς δὲ οὔ, κἂν σφόδρα τις φυσᾷ εἰς τὸ ὕδωρ ὥστε κυμαίνειν; ὅτι δὲ ψυχρός, δηλοῖ μεθιστάμενος. ψύχει γὰρ ἀπὸ τῶν ὑδάτων. ἢ ὅτι ψυχρὸς μὲν πέφυκεν εἶναι καὶ θερμός· ὥστε μεταβάλλει τῇ ἀφῇ οὗ ἂν τινος ἅπτηται· ὑγρὸς δὲ οὐκ ἔτι, διὰ τὸ κουφότερος εἶναι· καὶ οὐδέποτε εἰς τὸ βάθος τοῦ ὕδατος ἔρχεται, ἀλλὰ ἀεὶ τοῦ ἐπιπέδου ἅπτεται κἂν βιάζηται κάτω· καὶ τὸ ὕδωρ ἔτι κατωτέρω φέρεται· ὥστε μήποτε εἰς βάθος ἰέναι.

Διὰ τί ὁ ἐκ τῶν πομφολύγων καὶ κά- ια
τωθεν ἀνιὼν, οὐ διερὸς ἐξέρχεται; ἢ διότι οὐκ ἐπιμένει τὸ ὑγρόν, ἀλλ' ὀλισθαίνει τὸ ὕδωρ; τὸ δὴ ἐπὶ τῇ πομφόλυγι, καὶ ἔλαττόν ἐστιν ἢ ὥστε διερεῖν.

Διὰ τί ὁ ἀὴρ οὐκ ἀναπίμπλησι, τὸ δὲ ὕδωρ; καὶ εἰς ιβ
τὸν ἀέρα γὰρ μετατιθέμενον, διερόν. ἢ ὅτι ὥσπερ οὐδὲ ὁ λίθος; οὐ γὰρ πολύ ἐστιν ἀναπληστικόν· ἀλλὰ τὸ γλίσχρον ἢ ὑγρόν. ἢ ὅτι ὁ ἀὴρ ἄνω φέρεται; [ὁ γὰρ ἀσκός, ὅταν μὲν κενὸς ᾖ, κάτω φέρεται·] ὅταν δὲ φυσηθῇ, ἄνω ἐπιμένει, διὰ τὸ τοῦτον ἀναφέρειν. εἰ δὲ ὁ ἀὴρ ἀνακουφίζει καὶ κωλύει κάτω φέρεσθαι, διὰ τί βαρύτεροι γίνονται φυσηθέντες; καὶ πῶς, ὅτε μὲν βαρύτερός ἐστιν, ἐπιμένει· κουφότερος δὲ γενόμενος, καταφέρεται;

Διὰ τί ὁ ἀὴρ οὐκ ἄνω φέρεται; εἰ γὰρ τὰ πνεύμα- ιγ
τα τούτου κινούμενα ὑπὸ τοῦ θερμοῦ γίνεται, πέφυκε δὲ τὸ πῦρ ἄνω φέρεσθαι, καὶ τὸ πνεῦμα εἰς τὸ ἄνω ἐβάδιζεν· εἴπερ τό [τε] κινοῦν εἰς τὸ ἄνω θεῖ, καὶ τὸ κινούμενον οὕτω πέφυκε φέρεσθαι· νῦν δὲ φαίνεται λοξὴν τὴν φορὰν ποιούμενος.

Διὰ τί τὸ ἀφ' ἕω, ψυχρότερον ἢ τὸ ιδ
ἀφ' ἑσπέρας; ἢ ὅτι τὸ μὲν, ἐγγύτερον μέσων νυκτῶν· τὸ δὲ, μεσημβρίας; ἔστι δὲ ἡ μεσημβρία θερμότατον, διὰ τὸ εἶναι ἐγγύτατον ἡλίου· αἱ δὲ μέσαι νύκτες, ψυχρότεραι, διὰ τὸ ἐναντίον.

Διὰ τί αἱ ιε

νύκτες τῶν ἡμερῶν ἐν ταῖς ἀλέαις πνιγηρότεραι; ἢ διὰ τὴν ἀπνοιαν; οἱ γὰρ ἐτησίαι καὶ πρόδρομοι, τὰς νύκτας ἧττον πνέουσιν.

ις Διὰ τί τὰ ἐν τοῖς ἀσκοῖς ἄσηπτα φυσηθεῖσι, καὶ ἐν τοῖς περιπωματιζομένοις; ἢ διότι σήπεται μὲν κινούμενα; ἄπληστα δὲ τὰ πλή-
ιζ ρη, ἀκίνητα· ταῦτα δὲ πλήρη. Διὰ τί τῆς αἰθρίας μᾶλλον ψῦχος γίνεται, ἢ ἐπινεφέλων ὄντων· τὰ δὲ ἄστρα καὶ οὐρανὸς, θερμός; ἢ ὅτι οὐθὲν ἀποστέγει ἐν τῇ αἰθρίᾳ τὴν ἀτμίδα, ἀλλὰ διαχεῖται· ἐν δὲ τοῖς ἐπινεφέλοις ἀποστέγεται; καὶ βορείων γε ἢ νοτίων διὰ τὸ αὐτό. ὁ μὲν γὰρ νότος, ἄγει τὸ τοιοῦτον· ὁ δὲ, ἀπωθεῖ. καὶ ἀτμίζειν δὲ φαίνεται βορείοις μᾶλλον ἢ νοτίοις, καὶ χειμῶνος ἢ θέρους. ἢ παρὰ τὸ ἀνό-
ιη μοιον; ἢ ὅτι θερμοῦ ψυχομένου ἐστὶν ἡ ἀτμίς; Διὰ τί ἀὴρ ὁ ἐλάττων, θερμότερος τοῦ πλείονος; αἱ γὰρ στενοχωρίαι διεινότεραι. ἢ διότι κινεῖται μᾶλλον ὁ πολύς· ἡ δὲ κίνησις ποιεῖ ψυχρόν; σημεῖον δὲ
ιθ τούτου, ὅτι κινούμενα ψύχεται τὰ θερμά. Διὰ τί ὕδωρ μὲν καὶ γῆ σήπεται, ἀὴρ δὲ καὶ πῦρ οὐ σήπεται; ἢ ὅτι θερμότατον γίνεται τὸ σηπόμενον ἁπάντων· πυρὸς δὲ οὐθὲν θερμότερον; ἢ ὅτι ψυχθῆναι δεῖ πρότερον; τὸ δὲ πῦρ, ἀεὶ θερμόν· ὁ δὲ ἀὴρ, πυρὸς πλήρης. σήπεται δὲ οὐθὲν θερμὸν, ἀλλὰ ψυχθὲν γῆ δὲ καὶ ὕδωρ [καὶ ἀὴρ,] καὶ θερμὰ καὶ ψυ-
κ χρὰ γίνεται. Διὰ τί τὰ ἐπινέφελα, διεινότερα τῶν αἰθρίων; πότερον ὡς οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον, ὅτι τὰ ἄστρα ψυχρά; ἢ λίαν τοῦτό γε ἄτοπον· ἀλλὰ διότι ἀτμίζει; ἐπισημαντέον δὲ, ὅτι ἐν νηνεμίᾳ ἡ δρόσος καὶ ἡ πάχνη γίνεται. ὅταν μὲν οὖν αἰθρία ᾖ, διαπνεῖ τὸ θερμὸν, ὑφ' οὗ ἀνάγεται τὸ ὑγρόν· ὥστε ψυχρὸς ὁ ἀήρ. δι' ὃ καὶ δροσίζει ἀφιέμενον τὸ ὑγρὸν ἀπὸ τοῦ θερμοῦ. ὅταν δὲ ἐπινέφελον ᾖ, ἀποστέγεται. δι' ὃ οὐ γίνεται δρόσος οὐδὲ πάχνη ὄντων ἐπινεφέλων. περὶ οὖν τὴν γῆν
κα ὑπομένον τὸ θερμὸν, ποιεῖ τὴν ἀλέαν. Διὰ τί ἐν τοῖς ὑψηλοῖς τῶν οἴκων ὁ ἀὴρ διαρριπίζει, καὶ μάλιστα ταῖς εὐδίαις; ἢ διότι ὁ ἀὴρ πολύκενός τίς ἐστι τὴν σύγκρισιν. ὅταν οὖν ἄρξηται εἴσω

ῥεῖν,

ῥεῖν, συγχωρεῖ ὁ ἐν τῷ οἰκήματι ἀὴρ καὶ συστέλλεται. τούτου δὲ συμπίπτοντος τῷ χρόνῳ, πολυκενώτερος γίνεται ὁ ἔξωθεν, καὶ χώραν πολλὴν ἴσχει. εἰς ταύτην οὖν τὴν χώραν πίπτει ὁ ἐκ τοῦ οἰκήματος ἀήρ, ὢν πλησίον· καὶ φέρεται εἰς ταύτην τὴν χώραν, διὰ τὸ κρέμασθαι, καὶ τὴν τοῦ κενοῦ φύσιν μὴ δύνασθαι ἀντιστηρίζειν. κατὰ πολλὰ δὲ αὐτοῦ μέρη τούτου συμβαίνοντος, ἕπεται αὐτῷ ὁ πλησίον διὰ τὴν πρόσωσιν· εἶτα πολλοῦ ἔξωθεν φερομένου, ὁ μὲν εἴσω τόπος, πολύκενος γίνεται· ὁ δὲ ἔξω, πυκνότερος· καὶ πάλιν ἔξωθεν εἴσω φέρεται. καὶ ταῦτα ἀλλάσσονται.

Ὅσα περὶ τοὺς ἀνέμους. κς.

Διὰ τί ὁ καικίας μόνος τῶν ἀνέμων ἐφ' ἑαυτὸν ἄγει τὰ νέφη; [ἢ α
ὅτι ἅμα ὁ ἐναντίος πνεῖ;] ἢ ὅτι ἀφ' ὑψηλοτέρων τόπων πνεῖ; ἔστι γὰρ τὰ πρὸς ἕω, ὑψηλότερα τῶν πρὸς ἑσπέραν· σημεῖον δέ, τὸ τῆς πρὸς ἑσπέραν θαλάττης μέγεθος καὶ βάθος. πνέων δὲ ἄνωθεν, εἰς τοὐναντίον γραμμὴν ποιεῖ τῇ φορᾷ τὰ κοῖλα πρὸς τὴν γῆν ἔχουσαν. προσπίπτων δὲ (ὡς εἴρηται) τοῖς πρὸς ἑσπέραν τῆς γῆς τόποις, καὶ συστέλλων τὰ νέφη, διὰ τὸ τῆς γραμμῆς σχῆμα, τῇ ἐκεῖθεν ἀνακλάσει, ἐπ' αὐτὸν ὠθεῖ αὐτά. ποιεῖ δὲ μόνος τοῦτο τῶν λοιπῶν, τῷ τοὺς μέν, ὑψηλοτέρους, τοὺς δ', ἐναντίους εἶναι τόπους· πρὸς οὓς ἐκ τοῦ κάτωθεν, ἢ ἐπ' εὐθείας, τὴν φορὰν γίνεσθαι συμβαίνει, τὰ κυρτὰ πρὸς τὴν γῆν ἐχούσης· ὥστε ἀνάκλασιν μὴ γίνεσθαι τοῦ πνεύματος, διὰ τὸ μὴ πρὸς τὴν γῆν ἐχούσης ἀέρα ἔχειν τὴν τελευτὴν τῆς φορᾶς· ἐν ᾧ οὐδὲ νέφη ἐστὶ πρὸς τὴν γῆν τοῖς δὲ ἧττον κοίλοις καὶ τῷ ἀπηλιώτῃ, τῷ μὴ εἶναι ὑγρόν. ὥστε οὐ συνιστάς, ἧττον καταφανής ἐστιν αὐτοῦ ποιῶν τοῦτο ὃ ποιεῖ.

Διὰ τί βορέαι μέν, ἐτήσιοι γίνονται· νότοι δέ, οὔ; ἢ γίνονται μὲν καὶ β
νότοι, ἀλλ' οὐ συνεχεῖς· ὅτι πόρρω ἡμῶν ἡ ἀρχὴ τοῦ νότου ἐστίν, ὑπὸ δὲ τῷ βορέᾳ οἰκοῦμεν; ἢ ὅτι οἱ μὲν ἐτησίαι βορέαι καθεστηκότος

τοῦ ἀέρος πνέουσι (θέρους γὰρ πνέουσιν) οἱ δὲ νότοι, ἦρος, ὅθ᾽ ἥκιστον ἔστη-
κε τὰ περὶ τὸν ἀέρα; πρὸς δὲ τούτοις, ὁ μὲν νότος, ὑγρός. τῷ δὲ ὑγρῷ,
ὁ ἄνω τόπος ἀλλότριός ἐστι. διὸ ταχὺ διαλύεται τὰ ἐν αὐτῷ συνι-
στάμενα ὑγρά. καὶ τὰ ὑγρά, πλανητικά ἐστιν. ὥστε οὐ μένων ἐν ταὐ-
τῷ τόπῳ, συμμεθίστησι καὶ τὴν τοῦ ἀέρος κίνησιν. κινουμένου δὲ μὴ ἐν
ταὐτῷ, πνεύματα ἄττα συμβαίνει γίνεσθαι. ἔστι γὰρ πνεῦμα, ἀέρος
γ κίνησις. Διὰ τί νότος πνεῖ μετὰ πάχνην; ἢ διότι ἡ μὲν πάχνη γί-
νεται πέψεως γινομένης· μετὰ δὲ τὴν πέψιν καὶ τὴν ἀποκάθαρσιν, ἡ
μεταβολὴ εἰς τοὐναντίον γίνεται; ἐναντίον δὲ τῷ βορρᾷ νότος ἐστί. Διὰ
ταὐτὸ δὲ καὶ μετὰ τὴν χιόνα πνεῖ νότος. ὅλως δὲ ἡ χιὼν καὶ ἡ χάλαζα καὶ
τὸ ὕδωρ, καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη ἀποκάθαρσις, πέψεως σημεῖόν ἐστι. διὸ
καὶ μετὰ ὑετὸν καὶ τὰς τοιαύτας χειμασίας, πίπτει τὰ πνεύματα.
δ Διὰ τί αἱ τροπαὶ πνέουσιν; ἢ διὰ τὸ αὐτὸ [δι᾽] ὃ καὶ οἱ εὔριποι
ῥέουσι; μέχρι γὰρ τοῦ ῥεῖν, [καὶ] ἡ θάλαττα φέρεται καὶ ὁ ἀήρ. εἶθ᾽ ὅταν
ἀντιπέσῃ καὶ μηκέτι δύνηται τὰ ἀπόγεα προάγειν, διὰ τὸ μὴ ἰσχυ-
ρὰν ἔχειν τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως καὶ φορᾶς, πάλιν ἀνταποδίδω-
ε σι. Διὰ τί αἱ τροπαὶ ἐκ τῆς θαλάττης εἰσίν; ἢ ὅτι ἡ θάλαττα
πλησίον; ἢ ὅτι ἐναντίον ἐστὶ τῇ ἀπογείᾳ ἡ τροπαία; καὶ ἔστιν ἡ τρο-
παία, οἷον ἀναστροφὴ ἀπογείας. ἡ δὲ ἀπογεία, τὸ ἐκ τῆς γῆς πρὸς τὴν
θάλατταν πνεῦμα γινόμενον· ἡ δὲ τροπαία, ἡ τούτου παλίρροια. ὥσ-
τε ἀνάγκη ἐκ θαλάττης εἶναι. ἢ ἡ θάλαττά ἐστι, διὰ τὸ εἰς τὴν θά-
λατταν ἀθροισθῆναι τὸν ῥυέντα ἀέρα; τοῦ δὲ μὴ εἰς τὴν γῆν τοῦτο
συνίστασθαι, καὶ τοῦ ἀνακάμπτειν ἀπιόν, αἴτιον, ὅτι ἡ θάλαττα ἐν κοί-
ϛ λῳ ἐστίν· ὁ δὲ ἀήρ, ὥσπερ τὸ ὕδωρ, ῥεῖ ἀεὶ εἰς τὸ κοιλότατον. Διὰ τί
οἱ ἐκνεφίαι ὕδατος γινομένου θᾶττον παύονται; ἢ ὅτι αἱ κοιλίαι συμ-
πίπτουσι τοῦ νέφους, ὕδατος γινομένου· ἐν αἷς ἡ ἀρχὴ τοῦ πνεύμα-
ζ τος συνίσταται; Διὰ τί οὐχ οἱ αὐτοὶ ἄνεμοι πανταχοῦ ὑέτιοί εἰ-
σιν; ἢ ὅτι οὐχ οἱ αὐτοὶ πανταχοῦ πρὸς ὄρη ἀντιπνέουσιν, ἀλλ᾽ ἕτεροι

κεῖνται

κεῖνται πρὸς ἕτερα ὄρη; οἱ γὰρ πρὸς ἀνάντη μόλις ῥεόντων, ἐνταῦθα ὑφίσταται μᾶλλον τὰ νέφη, οὐ δυναμένου ἐπιπροωθεῖν αὐτὰ ἀνέμου. ὑφιστάμενα δὲ καὶ πιεζόμενα, ῥήγνυται. Διὰ τί αἱ μὲν η
καθαραὶ δύσεις, εὐδιεινὸν σημεῖον· αἱ δὲ τεταραγμέναι, χειμερινόν; ἢ ὅτι χειμὼν γίνεται, συνισταμένου καὶ πυκνουμένου τοῦ ἀέρος; ὅταν μὲν οὖν κρατῇ ὁ ἥλιος, διακρίνει καὶ αἰθριάζει αὐτόν· ὅταν δὲ κρατῆται, ἐπινεφῆ ποιεῖ. ἐὰν μὲν οὖν ἰσχυρὰ ᾖ ἡ σύστασις, εὐθὺς ἡμέρας γίνεται χειμών· ἐὰν δὲ ἀσθενεστέρα, μὴ παντάπασι δὲ κρατουμένη, τὸ συνιστάμενον ἐξωθεῖται πρὸς τὰς δύσεις. ἐνταῦθα δὲ μένει, διὰ τὸ παχύτατον εἶναι τὸν περὶ τὴν γῆν ἀέρα τοῦ χειμῶνος. παχὺ δὲ συνίσταται καὶ ὁ ἄλλος, διὰ τὸ ἔχειν ἀρχὴν καὶ ἔρεισμα, ὃ δέξεται καὶ ἀθροίσει τὸ προσιὸν καθάπερ ὄρ.θρος. ὥσπερ γὰρ ἐν τροπῇ, ἑνὸς ἀντιστάντος, καὶ οἱ ἄλλοι μένουσιν· οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ ἀέρος. διὸ ταχὺ καὶ ἐξαίφνης ἐνίοτε γίνεται καὶ ἐπινέφελα. ὅταν οὖν αἱ δύσεις τεταραγμέναι ὦσι, σημεῖόν ἐστιν ἰσχυρόν, ὅτι οὐ κεκράτηκεν ὁ ἥλιος τῆς συστάσεως, πολὺν χρόνον ἐναντιούμενος αὐτῇ. ὥστε εἰκότως ἐστὶ συστῆναι πλέον. καὶ ἧττον δέ ἐστι φοβερόν, ὅταν προχειμάσαντος, ἢ ὅταν ἐξ εὐδίας τοῦτο συμβῇ. ἐκείνως μὲν γάρ, ἔοικεν ὥσπερ ὑπόλειμμά τι εἶναι· οὕτω δέ, ἀρχὴ συστάσεως. Διὰ τί λέγεται, Οὔ ποτε νυκτερινὸς βορέας ,,
τρίτον ἵκετο φέγγος; ἢ διότι ἀσθενῆ τὰ πνεύματα τὰ ἀπὸ τῆς ἄρ- ,,
κτου, ὅταν ᾖ νυκτερινά; σημεῖον γάρ, ὅτι οὐ πολὺς ὁ κινηθεὶς ἀήρ, τὸ τηνικαῦτα πνεῦσαι, ὅτε ὀλίγη θερμότης ὑπῆρχεν· ἡ δὲ ὀλίγη, ὀλίγον ἐκίνει ἀέρα. τελευτᾷ δὲ ἐν τρισὶ πάντα, καὶ τὰ ἐλάχιστα ἐν τῇ πρώτῃ τριάδι· ὥστε καὶ τοῦτο τὸ πνεῦμα. Διὰ τί ὁ βορέας πυ- ι
κνότερον πνεῖ ἢ ὁ νότος; ἢ ὅτι ὁ μὲν βορέας γειτνιῶν τῇ οἰκουμένῃ, οὐ λανθάνει ὀλιγοχρόνιος ὤν; (ἅμα γὰρ πνεῖ καὶ πάρεστιν) ὁ δὲ νότος, οὐκ ἀφικνεῖται, διὰ τὸ πόρρωθεν πνεῖν. Διὰ τί ὁ νότος ἧττον μετὰ χει- ια
μερινὰς νύκτας πνεῖ, ἢ μεθ' ἡμέρας; ἢ ὅτι καὶ τῆς νυκτὸς ὁ ἥλιος ἐγγύς

ἐστι τῇ πρὸς νότον χώρᾳ, καὶ διεφνότεραι αἱ νύκτες ἐκεῖ, ἢ πρὸς ἄρκτον αἱ ἡμέραι; ὥστε πολὺς κινεῖται ὁ ἀήρ, καὶ οὐθὲν ἧττον ἢ μεθ' ἡμέραν· ἀλλ' αἱ θερμότεραι ἡμέραι κωλύουσι μᾶλλον πνεῖν, ξηραίνουσαι τὰς ὑγρότητας.

ιβ Διὰ τί ἐπὶ κυνὶ ὁ νότος πνεῖ, καὶ τοῦτο ὥσπερ τι ἄλλο γίνεται τεταγμένως; ἢ διότι θερμὰ τὰ κάτω, τοῦ ἡλίου οὐ πόρρω ὄντος· ὥστε πολλὴ ἡ ἀτμὶς γίνεται; καὶ πολλοὶ δὲ ἔπνεον, εἰ μὴ διὰ τοὺς ἐτησίας· νῦν δὲ οὗτοι κωλύουσι.

ιγ Διὰ τί ἐπὶ Ὠρίωνι γίνονται αἰόλοι μάλιστα αἱ ἡμέραι, καὶ ἀκαιρίαι τῶν πνευμάτων; ἢ ὅτι ἐν μεταβολῇ ἀεὶ πάντα ἀοριστεῖ μάλιστα; ὁ δ' Ὠρίων ἀνατέλλει μὲν ἐν ἀρχῇ ὀπώρας, δύνει δὲ χειμῶνος. ὥστε διὰ τὸ μήπω καθεστάναι μίαν ὥραν, ἀλλὰ τὴν μὲν γίνεσθαι, τὴν δὲ παύεσθαι, διὰ ταῦτα ἀνάγκη καὶ τὰ πνεύματα ἀκατάστατα εἶναι διὰ τὸ ἐπαμφοτερίζειν τὰ ἐξ ἑκατέρας. καὶ χαλεπὸς δὲ λέγεται καὶ δύνων καὶ ἀνατέλλων ὁ Ὠρίων, διὰ τὴν ἀοριστίαν τῆς ὥρας· ἀνάγκη γὰρ ταραχώδη εἶναι καὶ ἀνώμαλον.

ιδ Διὰ τί ὁ νυκτερινὸς βορέας, τριταῖος λήγει; πότερον ὅτι ἀπὸ μικρᾶς καὶ ἀσθενοῦς ἀρχῆς; ἡ τρίτη δὲ κρίσιμος. ἢ ὅτι ἀθρόος ἡ ἔκχυσις, ὥσπερ τῶν ἐκνεφιῶν; ταχεῖα οὖν ἡ παῦλα.

ιε Διὰ τί βορέαι πλεῖστοι πνέουσι τῶν ἀνέμων; ἢ διὰ τὸ πρὸς τούτῳ τῷ οἰκουμένῳ τῷ τόπῳ ὑποκεῖσθαι ὄντι ὑψηλῷ, καὶ ἔξω τροπῶν, καὶ πλήρει χιόνος, ἣ οὐδέποτε ἔνια ὄρη λείπεται; τὸ πολὺ οὖν, ὑγραινομένων τῶν πεπηγότων, πολλάκις πνεῦμα γίνεται. τοῦτο δέ ἐστι βορέας, τὸ ἐκ τῶν ἀπὸ τῆς ἄρκτου τόπων πνεῦμα.

ις Διὰ τί οἱ νότοι πνέουσι μὲν [τοῦ] χειμῶνος καὶ ἔαρος ἀρχομένου, καὶ μετοπώρου λήγοντος εἰσὶ δὲ [καὶ] κυματώδεις καὶ συνεστραμμένοι, καὶ τοῖς ἐν Λιβύῃ ὁμοίως ψυχροί, ὡς οἱ βορέαι ἐνταῦθα; ἢ διότι πλησίον τοῦ ἡλίου ὄντος, ἀνάγκη κινεῖσθαι τὰ πνεύματα; ὁ δὲ ἥλιος, τοῦ χειμῶνος πρὸς νότον φέρεται, καὶ τοῦ μὲν ἔαρος ἀρχομένου, τοῦ δὲ μετοπώρου τελευτῶντος, ἤδη θερμαίνει· τὸ δὲ θέρος, πρὸς βορέαν φέρεται, ἐκείνους δὲ ἀπο-

λείπει τοὺς τόπους. θερμὸς δέ ἐστι, διὰ τὸ μίγνυσθαι τὸ πνεῦμα τῷ κατὰ Λιβύην ἀέρι θερμῷ ὄντι· καὶ διὰ τοῦτο μεγαλοκύμων, νοτίζειν ποιεῖ τὸ θέρος, ἐμπίπτων εἰς τὴν θάλατταν. Διὰ τί ὁ νότος δυσώδης; ἢ ιζ
ὅτι ὑγρὰ καὶ θερμὰ ποιεῖ τὰ σώματα, ταῦτα δὲ σήπεται μάλιστα; οἱ δὲ ἐκ τῆς θαλάττης νότοι, ἀγαθοὶ φυτοῖς. ἐκ θαλάττης γὰρ αὐτοῖς προσπίπτει· καὶ τῆς Ἀττικῆς τῷ Θριασίῳ πεδίῳ αἴτιον, διότι ἀπεψυγμένος ἀφικνεῖται. αἱ δὲ ἐρυσίβαι γίνονται ὑπὸ ὑγρότητος, θερμῆς μὲν, ἀλλοτρίας δέ. Διὰ τί ἄνεμος γίνεται περὶ τῶν ἐκλείψεων ὡς τὰ πολ- ιη
λὰ ἀκρόνυχον μὲν, περὶ τῶν μεσονυκτίων ἐκλείψεων· μεσονύκτιον δὲ, περὶ τῶν ἑώων; ἢ διότι ἀμαυροῦται τὸ θερμὸν τὸ ἀπὸ τῆς σελήνης, διὰ τὸ πλησίον ἤδη φορὰν εἶναι, ἐν ᾧ γινομένῳ, ἔσται ἡ ἔκλειψις; ἀνιεμένου οὖν ᾧ κατείχετο ὁ ἀὴρ, καὶ ἠρέμει, πάλιν κινεῖται, καὶ γίνεται πνεῦμα τῆς ὀψιαίτερον ἐκλείψεως ὀψιαίτερον. Διὰ τί ὁ νότος οὐκ ἀρχό- ιθ
μενος, ἀλλὰ λήγων, ὑέτιος; πότερον ὅτι πόρρωθεν συνάγει τὸν ἀέρα; γίνεται δὲ συνιστάντος τὸ ὕδωρ, συνίσταται δὲ ὕστερον ἢ ἄρχεται. ἢ ὅτι ἀρχομένου θερμός ἐστιν ὁ ἀὴρ ἔτι, διὰ τὸ ἐκ τοῦ τοιούτου ἐληλυθέναι; ἐπιχρονιζόμενος δὲ ψυχθεὶς, συνίσταται μᾶλλον εἰς ὕδωρ. Διὰ τί ὁ νότος, κ
ὅταν μὲν ἐλάττων ᾖ, αἴθριός ἐστιν· ὅταν δὲ μέγας, νεφώδης καὶ χρονιώτερος; πότερον, ὥσπερ τινες λέγουσι, διὰ τὴν ἀρχήν; ἐὰν μὲν γὰρ ἀπ᾽ ἐλάττονος, αἴθριος· ἐὰν δὲ ἀπὸ πλείονος ὁρμήσῃ, νεφελώδης. ἢ ὅτι ἐλάττων ἀρχόμενός ἐστιν· ὥστε οὐ πολὺν ἀέρα ὠθεῖ· ἐπὶ τέλει δὲ, εἴωθε γίνεσθαι μέγας. διὸ καὶ παροιμιάζονται, Ἀρχομένου γε νότου, καὶ λή- »
γοντος βορέαο. Διὰ τί περίεισι τοῦ χειμῶνος ἀπὸ τῆς ἕω τὰ πνεύ- κα
ματα τοῦ θέρους δὲ, [καὶ] ἀφ᾽ ἑσπέρας; ἢ ὅτι ὅταν μηκέτι κρατῇ ὁ ἥλιος, ἀφιέμενος ὁ ἀὴρ ῥεῖ· δυιών τε οὖν ἐκλείπει νέφη, ἀφ᾽ ὧν οἱ ζέφυροι· καὶ ὅσον ἂν ἐπαγάγῃ ἐκείνοις τοῖς ἐν τῷ κάτω ἡμισφαιρίῳ οἰκοῦσιν, ἑωθινὸν πνεῦμα γίνεται. τἀναντία δὲ, ὅταν δυιῄ ἐν τῷ κάτω μέρει, ἐκείνοις τε ζεφύρους ποιήσει, καὶ ἐνταῦθα ἑωθινὸν πνεῦμα, ἀπὸ τοῦ

ἐπομένου ἀέρος αὐτῷ. διὰ τοῦτο κἂν καταλάβῃ ὀλίγον ἄνεμον, μεί-
κβ ζων γίνεται αἰρομένου, ὅτι προσέθηκε. Διὰ τί οἱ κύνες τὰ ἴχνη ἥ-
κιστα εὑρίσκουσι ζεφύρου πνέοντος; ἢ διότι μάλιστα συγχεῖ, διὰ τὸ
συνεχέστατος εἶναι τῶν ἀνέμων, καὶ μάλιστα ἀπὸ τὴν γῆν πνεῖν;
κγ Διὰ τί ὅταν ἀστέρες διάττωσιν, ἀνέμου σημεῖον; ἢ ὅτι ὑπὸ τοῦ
πνεύματος φέρονται, καὶ πρότερον ἐκεῖ γίνεται πνεῦμα, ἢ παρ' ἡμῖν;
διὸ καὶ ἀφ' οὗ ἂν τόπου φέρωνται οἱ ἀστέρες, ἐν τούτῳ καὶ τὸ πνεῦμα γί-
κδ νεται. Διὰ τί μεγίστας νεφέλας τῶν ἀνέμων ὁ ζέφυρος ἄγει; ἢ
διότι ἐκ πελάγους πνεῖ, καὶ κατὰ τὴν θάλατταν; ἐκ πολλοῦ οὖν καὶ
κε συνάγει. Διὰ τί οἱ ἐπὶ τέλει ἄνεμοι μέγιστοι; ἢ ὅτι ὅταν ἀ-
κϛ θρόοι ἐκπνεύσωσιν, ὀλίγον δὲ θερμόν; Διὰ τί ἐὰν περὶ ἰση-
μερίαν λὶψ πνεύσῃ, ὕδωρ γίνεται; ἢ ὅτι καθ' ὃν [ἂν ᾖ] ὁ ἥλιος τόπον τοῦ
κόσμου, τὰ ἐντεῦθεν πνεύματα κινεῖ; διὸ καὶ ἡ τῶν πνευμάτων περί-
στασις κατὰ τὴν τοῦ ἡλίου φορὰν γίνεται. ἐπεὶ δὴ ἡ ἰσημερία μεθόριόν ἐστι
χειμῶνος καὶ θέρους, ὅταν συμβῇ τὸν ἥλιον κατὰ τὴν ἡμῖν φαινομένην
ἰσημερίαν ὑπερβεβηκέναι, ἢ ἐκλείπειν τοῦ ἀκριβοῦς ὅρου, καὶ εἶναι
μᾶλλον ἐν τοῖς χειμερίοις, συμβαίνει τοὺς ἐκ τούτου τοῦ μέρους ἀνέ-
μους πνεῖν, ὧν ἐστι πρῶτος λίψ, ὢν ὑγρὸς φύσει. ὄντος δὲ τοῦ ἡλίου μᾶλ-
λον ἐν τῷ χειμερίῳ μέρει τοῦ κόσμου, καὶ κινοῦντος τὰ ἐν αὐτῷ πνεύ-
ματα, τὰ χειμῶνος ἔργα συμβαίνει γίνεσθαι. τούτων δέ ἐστιν ὁ ὄμβρος.
ἔτι δὲ ἐπεὶ ἡ ἰσημερία ἐστὶ καθάπερ χειμὼν καὶ θέρος ἰσοκρατής·
ἐὰν [οὖν] ὁποτερῳοῦν αὐτῶν προστεθῇ τι, εὔσημον τὴν ῥοπὴν ποιεῖ,
καθάπερ ἐπὶ τῶν ἰσαζόντων ζυγῶν. ἐπεὶ δὲ ὁ λίψ, ἔκ τε τῆς χειμε-
ρίου τάξεώς ἐστι, καὶ ὑγρὸς φύσει, προστεθεὶς ἐν τῇ ἰσημερίᾳ, ῥοπὴν
χειμῶνος ἐποίησε καὶ ὄμβρον. ὁ γὰρ ὄμβρος, χειμὼν ἐστιν οἰκειότατος τῷ
κζ [πνεύσαντι] πνεύματι. Διὰ τί ὁ νότος καὶ ὁ εὖρος, θερμότε-
ροι ὄντες τῶν ἐναντίων, ὁ μὲν, τοῦ βορέου, ὁ δέ, τοῦ ζεφύρου, ὑδατωδέ-
στεροί εἰσι; καίτοι διὰ ψυχρότητα ὕδωρ ἐξ ἀέρος γίνεται. οὐ γὰρ διὰ

τὸ ἀπω-

τὸ ἀπωθεῖν τὸν βορέαν, ἐντεῦθεν γίνεται τὰ νέφη· ὁ γὰρ ζέφυρος, καὶ ὁ εὖ-
ρος, ἀπάγουσιν ἄμφω (ὁμοίως γὰρ πλάγιοι) καὶ οἱ ἄλλοι δὲ πολύ-
τες, ὅθεν πνέουσι. πότερον ὅτι ἀντιπεριΐσταται τὸ ψυχρὸν εἴσω μᾶλ-
λον, ὅταν ᾖ ἔξω τὸ θερμὸν μᾶλλον; ἢ ἔστι μέν τι καὶ διὰ τὸ ὅθεν πνέου-
σιν, αἰθρίους εἶναι; καὶ γὰρ εὖρος, ἀπὸ ἠοῦς ἐστιν· ἥδε δὲ ἡ χώρα, πρὸς ἑ-
σπέραν κεῖται, καὶ ζέφυρος. ἀλλὰ καὶ διότι πρότερον θερμαινόμενος
ὁ ἀὴρ, ὥσπερ καὶ τὰ ὕδατα, τάχιστα καὶ μάλιστα ψύχεται. φέρεται οὖν
ὁ μὲν ἀπὸ τοῦ εὔρου ἀπὸ ἀνατολῆς ἀὴρ, θερμός· ὁ δὲ, ἀπὸ νότου, τοῦ ἀ-
πὸ μεσημβρίας. ὅταν οὖν ἔλθωσιν εἰς τὸν ψυχρότερον τόπον, ταχὺ
πήγνυνται, καὶ συνίστανται εἰς ὕδωρ, [καὶ μᾶλλον ὁ εὖρος ποιεῖ ὕδωρ,]
ὅτι ἀπὸ τοῦ ἡλίου μᾶλλον φέρει τὸν ἀέρα, καὶ ὁμοίως θερμόν. ὁ δὲ νότος,
λήγων, ὑδατώδης, ὅτι ψυχρὸς ὁ πρῶτος φερόμενος ἀὴρ ἀπὸ τῆς
θαλάττης· ὁ δὲ τελευταῖος, διὰ θερμὸς ὤν, ἀπὸ τῆς γῆς κομίζει. ἢ
οὐ μόνον τοῦτ' αἴτιον, ἀλλ' ὅτι καὶ μείζων λήγων ὁ νότος γίνεται; διὸ καὶ ἡ
παροιμία εἰς αὐτὸν, Ἀρχομένου γε νότου· οἱ δὲ μείζους, ψυχρότεροι. »
ὥστε πηγνύει ὕστερον τὰ νέφη. ἢ διὰ τοῦτο ὑδατωδέστερος ἢ ἀρχό-
μενος; Διὰ τί οἱ ἄνεμοι ξηραίνουσι ψυχροὶ ὄντες; ἢ διότι ἀ- κη
τμίζειν ποιοῦσιν οἱ ψυχρότεροι; Διὰ τί δὲ μᾶλλον ἢ ὁ ἥλιος; ἢ κθ
διότι ἀπάγουσι τὴν ἀτμίδα· ὁ δὲ ἥλιος, καταλείπει; ὑγραίνει μὲν
οὖν μᾶλλον, ξηραίνει δὲ ἧττον. Διὰ τί ὁ καικίας μόνος τῶν ἀνέ- λ
μων ἐφ' ἑαυτὸν ἄγει τὰ νέφη; ὥσπερ καὶ ἡ παροιμία λέγει, Ἕλκων »
ἐφ' αὑτὸν ὥσπερ καικίας νέφος. οἱ γὰρ ἄλλοι, ὅθεν ἂν πνέωσιν, ἐνταῦ- »
θα ἀναστέλλουσι. πότερον αἴτιον, ὅτι ἅμα ὁ ἐναντίος πνεῖ; ἢ οὐκ ἂν
ἐλάνθανεν, ἀλλὰ πέφυκε τὸ πνεῦμα κύκλῳ γραμμὴν φέρεσθαι;
οἱ μὲν οὖν ἄλλοι, περὶ τὴν γῆν πνέουσι. τοῦτο δὲ τὸ κοῖλον τῆς γραμ-
μῆς πρὸς τὸν οὐρανὸν, καὶ οὐκ ἐπὶ τὴν γῆν ἐστιν. ὥστε ἐπὶ τὴν ἀρ-
χὴν πνέων, ἐφ' ἑαυτὸν τὰ νέφη ἄγει. Διὰ τί ἀπὸ μὲν τῆς θα- λα
λάττης οὐκ ἀποπνεῖ ἕωθεν ψυχρὸν, ἀπὸ δὲ τῶν ποταμῶν; ἢ ὅτι ἡ

μὲν θάλαττά ἐστιν ἐν ἀναπεπταμένοις τόποις· οἱ δὲ ποταμοί, ἐν στενοῖς; ἡ οὖν ἀπὸ τῆς θαλάττης αὔρα, εἰς πολὺν τόπον σκίδναται· (ὥστε εἶναι ἀσθενής) ἡ δὲ ἀπὸ τῶν ποταμῶν, ἀθρόως φέρεται, καὶ μᾶλλον ἰσχύει· διὸ μᾶλλον εἰκότως φαίνεται ψυχρά. ἢ οὐ τοῦτ᾽ ἐστὶν αἴτιον; ἀλλ᾽ οἱ μὲν ποταμοί, ψυχροί εἰσιν· ἡ δὲ θάλαττα, οὔτε θερμή, οὔτε ψυχρά; γίνεται δὲ ἡ αὔρα καὶ ἀποπνοὴ θερμαινομένων ἢ ψυχομένων. ὁπότερον γὰρ ἂν τούτων πάθῃ, ἐξαεροῦται. ἐξαερουμένου δὲ τοῦ ὕδατος, ὁ ἀὴρ γινόμενος φέρεται· ὅ ἐστιν αὔρα. τὸ μὲν οὖν ἀπὸ τῶν ψυχρῶν, ψυχρὸν εἰκότως ἀποπνεῖ· τὰ δὲ ἀπὸ τῶν σφόδρα θερμῶν ἀποπνέοντα, ψύχεται, καὶ γίνεται ψυχρά. τοὺς μὲν οὖν ποταμοὺς ψυχροὺς ἅπαντας εὕροι τις ἄν· ἡ δὲ θάλαττα, οὐδὲ ψυχρὰ οὐδὲ θερμὴ σφόδρα ἐστίν. οὔτε οὖν τὸ ἀποπνέον ψυχρὸν ἀπ᾽ αὐτῆς ἐστι, διὰ τὸ μὴ ψυχρὸν εἶναι σφόδρα· οὔτε ψύχεται ταχύ, διὰ τὸ μὴ θερμὴν εἶναι σφόδρα.

λβ Διὰ τί ὁ ζέφυρος εὐδιεινὸς καὶ ἥδιστος δοκεῖ εἶναι τῶν ἀνέμων, καὶ οἷον Ὅμηρος ἐν τῷ Ἠλυσίῳ πεδίῳ, Ἀλλ᾽ αἰεὶ ζεφύροιο διαπνείουσιν ἀῆται; ἢ πρῶτον μέν, ὅτι ἔχει τὴν τοῦ ἀέρος κρᾶσιν; οὔτε γὰρ θερμός, ὥσπερ οἱ ἀπὸ μεσημβρίας καὶ ἕω· οὔτε ψυχρός, ὥσπερ οἱ ἀπὸ τῆς ἄρκτου· [ἀλλ᾽ ἐν μεθορίῳ ἐστὶ τῶν ψυχρῶν καὶ θερμῶν πνευμάτων· γειτνιῶν δὲ ἀμφοῖν, τῆς δυνάμεως αὐτῶν κοινωνεῖ· διὸ καὶ εὔκρατός ἐστι,] καὶ πνεῖ ἔαρος μάλιστα. ἔτι τὰ πνεύματα περιΐσταται, ἢ εἰς τἀναντία, ἢ εἰς τὰ δεξιά. μετὰ οὖν τὸν βορέαν πνέων (ἐπὶ δεξιὰ γὰρ ὁ τόπος) εὐδοκιμεῖ, ὥσπερ παρὰ χαλεπὸν πρᾶος. καὶ ἅμα ὅταν ἀποχειμάσῃ, εὔδια εἴωθε γίνεσθαι ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. ὁ δὲ βορέας χειμέριος [ἐστιν] ἄνεμος. [καὶ ὁ ἀπηλιώτης δὲ ἐν τῷ μέσῳ ὢν τῶν θερμῶν καὶ τῶν ψυχρῶν πνευμάτων, ἧττον αὐτοῖς κοινωνεῖ. ἀπηλιώτης μὲν γὰρ πνέων, τὰ πρὸς νότου πνεύματα κινεῖ· (ἐνταῦθα γὰρ ἡ μετάστασις αὐτοῦ ἐστι) κινῶν δὲ οὐ μίγνυται αὐτοῖς. ὁ δὲ ζέφυρος, καὶ κινεῖται ὑπὸ τῶν νοτίων, καὶ πνέων κινεῖ τὰ βόρεια. τελευτᾷ γὰρ ἐνταῦθα ἡ περίοδος τῶν πνευμάτων.

ματων. διὸ τῶν μὲν τὴν τελευτὴν, τῶν δὲ τὴν ἀρχὴν ἔχων ἐν
αὑτῷ, δικαίως ἡδύς ἐστι καὶ δοκεῖ εἶναι.] Διὰ τί ἐπὶ κυνὶ νότος λγ
πνεῖ τοῖς ἄστροις δυομένοις, ἢ ἐπιτέλλουσιν· οὐχ ἥκιστα δὲ ἐπὶ τού-
του; δῆλον οὖν ὅτι πνεύματα μάλιστα ἐπὶ τούτῳ καὶ μετ' αὐτόν.
ἐπεὶ δὲ πνίγει, καὶ πνεύματα εἰκότως ἐπ' αὐτῷ τὰ θερμότατα κι-
νεῖται· ὁ δὲ νότος, θερμός ἐστιν. ἐπεὶ δὲ εἴθισται μάλιστα ἐκ τῶν ἐν-
αντίων εἰς τὰ ἐναντία μεταβάλλειν, περὶ κύνα δὲ οἱ πρόδρομοι
πνέουσιν ὄντες βορέαι, εἰκότως μετὰ κύνα νότος πνεῖ· ἐπεὶ ἐπιση-
μαίνει μὲν, ἐπιτέλλουσι δὲ τοῖς ἄστροις· τὸ δ' ἐπισημαίνειν ἐστὶ, μετα-
βολὴν τοῦ ἀέρος ποιεῖν· μεταβάλλει δὲ πάντα εἰς τοὺς ἐναντίους ἢ τοὺς
ἐπὶ δεξιὰ ἀνέμους τὰ πνεύματα. ἐπεὶ δὲ βορέας εἰς τοὺς ἐπιδε-
ξίους μεταβάλλει, εἴη ἂν αὐτῷ λοιπὸν εἰς νότον μεταβάλλειν. ἔστι δὲ καὶ
ἡ μετὰ τὰς χειμερινὰς τροπὰς πεντεκαιδεκάτη νότιος, διὰ τὸ τὰς
μὲν τροπὰς ἀρχήν τινα εἶναι, κινεῖν δὲ τὸν κατ' αὐτὴν μάλιστα
ἀέρα τὸν ἥλιον, εἶναι δὲ ἐν ταύταις ταῖς τροπαῖς πρὸς νότον. κα-
θάπερ οὖν καὶ τὰ ἀπὸ ἀνατολῆς κινῶν, ἀπηλιώτας ἀνέμους ἤγει-
ρεν· οὕτω καὶ τὰ ἀπὸ μεσημβρίας κινῶν, νότους ἐγείρει. οὐκ εὐθὺ
δὲ ἀπὸ τροπῶν ποιεῖ τοῦτο, διὰ τὸ βραχυτάτας ποιεῖσθαι τὰς με-
ταστάσεις τότε· ἀλλ' ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ, διὰ τὸ τὸν χρόνον τοῦτον
συμμέτρως ἔχειν τῇ κατὰ τὴν μετάστασιν πρώτῃ φαντασίᾳ. ὅλου
γάρ ἐστι μέρος εὐσημότατον ὁ εἰρημένος χρόνος. Διὰ τί ὁ ζέ- λδ
φυρος πρὸς τὴν δείλην πνεῖ, πρωῒ δὲ οὔ; ἢ αἴτιος μέν ἐστιν ὡς
ἐπὶ τὸ πολὺ τῶν πνευμάτων ὁ ἥλιος ἀνατέλλων καὶ δυόμενος; ὅταν
γὰρ ὑγρὸν ὄντα τὸν ἀέρα διαθερμαίνων πέττῃ καὶ διακρίνῃ, εἰς πνεῦ-
μα διακρίνει· ἐὰν δὲ ᾖ πνευματώδης ὁ ἀὴρ, ἔτι μᾶλλον ἐκπνευμα-
τοῦται [ὁ ἀὴρ] ὑπὸ τοῦ ἡλίου. ὅταν μὲν οὖν ἐπ' ἀνατολῇ ᾖ ὁ ἥλιος,
πόρρω ἐστὶ τοῦ ζεφύρου· ἀπὸ γὰρ δυσμῶν πνεῖ· ὅταν δὲ περὶ τὸ δύειν ἤ-
δη, τότε διακεκριμένον ἐστὶ τὸ πνεῦμα τελέως. ἀπὸ δὲ μέσου ἡμέρας

καὶ πρὸς τὴν δείλην, συμμετρώτατα ἔχει πρὸς τὸ διαθερμῆναι καὶ διακρῖναι. διὰ ταῦτα δὲ καὶ ὁ ἀπηλιώτης πρωῒ ἄρχεται πνεῖν. τοῦ γὰρ ὑπὸ γῆς ἀέρος τῆς νυκτὸς διυγραινομένου, καὶ τῇ γῇ πλησιάσαντος διὰ βάρος, ἕωθεν διακρίνων αὐτὸν ὁ ἥλιος, τὸ καθ' αὑτὸν κινεῖ πρῶτον. τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ ἡλίου πνεῦμα ἀνατέλλοντος ἐντεῦθεν, ἀπηλιώτης καλεῖται.

λε Διὰ τί αἰρομένου τοῦ ἡλίου, καὶ αὐξάνεται καὶ πίπτει τὰ πνεύματα; ἢ ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν, ἤτοι τοῦ ἀέρος, ἢ τοῦ ἀναχυθέντος ὑγροῦ κίνησις; αὕτη δὲ, ὅταν μὲν ἐλάττων ᾖ, ταχὺ καταναλίσκεται ὑπὸ τοῦ ἡλίου (ὥστε οὐ γίνεται πνεῦμα) ὅταν δὲ πλείων, κινεῖται μᾶλλον τοῦ ἡλίου ἀνατείλαντος. ὁ γὰρ ἥλιος, ἀρχὴ τῶν κινήσεών ἐστιν.

λς Διὰ τί ὁ ζέφυρος τῆς δείλης πνεῖ; ἢ ἅπαντα τὰ πνεύματα τοῦ ἡλίου διαχέοντος τὸ ὑγρὸν γίνεται; τότε γὰρ συνεστηκὸς, ὅταν ἡ τοῦ θερμοῦ δύναμις πλησιάζῃ, διαπίπτει. ὁ δὲ ζέφυρος ἀφ' ἑσπέρας πνεῖ. εἰκότως οὖν τῆς δείλης γίνεται. τότε γὰρ ὁ ἥλιος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ ἀφικνεῖται. καὶ ὁ βορέας καὶ ὁ νότος διὰ τοῦτο πλειστάκις πνέουσιν, ὅτι τὸ ἐναντίον ὑπὸ τοῦ ἐναντίου κρατούμενον, κατ' εὐθυωρίαν ἥκιστα δύναται διαμένειν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκ τοῦ πλαγίου. ὁ μὲν οὖν νότος καὶ βορέας, ἐκ τῶν ἐφ' ἑκάτερα τόπων τῆς τοῦ ἡλίου φορᾶς πνέουσιν· οἱ δὲ ἄλλοι, μᾶλλον ἐκ τοῦ κατ' ἀντικρύ.

λζ Πότερον τὸ πνεῦμα ἀπὸ πηγῆς τινος φέρεται ὥσπερ τὸ ὕδωρ· καὶ ταύτης οὐκ ἔστιν ἀνωτέρω αὐτὸ ἐνεχθῆναι; ἢ οὔ; καὶ πότερον ἀπὸ ἑνὸς σημείου, ἢ ἀπὸ πλείονος τόπου; ἔνια μὲν οὖν ἐστιν ὅμοια ἃ καὶ ἐπὶ τῶν ὑδάτων συμβαίνει γίνεσθαι. τό τε γὰρ ὕδωρ, ὅταν εἰς τὸ κάταντες φέρηται, θᾶττον ῥεῖ, ἢ ὅταν ἐν τῷ ἐπιπέδῳ καὶ ὁμαλῷ λιμνάζῃ. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ πνεύματα. ἐπὶ μὲν γὰρ τοῖς ἄκροις καὶ τοῖς ὑψηλοῖς, ἀεὶ ἐν κινήσει ὁ ἀήρ· ἐν δὲ τοῖς κοίλοις ἠρεμεῖ πολλάκις, καὶ ἄπνοια γίνεται. ἔτι ἐπὶ τοῖς σφόδρα ὑψηλοῖς ὄρεσιν, οὐ γίνεται τὰ πνεύματα, οἷον ἐπὶ τῷ Ἄθῳ, καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς τοιούτοις. σημεῖον δέ· ἃ γὰρ αἱ κα-

ταλεί-

ταλείπωσιν οἱ τῷ προτέρῳ ἔτει θύοντες, εὑρίσκεσθαί φασι δια-
μένοντα τῷ ὑστέρῳ. δῆλον οὖν ὅτι ὥσπερ ἀπὸ πηγῆς τινος, καὶ ἡ τοῦ
πνεύματος φορὰ γίνεται. εἰς δὲ ἄνω οὖν οὐκ ἔτι δύναται διικνεῖσθαι.
διὰ τοῦτο οὖν ἐπὶ τοῖς ὑψηλοῖς τοῦτο συμβαίνει. ὁμοίως δ' ἂν καὶ ἐπὶ
τοῦ ὕδατος εἴη. οὔτε γὰρ ὕδωρ λάβοιεν, οὔτε πνεῦμα ἐξαίσιον ἐν τοῖς
ὑψηλοῖς φαίνεται γίνεσθαι. Διὰ τί ποτε τοῦ μὲν νότου πνέοντος, λη
ἡ θάλαττα κυανέα γίνεται· τοῦ δὲ βορέου, ζοφώδης; ἢ ὅτι ὁ βορέας ἧττον
τὴν θάλατταν ταράττει; τὸ δὲ ἀπακτότερον ἅπαν, μέλαν φαίνεται.

Διὰ τί οἱ νότοι μικροὶ μὲν πνέοντες, οὐ ποιοῦσιν ἐπίνεψιν ἤτοι λθ
συννέφειαν· μεγάλοι δὲ γινόμενοι, ἐπινεφοῦσι; ἢ διότι μικροὶ μὲν
πνέοντες, οὐ δύνανται πολλὰ νέφη ποιεῖν; ὀλίγον οὖν τόπον κατέχου-
σιν. ὅταν δὲ μεγάλοι γίνωνται, πολλὰ ἀπωθοῦσι· διὸ δοκοῦσι μᾶλλον
ἐπινεφεῖν. Διὰ τί ὁ μὲν βορέας ἀρχόμενος, μέγας· λήγων δέ, μ
μικρός· ὁ δὲ νότος, ἀρχόμενος, μικρός· λήγων δέ, μέγας; ἢ ὅτι ὁ μὲν
βορέας, ἐγγὺς ἡμῶν· ὁ δὲ νότος, πόρρω; ὁ μὲν οὖν, ὅταν ἄρξηται, εὐθὺς
παρ' ἡμῖν ἐστι· τοῦ δέ, ἅτε διὰ πολλοῦ χρόνου, ἡ ἀρχὴ διασκεδάννυται,
καὶ πρὸς ἡμᾶς μικρὸν ἀφικνεῖται αὐτῆς τὸ πρῶτον· τῆς δὲ τελευτῆς
τοῦ μέν, αἰσθανόμεθα, τοῦ δέ, ὅλως οὐκ αἰσθανόμεθα. ὥστε εἰκότως
ὁ μέν, ἀσθενής, παυόμενος (ἀσθενὴς γὰρ ἡ τελευτὴ πάντων) ὁ δέ, οὔ.
τῆς γὰρ τελευτῆς οὐκέτι αἰσθανόμεθα αὐτοῦ. Διὰ τί οὗ μὲν μα
κόλποι εἰσί, τροπαῖαι γίνονται· οὗ δὲ ἀναπεπταμένα πελάγη, οὐ γίνονται;
ἢ διότι εἰς μὲν τοὺς κόλπους ῥέον οὐ διασπᾶται τὸ πνεῦμα μᾶλλον,
ἀλλ' ἀθρόον ἐπὶ πολὺ φέρεται; ἐν δὲ τοῖς ἀναπεπταμένοις, ἐξ ἀρ-
χῆς τε αἱ ἀπογέαι εὐθὺς διασπῶνται μᾶλλον· καὶ ὅταν ῥέωσι, ταὐ-
τὸ πάσχουσι, διὰ τὸ πολλαχῇ ἐξεῖναι ὁρμῆσαι. ἔστι γὰρ ἡ τροπαία,
ἀπόγειος ἀνάκλασις. Διὰ τί λέγεται, Ἀρχομένου τε νότου καὶ μβ
λήγοντος βορέαο; ἢ διότι ὁ μὲν βορέας, διὰ τὸ προσκεῖσθαι ἡμᾶς αὐ- „
τῷ, καὶ εἶναι τὴν οἴκησιν πρὸς ἄρκτον, εὐθὺς μέγα πνεῖ; ἅμα γὰρ ἄρ-

χεται καὶ πάρεστι. διὸ ὁ παυόμενος, ἡδὺ πνεῖ. [τότε γὰρ ἀσθενὴς πνεῖ.]
μγ ὁ δὲ νότος, διὰ τὸ πόρρωθεν, ὕστερον μείζων ἀφικνεῖται. Διὰ τί
ἐν τοῖς νοτίοις βαρύτερον ἔχουσι καὶ ἀδυνατώτερον οἱ ἄνθρωποι; ἢ
διότι ἐξ ὀλίγου πολὺ ὑγρὸν γίνεται, διατηκόμενον διὰ τὴν ἀλέαν, καὶ
μδ ἐκ πνεύματος κούφου ὑγρὸν βαρύ· εἶτα ἡ δύναμις ἀτονεῖ; Διὰ
τί ἐν τοῖς βορείοις βρωτικώτεροι ἢ ἐν τοῖς νοτίοις; ἢ διότι ψυχρότε-
με ρα τὰ βόρεια; Διὰ τί ὁ νότος οὐ πνεῖ κατ' αὐτὴν τὴν Αἴγυπτον
τὰ πρὸς θάλατταν, οὐδ' ὅσον ἡμέρας δρόμον καὶ νυκτός· τὰ δὲ ὑπὲρ
Μέμφεως καὶ ἀποσχόντι δρόμον ἡμέρας καὶ νυκτὸς, λαμπρός· καὶ
πρὸς ἑσπέραν οὐ πνεῖ, ὅσον δύο ἡμερῶν καὶ νυκτῶν δρόμον· τὰ δὲ πρὸς
ἕω λίβες πνέουσιν; ἢ διότι κοίλη τὰ κάτω ἡ Αἴγυπτός ἐστι· διὸ ὑπερ-
μϛ πίπτει αὐτῆς; ἄνω δὲ καὶ πόρρω οἱ τόποι ὑψηλότεροι. Διὰ τί
ὁ νότος, ἀρχόμενος μὲν, μικρός ἐστι· λήγων δὲ, μείζων γίνεται· ὁ δὲ βο-
» ρέας, ἀνάπαλιν; διὸ [καὶ] ἡ παροιμία λέγει, - εὖ πλεῖν ἀρχομέ-
» νου τε νότου καὶ λήγοντος βορέαο. ἢ διότι πρὸς ἄρκτον μᾶλλον ἢ
πρὸς μεσημβρίαν οἰκοῦμεν; πνεῖ δὲ ὁ μὲν βορέας, ἀπὸ τῆς ἄρκτου·
ὁ δὲ νότος, ἀπὸ τῆς μεσημβρίας. εἰκότως οὖν ὁ μὲν, ἀρχόμενος [εὐ-
θὺς] σφοδρῶς προσκεῖται τοῖς πλησίον τόποις μᾶλλον, καὶ μετὰ
ταῦτα μεταλλάττει τὸ σφοδρὸν πρὸς ἐκείνους. ὁ δὲ νότος, τοὐναντίον·
ἀρχόμενος μὲν, τοῖς πρὸς μεσημβρίαν οἰκοῦσιν ἔγκειται· ἐπειδὰν δὲ
μζ παραλλάξῃ, τοῖς πρὸς ἄρκτον λαμπρὸς καταπνεῖ. Διὰ τί
» λέγεται, Εἰ δ' ὁ νότος βορέαν προσκαλέσεται, αὐτίκα χειμών; ἢ ὅτι ὁ
νότος τοιοῦτός ἐστιν, οἷος νεφέλας καὶ ὕδωρ πολὺ συναίρειν; ὅταν οὖν
τοιαύτης τῆς καταστάσεως οὔσης ἐπιπνεύσῃ ὁ βορέας, πολλῆς αὐτῷ
» ὕλης ὑπαρχούσης, πήγνυσι, καὶ χειμῶνα ποιεῖ. διὸ λέγεται, Εἰ βορ-
» ρᾶς πηλὸν καταλήψεται, αὐτίκα χειμών. ὁ δὲ πηλὸς, καὶ ὅλως τὰ ὕ-
μη δατα, ὑπὸ τοῦ νότου ἢ μάλιστα, ἢ πλειστάκις γίνεται. Διὰ τί ἐπὶ
μὲν τῷ νότῳ ταχὺ ὁ βορέας, ἐπὶ δὲ τούτου ὁ νότος οὐ ταχὺ ἐπιπί-
πτει;

πολλή; ἢ ὅτι τοῖς μὲν, ἐγγύθεν· τοῖς δὲ, πόρρωθεν ἡ ἄφιξις; ἡ γὰρ οἴκησις πρὸς βορέαν ἡμῶν. Διὰ τί τὰ πνεύματα ψυχρά ἐστιν, ὄντα ἀπὸ τῆς τοῦ θερμοῦ συγκινήσεως; ἢ οὐ πάντως ἡ ὑπὸ τοῦ θερμοῦ κίνησις θερμὴ γίγνεται, ἐὰν μὴ τρόπον τινὰ γίνηται; ἀλλ' ἐὰν μὲν ἀθρόως ἐμπίπτῃ, [καίει αὐτὸ τὸ ἀφιὲν] θερμή· ἐὰν δὲ διὰ στενοῦ καὶ κατὰ μικρὸν, αὐτὴ μὲν θερμή· ὁ δὲ ὑπὸ τούτου κινούμενος ἀὴρ, οἷος ἂν ποτε τυγχάνῃ προϋπάρχων, τοιαύτην καὶ τὴν κίνησιν ἀπετέλεσεν· ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος. φασὶ γὰρ ἐκ τοῦ αὐτοῦ θερμὸν καὶ ψυχρὸν [ἡμᾶς] πνεῖν. τοῦτο δὲ οὐκ ἀληθές· ἀλλὰ τὸ μὲν ἐξιὸν, θερμὸν ἀεί. σημεῖον δὲ τὸ, ἐγγὺς προσαγαγόντι, τοιοῦτον φαίνεσθαι. διαφέρει δὲ καὶ ἡ ἔκπτωσις αὐτοῦ. ἐὰν μὲν γὰρ διὰ πολλοῦ ἀφίωμεν χανόντες, θερμὸν φαίνεται, διὰ τὸ αὐτοῦ αἰσθάνεσθαι· ἐὰν δὲ διὰ στενοῦ θερμότερον γινόμενον, ὠθεῖ τὸν πλησίον ἀέρα, κἀκεῖνος τὸν ἐχόμενον. ψυχροῦ δὲ ὄντος τοῦ ἀέρος, καὶ ἡ κίνησις αὐτοῦ ψυχρὰ γίγνεται. μήποτε δὲ καὶ ἐπὶ τῶν πνευμάτων τὸ αὐτὸ συμβαίνει, καὶ διὰ στενοῦ ἡ πρώτη κίνησις· εἶτ' ἐκεῖνον μὲν διέωσεν, ἕτερος δὲ ἀὴρ ἐπιρρεῖ. διὸ καὶ τοῦ μὲν θέρους, θερμὰ, τοῦ δὲ χειμῶνος, ψυχρὰ τὰ πνεύματα, ὅτι ἐν ἑκατέρῳ τοιοῦτος ὁ ἀὴρ ὁ προϋπάρχων· ἐπεὶ ὅτι γε οὔτε αὐτὸς ὑφ' ἑαυτοῦ κινούμενος ὁ ἀὴρ, οὔτε ὑπὸ τοῦ θερμοῦ κρατούμενος φέρεται ταύτην τὴν φορὰν, δῆλον οὐ μόνον τούτῳ ὅτι θερμαίνει τὰ πνεύματα πλείονος τοῦ θερμοῦ ἐνόντος, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἄνω ἐφέρετο. τὸ γὰρ πῦρ, τοιοῦτον· τὸ δὲ ψυχρὸν, κάτω πέφυκε φέρεσθαι· τὰ δὲ πνεύματα, πλάγια εἰκότως. ἐπεὶ γὰρ τὸ μὲν, ἄνω, τὸ δὲ, κάτω βιάζεται, καὶ οὐδέτερον κρατεῖ, μένειν δὲ οὐχ οἷόν τε, λοξὴν τὴν φορὰν εἰκότως γίνεσθαι. μθ

Διὰ τί οἱ νότοι ἐν τῇ Λιβύῃ ψυχροὶ, ὥσπερ παρ' ἡμῖν οἱ βορέαι; ἢ πρῶτον μὲν, διὰ τὸ ἐγγυτέρω εἶναι ἡμῖν τε κἀκείνοις τὰς ἀρχὰς τῶν πνευμάτων. εἰ γὰρ, ὥσπερ εἴπομεν, διὰ στενοῦ γίγνεται τὰ πνεύματα, τοῖς ἐγγυτέρω ψυχρότερα ἔσται, διὰ τὴν σφοδρότητα τῆς κι- ν

νήσεως. εἰς γὰρ τὸ πόρρω προϊούσης, διαχεῖται. διὸ καὶ παρ' ἡμῖν οἱ βορέαι ψυχροὶ, ὅτι ἐγγυτέρω παντελῶς, καὶ πρὸς τῇ ἄρκτῳ οἰκοῦμεν.

να Διὰ τί οἱ νότοι οἱ ξηροὶ καὶ μὴ ὑδατώδεις, πυρετώδεις; ἢ ὅτι ὑγρότητα θερμὴν ἀλλοτρίαν ἐμποιοῦσι τοῖς σώμασιν; εἰσὶ γὰρ ὑγροὶ καὶ θερμοὶ φύσει. τοῦτο δ' ἐστὶ φύσει πυρετῶδες· ὁ γὰρ πυρετὸς, ὑπὸ ἀμφοτέρων [τούτων] ἐστὶν ὑπερβολῆς. ὅταν μὲν οὖν ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἄνευ ὕδατος πνέωσι, ταύτην τὴν τάξιν· ὅταν δὲ ἅμα τῷ ὕδατι, τὸ ὕδωρ καταψύχει.

νβ Διὰ τί οἱ ἐτησίαι ταύτην δὴ τὴν ὥραν ἀεὶ καὶ τοσοῦτοι πνέουσι; καὶ διὰ τί ληγούσης τῆς ἡμέρας λήγουσι, καὶ τῆς νυκτὸς οὐ πνέουσιν; ἢ τοῦτο μὲν, διὰ τὸ τὴν χιόνα τηκομένην παύεσθαι ὑπὸ τοῦ ἡλίου πρὸς ἑσπέραν καὶ τὴν νύκτα; ὅλως δὲ πνέουσιν, ὅταν ὁ ἥλιος κρατεῖν καὶ λύειν ἄρχηται τὸν πρὸς βορέαν πάγον. ἀρχομένου μὲν οὖν, οἱ πρόδρομοι· ἤδη δὲ λυομένου, οἱ ἐτησίαι.

νγ Διὰ τί ὁ ζέφυρος λειότατός τε τῶν ἀνέμων καὶ ψυχρότατος· καὶ δύο ὥρας πνεῖ μάλιστα, ἔαρ τε καὶ μετόπωρον· καὶ πρὸς ἑσπέραν τῆς ἡμέρας, καὶ ἐπὶ τὴν γῆν μάλιστα; ἢ ψυχρὸς μὲν, διὰ τὸ πνεῖν ἀπὸ τῆς θαλάττης καὶ [διὰ] πεδίων ἀναπεπταμένων; ἧττον μὲν οὖν ψυχρὸς τοῦ βορέου, διὰ τὸ ἀφ' ὕδατος πνεῖν ματουμένου καὶ μὴ χιόνος πνεῖν. ψυχρὸς δὲ, διὰ τὸ μετὰ χειμῶνα, ἄρτι τοῦ ἡλίου κρατοῦντος, πνεῖν. καὶ μετόπωρον, ὅτι οὐκέτι κρατεῖ ὁ ἥλιος· οὐ γὰρ ὥσπερ ἐν γῇ ὑπομένει τὴν ὕλην, ἀλλὰ πλανᾶται, διὰ τὸ ἐφ' ὑγροῦ βεβηκέναι. καὶ ὁμαλὸς διὰ τὸ αὐτό· οὐ γὰρ ἀπὸ ὀρέων πνεῖ, οὐδὲ βίᾳ τηκομένου, ἀλλὰ ῥᾳδίως ὥσπερ δι' αὐλῶνος ῥέων. τὰ μὲν γὰρ πρὸς βορέαν καὶ νότον, ὀρεινά· [τὰ] πρὸς ἑσπέραν δὲ, οὔτε ὄρος, οὔτε γῆ ἐστιν, ἀλλὰ τὸ Ἀτλαντικὸν πέλαγος· ὥστε ἐπὶ τῆς γῆς φέρεται. καὶ πρὸς ἑσπέραν δὲ τῆς ἡμέρας πνεῖ, διὰ τὸν τόπον· τότε γὰρ ὁ ἥλιος πλησιάζει τῷ τόπῳ. καὶ τῆς νυκτὸς παύεται, διὰ τὸ ἐκλείπειν τὴν τοῦ ἡλίου κίνησιν.

νδ Διὰ τί ὅταν ὁ εὖρος πνεῖ, μείζω φαίνεται τὰ πάντα; ἢ ὅτι ζοφωδέστατον τὸν ἀέρα ποιεῖ;

ποιεῖ; Διὰ τί τὸν μὲν χειμῶνα, περὶ ἀπὸ τῆς ἕω τὰ πνεύμα- νε
τα πνεῖ· τὸ δὲ θέρος, δείλης, καὶ ἀπὸ δυσμῶν ἡλίου; ἢ ὅτι ἃ ἡμῖν συμ-
βαίνει τοῦ θέρους, ταῦτα τοῦ χειμῶνος τοῖς τὸ ἐναντίον τῆς γῆς ἡμισφαί-
ριον οἰκοῦσιν; ἡμῖν δὲ τοῦ χειμῶνος περὶ καὶ ἀφ' ἕω τὰ πνεύματα
πνεῖ, διὰ τὸ τὸν ἀέρα καθυγρὸν ἐν τῇ νυκτὶ διακρίνεσθαι, καὶ κι-
νεῖσθαι τὸ περὶ ὑπὸ τοῦ ἡλίου, καὶ πρῶτον τὸν ἔγγιστα τοῦ ἡλίου. ποιεῖ δὲ
τοῦτο ὁ ἥλιος καὶ περὶ [τῆς] ἀνατολῆς· διὸ αὖραι οὐχ ἧττον περὶ ἀνα-
τολῆς πνέουσιν. ἐπεὶ οὖν καὶ ἐφ' ἑαυτὸν ἕλκει ὁ ἥλιος τὰ ὑγρὰ, καὶ κινεῖ
περὶ ἀνατολῆς τοῦ χειμῶνος ὑγρὸν ὄντα τὸν παρ' ἡμῖν ἀέρα, δῆλον ὡς
καὶ ἐφ' ἑαυτὸν ἀνέλκει, ὢν ἐν τῷ κάτω ἡμισφαιρίῳ, καὶ δείλη ἐκεί-
νοις ὃ ἡμῖν ἐστιν ὄρθρος. ὥστε συμβαίνει αὐτὸν ὑπὸ τοῦ ἡλίου περὶ ἀ-
νατολῆς παρ' ἡμῶν ἐφ' ἑαυτὸν ἑλκόμενον ἀέρα, τοῦτον τοῖς κάτω
γίνεσθαι ζέφυρον, καὶ δείλης πνεῖν. ὃ δὲ ἐν τῷ παρ' ἡμῖν χειμῶνι, τῆς
ἕω ἐκείνοις συμβαίνει· ὃ δὲ ἐν τῷ θέρει, τῆς δείλης ἡμῖν. ὅτε γὰρ παρ'
ἡμῖν θέρος, ἐκεῖ χειμών ἐστι· καὶ ἡμετέρα δείλη, ἐκείνοις ὄρθρος· καθ'
ἣν ἐκείνοις μὲν, αὔρας δὲ ἑώας συμβαίνει πνεῖν· ἡμῖν δὲ, ζεφύρους,
διὰ ταὐτὰ τοῖς προειρημένοις. τοῦ δὲ θέρους καὶ ἑῷαι μὲν οὐ πνέου-
σιν, ὅτι εἰς ξηρότερον ἔτι τὸν παρ' ἡμῖν ἀέρα ὁ ἥλιος ἀνατέλλει, διὰ τὸ
ὀλίγον χρόνον αὐτοῦ ἀπογεγονέναι. ζέφυροι δὲ οὐ πνέουσι δείλης τοῦ
χειμῶνος· ὅτι οὐδὲ ἐν τῷ κάτω ἡμισφαιρίῳ ἑῷοι ταύτην τὴν ὥραν,
διὰ τὰ προειρημένα. ὅθεν ὁ ἥλιος ἐφ' ἑαυτὸν ἕλκων τὰ ὑγρὰ, παρ'
ἡμῖν ζέφυρον ποιεῖ. Διὰ τί ὁ ζέφυρος εὐδιεινὸς καὶ ἥδιστος δοκεῖ νϛ
εἶναι τῶν ἀνέμων; ἢ ὅτι ἐν μεθορίῳ ἐστὶ τῶν ψυχρῶν καὶ θερμῶν πνευ-
μάτων; γειτνιῶν δὲ ἀμφοῖν, τῆς δυνάμεως αὐτῶν κοινωνεῖ· διὸ εὔκρα-
τός ἐστιν. ὁ δὲ ἀπηλιώτης ἧττον κοινωνεῖ, ὢν ἐν τῷ μέσῳ τῶν αὐτῶν.
ἀπηλιώτης μὲν γὰρ πνέων, τὰ πρὸς νότον πνεύματα κινεῖ· (ἐνταῦ-
θα γὰρ ἡ μετάβασις αὐτοῦ ἐστι) κινῶν δὲ, οὐ μίγνυται αὖθις. ὁ δὲ ζέφυ-
ρος καὶ κινεῖται ὑπὸ τῶν νότων, καὶ πνέων κινεῖ τὰ βόρεια. τελευτᾷ

γὰρ ἐνταῦθα ἡ περίοδος τῶν πνευμάτων. διὸ τὴν μὲν τοῦ τελευτὴν, τοῦ
νζ δὲ τοῦ ἀρχὴν ἔχων ἐν ἑαυτῷ, δικαίως ἡδὺς ἐστὶ καὶ δοκεῖ εἶναι. Διὰ
τί ἄλλοις ἄλλοι τῶν ἀνέμων ὑέτιοι; οἷον, ἐν μὲν τῇ Ἀττικῇ καὶ ταῖς νήσοις, ὁ
Ἑλλησποντίας· ἐν Ἑλλησπόντῳ δὲ, ὁ βορέας, καὶ ἐν Κυρήνῃ· περὶ δὲ
Λέσβον, νότος; ἢ ὅπου ἂν ἄθροισις νεφῶν, ἐνταῦθα ὕδωρ; ἐνταῦ-
θα γὰρ ἡ πύκνωσις ἀθροίζεται, ὅπου ἂν προσκαθίζεσθαι ἔχοι. διὸ
καὶ ἐν τοῖς ὄρεσι μᾶλλον ὕει, [ἢ ὅπου ἂν τὸ πλῆθος ὑπερεξάγειν δύνη-
ται· περικαταλαμβανόμενον γὰρ, πυκνοῦται· δεῖ δὲ τοῦτο γενέσθαι. καὶ
ἐν ταῖς εὐδίαις μᾶλλον ὕει.] ἐν Ἑλλησπόντῳ μὲν οὖν ἄνωθεν ὁ βο-
ρέας πολλὰ συνωθεῖ νέφη· πρὸς δὲ τὴν Ἀττικὴν καὶ τὰς νήσους, ὁ Ἑλ-
λησποντίας, ὥσπερ ὕλην ἔχων. καὶ γὰρ περιίσταται τὰ πολλὰ ἐκ τοῦ βο-
ρέου. περὶ δὲ Λέσβον, ὁ εὖρος καὶ ὁ νότος, ἐκ τοῦ πελάγους φέροντες,
πολλὰ νέφη προσβάλλει τῇ χώρᾳ. τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλ-
νη „λων. Διὰ τί λέγεται, Μή ποτ' ἀπ' ἠπείροιο δείσῃς, ἀλλ' ἀπὸ
„ πόντου Χειμῶνας· θέρεος δὲ, ἀπ' ἠπείροιο μελαίνης; ἢ διότι τοῦ μὲν
χειμῶνος, ἡ θάλαττα θερμοτέρα; ὥστε εἴ τις συνέστη, δῆλον ὅτι ἀπ'
ἀρχῆς ἰσχυρᾶς συνέστηκεν· ἐλύθη γὰρ ἂν, διὰ τὸ ἀλεεινὸν εἶναι τὸν τό-
πον. τοῦ δὲ θέρους, ἡ μὲν θάλαττα, ψυχρὰ, καὶ τὰ πόντια πνεύματα·
ἡ δὲ γῆ, θερμή. ὥστε εἴ τι ἀπὸ τῆς γῆς φέρεται, διὰ μείζονος ἀρχῆς
νθ συνέστη. διελύθη γὰρ ἂν, εἰ ἀσθενὲς ἦν. Διὰ τί ἐν τῇ Ἀρκαδίᾳ
ὑψηλῇ οὔσῃ, τὰ μὲν πνεύματα οὐθὲν ψυχρότερα τῶν παρὰ τοῖς ἄλ-
λοις· ὅταν δὲ νηνεμία ᾖ καὶ ἐπινέφελα, ψυχρά, ὥσπερ ἐν τοῖς ὁμα-
λέσι τοῖς ἑλώδεσιν; [ἢ ὅτι καὶ ἡ Ἀρκαδία ὁμοία γίνεται τοῖς ἑλώδεσιν;]
οὐ γὰρ ἔχει ἐξόδους τοῖς ὕδασιν εἰς θάλατταν· διὸ καὶ βάραθρα πολ-
λὰ αὐτόθι ἐστίν. ὅταν μὲν οὖν ᾖ ἄνεμος, ἀπορριπίζει τὴν ἐκ τῆς γῆς
ἀναθυμίασιν, οὖσαν ψυχράν· (αὐτὰ δὲ τὰ πνεύματα, οὐ ψυχρά,
διὰ τὸ ἀπὸ τῆς θαλάττης προσβάλλειν) ἐν δὲ ταῖς νηνεμίαις ἀ-
νιοῦσα ἡ ἀτμὶς ἀπὸ τοῦ ἐμμένοντος ὕδατος, ποιεῖ τὸ ψῦχος.

Διὰ

Διὰ τί ἐὰν ἕωθεν πνεῖν ἄρξηται, διημερεύει μᾶλλον; ἢ διότι ἀρ- ξ
χομένου τοῦ ἡλίου σφοδροτάτη ἡ φορά· διὸ ἐκτείνεται τοιαύτη οὖσα;
σημεῖον δέ, ὅτι ἰσχυρὰ ἡ σύστασις. Διὰ τί Βορέας τὴν ἡμέραν μὲν ξα
λαμπρός, τὴν δὲ νύκτα πίπτει; ἢ διότι γίνεται ἀπὸ πεπηγότος ὕδατος,
ὅταν ἀναθυμιᾶται διὰ τὸν ἥλιον; πίπτει δὲ νυκτός, ὅτι οὐχ ἡ αὐτὴ
γένεσις, ἀλλὰ τοὐναντίον ποιεῖ. τὰς γὰρ νύκτας ἐκπνεῖ, τὰς δὲ ἡμέρας
ἧττον. Διὰ τί τὰ ἀράχνια τὰ πολλὰ ὅταν φέρηται, πνεύμα- ξβ
τός ἐστι σημεῖα; πότερον ὅτι ἐργάζεται ὁ ἀράχνης ἐν ταῖς εὐδίαις;
φέρεται δέ, διὰ τὸ ψυχόμενον τὸν ἀέρα, συνιέναι πρὸς τὴν γῆν·
τὸ δὲ ψύχεσθαι, ἀρχὴ χειμῶνος. σημεῖον οὖν ἡ φορὰ τῶν ἀραχνίων.
ἢ ὅτι μετὰ τὰ ὕδατα καὶ τοὺς χειμῶνας γίνεται τῶν ἀραχνίων [ἀθρόα]
ἡ φορά, ἐν ταῖς εὐδίαις ἐργαζομένων, διὰ τὸ ἐν τῷ χειμῶνι μὴ
φαίνεσθαι; δύσριγον γὰρ τόδε. καὶ φερόμενοι ὑπὸ τοῦ πνεύμα-
τος πολὺ ἐκπηνίζονται. μετὰ δὲ τὰ ὕδατα, εἴωθε πνεῦμα γίνεσθαι
ὡς τὰ πολλά. Διὰ τί οἱ βορέαι μεγάλοι τοῦ χειμῶνος ἐν τοῖς ξγ
ψυχροῖς τόποις ἐπινέφελοι, ἔξω δὲ αἴθριοι; ἢ ὅτι ἅμα ψυχροί εἰσι
καὶ μεγάλοι; ἐγγὺς δέ, μᾶλλον ψυχροί. ὥστε φθάνουσι πηγνῦντες,
πρὶν ἀπῶσαι τὰ νέφη· ὅταν δὲ παγῇ, μένουσι διὰ βάρος. ἔξω δὲ τῷ
μεγέθει ἐργάζονται μᾶλλον, ἢ τῷ ψυχρῷ.

Ὅσα περὶ φόβον καὶ ἀνδρείαν. κζ.

Διὰ τί οἱ φοβούμενοι τρέμουσιν; ἢ διὰ τὴν κατάψυξιν; ἐκλείπει α
γὰρ τὸ θερμόν, καὶ συστέλλεται. διὸ καὶ αἱ κοιλίαι λύονται τοῖς πολλοῖς.

Διὰ τί οὖν καὶ διψῶσιν ἔνιοι, καθάπερ οἱ μέλλοντες κολάζε- β
σθαι; οὐ γὰρ ἔδει καταψυχομένων; ἢ οὐκ ἐν ταὐτῷ τόπῳ ἡ κα-
τάψυξις καὶ ἡ θερμότης· ἀλλ' ἡ μέν, ἐν τῷ ἐπιπολῆς, ἔνθεν ἐκλεί-
πει τὸ θερμόν· ἡ δέ, ἐν τῷ ἐντός· ὥστε ἐκθερμαίνει; σημεῖον δὲ καὶ τὸ
λύεσθαι τὰς κοιλίας. ἀναξηραινομένου δὲ τοῦ κυρίου τόπου, τὸ δίψος.

ὅμοιον δὲ ἔοικεν, ὥσπερ τοῖς ἠπιαλοῦσιν, οἳ ἅμα τῷ ῥιγοῦν διψῶσιν. γ οὐδὲ γὰρ ὁ αὐτὸς οὐδ᾽ ἐκεῖ τόπος ψύχεται καὶ θερμαίνεται. Διὰ τί ἐν μὲν τοῖς θυμοῖς εἰς τὸ ἐντὸς ἀθροιζομένου τοῦ θερμοῦ, διάθερμοι καὶ θαρραλέοι· ἐν δὲ τοῖς φόβοις, ἀνάπαλιν; ἢ οὐκ εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, ἀλλὰ τοῖς μὲν ὀργιζομένοις περὶ τὴν καρδίαν· διὸ καὶ θαρρητικοί, καὶ ἐν ἐρυθήματι, καὶ πνεύματος πλήρεις, ἄνω τῆς φορᾶς οὔσης· τοῖς δὲ φοβουμένοις, κάτω συμφευγόντων τοῦ αἵματος καὶ τοῦ θερμοῦ· διὸ καὶ ἡ λύσις τῶν κοιλιῶν· ἐπεὶ καὶ ἡ τῆς καρδίας πήδησις οὐχ ὁμοία, ἀλλὰ τοῖς μέν, ὡς ἂν διὰ τὴν ἔκλειψιν, πυκνὴ καὶ νυγματώδης· τοῖς δέ, ὡς ἂν ἀθροιζομένου πλείονος θερμοῦ. διὸ καὶ τὸ ἀναζεῖν, καὶ τὸ ὀρίνεσθαι τὸν θυμὸν καὶ ταράττεσθαι, καὶ ὅσα τοιαῦτα λέγουσιν, οὐ κακῶς, ἀλλ᾽ οἰκείως. ἆρ᾽ οὖν καὶ διὰ τοῦτο τὸ δίψος; ἐπεὶ τό γε ξηρὸν πτύειν καὶ ὁ σαυσαρισμός, καὶ τὰ τοιαῦτα, γίνεται διὰ τὴν ἀναφορὰν τοῦ πνεύματος ἅμα καὶ θερμοῦ. καὶ τὸ δίψος δὲ δῆλον ὡς ἐκθερμαινομένου τοῦ σώματος. πῶς οὖν ὁ αὐτὸς τόπος ἀναξηραίνεται ἄμφω, ᾧ διψῶμεν, καὶ τῷ φοβουμένῳ καὶ τῷ ὀργιζομένῳ; ὁ δὲ φόβος ὅτι διψητικόν, καὶ οἱ ἐν ταῖς στρατιαῖς δηλοῦσιν. οὐδαμοῦ γὰρ οὕτω διψῶσι. καὶ οἱ ἀγωνιῶντες δὲ σφόδρα· διὸ καὶ διακλύζονται καὶ ἐπιρροφοῦσι, καθάπερ Παρμένων ὁ ὑποκριτής. ἢ τούτοις μὲν οὐκ ἔστι δίψος, ἀλλὰ ξηρότης πεφευγότος τοῦ αἵματος· ὅθεν καὶ ὠχροί; σημεῖον δέ, τὸ μὴ πίνειν πολύ, ἀλλὰ καὶ βρεχθίσαι. οἱ δ᾽ ἐν ταῖς στρατιαῖς, μετὰ πόνου. διὸ διψῶσι καὶ οἱ μέλλοντες κολάζεσθαι. καὶ οὐθὲν ἄτοπον. ἐν δὲ τοῖς πολεμικοῖς ἔνιοι καὶ τῶν ἀνδρείων, ὅταν διασκευασθῶσι, καὶ τρέμουσιν οὐκ ἐξεστηκότες, ἀλλὰ θαρροῦντες· ὧν εἰώθασι μαστιγοῦν τὸ σῶμα πλατεῖ νάρθηκι· εἰ δὲ μή, ταῖς χερσὶν ἀναθερμανθέντες. ἔοικε δὴ διὰ τὴν ὀξύτητα καὶ τὴν φορὰν τοῦ θερμοῦ, ἀνωμαλία τις εἶναι περὶ τὸ σῶμα ταραχώδης.

δ Διὰ τί οἱ ἀνδρεῖοι ὡς ἐπιτοπολὺ φίλοινοι; ἢ ὅτι οἱ ἀνδρεῖοι θερμοί; ἡ δὲ θερμότης, περὶ τὰ στήθη. ἐνταῦθα γὰρ καὶ ὁ φόβος

βος φαίνεται), γινόμενος καταψῦξίς τις. ὥστε περὶ τὴν καρδίαν ἧττον μὲν μένει, τοῖς δὲ πηδᾷ ψυχομένη. ὅσοι οὖν τὸν πνεύμονα ἔχουσιν ἔναιμον, θερμὸν ἔχουσι τοῦτον ὥσπερ οἰνωμένοι· ὥστε οὐ ψύχει ἡ φαντασία τοῦ δεινοῦ. οἱ δὲ τοιοῦτοι, καὶ φιλοπόται. ἥ τε γὰρ τοῦ ποτοῦ ἐπιθυμία, διὰ τὴν τούτου τοῦ μορίου θερμότητά ἐστιν, (εἴρηται δὲ περὶ αὐτοῦ ἐν ἄλλοις) καὶ τοῦ παυστικοῦ ἡ ἐπιθυμία. ὁ δὲ οἶνος, θερμὸς μὲν τὴν φύσιν, παύει δὲ τὴν δίψαν μᾶλλον τοῦ ὕδατος· καὶ μάλιστα τῶν αὐτῶν· δι᾽ ἣν αἰτίαν, εἴρηται ἐν ἄλλοις. διὸ καὶ οἱ ἐν τῇ περιπνευμονίᾳ, καὶ οἱ μαινόμενοι, ἀμφότεροι ἐπιθυμοῦσιν οἴνου. καίτοι τῶν μὲν, διὰ τὴν θερμασίαν, θερμὸς ὁ πνεύμων· τῶν δὲ, διὰ τὴν ταραχήν. ἐπεὶ οὖν οἱ αὐτοὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τῷ γένει διψητικοὶ καὶ ἀνδρεῖοι, οἴνου δὲ οἱ διψητικοὶ ἐπιθυμητικοὶ, οἱ δὲ τοιοῦτοι φιλοπόται, ἀναγκαῖον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ παρακολουθεῖν ἀλλήλοις τὰς φύσεις. διὸ καὶ οἱ οἰνωμένοι, ἀνδρειότεροι τῶν μή. Διὰ τί μάλιστα τὴν ἀνδρείαν τιμῶσιν αἱ ε
πόλεις, οὐ βελτίστην οὖσαν τῶν ἀρετῶν; ἢ ὅτι διατελοῦσιν ἢ πολεμοῦντες, ἢ πολεμούμενοι; αὕτη δὲ, ἐν ἀμφοῖν [χρησιμωτάτη ἐστί.] τιμῶσι δὲ οὐ τὰ βέλτιστα, ἀλλὰ τὰ αὑτοῖς βέλτιστα. Διὰ τί οἱ φο- ,, ϛ
βούμενοι μάλιστα τρέμουσι τὴν φωνὴν καὶ χεῖρας, καὶ τὸ κάτω χεῖλος; ἢ διότι ἔκλειψίς ἐστι τὸ πάθος θερμοῦ ἐκ τῶν ἄνω τόπων· διὸ καὶ ὠχριῶσι; διὰ μὲν οὖν τοῦτο ἐκ τοῦ στήθους ἡ φωνὴ τρέμει, ψυχομένου ᾧ κινεῖται. ὁμοίως δὲ καὶ αἱ χεῖρες· ἐκ τοῦ στήθους γὰρ ἤρτηνται. τὸ δὲ κάτω χεῖλος, ἀλλ᾽ οὐ τὸ ἄνωθεν, [κάτω] κρέμαται ἢ ῥέπει· (τὸ δὲ κάτωθεν ἄνω, παρὰ φύσιν) ἀλλ᾽ ὑπὸ τοῦ θερμοῦ ἄνω ἠρεμεῖ· οὗ ὑφαιρουμένου, διὰ τὸ ψύχεσθαι τρέμει. καὶ ἐν τοῖς θυμοῖς δὲ διὰ τὸ αὐτὸ ἀποκρεμάννυται τὸ χεῖλος. δῆλον δὲ ἐπὶ τῶν παιδίων. συνωθεῖ γὰρ εἰς τὴν καρδίαν τὸ θερμόν. Διὰ τί οἱ φοβούμενοι μάλιστα ζ
τρέμουσι τὴν φωνὴν καὶ χεῖρας, καὶ τὸ κάτω χεῖλος; ἢ διότι ἐκ τούτου τοῦ τόπου ἐκλείπει τὸ θερμὸν ἐν ᾧ ἡ φωνή; τὸ δὲ χεῖλος καὶ τὰς

χεῖρας, ὅτι εὐκινητότατα καὶ ἥκιστα ἔναιμα. καὶ προΐενται μὲν τὴν χολήν, συσπῶσι δὲ καὶ τὰ αἰδοῖα· προΐενται μέν, διὰ τὸ συντήκειν τὸ καταβαῖνον θερμόν· ἀνασπῶσι δέ, ὅτι ἔξωθεν φόβος. εἰς τοὐναντίον οὖν ἡ φυγή.

η Διὰ τί οἱ φοβούμενοι καὶ ῥιγῶσι καὶ διψῶσι; ταῦτα δὲ ἐναντία τὰ πάθη. ἢ ῥιγοῦσι μέν, ψυχόμενοι· διψῶσι δέ, θερμαινόμενοι; διότι ἐν τῷ φοβεῖσθαι, τὸ θερμὸν ἐκλείπει, καὶ τὸ ὑγρὸν ἐκ τῶν ἄνω τόπων. δηλοῖ δὲ τὸ χρῶμα καὶ αἱ κοιλίαι. τὸ μὲν γὰρ πρόσωπον, ὠχρόν· αἱ δὲ κοιλίαι, [ἐνίοτε] λύονται. διὰ μὲν [οὖν] τὸ ἐκλείπειν τὸ θερμὸν ἐκ τῶν ἄνωθεν, ὁ ῥῖγος γίγνεται· διὰ δὲ τὸ ὑγρόν, ἡ δίψα.

θ Διὰ τί τοῦ τε φόβου λύπης τινὸς ὄντος καὶ τῆς ἀλγηδόνος, οἱ μὲν ἀλγοῦντες, ἀναβοῶσιν· οἱ δὲ φοβούμενοι, σιωπῶσιν; ἢ οἱ μὲν ἀλγοῦντες, κατέχουσι τὸ πνεῦμα· (διὸ ἀθρόον ἐξιόν, μετὰ φωνῆς ἐξέρχεται) τῶν δὲ φοβουμένων, κατέψυκται τὸ σῶμα, καὶ τὸ θερμὸν κάτω ἐνήνεκται, ὃ ποιεῖ πνεύματα. ᾗ οὖν ἐνήνεκται μάλιστα, ἐνταῦθα καὶ ποιεῖ αὐτά. διὸ καὶ ἀποψοφοῦσιν οἱ φοβούμενοι. ἡ δὲ φωνή ἐστι φορὰ πνεύματος, ἄνω πως καὶ διὰ τόνον γινομένη. τοῦ δὲ τοὺς ἀλγοῦντας κατέχειν τὸ πνεῦμα, αἴτιον, ὅτι ταῖς ἐνυπαρχούσαις ἡμῖν βοηθείαις φύσει, εὐθὺ πάσχοντες, ἄνευ λογισμοῦ χρώμεθα, καθάπερ καὶ τὰ ἄλλα ζῷα· τὰ μὲν γὰρ κέρασι, τὰ δὲ ὀδοῦσι, τὰ δὲ ὄνυξιν ἀμύνεται. πρὸς δὲ τὰ ἀλγήματα πάντα ἢ τὰ πλεῖστα, βοηθεῖ ἡ θερμότης· ὃ ποιεῖ ὁ κατέχων τὸ πνεῦμα. θερμαίνει γὰρ καὶ ἐκπέττει τὸ ἄλγημα, συστέλλων ἐντὸς τὸ θερμὸν τῷ πνεύματι.

ι Διὰ τί τοῖς φοβουμένοις αἱ κοιλίαι λύονται, καὶ οὐρητιῶσιν; ἢ τὸ θερμὸν τὸ ἐν ἡμῖν ἐστιν ὥσπερ ζῷον; τοῦτ' οὖν φεύγει ὅτε ἂν φοβηθῇ. ἔξωθεν οὖν γινομένων τῶν τε ὑπὸ τῆς ἀγωνίας φόβων καὶ τῶν τοιούτων, καὶ ἐκ τῶν ἄνωθεν εἰς τὰ κάτω, καὶ ἐκ τῶν ἐπιπολῆς εἰς τὰ ἐντός. ἐκθερμαινόμενοι δὲ οἱ περὶ τὴν κοιλίαν τόποι, καὶ τὴν κύστιν διαλύονται, καὶ ποιοῦσιν αὐτὰς εὐτρεπεῖς. καὶ γὰρ τὰ ἄλυσα καὶ τὰ ἀψίνθια, καὶ ὅσα οὐρητικά,

θερ-

θερμαντικά. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ πρὸς τὴν κοιλίαν φάρμακα, τὰ κάτω θερμαντικώτερα· καὶ τὰ μὲν τῶν εἰσενεχθέντων μόνον λυτικά· τὰ δὲ, καὶ ἑτέραν σύντηξιν ποιεῖ· οἷον τὸ σκόροδον εἰς τὸ οὖρον. τὸ αὐτὸ δὴ τοῖς τοιούτοις, ἡ ἐκ τῆς ἐπιπολῆς θερμασία εἰς τούτους τοὺς τόπους συνιοῦσα δρᾷ.

ια Διὰ τί οἱ φοβούμενοι συσπῶσι τὰ αἰδοῖα; εἰκὸς γὰρ ἦν τοὐναντίον, εἰς τοῦτον τὸν τόπον τοῦ θερμοῦ ἀθροιζομένου τῶν φοβουμένων, λύεσθαι αὐτά. ἢ οἱ φοβούμενοι σχεδὸν ἅπαντες ὥσπερ ῥιγοῦντές εἰσιν; ἐκλελοιπότος οὖν ἐκ τῆς ἐπιπολῆς τοῦ θερμοῦ, συσπῶσι. διὸ καὶ βομβυλιάζουσιν οἱ δεινῶς δεδιότες. δοκεῖ δὲ συσπᾶν τὸ ἐπιπολῆς καὶ τὸ δέρμα τῶν ῥιγούντων, ἅτε τοῦ θερμοῦ ἐκκεκριμένου· διὸ καὶ φρίττουσι. συσπᾶται δὲ καὶ ἡ ὀσχέα τοῦ αἰδοίου ἄνω, καὶ συνεφέλκονται καὶ οἱ ὄρχεις αὐτοῖς συστελλομένων. θᾶττον δὲ φαίνεται ἐπὶ τῶν ἀφροδισίων. ὁ γὰρ φόβος ἐκκρίνει, καὶ πολλοῖς τῶν ἀγωνιώντων καὶ τῶν περιφόβων συγκινεῖ ἡ τῆς γονῆς πρόεσις.

Ὅσα περὶ σωφροσύνην καὶ ἀκολασίαν, καὶ ἐγκράτειαν καὶ ἀκρασίαν. κη.

α Διὰ τί ἔνιοι κάμνουσιν, ὅταν ἐθισθέντες ἀκολάστως ζῆν, μὴ ἀκολάστως διαιτῶνται; οἷον Διονύσιος ὁ τύραννος, ἐπεὶ ἐν [τῇ] πολιορκίᾳ ἐπαύσατο πίνων ὀλίγον τινὰ χρόνον, εὐθὺς ἐφθισίασεν, ἕως πάλιν εἰς τὴν μέθην μετέβαλεν. ἢ μέγα μέν τι καὶ τὸ ἔθος ἐστὶν ἑκάστοις; φύσις γὰρ ἤδη γίγνεται. καθάπερ οὖν εἰ ἰχθὺς ἐν ἀέρι, ἢ ἄνθρωπος ἐν ὕδατι διατελοῖ, φαύλως ἂν ἴσχοι· οὕτω καὶ οἱ τὰ ἔθη μεταβάλλοντες, χαλεπῶς ἀπαλλάττουσι· καὶ τὸ πάλιν εἰς τὰ εἰωθότα ἐλθεῖν, σωτηρία γίνεται αὐτοῖς, ὥσπερ εἰς φύσεως κατάστασιν. ἔτι δὲ καὶ συντηκτικοὶ γίνονται, εἰωθότες τροφῇ χρῆσθαι δαψιλεῖ τῇ ἡδείᾳ. μὴ λαμβάνοντες γὰρ τὴν εἰωθυῖαν, ὥσπερ ὅλως μὴ λαμβάνοντες διατίθενται. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ περιττώματα τρο-

φῇ μεμιγμένα πολλῇ, ἀφανίζεται. αὐτὰ δὲ ἐπιπολάζει μόνα ὄν-
τα, καὶ φέρεται εἰς ὄμματα ἢ πνεύμονα. προσενεγκαμένοις δὲ τρο-
φὴν, κατακεραννύμενα, ὑδαρῆ γίνεται καὶ ἀβλαβῆ. γίνεται δὲ τοῖς ἀκο-
λάστως ζῶσι πλείω τὰ περιττώματα, ἅτε τινὸς λήξασι τοῦ εἰωθό-
τος βίου, διὰ τὸ πολλὴν ἀκαταχώριστον ἐν αὐτοῖς ὕλην ὑπάρχειν
ἐκ τοῦ προτέρου βίου· ἧς τηκομένης ὑπὸ τοῦ συμφύτου θερμοῦ,
καθάπερ χιόνος πολλῆς, ῥεύματα ἀθρόα συμβαίνει γίνεσθαι.

β Διὰ τί κατὰ μόνας δύο αἰσθήσεις, ἀκρατεῖς λέγομεν, οἷον ἁφὴν καὶ
γεῦσιν; ἢ διὰ τὰς ἀπὸ τούτων γινομένας ἡδονὰς κοινὰς εἶναι ἡμῖν
καὶ τοῖς ἄλλοις ζῴοις; ἅτε οὖν κοιναὶ οὖσαι, ἀτιμόταταί εἰσι. διὸ καὶ μά-
λιστα, ἢ μόναι ἐπονείδιστοί εἰσιν. ὥστε τὸν ὑπὸ τούτων ἡττώμενον, ψέ-
γομεν, καὶ ἀκρατῆ καὶ ἀκόλαστον εἶναι φαμὲν, διὰ τὸ ὑπὸ τῶν χει-
γ ρίστων ἡδονῶν ἡττᾶσθαι. Διὰ τί ἀκρατεῖς λέγονται κατὰ τὰς ἐπι-
θυμίας μόνον, οὔσης τῆς ἀκρασίας καὶ περὶ τὴν ὀργήν; ἢ ὅτι ἀκρατὴς
μέν ἐστιν, ὁ παρὰ τὸν λόγον τι πράττων· καὶ ἀκρασία, ἡ παρὰ τὸν λό-
γον ἀγωγή; εἰσὶ δὲ αἱ μὲν ἐπιθυμίαι, (ὡς ἐπίπαν εἰπεῖν) παρὰ τὸν
λόγον· αἱ δὲ ὀργαὶ, μετὰ λόγου, οὐχ ὡς κελεύσαντος τοῦ λόγου, ἀλλ'
δ ὡς δηλώσαντος τὸν προπηλακισμὸν, ἢ τὴν αἰτίαν. Διὰ τί τὴν
μὲν ἐγκράτειαν καὶ τὴν σωφροσύνην, ἐπὶ τῶν νέων καὶ πλουσίων
μάλιστα ἐξετάζομεν· τὴν δὲ δικαιοσύνην, ἐπὶ τῶν πενήτων; ἢ ὅτι
οὗ μάλιστα δεῖταί τις, εἰ τούτου ἀπέχεται, μᾶλλον θαυμάζοιτ' ἂν ἢ
τῶν ἐναντίων; ὁ μὲν οὖν πένης, εὐπορίας δεῖται· ὁ δὲ νέος καὶ πλού-
ε σιος, ἀπολαύσεως. Διὰ τί ἧττον ἀνέχονται διψῶντες ἢ πεινῶν-
τες; πότερον ὅτι λυπηρότερον. σημεῖον δὲ τοῦ λυπηροτέρου, ὅτι ἥ-
διον τὸ διψῶντα πιεῖν, ἢ πεινῶντα φαγεῖν. τὸ δὲ ἐναντίον τῷ ἡδεῖ, λυ-
πηρότερον. ἢ διότι μᾶλλον δεῖται τὸ θερμὸν τοῦ ὑγροῦ, ἢ τὸ ξηροῦ ᾧ
ζῶμεν; ἢ ὅτι δυοῖν ἡ δίψα ἐπιθυμία, ποτοῦ καὶ τροφῆς· ἡ δὲ πεῖνα,
ς ἑνὸς μόνου, τροφῆς; Διὰ τί ἧττον καρτεροῦμεν διψῶντες ἢ πει-
νῶντες;

νῶντες; ἢ διότι λυπούμεθα μᾶλλον; σημεῖον δὲ τῆς λύπης, ἡ ἡδονὴ σφοδροτέρα. εἶτα ὁ μὲν διψῶν, δυοῖν ἐνδεής, τροφῆς τε καὶ καταψύξεως· (ἄμφω γὰρ ἔχει τὸ ποτόν) ὁ δὲ πεινῶν, θατέρου μόνον.

Διὰ τί οἱ κατὰ τὴν τῆς ἁφῆς ἢ γεύσεως ἡδονήν, ἐὰν ὑπερβάλλωσιν, ἀκρατεῖς λέγονται; (οἵ τε γὰρ περὶ τὰ ἀφροδίσια, ἀκόλαστοι, οἵ τε περὶ τὰς τῆς τροφῆς ἀπολαύσεις. τῶν δὲ κατὰ τὴν τροφήν, ἀπ᾽ ἐνίων μὲν, ἐν τῇ γλώττῃ τὸ ἡδύ· ἀπ᾽ ἐνίων δὲ, ἐν τῷ λάρυγγι· διὸ καὶ Φιλόξενος γεράνου φάρυγγα εὔχετο ἔχειν) οἱ δὲ κατὰ τὴν ὄψιν καὶ τὴν ἀκοήν, οὐκ ἔτι; ἢ διὰ τὸ τὰς ἀπὸ τούτων γινομένας ἡδονὰς, κοινὰς εἶναι ἡμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις ζώοις; ἅτε οὖν οὐσῶν κοινῶν, ἀτιμόταταί εἰσι, καὶ μάλιστα, ἢ μόναι ἐπονείδιστοι. ὥστε τὸν ὑπὸ τούτων ἡττώμενον, ψέγομεν, καὶ ἀκρατῆ καὶ ἀκόλαστον λέγομεν, διὰ τὸ ὑπὸ τῶν χειρίστων ἡδονῶν ἡττᾶσθαι. οὐσῶν δὲ τῶν αἰσθήσεων πέντε, τά τε ἄλλα ζῶα ἀποδυόμενα τῶν προειρημένων, ἥδεται· κατὰ δὲ τὰς ἄλλας, ἢ ὅλως οὐχ ἥδεται, ἢ κατὰ συμβεβηκὸς τοῦτο πάσχει. ὁ ἐρῶν μὲν γὰρ ὁρῶν· ἢ καὶ ὀσφραινόμενος, χαίρει ὅτι ἀπολαύει· καὶ ὅταν πληρωθῇ, οὐδὲ τὰ τοιαῦτα ἡδέα αὐτῷ, ὥσπερ οὐδὲ ἡμῖν ἡ τοῦ ταρίχου ὀδμὴ, ὅταν ἅδην ἔχωμεν τοῦ φαγεῖν· ὅταν δὲ ἐνδεεῖς ὦμεν, ἡδέα· ἡ δὲ τοῦ ῥόδου, ἀεὶ ἡδεῖα. ζ

Διὰ τί ἧττον κατέχουσι τὸν γέλωτα παρόντων τῶν γνωρίμων; η ἢ ὅταν σφόδρα ἐξηρτημένον ᾖ τι, εὐκίνητόν ἐστιν; ἡ δ᾽ εὔνοια, εἰπεῖν μᾶλλον γελοῖον· ὥστε κινεῖ.

Ὅσα περὶ δικαιοσύνην καὶ ἀδικίαν. κθ.

Διὰ τί μείζονος ὄντος ἀδικήματος, ἐάν τις βλάπτῃ εἰς τὸ μεῖζον α ἀγαθόν, τῆς δὲ τιμῆς οὔσης μείζονος ἀγαθοῦ, ἡ τῶν χρημάτων ἀδικία μᾶλλον δοκεῖ, καὶ ἄδικοι μᾶλλον εἶναι δοκοῦσι περὶ τὰ χρήματα; ἢ διότι αἱροῦνται τὰ χρήματα μᾶλλον τῆς τιμῆς, καὶ πᾶσίν ἐστι κοινότατον; ἡ δὲ τιμὴ ὀλίγοις, καὶ ὀλιγάκις συμβαίνει ἡ χρῆσις αὐ-

β τῆς. Διὰ τί τὴν παρακαταθήκην δεινότερον ἀποστερεῖν, ἢ δάνειον; ἢ ὅτι αἰσχρὸν ἀδικεῖν φίλον; ὁ μὲν οὖν τὴν παρακαταθήκην ἀποστερῶν, φίλον ἀδικεῖ· οὐδεὶς γὰρ παρακατατίθεται μὴ πιστεύων. ὁ δὲ τὸ χρέος, οὐ φίλος· οὐ γὰρ δανείζει, ἐὰν ᾖ φίλος, ἀλλὰ δίδωσιν. ἢ ὅτι μεῖζον τὸ ἀδίκημα; πρὸς γὰρ τῇ ζημίᾳ, καὶ τὴν πίστιν παραβαίνει· δι' ἣν, εἰ καὶ μηδὲν ἕτερον, δεῖ ἀπέχεσθαι τοῦ ἀδικεῖν. ἔτι τὸ μὴ τοῖς ἴσοις ἀμύνεσθαι, φαῦλον. ὁ μὲν οὖν ἔδωκεν, ὡς φίλῳ· ὁ δὲ, ἀπεστέρησεν ὡς ἐχθρόν. ὁ δὲ δανείζων, οὐχ ὡς φίλος ἔδωκεν. ἔτι τῇ μὲν ἡ δόσις, φυλακῆς καὶ ἀποδόσεως χάριν· τῶν δὲ, καὶ ὠφελείας. ἧττον δ' ἀγανακτοῦμεν ἀποβάλλοντες, εἰ κέρδος θηρεύομεν, οἷον οἱ ἁλιεῖς τὰ δελέατα· προφανὴς γὰρ ὁ κίνδυνος. ἔτι παρακατατίθενται μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, οἱ ἐπιβουλευόμενοι καὶ ἀτυχοῦντες· δανείζουσι δὲ, οἱ εὐποροῦντες. δεινότερον δέ ἐστι τὸν ἀτυχοῦντα, ἢ τὸν εὐτυχοῦντα ἀδικεῖν.

γ Διὰ τί ἐνίοις δικαστηρίοις τοῖς γένεσι μᾶλλον ἢ ταῖς διαθήκαις ψηφιοῦνται; ἢ ὅτι γένος μὲν οὐκ ἔστι καταψεύσασθαι, ἀλλὰ τὸ ὂν ἀποφαίνειν· διαθῆκαι δὲ πολλαὶ ψευδεῖς ἤδη ἐξηλέγχθησαν οὖσαι.

δ Διὰ τί ἡ πενία παρὰ τοῖς χρηστοῖς τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον, ἢ παρὰ τοῖς φαύλοις ἐστίν; ἢ διὰ τὸ ὑπὸ πάντων μισεῖσθαι καὶ ἐξελαύνεσθαι, πρὸς τοὺς ἐπιεικεῖς καταφεύγει, οἰομένη μάλιστα παρὰ τούτοις σωτηρίας τυχεῖν, καὶ διαμένειν· εἰ δὲ πρὸς πονηροὺς ἔλθῃ, οὐκ ἂν διαμένειν ἐν τῇ αὐτῇ δυνάμει αὐτοὺς, ἀλλ' ἢ κλέπτειν, ἢ λῄζεσθαι· ὧν γινομένων, οὐκ ἂν ἔτι εἶναι αὐτὴν παρ' αὐτοῖς. ἢ ὅτι τοὺς ἐπιεικεῖς οἴεται τῶν ἀνθρώπων ἄριστα ἂν αὐτῇ χρῆσθαι, καὶ ἥκιστα ἂν ὑβρισθῆναι ὑπ' αὐτῶν; καθάπερ οὖν τὰς τῶν χρημάτων παρακαταθήκας πρὸς τοὺς ἐπιεικεῖς τιθέμεθα, οὕτω καὶ αὐτὴ ὑπὲρ αὐτῆς διατάττεται. ἢ ὅτι θήλεια οὖσα, ἀπορωτέρα ἐστὶν ὥστε τῶν ἐπιεικῶν δεῖται; ἢ ὅτι αὐτὴ κακὸν οὖσα, πρὸς τὸ κακὸν οὐκ ἂν ἔλθοι; εἰ γὰρ τὸ κακὸν ἕλοιτο, παντάπασιν ἂν δυσίατον εἴη.

ε Διὰ τί οὐχ ὁμοίως αἱ ἀδικίαι μείζους πε-

ρὶ τὰ

ἐν τὰ ῥήματα καὶ τὰ ἄλλα; οἷον ὁ μικρὸν εἰπών, οὐκ ἂν καὶ τὸ ἀπόρρητον εἴποι· ἀλλ᾽ ὁ ἕνα προδούς, καὶ πόλιν, ὥσπερ ὁ ὀβολὸν ἀποστερήσας, καὶ τάλαντον. ἢ ὅτι ἀπὸ μείζονος ἀδικίας ἔνια ἐλάττω ἐστὶ, δι᾽ ἀδυναμίαν; Διὰ τί παρακαταθήκην αἴσχιον ἀποστερῆσαι μικρὰν, ϛ
ἢ πολὺ δανεισάμενον; ἢ ὅτι τὸν παρακαταθήκην ἀποστερῶν, τὸν ὑπολαβόντα εἶναι αὐτὸν ἐπιεικῆ, ἐξαπατᾶται; ἢ ὅτι ὁ τοῦτο, καὶ ἐκεῖνο ποιήσειε; Διὰ τί ἄνθρωπος μάλιστα παιδείας μετέχων, ζώων ἁ- ζ
πάντων ἀδικώτατόν ἐστιν; ἢ ὅτι πλείστου λογισμοῦ κεκοινώνηκε; μάλιστα οὖν τὰς ἡδονὰς καὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἐξήτακε. ταῦτα δ᾽ ἄνευ ἀδικίας οὐκ ἔστι. Διὰ τί ὁ πλοῦτος ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, παρὰ τοῖς φαύ- η
λοις [μᾶλλον] ἢ τοῖς ἐπιεικέσιν ἐστίν; ἢ διότι τυφλὸς ὢν τὴν διάνοιαν, οὐ δύναται κρίνειν οὐδὲ αἱρεῖσθαι τὸ βέλτιστον; Διὰ τί δικαιότερον θ
εἶναι νενόμισται, τοῖς τετελευτηκόσιν, ἢ τοῖς ζῶσιν ἐπαμύνειν; ἢ ὅτι οἱ μὲν ζῶντες, δύναιντ᾽ ἂν [αὐτοῖς] ἐπαρκέσαι· ὁ δὲ τετελευτηκὼς οὐκ ἔτι; Διὰ τί ὑγιαίνοντι μὲν ὁ σπουδῶν οὐδὲν ὑγιέστερος γίνεται, οὐδὲ ι
ἰσχυρῷ ἢ καλῷ, εἰς τὰς ἕξεις ἐπιδίδωσιν οὐθέν· δικαίῳ δὲ, καὶ σώφρονι, καὶ ἀγαθῷ; ἢ διότι τὰ μὲν, ἀμίμητα, τὰ δὲ, μιμητὰ τῇ ψυχῇ; ἀγαθὸς δὲ, τῇ ψυχῇ· ὑγιὴς δὲ, τῷ σώματι· ἐθίζεται οὖν χαίρειν ὀρθῶς καὶ λυπεῖσθαι. ὁ δὲ ὑγιεῖ σπουδῶν, οὐκ ἔτι. οὐ γὰρ ἐν τῷ πισὶ χαίρειν, ἢ μὴ, ὁ ὑγιής· οὐθὲν τούτων γὰρ ποιεῖ ὑγιεῖναι. Διὰ τί δεινότερον γυναῖκα ἀποκτεῖναι, ἢ ἄν- ια
δρα· καίτοι βέλτιον τὸ ἄρρεν τοῦ θήλεος φύσει; ἢ διότι ἀσθενέστερον· ὥστε ἐλάττω ἀδικεῖ; ἢ ὅτι οὐ νεανικὸν τὸ ἰσχυρίζεσθαι πρὸς τὸ πολὺ ἧττον;
Διὰ τί ποτε τῷ φεύγοντι ἐν τῷ δικαστηρίῳ τὴν δεξιὰν στάσιν ιβ
διδόασιν; ἢ διότι ἐπανισοῦν βούλονται; πλεονεκτοῦντος οὖν τοῦ διώκοντος, τὴν στάσιν τῷ φεύγοντι διδόασιν. εἶθ᾽ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ φεύγοντες παραφυλάττονται. ἐπὶ δεξιὰ δὲ ἡ φυλακὴ γίνεται, ἐὰν ὁ φεύγων ἔχῃ τὴν ἐν δεξιᾷ στάσιν. Διὰ τί ποτε ὅταν καὶ τῷ φεύγον- ιγ
τι καὶ τῷ διώκοντι φαίνωνται ψῆφοι ἴσαι, ὁ φεύγων νικᾷ; ἢ ὅτι ὁ μὲν

φεύγων, ἐν τῷ ἀγῶνι μόνον ἀκήκοεν αὐτοῦ, πρὸς ἃ δεῖ αὐτὸν ἀπηγορῆσθαι, καὶ τοὺς μάρτυρας παρασχέσθαι πρὸς τὰ κατηγορημένα ἔχεσθαι, εἴ τι μέλλουσιν ὠφεληθῆναι; οὐ ῥᾴδιον γὰρ τὸ μαντεύσασθαί τινα, ὧν δεῖ αὐτὸν παρασκευάσασθαι ἢ μάρτυρας ἢ ἄλλο τεκμήριον, ὅτι οὐδὲν ἀδικεῖ. τῷ δὲ διώκοντί ἐστιν ὅπως βούλεται, καὶ πρὸ τοῦ τὴν δίκην κληρώσασθαι, ἐνστήσασθαι τὸ πρᾶγμα· καὶ ἤδη κεκληκότα, πλασάμενον ὅ τι βούλεται πιθανὸν, κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁρῶν δὴ κατὰ πάντα ταῦτα ἐλαττούμενον ὁ νομοθέτης τὸν φεύγοντα, προσέθετο τῷ φεύγοντι, ὅ, τι ἂν οἱ δικασταὶ ἀμφιδοξήσωσιν. ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦτ᾽ ἄν τις ἴδοι. ἐν γὰρ τοῖς φόβοις ὄντες, πολλὰ παραλιμπάνουσιν ὧν αὐτοὺς ἔδει εἰπεῖν ἢ πρᾶξαι. οἱ δὲ φεύγοντες, ἀεὶ ἐν μείζοσι κινδύνοις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τυγχάνουσιν ὄντες. ὥστ᾽ εἰ παραλιμπάνουσιν ὧν δεῖ αὐτοὺς, εἴπερ ἐξισοῦνται τοῖς δικαίοις, δῆλον ὅτι εἰ μὴ παρελίμπανον, ἐκράτουν ἄν. ἔτι δὲ ἕκαστος ἡμῶν μᾶλλον ἂν προέλοιτο τοῦ μὴ ἀδικοῦντος ἀποψηφίσασθαι ὡς οὐκ ἀδικεῖ, ἢ τοῦ ἀδικοῦντος καταψηφίσασθαι ὡς ἀδικεῖ· οἷον εἴ τις φεύγει δουλείας, ἢ ἀνδροφονίας. τούτων γὰρ ἑκάστου ὄντων, ἃ κατηγορεῖ αὐτῶν, μᾶλλον ἂν ἀποψηφίσασθαι ἑλώμεθα, ἢ μὴ ὄντων καταψηφίσασθαι. ἔστι γὰρ, ὅταν τις ἀμφιδοξῇ, τὰ ἐλάττω τῶν ἁμαρτημάτων αἱρετέον. δεινὸν γὰρ καὶ τὸ, τοῦ δούλου, ὡς ἐλεύθερός ἐστι, καταγνῶναι· πολὺ δὲ δεινότερον, ὅταν τις τοῦ ἐλευθέρου ὡς δούλου καταψηφίσηται. ἔτι δὲ, ἐὰν ὁ μὲν, τύχῃ ἐγκαλῶν, ὁ δὲ, ἀμφισβητῶν ὑπὲρ ὁτουοῦν, οὐκ εὐθὺς οἰόμεθα δεῖν ἀποδοῦναι τῷ ἐγκαλοῦντι, ἀλλὰ νέμεσθαι τὸν κεκτημένον, ἕως ἂν κριθῇ. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν πλειόνων, ὅταν ἰσάζῃ τὸ πλῆθος, τῶν τε φασκόντων ἀδικεῖν καὶ τῶν μὴ ὁμολογούντων· ὥσπερ ὅτε ἐξ ἀρχῆς ὁ μὲν ἐνεκάλει, ὁ δὲ ἀπηρνεῖτο, οὐκ οἰόμεθα δεῖν τὸν νομοθέτην προστιθέναι τῷ ἐγκαλοῦντι, ἀλλὰ τὸν φεύγοντα κύριον εἶναι, ἕως ἂν ὑπεροχήν τινα ἔχῃ ὁ ἀδικῶν. ὁμοίως

δὲ καὶ

ἢ καὶ ἐπὶ τῶν κριτῶν, ἐπειδὴ οὐδεμίαν ὑπεροχὴν ἰσαθεισῶν τῶν ψήφων, κατὰ χώραν εἴασεν ὁ νομοθέτης ἔχειν. ἔτι δὲ τῶν μὲν ἀξιολόγων » ἁμαρτημάτων, μεγάλαι καὶ αἱ κολάσεις εἰσίν. ὥστε ἀδίκως [μὲν] κα- » ταψηφισαμένοις καὶ μὴ γνοῦσιν, οὐκ ἔστιν ἐπανορθοῦσθαι καιρὸν λαβόντας· ἀπολύσασι δὲ παρὰ τὸ προσῆκον, εἰ μὲν οὕτως εὐλαβῶς, ὥστε μηθὲν ἔτι ποτὲ ἁμαρτεῖν, τί δὴ καὶ μέγα ἡμαρτηκότες οἱ κριταὶ εἴησαν, τοιοῦτον ἄνθρωπον ἀπολύσαντες θανάτου; εἰ δ' ἔτι ἐξ ὑστέρου ἁμαρτάνοι, δι' ἀμφότερα δὴ αὐτὸν νῦν κολάζεσθαι ἀξιοῖ. ἢ ἔτι ἀδικωτέρου μέν ἐστιν ἀνδρὸς ταῦτα ἀδικεῖν, ἃ ἧττον εἰκός ἐστιν ἀδίκως ἐγκαλεῖσθαι; ὁ μὲν γὰρ ἀδικεῖ, καὶ δι' ὀργὴν καὶ διὰ φόβον, καὶ δι' ἐπιθυμίαν, καὶ δι' ἄλλα πολλὰ γένη, καὶ οὐ μόνον ἐκ προνοίας· ὁ δὲ ἀδίκως ἐγκαλεῖ, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐκ προνοίας ἐστίν. ὥστε ἐπεὶ ἴσαι αἱ ψῆφοι γεγόνασι, τὸ δὲ ἀδίκως τὸν ἐγκαλοῦντα ἐγκαλεῖν, καὶ τὸν φεύγοντα ἀδικεῖν, φαύλου κριθέντος τοῦ ἀδίκως ἐγκαλοῦντος, τὸ νικᾶν τῷ φεύγοντι ὁ νομοθέτης ἀπένειμεν. ἔτι δὲ καὶ αὐτοὶ οὕτως ἔχομεν πρὸς τοὺς θεράποντας, ὥστε ὅταν ὑποπτεύσωμέν τι αὐτοὺς ἡμαρτηκέναι καὶ μηδὲν ἀκριβὲς ἔχωμεν, ἀλλ' ὅμως αὐτοὺς ὑπολαμβάνωμεν πεπραχέναι, οὐκ εὐθὺς ἐπὶ τὸ κολάζειν ἐρχόμεθα· καὶ ἐὰν μηθὲν μᾶλλον δυνώμεθα ἐξετάσαι, ἀφίεμεν ταύτης τῆς αἰτίας. ἔτι μείζω μὲν ἀδικεῖ ὁ ἐκ προνοίας ἀδικῶν, ἢ ὁ μὴ ἐκ προνοίας. ὁ μὲν δὴ συκοφαντῶν, ἀεὶ ἐκ προνοίας ἀδικεῖ· ὁ δὲ ἕτερόν τι ἀδικῶν, τὰ μέν, δι' ἀνάγκην· τὰ δέ, δι' ἄγνοιαν· τὰ δέ, ὅπως ἔτυχεν ἀδικεῖν αὐτῷ συμπίπτει. ὅταν δὲ ἴσαι γίνωνται αἱ ψῆφοι, ὁ μὲν διώκων, κέκριται ὑπὸ τῶν ἡμίσεων ἐκ προνοίας ἀδικεῖν· ὁ δὲ φεύγων, ὑπὸ τῶν λοιπῶν αὖ ἀδικεῖν μέν, οὐ μέντοι [γε] ἐκ προνοίας. ὥστε ἐπεὶ ἀδικεῖν μείζω κέκριται ὁ διώκων τοῦ φεύγοντος, εἰκότως ὁ νομοθέτης νικᾶν ἔκρινε τὸν τὰ ἐλάττω ἀδικοῦντα. ἔτι δὲ ἀεὶ μὲν ἀδικώτερός ἐ- » στιν, ὁ μὴ οἰόμενος λανθάνειν ὃν ἀδικεῖ, καὶ ὅμως ἀδικῶν, ἢ ὁ οἰόμενος »

λανθάνειν. ὁ μὲν γὰρ ἀδίκως τινὶ ἐγκαλῶν, οὐκ οἴεται λανθάνειν τοῦτον ὂν συκοφάντης· οἱ δ' ἄλλο τι ἀδικοῦντες, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἰόμενοι λανθάνειν ὃν ἀδικοῦσιν, ἐπιχειροῦσιν ἀδικεῖν. ὥστε ἀδικώτεροι κρίνοιντο ἂν οἱ διώκοντες, ἢ οἱ φεύγοντες.

ιδ Διὰ τί ποτε, ἐὰν μέν τις ἐκ βαλανείου κλέψῃ, ἢ ἐκ παλαίστρας, ἢ ἐξ ἀγορᾶς, ἢ τῶν τοιούτων τινὸς, θανάτῳ ζημιοῦται· ἐὰν δέ τις ἐξ οἰκίας, διπλοῦν τῆς ἀξίας τοῦ κλέμματος ἀποτίνει; ἢ ὅτι ἐν μὲν ταῖς οἰκίαις, φυλάξαι ὁπωσοῦν ἐστί; καὶ γὰρ ὁ τοῖχος ἰσχυρὸς καὶ κλεὶς ἐστὶ, καὶ οἰκέταις τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ πᾶσιν ἐπιμελές ἐστιν ὅπως σώζηται τὰ ἐνόντα. ἐν δὲ τῷ βαλανείῳ, καὶ ἐν τοῖς οὕτω κοινοῖς οὖσιν ὥσπερ τὸ βαλανεῖον, ῥᾴδιον τῷ βουλομένῳ κακουργεῖν. οὐδὲν γὰρ ἰσχυρὸν ἔχουσι πρὸς τὴν φυλακὴν οἱ τιθέντες, ἀλλ' ἢ τὸ αὐτῶν ὄμμα. ὥστε ἂν μόνον τις παραβλέψῃ, ἐπὶ τῷ κλέπτοντι ἤδη γίνεται. διὸ ὁ νομοθέτης οὐχ ἱκανοὺς ὄντας ἡγησάμενος εἶναι φύλακας, τὸν νόμον αὐτοῖς ἐπέστησεν ἀπειλοῦντα σφοδρῶς, ὡς οὐ βιωσομένοις ἐάν τι σφετερίζωνται τῶν ἀλλοτρίων. ἔτι δὲ, εἰς μὲν τὴν οἰκίαν ἐπὶ τῷ κεκτημένῳ ἐστὶν ὃν τινα ἂν βούληται εἰσδέχεσθαι, καὶ ᾧ μή τις πιστεύει εἰσφέρεσθαι· τῷ δὲ ἐν τῷ βαλανείῳ θεμένῳ τι, οὐκ ἔξεστιν οὐδένα κωλῦσαι, οὔτε εἰσιέναι, οὔτε εἰσελθόντα, μὴ παρακλέπτειν τὸ αὐτοῦ ἱμάτιον θέσθαι, ἀποδύντα ἂν ἀλλ' ὡς οὐ βούλεται, ἐν τῷ αὐτῷ ἥ τε τοῦ κλέπτου ἐσθὴς, καὶ ἡ τοῦ μέλλοντος ἀπολλύναι, ἀναμεμιγμέναι κεῖνται. διὸ ὁ νομοθέτης, τῷ μὲν ἑκόντι εἰσδεξαμένῳ τὸν κλέπτην, καὶ αὐτῷ ἡμαρτηκότι, οὐ λίαν μεγάλαις τιμωρίαις βεβοήθηκε· τοῖς δὲ ἐξ ἀνάγκης κοινωνοῦσι τῆς εἰς τὸ βαλανεῖον εἰσόδου καὶ τῆς ἀναμίξεως, μεγάλας τιμωρίας φανερός ἐστι καθιστὰς τοῖς κλέπτουσιν. ἔτι δὲ, οἱ μὲν ἐν τοῖς οὕτω κοινοῖς οὖσι τῷ βουλομένῳ εἰσιέναι κλέπτοντες, καταφανεῖς ἅπασι γίνονται ὅτι φανεροί εἰσιν. ὥστε περιειλυόμενοι, οὐδὲ καρπισμοῦ ἔτι χάριν ἐπιεικεῖς εἶναι δοκεῖν βούλονται· ὡς μάτην αὐτοῖς ὄν, πρὸς τοὺς γνόντας πλάττεσθαι ὅτι

ἐπιεικεῖς εἰσι. καταφανῶς οὖν ἤδη πονηροὶ διατελοῦσιν ὄντες. οἱ δ' ἐνὶ μόνῳ φανεροὶ γινόμενοι, πρὸς τοὺς ἄλλους ἐπιχειροῦσι πείθειν, ἀπολύσαντές τι, ὅπως μὴ καταφανὴς αὐτοὺς ποιήσῃ. διὸ οὐ παντελῶς ἂν εἶεν πονηροὶ διὰ τέλους· ἀνθ' ὧν ὁ νομοθέτης ἐλάττω αὐτοῖς τὰ ἐπιζήμια ἐποίησε. ἔτι δ', τῶν ἀπωλειῶν μάλιστα αἰσχύνουσι τὴν πόλιν, αἱ ἐν τοῖς κοινοτάτοις, συλλόγοις τε καὶ συνόδοις, γινόμεναι· ὥσπερ καὶ τιμὴν φέρουσι πολὺ μάλιστα αἱ ἐν τῷ κοινῷ εὐταξίαι. καταφανεῖς γὰρ μάλιστα διὰ τῶν τοιούτων, καὶ αὐτοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις. συμβαίνει οὖν οὐ μόνον ἰδίᾳ τὸν ἀπολέσαντα βλάπτεσθαι ἐκ τῶν τοιούτων τινός, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν πόλιν λοιδορείας γίνεσθαι. διὸ καὶ τὸν κλέψαντα ταῖς μείζοσι ζημίαις ἐκόλασε, τῶν ἐξ οἰκίας τινὸς ἀφελομένων. ἔτι δ', καὶ ὁ ἐξ οἰκίας τινὸς ἀπολέσας, ἐν τῷ τοιούτῳ τόπῳ τυγχάνει ὤν, ὅθεν ῥᾷστον μήτε παθόντα, μήτε χλευασθέντα ὑπό τινων, οἴκοι ὄντα τὸ ἀτύχημα φέρειν. τῷ δ', οὐκ ἔτι, ὅτι ἡ ἀποχώρησις ἐργώδης γεγυμνωμένῳ. προσέτι δὲ χλευάζεσθαι ὑπό τινων ὑπάρχει τοῖς πολλοῖς· ὃ πολὺ δυσχερέστερόν ἐστι τῆς ἀπωλείας. διὸ καὶ ὁ νομοθέτης μείζους αὐτοῖς ζημίας ἐνέγραψεν. ἔτι δ', παραπλήσια τούτοις πολλὰ φαίνονται νενομοθετηκότες· οἷον καὶ ἐὰν μέν τις ἄρχοντα κακῶς εἴπῃ, μεγάλα τὰ ἐπιτίμια· ἐὰν δέ τις ἰδιώτην, οὐθέν· καὶ καλῶς. οἴεται γὰρ τότε οὐ μόνον εἰς τὸν ἄρχοντα ἐξαμαρτάνειν τὸν κακηγοροῦντα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν πόλιν ὑβρίζειν. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τὸν ἐν τῷ λιμένι κλέπτοντα, οὐ μόνον τὸν ἰδιώτην βλάπτειν, ἀλλὰ καὶ τὴν πόλιν αἰσχύνειν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις,
οὗ κοινῇ που συνερχόμεθα. Διὰ τί ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἐὰν ἴ- ιε
σαι γίνωνται ψῆφοι τοῖς ἀντιδίκοις, ὁ φεύγων νικᾷ; ἢ ὅτι ὁ φεύ-
γων ὑπὸ τοῦ διώκοντος οὐθὲν πέπονθεν, ἀλλ' ἐν τοῖς ἴσοις αὐτῷ ἤδη
ἔμελλε νικᾶν; Διὰ τί ἐπὶ μὲν κλοπῇ, θάνατος ἡ ζημία· ἐπὶ ις
δ' ὕβρει, μείζονι οὔσῃ ἀδικίᾳ, τίμησις τί χρὴ παθεῖν, ἢ ἀποτῖσαι;

ἢ διότι τὸ μὲν ὑβρίζειν, ἀνθρώπινόν ἐστι πάθος, καὶ πάντες πλέον ἢ ἔλαττον αὐτοῦ μετέχουσι· τὸ δὲ κλέπτειν, οὐ τῶν ἀναγκαίων; καὶ ὅτι ὁ κλέπτειν ἐπιχειρῶν, καὶ ὑβρίζειν ἂν προέλοιτο.

Ὅσα περὶ φρόνησιν καὶ νοῦν καὶ σοφίαν. λ.

α Διὰ τί πάντες ὅσοι περιττοὶ γεγόνασιν ἄνδρες, ἢ κατὰ φιλοσοφίαν, ἢ πολιτικὴν, ἢ ποίησιν, ἢ τέχνας, φαίνονται μελαγχολικοὶ ὄντες· καὶ οἱ μὲν οὕτως, ὥστε καὶ λαμβάνεσθαι τοῖς ἀπὸ [μελαίνης] χολῆς ἀρρωστήμασιν; οἷον λέγεται τῶν τε ἡρωϊκῶν τὰ περὶ τὸν Ἡρακλέα. καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἔοικε γενέσθαι ταύτης τῆς φύσεως. διὸ καὶ τὰ ἀρρωστήματα τῶν ἐπιληπτικῶν, ἀπ᾽ ἐκείνου προσηγόρευον οἱ ἀρχαῖοι ἱερὰν νόσον· καὶ ἡ περὶ τοὺς παῖδας ἔκστασις, καὶ ἡ πρὸ τῆς ἀφανίσεως ἐν Οἴτῃ τῶν ἑλκῶν ἔκφεσις γενομένη τοῦτο δηλοῖ. καὶ γὰρ τοῦτο γίνεται πολλοῖς ἀπὸ μελαίνης χολῆς. συνέβη δὲ καὶ Λυσάνδρῳ τῷ Λάκωνι πρὸ τῆς τελευτῆς γενέσθαι τὰ ἕλκη ταῦτα. ἔτι δὲ τὰ περὶ Αἴαντα καὶ Βελλεροφόντην· ὧν ὁ μὲν, ἐκστατικὸς ἐγένετο παντελῶς· ὁ δὲ,
„ τὰς ἐρημίας ἐδίωκε· διὸ οὕτως ἐποίησεν Ὅμηρος· Αὐτὰρ ἐπεὶ καὶ οὗ-
„ τος ἀπήχθετο πᾶσι θεοῖσιν, Ἤτοι ὁ καππεδίον τὸ Ἀλήϊον οἶος ἀλᾶ-
„ το, Ὃν θυμὸν κατέδων, πάτον ἀνθρώπων ἀλεείνων. καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ τῶν ἡρώων ὁμοιοπαθεῖς φαίνονται τούτοις. τῶν δὲ ὑστέρων, Ἐμπεδοκλῆς καὶ Πλάτων καὶ Σωκράτης, καὶ ἕτεροι συχνοὶ τῶν γνωρίμων. ἔτι δὲ τῶν περὶ τὴν ποίησιν οἱ πλεῖστοι. πολλοῖς μὲν γὰρ τῶν τοιούτων, γίνονται νοσήματα ἀπὸ τῆς τοιαύτης κράσεως τῷ σώματι. τοῖς δὲ ἡ φύσις δήλη ῥέπουσα πρὸς τὰ πάθη. πάντες δ᾽ οὖν (ὡς εἰπεῖν ἁπλῶς) εἰσὶ, καθάπερ ἐλέχθη, τοιοῦτοι τὴν φύσιν. δεῖ δὲ λαβεῖν τὴν αἰτίαν, πρῶτον ἐπὶ παραδείγματος προχειρισαμένους. ὁ γὰρ οἶνος ὁ πολὺς, μάλιστα φαίνεται παρασκευάζειν τοιούτους, οἵους λέγομεν τοὺς μελαγχολικοὺς εἶναι, καὶ πλεῖστα ἤθη ποιεῖν πινόμενος, οἷον ὀργίλους,

φιλαν-

φιλανθρώποις, ἐλεήμονας, ἰταμούς· ἀλλ' οὐχὶ τὸ μέλι, οὐδὲ τὸ γάλα, οὐδὲ τὸ ὕδωρ, οὐδ' ἄλλο τῶν τοιούτων οὐδέν. ἴδοι δ' ἄν τις ὅτι παντοδαποὺς ἀπεργάζεται, θεωρῶν ὡς μεταβάλλει τοὺς πίνοντας ἐκ προσαγωγῆς· παραλαβὼν γὰρ ἀπεψυγμένους ἐν τῷ νήφειν καὶ σιωπηλούς, μικρῷ μὲν πλείων ποθείς, λαλιστέρους ποιεῖ. ἔτι δὲ πλείων, ῥητορικοὺς καὶ θαρραλέους. προϊόντας δέ, πρὸς τὸ πράττειν ἰταμούς. ἔτι δὲ μᾶλλον πινόμενος, ὑβριστάς· ἔπειτα μανικούς. λίαν δὲ πολύς, ἐκλύει καὶ ποιεῖ μωρούς, ὥσπερ τοὺς ἐκ παίδων ἐπιλήπτους, ἢ καὶ ἐχομένους τοῖς μελαγχολικοῖς ἄγαν. ὥσπερ οὖν ὁ εἷς ἄνθρωπος μεταβάλλει τὸ ἦθος πίνων καὶ χρώμενος τῷ οἴνῳ ποσῷ τινί, οὕτω καθ' ἕκαστον τὸ ἦθος εἰσί τινες ἄνθρωποι. οἷος γὰρ οὗτος μεθύων νῦν ἐστιν, ἄλλος τις τοιοῦτος φύσει ἐστί· ὁ μέν, λάλος· ὁ δέ, κεκινημένος· ὁ δέ, ἀείδακρυς· ποιεῖ γάρ τινας καὶ τοιούτους. διὸ καὶ Ὅμηρος ἐποίησε, καί μέ φησι δάκρυ πλώειν βεβαρυμένον οἴνῳ. καὶ γὰρ ἐλεήμονές ποτε γίνονται, καὶ ἄγριοι καὶ σιωπηλοί. ἔνιοι οὖν ἀποσιωπῶσι, καὶ μάλιστα τῶν μελαγχολικῶν ὅσοι ἐκστατικοί. ποιεῖ δὲ καὶ φιλητικοὺς ὁ οἶνος. σημεῖον δέ, ὅτι προάγεται ὁ πίνων καὶ τῷ στόματι φιλεῖν, οὓς νήφων οὐδ' ἂν εἷς φιλήσειεν, ἢ διὰ τὸ εἶδος, ἢ διὰ τὴν ἡλικίαν. ὁ μὲν οὖν οἶνος, οὐ πολὺν χρόνον ποιεῖ περιττόν, ἀλλ' ὀλίγον· ἡ δὲ φύσις, ἀεί, ἕως τις ἂν ᾖ. οἱ μὲν γάρ, θρασεῖς· οἱ δέ, σιωπηλοί· οἱ δέ, ἐλεήμονες· οἱ δέ, δειλοὶ γίνονται φύσει. ὥστε δῆλον ὅτι διὰ τὸ αὐτὸ ποιεῖ, ὅ, τε οἶνος καὶ ἡ φύσις ἑκάστου τὸ ἦθος. πάντα γὰρ κατεργάζεται τῇ θερμότητι ταμιευόμενα. ὅ, τε δὲ χυμὸς καὶ ἡ κρᾶσις ἡ τῆς μελαίνης χολῆς πνευματικά ἐστι. διὸ καὶ τὰ πνευματώδη πάθη καὶ τὰ ὑποχόνδρια, μελαγχολικὰ οἱ ἰατροί φασιν εἶναι. καὶ ὁ οἶνος δὲ πνευματώδης τὴν δύναμιν. διὸ δή ἐστι τὴν φύσιν ὅμοια, ὅ, τε οἶνος καὶ ἡ κρᾶσις. δηλοῖ δὲ ὅτι πνευματώδης ὁ οἶνός ἐστιν, ὁ ἀφρός. τὸ μὲν γὰρ ἔλαιον, θερμὸν ὄν, οὐ ποιεῖ ἀφρόν· ὁ δὲ οἶνος, πολύν, καὶ μᾶλλον ὁ μέλας τοῦ λευκοῦ, ὅτι θερμότερος καὶ σω-

ματωδέστερος. καὶ διὰ τοῦτο ὅ, τε οἶνος ἀφροδισιαστικοὺς ἀπεργάζεται, καὶ ὀρθῶς Διόνυσος καὶ Ἀφροδίτη λέγονται μετ' ἀλλήλων εἶναι· καὶ οἱ μελαγχολικοὶ οἱ πλεῖστοι λάγνοι εἰσίν. ὅ, τε γὰρ ἀφροδισιασμὸς, πνευματώδης. σημεῖον δὲ τὸ αἰδοῖον, ὡς ἐκ μικροῦ ταχεῖαν ποιεῖται τὴν αὔξησιν, διὰ τὸ ἐμφυσᾶσθαι· καὶ ἔτι πρὶν δύνασθαι προΐεσθαι σπέρμα, γίνεταί τις ἡδονὴ ἐπὶ παισὶν οὖσιν, ὅταν ἐγγὺς ὄντες τοῦ ἡβᾶν, ξύωνται τὰ αἰδοῖα δι' ἀκολασίαν. γίνεται δὲ δῆλον, διὰ τὸ πνεῦμα διεξιέναι διὰ τῶν πόρων· δι' ὧν ὕστερον τὸ ὑγρὸν φέρεται, ἥτε ἔκχυσις τοῦ σπέρματος ἐν ταῖς ὁμιλίαις, καὶ ἡ ῥίψις ὑπὸ τοῦ πνεύματος ὠθοῦντος φανερὸν γίνεσθαι. ὥστε καὶ τῶν ἐδεσμάτων καὶ ποτῶν εὐλόγως ταῦτ' ἐστὶν ἀφροδισιαστικὰ, ὅσα πνευματώδη τὸν περὶ τὰ αἰδοῖα ποιεῖ τόπον. διὸ καὶ ὁ μέλας οἶνος, οὐδενὸς ἧττον τοιούτους ἀπεργάζεται, οἷοι καὶ οἱ μελαγχολικοὶ πνευματώδεις. δῆλοι δ' εἰσὶν ἐπ' ἐνίων. σκληροὶ γὰρ οἱ πλείους τῶν μελαγχολικῶν, καὶ αἱ φλέβες ἐξέχουσι. τούτου δ' αἴτιον, οὐ τὸ τοῦ αἵματος πλῆθος, ἀλλὰ τοῦ πνεύματος. διότι δὲ οὐδὲ πάντες οἱ μελαγχολικοὶ σκληροὶ, οὐδὲ οἱ μέλανες, ἀλλ' οἱ μᾶλλον κακόχυμοι, ἄλλος λόγος· περὶ οὗ δὲ ἐξ ἀρχῆς προειλόμεθα διελθεῖν, ὅτι ἐν τῇ φύσει εὐθὺς τοιοῦτος χυμὸς ὁ μελαγχολικὸς κεράννυται· θερμοῦ δὲ καὶ ψυχροῦ κρᾶσις ἐστίν. ἐκ τούτων γὰρ τῶν δυοῖν ἡ φύσις συνέστηκε. διὸ καὶ ἡ μέλαινα χολὴ καὶ θερμότατον καὶ ψυχρότατον γίνεται. τὸ γὰρ αὐτὸ πάσχειν πέφυκε ταῦτ' ἄμφω, οἷον καὶ τὸ ὕδωρ ὂν ψυχρόν. ὅμως ἐὰν ἱκανῶς θερμανθῇ, οἷον τὸ ζέον, τῆς φλογὸς αὐτῆς θερμότερόν ἐστι· καὶ λίθος καὶ σίδηρος διάπυρα γινόμενα, μᾶλλον θερμὰ γίνεται ἄνθρακος, ψυχρὰ ὄντα φύσει. εἴρηται δὲ σαφέστερον περὶ τούτων ἐν τοῖς περὶ πυρός. καὶ ἡ χολὴ δὲ ἡ μέλαινα φύσει ψυχρὰ, καὶ οὐκ ἐπιπολαίως οὖσα, ὅταν μὲν οὕτως ἔχῃ ὡς εἴρηται, ἐὰν ὑπερβάλλῃ ἐν τῷ σώματι, ἀποπληξίας, ἢ νάρκας, ἢ ἀθυμίας ποιεῖ, ἢ φόβους· ἐὰν δὲ ὑπερθερμανθῇ,

μανθῇ, τὰς μετ' ᾠδῆς εὐθυμίας, καὶ ἐκστάσεις καὶ ἐκζέσεις ἑλκῶν, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. τοῖς μὲν οὖν πολλοῖς, ἀπὸ τῆς καθ' ἡμέραν τροφῆς ἐγγινομένη, οὐδὲν τὸ ἦθος ποιεῖ διαφόρους, ἀλλὰ μόνον νόσημά τι μελαγχολικὸν ἀπειργάσατο. ὅσοις δὲ ἐν τῇ φύσει συνέστη κρᾶσις τοιαύτη, εὐθὺς οὗτοι τὰ ἤθη γίνονται παντοδαποί, ἄλλος κατ' ἄλλην κρᾶσιν· οἷον, ὅσοις μὲν πολλὴ καὶ ψυχρὰ ἐνυπάρχει, νωθροὶ καὶ μωροί· ὅσοις δὲ λίαν πολλὴ καὶ θερμή, μανικοὶ καὶ εὐφυεῖς, καὶ ἐρωτικοί, καὶ εὐκίνητοι πρὸς τοὺς θυμοὺς καὶ τὰς ἐπιθυμίας· ἔνιοι δέ, καὶ λάλοι μᾶλλον. πολλοὶ δὲ καὶ διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι τοῦ νοεροῦ τόπου τὴν θερμότητα ταύτην, νοσήμασιν ἁλίσκονται μανικοῖς, ἢ ἐνθουσιαστικοῖς. ὅθεν σίβυλλαι καὶ βάκιδες, καὶ οἱ ἔνθεοι γίνονται πάντες, ὅταν μὴ νοσήματι γίνωνται, ἀλλὰ φυσικῇ κράσει. Μαρακὸς δὲ ὁ Συρακούσιος καὶ ἀμείνων ἦν ποιητής, ὅτ' ἐκσταίη. ὅσοις δ' ἂν ἐπανθῇ τὴν ἄγαν θερμότητα πρὸς τὸ μέσον, οὗτοι μελαγχολικοὶ μέν εἰσι, φρονιμώτεροι δέ, καὶ ἧττον μὲν ἔκτοποι, πρὸς πολλὰ δὲ διαφέροντες τῶν ἄλλων, οἱ μέν, πρὸς παιδείαν· οἱ δέ, πρὸς τέχνας· οἱ δέ, πρὸς πολιτείαν. πολλὴν δὲ καὶ εἰς τοὺς κινδύνους ποιεῖ διαφορὰν ἡ τοιαύτη ἕξις, τοῦ ἐνίοτε ἀνωμάλους εἶναι μὲν τοῖς φόβοις πολλοὺς τῶν ἀνδρῶν. ὡς γὰρ ἂν τύχωσι τὸ σῶμα ἔχοντες πρὸς τὴν τοιαύτην κρᾶσιν, διαφέρουσιν αὐτοὶ αὑτῶν. ἡ δὲ μελαγχολικὴ κρᾶσις, ὥσπερ καὶ ἐν ταῖς νόσοις ἀνωμάλους ποιεῖ, οὕτω καὶ αὐτὴ ἀνώμαλός ἐστιν· ὁτὲ μὲν [γὰρ] ψυχρά ἐστιν ὥσπερ ὕδωρ· ὁτὲ δέ, θερμή. ὥστε φοβερόν τι ὅταν εἰσαγγελθῇ, ἐὰν μὲν ψυχροτέρας οὔσης τῆς κράσεως τύχῃ, δειλὸν ποιεῖ. προωδοπεποίηκε γὰρ τῷ φόβῳ, καὶ ὁ φόβος καταψύχει. δηλοῦσι δὲ οἱ περίφοβοι· τρέμουσι γάρ. ἐὰν δὲ μᾶλλον θερμή, εἰς τὸ μέτριον κατέστησεν ὁ φόβος, καὶ ἐν ταύτῳ, καὶ ἀπαθῆ. ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τὰς καθ' ἡμέραν ἀθυμίας· πολλάκις γὰρ οὕτως ἔχομεν, ὥστε λυπεῖσθαι· ἐφ' ὅτῳ δέ, οὐκ ἂν ἔχοιμεν εἰπεῖν· ὁτὲ δέ, εὐθύμως ἐφ' ᾧ δ', οὐ δῆλον. τὰ

δὴ τοιαῦτα πάθη καὶ τὰ παλαιὰ λεχθέντα, κατὰ μὲν τι μικρὸν πᾶσι γίνεται. πᾶσι γὰρ μέμικταί τι τῆς δυνάμεως. ὅσοις δ' εἰς βάθος, οὗτοι δ' ἤδη ποιοί τινές εἰσι τὰ ἤθη. ὥσπερ γὰρ τὸ εἶδος ἕτεροι γίνονται, οὐ τῷ πρόσωπον ἔχειν, ἀλλὰ τῷ ποιόν τι τὸ πρόσωπον, οἱ μὲν καλόν, οἱ δὲ αἰσχρόν, οἱ δὲ, μηθὲν ἔχοντες περιττόν· οὗτοι δὲ, μέσοι τὴν φύσιν· οὕτω καὶ οἱ μὲν μικρὰ μετέχοντες τῆς τοιαύτης κράσεως, μέσοι εἰσίν· οἱ δὲ πλήθους, ἤδη ἀνόμοιοι τοῖς πολλοῖς. ἐὰν μὲν γὰρ σφόδρα κατακορὴς ᾖ ἡ ἕξις, μελαγχολικοί εἰσι λίαν· ἐὰν δέ πως κραθῶσι, περιττοί. ῥέπουσι δ', ἂν ἀμελῶσιν, ἐπὶ τὰ μελαγχολικὰ νοσήματα, ἄλλοι περὶ ἄλλο μέρος τοῦ σώματος· καὶ τοῖς μὲν, ἐπιληπτικὰ ἀποσημαίνει· τοῖς δὲ, ἀποπληκτικά· ἄλλοις δὲ, ἀθυμίαι ἰσχυραὶ ἢ φόβοι· τοῖς δὲ, θάρρη λίαν, οἷον καὶ Ἀρχελάῳ συνέβαινε τῷ Μακεδονίας βασιλεῖ. αἴτιον δὲ τῆς τοιαύτης δυνάμεως ἡ κρᾶσις, ὅπως ἂν ἔχῃ ψύξεώς τε καὶ θερμότητος. ψυχροτέρα μὲν γὰρ οὖσα τοῦ καιροῦ, δυσθυμίας ποιεῖ ἀλόγους· διὸ αἵ τ' ἀγχόναι μάλιστα τοῖς νέοις, ἐνίοτε δὲ καὶ πρεσβυτέροις. πολλοὶ δὲ καὶ μετὰ τὰς μέθας διαφθείρουσιν ἑαυτούς. ἔνιοι δὲ τῶν μελαγχολικῶν ἐκ τῶν πότων, ἀθύμους διάγουσι. σβέννυσι γὰρ ἡ τοῦ οἴνου θερμότης τὴν φυσικὴν θερμότητα. τὸ δὲ θερμὸν τὸ περὶ τὸν τόπον ᾧ φρονοῦμεν καὶ ἐλπίζομεν, ποιεῖ εὐθύμους. καὶ διὰ τοῦτο πρὸς τὸ πίνειν εἰς μέθην πάντες ἔχουσι προθύμως, ὅτι πάντας ὁ οἶνος ὁ πολὺς εὐέλπιδας ποιεῖ, καθάπερ ἡ νεότης τοὺς παῖδας. τὸ μὲν γὰρ γῆρας, δύσελπί ἐστιν· ἡ δὲ νεότης, ἐλπίδος πλήρης. εἰσὶ δέ τινες ὀλίγοι, οὓς πίνοντας δυσθυμίαι λαμβάνουσι, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, δι' ἣν καὶ μετὰ τοὺς πότους ἐνίους. ὅσοις μὲν οὖν μαραινομένου τοῦ θερμοῦ αἱ ἀθυμίαι γίνονται, μᾶλλον ἀπάγχονται. διὸ καὶ οἱ νέοι ἢ [καὶ] οἱ πρεσβῦται μᾶλλον ἀπάγχονται. τὸ μὲν γὰρ γῆρας, μαραίνει τὸ θερμόν· τῶν δὲ, τὸ πάθος φυσικὸν ὄν, καὶ αὐτὸ τὸ μαραινόμενον θερμόν. ὅσοις δὲ σβεννυμένου, ἐξαίφνης οἱ πλεῖστοι διαχρῶνται ἑαυτούς· ὥστε θαυμάζειν πάντας,

διὰ

διὰ τὸ μηθὲν ποιῆσαι σημεῖον πρότερον. ψυχροτέρα μὲν οὖν γινομένη ἡ κρᾶσις ἡ ἀπὸ τῆς μελαίνης χολῆς, ὥσπερ εἴρηται, ποιεῖ ἀθυμίας παντοδαπάς· θερμοτέρα δὲ οὖσα, εὐθυμίας. διὸ καὶ οἱ μὲν παῖδες, εὐθυμότεροι· οἱ δὲ γέροντες, δυσθυμότεροι. οἱ μὲν γὰρ, θερμοί· οἱ δὲ, ψυχροί. τὸ γὰρ γῆρας κατάψυξίς τις. συμβαίνει δὲ σβέννυσθαι ἐξαίφνης ὑπό τε τῶν ἐκτὸς αἰτιῶν, ὡς καὶ τὰ παρὰ φύσιν τὰ πυρωθέντα, οἷον ἄνθρακα ὕδατος ἐπιχυθέντος. διὸ καὶ ἐκ μέθης ἔνιοι ἑαυτοὺς διαχρῶνται. ἡ γὰρ ἀπὸ τοῦ οἴνου θερμότης, ἐπείσακτός ἐστιν· ἧς σβεννυμένης, συμβαίνει τὸ πάθος. καὶ μετὰ τὰ ἀφροδίσια οἱ πλεῖστοι ἀθυμότεροι γίνονται· ὅσοι δὲ περίττωμα πολὺ προΐενται μετὰ τοῦ σπέρματος, οὗτοι εὐθυμότεροι. κουφίζονται γὰρ περιττώματός τε καὶ πνεύματος, καὶ θερμοῦ ὑπερβολῆς. ἐκεῖνοι δὲ, ἀθυμότεροι πολλάκις· καταψύχονται γὰρ ἀφροδισιάσαντες, διὰ τὸ τῶν ἱκανῶν τι ἀφαιρεθῆναι. δηλοῖ δὲ τοῦτο, τὸ μὴ πολλὴν τὴν ἀπόρροιαν γεγονέναι. ὡς οὖν ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν, διὰ μὲν τὸ ἀνώμαλον εἶναι τὴν δύναμιν τῆς μελαίνης χολῆς, ἀνώμαλοί εἰσιν οἱ μελαγχολικοί. καὶ γὰρ ψυχρὰ σφόδρα γίγνεται, καὶ θερμή. διὰ δὲ τὸ ἠθοποιὸς εἶναι, (ἠθοποιὸν γὰρ τὸ θερμὸν) καὶ ψυχρὸν μάλιστα τῶν ἐν ἡμῖν ἐστιν· ὥσπερ ὁ οἶνος πλείων καὶ ἐλάττων κεραννύμενος τῷ σώματι, ποιεῖ τὸ ἦθος ποιοὺς τινας ἡμᾶς. ἄμφω δὲ πνευματικὰ, καὶ ὁ οἶνος καὶ ἡ μέλαινα χολή. ἐπεὶ δ' ἔστι καὶ ἀνώμαλον εἶναι τὴν ἀνωμαλίαν καὶ καλῶς πως ἔχειν, καὶ ὅπου δεῖ θερμοτέραν εἶναι τὴν διάθεσιν καὶ πάλιν ψυχρὰν, ἢ τοὐναντίον διὰ τὸ ὑπερβολὴν ἔχειν, περιττοὶ μὲν εἰσὶ πάντες οἱ μελαγχολικοὶ, οὐ διὰ νόσον, ἀλλὰ διὰ φύσιν.

β Διὰ τί κατ' ἐνίας μὲν τῶν ἐπιστημῶν, ἕξιν ἔχειν λεγόμεθα· κατ' ἐνίας δὲ, οὔ; ἢ καθ' ὅσας εὑρετικοί ἐσμεν, ἕξιν ἔχειν λεγόμεθα; τὸ γὰρ εὑρίσκειν, ἀπὸ ἕξεως.

γ Διὰ τί τῶν ζώων ὁ ἄνθρωπος φρονιμώτατον; πότερον ὅτι μικροκεφαλώτατον κατὰ λόγον τοῦ σώματος; ἢ ὅτι ἀνωμάλως ἐλάχι-

σον; διὰ γὰρ τοῦτο καὶ μικροκέφαλον· καὶ αὐτῶν οἱ τοιοῦτοι, μᾶλλον τῶν δ μεγαλοκεφάλων φρονιμώτεροι. Διὰ τί δοκεῖ ἡμῖν πλείων εἶναι ἡ ὁδὸς, ὅταν μὴ εἰδότες πόση τίς ἐστι βαδίζωμεν, ἢ ὅταν εἰδότες, ἐὰν τὰ ἄλλα ὁμοίως τύχωμεν ἔχοντες; ἢ ὅτι τὸ εἰδέναι [πόση,] ἐστὶν εἰδέναι τὸν ἀριθμόν; τὸ γὰρ ἄπειρον καὶ ἀναρίθμητον, ταὐτόν· καὶ πλέον ἀεὶ τὸ ἄπειρον τοῦ ὡρισμένου. ὥσπερ οὖν εἰ ἤδει τοσήδε ἐστὶ, πεπερασμένην αὐτὴν ἀνάγκη εἶναι· οὕτως εἰ μὴ οἶδε πόση τίς ἐστιν, ἀντιστρέφοντος παραλογίζεται ἡ ψυχὴ, καὶ φαίνεται αὐτῇ εἶναι ἄπειρος, ἐπεὶ τὸ ποσὸν, ὡρισμένον ἐστί· καὶ τὸ ὡρισμένον, ποσόν. ὅταν τοίνυν μὴ φαίνηται ὡρισμένον, ὥσπερ ἄπειρον δόξει εἶναι, διὰ τὸ, τὸ πεφυκὸς ὡρίσθαι, ἂν μὴ ᾖ ὡρισμένον, ἄπειρον εἶναι, καὶ τὸ φαινόμενον μὴ ὡ- ε ρίσθαι, φαίνεσθαι ἀνάγκη πως ἀπέραντον. Διὰ τί πρεσβύτεροι μὲν γινόμενοι, μᾶλλον νοῦν ἔχομεν· νεώτεροι δὲ ὄντες, θᾶττον μανθάνομεν; ἢ ὅτι ὁ θεὸς ὄργανα ἐν ἑαυτοῖς ἡμῖν δέδωκε δύο, ἐν οἷς χρησόμεθα τοῖς ἐκτὸς ὀργάνοις· σώματι μὲν, χεῖρα· ψυχῇ δὲ, νοῦν. ἔστι γὰρ καὶ ὁ νοῦς τῶν φύσει ἐν ἡμῖν ὥσπερ ὄργανον ὑπάρχων· αἱ δὲ ἄλλαι ἐπιστῆμαι καὶ τέχναι, τῶν ὑφ᾽ ἡμῶν ποιητῶν εἰσιν· ὁ δὲ νοῦς, τῶν φύσει. καθάπερ οὖν τῇ χειρὶ οὐκ εὐθὺς γινόμενοι χρώμεθα βέλτιστα, ἀλλ᾽ ὅταν ἡ φύσις αὐτὴν ἐπιτελέσῃ (προϊούσης γὰρ τῆς ἡλικίας, ἡ χεὶρ μάλιστα δύναται ἀποτελεῖν τὸ ἑαυτῆς ἔργον) τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ νοῦς τῶν φύσει οὐκ εὐθὺς, ἀλλ᾽ ἐπὶ γήρως ἡμῖν μάλιστα παραγίνεται· καὶ τότε ἀποτελεῖται μάλιστα, ἂν μὴ ὑπό τινος πηρωθῇ, καθάπερ καὶ τὰ ἄλλα τὰ φύσει ὑπάρχοντα. ὕστερον δὲ τῆς τῶν χειρῶν δυνάμεως, ὁ νοῦς παραγίνεται ἡμῖν, ὅτι καὶ τὰ τοῦ νοῦ ὄργανά ἐστι τῶν τῆς χειρός. ἔστι γὰρ νοῦ μὲν ὄργανον, ἐπιστήμη· (τούτῳ γὰρ ἐστὶ χρήσιμος, καθάπερ αὐλοὶ αὐλητῇ) χειρῶν δὲ, πολλὰ τῶν φύσει ὄντων. ἡ δὲ φύσις, αὐτή γε ἐπιστήμης πρότερον, καὶ τὰ ὑπ᾽ αὐτῆς γινόμενα. ὧν δὲ [τὰ] ὄργανα πρότερα, καὶ τὰς δυνάμεις πρότερον

εἰκὸς

εἰκὸς ἐγγίνεσθαι ἡμῖν. τούτοις γὰρ χρώμενοι, ἕξιν λαμβάνομεν, καὶ ἔχει ὁμοίως τὸ ἑκάστου ὄργανον πρὸς αὐτό· καὶ ἀνάπαλιν, ὡς τὰ ὄργανα πρὸς ἄλληλα, οὕτω τὰ ὄργανα πρὸς αὐτά. ὁ μὲν οὖν νοῦς διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν, πρεσβυτέροις οὖσιν [ἡμῖν] μᾶλλον ἐγγίνεται. μανθάνομεν δὲ θᾶττον νεώτεροι ὄντες, διὰ τὸ μηδέν πως ἐπίστασθαι. ὅταν δὲ ἐπιστώμεθα, οὐκ ἔτι ὁμοίως δυνάμεθα. δυνάμεθα δὲ ἔχεσθαι, καθάπερ καὶ μνημονεύομεν μᾶλλον, οἷς ἂν ἕωθεν πρῶτον ἐντυγχάνωμεν. ἔπειτα προϊούσης τῆς ἡμέρας, οὐκ ἔτι ὁμοίως, διὰ τὸ πολλοῖς ἐντετυχηκέναι.

ς Διὰ τί ἀνθρώπῳ πειστέον μᾶλλον, ἢ ἄλλῳ ζώῳ; πότερον ὥσπερ Πλάτων Νεοκλεῖ ἀπεκρίνατο, ὅτι ἀριθμεῖν μόνον ἐπίσταται τῶν ἄλλων [ζώων;] ἢ ὅτι θεοὺς νομίζει μόνος; ἢ ὅτι μιμητικώτατον; μανθάνειν γὰρ δύναται διὰ τοῦτο.

ζ Διὰ τί οὐ χαίρομεν θεώμενοι οὐδὲ ἐλπίζοντες ὅτι τὸ τρίγωνον δύο ὀρθὰς ἴσας ἔχει τὰς ἐν τῇ γωνίᾳ, οὐδὲ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων οὐθὲν, εἰ μὴ τῇ θεωρίᾳ; αὕτη δὲ ὁμοίως ἐστὶν ἡδεῖα, κἂν εἰ τρισὶν ὀρθαῖς, ἢ πλείοσιν ἴσας εἶχεν. ἀλλ' ὅτι Ὀλυμπίᾳ ἐνικῶμεν, καὶ περὶ τῆς ναυμαχίας τῆς ἐν Σαλαμῖνι, χαίρομεν, καὶ μεμνημένοι καὶ ἐλπίζοντες τοιαῦτα· ἀλλὰ μὴ τἀναντία τοῖς τοιούτοις. ἢ ὅτι ἐπὶ μὲν τοῖς τοιούτοις χαίρομεν, ὡς γινομένοις ἢ οὖσιν· ἐπὶ δὲ τοῖς κατὰ φύσιν, ὡς κατὰ ἀλήθειαν θεωρίας ἡδονὴν, ὡς ἔχει, μόνην ἡμῖν ποιεῖν· τὰς δὲ πράξεις, τὴν ἀπὸ τῶν συμβαινόντων ἀπ' αὐτῶν. [ἀνομοίων οὖν οὐσῶν τῶν πράξεων, καὶ τὰ ἀποβαίνοντα ἀπ' αὐτῶν] γίνεται τὰ μὲν, λυπηρά· τὰ δὲ, ἡδέα. φεύγομεν δὲ καὶ διώκομεν καθ' ἡδονὴν καὶ λύπην ἅπαντα.

η Διὰ τί μέχρι ὑγιείας πραγματεύονται οἱ ἰατροί; ἰσχναίνει γάρ· εἶτα ἐκ τούτου ξηραίνει· εἶτα ὑγείαν ἐποίησεν· εἶτα ἐνταῦθα ἔστη. πότερον οὐκ ἔστι δυνατὸν ἐκ τούτου γενέσθαι ἄλλο· ἢ εἰ δυνατὸν, ἄλλης ἐπιστήμης, καὶ ἔσται ὅ τις ἐξ ὑγιείας ποιήσει ἄλλο τι; εἰ δὴ γίνεται ἐκ τῶν ἐναντίων καὶ τῶν μεταξὺ, δῆλον ὅτι

ἀρρωστεῖ, ἢ ξηρότερος, ἢ ὑγρότερος, ἢ τι τοιοῦτον. ποιεῖ δὴ ἐκ ψυχροῦ ἧττον σφόδρα, καὶ τέλεον ὡδὶ θερμὸν, καὶ ὡδὶ ξηρὸν ἢ ὑγρὸν, μεταβαῖνον ἐκ τῶν ἐναντίων, ἢ μεταξὺ, ἕως ἂν ἔλθῃ εἰς τὸ οὕτως ἔχειν, ὃ ἦν τοῦ ὑγιαίνειν· ἔκ τε τούτου οὐ πέφυκεν ἄλλό τι ὂν, ἢ τὸ μεταξύ. δύναται μὲν οὖν ποιῆσαι ὁ ἔχων. ὡς γὰρ ἦλθεν, ἀναλῦσαι δύναται καὶ ἀπελθεῖν. οὐ μὴν ἥγε τέχνη τούτου ἐστίν. ἀεὶ γὰρ βέλτιον. ὥστε οὐδὲ ἄλλη, οὔτε αὐτὴ ποιήσει ἐξ ὑγείας ἄλλό τι. οὐθὲν γὰρ ἐγίνετο, ἢ τὸ ἐναντίον τούτου· εἴπερ ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη. οὕτω καὶ ἐπὶ οἰκίας οὐδὲν ποιήσειεν ἂν τοὐναντίον· οὐκ ἔστιν ἄλλη τέχνη ἐκ τούτου ποιήσουσα, πλὴν ὡς μέρεος· οἷον ἡ σκυτικὴ, ὑπόδημα ἐκ προσχήματος. ἐξ ἑκατέρου γὰρ γίνεται ἢ διπλῶς, ἢ συντιθεμένου, ἢ φθειρομένου.

θ Διὰ τί τὸν φιλόσοφον τοῦ ῥήτορος οἴονται διαφέρειν; ἢ ὅτι ὁ μὲν φιλόσοφος, περὶ τὰς ἰδέας σπουδάζει· ὁ δὲ ῥήτωρ, περὶ τὰ μετέχοντα; οἷον ὁ μὲν, τί ἐστιν ἀδικία· ὁ δὲ, ὡς ἄδικος ὁ δεῖνα· καὶ ὁ μὲν, τί ἡ τυραννίς· ὁ δὲ, οἷόν τι ὁ τύραννος.

ι Διὰ τί οἱ Διονυσιακοὶ τεχνῖται, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πονηροί εἰσιν; ἢ ὅτι ἥκιστα λόγου σοφίας κοινωνοῦσι, διὰ τὸ περὶ τὰς ἀναγκαίας τέχνας τὸ πολὺ μέρος τοῦ βίου εἶναι, καὶ ὅτι ἐν ἀκρασίαις τὸ πολὺ τοῦ βίου εἰσί, τὰ δὲ, [καὶ] ἐν ἀπορίαις; ἀμφότερα δὲ, φαυλότητος παρασκευαστικά.

ια Διὰ τί οἱ ἐξ ἀρχῆς, τῆς μὲν κατὰ [τὸ] σῶμα ἀγωνίας, ἆθλόν τι προὔταξαν, σοφίας δὲ οὐθὲν ἔθηκαν; ἢ ὅτι ἐπιεικῶς δεῖ τοὺς κριτὰς, ἃ παρὰ διάνοιάν ἐστιν, ἢ μηδὲν χείρους τῶν ἀγωνιστῶν εἶναι, ἢ κρείττους; εἰ δὲ ἔδει σοφίᾳ τοὺς προέχοντας ἀγωνίζεσθαι, καὶ ἆθλον προὐτέτακτο, κριτῶν ἂν ἠπόρουν αὐτοῖς. ἐπὶ δὲ τῶν γυμνικῶν ἀγώνων, ἁπάντός ἐστι κρῖναι, τῇ ὄψει μόνῃ θεασάμενον. ἔτι δὲ ἐξ ἀρχῆς κατασκευάζων, οὐκ ἐβούλετο τοιαύτην ἀγωνίαν προθεῖναι τοῖς Ἕλλησιν, ἐξ ὧν ἔμελλον στάσεις καὶ ἔχθραι μεγάλαι ἔσεσθαι· οἷον οἱ ἄνθρωποι ὅταν τις ἢ ἐκκριθῇ, ἢ προσδεχθῇ εἴς τι τῶν κατὰ τὸ σῶμα ἀθλημάτων, οὐ πάνυ τι χαλεπῶς φέρουσιν, οὐδὲ εἰς ἔχθραν κα-

θίσταν-

θίστανται τοῖς κρίνουσιν· ὑπὸ δὲ τῶν φρονιμωτέρους ἢ μοχθηροτέρους εἶναι, τοῖς κρίνουσι μάλιστα ὀργίζονται καὶ ἀγανακτοῦσι. στασιῶδες δὲ καὶ μοχθηρὸν τὸ τοιοῦτόν ἐστιν. ἔτι δὲ δεῖ τῆς ἀγωνίας τὸ ἆθλον κρεῖττον εἶναι. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν γυμνικῶν ἀθλημάτων, τὸ ἆθλον αἱρετώτερον » καὶ βέλτιον τῆς ἀγωνίας· σοφίας δὲ τί ἂν ἆθλον βέλτιον γένοιτο; »

Διὰ τί ἄδικος καὶ ποιεῖ ἄνθρωπος μάλιστα; ἢ ὅτι τῶν ἐναντίων ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη; ἢ ὅτι ὁ μὲν νοῦς, πολλῶν ἐστιν· ἡ δὲ ὄρεξις, ἑνός; ὁ μὲν οὖν ἄνθρωπος, τῷ νῷ τὰ πλεῖστα ζῇ· τὰ δὲ θηρία, ὀρέξει καὶ θυμῷ καὶ ἐπιθυμίᾳ. ιβ

Διὰ τί φρόνιμοί τινες κτώμενοι οὐ χρώμενοι διατελοῦσι; πότερον ὅτι τῷ ἔθει χρῶνται; ἢ διὰ τὸ ἐν ἐλπίδι ἡδύ; ὅτι ἡ αἴσθησις καὶ ἡ διάνοια, τῷ ἠρεμεῖν τὴν ψυχὴν ἐνεργεῖ· ὃ καὶ ἡ ἐπιστήμη δοκεῖ εἶναι, ὅτι τὴν ψυχὴν ἵστησι. κινουμένης γὰρ καὶ φερομένης, οὔτε αἰσθέσθαι οὔτε διανοηθῆναι δυνατόν. διὸ καὶ τὰ παιδία καὶ οἱ μεθύοντες καὶ οἱ μαινόμενοι, ἀνόητοι. διὰ γὰρ πλῆθος τοῦ θερμοῦ τοῦ ἐνυπάρχοντος, πλείστη κίνησις αὐτοῖς καὶ σφοδροτάτη συμβαίνει· ληγούσης δὲ ταύτης, ἐμφρονέστεροι γίνονται. ἀταράχου γὰρ οὔσης τῆς διανοίας, μᾶλλον ἐφιστάναι δύνανται αὐτήν. οἵ τ' ἐν τῷ καθεύδειν ἐνυπνιαζόμενοι, ἱσταμένης τῆς διανοίας, καὶ καθ' ὅσον ἠρεμεῖ, ὀνειρώττουσι. μάλιστα γὰρ ἐν τοῖς ὕπνοις ἡ ψυχὴ κινεῖται. περιϊσταμένου γὰρ τοῦ θερμοῦ ἐκ τοῦ ἄλλου σώματος εἰς τὸν ἐντὸς τόπον, τότε πλείστη καὶ σφοδροτάτη κίνησις ὑπάρχει· οὐχ ὥσπερ οἱ πολλοὶ ὑπολαμβάνουσι, [διὰ τὸ] τότε ἠρεμεῖν καὶ καθ' αὑτὴν εἶναι, καὶ μάλιστα ὅτε μηδὲν ἴδωσιν ἐνύπνιον. συμβαίνει δὲ τοὐναντίον· διὰ γὰρ τὸ ἐν πλείστῃ κινήσει εἶναι, καὶ μηδὲ κατὰ μικρὸν ἠρεμεῖν, οὐδὲ διανοεῖσθαι δύνανται. ἐν πλείστῃ δὲ κινήσει, ὅταν ἥδιστα καθεύδῃ, εἰκότως ἐστίν· ὅτι τότε μάλιστα καὶ πλεῖστον θερμὸν ἀθροίζεται εἰς τὸν εἴσω τόπον. ὅτι δὲ ἐν τῇ κινήσει οὖσα ἡ ψυχή, οὐ μόνον ὕπαρ, ἀλλ' οὐδὲ ἐν τοῖς ὕπνοις δύνανται διανοεῖσθαι, κἀκεῖνο σημεῖον· ἐν γὰρ τοῖς μετὰ τὴν προσφέρεσιν τῶν ιγ

σιτίων ὕπνοις, ἥκιστά ἐστιν ἐνύπνιον ὁρᾶν. τότε δὲ μάλιστα συμβαίνει κινεῖσθαι αὐτὴν, διὰ τὴν ἐπεισενεχθεῖσαν τροφήν. τό, τε ἐνύπνιόν ἐστιν, ὅταν διανοουμένοις καὶ περὶ ὀμμάτων τιθεμένοις, ὕπνος ἐπέλθῃ. διὸ καὶ ταῦτα μάλιστα ὁρῶμεν, ἃ πράττομεν, ἢ μέλλομεν, ἢ βουλόμεθα. περὶ γὰρ τούτων μάλιστα πλειστάκις λογισμοὶ καὶ φαντασίαι ἐπιγίνονται· καὶ οἱ βελτίους, βελτίω τὰ ἐνύπνια ὁρῶσι διὰ ταῦτα, ὅτι καὶ οἱ ἐγρηγορότες περὶ βελτιόνων διανοοῦνται· οἱ δὲ χεῖρον ἢ τὴν διάνοιαν ἢ τὸ σῶμα διακείμενοι, χείρω. καὶ γὰρ ἡ τοῦ σώματος διάθεσις, καὶ πρὸς τὴν τῶν ἐνυπνίων φαντασίαν συμβλητικόν. τοῦ γὰρ νοσοῦντος, καὶ αἱ τῆς διανοίας προθέσεις φαῦλαι· καὶ ἔτι διὰ τὴν ἐν τῷ σώματι ταραχὴν ἐνοῦσαν, ἡ ψυχὴ οὐ δύναται ἠρεμεῖν. οἱ δὲ μελαγχολικοὶ διὰ τοῦτο ἐξάττουσιν ἐν τοῖς ὕπνοις, ὅτι πλείονος τῆς θερμασίας οὔσης, μᾶλλον τοῦ μετρίου ἡ ψυχὴ ἐν κινήσει· σφοδροτέρας δὲ τῆς κινήσεως οὔσης, οὐ δύναται καθεύδειν.

Ὅσα περὶ ὀφθαλμούς. λα.

α Διὰ τί τρίψαντες τὸν ὀφθαλμὸν, παυόμεθα τοῦ πταρμοῦ; ἢ ὅτι ἀναπνοὴ ταύτῃ γίνεται τῷ ὑγρῷ; δακρύει γὰρ ὁ ὀφθαλμὸς μετὰ τὴν τρῖψιν· ὁ δὲ πταρμὸς, διὰ πλῆθος ὑγρῶν; ἢ ὅτι ἔλαττον θερμὸν φθείρεται ὑπὸ τοῦ πλείονος; ὁ δὲ ὀφθαλμὸς τριφθεὶς, πλείω λαμβάνει θερμότητα [τῆς] ἐν τῇ ῥινί. διὰ τοῦτο δὲ κἄν τις αὐτὴν τὴν ῥῖνα τρίψῃ, παύεται ὁ πταρμός.

β Διὰ τί τῷ ἑνὶ ὀφθαλμῷ ἀκριβέστερον ὁρῶσιν, ἢ τοῖν δυοῖν; ἢ ὅτι πλείους οὖσαι κινήσεις, τοῖν δυοῖν γίνονται· οἷον τοῖς διεστραμμένοις; οὐκοῦν μία ἡ κίνησις· τοῦ δὲ ἑνὸς, ἁπλῆ. ἧττον οὖν ὁρῶσιν ἀκριβέστερον.

γ Διὰ τί ὀργιζόμενοι μὲν, τοὺς ὀφθαλμοὺς μάλιστα ἐπιδιδόασι πρὸς τὸ ἐρυθριᾶν· αἰσχυνόμενοι δὲ, τὰ ὦτα; ἢ διότι οἱ μὲν, καταψύχονται ἐν τῇ αἰδοῖ, (ἐν ὀφθαλ-

ὀφθαλμοῖς γὰρ αἰδώς) καὶ ἀντιβλέπειν οὐ δύνανται; καὶ ἡ δειλία καταψυξίς τίς ἐστιν. ἐνταῦθα δὲ μεθίσταται εἰς τοὐναντίον τοῦ ἔμπροσθεν τὸ ὄπισθεν· τὰ δὲ ὦτα, ἀντίκεινται· διὸ καὶ μάλιστα ἐρυθριῶσιν αἰσχυνόμενοι. ἐν δὲ τῷ κινεῖσθαι, ἐπὶ τὸ αἰσθητικώτερον καὶ κινητικώτερον ἡ βοήθεια ὡς ἀδικουμένου. φοβουμένοις γὰρ ἐνταῦθα ἐκλείπει μάλιστα.

Διὰ τί θατέρου καταληφθέντος ὀ- δ
φθαλμοῦ, ὁ ἕτερος ἀτενίζει μᾶλλον; ἢ διότι ἐκ ταὐτοῦ ἤρτηνται αἱ ἀρχαὶ τῶν ὀφθαλμῶν; θατέρου οὖν κινουμένου, καὶ ἡ κοινὴ ἀρχὴ κινεῖται. ἐκείνης δὲ κινουμένης, καὶ ὁ ἕτερος. ληφθέντος οὖν θατέρου, ἡ κίνησις κινήσει αὐτόν. ὥστε δύναται ἀτενίζειν μᾶλλον.

Διὰ ε
τί οἱ ἐκ γενετῆς τυφλοὶ, οὐ γίνονται φαλακροί; ἢ ὅτι λυμαίνει τὰ ὄμματα ὑγρότης οὖσα πολλὴ ἐν τῷ περὶ τὴν κεφαλὴν τόπῳ; διὸ τῶν ῥευματικῶν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς, τάς τε περὶ τοὺς κροτάφους φλέβας καίουσι, πυκνοῦντες τοὺς τῶν ὑγρῶν πόρους, καὶ ξύουσι τὴν κεφαλὴν, διατέμνοντες τὸ ἐν αὐτῇ δέρμα. ἐπεὶ οὖν λυμαίνει τοὺς ὀφθαλμοὺς τὸ ἐν αὐτῇ περίττωμα γινόμενον, κωλύοι ἂν αὐτοὺς ταὐτὸ τοῦτο ἐξ ἀρχῆς γίνεσθαι, πλέον συνιστάμενον ἐν αὐτῇ. ἐπεὶ δὲ ἐκ περιττωμάτων θρὶξ φύεται, τοῦτο δὲ ἐν τῇ τῶν τυφλῶν κεφαλῇ ἐκ γενετῆς ἐστὶ πολὺ, εἰκότως οὐκ εἰσὶ φαλακροί.

Διὰ τί ϛ
οἱ ἐξόφθαλμοι καπνίζονται μᾶλλον; ἢ ὅτι τάχιστα προσπίπτει πρὸς τὰ προέχοντα;

Διὰ τί εἰς μὲν τὰ δεξιὰ ἀμφοτέρας ζ
τὰς ὄψεις ἅμα διαστρέφειν δυνάμεθα, καὶ εἰς τὰ ἀριστερὰ καὶ πρὸς τὴν ῥῖνα, καὶ εἰς τὸ ἀριστερὸν ἢ τὸ δεξιὸν τὴν ἑτέραν· ἅμα δὲ εἰς τὸ ἀριστερὸν καὶ δεξιὸν, ἀδυνατοῦμεν; ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τὸ κάτω καὶ εἰς τὸ ἄνω. ἅμα μὲν γὰρ ἐπὶ ταὐτὸ δυνάμεθα, χωρὶς δὲ, οὔ. ἢ ὅτι αἱ ὄψεις, δύο οὖσαι, ὁμοίως ἐξ ἑνὸς συνήρτηνται; ὅσα δὲ τοιαῦτα, ἄκρου θατέρου κινουμένου, ἀνάγκη θάτερον ἀκολουθεῖν ἐπὶ τὸ αὐτό. τῷ γὰρ ἑτέρῳ ἄκρῳ, ἡ ἀρχὴ θάτερον ἄκρον. εἰ οὖν τὸ ἓν ἀδύνατον ἅμα εἰς

τἀναντία κινεῖσθαι, ἀδύνατον καὶ τὰς ὄψεις. τὰ μὲν γὰρ ἄκρα εἰς τἀναντία ἀντικινοῖτο, εἰ τὸ μὲν, ἄνω, τὸ δὲ, κάτω κινοῖτο· ἡ δ' ἀρχὴ, ἀμφοῖν ἂν ἀκολουθοίη· ὅπερ ἀδύνατον. ἡ δὲ διαστροφή ἐστι τῶν ὀμμάτων, διὰ τὸ ἀρχὴν ἔχειν τὰς σφαίρας, καὶ μέλλει τοῦ στρέφεσθαι εἰς τὰ ἄνω καὶ κάτω καὶ [εἰς] πλάγια. ὅταν οὖν ἔχουσαι ὡς δεῖ ὁμοίως ἔχοιεν τῇ θέσει ἀλλήλαις, καὶ ἐν μέσῳ τοῦ ἐπὶ τὸ ἄνω καὶ κάτω κινεῖσθαι, καὶ εἰς πλάγιον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σημείου ἑαυτῶν λάβωσι τὴν ὄψιν, αὗται μὲν ἀδιάστροφοί τε καὶ μάλιστα ἀκίνητοι τῇ θέσει· ὅσαι δ' ἐπὶ ταὐτοῦ σημείου λάβωσι τὰς ὄψεις, ἀδιάστροφοι μέν εἰσι, διαφέρουσι δ' ἀλλήλων. καίτοι κρύπτεται τοῦ μέλανός τι καὶ τοῖς ἄνω βλέπουσι τὰ λευκά, οἷοι μελλέπταρμοι· ἕτεροι δέ, εἰς τὸ πλάγιον, ὥσπερ οἱ μανικοί· οἱ δέ, εἰς τοὺς μυκτῆρας, ὥσπερ τὰ τραγικὰ πρόσωπα, καὶ οἱ στρυφνοί· συνάγουσι γὰρ τὸ βλέμμα. ὅσοι δὲ μήθ' ὁμοίως κειμένων τῶν σφαιρῶν ἐπὶ ταὐτῷ σημείῳ ἔχουσι τὰς ὄψεις, ἢ ὁμοίως μὲν κειμένων, μὴ ἐπὶ τῷ αὐτῷ δέ, οὗτοι διεστραμμένοι εἰσί· διὸ ὑποβλέπουσι καὶ συνάγουσι τὰ ὄμματα. πειρῶνται γὰρ ἐπὶ ταὐτὸν καταστῆσαι σχῆμα τὴν σφαῖραν. ὥστε τὸ μὲν ἐῶσι, τὸ δὲ σχηματίζουσι τὸν ὀφθαλμόν. ἐὰν γὰρ μὴ κατ' αὐτὸ σημεῖον τεθῶσιν αἱ ὄψεις, ἀνάγκη διεστράφθαι. ὥσπερ γὰρ τοῖς ὑποβλέπουσιν [ὑπὸ] τὸν ὀφθαλμόν, [τὸ ἓν] δύο φαίνεται, (καὶ γὰρ ἐκείνοις κεκίνηται ἡ ἀρχὴ) καὶ τούτοις ὁμοίως. ἐὰν μὲν οὖν ἄνω κινηθῇ ὁ ὀφθαλμός, τὸ πέρας κάτω τῆς ὄψεως γίνεται· ἐὰν δὲ κάτω, ἄνω τὸ πέρας. ἐν ἑνὶ δὲ ὀφθαλμῷ μεθισταμένῳ, κινεῖσθαι μὲν τὸ ὁρώμενον δοκεῖ διὰ ταῦτα ἄνω ἢ κάτω, ὅτι καὶ ἡ ὄψις· δύο δ' οὐ φαίνεται, ἐὰν μὴ δύο αἱ ὄψεις ὦσι, καὶ διαστρέφει. τοιαύτη μὲν τῷ ἑτέρῳ ὀφθαλμῷ γίνεται, ὥστε δύο φαίνεσθαι· κατὰ τὴν θέσιν δὲ γίνεται, τῷ μὴ κατὰ μέσον τοῦ ὄμματος κεῖσθαι.

η Διὰ τί οἱ μύωπες μικρὰ γράμματα γράφουσιν; ἄτοπον γὰρ τοὺς μὴ ὀξὺ ὁρῶντας, ποιεῖν ἔργον ὀξὺ ὁρώντων. πότερον ὅτι μεγάλα φαίνεται τὰ μικρά,

ἐὰν ᾖ ἐγγύς· οἱ δὲ, προσάγοντες γράφουσιν; ἢ διὰ τὸ συνάγοντας τὰ
βλέφαρα, γράφειν; δι' ἀσθένειαν γὰρ τῆς ὄψεως, ἂν μὲν ἀναπεπτα-
μένοις γράφωσι τοῖς ὄμμασι, διασπωμένη ἡ ὄψις, ἀμβλὺ ὁρᾷ. οὕτω
δὲ ἀθρόως προσπίπτει· γωνίαν δὲ μικρὰν ποιοῦσα, ἐξ ἀνάγκης ποιεῖ
μικρὰ γράφειν. Διὰ τί ὀφθαλμιάσαντες ἔνιοι, ὀξύτερον ὁρῶ- θ
σιν; ἢ διὰ τὸ ἀποκεκαθάρθαι τὰ ὄμματα; πολλάκις γὰρ ἡ ἔξω πυ-
κνότης ἀποστέγει τὴν ὄψιν· ἀποδακρῦσαι δὲ λύεται. διὸ καὶ τὸ ἀποδά-
κνεσθαι συμφέρει, οἷον κρόμμυον· θάτερον δὲ, πολέμιον, οἷον ὀρίγανον.
Διὰ τί τῇ μιᾷ ὄψει ἀπαθέστεροι; ἢ διότι ἔλαττον ἡ ψυχὴ πάσχει; ι
ὥστε ἔλαττον τὸ πάθος. Διὰ τί τοῖς διεστραμμένοις δύο φαίνεται; ἢ ια
διότι οὐκ ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον ἑκατέρου τῶν ὀμμάτων ἡ κίνη-
σις; ὥσπερ οὖν δύο ὁρᾶν, τὸ δὶς ὁρᾶν οἴεται ἡ ψυχή. ὅμοιον καὶ ἐπὶ
τῶν δακτύλων τῆς ἐπαλλάξεως. δύο γὰρ τὸ ἓν δοκεῖ, ὡς δὶς ἁπτο-
μένῃ ἑνί. Διὰ τί οὐ διαφέρουσιν αἱ αἰσθήσεις αἱ ἐν τοῖς δεξιοῖς ιβ
τῶν ἀριστερῶν, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις πᾶσι κρείττω τὰ δεξιά; πότερον διὰ
τὸ ἔθος, ὅτι εὐθὺς ὁμοίως ἀμφοῖν ἐθιζόμεθα αἰσθάνεσθαι; τὰ δὲ
δεξιά, τῷ ἔθει δοκεῖ διαφέρειν· ἐπεὶ ἐθισθεῖσιν, ἀμφιδέξιοι γίνονται.
ἢ ὅτι τὸ μὲν αἰσθάνεσθαι, πάσχειν τί ἐστι; τὰ δὲ δεξιὰ διαφέρει τῷ
ποιητικώτερα εἶναι καὶ ἀπαθέστερα τῶν ἀριστερῶν. Διὰ τί ἐν μὲν ιγ
τοῖς ἄλλοις, κρείττω τὰ δεξιά· ἐν δὲ ταῖς αἰσθήσεσιν, ὅμοια; ἢ διότι ταῦ-
τα μὲν ἐθιζόμεθα ὁμοίως κατ' ἀμφότερα τῷ ἔθει; ἔτι τὸ μὲν αἰ-
σθάνεσθαι, πάσχειν τί ἐστιν· ἡ δὲ τῶν δεξιῶν διαφορά, τῷ εἰς τὸ ποιεῖν
καὶ εἰς τὸ πάσχειν. Διὰ τί τὸ γυμνάζεσθαι ἀσύμφορον πρὸς ὀξυω- ιδ
πίαν; ἢ ὅτι ξηρὸν ποιεῖ τὸ αἷμα ἡ γυμνασία, ὥσπερ καὶ τὸ ἄλλο σῶμα;
ἡ δὲ σκληρότης, σκληρύνει τὸ δέρμα πᾶν· ὥστε καὶ τὸ ἐπὶ τῇ κόρῃ. διὸ
καὶ οἱ πρεσβῦται οὐκ ὀξὺ ὁρῶσι. καὶ γὰρ τῶν γερόντων σκληρόδερμα,
ἅμα δὲ καὶ ῥυσά. ὥστε ἐπικαλύπτεται ἡ ὄψις. Διὰ τί οἱ μύω- ιε
πες βλέπουσι μὲν οὐκ ὀξύ, γράφουσι δὲ μικρά; καίτοι τὸ μικρὸν ὀξὺ

βλέποντος καθορᾶν ἐστιν. ἢ διότι ἀσθενῆ ἔχοντες τὴν ὄψιν, συνάγουσι τὰ βλέφαρα εἰς μικρόν; ἀθρόα γὰρ ἐξιοῦσα ἡ ὄψις, μᾶλλον ὁρᾷ· ἀναπεπταμένου δὲ τοῦ ὄμματος, διασπᾶται. διὰ μὲν οὖν τὴν ἀσθένειαν, συνάγουσι [εἰς μικρὸν] τὸ βλέφαρον· διὰ δὲ τὸ ἐκ μικροῦ ὁρᾶν, μικρὸν μέγεθος ὁρῶσιν. ὅσον δὲ ὁρῶσι μέγεθος, τοσοῦτον καὶ γράφουσι.

ις Διὰ τί οἱ μύωπες, συνάγοντες τὰ βλέφαρα ὁρῶσιν; ἢ δι᾽ ἀσθένειαν τῆς ὄψεως, ὥσπερ καὶ οἱ πρὸς τὰ πόρρω τὴν χεῖρα προσάγοντες, οὕτω καὶ τὰ βλέφαρα πρὸς τὰ ἐγγὺς προστίθενται ὥσπερ χεῖρα; τοῦτο δὲ ποιοῦσιν, ἵνα ἀθροωτέρα ἡ ὄψις ἐξίῃ, δι᾽ ἐλάττονος ἐξιοῦσα, καὶ μὴ εὐθὺς ἐξ ἀναπεπταμένου διεξιοῦσα διασπᾶται· ὁρᾷ δὲ ἡ πλείων, μεῖζον.

ιζ Διὰ τί εἰς τὸ πλάγιον κινοῦσι τὸν ὀφθαλμόν, οὐ φαίνεται δύο τὸ ἕν; ἢ ὅτι ἐπὶ τῆς αὐτῆς γίνεται γραμμῆς ἡ ἀρχή; δύο δὲ φαίνεται ταύτης μεταβαλλούσης ἄνω ἢ κάτω. εἰς δὲ πλάγιον, οὐδὲν διαφέρει, ἐὰν μὴ κάτω καὶ ἄνω.

ιη [Διὰ] τί δὲ ἐπὶ μὲν τῆς ὄψεώς ἐστιν ὥστε φαίνεσθαι τὸ ἓν δύο, ἄν πως τεθῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ πρὸς ἀλλήλους· ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων οὐκ ἔστιν; ἢ καὶ ἐπὶ τῆς ἁφῆς γίνεται τῇ ἐξαλλάξει τῶν δακτύλων τὸ ἓν δύο; ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων οὐ γίνεται, ὅτι οὔτε ἔξω ἀποτεινομένων αἰσθάνεται, οὐδὲ δύο. γίνεται δὲ διὰ τοῦτο, διόπερ καὶ ἐπὶ τῶν δακτύλων· μιμεῖται γὰρ τὴν ὄψιν.

ιθ Διὰ τί τοῦ μὲν ἄλλου σώματος τὰ ἀριστερὰ ἀσθενέστερα· τῶν δὲ ὀφθαλμῶν, οὔ, ἀλλ᾽ ὁμοίως ὀξύ; ἢ ὅτι τὰ μὲν δεξιά, τῷ ποιητικὰ εἶναι διαφέρουσι· τῷ δὲ παθητικά, οὐ διαφέρουσιν; αἱ δὲ ὄψεις, παθητικαί.

κ Διὰ τί τῇ ὄψει πρὸς μὲν τὰ ἄλλα ἀτενίζοντες, χεῖρον διατιθέμεθα· πρὸς δὲ τὰ χλωρὰ καὶ ποώδη, οἷον λάχανα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια, βέλτιον; ἢ ὅτι πρὸς μὲν τὸ λευκὸν καὶ μέλαν, ἥκιστα δυνάμεθα ἀτενίζειν (ἄμφω γὰρ λυμαίνεται τὴν ὄψιν) τὰ δὲ τοιαῦτα τῶν χρωμάτων, μέσον ἔχει τούτων. διὸ μετρίως τῆς ὄψεως διατιθεμένης, οὐδὲν ἐξαδυνατοῦμεν

αὐτῇ,

αὐτῇ, βέλτιον δὲ διατιθέμεθα. τάχα δ' ἴσως καθάπερ ἐπὶ τῶν σωμάτων σφοδρότερον πονοῦντες, χεῖρον ἔχομεν· τὸ μέσον δέ, βέλτιστα διατίθησι· τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὴν ὄψιν. πρὸς μὲν γὰρ στερεὰ ἀτενίζοντες, πονοῦμεν αὐτήν· πρὸς δὲ τὰ ὑγρά, μηδενὸς ἀντιφράττοντος, οὐ διαπονοῦμεν. τὰ δὲ χλωρά, στερεά τε μετρίως, καὶ ὑγρὸν ἐν αὐτοῖς ἱκανόν. διὸ οὐ βλάπτει τε οὐθέν, καὶ διαναπαύει τὴν ὄψιν πρὸς τούτοις εἶναι, διὰ τὴν τοῦ χρώματος κρᾶσιν, σύμμετρον ἔχειν πρὸς τὴν ὄψιν.

Διὰ τί τὰ μὲν ἄλλα, ἀμφοτέροις τοῖς ὀφθαλμοῖς μᾶλλον ὁρῶμεν· τὸ δὲ εὐθὺ τὸ ἐπὶ τῶν στίχων, τῷ ἑνὶ προσάγοντες πρὸς τὰ γράμματα, μᾶλλον καθορῶμεν; ἢ ἀμφότεραι μὲν αἱ ὄψεις συμπίπτουσαι, καθάπερ λέγουσιν οἱ περὶ τὰ ὀπτικά, ταραχὴν παρέχουσιν; ἐπειδὰν δὲ τῇ μιᾷ θεωρῶμεν, πρὸς εὐθεῖαν τὴν ὄψιν, ὥσπερ πρὸς κανόνα, μᾶλλον [φαίνεται] τὸ εὐθύ. κα

Διὰ τί ὁ καπνὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς μᾶλλον δάκνει; ἢ ὅτι μόνοι ἀσθενέστατοι; ἀεὶ γὰρ τὰ ἔσω τοῦ σώματος ἀσθενέστατα. σημεῖον δέ, ὅτι καὶ τὸ ὄξος καὶ ἕκαστον τῶν δριμέων, τὴν μὲν ἔξω σάρκα οὐ δάκνει, τὴν δὲ ἐντός, ὅτι ἀραιοτάτη τοῦ σώματος, καὶ μάλιστ' ἔχει πόρους. αἱ γὰρ ὄψεις διά τινων πόρων ἐκπίπτουσιν. ὥστε τὸ ἔσω δηκτικώτατον ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἀποπίπτει. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ κρόμμυον, καὶ ὅσα ἄλλα δάκνει τοὺς ὀφθαλμούς. τὸ δὲ ἔλαιον, μάλιστα τῶν ὑγρῶν, ὅτι λεπτομερέστατον· τοιοῦτον δὴ ὄν, εἰσδύει διὰ τῶν πόρων· τὸ δὴ ὄξος, ἐν φαρμάκῳ τῇ ἄλλῃ σαρκί. κβ

Διὰ τί ὁ ὀφθαλμὸς μόνον τοῦ σώματος, ἀσθενέστατος ὤν, οὐ ῥιγοῖ; ἢ ὅτι πίων ἐστὶν ὁ ὀφθαλμός, σαρκὸς δὲ οὐθέν; τὰ δὲ τοιαῦτα, ἄριγά ἐστιν. οὐ γὰρ δὴ ὅτι γε πῦρ ἐστιν ἡ ὄψις, διὰ τοῦτο οὐ ῥιγοῖ. οὐ γὰρ τοιοῦτόν γε ἐστὶ τὸ πῦρ, ὥστε θερμαίνειν. κγ

Διὰ τί δάκρυα, ἐὰν μὲν κλαίοντες ἀφίωμεν, θερμά ἐστιν· ἐὰν δὲ πονοῦντες τοὺς ὀφθαλμοὺς δακρύωμεν, ψυχρά; ἢ ὅτι τὸ μὲν ἄπεπτον, ψυχρόν· τὸ δὲ πεπεμμένον, θερμόν; ἡ δὲ μαλακία ὅλως [πᾶσα] κδ

ἐξ ἀπεψίας ἐστί· καὶ τῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς πονούντων ἄπεπτόν ἐστι τὸ
δάκρυον· διὸ ψυχρόν. διὰ τοῦτο καὶ οἱ ἰατροὶ οἴονται σημεῖον εἶναι μεγά-
λης νόσου τοὺς ψυχροὺς ἱδρῶτας· τοὺς δὲ θερμοὺς, τοὐναντίον ἀπαλλα-
κτικούς. ὅταν μὲν γὰρ ᾖ τὸ περίττωμα πολὺ, οὐ δύναται τὸ ἐντὸς θερ-
μὸν πέττειν· (ὥστε ἀνάγκη ψυχρὸν εἶναι) ὅταν δὲ ὀλίγον, κρατεῖ. γίνονται
κε δὲ ἐκ τῶν περιττωμάτων αἱ ἀρρωστίαι. Διὰ τί ποτε εὐκινή-
των ὄντων τῶν δεξιῶν μερῶν, ὁ ὀφθαλμὸς ὁ ἀριστερὸς μᾶλλον τοῦ
δεξιοῦ συνάγεται; ἢ ὅτι τὰ ἀριστερὰ πάντα ὑγρότερα τῶν δεξιῶν
ἐστί; τὰ δὲ ὑγρότερα, μᾶλλον συνάγεσθαι πέφυκεν· εἶτα εἰς τὸ δε-
ξιὸν μᾶλλον ἀποτελεῖν δύναται, τοῦ ἀριστεροῦ δυναμένου καὶ καθ'
κϛ αὑτό. Διὰ τί ἀμφότεροι κατὰ ἀσθένειάν τινα τῶν ὀφθαλμῶν
διακείμενοι, ὅ, τε μύωψ καὶ ὁ πρεσβύτης, ὁ μὲν, ἐγγὺς προσάγει,
ἄν τι βούληται ἰδεῖν· ὁ δὲ, πόῤῥω ἀπάγει; ἢ ὅτι οὐχ ὁμοία ἡ ἀσθένεια
παρέπεται αὐτοῖς; ὁ μὲν γὰρ πρεσβύτης, ὅτι ἰδεῖν ἀδύνατός ἐστιν, οὐ μὴ
συμπίπτει ἡ ὄψις αὐτῷ, ἀπάγει τὸ θεώμενον, ἅτε καὶ μάλιστα μέλλων
ὄψεσθαι· πόῤῥω δὲ συμπίπτει. ὁ δὲ, αὐτὸ μὲν ὁρᾷ· ποῖα δὲ κοῖλα, καὶ
ποῖα ἐξέχοντα τοῦ ὁρωμένου, οὐκ ἔτι δύναται κρίνειν, ἀλλὰ περὶ ταῦ-
τα ἀπατᾶται. τὰ δὲ κοῖλα καὶ τὰ ἐξέχοντα, μάλιστα τῇ αὐγῇ κρίνε-
ται. πόῤῥωθεν μὲν οὖν [οὐ] δύναται τῇ αὐγῇ καταμαθεῖν, πῶς ἐπι-
κζ βάλλει ἐπὶ τὸ ὁρατόν· ἐγγύθεν δὲ, μᾶλλον καταφανής ἐστι. Διὰ
τί τῶν ζώων ἄνθρωπος ἢ μόνον, ἢ μάλιστα διαστρέφεται; ἢ ὅτι ἢ
μόνον, ἢ μάλιστα ἐπίληπτον ἐν τῇ νεότητι γίγνεται· ὅτε καὶ διαστρέφεσθαι
κη συμβαίνει πᾶσι; Διὰ τί οἱ ἄνθρωποι μόνοι τῶν ἄλλων ζώων
τὰ ὄμματα διαστρέφουσι; πότερον διὰ τὸ ἐλάχιστον διάστημα εἶναι
τῶν ὀμμάτων, καὶ ἐπ' εὐθείας; ὥστε εὔδηλον σφόδρα γίγνεται τὸ μὴ
κατωρθωμένον. ἢ διότι τῶν ἄλλων μονόχροα τὰ ὄμματά ἐστι μᾶλ-
λον; εἰ δὴ ἦν ἓν χρῶμά τι τοῦ ὄμματος, οὐκ ἦν διαστροφή. ἢ διότι
μόνοι ἐν τῷ γίνεσθαι ἐπίληπτοι γίνονται τῶν ζώων; ἡ δὴ ἐπίληψις, δια-

στροφὴν

στροφὴν ποιεῖ ὅταν γένηται, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων μορίων· ἀλλ' ἐνίοις ὄψει παντελῶς γίνεται ἡ διαστροφή, ὅσοις τὸ ἀρρώστημα.

κθ Διὰ τί πρὸς τὸν λύχνον καὶ πρὸς τὸν ἥλιον προστησάμενοι τὴν χεῖρα πρὸ τοῦ φωτός, μᾶλλον ὁρῶμεν; ἢ ὅτι τὸ ἀπὸ τοῦ ἡλίου καὶ λύχνου φῶς προσπίπτον μὲν ἡμῶν πρὸς τὴν ὄψιν, ἀσθενεστέραν ποιεῖ διὰ τὴν ὑπερβολήν; φθείρει γὰρ αὐτὰ καὶ τὰ συγγενῆ τῇ ὑπερβολῇ. εἰρχθέντα δὲ ὑπὸ τῆς χειρός, τὴν μὲν ὄψιν οὐ λυμαίνεται· τὸ δὲ ὁρώμενον, ὁμοίως ἐστὶν ἐν φωτί. διὸ ἡ μὲν, μᾶλλον ὁρᾷ· τὸ δὲ ὁρώμενον, οὐδὲν ἧττον ὁρᾶται.

λ Διὰ τί χεὶρ μὲν καὶ ποὺς διαφορὰν ἔχει πρὸς τὰ δεξιὰ [καὶ] τὰ ἀριστερά· ὄμματα δὲ καὶ ἀκοή, οὔ; ἢ ὅτι τὰ στοιχεῖα τὰ εἰλικρινῆ, ἀδιάφορα· ἐν δὲ τοῖς ἐκ τῶν στοιχείων, ἡ διαφορά; αὗται δὲ αἱ αἰσθήσεις εἰσὶν ἐξ εἰλικρινῶν· ἡ μὲν ὄψις, πυρός· ἡ δὲ ἀκοή, ἀέρος.

Ὅσα περὶ ὦτα. λβ.

α Διὰ τί τὰ ὦτα, ὄντα ἀναιμότατα τοῦ προσώπου, ὅταν αἰσχύνωνται, ἐρυθριᾷ μάλιστα; πότερον ὅτι εἰς τὸ κενὸν μάλιστα πορεύεσθαι πέφυκε τὸ ἀλλότριον ὑγρόν· ὥστε ὅταν διαλυθῇ ὑπὸ τῆς θερμότητος, ἣ γίνεται αἰσχυνομένοις, συνέρχεται εἰς ταῦτα; ἢ διότι ἐπὶ τοῖς κροτάφοις ἐπίκειται, εἰς οὓς τὸ ὑγρὸν ἀθροίζεται μάλιστα; αἰσχυνομένων δὲ, εἰς τὸ πρόσωπον ἔρχεται ἡ ὑγρότης· διὸ καὶ ἐρυθριῶσι. τοῦ δὲ προσώπου ἥκιστα βάθος ἔχει τὰ ὦτα· καὶ φύσει θερμότατα καὶ εὔχροα, ἐὰν μὴ ἀπηρτημένα πόρρωθεν ᾖ τῷ ψύχει. διὸ καὶ εὐχρούστατον τῶν ἐν τῷ προσώπῳ μορίων. ὥστε ὅταν σκεδασθῇ ἡ θερμότης, μάλιστα ἐπιπολῆς οὖσα, ἐν τούτοις ποιεῖ ἐρυθρίαν.

β Διὰ τί τὰ ὦτα ἐν τῇ θαλάττῃ ῥήγνυται τοῖς κολυμβῶσι; πότερον διὰ τὸ κατέχειν τὸ πνεῦμα πληρούμενον βιάζεται; ἢ εἰ τοῦτ' αἴτιον, ἔδει καὶ ἐν τῷ ἀέρι; ἢ ὅτι μὴ ὑπεῖκον, διακόπτεται θᾶττον, καὶ ὑπὸ σκληροτέρου ἢ μαλακοῦ; τὸ οὖν πεφυσημένον, ἧττον ὑπείκει. τὰ

ἢ ὦτα, ὥσπερ εἴρηται, ὑπὸ τοῦ κατέχεσθαι τὸ πνεῦμα ἐμφυσᾶται. ὥστε τὸ ὕδωρ, σκληρότερον ὂν τοῦ ἀέρος, προσπίπτον διακόπτει.

γ Διὰ τί οἱ κολυμβηταὶ σπόγγους περὶ τὰ ὦτα καταδοῦνται; ἢ ἵνα ἡ θάλασσα βίᾳ ἰοῦσα, μὴ ῥηγνύῃ τὰ ὦτα; οὕτω μὲν γὰρ, οὐ γίνεται, ὥσπερ ἀφῃρημένων, πλήρη.

δ Διὰ τί ὁ ἐν τοῖς ὠσὶ ῥύπος πικρός ἐστιν; ἢ διότι ὁ ἱδρὼς ἐστι σαπρὸς; ἔστιν οὖν ἁλμυρὸν σαπρόν. τὸ δὲ σαπρὸν ἁλμυρὸν, πικρόν.

ε Διὰ τί οἱ σπογγεῖς διατέμνονται τὰ ὦτα καὶ τοὺς μυκτῆρας; ἢ ὅπως εὐπνούστεροι ὦσι; ταύτῃ γὰρ ἐξιέναι δοκεῖ τὸ πνεῦμα. ἀνατέμνουσι δὲ ταῦτα καὶ πρὸς εὔπνοιαν. πονεῖν γὰρ δή φασι μᾶλλον αὐτοὺς ἐν τῇ δυσπνοίᾳ, τῷ μὴ δύνασθαι προΐεσθαι θύραζε. ὅταν δὲ ὥσπερ ἐξερράσωσι, κουφίζονται. ἄτοπον οὖν εἰ μὴ δύνανται τυγχάνειν ἀναπνοῆς, καταψύξεως χάριν· ἀλλ' ἔοικε τοῦτο ἀναγκαιότερον εἶναι. ἢ εὐλόγως ὁ πόνος πλείων κατέχουσιν, ὀγκουμένων καὶ διατεινομένων; φαίνεται δὲ καὶ αὐτόματός τις εἶναι φορὰ τοῦ πνεύματος ἔξω· εἰ δὲ καὶ εἴσω, σκεπτέον. ἔοικε δέ· ὁμοίως [γὰρ] ἀναπνοὴν ποιοῦσι τοῖς κολυμβηταῖς λέβητα καταφέντες. οὐ πίμπλαται γὰρ οὗτος τοῦ ὕδατος, ἀλλὰ τηρεῖ τὸν ἀέρα. μετὰ βίας γὰρ ἡ κάθεσις. ὀρθὸν γὰρ ὁποιονοῦν παρεγκλιθὲν εἰσρεῖ.

ϛ Διὰ τί ἔνιοι τὰ ὦτα σκαλεύοντες βήττουσιν; ἢ ὅτι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πόρου τῷ πνεύμονι καὶ τῇ ἀρτηρείᾳ ἡ ἀκοή; σημεῖον δὲ, ὅτι ἀναπηροῦνται καὶ γίνονται ἐνεοί. θερμαινομένου οὖν τῇ τρίψει, συντήκεται ἐπὶ τὴν ἀρτηρείαν ἀπὸ τοῦ πόνου κάτωθεν ὑγρόν· ὃ ποιεῖ τὴν βῆχα.

ζ Διὰ τί τὸ ἀριστερὸν οὖς θᾶττον συμφύεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὅταν τρυπηθῇ; διὸ καὶ αἱ γυναῖκες τὸ μὲν, ἄρρεν τὸ δὲ, θῆλυ καλοῦσι τῶν ὤτων. ἢ ὅτι τὰ ἀριστερὰ ὑγρὰ καὶ θερμὰ μᾶλλον; συμφύεται δὲ τὰ τοιαῦτα μάλιστα. διὸ καὶ ἐν φυτοῖς τοῖς χλωροῖς ἡ σύμφυσις. καὶ τὰ τῶν νέων δὲ ἕλκη [μᾶλλον συμφύεται,] ἢ τὰ τῶν πρεσβυτέρων. σημεῖον δὲ, ὅτι ὑγρὰ μᾶλλον, καὶ ὅλως θηλυκώτερα τὰ ἀριστερά.

Διὰ

Διὰ τί τοῖς μὲν αἰσχυνομένοις, ἄκρα τὰ ὦτα ἐπιφοινίσσεται· τοῖς η
δὲ ὀργιζομένοις, οἱ ὀφθαλμοί; ἢ ὅτι ἡ μὲν αἰδὼς, ἐν ὀφθαλμοῖς κα-
τάψυξίς τις μετὰ φόβου· (ὥστε εἰκότως ἀπολείπει τὸ θερμὸν τοὺς ὀ-
φθαλμούς· χωριζόμενον δὲ, εἰς τὸν δεκτικώτατον φέρεται τόπον. τοιοῦ-
τος δὲ, ὁ ἐν τοῖς ἄκροις τῶν ὤτων. ὁ γὰρ ἄλλος, ὀστώδης) ὀργιζομένοις
δὲ, ἐπανέρχεται τὸ θερμόν. μάλιστα δὲ γίνεται φανερὸν ἐν τοῖς ὀφθαλ-
μοῖς, διὰ τὴν χρόαν οὖσαν λευκήν. Διὰ τί ὁ ἦχος ὁ ἐν τοῖς θ
ὠσὶν, ἐάν τις ψοφήσῃ, παύεται; ἢ ὅτι ὁ μείζων ψόφος τὸν ἐλάττω ἐκ-
κρούεται; Διὰ τί ἐὰν εἰς τὸ οὖς ὕδωρ ἐγχυθῇ, ἔλαιον προσεγχέον- ι
ται, οὐ δυναμένου τοῦ ἐντὸς ὑγροῦ ἐξελθεῖν διὰ ἄλλου ὑγροῦ; πότερον
διὰ τὸ ἐπιπολῆς γίνεσθαι τὸ ἔλαιον τοῦ ὕδατος, καὶ διὰ γλισχρότητα
αὐτοῦ ἔχεσθαι τὸ ὕδωρ ἐξιόντος τοῦ ἐλαίου, ἵνα συνεξίῃ τὸ ὕδωρ; ἢ ἵνα
ὀλισθηροῦ τοῦ ὠτὸς γινομένου, ἐξέλθῃ τὸ ὕδωρ; τὸ γὰρ ἔλαιον, λεῖον ὄν,
ποιεῖ ὀλισθαίνειν. Διὰ τί ἧττον τὰ ὦτα ῥήγνυται τοῖς κολυμβῶ- ια
σιν, ἐὰν προεγχέωσιν εἰς τὰ ὦτα ἔλαιον; ἢ τοῦ μὲν ῥήγνυσθαι τὰ ὦ-
τα, εἴρηται πρότερον ἡ αἰτία· τὸ δὲ ἔλαιον, ἐγχυθὲν εἰς τὰ ὦτα, τὴν ὕστε-
ρον θάλατταν ὀλισθαίνειν ποιεῖ, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἔξω τοῦ σώμα-
τος συμβαίνει τοῖς ἀληλιμμένοις. ὀλισθαίνουσα δὲ, πληγὴν οὐ ποιεῖ
εἰς τὸ ἐντὸς τοῦ ὠτός. διόπερ οὐ ῥήγνυσι. Διὰ τί τῶν ὤτων ἀναί- ιβ
μων ὄντων, μάλιστα οἱ αἰσχυνόμενοι ἐρυθριῶσιν; ἢ ἕκαστον εἰς τὸ κε-
νὸν ἑκάστου μάλιστα φέρεται; δοκεῖ δὲ τοῦ αἰσχυνομένου ἄνω θερμὸν φέ-
ρεσθαι τὸ αἷμα. εἰς οὖν τὸ κενώτατον ἐρυθριᾶν ποιεῖ. τὸ δὲ αὐτὸ τοῦ-
το καὶ ἐπὶ τῶν γνάθων. ἔτι δὲ καὶ ὅτι λεπτότατον τὸ δέρμα τὸ περι-
τεταμένον, μάλιστα δὴ φαίνεται διὰ αὐτά. Διὰ τί οὐδεὶς χα- ιγ
σμώμενος τὸ οὖς σκαλεύει; ἢ ὅτι ὅτε χασμᾶται, ἐμφυσᾶται καὶ ἡ
μῆνιγξ δι' ἧς ἀκούει; [σημεῖον δέ·] ἥκιστα γὰρ ἀκούουσι χασμώμενοι. τὸ
γὰρ πνεῦμα, ὥσπερ καὶ κατὰ τὸ στόμα, καὶ εἰς τὰ ὦτα ἐντὸς πορευόμενον,
ἐξωθεῖται τὴν ὑμένα, καὶ κωλύει τὸν ψόφον εἰσιέναι. ἐὰν οὖν οὕτως ἔχον-

τος φέρηται τῆς ἀκοῆς ὡς σκαλεύειν, μάλιστα βλάψειε. πρὸς ἀντιπί-
πτον γὰρ ἡ πληγὴ γίνεται, καὶ οὐ πρὸς ὑπεῖκον τὸ τοῦ πνεύματος. τὸ δὲ
δέρμα καὶ τὴν μήνιγγα ἀφεστάναι τῶν στερεῶν [δῆλον.] ὥστε πόνον
μάλιστα οὕτω ποιεῖ, καὶ θαυμάζοι ἄν.

Ὅσα περὶ μυκτῆρα. λγ.

α Διὰ τί ὁ πταρμὸς λυγμὸν μὲν παύει, ἐρυγμὸν δὲ οὐ παύει; ἢ
διότι οὐ τοῦ αὐτοῦ τόπου τὸ πάθος ἑκάτερον· ἀλλ' ὁ μὲν ἐρυγμὸς, κοι-
λίας· ὁ δὲ λυγμὸς, τοῦ περὶ τὸν πνεύμονα κατάψυξις, καὶ ἀπεψία
πνεύματος καὶ ὑγροῦ; κοινωνοῦσι δὲ οἱ περὶ τὸν ἐγκέφαλον τόποι τῷ
πνεύμονι, οἷον τοῖς ὠσί. φανερὸν δέ· ἅμα γὰρ ἐνεοὶ καὶ κωφοὶ γίνονται, καὶ
αἱ νόσοι ἀντιπεριΐστανται αἱ τοῦ ὠτὸς εἰς τὰ τοῦ πνεύμονος πάθη. ἐνίοις
δὲ σκαλεύουσι τὸ οὖς, βῆχες ἐγγίνονται. τὸ δὲ περὶ τὸν πταρνύμενον τό-
πον εἶναι τῆς ῥινὸς κοινωνίαν τῷ πνεύμονι, δηλοῖ ἡ ἀναπνοὴ κοινὴ οὖ-
σα. ὥστε πτάρνυται μὲν θερμαινομένου αὐτοῦ· τῷ δὲ συμπάσχειν, ὁ
κάτω τόπος, ἐν ᾧ ἐστὶν ὁ λυγμός. ἡ δὲ θερμασία πέττει. διὸ ὄξος τε
παύει λυγμὸν, καὶ ἡ ἀπνευστία, ἐὰν ἠρεμία ᾖ ἡ λύγξ. ἐκθερμαίνει γὰρ
τὸ πνεῦμα κατεχόμενον. ὥστε καὶ ἐν τῷ πταρμῷ ἡ ἀντικατάσχεσις
γινομένη τοῦ πνεύματος, τοῦτο ποιεῖ, καὶ οἰκείως ἡ ἔκπνευσις γίνεται, καὶ
ἐκ τοῦ ἄνω τόπου. ἀδυνατόν γὰρ πτάρειν μὴ ἐκπνέοντα. ἡ οὖν ὁρμὴ
β ῥήγνυσι τὸ ἐγκαταλελημμένον πνεῦμα, ὃ ποιεῖ τὸν λυγμόν. Διὰ τί
ἐάν τις μέλλων πτάρνυσθαι τρίψῃ τὸν ὀφθαλμὸν, ἧττον πτάρνυται;
ἢ διότι τὸ ποιοῦν τὸν πταρμὸν, θερμότης τίς ἐστιν; ἡ δὲ τρίψις, θερ-
μότητα ποιεῖ, ἣ διὰ τὸ πλησίον εἶναι τὸν ὀφθαλμὸν τὸν τόπον ᾧ πτάρ-
νυται, ἀφανίζει τὴν ἑτέραν, ὥσπερ τὸ ἔλαττον πῦρ ὑπὸ τοῦ πλείο-
γ νος μαραινόμενον. Διὰ τί δὶς πτάρνυνται ὡς ἐπιτοπολὺ, καὶ οὐχ
ἅπαξ, ἢ πλεονάκις; ἢ ὅτι δύο εἰσὶ μυκτῆρες; καθ' ἕτερον οὖν
δ διέσχισται τὸ φλεβίον, δι' οὗ τὸ πνεῦμα ῥεῖ. Διὰ τί πρὸς τὸν ἥλιον
βλέψαν-

βλέψαντες, πταρνύνται μᾶλλον; ἢ διότι κινεῖ θερμαίνων· καθάπερ
ὅταν πτεροῖς θιγγάνοντες. ἀμφότεροι γὰρ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι. τῇ γὰρ κινή-
σει θερμαίνοντες, ἐκ τοῦ ὑγροῦ θᾶττον πνεῦμα ποιοῦσι. τούτου δὲ ἡ
ἔξοδος πταρμός. Διὰ τί λύγγα παύει πταρμὸς, καὶ πνεύμα- ε
τος ἐπίσχεσις, καὶ ὄξος; ἢ ὅτι ὁ μὲν πταρμὸς, διότι ἀντιπερίστασίς ἐστι
τοῦ κάτω πνεύματος, ὥσπερ αἱ ἄνω φαρμακεῖαι πρὸς τὴν κάτω
κοιλίαν; ἡ δὲ ἀπνευστία τὰς ἀσθενεῖς λύγγας, ὅτι ἡ μικρὰ ὁρμὴ τοῦ
πνεύματος ἡ ἀνιοῦσα, ὥσπερ περὶ τὴν βῆχα, ἐάν τις καταδάχῃ, παύεται,
οὕτω καὶ ἐνταῦθα, [καὶ κατέσπασε] καὶ κατέπνιξε καὶ συναπεβιά-
σατο. τὸ δὲ ὄξος παύει, ὅτι τὸ περιεστὼς ὑγρὸν καὶ κωλῦον ἀπερύγειν, ἐ-
πνευμάτωσε τῇ θερμασίᾳ. ἔστι γὰρ ἐρυγμὸς μὲν, ὅταν πνευματω-
θῇ τὸ ἐν τῇ ἄνω κοιλίᾳ ὑγρὸν, καὶ πεφθῇ· ἡ δὲ λύγξ, ὅταν ὑπὸ ὑ-
γροῦ κατέχηται πνεῦμα περιττὸν περὶ τὸν πνευματικὸν τόπον. τοῦ-
το γὰρ ὁρμοῦν καὶ μὴ δυνάμενον διακόψαι, σπασμὸν ποιεῖ. ὁ δὲ σπα-
σμὸς οὗτος, καλεῖται λύγξ. καὶ διὰ τοῦτο ῥιγώσαντας λὺγξ λαμβά-
νει, ὅτι τὸ ψῦχος τὸ ὑγρὸν ποιεῖ συστὰν ἐκ τοῦ πνεύματος ἔτι· περι-
λαμβανόμενον δὲ τὸ ἄλλο, πηδᾷ· οὗ ἡ κίνησις, λυγμός ἐστι. Διὰ ϛ
τί ἐνίοις ὕδωρ ψυχρὸν προσχεόμενον [καὶ] πρὸς τὸ πρόσωπον, ἡνί-
κα αἷμα ῥεῖ ἐκ τῶν μυκτήρων; ἢ ἀντιπεριΐσταται εἴσω τὸ θερμόν; ἀλλ'
ὅταν ἐπιπολῆς τύχῃ αἷμα, ἐξυγραίνει μᾶλλον. Διὰ τί τὸν [μὲν] ζ
πταρμὸν, θεὸν ἡγούμεθα εἶναι· τὴν δὲ βῆχα, ἢ τὴν κόρυζαν, οὔ; ἢ διό-
τι ἐκ τοῦ θειοτάτου τῶν περὶ ἡμᾶς, τῆς κεφαλῆς, ὅθεν ὁ λογισμός ἐστι,
γίνεται; ἢ ὅτι τὰ μὲν ἄλλα, ἀπὸ νοσούντων γίνεται· τοῦτο δὲ, οὔ; Διὰ τί η
τρίψαντες τὸν ὀφθαλμὸν, παυόμεθα τῶν πταρμῶν; ἢ ὅτι ἀνάπνοια
ταύτῃ γίνεται τῷ ὑγρῷ; δακρύει γὰρ ὁ ὀφθαλμὸς μετὰ τρίψιν· ὁ δὲ
πταρμὸς, διὰ πλῆθος ὑγρότητος. ἢ ὅτι τὸ ἔλαττον θερμὸν φθείρεται
ὑπὸ τοῦ πλείονος; ὁ δὲ ὀφθαλμὸς τριφθεὶς, πλείω λαμβάνει θερ-
μότητα τῆς ἐν τῇ ῥινί. διὰ ταῦτα δὲ κἂν τις αὐτὴν τὴν ῥῖνα τρίψῃ,

θ παύεται ὁ πταρμός. Διὰ τί τῶν μὲν ἄλλων πνευμάτων αἱ ἔξοδοι, οἷον φύσης καὶ ἐρυγμοῦ, οὐχ ἱεραί· ἡ δὲ τοῦ πταρμοῦ, ἱερά; πότερον ὅτι τριῶν τόπων ὄντων, κεφαλῆς καὶ θώρακος καὶ τῆς κάτω κοιλίας, ἡ κεφαλὴ θειοτάτη; ἔστι δὲ φῦσα μὲν, ἀπὸ τῆς κάτω κοιλίας πνεῦμα· ἐρυγμὸς δὲ, τῆς ἄνω· ὁ δὲ πταρμὸς, τῆς κεφαλῆς. διὰ τὸ ἱερώτατον οὖν εἶναι τὸν τόπον, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἐντεῦθεν ὡς ἱερὸν προσκυνοῦσιν. ἢ ὅτι ἅπαντα τὰ πνεύματα σημαίνει τοὺς εἰρημένους τόπους βέλτιον ἔχειν ὡς ἐπὶ τὸ πολύ; μὴ διαχωρούντων δὲ, κουφίζει τὸ πνεῦμα διεξιόν· ὥστε καὶ ὁ πταρμὸς τὸν περὶ τὴν κεφαλὴν τόπον, ὅτι ὑγιαίνει καὶ δύναται πέττειν. ὅταν γὰρ κρατήσῃ ἡ ἐν τῇ κεφαλῇ θερμότης τὴν ὑγρότητα, τὸ πνεῦμα τότε γίνεται πταρμός. διὸ καὶ τοὺς ἐκθνήσκοντας κινοῦσι πταρμικῷ· ὡς, ἐὰν μὴ τούτῳ δύνωνται πταίρειν, ἀσώτους ὄντας. ὥστε ὡς σημεῖον ὑγιείας τοῦ ἀῤῥώστου καὶ ἱερωτάτου τόπου, προσκυνοῦσιν ὡς ἱερὸν, καὶ φήμην ἀγαθὴν ποιοῦνται.

ι Διὰ τί ἄνθρωπος πταρνύεται μάλιστα τῶν ἄλλων ζώων; πότερον ὅτι τοὺς πόρους εὐρεῖς ἔχει, δι' ὧν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ῥύμη εἰσέρχεται; τούτοις γὰρ πληρουμένοις πνεύματος, πταρνύται. ὅτι δὲ εὐρεῖς, σημεῖον ὅτι ἥκιστα ὀσφραντικὸν τῶν ζώων. ἀκριβέστεροι δὲ οἱ λεπτοὶ πόροι. εἰ οὖν εἰς μὲν τοὺς εὐρεῖς πλεῖον καὶ πλεονάκις εἰσέρχεται τὸ ὑγρὸν, οὗ πνευματουμένου ὁ πταρμὸς γίνεται· τοιούτους δὲ μάλιστα τῶν ζώων οἱ ἄνθρωποι ἔχουσι, πλειστάκις ἂν πταρνύοιντο εἰκότως, ὅσοις ἐλάχιστοι οἱ μυκτῆρες. ὥστε τὸ θερμανθὲν ὑγρὸν ταχὺ ἐξιέναι δύναται πνεῦμα γινόμενον· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις, διὰ μῆκος καταψύχεται πρότερον.

ια Διὰ τί οἱ μὲν ἀπὸ μέσων νυκτῶν ἄχρι μέσου ἡμέρας, οὐκ ἀγαθοὶ πταρμοί· οἱ δὲ ἀπὸ μέσης ἡμέρας, ἄχρι μέσων νυκτῶν; ἢ ὅτι ὁ μὲν πταρμὸς, μᾶλλον δοκεῖ ἐπισχεῖν τοὺς ἀρχομένους, καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ; διὸ ὅταν μέλλωσιν ἀρχομένοις συμβαί-

ται, μάλιστα ἀποβλεπόμεθα τοῦ πταρεῖν. ἡ μὲν οὖν ἕως, καὶ τὸ ἀπὸ μέσων νυκτῶν, οἷον ἀρχή τις· διὸ εὐλαβούμεθα πταρεῖν, μὴ κωλύσωμεν ὡρμημένον. πρὸς δείλης δὲ καὶ ἐπὶ μέσας νύκτας, οἷον τελευτή τις καὶ ἐναντίον ἐκείνῳ· ὥστε ἐν τῷ ἐναντίῳ ταὐτὸν αἱρετέον.

Διὰ τί οἱ πρεσβῦται χαλεπῶς πταρνυνται; πότερον οἱ πόροι ιβ
συμπεπτώκασι δι' ὧν τὸ πνεῦμα; ἢ ὅτι αἴρειν τὰ ἄνω οὐκ ἔτι δυνάμενοι ῥαδίως, εἶτα βίᾳ ἀφιᾶσι κάτω; Διὰ τί ἐάν τις ἀπνευσιάζῃ, ἡ λύγξ παύεται; ἢ διότι ἡ μὲν, ὑπὸ καταψύξεως γίνεται· (διὸ ιγ
καὶ οἱ φοβούμενοι καὶ οἱ ῥιγοῦντες, λύζουσι) κατεχόμενον δὲ τὸ πνεῦμα, ἐκθερμαίνει τὸν ἐντὸς τόπον; Διὰ τί οἱ κωφοὶ ἐκ τῶν μυ- ιδ
κτήρων διαλέγονται ὡς ἐπὶ τὸ πολύ; ἢ ὅτι ὁ πνεύμων ἐστὶ τούτοις πεπονηκώς; τοῦτο γάρ ἐστιν ἡ κωφότης, πλήρωσις τοῦ τόπου τοῦ πνευμονικοῦ. οὐκ οὖν ῥαδίως ἡ φωνὴ φέρεται, ἀλλ' ὥσπερ τὸ πνεῦμα τῶν πνευσιώντων, ἢ ἀσθμαινόντων δι' ἀδυναμίαν ἀθρόον, οὕτως ἐκείνοις ἡ φωνή. βιάζεται οὖν καὶ διὰ τῶν μυκτήρων. βιαζομένη δὲ τῇ τρίψει, ποιεῖ τὸν ἦχον. ἔστι γὰρ ἡ διὰ τῶν ῥινῶν διάλεκτος γινομένη, ὅταν τὸ ἄνω τῆς ῥινὸς εἰς τὸν οὐρανίσκον, ᾗ συντέτρηται, κοῖλον γένηται. ὥσπερ κώδων γὰρ ὑπηχεῖ, τοῦ κάτωθεν στενοῦ ὄντος.

Διὰ τί μόνον ὁ πταρμὸς ἡμῖν καθεύδουσιν οὐ γίνεται, ἀλλ' ὡς εἰπεῖν ιε
ἅπαντα ἐγρηγορόσιν; ἢ ὅτι ὁ μὲν πταρμὸς, γίνεται καὶ ὑπὸ θερμοῦ τινος κινήσαντος τὸν τόπον τοῦτον ἀφ' οὗ γίνεται· διὸ καὶ ἀνακύπτομεν πρὸς τὸν ἥλιον ὅταν βουλώμεθα πταρεῖν· ὅτι καθευδόντων ἡμῶν, ἀντιπεριίσταται τὸ θερμὸν ἐντός. διὸ καὶ γίνεται τὰ κάτω θερμὰ τῶν καθευδόντων, καὶ τὸ πνεῦμα πολὺ αἴτιόν ἐστι τοῦ ἐξονειρώττειν ἡμᾶς. εἰκότως οὖν οὐ πταρνύμεθα. ἀπαλλαγέντος γὰρ τοῦ θερμοῦ τοῦ ἐκ τῆς κεφαλῆς, ὃ κινεῖν πέφυκε τὸ ἐνταῦθα ὑγρὸν, (οὗ ἐξαιρουμένου, γίνεται ὁ πταρμὸς) καὶ τὸ συμβαῖνον πάθος, εἰκὸς μὴ γίνεσθαι. ἀποψοφοῦσι δὲ μᾶλλον ἢ πταρνυνται, καὶ

ἐρεύγονται καθεύδοντες ἢ ἐγρηγορότες, ὅτι ἐκθερμαινομένου τοῦ περὶ τὴν κοιλίαν τόπου, ἐν τοῖς ὕπνοις μᾶλλον ἐκπνευματοῦσθαι συμβαίνει τὰ περὶ αὐτὴν ὑγρά· πνευματούμενα δὲ, εἰς τοὺς ἐλάχιστα τόπους φέρεσθαι. ἐνταῦθα γὰρ καὶ συναπωθεῖται ὑπὸ τοῦ ἐν τῷ ὕπνῳ γινομένου πνεύματος. καθεκτικώτερος γάρ ἐστιν, ἢ προετικώτερος ὁ καθεύδων τοῦ πνεύματος. διὸ καὶ συστέλλει τὸ θερμὸν ἐντός. ὁ δὲ κατέχων τὸ πνεῦμα, ὠθεῖ κάτω αὐτό. παρὰ φύσιν γάρ ἐστι τῷ πνεύματι ἡ κάτω φορά. διὸ καὶ χαλεπόν ἐστι κατέχειν τὸ πνεῦμα. τὸ αὐτὸ δὴ αἴτιον καὶ τοῦ καθεύδειν ἡμῖν ἐστιν. οὔσης γὰρ τῆς ἐγρηγόρσεως κινήσεως, ταύτης δὴ ἐν τοῖς αἰσθητηρίοις ἡμῶν γινομένης, μάλιστα ἐν τῷ ἐγρηγορέναι ἡμᾶς, δῆλον ὡς καὶ ἠρεμούντων ἡμῶν, καθεύδοιμεν ἄν. ἐπεὶ δὲ τὸ μὲν πῦρ, κινητικόν ἐστι τῶν ἐν ἡμῖν μορίων· τοῦτο δὴ, ἐν τῷ ὕπνῳ ἐντὸς περιΐσταται, λιπὸν τὸν περὶ τὴν κεφαλὴν τόπον οὗ ἐστι τὸ αἰσθητήριον, ἠρεμοίη ἂν μάλιστα ἡμῶν τότε τὰ αἰσθητήρια· ὃ εἴη ἂν αἴτιον τοῦ καθεύδειν.

ις Διὰ τί πλάσαντες καὶ οὐρήσαντες φρίττουσιν; ἢ ὅτι κενοῦνται αἱ φλέβες ἀμφοτέροις τούτοις, τοῦ προτέρου ἐνυπάρχοντος ἀέρος θερμοῦ; κενωθέντων δὲ, ἄλλος ἀὴρ ἔξωθεν εἰσέρχεται ψυχρότερος τοῦ προϋπάρχοντος ἐν ταῖς φλεψί· τοιοῦτος δὴ εἰσιὼν, ποιεῖ φρίττειν.

ιζ Διὰ τί τοὺς λυγμοὺς οἱ πταρμοὶ παύουσιν; ἢ ὅτι ὁ λυγμὸς οὐχ ὡς οἱ ἐρυγμοὶ ἀπὸ τῆς τὰ σιτία δεχομένης κοιλίας ἐστὶν, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ πνεύμονος; συμβαίνει δὲ μάλιστα ἀπὸ καταψύξεως, ἐκ ῥίγους καὶ λύπης καὶ φαρμακείας τῆς ἄνω μάλιστα γίνεσθαι. θερμὸς γὰρ ὢν φύσει ὁ τόπος, ὅταν καταψυχθῇ, οὐ προΐεται τὸ πνεῦμα πολὺ, ἀλλ' ὥσπερ πομφόλυγας ποιεῖ· δι' ὃ καὶ τὸ πνεῦμα καταδοῦσι παύεται· ἐκθερμαίνεται γὰρ ὁ τόπος· καὶ τὸ ὄξος, θερμαντικὸν ὂν, προσφερόμενον. τοῦ δὴ θερμοῦ συμβαίνοντος ἀπὸ θερμασίας καὶ τοῦ ἐγκεφάλου, τῶν ἄνω τόπων εἰς τὸν πνεύμονα συντετρημένων, θερμοῦ τοῦ πνεύμονος ὄντος, ἥ τε περὶ τοῦ πταρμοῦ κατοχὴ,

ἀρχή, καὶ ἡ ἄνωθεν κατάψυξις λύει τὸ πάθος. Διὰ τί οἱ οὐλόθρι- ιη
χες, καὶ οἷς ἐπέστραπται τὸ τρίχιον, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ σιμότεροι; ἢ εἴπερ ἡ οὐλότης ἐν παχύτητι· ἡ δὲ παχύτης, μετὰ σκληρότητος· σκληρὸν δ' ὂν τὸ αἷμα, θερμόν· ἡ δὲ θερμότης, οὐ ποιεῖ περίττωσιν· τὸ δ' ἐστὶν ὀστοῦν, ἐκ περιττώματος· ὁ δ' ἐστὶ χόνδρος, ὀστοῦν· εὐλόγως ἂν ἔκλειψις εἴη τοῦ μορίου; σημεῖον δ' ἐστί, τὸ τὰ παιδία πάντα εἶναι σιμά.

Ὅσα περὶ τὸ στόμα καὶ τὰ ἐν αὐτῷ. λδ.

Διὰ τί οἱ μανοὺς ἔχοντες τοὺς ὀδόντας, οὐ μακρόβιοι; ἢ ὅτι τὰ μα- α
κρόβια πλείους ἔχουσιν; οἷον τὰ ἄρρενα, τῶν θηλειῶν· ἄνδρες, γυναικῶν· πρόβατα, προβάτων. οἱ οὖν ἀραιοὶ ὀδόντες, ὥσπερ ἂν ἐλάττονας ἔχωσιν ὀδόντας, ἐοίκασι. Διὰ τί οἱ ὀδόντες ἰσχυρότεροι τῶν β
σαρκῶν ὄντες, ὅμως ψυχροῦ αἰσθάνονται μᾶλλον; ἢ ὅτι ἐπὶ τοὺς πόρους περιπεφύκασιν· ἐν οἷς ὀλίγον ὂν τὸ θερμόν, ταχὺ ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ κρατούμενον, ποιεῖ τὴν ἀλγηδόνα; Διὰ τί τοῦ ψυχροῦ μᾶλλον γ
αἰσθάνονται οἱ ὀδόντες, ἢ τοῦ θερμοῦ· ἡ δὲ σάρξ, τοὐναντίον; πότερον ὅτι ἡ μὲν σάρξ, τοῦ μέσου, καὶ εὔκρατος· οἱ δ' ὀδόντες, ψυχροί· ὥστε τοῦ ἐναντίου μᾶλλον αἰσθητικοί; ἢ διότι λεπτῶν πόρων εἰσίν· ἐν οἷς μικρὸν τὸ θερμόν· ὥστε ταχὺ πάσχουσιν ὑπὸ τοῦ ἐναντίου; ἡ δὲ σάρξ, θερμόν· ὥστε οὐδὲν πάσχει ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ· τοῦ δὲ θερμοῦ ταχὺ αἰσθάνεται. ὥσπερ γὰρ πῦρ ἐπὶ πυρὶ γίνεται. Διὰ τί ἡ γλῶττα σημαν- δ
τικὸν πολλῶν· καὶ γὰρ τῶν πυρετῶν, ἐν τοῖς ὀξέσι νοσήμασι· καὶ ἐὰν χάλαζαι ἐνῶσι· καὶ τῶν ποικίλων προβάτων ποικίλαι; ἢ ὅτι ὑγρότητος δεκτικόν, καὶ ἐπὶ τῷ [πνεύμονι] ἐπίκειται, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐπὶ τῶν πυρετῶν. πολύχροα δ' ἐστὶ πάντα, διὰ τὴν πολυχροίαν τῶν ὑγρῶν· βάπτεται δ' [τὸ] πρῶτον, δι' οὗ πρῶτον ἠθεῖται· ἡ δὲ γλῶττα, τοιοῦτον. αἵ τε χάλαζαι, διὰ τὸ σομφὴν εἶναι, συλλέγονται. ἔστι γὰρ ἡ χάλαζα οἱονεὶ ἴονθος ἄπεπτος ἐν τοῖς ἐντός. Διὰ τί ἡ γλῶττα γλυ- ε

κεῖα μὲν οὐ γίνεται, πικρὰ δὲ καὶ ἁλμυρὰ καὶ ὀξέα; ἢ ὅτι διαφθοραὶ
ς ταῦτ᾽ ἐστι, τῆς δὲ φύσεως οὐκ αἰσθάνεται; Διὰ τί ὅσας ἂν
χρόας ἔχῃ τὸ δέρμα, τοσαύτας ἔχει καὶ ἡ γλῶττα; πότερον ὅτι ἐν
μέρος ἐστὶν ὥσπερ ἄλλο τι τῶν ἔξωθεν, ἀλλ᾽ ἐντὸς περιείληπται; διὰ
γὰρ τὸ λεπτὸν εἶναι ταύτῃ τὸ δέρμα, καὶ ἡ μικρὰ ποικιλία ἐμφαίνεται. ἢ
διότι τὸ ὕδωρ ἐστὶν ὃ ποιεῖ μεταβάλλειν τὰς χρόας; ἡ δὲ γλῶττα μά-
ζ λιστα πάσχει ὑπὸ τοῦ πόματος. Διὰ τί ἐκ τοῦ στόματος καὶ θερ-
μὸν καὶ ψυχρὸν πνέομεν; φυσῶσι μὲν γάρ, ψυχρόν· ἀάζουσι δέ, θερ-
μόν. σημεῖον δὲ ὅτι θερμαίνει, ἐὰν πλησίον προσάγῃ τις τὴν χεῖρα τοῦ
στόματος. ἢ ἀμφοτέρως ὁ ἀὴρ κινούμενος ψυχρός· ὁ δὲ φυσῶν, κινεῖ
τὸν ἀέρα οὐκ ἀθρόως, ἀλλὰ διὰ στενοῦ τοῦ στόματος; ὀλίγον οὖν
ἐκπνέων, πολὺ κινεῖ τὸ θύραθεν, ἐν ᾧ τὸ θερμὸν ὂν τὸ ἐκ τοῦ στόμα-
τος, οὐ φαίνεται δι᾽ ὀλιγότητα. ὁ δὲ ἀάζων, ἀθρόον ἐκπνεῖ· διὸ θερ-
μόν. ἔστι γὰρ φυσασμοῦ, τῷ διαφέρειν τῇ συστροφῇ· ὁ δὴ ἀασμός,
η ἀθρόου ἔκπνευσις. Διὰ τί ἐὰν σφόδρα καὶ ἀθρόον ἐκπνεύ-
σωσιν, ἀδυνατοῦσι πάλιν ἐκπνεῦσαι; ὁμοίως δὲ ἔχει καὶ ἐπὶ τοῦ
ἀναπνεῦσαι. ἀδυνατοῦσι γὰρ δὶς ἐφεξῆς ποιεῖν αὐτό. ἢ ὅτι τὸ μέν,
δίωσίς τις ἐστι· τὸ δέ, συναγωγὴ τόπου· ἃ ἀεί τινός ἐστι δυνατὰ
γίνεσθαι; φανερὸν οὖν ὅτι ἐναλλὰξ ἀνάγκη ἄμφω γίνεσθαι, καὶ ἀ-
θ δύνατον δὶς ἐφεξῆς. Διὰ τί ἑτέρου τόπου ὄντος ᾗ τὰ σῖτα καὶ τὸ
ποτὸν διεξέρχεται, καὶ ᾗ ἀναπνέομεν, ἐὰν μείζω ψωμὸν καταπίω-
μεν, πνιγόμεθα; οὐδὲν δὴ ἄτοπον. οὐ γὰρ μόνον ἐάν τι ἐμπέσῃ εἰς
τὸν τόπον τοῦτον, ἀλλὰ κἂν ἔτι φραχθῇ, οὕτω μᾶλλον πνιγόμεθα.
ταῦτα δὲ παράλληλά ἐστι, καθ᾽ ὅ, τε τὰ σιτία δεχόμεθα, καὶ καθ᾽
ὃ ἀναπνέομεν. ὅταν οὖν ἐμπέσῃ μείζων ψωμός, καὶ ἡ ἀναπνοὴ
ι συμφράττεται· ὥστε μὴ εἶναι τῷ πνεύματι ἔξοδον. Διὰ τί ὅσοι
τὴν διὰ χειρὸς τομὴν ἔχουσι δι᾽ ὅλης, μακροβιώτατοι; ἢ διότι τὰ
ἀνάρθρα, βραχύβια καὶ ἀσθενῆ; σημεῖον δὲ τῆς μὲν ἀσθενείας, τὰ

νέα· τῆς δὲ βραχυβιότητος, τὰ ἔνυγρα. δῆλον ἄρα ὅτι τὰ ἠρθρωμένα τοὐναντίον. τοιαῦτα δέ, ὧν καὶ τὰ φύσει ἄναρθρα, μάλιστα ἤρθρωται. τῆς δὲ γλώττης τὸ ἔσω, ἀναρθρότατον. Διὰ τί ἐν τῷ ια
μακρὸν ἀναπνεῖν, ἑλκόντων μὲν εἴσω τὸ πνεῦμα, συμπίπτει ἡ κοιλία· ἐκπνεόντων δέ, πληροῦται; πιθανὸν δ᾽ ἐστὶ τοὐναντίον συμβαίνειν. ἢ ὅτι τῶν μὲν ἀναπνεόντων, συμπιεζομένη ταῖς πλευραῖς κάτω, καθάπερ αἱ φῦσαι, προσδοκεῖν φαίνεται; Διὰ ιβ
τί ἀναπνέομεν; ἢ καθάπερ τὸ ὑγρὸν εἰς πνεῦμα διαλύεται, οὕτω καὶ τὸ πνεῦμα εἰς τὸ πῦρ; τὸ τῆς φύσεως οὖν θερμόν, ὅταν τὸ πολὺ τοῦ πνεύματος πῦρ ποιήσῃ, ἀλγηδόνα ἐμποιεῖ, τοῖς δὲ πόροις καὶ ὄγκον· διόπερ ἐξωθοῦμεν τὸ πῦρ μετὰ τοῦ πνεύματος. ὅταν δὲ ἐξέλθῃ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ πῦρ, συμπιπτόντων τῶν πόρων καὶ καταψυχομένων, ἀλγηδόνες γίνονται. ἕλκομεν οὖν τὸ πνεῦμα πάλιν· εἶτα ἀνοίξαντες τοῦ σώματος τοὺς πόρους καὶ βοηθήσαντες, πάλιν γίνεται τὸ πῦρ, καὶ πάλιν ἀλγοῦντες ἐκπέμπομεν, καὶ διὰ τέλους τοῦτο πράττομεν, καθάπερ καὶ σκαρδαμύσσομεν, κατὰ τὸ καταψύχεσθαι τὸ περὶ τὸν ὀφθαλμὸν σῶμα, καὶ ξηραίνεσθαι. καὶ βαδίζομεν οὖν προάγοντες τῇ βαδίσει τὸν νοῦν, κυβερνωμένης δὲ τῆς διανοίας [αὖθις.] τοῦτον οὖν τὸν τρόπον καὶ τὰ περὶ τὴν ἀναπνοὴν ποιοῦμεν. μηχανώμενοι γὰρ τὸν ἀέρα ἕλκειν, ἀναπνέομεν, καὶ πάλιν ἕλκομεν.

Ὅσα περὶ τὰ ὑπὸ τὴν ἁφήν. λε.

Διὰ τί μᾶλλον φρίττομεν ἑτέρου θιγόντος πως, ἢ αὐτοὶ ἡμῶν; ἢ α ὅτι αἰσθητικωτέρα ἡ ἁφὴ τοῦ ἀλλοτρίου, ἢ ἡ τοῦ οἰκείου; τὸ γὰρ συμφυές, ἀναίσθητον· καὶ φοβερώτερον, τὸ λάθρα καὶ ἐξαπιναίως γινόμενον· ὁ δὲ φόβος, κατάψυξις. ἡ δὲ ἀλλοτρία ἁφή, πρὸς τὴν οἰκείαν ἄμφω ταῦτα ἔχει. καὶ ὅλως δὲ παθητικὸν ἑκάτερον πέφυ-

κεν, ἢ μόνον ἢ μᾶλλον ὑπ' ἄλλου, ἢ ὑφ' αὑτοῦ· διὸ καὶ ἐπὶ τοῦ γαργαλί-
β ζεσθαι συμβαίνει. Διὰ τί γαργαλίζονται τὰς μασχάλας καὶ
τὰ ἐντὸς τῶν ποδῶν; ἢ διὰ τὴν λεπτότητα τοῦ δέρματος; καὶ ὧν
γ ἀσυνήθης ἡ ἁφὴ, οἷον τούτων, καὶ τοῦ ὠτός; Διὰ τί φρίττουσιν
οὐκ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς πάσχοντες; ἢ ὅτι οὔτε ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς πάσχοντες ἡδόμε-
θα· ὥσπερ οὐδὲ λυπούμεθα ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς πάσχοντες; ὁμοίως δὲ οὐ
φρίττομεν ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς. ἔστι γὰρ ἡ αὐτὴ κατάψυξίς τις. διὸ οἱ μὲν,
τοῦ ἱματίου δακνομένου, φρίττουσιν· οἱ δὲ, πρίονος ἀκονουμένου ἢ ἑλκο-
μένου· οἱ δὲ, κισσήρεως τεμνομένης· οἱ δὲ, ὄνου λίθον ἀλοῶντος.

δ Διὰ τί τοῦ μὲν θέρους ὄντος θερμοῦ, τοῦ δὲ χειμῶνος ψυχροῦ, τὰ
σώματα θιγγανόντων ψυχρότερά ἐστι τοῦ θέρους, ἢ τοῦ χειμῶνος; πό-
τερον ὅτι ὁ ἱδρὼς καὶ ἡ ἴδισις καταψύχει τὰ σώματα; τοῦτο δ' ἐν μὲν
τῷ θέρει, γίνεται· ἐν δὲ τῷ χειμῶνι, οὔ. ἢ ὅτι ἀντιπεριίστανται ἐναντίως τό
ψυχρὸν καὶ τὸ θερμὸν, τῇ ὥρᾳ, καὶ ἔσω φεύγει ἐν τῷ θέρει· διὸ καὶ ἱδρῶ-
τα ἀνίησιν· ἐν δὲ τῷ χειμῶνι, ἀποστέγει τὸ ψῦχος, καὶ ἀτμίζει τὸ σῶμα
ε ὥσπερ ἡ γῆ; Διὰ τί φρίττουσιν αἱ τρίχες ἐν τῷ δέρματι; ἢ ὅ-
ταν συσπάσωσι τὸ δέρμα, εἰκότως ἐξανέστηκαν; συσπῶσι δὲ καὶ ὑπὸ
ς ῥίγους καὶ ὑπὸ ἄλλων παθῶν. Διὰ τί αὐτὸς αὑτὸν οὐδεὶς γαρ-
γαλίζει; ἢ ὅτι ἧττον καὶ ὑπ' ἄλλου, ἐὰν προαίσθηται· μᾶλλον δ', ἂν μὴ
ὁρᾷ; ὥσθ' ἥκιστα γαργαλισθήσεται, ὅταν μὴ λανθάνῃ τοῦτο πάσχων.
ἔστι δὲ ὁ γέλως, παρακοπή τις καὶ ἀπάτη. δι' ὃ καὶ τυπτόμενοι εἰς τὰς
φρένας, γελῶσιν. οὐ γὰρ ὁ τυχὼν τόπος ἐστὶν ᾧ γελῶσι. τὸ δὲ λαθραῖον,
ἀπατητικόν. διὰ τοῦτο καὶ γίνεται ὁ γέλως, καὶ οὐ γίνεται ὑπ' αὐτοῦ.

ζ Διὰ τί ποτε τὰ χείλη μάλιστα γαργαλιζόμεθα; ἢ διότι δεῖ τὸ
γαργαλιζόμενον μὴ πρόσω που αἰσθητικοῦ εἶναι; ἔστι δὲ τὰ χείλη πε-
ρὶ τὸν τόπον [τοῦτον μάλιστα. διὰ τοῦτο δὲ γαργαλίζεται τὰ χείλη τὸν
περὶ τὴν κεφαλὴν τόπων,] ἃ ἐστιν εὔσαρκα. εὐκινητότατα οὖν μά-
η λιστά ἐστι. Διὰ τί, ἐάν τις τὸν περὶ τὰς μασχάλας τόπον κινήσῃ,

ἐκγελῶ-

ἐκγελῶσιν· ἐὰν δέ τινα ἄλλον, οὔ; ἢ διὰ τί [πτερῷ τὰς ῥῖνας κινή-
σαντες] πτάρνυνται; ἢ τόποι εἰσὶ τῶν φλεβίων· ὧν καταψυχομένων, ἢ
τοὐναντίον παθόντων, ὑγραίνονται; ἢ εἰς πνεῦμα ἐκ τοῦ ὑγροῦ δια-
λύεται; ὥσπερ ἐὰν τὰς ἐπὶ τοῦ τραχήλου πιέσῃ τις φλέβας, καθεύ-
δουσιν. ἡ μὲν [οὖν] ἡδονὴ θερμασία τίς ἐστι. τοῦτο δέ, ὅταν πλέον τὸ
πνεῦμα ἐγγένηται, ἀθρόον ἔξω ἀφιέμενον. ὡσαύτως καὶ ἐπὶ [τῷ]
πταρμῷ τῷ πτερῷ διαθερμάναντες καὶ κινήσαντες, διελύσαμεν
εἰς πνεῦμα· πλείονος δὲ γενομένου, ἐξεώσαμεν. Διὰ τί μετὰ τὰ θ
σιτία φρίττομεν πολλάκις; ἢ ὅτι ψυχρὰ εἰσπορευόμενα ἀπὸ τρο-
φῆς, κρατεῖ μᾶλλον τοῦ φυσικοῦ θερμοῦ, ἢ κρατεῖται; Διὰ τί τὸ ι
περιαγόμενον ἐναλλὰξ τοῖς δακτύλοις, δύο φαίνεται; ἢ διότι δυσὶν
αἰσθητηρίοις ἁπτόμεθα; τοῖς γὰρ ἐντὸς τῶν δακτύλων, κατὰ φύσιν
ἔχοντες τὴν χεῖρα, ἀμφοτέροις οὐ δυνατὸν εἰπεῖν.

Ὅσα περὶ πρόσωπον. λϛ'.

Διὰ τί τοῦ προσώπου τὰς εἰκόνας ποιοῦνται; πότερον ὅτι τοῦτο α
δηλοῖ ποῖοί τινες; ἢ ὅτι μάλιστα γινώσκεται; Διὰ τί δὲ πρόσω- β
πον ἰδίουσι μάλιστα, ἀσαρκότατον ὄν; ἢ διότι εὐίδρωτα μέν, ὅσα ὕφυ-
γρα καὶ ἀραιά· ἡ δὲ κεφαλή, τοιαύτη; ὑγρότητα γὰρ οἰκείαν ἔχει
πλείστην. δηλοῦσι δὲ αἱ φλέβες τείνουσαι ἐντεῦθεν, καὶ οἱ κατάρροι
γινόμενοι ἐξ αὐτῆς, καὶ ὁ ἐγκέφαλος ὑγρός, καὶ οἱ πόροι πολλοί. ση-
μεῖον δὲ αἱ τρίχες, ὅτι πολλοὶ πόροι εἰσὶ περαίνοντες ἔξω. οὐκ οὖν
ἐκ τῶν κάτω ὁ ἱδρώς, ἀλλ' ἐκ τῆς κεφαλῆς γίνεται. διὸ ἰδίουσι, καὶ
πρῶτον μάλιστα τὸ μέτωπον· ὑπόκειται γὰρ τὸ πρῶτον. τὸ δὲ ὑ- γ
γρόν, κάτω ῥεῖ, ἀλλ' οὐκ ἄνω. Διὰ τί ἐν τῷ προσώπῳ μά-
λιστα οἱ ἴονθοι; ἢ διότι μανὸς ὁ τόπος, καὶ ὑγρότητα ἔχει; σημεῖον δέ, ἥ τε
τῶν τριχῶν ἔκφυσις, καὶ ἡ τῶν αἰσθήσεων δύναμις· ὁ δὲ ἴονθος, ὥσπερ
ἐξάνθημα ὑγρότητός τινος ἀπέπτου.

Ὅσα περὶ ὅλον τὸ σῶμα. λζ.

α Διὰ τί ἀεὶ τοῦ σώματος ῥέοντος, καὶ τῆς ἀπορροῆς γινομένης ἐκ τῶν περιττωμάτων, οὐ κουφίζεται τὸ σῶμα, ἐὰν μὴ ἰδίῃ; ἢ διότι ἔλαττον ἡ ἔκκρισις ἐστίν; ὅταν γὰρ ἐξ ὑγροῦ μεταβάλλῃ εἰς ἀέρα, πλέον ἐστὶν ἐξ ἐλάττονος. τὸ γὰρ διακρινόμενον πλέον. ὥστε ἐν πλείονι χρόνῳ ἡ ἔκκρισις.

β Διὰ τί δὲ τοῦτο; ἢ διότι ἐλαττόνων πόρων ἔξοδός ἐστι; τὸ γὰρ γλίσχρον καὶ τὸ κολλῶδες, μετὰ μὲν τοῦ ὑγροῦ ἐκκρίνεται διὰ τὴν κατάμιξιν, μετὰ δὲ τοῦ πνεύματος ἀδυνατεῖ. μάλιστα δὲ τοῦτ᾽ ἐστὶ τὸ λυποῦν. διὸ καὶ οἱ ἔμετοι τῶν ἱδρώτων κουφίζουσι μᾶλλον, ὅτι συνεξάγουσι τοῦτο, ἅτε παχύτεροι καὶ σωματωδέστεροι ὄντες. ἢ καὶ ὅτι τῇ μὲν σαρκὶ, πόρρω ἐστὶν ὁ τόπος, ἐν ᾧ τὸ γλίσχρον καὶ κολλῶδες· (ὥστε ἔργον μεταστῆσαι) τῇ δὲ κοιλίᾳ, ἐγγύς; ἢ γὰρ αὖ ἐν ταύτῃ ἐστὶν, ἢ πλησίον· διὸ καὶ διεξάγωγος δήλως.

γ Διὰ τί αἱ τρίψεις σαρκοῦσιν; ἢ ὅτι αὐξητικώτατον τῶν ἐν τῷ σώματι τὸ θερμόν ἐστι; τοῦ μὲν γὰρ ἐνυπάρχοντος, μείζους οἱ ὄγκοι γίνονται, διὰ τὸ ἀεὶ αὐτὸ ἐν κινήσει εἶναι, καὶ εἰς τὸ ἄνω φέρεσθαι, καὶ πνευματοῦται τὰ ἐν ἡμῖν ὑγρά· ὃ ἐν τῇ τρίψει ἐστίν. ἐκλείποντος δὲ, φθίνει καὶ ἐλαττοῦται τὸ σῶμα. ἢ ὅτι ὀχετέα τῆς τροφῆς ἐστὶν ἡ σὰρξ, διὰ τὴν θερμασίαν; ἅπαν γὰρ τὸ θερμὸν, ἐπισπαστικὸν τοῦ ὑγροῦ ἐστιν. ἡ δὴ εἰς τὴν σάρκα διαδιδομένη [τροφὴ,] ὑγρά ἐστι, καὶ ἐπιδέχεται τὴν τροφὴν μᾶλλον διὰ τὴν ἀραίωσιν. ἀραιοτέρα γὰρ γινομένη, μᾶλλον δύναται δέχεσθαι ὥσπερ σπογγιά. ἡ δὲ τρίψις, εὔπνουν καὶ ἀραιὰν ποιεῖ τὴν σάρκα, καὶ κωλύει συστάσεις γίνεσθαι κατὰ τὸ σῶμα· τούτου δὲ μὴ ὄντος, οὐδὲ συντήξεις γίνονται. αἱ γὰρ ἀτροφίαι καὶ αἱ συντήξεις, ἐκ τῶν ἀθροισθέντων εἰσίν. εὐπνούστερα δὲ καὶ ἀραιότερα καὶ ὁμαλέστερα γινόμενα, εἰκὸς μᾶλλον ὀγκοῦσθαι. τῆς τε γὰρ τροφῆς δεκτικώτερα

καὶ τῶν ἐκκρίσεων περιεκτικώτερα ἐστίν. ὅτι οὐ δεῖ πυκνοῦν τὴν σάρκα πρὸς ὑγίειαν, ἀλλ' ἀραιοῦν. ὥσπερ γὰρ πόλις ὑγιεινή ἐστι καὶ τόπος εὔπνους, (διὸ καὶ ἡ θάλαττα ὑγιεινή) οὕτω καὶ σῶμα [τὸ] εὔπνουν, μᾶλλον ὑγιεινόν ἐστι τοῦ ἐναντίως ἔχοντος. δεῖ γὰρ ἢ μὴ ὑπάρχειν μηδὲν, ἢ τούτου ὡς τάχιστα ἀπαλλάττεσθαι· καὶ δεῖ οὕτως ἔχειν, ὥστε λαμβάνον εὐθὺς ἐκκρίνειν τὴν περίττωσιν, καὶ εἶναι ἐν κινήσει ἀεὶ, καὶ μηδέποτε ἠρεμεῖν. τὸ μὲν γὰρ μένον, σήπεται, ὥσπερ καὶ ὕδωρ τὸ μὴ κινούμενον· σηπόμενον δὲ, νόσον ποιεῖ· τὸ δὲ ἐκκρινόμενον, πρὸ τοῦ διαφθαρῆναι χωρίζεται. τοῦτο οὖν πυκνουμένης μὲν τῆς σαρκὸς, οὐ γίνεται· (ὡσπερεὶ γὰρ ἐμφράττονται οἱ πόροι) ἀραιουμένης δὲ, συμβαίνει. διὸ καὶ οὐ δεῖ ἐν τῷ ἡλίῳ γυμνὸν βαδίζειν· (συνίσταται γὰρ ἡ σὰρξ, καὶ κομιδῇ ἀποσαρκοῦται. τὸ μὲν γὰρ ἐντὸς ὑγρὸν, διαμένει· τὸ δ' ἐπιπολῆς, ἀπαλλάττεται ἐξατμιζόμενον, ὥσπερ καὶ τὰ κρέα τὰ ὀπτὰ τῶν ἑφθῶν μᾶλλον τὰ ἐντὸς ὑγρά ἐστιν) οὐδὲ [δεῖ] τὰ στήθη γυμνὰ ἔχοντα βαδίζειν ἐν ἡλίῳ· (ἀπὸ γὰρ τῶν ἄριστα ᾠκοδομημένων τοῦ σώματος ὁ ἥλιος φέρεται, ὃ ἥκιστα δεῖται ἀφαιρέσεως) ἀλλὰ μᾶλλον τὰ ἐντὸς ξηραντέον. ἐκεῖθεν μὲν οὖν διὰ τὸ πόῤῥω εἶναι, ἐὰν μὴ μετὰ πόνου, οὐκ ἔστιν ἱδρῶτα ἄγειν· ἀπὸ τούτων δὲ, διὰ τὸ πρόχειρα εἶναι, ῥᾴδιον ἀναλῶσαι τὸ ὑγρόν.

Διὰ τί ψυχθέντες ἀπὸ τῆς αὐτῆς θερμασίας καιόμεθα μᾶλλον καὶ ἀλγοῦμεν; πότερον διὰ τὴν πυκνότητα στέγει ἡ σὰρξ τὸ προσπῖπτον θερμόν; διὸ ὁ μόλιβδος ἐρίου θερμότερος. ἢ βίαιος γίνεται [τοῦ] θερμοῦ ἡ δίοδος, διὰ τὸ πεπηγέναι ὑπὸ ψυχροῦ τὸ σῶμα; δ

Διὰ τί αἱ ξηροτριβίαι στερεὰν τὴν σάρκα τῷ παραστοιβάζουσιν; ἢ ε
ὅτι διὰ τὴν τρῖψιν τῆς θερμασίας ἐπιγινομένης, τὸ ὑγρὸν καταναλίσκεται· πρὸς δὲ τούτοις, ἡ σὰρξ τριβομένη πυκνοῦται; ἅπαντα δὲ ὅσα πλείονος τρίψεως τυγχάνει, πυκνοῦται καὶ στερεὰ γίνεται. θεωρῆσαι δὲ τὸ τοιοῦτόν ἐστιν ἐπὶ πολλῶν. τὸ γὰρ σταῖς, ἢ πηλὸς, ἢ ἄλλο

τι τῶν τοιούτων, ἐὰν μὲν ὕδωρ ἐπιχέας ἕλκῃς, ὑγρὰ καὶ κλυδῶντα διαμένει· ἐὰν δὲ πλείω τρῖψιν προσάγῃς, πυκνοῦται [τε καὶ στερεοῦται] ταχέως, καὶ γλίσχρα γίνεται.

ϛ Διὰ τί αἱ τρίψεις μᾶλλον σαρκοῦσι τῶν δρόμων; ἢ ὅτι οἱ μὲν δρόμοι, περιψύχουσι τὴν σάρκα, καὶ οὐ δεκτικὴν τροφῆς παρασκευάζουσιν· ἀλλὰ τὰ μὲν, συνωθεῖται κάτω· τὰ δ᾽, ἐπὶ πολλοῦ τοῦ φυσικοῦ θερμοῦ ἐπιτελουμένου, παντελῶς λεπτυνόμενα, εἰς πνεῦμα διακρίνεται; ἡ δὲ παλάμη, τῇ τρίψει τὴν σάρκα ἀραιὰν καὶ δεκτικὴν αὐτῆς παρασκευάζει. καὶ ἡ ἔξωθεν δὲ ἁφὴ ἐναντιουμένη διὰ τῆς πλήσεως, τῇ φορᾷ αὐτὸν συνέχει μᾶλλον, καὶ ἀνάκλασιν τῆς σαρκὸς ποιεῖται.

Ὅσα περὶ χροιάν. λη.

α Διὰ τί τὸν μὲν κηρὸν καὶ τοὔλαιον λευκαίνει ὁ ἥλιος, τὴν δὲ σάρκα μελαίνει; ἢ ὅτι τὰ μὲν λευκαίνει, ἀπάγων τὸ ὕδωρ· (φύσει γὰρ τὸ ὑγρὸν, μέλαν, διὰ τὴν μίξιν τοῦ [γεώδους] ὕδατος) τὴν δὲ σάρκα, ἐπικαίει;

β Διὰ τί οἱ ἁλιεῖς καὶ πορφυρεῖς, καὶ ἁπλῶς οἱ τὴν θάλατταν ἐργαζόμενοι, πυῤῥοί εἰσι; πότερον ὅτι ἡ θάλαττα θερμὴ καὶ αὐχμώδης ἐστὶ διὰ τὴν ἅλμην; τὸ δὲ τοιοῦτον, πυῤῥὰς ποιεῖ τὰς τρίχας, καθάπερ ἥ τε κονία, καὶ τὸ ἀρσενικόν. ἢ τὰ μὲν ἐκτὸς, γίνονται θερμότερα· τὰ δ᾽ ἐντὸς, περιψύχονται, διὰ τὸ βρεχομένων αὐτῶν ἀεὶ ξηραίνεσθαι ὑπὸ τοῦ ἡλίου τὰ πέριξ; τούτων δὲ τοῦτο παθόντων, αἱ τρίχες ξηραινόμεναι, λεπτύνονται καὶ πυῤῥοῦνται. καὶ πάντες δὲ οἱ πρὸς ἄρκτον, πυῤῥότριχες καὶ λεπτότριχές εἰσι.

γ Διὰ τί οἱ μὲν ἐν ἱματίῳ δρόμοι, καὶ ἡ τοῦ ἐλαίου εἰς ἱμάτιον χρίσις, εὔχρους ποιεῖ· [οἱ δὲ γυμνοὶ δρόμοι, ἀχρόους;] ἢ ὅτι ἡ μὲν εὔπνοια, εὔχροιαν ποιεῖ· ἡ δὲ κατάπνιξις, τοὐναντίον. διὰ δὴ τὸ συνθερμαινόμενον τὸ ἐπιπολῆς ὑγρὸν μὴ διαψύχεσθαι, ἄχροιαν ποιεῖ. ἄμφω δὲ ταὐτὸν ποιεῖ, ἡ ἐν τῷ ἱματίῳ ἵδισις, καὶ ἡ εἰς τὸ ἱμάτιον ἄλειψις. ἐγκατα-

κλείεται

κλείεται γὰρ ἡ θερμότης. οἱ δὲ γυμνοὶ δρόμοι, ἄχροιαν ποιοῦσι διὰ τοὐναντίον, ὅτι καταψύχει ὁ ἀὴρ τὰς συνισταμένας ἐκκρίσεις, καὶ διαπνεῖ τὸ σῶμα. ἔτι τὸ ἔλαιον ὑγρὸν ὂν καὶ λεπτὸν, ὑπαλειφθὲν καὶ τοὺς πόρους ἐμφράττον, οὐδὲ τὸ ἐκ τοῦ σώματος ὑγρὸν καὶ πνεῦμα ἔξω ῥεῖν ἐᾷ, οὔτε τὸ ἐκτὸς πνεῦμα ἐντός. διὸ καταπνιγόμενα ἐν τῷ σώματι ὑγρὰ περιττώματα σηπόμενα, ἄχροιαν ποιεῖ. Διὰ τί ἡ δύ- δ
πνοια εὔχρους ποιεῖ; ἢ ὅτι ἄχροια ἔοικεν εἶναι οἷον σῆψίς τις χρωτός; ὅταν οὖν τὸ ἐπιπολῆς ὑγρὸν καὶ θερμὸν ᾖ, τοῦτο συμβαίνει καὶ χλωρὸν γίνεσθαι, ἐὰν [μὴ] ψυχθῇ καὶ ἀποπνεύσῃ τὸ θερμόν. Διὰ τί οἱ ε
μὲν ἱδρώσαντες ἐκ τῶν γυμνασίων, εὔχροοί εἰσιν εὐθύς· οἱ δὲ ἀθληταὶ, ἄχροοι; ἢ διότι ὑπὸ μὲν τοῦ μετρίου πόνου τὸ θερμὸν ἐκκαίεται καὶ ἐπιπολάζει· ὑπὸ δὲ τῶν πολλῶν, ἐξωθεῖται μετὰ [τοῦ] ἱδρῶτος καὶ τοῦ πνεύματος, ἀραιουμένου τοῦ σώματος ἐν τῷ πονεῖν; ὅταν μὲν οὖν ἐπιπολάσῃ τὸ θερμὸν, εὔχροοι γίνονται, καθάπερ οἵ τε θερμαινόμενοι καὶ αἰσχυνόμενοι· ὅταν δὲ ἐκλίπῃ, ἄχροοι. οἱ μὲν οὖν ἰδιῶται, μέτρια γυμνάζονται· οἱ δὲ ἀθληταὶ, πολλά. Διὰ τί μᾶλλον καίον- ς
ται ὑπὸ τοῦ ἡλίου οἱ καθεζόμενοι, τῶν γυμναζομένων; ἢ ὅτι οἱ ἐν κινήσει ὄντες, ὥσπερ ῥιπίζονται ὑπὸ τοῦ πνεύματος, διὰ τὸ κινεῖν τὸν ἀέρα; οἱ δὲ καθήμενοι, οὐ πάσχουσι τοῦτο. Διὰ τί ὁ μὲν ἥλιος, ἐ- ζ
πικαίει· τὸ δὲ πῦρ, οὔ; ἢ διότι λεπτότερός ἐστιν ὁ ἥλιος, καὶ μᾶλλον δύναται διαδύεσθαι εἰς τὴν σάρκα; τὸ δὲ πῦρ, ἐὰν καὶ ἐπικαύσῃ, ἄνω μόνον ποιεῖ τὸ χρῶμα, τὰς φοίδας καλουμένας· εἴσω δὲ οὐκ εἰσδύεται. Διὰ τί τὸ πῦρ [τοὺς ἀνθρώπους] οὐ ποιεῖ μέλανας, ὁ δὲ η
ἥλιος ποιεῖ· τὸν δὲ κέραμον ποιεῖ, ὁ δὲ ἥλιος οὔ; ἢ οὐχ ὁμοίως ἑκάτερον ποιεῖ, ἀλλ' ὁ μὲν, ἐπικάων τὴν χρόαν μελαίνει· τὸ δὲ πῦρ, τὸν κέραμον ἀναπιμπλᾷ, ἢ ἀναφέρει ἀσβόλῳ. τοῦτο δ' ἐστὶ λεπτῆς καείλης, ἀποθραυομένων ἅμα καὶ καιομένων τῶν ἀνθράκων. τοὺς δὲ ἀνθρώπους ὁ μὲν ἥλιος μελαίνει, τὸ δὲ πῦρ, οὔ· ὅτι τοῦ μὲν, μαλθακὴ ἡ θερ-

μότης, καὶ διὰ μικρομέρειαν δύναται τὸ δέρμα αὐτοῦ καίειν· ὥστε διὰ μὲν τὸ τῆς σαρκὸς μὴ ἀπολέσθαι, οὐκ ἐκλευκόν· διὰ δὲ τὸ καίειν, μέλαν ποιεῖ. τὸ δὲ πῦρ, ἢ οὐχ ἀπόλλυται, ἢ εἴσω διέρχεται, ἐπεὶ μέλανα καὶ τὰ πυρίκαυστα γίνεται· ἀλλ' οὐ μόνον καίει οὐδ' ἡ χροιά.

θ Διὰ τί οἱ γηράσκοντες, μελάντεροι γίνονται; ἢ ὅτι πᾶν σηπόμενον μελάντερον γίνεται, πλὴν εὐρῶτος; τοῦτο δ' ἐστὶ γῆρας, καὶ σαπρότης. ἔτι ἐπειδὴ τὸ αἷμα ξηραινόμενον μελάντερον γίνεται, εἰκότως ἂν μελάντεροι εἶεν οἱ πρεσβύτεροι. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ χρῶζον ἡμῶν τὰ σώματα φυσικῶς.

ι Διὰ τί περὶ τὴν τῶν σιτίων ἐργασίαν, οἱ μὲν περὶ τὰς κριθὰς, ἄχροοι γίνονται καὶ καταρροϊκοί· οἱ δὲ περὶ τοὺς πυροὺς, εὐεκτικοί; ἢ ὅτι εὐπεπτότερος ὁ πυρὸς τῆς κριθῆς· ὥστε καὶ αἱ ἀπόρροιαι;

ια Διὰ τί ὁ μὲν ἥλιος τὸ μὲν ἔλαιον λευκαίνει, τὴν δὲ σάρκα μελαίνει; ἢ ὅτι τοῦ μὲν ἐλαίου ἀπάγει τὸ γεῶδες; τοῦτο δὲ ἦν τὸ μέλαν, ὥσπερ τὸ γεῶδες τοῦ οἴνου. τὴν δὲ σάρκα μελαίνει, ὅτι καίει. τὸ γὰρ γεῶδες καιόμενον, ἅπαν γίνεται μέλαν.

ΑΛΕ-

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΦΡΟΔΙΣΙΕΩΣ,

Ἰατρικῶν ἀπορημάτων, καὶ Φυσικῶν προβλημάτων, τὸ α.

ΤΩΝ προβλημάτων τὰ μὲν, αὐτόθεν ἐστὶ πιστὰ καὶ γνώριμα, πάσης ἀμφιβολίας καὶ ζητήσεως ἄγευστα. τίς γὰρ, οἶμαι, νοῦν ἔχων ἀπορήσειε, τίνος ἕνεκεν ἡ φύσις τοῖς πτηνοῖς ἐδωρήσατο πτερά; πᾶς γὰρ συνετὸς εἴποι ἄν, ὅτι θάλψεως χάριν, ἀνθ' ἱματίων μὲν πρῶτον περιέβαλε· δεύτερον δὲ, κάλλους ἕνεκεν· πεζοῖς δὲ ζώοις, τρίχας· ἑρπετοῖς δὲ, φολίδας· ἐνύδροις δὲ, λεπίδας, ἢ ὄστρακα· καθάπερ τὰ ὀστρακόδερμα προσαγορευόμενα· καὶ πάλιν διὰ τί τοῖς μὲν, κέρατα· τοῖς δὲ, κέντρα· τοῖς δὲ, ὀξεῖς ὄνυχας ἢ ῥάμφη, ἤ τι τοιοῦτον; πρὸς [γὰρ] ἄμυναν τῶν ἀδικούντων ὥσπερ [τισὶ] φυσικοῖς δόρασιν ἠσφαλίσατο ταῦτα· καρποὺς δὲ πάντας, καὶ σπέρματα, πρὸς γένεσιν καὶ διαδοχὴν τῶν γενῶν τεκτηναμένη ἡ φύσις, λέπεσιν, ἢ σώμασί τισιν ὑγροῖς ἢ ξυλώδεσιν, ἢ δέρμασιν ὁμοίως ἠσφαλίσατο, καθάπερ ἐν κιβωτῷ τούτοις ἀποκρύψασα πρὸς ἀποφυγὴν κρύους, ἢ θάλπους, ἢ ζώων τινῶν ἀδικούντων. καὶ αὐτὸ δὲ τὸ περίβλημα παντελῶς ἄχρηστον οὐ κατέλειψεν, ἀλλὰ πρὸς τροφὴν [ἐπιτήδειον] παρεσκεύασεν· αὐτὰ δὲ τὰ φυτὰ, φύλλοις μὲν, καὶ φλοιῷ, καὶ τοῖς ὁμοίοις ἠμφίασεν ἀντὶ πτερῶν [ἢ τειχῶν.] προῄδει γὰρ ὡς ἄμετρος ψῦξις ἢ θερμότης δυνηθείη λυμήνασθαι ταῦτα. τινὰ δὲ καὶ ἀκάνθαις καθώπλισεν ἀντὶ βελῶν, διὰ τὴν ἀπὸ τῶν ζώων φθοράν. ἄνθεσι δὲ ποικίλοις ἐστε-

φαίνωσι ταῦτα, κόσμου καὶ κάλλους ἕνεκεν· καὶ πάλιν ὥσπερ κήρυκας [ἐσομένους,] προμηνύοντας τὴν τῶν καρπῶν περικύπτουσαν γένεσιν. ὅσοι μὲν τοιαῦτα γνωστὰ καὶ σαφῆ προτείνουσιν [εἰς λύσιν,] ἄντικρυς δέονται νοῦ· ὅσοι δὲ διχοστατοῦσιν, εἰ συμφύτως τῷ πυρὶ σύνεστιν ἡ θερμότης, ἁπτικῆς αἰσθήσεώς εἰσιν ἐνδεεῖς· ὅσοι δὲ πότερον φύσις καὶ λόγος προνοητικὸς προμηθεύεται τῶν ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ τὴν τάξιν, τὴν κίνησιν, τὴν θέσιν, τὴν διάπλασιν, τὰς χρόας, τὰ παραπλήσια, [ἀπειθοῦσι,] κολάσεως τυγχάνουσιν ἔνοχοι. [ταῦτα τοί- „ νυν αὐτόθεν ἐστὶ γνώριμα·] τὰ δὲ, ἄδυτα παντελῶς ἐστὶ, θεῷ μόνῳ „ γνώριμα, τῷ καὶ τὴν τούτων οὐσίαν ὑποστήσαντι. καὶ γὰρ ὁ τεχνίτης, ἔργον τι μηχανικὸν κατασκευάσας, οἶδεν αὐτοῦ πάσας τῶν ἐνεργειῶν τὰς αἰτίας· ἰδιώτης δὲ, παντελῶς ἄμοιρος τῶν αἰτιῶν ἐστίν. ἄπορα δὲ ζητήσεις εἰσὶν αἱ τοιαίδε· τίνος ἕνεκεν οἱ γαργαλιζόμενοι μασχάλας, ἢ πέλματα, ἢ πλευρὰς, γελῶσιν; ἢ τίνος χάριν ἀκούοντές τινες μαρμάρων παρατριβομένων, ἢ πριζομένων, ἢ πρίζοντος ἢ ῥινωμένου σιδήρου, τοὺς ὀδόντας εὐθέως ναρκῶσιν; ἢ διὰ τί τὴν ἀπὸ τῶν ψυχρῶν ὀπωρῶν προσγινομένην αἱμωδίαν τοῖς ὀδοῦσιν ἀνδρά- „ χνη ψυχρὰ πεφυκυῖα θεραπεύει, καὶ οὐκ ἔτι τὰ ἐναντία τῶν ἐναν- „ τίων ἰάματα, ἀλλὰ τὰ ὅμοια; ἢ διὰ τί λίθος ἡ Μαγνῆτις ἕλκει μόνον τὸν σίδηρον, ὑπό τε τῶν τούτου ῥινημάτων ζωοποιεῖται [ἡ λίθος·] ἥ τε ἤλεκτρος λεγομένη μόνα τὰ κυρήβια καὶ τὰ κάρφη συνανασπᾷ, κολλωμένη τούτοις· καὶ λέων ἀλεκτρυόνα δέδοικε μόνος· ὄρνις δὲ κατοικίδιος ᾠὸν τεκοῦσα, τοῖς κάρφεσιν ἑαυτὴν ἀποκαθαίρει πανταχόσε τοῦ σώματος· ὄρτυγές τε σιτοῦνται τὸν ἐλλέβορον, τοῖς ἀνθρώποις δηλητήριον ὄντα· ψᾶρες δὲ, τὸ κώνειον· σκαμμωνία δὲ, μᾶλλον χολὴν ξανθὴν ἕλκει· κολοκυνθὶς δὲ, καὶ ἀγαρικὸν καὶ λευκὸς ἐλλέβορος, εὐφόρβιόν τε, καὶ κόκκος Κνίδιος, φλέγμα· μέλας δὲ ἐλλέβορος, καὶ ἐπίθυμον, μέλαιναν χολήν· τινὲς δὲ ὑπὸ μὲν τῶν καθαιρόντων,

στεγνοῦνται

στεγνοῦνται τὴν κοιλίαν· ὑπὸ δὲ τῶν στελλόντων, καθαίρονται μᾶλλον· καὶ ἄλλος πρὸς τήνδε πλέον ἥδεται τὴν τροφὴν, ῥᾶον αὐτὴν μεταβάλλων. οὐδεὶς δὲ καὶ τὴν θαλασσίαν νάρκην ἀγνοεῖ, πῶς διὰ τῆς μηρίνθου τὸ σῶμα ναρκοῖ· τρίγλη τε κρατουμένη, ἀντιπαθεῖ τῇ νάρκῃ. καὶ μυρίων ἄν σοι τοιούτων προσκαταβαλοίμην κατάλογον, πείρᾳ μόνον γινωσκομένων· ἃ παρὰ τοῖς ἰατροῖς ἰδιότητες ἄρρητοι λέγονται· τὸ γὰρ ἴδιον ἑκάστου προσφερόμενον, ἄρρητον ὑπάρχει [μικροῦ] πρὸς ἀπόδοσιν τῆς αἰτίας· κακῶς γὰρ ἔνιοι λύσεις ἀληθείας τούτων παραβάλλουσιν· ἀπειροπάτας δὲ, καὶ ἀπιθάνους. φασὶ γὰρ τὰ καθαρτήρια θερμότητι τοὺς χυμοὺς ἕλκειν· ὅπερ [ἐστὶ] ψευδὲς. ἔδει γὰρ πᾶν θερμὸν εἶναι καὶ καθαρτήριον. οὕτω γὰρ τὸ πέπερι θερμὸν ὂν, οὐχ ἑλκτικόν ἐστιν, ἀλλὰ πεπτικὸν, καὶ ἑνωτικόν· ὡσαύτως δὲ καὶ μαστίχη, καὶ ἀλόη. φαμὲν δὴ μὴ ἀντιστρέφειν τὸν λόγον. πᾶν γὰρ καθαρτήριον, θερμὸν μὲν τῇ κράσει, κενωτικὸν δὲ τῇ δυνάμει· οὐ πᾶν δὲ θερμὸν, ἤδη καὶ τὴν δύναμιν καθαρτήριον. λέγουσι δὲ τὴν στρουθοκάμηλον, σίδηρον πέττειν, οὐκ ἰδιότητί τινι, μᾶλλον δὲ θερμότητι· ὅπερ ἄτοπον. λέων γὰρ τούτου τοῦ ζώου θερμότερος ὢν, οὐ πέττει τὸν σίδηρον. οὐ μόνον δὲ παρὰ τοῖς ἰατροῖς ἐστὶν ἰδιώματα μόνοις, ἀλλ᾽ ἤδη καὶ παρὰ φιλοσόφοις, καὶ γραμματικοῖς, πάθη λεγόμενα καὶ σεσημειωμένα ταῖς χρήσεσι. χρὴ τοίνυν προβάλλειν εἰς ζήτησιν τὰ μέσην ἔχοντα χώραν, ἀμφίβολά τε πρὸς γνῶσιν, οἷά τε πρὸς λύσιν ὑποπεσεῖν. ὥσπερ γὰρ τῶν λεγομένων, τὰ μὲν ἐστὶ ψευδῆ, πᾶσι γνωριζόμενα· τὰ δὲ, πάντη τὴν ἀλήθειαν πρὸς ἀπόδειξιν κεκτημένα· τὰ δὲ, ὡς ἂν εἴποι τις, ἐξ ἀμφοτέρων κεκραμένα λεγόμενα· τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ τῶν προβαλλομένων τὰ μὲν ἐστὶν ἔνδηλα πᾶσι [καὶ πᾶσι] γινωσκόμενα· τὰ δὲ, πάντη κεκρυμμένα, λύσιν οὐχ ὑποδεχόμενα· τὰ δὲ, μέσην ἔχοντα φύσιν· ὧν καὶ τὴν ἔκθεσιν ποιησόμεθα. λυτέον δὲ πᾶν πρόβλημα, ἀπὸ κράσεως, ἢ διαπλάσεως, ἢ ἐνεργείας, ἢ

συμπαθείας τοῦ ὁμοίου, ἢ χρώματος, ἢ κατὰ ἀπάτην αἰσθήσεως, ἢ κατὰ ὁμωνυμίαν, ἢ ἐκ τοῦ μᾶλλον καὶ ἧττον τῶν ἐνεργουσῶν δυνάμεων αὐτοῦ· ἢ καθὸ σκληρότερον ἢ μανώτερον, ἢ μεῖζον, ἢ ἔλαττον αὐτῷ φαμὲν· ἢ ἀπὸ χρόνου, καὶ ἡλικίας, καὶ ἔθους ἢ κατὰ τὸ οὐσιῶδες, ἢ κατὰ συμβεβηκὸς, ἢ [ἀπὸ] τῶν ὁμοίων, καθὼς ἐν τοῖς προβλήμασιν εὑρήσεις τὰ λεγόμενα. τούτοις οὖν τοῖς κανόσι χρησάμενος, πᾶν ἀπορούμενον δυνήσῃ πρὸς ἀπόδειξιν [τῆς αἰτίας] ἀναγαγεῖν. ἐπεὶ δὲ οὐ μόνον ἀρκεῖσθαι χρὴ τῇ καθόλου μεθόδῳ, ἀλλ' ἤδη καὶ τοῖς κατὰ μέρος χειραγωγεῖν τὸν διδασκόμενον, ἀρξόμεθα τῶν λύσεων.

α Διὰ τί τοὺς ἀνθρώπους ὁ Ὅμηρος πολιοκροτάφους ἐκάλεσεν; ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐνθένδεν αἱ πολιαὶ ἄρχονται, τῷ εἶναι τὰ ἔμπροσθια τῆς κεφαλῆς, τῶν ὀπισθίων μᾶλλον ὑγρότερα καὶ φλε-
β γματικώτερα. [ἡ λύσις ἐκ κράσεως.] Διὰ τί δὲ καὶ τὰ ἔμπροσθια τῆς κεφαλῆς φαλακροῦται μόνα; διότι μαλακὰ, καὶ ἀραιόπορα. τῆς οὖν τριχὸς ὑπὸ τῆς φυσικῆς ξηρότητος ἀποφυούσης, ῥαδίως ἐκ τούτων τῶν μερῶν ἀποπίπτει, καὶ μὴ κατεχομένη στερεῶς· ὥσπερ ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ξηροτέρων καὶ πυκνοτέρων ὄντων· ἡ δὲ φαλάκρωσις, τὴν γένεσιν ἐκ ξηρότητος ἔχει. διὰ δὴ τοῦτο, καὶ οἱ οὐλότριχες, ὡς ξηροκέφαλοι, θᾶττον μὲν φαλακροῦνται, βράδιον δὲ πολιοῦνται· τῆς ξηρότητος ἐκδαπανώσης τὰ φλεγματώδη περιττώματα· εἰσὶ δὲ καὶ ἄγρυπνοι μᾶλλον τῶν ἄλλων. ὁ γὰρ ὕπνος ἐξ ὑγρότητος· ὡς δηλοῖ τὰ βρέφη ὑγρὰ τυγχάνοντα, καὶ ὑπνώδη, καὶ περιττωματικά· καὶ τὰ ὑγρὰ πάθη· καὶ οἱ οἰνοφλυγήσαντες, καὶ πυκνὰ λουόμενοι. τυγχάνουσι δὲ καὶ ἧττον ἀπέριττοι τὰς ἐκροὰς τῶν περιττωμάτων, ῥῖνα φημὶ καὶ στόμα καὶ ὀφθαλμούς. οἱ δὲ ἁπλότριχες, ὑγροκέφαλοι πεφυκότες, τὰ ἐναντία πάσχουσι, βράδιον, ἢ οὐδὲ ὅλως φαλακρούμενοι· (φαλακροῦνται γὰρ καὶ διὰ γένους διαδοχὴν, ὥσπερ καὶ ποδάγρα καὶ ἄλλα πάθη κατὰ συγγέ-

συγκλύξαν διαδέχεται τὰ τικτόμενα) τάχιον δὲ πολιοῦται, καὶ ὑ-
πνώδεις καὶ περιττωματικοὶ τυγχάνουσιν. αἱ δὲ πολιαὶ, λευκαί. μι-
μοῦνται γὰρ τοῦ γεννήσαντος φλέγματος τὴν χροιάν. ἐνίοτε δὲ καὶ
χρυσοειδεῖς τυγχάνουσιν· ὅταν συναναμιχθῇ ἡ λεκιθώδης χολὴ τῷ
φλέγματι. Διὰ τί οἱ γέροντες περιττωματικοὶ καὶ ἄγρυπνοι; γ
περιττωματικοὶ μὲν, διότι ψυχρότεροι τῷ χρόνῳ, καὶ ἀδυνα-
τώτεροι γεγονότες, καὶ ἧττον πέττοντες, πολλὰ συνάγουσι περιττώ-
ματα κατὰ τοὺς πόρους. ξηροὶ μέντοι κατὰ τὰ στερεὰ σώματα πεφυκό-
τες εἰσὶ, καὶ διὰ τοῦτο ἄγρυπνοι. τὰ γὰρ βρέφη ὑγρὰ τοῖς πόροις
τε καὶ τοῖς στερεοῖς σώμασιν ὑπάρχει. Διὰ τί τὰ παιδία ὑ- δ
γρὰ ὄντα καὶ περιττωματικὰ, πολιὰς οὐκ ἀναφέρει; ὅτι ὑγρὰ καὶ
θερμὰ τυγχάνει· τὸ μέντοι φλέγμα, ὑγρὸν καὶ ψυχρόν. ἄλλως τε
καὶ τὸ βρέγμα τῆς κεφαλῆς ἔχει δερματῶδες καὶ ἀραιόπορον· καὶ
διαφορεῖ τὰ περιττώματα· τῷ χρόνῳ γὰρ σκληρύνεται, καὶ ὀ-
στῶδες γίνεται [καὶ] πυκνότερον· ὅθεν καὶ ῥαφὰς αὐτῷ δέδωκεν ἡ φύ-
σις ὕστερον, πρὸς τὸ διαφορεῖν ἐκεῖθεν τὰ ἀτμώδη περιττώματα.
ἡ λύσις ἐκ κράσεως καὶ κατασκευῆς σωμάτων. Διὰ τί αἱ γυ- ε
ναῖκες καὶ οἱ εὐνοῦχοι, ταχέως πολιοῦνται; αἱ γυναῖκες μὲν, ὡς
φύσει ψυχραί· καὶ ἀπὸ τῆς ἀργίας δὲ περιττώματα συνάγουσι
πλείονα, καὶ μάλιστα τῶν καταμηνίων ἐκλελοιπότων. εὐνοῦχοι
δὲ, τῷ μηκέτι τὸ σπέρμα ἐκκρίνειν, ἀλλ᾽ ἔχειν τὸ περίττωμα τὸ γεν-
νητικὸν τοῦ σπέρματος συναναδιδόμενον τῷ αἵματι καθ᾽ ὅλον τὸ
σῶμα· ὅπερ ἐστὶ φλεγματῶδες. Διὰ τί δὲ καὶ ἄτριχες; γυ- ς
ναῖκες μὲν, ὡς ψυχραὶ, πυκνοὺς ἔχουσι τοὺς πόρους τοῦ σώματος·
(τὸ γὰρ ψυχρὸν, πιλητικόν) καὶ οὐκ ἔχουσιν ὁδὸν αἱ τρίχες
πρὸς ἔξοδον. καὶ εὐνοῦχοι δὲ, ὡς ὑγροὶ καὶ περιττωματικοὶ σφό-
δρα. τούτῳ γὰρ τῷ λόγῳ καὶ τὰ καθ᾽ ὑγρὰ χωρία βοτάνας οὐ βλα-
στάνει· οὔτε μὴν τὰ ἄγαν ξηρὰ, καὶ πετρώδη, ἐοικότα ταῖς φαλα-

ζ χρώσεσι. Διὰ τί τῶν εὐνούχων, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, οἱ πόδες διαστρέφονται; ὅτι ὑπὸ τῆς εἰρημένης πολλῆς ὑγρότητος, ἔχουσι τὰ μόρια διάβροχα σφόδρα καὶ μαλακά· διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἀσθενῆ. τὸ οὖν ἐπικείμενον βάρος τοῦ σώματος, τὰ σκέλη μὴ φέροντα, στρεβλοῦται· οὕτω γὰρ καὶ καλάμη ἐὰν ἐπιτεθῇ βάρος, κάμπτεται. ὅτι δὲ τὸ μὲν σκληρὸν καὶ ξηρὸν ἰσχυρὸν, καὶ πρὸς ἐνέργειαν μᾶλλον ἀντέχει· τὸ δὲ ὑγρὸν καὶ μαλακὸν, ἀσθενὲς πρὸς ἐνέργειαν, δηλοῖ καὶ ξύλα καὶ δέρματα καὶ σχοινία· δηλοῦσι δὲ καὶ ἄνθρωποι. ὑπὸ γὰρ λουτρῶν καὶ ποτῶν πλειόνων, ἀσθενέστεροι πρὸς ἐνέργειαν· ὑπὸ δὲ εὐταξίας συμμέτρως ξηρανθέντες, εὐσθενεῖς εἰσὶ πρὸς ἔργον. ὅθεν εὐνοῦχοι μὲν, καὶ γυναικώδεις, [καὶ] ἀσθενεῖς. ἴσως δὲ καὶ οἰνόφλυγες, ὡς φλεγματωδέστεροι· ψυχροὶ γὰρ γινόμενοι, τὸ ἐναντίον αὐτοῖς ἐπάγειν ποθοῦσιν· οἶνος δὲ, θερμὸς φύσει. Αἰθίοπες δὲ, ὡς ξηρότεροι, οὐλότριχες, ἰσχνοὶ, μυώδεις, ἰσχυροὶ πρὸς ἔργον.

η Διὰ τί δὲ καὶ ὀξύφωνοι; πάλιν γὰρ ἡ πλείων ὑγρότης παχύνουσα τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν αὐτῶν, ἀποστενοῖ· καὶ τὸ πνεῦμα διὰ στενῶν τόπων διαβαῖνον, ὀξυφωνίαν ποιεῖ· διὰ δὲ εὐρυτέρων, ὡς ἐπὶ ἀνδρῶν, μεγαλοφωνίαν. εἰκόνα δὲ λάμβανε τῶν αὐλῶν τὰς ὀπάς. ὅτι δὲ πλείστης ὑγρότητός εἰσιν ἔμπλεοι, δῆλον ἐκ τοῦ καὶ ἀδρύνεσθαι, καὶ μαστοὺς γυναικώδεις ποιεῖν, καὶ βλέφαρα οἰδαλέα [ἔχειν.] καὶ ἁπλότριχες καὶ πολιώδεις.

θ Διὰ τί ἔνιοι τῶν εὐνούχων πόσως ἀφροδισίων ὀρέγονται, καὶ ἐρῶσί ποτε; ὅτι πολλοὶ περὶ τὸ ἡβάσκειν ὠρχοτομήθησαν ἢ ἐθλάσθησαν, καὶ ὥσπερ ἡμιτελεῖς εἰσὶν εὐνοῦχοι· καὶ οἱ φύσει δὲ θερμότεροι τὸ ἧπαρ, καὶ τὰ σπερματικὰ ἀγγεῖα μεγάλα ἔχοντες· οἵτινες φαντάζονται μὲν τὴν χρῆσιν, οὐκ ἐνεργοῦσι δὲ τὴν ἐπιθυμίαν· διότι τὸ αἰδοῖον, αὐτὸ μὲν ἀπεμαράνθη, (τὸ γὰρ οἰδίσκον πνεῦμα συνεχῶς ἐκλέλοιπεν ὅπερ ὑπὸ τοῦ σπέρματος ἐτίκτετο, καὶ διὰ τῶν σπερματικῶν πόρων ἐφέρετο ἐκ τῶν περὶ τὰ ἰσχία μερῶν) ὡς ἐπὶ παιδίων

δὲ τε-

ἢ πετύφλωνται) αὐτῶν οἱ σπερματικοὶ πόροι συμπεσόντες. Διὰ ι
τί ἐν παντὶ τόπῳ τετειχωμένῳ, πολιὰς ποιοῦμεν· ἐν δὲ μασχάλαις,
οὐκέτι; ὅτι ὁ τόπος θερμός. ἀρτηριώδης γὰρ καὶ φλεβώδης, ὁμοίως
τε καὶ ἀραιόπορος ὤν, διαφορεῖ συνεχῶς τὰ φλεγματώδη πε-
ριττώματα. δηλοῖ δὲ τοῦτο, τὸ συνεχῶς ἱδροῦν αὐτάς. Διὰ τί ια
ἔνιοι αἰδούμενοι ἱδροῦσι τὰς μασχάλας; ὅτι μᾶλλον ἀραιόποροι. ἡ
φύσις γὰρ ἀποστρεφομένη τὸ τιμῆς ἢ εὐλαβείας ἄξιον, μετρίως
φεύγει [σὺν] τῷ αἵματι εἰς τὰς μεγίστας φλέβας καὶ ἀρτηρίας· καὶ
αὗται πληρούμεναι ἀποστάζουσιν. οἱ δὲ χαίροντες, τῷ διαχαλᾶ-
σθαι [ὅλον] τὸ σῶμα καὶ ἀραιοῦσθαι, πλέον δὲ τὰς μασχάλας.

Διὰ τί οἱ φοβούμενοι, ὠχροί εἰσιν; ὅτι ἡ ἡμετέρα φύσις, καὶ ἡ ιβ
προνοουμένη τοῦ σώματος δύναμις, δέει τοῦ μὴ παθεῖν τι παρὰ τῶν
ἐκτὸς, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς φοβούμενοι καὶ δειλιῶντες, ἐν οἴκοις ἀποφεύ-
γομεν, καὶ αὐτὴ φεύγει σφόδρα πρὸς τὸ βάθος τοῦ σώματος, ἀσφα-
λείας χάριν. συνέλκει δὲ μεθ' ἑαυτῆς τὸ αἷμα, ᾧ κέχρηται τροφῇ καὶ
ὀχήματι, ὡς [καὶ] χρηστῷ μόνῳ χυμῷ· τοῦτο δὲ ἦν, τὸ ῥοδίζον τὸ δέρ-
μα καὶ ἐρυθραῖνον. Διὰ τί καὶ τρέμουσιν; ὅτι καὶ ἡ ψυχικὴ δύνα- ιγ
μις κατὰ συμπάθειαν τῆς φύσεως φεύγουσα, τὰ νεῦρα καταλιμπά-
νει, ἅπερ ἐφύλαττον τὰ ἄτρομα μόρια· διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἀποπατοῦσι καὶ
οὐροῦσιν ἀπροαιρέτως. οἱ γὰρ κλείοντες τοὺς πόρους τῶν περιττω-
μάτων μύες, νῦν ἀσθενοῦντες ἀφιᾶσι τὰ περιττά. Διὰ τί οἱ ιδ
χαίροντες ἐρυθριῶσιν; ὅτι ἡ φύσις αὐτοδιδάκτως τῇ ἡδονῇ προ-
τρέχει κατὰ τὸ ἐκτὸς ὄντι, καθάπερ ἡμεῖς φίλῳ ἢ τέκνῳ. συνέπεται δὲ
τὸ αἷμα ταύτῃ. μεμαθήκαμεν δὲ τοῦτο ῥοδίζειν τὸ δέρμα τῷ ἰδίῳ
χρώματι. οἱ δὲ ὠχριῶντες, διὰ τὸ ἐναντίον. Διὰ τί [καὶ] ιε
οἱ αἰδούμενοι ἐρυθριῶσιν; ὅτι ἡ φύσις αὐτοδιδάκτως τινὶ συναισθή-
σει, τὸ τιμῆς ἄξιον αἰδουμένη, καθάπερ εὐγενὴς κόρη, μετρίως
ὑποστέλλεται πρὸς τὸ βάθος καὶ ἐντὸς τοῦ σώματος. τοῦ αἵματος τοί-

νων συγκινουμένου καὶ χεομένου, τὸ δέρμα βάπτεται τῷ τοῦ αἵμα-
τος χρώματι. οἱ δέ φασιν, ὅτι ὥσπερ αὐτὸ προβάλλεται σκέπης
ἕνεκεν. οὕτω γὰρ καὶ τὴν χεῖρα φυσικῶς τῷ προσώπῳ προσφέ-
ιϛ ρουσι. Διὰ τί ἔνιοι φοβηθέντες ἀπέθανον; ὅτι φεύγουσα λίαν
ἡ φυσικὴ δύναμις εἰς τὸ βάθος μετὰ τοῦ αἵματος, τὸ ἔμφυτον θερ-
μὸν καὶ ζωτικὸν, τὸ περὶ τῆς καρδίας γινόμενον, ἀθρόως κα-
ταβαπτίζει καὶ σβέννυσι, καὶ φθορὰν ἐπάγει· τούτῳ γὰρ τῷ λόγῳ
καὶ τὸ ἔλαιον πολύ τε καὶ ἀθρόως ἐπιβαλλόμενον λυχνιαίᾳ φλο-
γὶ, σβέννυσιν αὐτήν. ἀναλογεῖ δὲ τὸ ἐκ καρδίας θερμὸν, λυχνιαίᾳ
φλογί. καὶ οἱ ἀμέτρως δὲ ὀδυνώμενοι, ἀπέθανον τῷ αὐτῷ λό-
γῳ· ἀπόλλυται γὰρ ἡ ἐντὸς κίνησις τοῦ ἐμφύτου θερμοῦ, καθάπερ
ιζ καὶ τὸ πῦρ ἐπιπωματιζόμενον σβέννυται. Διὰ τί πολλοὶ τῶν
οἰνοφλυγησάντων ἀπέθανον; ὅτι πάλιν τὸ πλῆθος τοῦ οἴνου, τὴν φυ-
σικὴν καὶ τὴν ζωτικὴν δύναμιν καὶ θερμότητα καταβαπτίζει. πά-
σχουσι δὲ τοῦτο μάλιστα, ὅσοι τὸ ἔμφυτον θερμὸν ὀλίγον καὶ ἀσθενὲς ἔ-
χουσι. τὸ πολὺ γὰρ καὶ ἰσχυρὸν ἀντέχειν μᾶλλον δύναται, καὶ τῷ χρόνῳ
πέττει τὸ πλῆθος· καθάπερ καὶ ἡ πλείων φλὸξ φέρει πλείονα τοῦ ἐ-
ιη λαίου τὴν ἐπίχυσιν. Διὰ τί οἱ γέροντες τρέμουσιν; ὅτι τὰ νεῦρα
πάλιν τῶν ψυχικῶν δυνάμεων, καὶ οἱ μύες τῶν μορίων μὴ δεχόμε-
νοι τὴν ἀρκοῦσαν δύναμιν κινητικὴν, οὐκ ἀντέχουσιν ὁμοίως βα-
στάζειν τὸ βάρος τοῦ σώματος. γίνεται δὲ τρόμος, τῷ ἕλκειν ἐπὶ τὸ κά-
τω τὸ βάρος τοῦ σώματος, τὸ μόριον· τὴν δὲ ψυχικὴν δύναμιν, ἐπὶ
τὸ ἄνω. καὶ τοῦτο κατὰ διαδοχὴν καὶ συνεχῶς γινόμενον, τὸν τρόμον
ποιεῖ. ὅθεν λοιπὸν ἐπὶ τὸ κάτω νεύουσιν, ἐπὶ γῆν σπεύδοντες, ὅπου
καὶ φύσις βιάζεται. ὅθεν καὶ βακτηρίαις ἑαυτοὺς, καθάπερ τοίχους
παλαιοὺς, ἀντὶ ξύλων στηρίζουσι. διὰ τοῦτον τὸν λόγον τῆς ἀσθε-
νείας τῶν δυνάμεων, ἀπροαιρέτως ἐξιᾶσι σκύβαλον καὶ οὖρον.
ιθ Διὰ τί οἱ λυπούμενοι ὠχριῶσιν; ὅτι πᾶσα ἡ φύσις ὑπομι-

μνησκο-

μιμνησκομένη τοῦ ἀναιρεῖν, κατ' ὀλίγον συννεύει πρὸς τὸ βάθος μετὰ τοῦ ῥοδίζοντος αἵματος τὸ δέρμα· ἧττον μέντοι τῶν φοβουμένων.

Διὰ τί οἱ χαιρόμενοι ἀθρόως καὶ σφοδρῶς, ποτὲ καὶ ἐκλύονται; κ

διὰ τὴν ζωτικὴν δύναμιν, καὶ τὸ ἔμφυτον θερμὸν, ἀμέτρως ἔξω φερόμενον πρὸς τὸ ἡδὺ, διαφορεῖσθαι καὶ ἀπόλλυσθαι. ὅθεν καὶ ἱδροῦσι καὶ ἐρυθριῶσι, διὰ τὴν παρουσίαν τοῦ αἵματος. τὸ γὰρ ἔμφυτον θερμὸν καὶ αὐτὸ τὸ πῦρ, τῇ [μὲν] θερμότητι καὶ τῇ ἐφέσει τοῦ οἰκείου τόπου, ἐπὶ τὸ ἄνω κινεῖται· πάλιν δὲ διὰ τὴν ὄρεξιν τῆς τροφῆς, ἐπὶ τὸ κάτω. ὁποτέρᾳ τοίνυν τῶν κινήσεων ἀπόλλυται, διαφθείρει τοῦτο.

Διὰ τί οἱ λυπούμενοι καὶ οἱ ἐρῶντες καὶ οἱ ὀργιζόμενοι, στενάζουσι μέγα καὶ συνεχῶς; κα

ὅτι οἱ μὲν λυπούμενοι, πρὸς τὸ λυπῆσαν ἔχουσι τὴν ψυχὴν ἐστραμμένην· οἱ δὲ ποθοῦντες, πρὸς τὸ ποθούμενον· οἱ δὲ χολῶντες, πρὸς τὸ τὴν ὀργὴν κινῆσαν αὐτοῖς. ἡ ψυχὴ τοίνυν ἐστραμμένη πρὸς τὸ κινῆσαν αὐτὴν, ἀμελεῖ, καὶ ὥσπερ ἐπιλανθάνεται χορηγεῖν τοῖς τοῦ θώρακος μυσὶ τὴν κινητικὴν δύναμιν. ἡ καρδία τοίνυν, μήτε τῇ διαστολῇ τοῦ θώρακος εἰσδεχομένη τὸν ἀέρα καὶ ῥιπιζομένη, καὶ ἐμψυχομένη, μήτε διὰ τῆς συστολῆς ἐκκρίνουσα τὰ λιγνυώδη περιττώματα, ἅπερ ἡ ἐκ τοῦ αἵματος ἔκκαυσις ἐγέννησε, δέει τοῦ μὴ πνιγμὸν παρακολουθῆσαι, τὴν ψυχὴν ἀναγκάζει, καὶ ὑπομιμνήσκει πλείστην τοῖς μυσὶν ἐπιχορηγεῖν κίνησιν, καὶ ποιεῖν μείζονα τὴν εἰσπνοὴν καὶ ἐκπνοὴν, πρὸς τὸ καὶ πλῆθος ἀέρος ψυχροῦ λαβεῖν, καὶ πλῆθος ἐκκενῶσαι τῶν περιττωμάτων· ἵν' ὅπερ ἔμελλον αἱ μικραὶ καὶ συνεχεῖς ἀναπνοαὶ ποιεῖν, τοῦτο μία ποιήσῃ μείζων· καὶ τοῦτο καλεῖται στενάζειν παρὰ τοῖς παλαιοῖς, παρὰ τὴν στενοχωρείαν τῆς καρδίας. καὶ στένουσι διά τινος χρόνου μέγα· καὶ τοῦτο ποιοῦσι πολλάκις, διὰ τὴν ψυχὴν ἀπεστράφθαι μὲν ἀεὶ πρὸς τὸ κινῆσαν αὐτὴν, τὴν δὲ φύσιν ἀναγκάζειν ποτὲ διὰ τὴν καρδίαν ἐπιπέμπειν πλείονα δύναμιν.

κινητικὴν τοῖς μυσὶ τοῦ θώρακος. ὅπερ δὲ ἐν θώρακι ἀναπνοή, τοῦτο
ἐν τῷ σώματι διαπνοὴ διὰ τῶν ἀρτηριῶν. καὶ ἔοικε τῇ μὲν εἰσ-
πνοῇ, ἡ διαστολή· τῇ δὲ ἐκπνοῇ, ἡ συστολή· συστολῆς δὲ καὶ διαστολῆς,
κβ σφυγμὸς κατηγορεῖται. Διὰ τί ὁ ἴσικος δύσπεπτος; ὅτι κοῦφος
ὤν, ἐμπλεῖ ἐν τῇ ὑγρᾷ τροφῇ κατὰ μέσον τῆς κοιλίας, καὶ οὐχ ὁμιλεῖ
τῷ σώματι αὐτῆς, δι' ἧς ὁμιλίας ἡ πέψις γίνεται. καὶ παρὰ τὸν οἰσοφά-
γον δὲ πλεονάζει, ὅπερ ἡ ὄρεξις ἔργον, καὶ οὐ πέψις. ἐκτὸς δὲ εἰς ὕδωρ
ἐμπλεῖ, μὴ βυθιζόμενος· ὅτι ἐν τῇ τρίψει τῶν κρεῶν ἐναπολαμ-
βάνεται πνεῦμα κοῦφον, ὅπερ μετεωρίζει τὸ σῶμα, [ὥστε] τοῖς ὑ-
γροῖς ἐπινήχεσθαι· διὰ τοῦτο δὲ καὶ χαῦνός ἐστι τῇ μετοχῇ τοῦ πνεύ-
κγ ματος. Διὰ τί τοῖς κνησιῶσι, τὸ ἄγαν ζέον, φίλον; ὅτι τὸ ποιοῦν τὸν
κνησμὸν φλέγμα, παχὺ καὶ ψυχρὸν ὄν, δυσαίσθητον ἀποτελεῖ τὸ δέρ-
κδ μα. Διὰ τί δὲ καὶ ἥδονται ἐν τοῖς λουτροῖς κνησιῶντες; ὅτι ἡ θερ-
κε μότης χεῖ τὸ φλέγμα· καὶ οἱ ὄνυχες διαφοροῦσι. Διὰ τί δὲ καὶ
τὰ νῶτα μάλιστα κνησιῶσιν; ὅτι τὰ μέρη ταῦτα ψυχρότερα τῶν ἐμ-
προσθίων ὄντα, πλέον φλέγμα ἔχει· ὅθεν καὶ γέρουσιν, ὡς ψυχροῖς
κς μᾶλλον, τὸ πάθος πλεονάζει. Διὰ τί οἱ βραχεῖς τῷ σώμα-
τι, τῶν μακρῶν φρονιμώτεροι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰσιν; ὅτι συνέ-
σφιγκται αὐτοῖς καὶ συγκεκρότηται ἡ ψυχὴ ἐν ὅλῳ τῷ σώματι. ἐπὶ δὲ
τῶν εὐμεγεθῶν εἰς μῆκος ἐπεκτεινομένη ἐκλύεται· διὸ καὶ Ὅμη-
ρος, Ὀδυσσέα μὲν, βραχὺν καὶ φρόνιμον λέγει· Αἴαντα δὲ, μακρὸν
καὶ μωρότερον. τὸν δὲ τρόπον ἰσχυροὶ μᾶλλον, οἱ ἐλάσσονες τῶν μει-
κζ ζόνων. Διὰ τί οἱ ἧττον φρόνιμοι μετεωρίζονται περιπατοῦν-
τες; ὅτι ὥσπερ κυβερνήτης μὴ ἄγαν ἐρρωμένος, οὐκ ἐπ' εὐθείας
κη ἄγει τὸ σκάφος, οὕτως καὶ ἡ σαθροτέρα ψυχὴ τὸ σῶμα. Διὰ τί
πολλοὶ μωροὶ, φρονίμους ἄγαν τίκτουσι· πολλοὶ δὲ ἄγαν φρόνιμοι,
μωροτέρους; ὅτι οἱ μωρότεροι ἐν τῇ συνουσίᾳ νικώμενοι σφοδρᾷ
τῇ ἡδονῇ, ἔχουσι τὴν ψυχὴν ἄγαν βεβαπτισμένην τῷ σώματι· καὶ

διὰ

διὰ τοῦτο τὸ σπέρμα πλείστης μετέχον δυνάμεως λογιστικῆς καὶ φυσικῆς, τὰ ὑπ' αὐτοῦ τικτόμενα φρονιμώτερα ποιεῖ. ἐπὶ μέντοι τῶν φρονίμων, καὶ μάλιστα τῶν πεπαιδευμένων, ἀεὶ τὸ φρονοῦν καὶ ἐν τῇ συνουσίᾳ λογιζόμενον τινὰ τῶν ἐκτὸς ἀναγκαίων, καὶ μετεωριζόμενον, ἔχει τὸ σπέρμα καλὸν ἄμοιρον πλείστης ψυχικῆς δυνάμεως. ἔνθεν λυτέον, διὰ τί οἱ μωροὶ καὶ ἀπαίδευτοι, τῷ σώματι εὐσθενεῖς τίκτουσι μᾶλλον· οἱ δὲ πεπαιδευμένοι, ἀσθενεῖς. Διὰ κθ
τί τῶν ἀγρίων ζώων ἡ κόπρος ἧττον δυσώδης ἐστί; διότι καὶ ξηροτέρᾳ καὶ ἀπερίττῳ κέχρηται τροφῇ, καὶ γυμνάζεται πλέον. ἡ δὲ τῶν δορκῶν καί τινων ζώων κόπρος ἀρωματίζει ποσῶς· ἡ μέντοι τῶν ἀνθρώπων ὑπὲρ πάντα τὰ ζῶα, δυσώδης ἐστὶν, ὅτι καὶ ποικίλῃ καὶ ὑγρᾷ χρῶνται τροφῇ, καὶ πλέον τοῦ κόρου, παρὰ καιρὸν, μὴ δεόμενοι, καὶ ἀγυμναστότεροι, καὶ ἧττον τῶν ἀλόγων θερμότεροι. μὴ πεττομένη τοίνυν τελείως, καὶ τῷ πλήθει μὴ διαπνεομένη, ποσῶς σηπομένη δυσώδης ἐστί. Διὰ τί τὸ σίνηπι καὶ τὸ πέπερι, καὶ πάντα τὰ δρι- λ
μέα, ἐπιτιθέμενα μὲν τῷ δέρματι, ἕλκουσιν αὐτό· καταπινόμενα δὲ, οὐκέτι τὴν κοιλίαν ἕλκουσι; διότι φθάνουσι μεταβληθῆναι καὶ πεφθῆναι, πρὶν δράσωσι· καὶ ὅτι ἐκλύεται ἡ δριμύτης τῇ πολλῇ τῆς κοιλίας ὑγρότητι. ἄλλως τε ἐν τῇ ἐπιθέσει τὸ δέρμα καὶ τῇ πυκνότητι δίδωσι καιρὸν πρὸς τὸ δρᾶν τοῖς δριμέσι. καὶ ἀσθενὲς δέ. τὸ δὲ βάθος, καὶ ἀραιόπορον καὶ ἰσχυρὸν μᾶλλον. Διὰ τί καὶ οἱ λυπούμενοι, καὶ λα
οἱ χαιρόμενοι, γελῶντες δακρύουσιν; οἱ μὲν λυπούμενοι, τῇ πυκνότητι τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς πόρων ἐκθλίβουσι τὸ ἐν αὐτοῖς ὑγρόν· ἡ λύπη γὰρ ψύξιν καὶ πύκνωσιν ἐργάζεται τῶν πόρων· οἱ δὲ χαιρόμενοι, τὸ ἐναντίον, τῇ ἀραιότητι τῶν πόρων ἐκχέουσι τὰ ὑγρά· ἐπί τινων δὲ στενοπόρων ὀφθαλμῶν, οὐ γίνεται τὸ δάκρυον ὑπ' ἀμφοτέρων.

Διὰ τί τοῖς λυπουμένοις ὠχρὸν γίνεται τὸ ἐπιπολῆς; τῷ τὴν φύ- λβ
σιν μετὰ τοῦ αἵματος εἰς τὸ βάθος συννεύειν, ὡς ἐμάθομεν ὅπερ ἦν τὸ

λγ θερμαῖνον καὶ ἀραιοῦν τὴν ἐπιφάνειαν. Διὰ τί τοῖς οὐροῦσι πα-
ρέπεται πολλάκις καὶ φύσαν ἐκκρίνειν; ὅτι ἡ οὐροδόχος κύστις τοῦ οὔ-
ρου πεπληρωμένη ὀγκοῦται, καὶ θλίβει καὶ στενοῖ τὸ ἀπευθυσμένον
ἔντερον. νῦν δὲ ἐν τῇ ἐκκενώσει χαυνούμενον, δίδωσι καιρὸν πρὸς
διέξοδον τῷ ἐναποκειμένῳ πνεύματι ἐν τοῖς ἐντέροις. οἱ δέ φα-
σιν, ὅτι καὶ συμπάθειά τίς ἐστι τῶν μορίων πρὸς τὴν ἀπόκρισιν.
λδ Διὰ τί οἱ βλέποντες χασμωμένους, χασμῶνται; διὰ τὴν
„ φύσιν ὁμοιοπαθῆ καὶ συμπάθειαν τῶν ζώων· πλέον δὲ τῶν ἀλόγων·
οὕτω γὰρ ἑνὸς οὐροῦντος ὄνου, καὶ οἱ λοιποὶ συνεξουροῦσιν αὐτῷ πε-
λε πληρωμένοι οὔρων. Διὰ τί ὁ ὀφθαλμιῶν τῷ ὑγιαίνοντι με-
ταδίδωσι τοῦ πάθους· οὐκέτι μὴν ὁ ὑγιαίνων τῷ πάσχοντι μεταδί-
δωσι τῆς ὑγιείας; τῷ εἶναι τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑγροὺς καὶ μαλακοὺς, καὶ
εὐπαθεῖς. ἔτι γε μὴν καὶ τῆς ὑγιείας, ἐκ συμμέτρου κράσεως οὔσης· τῆς
δὲ νόσου, ἐξ ἀμέτρου δυσκρασίας· τὸ δὲ σύμμετρον, ῥᾷον ὑπὸ τοῦ ἀ-
μέτρου μεταβάλλεται καὶ τρέπεται, ἤπερ τοὐναντίον. οὐκ οὖν καὶ ἡ ὀ-
φθαλμία, δυσκρασία τις ἄμετρος οὖσα, τὴν ὑγείαν τρέπει θᾶττον,
οὖσαν εὐκρασίαν σύμμετρον. ἔγνωμεν δὲ τὴν τροπὴν γίνεσθαι, διὰ
λς τὴν φυσικὴν τῶν σωμάτων συμπάθειαν. Διὰ τί τὸ νόμισμα
καὶ τὸ μῆλον, ἐν ὕδατι μείζονα ἑαυτῶν φαίνεται; ὅτι τὸ ὁμιλοῦν αὐ-
τοῖς ὕδωρ ποιούμενον, τὴν χροιὰν αὐτῶν ἀναδέχεται, καὶ τὴν ὄψιν ἀ-
πατᾷ, ὡς μειζόνων αὐτῶν ὄντων· τούτῳ γὰρ τῷ λόγῳ καὶ ἥλιος, καὶ
σελήνη, καὶ οἱ πλανῆται περὶ τὸν ἀνατολικὸν ἢ δυτικὸν ὁρίζοντα
τυγχάνοντες, μείζονες νομίζονται τῷ σώματι, τῷ τὸν περὶ αὐτοὺς
λζ ἀέρα ποιεῖσθαι. Διὰ τί τὰ τετράγωνα, πόρρωθεν στρογγύλα
νομίζονται; τῷ τὴν ὄψιν, μὴ σθένουσαν μακρόθεν ὁρᾶν τὰς γωνίας,
ὡς ὀξείας, μὴ βλέπειν αὐτὰς τῇ ἀγνοίᾳ. τούτων δὲ ὑπεξαιρουμέ-
νων, κατὰ ἀπάτην τῆς ὄψεως, τὸ λοιπὸν σῶμα στρογγύλον φαίνεσθαι.
τοῦτο γίνεται κατὰ ἀπάτην τῆς ὄψεως· καὶ ἡ κεκλασμένη κώπη ἐν
ὕδατι.

ὕδατι. Διὰ τί ξύλου τυπτομένου πόρρωθεν, ὁρῶμεν τὴν [μὲν] πληγὴν εὐθέως, τὸν δὲ κτύπον [ἀκούομεν] βράδιον· καίτοι ἅμα τῇ πληγῇ τοῦ κτύπου γιγνομένου; ὅτι τὴν ὄψιν κεκτήμεθα τῆς ἀκοῆς λεπτομερεστέραν, καὶ ὀξυτέραν. προλαμβάνει τοίνυν κατὰ τὸν χρόνον, ὡς ὀξυτέρα, τὴν πληγὴν [ἡ] ὄψις. ἡ δὲ ἀκοὴ, ὡς παχυμερεστέρα, βράδιον τῆς πληγῆς ἀντιλαμβάνει. τῷ λόγῳ γὰρ ἀρχὴν τούτῳ λυτέον· ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς παρατρίψεως τῶν νεφῶν ἐν χειμῶνι, πληγῆς τικτομένης, τῆς λεγομένης βροντῆς, καὶ ἐκπυρώσεως, τῆς λεγομένης ἀστραπῆς, ὡς ἐπὶ πυρεκβόλων, πρότερον ὁρῶμεν τὴν ἀστραπήν· εἶθ᾽ οὕτως ὕστερον ἀκούομεν τῆς βροντῆς· καίτοι τῆς πληγῆς πρότερον τῆς ἀστραπῆς τὴν βροντὴν ἀποτελούσης, ἢ ἅμα. κἀνταῦθα τοίνυν ἡ ὄψις προλαμβάνουσα τὴν ἀκοὴν, ὡς λεπτομερεστέρα, πρότερον τὴν ἀστραπὴν ὁρᾷ· εἶθ᾽ οὕτως ὕστερον ἡ ἀκοὴ τῆς βροντῆς αἰσθάνεται, ὡς παχυμερεστέρα καὶ βραδεῖα πρὸς ἀντίληψιν. λη

Διὰ τί τῆς μὲν ὄψεως γυμνῆς οὔσης, τοῦ δὲ παντὸς ἄλλου σώματος ἠμφιεσμένου, ἐν κρύει σφοδρῷ, τὸ μὲν σῶμα πολὺ ῥιγοῦμεν, τὸ δὲ πρόσωπον οὐδὲ ὅλως; διὰ τὸ ἔθος· εἴθισε γὰρ ἡ ὄψις ἀεὶ τῷ ἀέρι προσομιλεῖν, [ὡς γ᾽ ἂν ἡ γυμνὴ τυγχάνουσα.] „μέγα δὲ πέφυκεν ὅπλον πρὸς δυσπάθειαν, ἡ συνήθεια. „ λθ

Διὰ τί χολὴ ἡ ξανθὴ, δι᾽ ὅλου τοῦ βίου παραμένουσα χιτῶνι τῇ λεγομένῃ κύστει χοληδόχῳ, λίαν εὐπαθεῖ, οὐκ ἀναβιβρώσκει τοῦτον· κατασκήψασα δὲ ἐφ᾽ ὀδύνην βραχὺν χρόνον, σώματι δυσπαθεστάτῳ, παραχρῆμα τὴν διάβρωσιν ἐργάζεται; φημὶ διὰ τὸ παρὰ φύσεως οὕτως ὠκειῶσθαι κατοικεῖν αὐτὴν ἐν ἐκείνῳ τῷ σώματι μόνῳ· καὶ διὰ τοῦτο μηδὲν αὐτὴν λυμαίνεσθαι· „μέγα γὰρ φάρμακον κωλυτικὸν αἰτίας, ὄνομα τῆς φύσεως. „ καὶ μυρίων ἄλλων παραδείγματα δύναμαί σοι λέγειν· ἐν μήτρᾳ δεκαμηναῖον βρέφος βραδὺ παραμένει, μηδεμίαν αἴσθησιν βάρους παρέχον τῇ κυοφορούσῃ· πνεῦμα δὲ κοῦφον ἐνσκῆψαν εἰς αὐτὴν, ὀδύνην μ

ἐργάζεται τὸ διάχρημα, τάσιν καὶ βάρους ἀφόρητον ἐμποιοῦν· τραχεῖα ἀρτηρία πνεύματός ἐστι δοχεῖον μόνου· καὶ ἐὰν ψὶξ ἢ ποτὸν εἰς αὐτὴν παραδράμῃ, πνιγμὸς ἕπεται, καὶ βὴξ σύντονος· ἡ γὰρ φύσις
μα οὐχ ὥρισε τοῦτο γίνεσθαι, κἂν ἐπ' ὀλίγον ἀδύνατον. Διὰ τί τῶν λουομένων οἱ μὲν εἰσιόντες διψώδεις, ἐξίασιν ἄδιψοι· οἱ δέ, τοὐναντίον; ὅσοι μὲν ξηρότεροι, διψῶντες, ὑπὸ τοῦ λουτροῦ ὑγραινόμενοι, γίνονται ἄδιψοι· ἡ δίψα γὰρ ἀπὸ ξηρότητος· καὶ μάλιστα ἐὰν μὴ διαφορηθῶσιν ὑπὸ τοῦ ξηροῦ θόλου. ὅσοι δὲ ὑγρότεροι καὶ ἄδιψοί εἰσιν, ἐγχρονίσαντες, καὶ μάλιστα ἐν ἀέρι σφόδρα θερμῷ, καὶ τῷ ξηρῷ θόλῳ, ἐὰν διαφορηθῶσι τὴν ὑγρότητα διὰ τῶν ἱδρώτων, διψώ-
μβ δεις ἀποτελοῦνται. Διὰ τί τῶν ἐσθιόντων ῥάφανον οἱ μέν, δυσώδεις ἐρεύγονται· οἱ δέ, οὐ δυσώδεις; φαμέν, ὅσων μὲν ἡ κοιλία καὶ ὁ στόμαχος, ἀπείρατός ἐστι μοχθηρῶν χυμῶν, καὶ μάλιστα φλεγματωδῶν, [τούτων] ἡ ἐρυγὴ καθαρά· ὅσων δὲ πεπλήρωται, δυσώδης ἐστί· τῷ τὴν ῥάφανον, θερμὴν καὶ τμητικὴν χυμῶν καὶ λεπτύνουσαν αὐτούς, κινεῖν ἐκ τῶν χυμῶν τὰ πνεύματα, καὶ ταῦτα δι' ἐρυγῶν κενοῦν διὰ στόματος. οὕτω γὰρ καὶ βόρβορος, ἡσυχάζων μέν, οὐκ ἀναπέμπει δυσωδίαν· ὑπὸ δέ τινος κινούμενος καὶ ταρασσόμενος, ἀναπέμπει. ὅσοι δέ φασιν αὐτὴν τὴν ῥάφανον μοχθηρᾶς εἶναι φύσεως, καὶ δυσώδους ποιότητος, ἐκ τοῦ καὶ ἐκτὸς αὐτὴν χρονίζουσαν δυσώδη γίνεσθαι, σφάλλονται. πάντας γὰρ ἔδει τοὺς προσενεγκαμένους αὐτήν, δυσώδη ἐρεύ-
μγ γεσθαι. Διὰ τί ἐν τῷ ἄκρῳ κρύει οἱ δάκτυλοι καὶ τὰ ἄκρα τοῦ σώματος μελαίνονται, καὶ ἀποπίπτει; ὅτι ἡ ἄκρα ψύξις ἀπελαύνει καὶ ἀποκλείει τὸ ἔμφυτον θερμὸν εἰς τὸ βάθος τοῦ σώματος· καὶ λοιπὸν τὰ ἄκρα, μὴ ἀπολαύοντα τῆς ζωτικῆς δυνάμεως καὶ θερμότητος, πρῶτον μὲν πελιδνοῦται, εἶτα μελαίνεται, καὶ νεκροῦται. καὶ ἀποπίπτει δέ, τῷ τὴν φύσιν μὲν προνοουμένην τοῦ λοιποῦ σώματος, περισφίγγειν μὲν εἰς αὐτὴν τὸ ὑγιές, τὸ δὲ νεκρὸν ἀφιστᾶσαν ἀπορρίπτειν. τὰ δὲ ἄκρα μά-

λιστα

λιστα πάσχει, παρὰ τὸ εἶναι αὐτὰ, μὴ ἄγαν σαρκώδη, καὶ ἧττον θερμά. οὕτω γὰρ καὶ τῶν φυτῶν ταῦτα χειμῶνος φυλλοῤῥοεῖ, ὅσα καὶ ἧττον θερμὰ καὶ ἀσθενῆ [καὶ] ἀραιότερα. ὅσοι [δὲ] λέγουσιν, ὅτι ἐξ ἀρχῆς μὲν τὸ ἔμφυτον θερμὸν φεύγει τὸ ψυχρὸν ὡς ἐναντίον, εἰς τὸ βάθος συναθροισθὲν δὲ, καὶ ὥσπερ ἀνακτησάμενον ἑαυτὸ, κάτεισι πάλιν εἰς τὰ μόρια μετὰ πλήθους ἀθρόως πρὸς ἐπικουρίαν, καὶ τῇ ἀθροότητι καὶ παρὰ πλήθει τοῦ θερμοῦ καίει τὰ ἄκρα τῶν μορίων, (ἐκεῖ γὰρ ἱστάμενον μᾶλλον συνάγεται) μεταφυσιολογοῦσι.

Διὰ τί οἱ ψυχθέντες τὰ ἄκρα, καὶ προσάγοντες πυρὶ πρὸς τὸ θερμαίνειν, ὀδυνῶνται σφόδρα; μδ Φημὶ, ὅτι τῇ ἀθρόᾳ μεταβολῇ τῆς ποιότητος· ἀπὸ γὰρ πλείονος ψύξεως, εἰς πλείονα πάλιν μεταβάλλουσιν αὐτὰ θερμότητα· πλὴν δὲ ,, τὸ ἀμέσως καὶ ἀθρόως γινόμενον κατὰ δυσκρασίαν, λυπεῖ τὴν φύσιν· ,, κατὰ δὲ εὐκρασίαν καὶ συμμετρίαν, καὶ εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἀθρόως μεταβαλλόμενον, ,, εὐφραίνει σφόδρα τὴν φύσιν· ἔχει γὰρ ἐν συμμέτρῳ κρά- ,, σει τὴν ὕπαρξιν τὸ ἀνθρώπου σῶμα μᾶλλον τῶν ἄλλων ζώων.

Διὰ τί οἱ προσενεγκάμενοι πέπερι, λύζουσι; με φημὶ, ὅτι ἀναλογεῖ τοῖς κἀπὶ τῶν ἐκτὸς βασταζομένοις καὶ λυποῦσι· τὸ μὲν πέπερι καὶ ἡ ξανθὴ χολὴ, ταῖς ἀκάνθαις· τὸ δὲ φλέγμα καὶ ὁ ἄρτος, λίθῳ βαρυτάτῳ. ὅσοι οὖν τὸ στόμα τοῦ γαστρὸς ἔχουσιν ἀπέριττον καὶ εὐαίσθητον καὶ θερμὸν, οὗτοι ταχέως ὑπὸ τῆς δριμύτητος τοῦ πεπέρεως δακνόμενοι, διεγείρουσι τὸν στόμαχον πρὸς ἔκκρισιν καὶ δίωξιν τοῦ λυποῦντος, καὶ ποιοῦσι τὸν λεγόμενον λυγμόν. ὅσοι δέ εἰσι στόμαχοι φλεγματικώτεροι καὶ δυσαίσθητοι καὶ ψυχρότεροι, βραδέως λύζουσι. πάσχουσι δὲ αὐτὸ καὶ οἱ ἀθρόως μέγιστον [ἄρτον] καταπιόντες, παρὰ πλήθει καὶ παρὰ μεγέθει τοῦ ἄρτου βαρυνόμενοι. οὐκ ἀνέχεται γὰρ τῶν μορίων ἡ φύσις ἠρεμεῖν, ὅταν παρῇ τι τὸ λυμαινόμενον. τὸ μὲν οὖν πέπερι, ποιότητι δριμεία ποιεῖ κατὰ ἀναλογίαν, καὶ τῆς ἔνδον νυττούσης χολῆς· ὁ δὲ ἄρτος, ποσότητι βαρῶν, καθὼς καὶ πλῆθος φλέγματος,

μϛ ἔνδοθεν βαρῦνον, λυγμὸν ποιεῖ. Διὰ τί ἐν τοῖς ὄνυξι τῶν δακτύ-
λων τὰ συνιστάμενα πάθη, σφοδρὰν τὴν ὀδύνην ἐργάζεται; ὅτι τὰ
νεῦρα καταλήγοντα ἐν τοῖς πέλμασι τῶν δακτύλων, ἐκ τῶν οἰκείων
περιττωμάτων ποιεῖ τοὺς ὄνυχας, ὥσπερ καὶ τοὺς ὀδόντας ἐν τοῖς οὔ-
λοις. ἐπεὶ τοίνυν ἡ διὰ τῶν νεύρων αἰσθητικὴ δύναμις κατιοῦσα,
πρὸς τοῖς ἄκροις τῶν νεύρων ἱσταμένη κἀκεῖσε συναγομένη, πλείων
γίνεται, καθάπερ καὶ ὕδωρ συῤῥέον εἰς μισγάγκειαν, δῆλον ὡς μᾶλλον
μζ αἰσθανομένη τοῦ πάθους, μᾶλλον καὶ ὀδυνήσεται. Διὰ τί ἐπὶ
τῶν ἀθρόως καταπιόντων ἄρτον μείζονα, καὶ λυζόντων, ἡ τοῦ
πνεύματος κατοχὴ λύει τὸν λυγμόν; φημὶ, ὅτι ὁ στόμαχος παράκει-
ται τῇ τραχείᾳ ἀρτηρίᾳ· καὶ λοιπὸν αὐτὴ τὸν στόμαχον θλίβουσα καὶ στε-
νοχωροῦσα, ποιεῖ [τὸν] εἰς αὐτὸν ἐσφηνωμένον ψωμὸν ἐκθλίβεσθαι
κατὰ τὴν γαστέρα· καὶ οὗτος ἐλευθερούμενος ἀπὸ τοῦ βάρους, παύει τὸν λυ-
μη γμόν. Διὰ τί οἱ λύζοντες ὑπὸ ἄρτου, ἀκούσαντές τι λυπηρὸν,
οὐ λύζουσιν; ὅτι τὴν ψυχὴν ἔχουσιν ἐστραμμένην καὶ νεύσασαν πρὸς τὸ
λυπηρὸν αἴτιον, καὶ ἀμελοῦσαν τοῦ κινεῖν τὸν θώρακα. πάλιν οὖν τὸ πνεῦ-
μα μὴ ἐξιὸν, καὶ συναγόμενον τῷ πλήθει, τὸν λυγμὸν λύει, ὡς ἐμάθο-
μθ μεν. Διὰ τί ἐπὶ τῶν εἰκόνων, πλησίον μὲν ἑστῶτες, ἰσόπεδα τὰ
χρώματα βλέπομεν· πόῤῥωθεν δὲ, τὰ μὲν, κοῖλα· τὰ δὲ, κυρτά; λέ-
γω, ὅτι ἡ ὀπτικὴ δύναμις, ἐπὶ πολὺ διάστημα ἐκλεινομένη καὶ ἐκ-
λυομένη, οὐ δύναται ἀκριβῶς ὁρᾶν τὰ πάθη τῶν χρωμάτων· τὰ λευκὰ,
ὁρῶσα κυρτά· τὰ δὲ μελάντερα, κοῖλα. τὸ μὲν γὰρ λευκὸν, πλησιά-
ζον τῷ λαμπρῷ, ἐπὶ τὰ ἔξω λάμπει· τὸ δὲ μέλαν, ὡς σκοτεινὸν, ἐπὶ
τὰ ἐντός. τῶν δὲ τεχνῶν, αἱ μὲν, μετασχηματίζουσι τὴν ὕλην· ὡς ὅταν ὁ
ἀνδριαντοποιὸς τὸν χαλκοῦν ἵππον, ἢ βοῦν, ἤ τι τοιοῦτον ζῶον χωνεύ-
σας, ἢ ἐλάσας, πλάσῃ ἄνθρωπον, ἢ ἕτερόν τι σκεῦος, ἀπὸ εἴδους εἰς
εἶδος μεταβάλλων τὴν ὕλην τοῦ χαλκοῦ· αἱ δὲ, προστιθέασιν· ὡς κηροπλά-
στης, ἢ πηλοποιός· αἱ δὲ, ἀφαιρέσει· καθώς τις γλύφων ποιεῖ τι ζῶον·
αἱ δὲ,

ναι δέ, κατὰ σύνθεσιν καὶ παράθεσιν καὶ κόλλησιν· ὡς οἰκοδομική, ναυπηγική, ὑφαντική, τεκτονική. τὰ δέ, ἀλλοιώσει κράσεως γίνεται, καὶ διὰ βάθους· ὡς ἡ φύσις ἐκ σπέρματος ζῶα· τὰ δέ, ἐξ ἀλλοιώσεως [καὶ] κράσεως, καὶ προσθέσεως σώματος· ὡς ἡ φύσις τὰ μόρια αὔξει τρέφουσα· τὰ δέ, μίξει χρωμάτων, καὶ προσθέσει σωμάτων· ὡς ζωγραφική.

Διὰ τί εἰ τὸ ψυχρὸν ὕδωρ, τοῖς νεύροις πολέμιον· τὸ θερμόν, μὴ ν φίλον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ πολέμιον; εἰ γὰρ τόδε τι βλαβερόν, τὸ ἐναντίον αὐτοῦ ὠφέλιμον. τὰ γὰρ ἐναντία, ἐπὶ τὸ αὐτὸ οὐ δύναται ἐνεργεῖν ὁ- » μοίως, κατὰ πρῶτον λόγον, καὶ καθ' αὑτό. φημί, ὅτι οὐχ ἡ θερμόν, πο- » λέμιον ἁπλῶς· ἀλλ' ἡ θερμὸν καὶ ὑγρόν· ἐπεὶ δὲ τῶν νευρωδῶν, τὰ νεῦρα διὰ τὴν πολλὴν αἴσθησιν, τόνου καὶ στύψεως δέεται· ξηρὰ γὰρ φύσει. ἡ δὲ ὑγρότης, ὡς ἐναντία, μαλακύνει καὶ χαυνοῖ αὐτὰ καὶ σήπει. ὅτι δὲ οὐ κυρίως τὸ θερμὸν βλαβερόν, δῆλον· τὸ γὰρ θερμὸν ἔλαιον καταντλούμενον, ὠφέλιμον, τῷ μετέχειν καὶ στύψεως.

Διὰ τί, να εἰ αἱ ὀπῶραι βλαβεραί, παρὰ τὸ εἶναι αὐτὰς ψυχρὰς καὶ ὑγράς, μὴ καὶ τὸ ὕδωρ, τῆς αὐτῆς ὂν κράσεως; λέγω, ὅτι τὸ ὕδωρ, λεπτομερέστερον ὂν τῶν ὀπωρῶν, καὶ ταχέως ἀναδιδόμενον, οὐχ ὁμοίως ἀδικεῖ· ἄλλως τε καὶ τονοῖ μετρίως τὰ μόρια.

Διὰ τί τὰ δύσπεπτα καὶ νβ παχύχυμα, ὡς τὰ βόεια, πολλοὶ ῥᾷον πέττουσιν, ἢ τὰ εὔπεπτα καὶ εὔχυμα, ὡς πετραίους ἰχθύας; οἱ μέν φασιν, δι' ἔθος· οἱ δέ, διά τινα ἔξιν φυσικὴν ἄρρητον καὶ ἀναιτιολόγητον. ἄλλοι δέ φασι, δι' ἄμετρον θερμότητα κοιλίας, τὰ μὲν εὔπεπτα ὑπερπεττόμενα, ὡς εὐμετάβλητα, ὑπὸ τῆς σφοδρᾶς πυρώσεως φρύττεσθαι καὶ φθείρεσθαι· τὰ δὲ δύσπεπτα καὶ δυσμετάβλητα, μὴ ἄλλως μεταβαλλόμενα, πέττεσθαι μόνον. οὕτω γὰρ καὶ τὰ ἄχυρα, ὡς εὐπαθῆ, ὑπὸ πλείονος πυρὸς ἐκτεφροῦται· δρύϊνα δὲ ξύλα, τοῦτο οὐχ ὑπομένει καιόμενα.

Διὰ τί τὸ κρίθινον ἄλευρον, ψυχρὸν ὄν, διαφορεῖ τὰς φλεγμο- νγ νάς· εἴ γε τὸ ψυχρὸν πυκνωτικόν, καὶ δυσδιαφόρητόν ἐστι; φημί, ὅτι οὐ

τῷ ψύχειν διαφορᾶς, ἀλλὰ τῷ ῥύπτειν. μετέχει γὰρ ῥυπτικῆς δυνάμεως καὶ τμητικῆς τῶν χυμῶν. καὶ ἄλλα δὲ πολλὰ εἴδη ἐστὶν, ἅ τινα τὸ ἐναντίον αὐτῶν δρᾷ, οὐ κατὰ πρῶτον λόγον καὶ καθ' ἑαυτὰ καὶ κυρίως, ἀλλὰ κατὰ δεύτερον καὶ κατὰ συμβεβηκὸς· οἷον, τὸ σέλινον, θερμὸν ὂν, μειοῖ
» πυρετὸν, οὐ τῷ θερμὸν εἶναι, (τὸ γὰρ ὅμοιον, αὐξητικὸν τῶν ὁμοίων) ἀλλὰ τῷ ῥύπτειν τοὺς νοσοποιοὺς χυμοὺς ἐκ τῶν φλεβῶν, καὶ εἶναι διουρητικόν. ὁμοίως ἶρις καὶ ὕσσωπος συμβάλλεται πλευρίτισι, θερμὰ τυγχάνοντα, τῷ τέμνειν τοὺς ἐργαζομένους χυμοὺς τὴν φλεγμονὴν τοῦ ὑπεζωκότος τὰς πλευρὰς [ὑμένος μόνον.] καὶ τὸ ψυχρὸν ὕδωρ περιχυθὲν, διεφόρησε τὸν ἀπὸ τῶν γλίσχρων καὶ ψυχρῶν χυμῶν τέτανον· οὐ κυρίως, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς, διά μέσου τινός· λέγω δὲ τῆς ἐναποκλεισθείσης θερμότητος. ἐὰν μὲν οὖν ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ ἀμέσως ποιῇ, κυρίως λέγεται καὶ κατὰ πρῶτον λόγον ποιεῖν· ἐὰν δὲ διὰ μέσου τινὸς ἐνεργῇ καὶ μὴ ἀφ' ἑαυτοῦ, κατὰ συμβεβηκὸς ἐνεργεῖν
νδ λέγεται καὶ κατὰ δεύτερον λόγον. Διὰ τί πρὸ μὲν τῆς εἰσόδου τοῦ βαλανείου, θερμὸν εὑροῦμεν· εἰς δὲ τὸ βαλανεῖον χρονίσαντες, ψυχρόν; φημὶ ὅπερ κατὰ σύγκρισιν ἄλλου, τοῦτο γίνεται. τὸ μὲν γὰρ ὕδωρ, ἀληθῶς χλιαρᾶς ὑπάρχει κράσεως [ἐξευρούμενον,] καὶ μετρίως θερμῆς. ἔξω μὲν οὖν, ἐπειδὴ ψυχρὸν ἡμῶν ἐστι τὸ σῶμα, τὸ ἐξευρούμενον, ὡς πρὸς σύγκρισιν τοῦ σώματος, θερμόν ἐστιν· ἐν δὲ τῷ λουτρῷ ἐπειδὴ τὸ σῶμα θερμαίνεται πλέον τοῦ ὕδατος, ψυχρὸν τὸ ὕδωρ φαίνεται· καίτοι ποσῶς θερμὸν ὄν. ὅτι δ' ἀληθὲς τὸ λεγόμενον, εἰσιὼν εἰς λουτρὸν, πρὶν θερμανθῆναι, ἐὰν εἰς θερμὴν δεξαμενὴν κατέλθῃ τις, τὸ θερμὸν ὕδωρ δόξειεν αὐτῷ πάνυ ζέον· ἐὰν δὲ προθερμανθεὶς εἰσέλθῃ,
νε οὐχ ὁμοίως αὐτῷ φανήσεται ζέον. Διὰ τί ἔν τισι τόποις παρα-
✝ θαλαττίοις σκάπτοντες, εὑρίσκομεν ὕδωρ γλυκύ; φαμὲν, ἐν τῇ θαλάσσῃ τὸ μὲν λεπτομερέστερον ὕδωρ γλυκὺ τυγχάνειν· τὸ δὲ παχυμερέστερον, ἁλμυρόν. τὸ λεπτομερέστερον οὖν καὶ γλυκὺ, διὰ τῶν

πόρων

πόρων τῆς γῆς διηθούμενον, εἰς αὐτὴν κρύπτεται· ὅθεν καὶ ὀρύττοντες
εὑρίσκομεν. τοῦτο καὶ ἐν χειμῶνι μετεωριζόμενον εἰς ἀέρα, ὕδωρ
γλυκὺ καὶ ὑέτιον γίνεται. τὸ δὲ παχὺ, ξηραινόμενον καὶ ἀπολιθούμενον, ἅ-
λες. ἐπὶ δὲ τῶν ἀραιοπόρων αἰγιαλῶν, τὸ εὑρισκόμενον ὕδωρ, ἀλ-
μυρόν ἐστι. διηθεῖται γὰρ καὶ τὸ παχύτερον τῆς θαλάσσης ὕδωρ.

Διὰ τί τὸ φρεατιαῖον ὕδωρ, ἐν χειμῶνι θερμόν ἐστιν· ἐν δὲ τῷ θέ- νϛ
ρει, ψυχρόν; ἐροῦμεν, ὅτι ἀεὶ τὸ ἐναντίον, ὡς πολέμιον, φεύγει τὸ ἐν- »
αντίον. ἐπεὶ τοίνυν τὸ θερμὸν τῷ ψυχρῷ ἐναντίον καὶ φθαρτικὸν, δῆ-
λον ὡς ἐν τῷ θέρει θερμότητος περιεχούσης τὸν ἀέρα, τὸ ψυχρὸν φεύ-
γει εἰς τὸ βάθος τῆς γῆς, καὶ διὰ τοῦτο ψύχει τὸ ὕδωρ. ἐν δὲ τῷ χειμῶ-
νι, τοῦ ψυχροῦ ἐπικρατοῦντος ἐν τῷ ἀέρι, πάλιν τὸ θερμὸν ἐν τῷ
βάθει φεῦγον, θερμαίνει τὸ ὕδωρ. τὰ δὲ ἐναντία κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον καὶ »
χρόνον, οὐκ ἐνομοθέτησεν ἡ φύσις ἅμα μένειν. Διὰ τί ἐν τῇ » νζ
Αἰγύπτῳ, θερμοτάτῃ οὔσῃ, τίκτεται ψυχρὸς οἶνος; διὰ τὸν αὐτὸν λό-
γον. πάλιν γὰρ περὶ τὰς ῥίζας φεύγει τῶν ἀμπέλων, καὶ ψύχει αὐτάς,
ὡς εὐπαθεῖς μᾶλλον τῶν ἄλλων φυτῶν. Διὰ τί τὸ θερμαινό- νη
μενον ὕδωρ καὶ εἰς φρέαρ χαλώμενον, ψυχρότατον ὕδωρ ποιεῖται; ὅτι
τὸ ἐν τῷ φρέατι ψυχρὸν, ἀντιμαχόμενον τῷ θερμῷ ὕδατι, καὶ τῷ
πλήθει τῆς ψυχρότητος ἐπικρατοῦν αὐτοῦ, διώκει τὸ θερμὸν ἀθρόως,
καὶ μετὰ πολλῆς ψυχρότητος διέρχεται διὰ τοῦ θερμαίνοντος ὕδατος·
καὶ οὕτως ἄγαν αὐτὸ ψύχει. Διὰ τί τὸ ζωΰφιον ἐν τῷ ὀφθαλ- νθ
μῷ προσπεσὸν ἔξεισιν, ἐὰν τὸν ἕτερον τῶν ὀφθαλμῶν μύσωμεν; ἐ-
ροῦμεν, ὡς τὸ πνεῦμα τὸ ὀπτικὸν οὐκέτι ἔξεισι διὰ τοῦ μύοντος, ὡς
ἐμάθομεν, ἀλλὰ συναγόμενον τῷ πλήθει, ἐπὶ τὸν ἀνεῳγμένον ἐρ-
χόμενον, πληροῖ αὐτὸν καὶ διοίγει, καὶ προπετέστερον ἐπὶ τὰ ἔξω ποιεῖ·
καὶ οὕτω διώκεται καὶ ἐξωθεῖται τὸ ἐμπεσὸν, ὡς ἀσθενές. ἴσως δὲ καὶ αὐτὸ
τὸ ἐρχόμενον πνεῦμα τῇ ἀθρότητι διὰ τῶν πόρων τοῦ ὀφθαλ-
μοῦ ἐξωθεῖ τὸ ζωΰφιον. Διὰ τί οἱ ῥαπιζόμενοι, πῦρ ὁρῶσιν; ὅτι ξ

τὸ πνεῦμα τὸ ὀπτικὸν, ὑπὸ τῆς πληγῆς λεπτυνόμενον ἄγαν, ἐκ-
πυροῦται· καὶ ἐξιὸν ἐπὶ τὸν ἀέρα, τοιοῦτον φαίνεται, οἷον καὶ γίνεται. οὕτω γὰρ
καὶ ὑπὸ δύο λίθων ἢ σιδήρων παρατριβομένων ἄγαν, ὁ ἐναπο-
λαμβανόμενος ἀὴρ, πληττόμενος καὶ λεπτυνόμενος σφόδρα, πῦρ
ξα γίνεται. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ νεφελῶν. Διὰ τί οὐ πάντες οἱ λίθοι
παρατριβόμενοι, πῦρ ἐκπέμπουσι; διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς χαύνους καὶ
κούφους καὶ ἀραιοπόρους, οὐχ ὁμοίως παρατριβόμενος ὁ ἀὴρ λε-
πτύνεται, μήτε σφοδρῶς πληττόμενος· [καὶ] διὰ τὴν κουφότητα
φεύγων τε καὶ εἴκων ἐν τοῖς πόροις, ὁμοτίμως πᾶς οὐ πλήττεται καὶ ἐκ-
πυροῦται. τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ ξύλων παρατριβομένων. τὸ δὲ ἀπὸ ἡλίου καὶ
ὕδατος πῦρ, παρὰ τὰς ἀνακλωμένας τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου πρὸς τὴν ὕα-
λον, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν κατόπτρων, πλέον ἐκπυροῦσθαι, καὶ πά-
ξβ λιν διαπέμπεσθαι ἐπὶ τὸ ὕπτιον. Διὰ τί μᾶλλον κλίμα κα-
τιέμεν, ἢ ἀνίεμεν; ὅτι ἔχομεν ἐν τῷ κατέρχεσθαι τὸ βάρος τοῦ σώμα-
τος συμβαλλόμενον τῇ κάτω φορᾷ· ἐν δὲ τῷ ἀνιέναι, κάμνει ἡ δύνα-
μις, ἀνέχουσα πρὸς τὸ ἄνω, τὸ βάρος τοῦ σώματος· οὕτω γὰρ καὶ λίθος
ῥᾷον ἐπὶ τὸ κάτω φέρεται ἤπερ ἐπὶ τὸ ἄνω· τὸ γὰρ βαρὺ, κατωφορον.
ξγ Διὰ τί τὰ βρέφη γεννηθέντα, παραυτίκα κλαίει; διότι τὴν αἴσθη-
σιν καὶ τὴν φύσιν ξενιζομένην ἔχει· ἀπὸ γὰρ θερμῶν σωμάτων καὶ ἁπα-
λῶν, τῆς μήτρας, εἰς ἀέρα ψυχρὸν ἔξεισιν. ἴσως δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ φωτὸς
καταπλήττεται. οὐ γὰρ, ὥς τινές φασι, ψυχὴ τὸν οὐράνιον χῶρον ἀπο-
βαλοῦσα, σῶμα γήϊνον οἰκεῖ, καὶ διὰ τοῦτο κλαίειν ἀναγκάζει τὰ βρέ-
ξδ φη. Διὰ τί μέλισσαι καὶ μύρμηκες καὶ μυῖαι, καὶ καθόλου
πάντα τὰ ἔντομα ζῶα, ὑπὸ ἐλαίου ἀπόλλυνται; διότι τὰ ἀναπνευ-
στικὰ στενὰ τούτων· καὶ τὸ ἔλαιον, γλίσχρον ὂν, ἐμφράττει· καὶ οὕτως ἀ-
πόλλυνται. πάσχουσι δὲ αὐτὸ καὶ οἱ ὄφεις, ὑπὸ τῆς ὀσμῆς τῶν δυσω-
δῶν καὶ βαρυόδμων· τὸ γὰρ στενόπορον τῶν ἀναπνευστικῶν, ἐμφράττε-
ξε ται ὑπὸ τῆς παχύτητος τῶν θυμιωμένων. Διὰ τί φυσῶντες, τὰ

μὲν

μὲν θερμὰ ψύχομεν, τὰ δὲ ψυχρὰ θερμαίνομεν; τὰ μὲν ψυχρὰ θερμαίνομεν, τῷ τὴν ἀναπνοὴν θερμὴν εἶναι, καὶ τὸ ἔξιον πνεῦμα διαφορεῖν τὴν ἐν αὐτοῖς ποιότητα. τὰ δὲ θερμὰ ψύχομεν, τῷ κινεῖν καὶ διαφορεῖν τὴν ἐν αὐτοῖς ποιότητα θερμὴν οὖσαν.

Διὰ τί τὰ ὑπὸ ξς
τῆς πανσελήνου κρέα νυκτερεύσαντα σήπεται; ὅτι τότε ὁ ἀὴρ θερμὸς καὶ ὑγρὸς γίνεται ὑπ' αὐτῆς. ἔστι δὲ ἡ κρᾶσις αὕτη σηπτοποιός. εἰ μὲν γὰρ εἴη σύμμετρος ἡ θερμότης καὶ ὑγρότης, πέψις γίνεται· εἰ δὲ ἡ ὑγρότης ὀλίγῳ πλέον ὑπερβάλλοι τὴν θερμότητα, σῆψις γίνεται· εἰ δὲ ἀμέτρως ἐπικρατήσειεν, σβέσις· εἰ δὲ ἡ θερμότης ἄγαν ἐπικρατήσειεν αὐτῆς, καῦσις. ἴσθι δὲ καὶ τὴν σελήνην τὰς τέσσαρας ἀναδεχομένην κράσεις. ἐν μὲν γὰρ τῷ διχομήνῳ σχήματι, ὑγρὰ καὶ θερμή πως ἐστίν· ἐν δὲ τῷ πανσελήνῳ, θερμὴ καὶ ξηρὰ πως· ἐν δὲ τῇ ἀποκρούσει, ξηρὰ καὶ ψυχρά· ὅτε δὲ ἀφώτιστος, ψυχρὰ καὶ ὑγρά· ἄμοιρος γὰρ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων τότε, θερμῶν οὐσῶν.

Διὰ τί τὸ ξζ
πέπερι καὶ [τὸ] σίνηπι, ἄκοπα μὲν καταπινόμενα, τὴν κοιλίαν οὐ θερμαίνουσι· κοπέντα δὲ, θερμαίνουσιν; ὅτι ὅσα δυνάμει καὶ οὐκ ἐνεργείᾳ ἔχει τὰς ἑαυτῶν ποιότητας, δέονταί τινος ἔξω βοηθείας, πρὸς τὸ τὴν δύναμιν εἰς ἐνέργειαν φανερῶσαι. γινόμενα τοίνυν ὑπὸ τῆς κοπῆς λεπτομερῆ, καὶ εἰσδύνοντα τοὺς πόρους τοῦ σώματος εἰς βάθος, καὶ ὑπὸ τοῦ ἐμφύτου θερμότητος κινούμενα, δρῶσιν οὕτως. ὁ αὐτὸς δὲ λόγος, καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ποιοτήτων. τῶν δὲ κατὰ ποιότητα δρώντων τὰ μὲν, ἐνεργείᾳ ἔχει τὴν ἑαυτῶν ποιότητα παροῦσαν· ὡς ὕδωρ πότιμον, πλιαστύλη, γάλα· ὑγρὰ γὰρ ἐστὶ καὶ ψυχρὰ, μὴ δεόμενά τινος ἔξωθεν ἐπικουρείας πρὸς τὸ ψύξαι καὶ ὑγρᾶναι, ἀλλ' αὐτόθεν καὶ κυρίως δρῶντα. ὁμοίως δὲ καὶ ἅλες, καὶ γῆ καὶ τὰ ὅμοια. ξηρὰ γὰρ ὑπάρχουσι φύσεως, καὶ τῇ δυνάμει καὶ τῷ φαινομένῳ, καὶ τῇ ἐνεργείᾳ. θάλασσα μέντοι καὶ ἅλμη, καὶ τὰ αὐτοφυῆ τῶν ὑδάτων, ὑγρὰ μὲν τῇ φαντασίᾳ καὶ τῷ φαινομένῳ, ξηρὰ δὲ τῇ δυνάμει καὶ τῇ ἐνεργείᾳ·

λινόσπερμον δὲ καὶ ἄρτος, ξηρὰ μὲν τῇ φαντασίᾳ καὶ τοῖς φαινομέ-
ξη νοις, ὑγρὰ δέ [ἐστι] τῇ δυνάμει καὶ τῇ ἀληθείᾳ. Διὰ τί ἔνιοι τὴν μὲν ἡμέραν ὁρῶσι· τὴν δὲ νύκτα, οὐχ ὁρῶσι; διὰ τὸ ἔχειν τὸ ὀπτικὸν πνεῦμα παχύτερον, καὶ μὴ δύνασθαι διαβαίνειν τὸν ἀέρα ἐπὶ τὸ ὁρατόν· ὅτι ἐν μὲν ἡμέρᾳ ὑπὸ τοῦ ἀέρος, λεπτοῦ καὶ θερμοῦ ὄντος, λεπτύνεται· ἐν δὲ νυκτὶ, παχύνεται, διὰ τὸ καταψύχεσθαι τῇ ἀποιουσίᾳ τοῦ ἡλίου. ἐπὶ μέντοι αἰλούρων καὶ ὑαινῶν καὶ νυκτερίδων, τὸ ἔμπαλιν· ἡμέρας οὐχ ὁρῶντα σχεδὸν, νύκτωρ ἀκριβῶς ὁρῶσιν. ἔχουσι γὰρ τὸ ὀπτικὸν πνεῦμα λεπτότατον καὶ διαυγέστατον. καὶ ἐν μὲν νυκτὶ μετρίως παχυνόμενον, ἐπιτήδειον γίνεται πρὸς ἀντίληψιν τῶν ὁρατῶν· ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ τῷ λαμπρῷ φωτὶ, ἄγαν λεπτυνόμενον, διαφορεῖται καὶ σκεδάννυται. ὅθεν καὶ λέοντες τοιοῦτοι πως ὄντες, διὰ τοῦ ἡλίου διαβαίνειν οὐ δύνανται, καὶ πῦρ μεθ' ἡμέραν ὁρῶντες, φεύγουσιν. ἔστι δὲ ὁρᾶν αὐτῶν καὶ τὴν κόρην ἄγαν καταλαμπομένην. ἔ-
ξθ χουσι δὲ καὶ τὰ ὑγρὰ τῶν ὀφθαλμῶν διαυγέστατα. Διὰ τί ἐν νυκτὶ καθεύδοντες καὶ ἀθρόως ἀνοίγοντες τοὺς ὀφθαλμοὺς, φῶς ὁρῶμεν; ὅτι τὸ ὀπτικὸν πνεῦμα συναγόμενον καὶ πολὺ γινόμενον ἐν τῷ καθεύδειν, ἀθρόως καὶ πολὺ ἐξιὸν κατὰ τὸ σκότος καὶ λάμπον, αὐτὸ
ο ὁρᾷ φωτοειδές. Διὰ τί οἱ αἰδούμενοι, τοὺς ὀφθαλμοὺς συννε-
» νεύκασι; διότι τῆς ψυχῆς κάτοπτρον, οἱ ὀφθαλμοί. οὕτω γὰρ καὶ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς δι' ὀφθαλμῶν ὁρῶμεν, λυπουμένης, ὀργιζομένης, αἰδουμένης. ἐπεὶ τοίνυν οὐκ αὐτέχει ἡ ψυχὴ, πρὸς τὸ τιμῆς ἄξιον ἀντιβλέπειν συνειδήσει τινὶ, ἐπὶ χρόνον πολὺν ἀναγκάζει τοὺς μῦς τῶν ὀφθαλμῶν ἕλκειν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ κάτω, δίκην καλύμματος
οα τοῦτο προβάλλουσα. Διὰ τί ἡ ἀκοὴ παντὸς ἀνέχεται ὑγροῦ, χωρὶς ὕδατος; ὅτι ψυχρὸν ὂν, τῷ ἀκουστικῷ νεύρῳ προσομιλεῖ τὸ διάχρη-
οβ μα. τὸ δὲ ψυχρὸν, νεύροις πολέμιον. Διὰ τί ἀνέμου σφοδροῦ μέλλοντος κινεῖσθαι, ὡς ἀστέρες διατρέχοντες προδηλοῦσιν αὐτόν

ἢ ὡς

ἢ ὡς ἀστραπαί· καὶ μάλιστα καθαροῦ ὄντος τοῦ ἀέρος; φημὶ ὅτι ἤρ-
ξατο μὲν κινεῖσθαι, καὶ ἡμῖν μὲν, ὡς παχυμερέσι τοῖς σώμασι καὶ δυσ-
αισθήτοις, οὔπω κατάδηλός ἐστι· τὸν μέντοι ἀνώτερον ἀέρα ὡς λεπτο-
μερῆ καὶ αἰθερώδη ᾗ κινῶν, ἐκπυροῖ αὐτὸν, καὶ μέρη αὐτοῦ ἀπανθηρώ-
δη ὁρῶμεν· καὶ οὕτω λοιπὸν τῷ χρόνῳ σφοδρότερος γινόμενος [ὁ
ἄνεμος] κινεῖ καὶ τὸν περίγειον καὶ τὸν παχύτερον ἀέρα· καὶ οὕτως αἰσθα-
νόμεθα. Διὰ τί διὰ στενῶν τόπων ἄνεμος διαβαίνων, ἰσχυρό- ογ
τερός ἐστι μᾶλλον ἤπερ δι᾽ εὐρυτέρων; ὅτι συναγόμενος εἰς ἕνα τό-
πον τονοῦται, μείζων ἑαυτοῦ γινόμενος, καὶ μεγεθύνεται, καὶ σφοδρύνεται·
ἐπὶ δὲ τῶν εὐρυτέρων χωρίων ἐξαπλούμενος καὶ σκεδαννύμενος,
ἄτονος καὶ ἀσθενὴς γίνεται. παραπλησίως δὲ καὶ τὸ θερμὸν καὶ αἱ ποιότη-
τες καὶ τὰ ὕδατα. Διὰ τί πολλοὶ τὰ πόρρωθεν καὶ μεγάλα οδ
[ὄντα] οὐχ ὁρῶντες, τὰ πλησίον καὶ μικρὰ ὁρῶσιν· οὓς καὶ μύωπας
καλοῦμεν, παρὰ τὸ μύοντας ὁρᾶν; ὅτι τούτοις τὸ ὀπτικὸν πνεῦμα
λεπτόν ἐστι, καὶ καθαρόν· καὶ πόρρωθεν μὲν ἀπιὸν διαφορεῖται, καὶ
οὐκ εὐσθενεῖ κατοπτεύειν τὰ ὁρατά· μόλις δὲ τὰ πλησίον ὁρᾷ, διὰ
τὸ λεπτομερὲς καὶ καθαρόν. οἵτινες [δὲ] καὶ τὰ μικρότατα πόρρω-
θεν βλέπουσιν, ὡς καί τινες γέροντες, οὗτοι κατὰ τὸ ἐναντίον· διὰ τὸ ἔχειν
τὸ πνεῦμα τὸ ὀπτικὸν παχὺ καὶ πολὺ, καὶ δέεσθαι κινεῖσθαι μῆκος ὁ-
δοῦ πρὸς τὸ αὐτὸ ἀπολεπτυνθῆναι καὶ ἐπιτήδειον πρὸς ἀντίλη-
ψιν ὁρατῶν γενέσθαι. [ἐκ τούτου λυτέον καὶ τὰς ὑπολοίπους δύο
ἀντιθέσεις.] Διὰ τί ὑπὲρ πάντα τὰ ζῶα κύνες μόνοι δεσμοῦν- οε
ται κατὰ τὴν ὀχείαν; ὅτι στενόπορός ἐστιν ὁ αὐχὴν τῆς μήτρας· καὶ τὸ
αἰδοῖον ἐν τῇ χρήσει φυσᾶται, καὶ οὐκ ἔξεισιν εὐθύς· καὶ ὅτι τὸ σπέρ-
μα κολλῶδες ὑπάρχει. ἀμφότερα δὲ αὐτοῖς, διὰ πολλὴν ξηρό-
τητα γίνεται· τὸ γὰρ ξηρὸν οἶδε πυκνοῦν καὶ ἀποστενοῦν τὰ μόρια, καὶ
πηγνύειν τὰ ὑγρά. Διὰ τί μόνοι κύνες ἐν τῷ θέρει λυττῶσιν; ος
διὰ τὴν περίληψιν τῆς ξηρᾶς κράσεως. φύσει γάρ εἰσι ξηροί, καὶ

πλέον ἐν τοῖς καύμασι. θερμαινόμενα οὖν καὶ καταξηραινόμενα,
ἐκπυροῦνται τὰ ἐν αὐτοῖς ὑγρά, καὶ ἡ κρᾶσις· καὶ οὕτως μαίνονται,
καθάπερ φρενιτιῶντες. ὅθεν καὶ τὸ σίαλον αὐτοῖς ἰῶδες γίνεται καὶ ξη-
ρότατον. ὅτι δὲ ἐκπυροῦνται, δῆλον ἐκ τοῦ ἀσθμαίνειν πυκνῶς,
καὶ πυρώδη τὰ ὄμματα ἔχειν, καὶ ἠνεῳγμένον τὸ στόμα πρὸς ἐμ-
ψυξιν ἀέρος· καὶ ἡ οὐρὰ στραγγαλοῦται ἀπὸ τῆς ξηρότητος, καὶ ἰ-
σχοῦται. λυττῶσι δὲ οἱ ἐν αὐτοῖς ξηρότατοι, καὶ οὐ πάντες. τινὲς δέ
φασι καὶ τὸν κύνα τὸ ἄστρον συμβάλλεσθαι κατά τινα ἀπόρροιαν τοῦ-
οζ τοις πρὸς τὴν λύσσαν. Διὰ τί οἱ ἐξαίφνης καὶ ἀκουσίως τε-
μνόμενοι, ἧττον ὀδυνῶνται τῶν κατὰ προαίρεσιν τεμνομένων; ὅ-
τι οἱ μὲν ἀκουσίως, ἔχουσι τὴν ψυχὴν εἴς τι πρᾶγμα τετραμ-
μένην, καὶ ἀνομοίως ἀντιλαμβανομένην τῶν αἰσθήσεων· οἱ δὲ κατὰ
προαίρεσιν, εἰδότες ὃ μέλλουσι πάσχειν, τρέπουσιν ἀεὶ τὴν ψυχὴν
παρὰ τὸ τεμνόμενον σῶμα· καὶ ἀκριβῶς ἀντιλαμβανόμενοι τῆς
αἰσθήσεως, μᾶλλον ὀδυνῶνται ἐν τῇ τομῇ. ἡ λύσις τοῦ ζητήμα-
οη τος ἀπὸ συμπαθείας τῆς κατὰ τὸ μᾶλλον. Διὰ τί οἱ τὰ βάρη βα-
στάζοντες, μετ' ᾠδῆς περιπατοῦσιν ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἕλκοντες; ὅτι τῷ
μέλει ψυχὴ λογικὴ τερπομένη, καὶ ἐπὶ ἔλαττον ἀντιλαμβανομένη
τῆς αἰσθήσεως, οὐχ ὁμοίως αἰσθάνεται τοῦ βάρους. τούτῳ τῷ λόγῳ
λύσεις διὰ τί καὶ ἐπὶ τῶν πενθούντων αὐλοὶ καὶ τύμπανα· καὶ διὰ τί
ἐπὶ τῶν λυπουμένων καὶ πενθούντων καὶ νοσούντων εἴθισται πλῆθος
ἀνθρώπων συνιέναι, καὶ διαφόρους προτείνειν λόγους. νεύουσα γὰρ ἡ
ψυχὴ πρὸς τοῖς ῥήμασιν, ἧττον ἐπαισθάνεται τῶν συμφορῶν. διὸ τοῖς
ἀρχαίοις [καὶ] τέρψεις ἐπενοήθησαν σκηνικαὶ καὶ ποικίλαι, χάριν τῶν
οθ περιστάσεων. Διὰ τί οἱ Αἰθίοπες πυρέξαντες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖ-
στον ἀπόλλυνται· καὶ [οἱ] ὀφθαλμιῶντες ἑλκοῦνται; ὅτι σφόδρα τυγ-
χάνουσι θερμότατοι καὶ ξηρότατοι· καὶ ὥσπερ ἀναστοιχείωσις αὐτοῖς
γίνεται· καὶ τὸ ὀλίγον ἐν αὐτοῖς ὑγρὸν ἐκδαπανώμενον καὶ φθειρόμε-
νον,

νον, λύσιν τῶν λοιπῶν στοιχείων ἐργάζεται. φεύγει γὰρ τὸ θερμόν, ἀπουσίᾳ τροφῆς· καὶ ἐπεγείρεται ψυχρότης, ἀπουσίᾳ θερμότητος· καὶ τυραννεῖ ξηρότης, ὑγρότητος ἀπωλείᾳ· καὶ διὰ τοῦτο τὰ νεκρὰ σώματα, ξηρὰ καὶ ψυχρὰ πέφυκεν. ὅθεν καὶ ὁ θεῖος Ὅμηρος εἰδὼς τὰ μὲν δύο στοιχεῖα φεύγοντα, ὡς λεπτομερῆ καὶ κουφότατα, τὰ δὲ δύο παραμένοντα ἐπὶ τοῖς νεκροῖς σώμασι, φησίν· Ἀλλ' ὑμεῖς μὲν πάντες ὕδωρ καὶ γαῖα γένοισθε· ξηρότατοι καὶ ὑγρότατοι λέγων. ἑλκοῦνται δὲ καὶ κατὰ τὰς ὀφθαλμίας οἱ ὀφθαλμοί, ὅτι ἀπὸ τῆς φλεγμονῆς τὸ αἷμα ἐκχολούμενον τῇ πολλῇ δριμύτητι διαβιβρώσκει τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ τοῦ ῥεύματος.

π Διὰ τί ἐν τοῖς συμποσίοις τοῖς ποτοῖς ἐναντίως οἱ ἄνθρωποι κέχρηνται; ἀρξάμενοι μὲν γὰρ, ἐν μικροῖς πίνουσι· πληρωθέντες δὲ, ἐν μεγάλοις ποτηρίοις. τοῦτο νομίζεται μὲν εἶναι εὐκαταγέλαστον· ἔχεται δέ τινος αἰτίας εὐλόγου. διὰ γὰρ τὴν εὐωχίαν, πρὸς τὸ πίνειν πυκνότερον καὶ συνεχῶς, ἄρχονται μὲν ἀπὸ μικροτέρων φιαλῶν, λήγουσι δὲ ἐν μείζοσιν. αἱ γὰρ μικραὶ, αὐτάρκη κόρον ὡς ἐν δαψιλεῖ πότῳ, ποιεῖν οὐχ οἷαί τε εἰσίν. ἐὰν μέν τοι ἀπὸ μειζόνων ἄρχωνται, θᾶττον πληρούμενοι, πυκνῶς τοῦτο πράττειν, ὡς ἐν τρυφαῖς, οὐ δύνανται. ἔτι γε μὴν καὶ τῇ ἀθρόοτητι καὶ τῷ πλήθει ξενιζομένη ἡ φύσις, εὐθὺς ἀνιωμένη, τὸ πλῆθος ἀποστρέφεται· ἐν δὲ τοῖς μικροῖς, κατ' ὀλίγον ἐθιζομένη, καὶ πλῆθος ἐνεγκεῖν δυνήσεται τῷ χρόνῳ.

πα Διὰ τί οἱ ὑδρωπιῶντες, ὕδατος πεπληρωμένοι, διψῶσιν ἀεί; ὅτι καὶ ἁλμυρὸν αὐτοῖς γίνεται τὸ ὑγρὸν, μὴ διοικούμενον, ἀλλὰ σηπόμενον· καὶ καταξηραίνει τὸ σῶμα τῆς γαστρός. ἄλλως τε καὶ πυρέτια λεπτὰ κέκτηνται. πρὸς δὲ τούτοις ὅσον ἡ γαστὴρ διογκοῦται, τὸ λοιπὸν σῶμα μὴ κατὰ λόγον τρεφόμενον καταξηραίνεται. ὅθεν καὶ ἰσχνοῦται. τὸ γὰρ πλεῖστον τῆς τροφῆς ἐξυδαρούμενον, χορηγεῖται πρὸς γένεσιν τοῦ πάθους.

πβ Διὰ τί ἐν τοῖς συμποσίοις, ἐν μὲν τῇ ἀρχῇ τῆς τροφῆς, καὶ πρὸ πληρώσεως, στενούμεθα ἀνακείμενοι· μετὰ δὲ πλήρωσιν καὶ πρὸς τῇ τελευτῇ τοῦ ἀρίστου, ἀραιούμεθα, μηκέτι θλιβόμενοι; [φημὶ] ὅτι παρὰ μὲν τὴν ἀρχὴν, ὄρεξιν τῶν σιτίων ἔχοντες πλείστην, ἐπὶ τὰ ἐντὸς πάντες τῆς στρωμνῆς συντρέχουσιν ἀνακείμενοι, καὶ ἀθρόως ἅμα, καὶ οὕτως θλίβονται· μετὰ δὲ τὸν κόρον τῆς τροφῆς, ὃς μὲν, ἐπὶ τὸ κάτω νεύει μᾶλλον, ὃς δὲ, ἐπὶ τὰ πλάγια· καὶ ὃς μὲν, πρόσω ἀνακάθηται, ἀλλ' οὐ πλέον τοῦ δέοντος ἐπὶ τὰ ἐκτὸς νεύοντος· καὶ οὕτως μετὰ πλήρωσιν τῆς τροφῆς ἀραιοῦνται. ἄλλως γε μὴν, καὶ τὸ πάντας ἐξ ἀρχῆς ἐν τῷ ἐσθίειν ἐπὶ τὸν θώρακα καὶ τὰ πλάτη τοῦ σώματος ἀνακεῖσθαι, στενοχωρεῖσθαι συμβαίνει.

πγ Διὰ τί τριῶν χυμῶν ἁπλῶν καὶ μονοειδῶν ὄντων, οὐκέτι καὶ τρία νοσήματα μονοειδῆ καὶ ἁπλᾶ συμβαίνει, ἀλλὰ πλείονα; διπλᾶ γὰρ ἐφ' ἑκάστου, συνεχῆ καὶ διαλείποντα. [φημὶ] ὅτι διὰ τὸ μὴ μόνον ἀπὸ τῶν χυμῶν γίνεσθαι διαφορὰς νόσων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν τόπων. ὁ μὲν γὰρ θερμὸς καὶ λεπτὸς χυμὸς, ὀξὺν καὶ ὀλιγοχρόνιον καὶ διακαῆ ποιεῖ πυρετόν· ὁ δὲ ψυχρὸς καὶ παχὺς, βληχρὸν καὶ πολυχρόνιον. οὕτω γὰρ καὶ τῶν ξύλων, τὰ μὲν θερμὰ καὶ ξηρότατα, καθάπερ δάφναι, δᾶδες, ἐλαῖαι, μεγίστην ἐγείρουσι φλόγα, καὶ τάχιον ἀποκαίονται· τὰ δὲ χλωρὰ καὶ ὑγρὰ, ταπεινὸν καὶ καπνῶδες πῦρ ἐξάπτουσι, καὶ βράδιον ἀποκαίονται. πάλιν εἰ μὲν ὁ τόπος πολύς τε καὶ πλατὺς εἴη, τάχιον καὶ μεγίστως ἐξάπτει τὸν χυμὸν, τῷ ἅμα εἶναι σεσωρευμένον, καὶ ὑφ' ἓν ὅλον ἐξάπτεσθαι σηπόμενον. εἰ δὲ ὀλίγος εἴη καὶ στενὸς, μήτε χωρεῖν τὸν χυμὸν ὅλον, ἀλλὰ κατὰ μέρος, τῷ μὴ ὑφ' ἓν ὅλον σήπεσθαι, ποιεῖ πυρετὸν ἀμυδρὸν καὶ ἐν πολλῷ χρόνῳ καιόμενον. μίξας τοίνυν χυμοῦ φύσιν καὶ τόπον, εὑρήσεις πᾶσαν διαίρεσιν τῶν ἐπὶ χυμοῖς σαπεῖσι πυρετῶν. εἰ μὲν γὰρ ἐν τοῖς μεγάλοις ἀγγείοις, φλεψὶ λέγω καὶ ἀρτηρίαις, ἡ ξανθὴ σαπείη χολὴ, θερμὴ τυγχά-

νεῖα, διακαέστατον καὶ ὀξὺν καὶ ὀλιγοχρόνιον ἐξάπτει πυρετὸν, ὡς καῦσον. εἰ δὲ ταῖς μικραῖς φλεψὶ καὶ ἀρτηρίαις ταῖς περὶ τὸ δέρμα σαπείη φλέγμα ψυχρὸν, βληχρὸν καὶ πολυχρόνιον ποιεῖ πυρετὸν, ὡς ἀμφημερινόν. ἐὰν δὲ ξανθὴ χολὴ σαπῇ ἐν τοῖς μικροῖς ἀγγείοις, ποιεῖ πυρετὸν ἔλαττον ὀλιγοχρόνιον, καὶ ποσῶς μακρότερον τοῦ καύσου, ὡς τριταῖον, ἢ ὀξὺν ἁπλῶς. εἰ δὲ φλέγμα σαπείη ἐν τοῖς μεγάλοις ἀγγείοις, ποιεῖ ποσῶς ὀλιγοχρονιώτερον τοῦ ἀμφημερινοῦ. ὁμοίως καὶ ἡ μέλαινα, σαπεῖσα μὲν ἐν ταῖς μεγάλαις φλεψὶ, διὰ τὸ ἐν ἑνὶ χρόνῳ πᾶσαν ὑπὸ ἐκκαίεσθαι ποσῶς, ὀλιγοχρόνιον ποιεῖ πυρετὸν, διὰ τετάρτης· εἰ δὲ ἐν ταῖς μικραῖς, πολυχρονιώτερον τεταρταῖον. συνέδραμε γὰρ χυμὸς ψυχρὸς καὶ παχὺς καὶ δυσαλλοίωτος, καὶ τόπος στενὸς μὴ συγχωρῶν ἅμα τὴν χολὴν πᾶσαν ἐκκαίεσθαι καὶ ἀναλίσκεσθαι.

Διὰ τί εἰ καὶ τὸ φλέγμα ψυχρόν ἐστι καὶ παχὺ καὶ γλίσχρον, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ μέλαινα χολὴ ψυχρὰ καὶ παχεῖα καὶ ἐλάττων πολὺ τοῦ φλέγματος, ὁ τεταρταῖος πολυχρονιώτερος τοῦ ἀμφημερινοῦ; [φημὶ] ὅτι τὸ φλέγμα εἰ καὶ ψυχρὸν καὶ παχὺ, ἀλλ' ὑγρόν· τὸ δὲ ὑγρὸν, εὐαλλοίωτον καὶ εὐμετάβλητον. ἡ μέντοι μέλαινα, ξηρὰ καὶ ψυχρά· τὸ δὲ ξηρὸν, δυσαλλοίωτον καὶ δυσμετάβλητον. σοφίζονται οὖν τῇ ὁμοιότητι τῆς ψυχρότητος, καὶ τῷ πλεονάζοντι τῆς χολῆς, κρύπτοντες τὴν ἐναντίαν καὶ τὴν λοιπὴν ποιότητα. ἄλλως τε τὸ φλέγμα προσῳκείωται τῇ φύσει μᾶλλον τῆς μελαίνης. ὅθεν καὶ ἐπὶ τῶν ὑγιαινόντων ἐν λιμοκτονίᾳ, κέχρηται αὐτῷ ἡ φύσις πρὸς τροφήν. ἐπὶ τοίνυν τοῦ ἀμφημερινοῦ, ὅσον εὑρίσκει χρήσιμον φλέγμα, τοῦτο δαπανᾷ πρὸς τροφήν· τὸ δὲ ἄχρηστον, σηπόμενον, ἐξάπτει τὸν πυρετόν. πδ

Διὰ τί τεσσάρων χυμῶν ὄντων, καὶ ποτὲ σηπομένων, τρεῖς γίνονται πυρετοὶ, καὶ οὐ τέσσαρες; ὅτι τὸ αἷμα κατὰ φύσιν ἐστὶ καὶ τροφὴ τοῦ σώματος· καὶ πλεονάζον μὲν, ποιεῖ μόνον πληθώραν· σαπὲν δὲ, οὐκέτι μένει αἷμα. μεταβάλλεται γὰρ θερμαινόμενον εἰς ξανθὴν χολήν. οἱ μὲν- πε

τοι λοιποὶ χυμοί, πλεονάζοντες μὲν, ποιοῦσι νοσήματα, περὶ τὸ δέρμα μάλιστα· ὡς ἕρπητας, καρκίνους, ἀλφοὺς, λεύκας· σαπέντες δὲ, πυρετούς.

πς Διὰ τί ἐξ ἐναντίας δύο τοίχων, θυρίδων οὐσῶν ἐν ἑκατέρῳ, συμβαίνει τῆς μιᾶς κεκλεισμένης μηκέτι διὰ τῆς ἑτέρας εἰσιέναι λοιπὸν σφοδρὸν καὶ πολὺν ἄνεμον, ἤπερ ὑπαρχούσης αὐτῆς ἀνεῳγμένης; [Φημὶ] διότι τὸν κινούμενον ἀέρα ἤτοι τὸν ἄνεμον, σῶμα τυγχάνειν. ἐπεὶ οὖν ἡ μία κλεισθῇ, διὰ τῆς ἑτέρας ὁ εἰσελθὼν ἀὴρ πληροῖ τὸν τόπον τῆς οἰκίας· καὶ σῶμα ὤν, οὐκ ἐᾷ λοιπὸν ἑτέρῳ ἀέρι, σώματι ὄντι, ἐπεισιέναι. ἐπεὶ δὲ ἡ θυρὶς ἀνεῳχθῇ, ὁ προλαβὼν, ἔχων δι' αὐτῆς φυγεῖν, χώραν δίδωσιν ἐπεισιέναι ἑτέρῳ. καὶ πάλιν ὁμοίως διὰ τῆς ἀντικειμένης θυρίδος, καὶ οὗτος ἐξιὼν, ἄλλον εἰσιέναι συγχωρεῖ διὰ τῆς ἑτέρας· καὶ τοῦτο γίνεται κατὰ τὸ συνεχές. ἐπεὶ δὲ κλεισθῇ ἡ ἐξ ἐναντίας, οὐκέτι τοῦτο γίνεται.

πζ Διὰ τί τῶν ἐρώντων τὰ ἄκρα, ποτὲ μὲν, ψυχρὰ, ποτὲ δὲ, θερμὰ γίνεται; ὅτι ὅτε κέκτηνται λύπην πρὸς τὴν ἐρωμένην, καὶ ἀπελπίζουσι τοῦ τυχεῖν αὐτῆς, τὸ ἔμφυτον θερμὸν εἰς βάθος συννεύει μετὰ τῆς φύσεως· καὶ διὰ τοῦτο τὰ ἄκρα καταψύχεται. καὶ ὠχριῶσι δὲ διὰ τοῦτο, καὶ σκυθρωποὶ γίνονται. ὅτε δὲ τὸ ἐναντίον, ἢ ἐλπίδα χρηστὴν κέκτηνται παρ' αὐτῆς, ἢ θυμοῦνται σφόδρα, τότε τὸ ἔμφυτον θερμὸν, νεύει πρὸς τὸ δέρμα σὺν τῇ φύσει, καὶ γίνονται θερμότεροι καὶ ἐρυθρότεροι. καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν οἱ ζωγράφοι, σωματοποιοῦσι τὸν ἔρωτα· ποτὲ μὲν, κατηφῆ καὶ ἡσυχάζοντα· ποτὲ δὲ, πετόμενον καὶ μειδιῶντα· παῖδα δὲ γραφῇ, διότι ὁ πόθος, σφοδρὸς μέν ἐστιν, οὐ πολυχρόνιος δὲ καὶ δι' ὅλου παραμένων. ἡ μὲν γὰρ διάθεσις, διαπαντός· ὡς ἐπὶ γνησίων φίλων, ἢ πατρὸς πρὸς παῖδα, ἢ γυναικὸς πρὸς ἄνδρα· ὁ δὲ ἔρως, οὐ διαπαντός· ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γὰρ ἐπὶ ξένοις γίνεται. καὶ ἡ μὲν διάθεσις, σύμμετρος καὶ εὐκατάστατος· ὁ δὲ ἔρως, σφοδρὸς καὶ μανιώδης. λαμπάδα δὲ κατέ-

χοντα

χοντα καὶ πτερωτὸν, διότι τῶν φιλούντων αἱ ψυχαὶ μετεωρίζονται, καὶ εὐμετάβλητοί εἰσι, πτερούμεναι. ἐκκαίεται δὲ αὐτοῖς καὶ τὸ τῆς καρδίας ἔμφυτον θερμὸν ἐκ τῆς ἀπαύστου καὶ σφοδρᾶς φροντίδος τοῦ πρὸς τὸ ποθούμενον. καὶ τῇ μὲν δεξιᾷ κρατοῦντα βέλος, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ φαρέτραν· ὅτι κατὰ μὲν τὰς ἀρχὰς, ἐκ μιᾶς ἀκτῖνος τῶν ὄψεων ὁ ἔρως ἀποτελεῖται· (ἅμα γὰρ εἶδε καὶ ἐπόθησεν) ὕστερον δὲ, μετὰ τὸ ποθεῖν, συνεχεῖς ἀκτῖνας ἀποπέμπει πρὸς τὸ ποθούμενον ὁ ἐρῶν. αὕτη δὲ ἔοικεν τῷ βέλει, τῷ ἀκοντίζεσθαι πρὸς σῶμά τι. ἐν δὲ φαρέτρᾳ τὰ βέλη· διότι κεκρυμμένως τὰς ἀκτῖνας πέμπουσιν οἱ ἐρῶντες. τὸ δὲ ἔθος, ὥσπερ ἄνεμος τὸ πῦρ ἐξάπτει, οὕτω καὶ αὐτὸ τὸν ἔρωτα. οὐ γὰρ κυρίως ἐξ αὐτοῦ ὁ πόθος· εἰ γὰρ ἦν, τοῦτο δῆλον ὡς εἶχεν ἂν ἀεὶ τὸν ἐθίζοντα καὶ ἐρᾶν· τὸ δὲ φίλτρον, καὶ αἰφνίδιον. γυμνὸν δὲ, διότι γίνεται ὁ πόθος ἀμέσως καὶ φανερῶς· οὐ γὰρ δι᾽ ἑτέρου τινὸς ἐρᾷ τις, οὐδὲ κεκρυμμένως, οὐθ᾽ ἧνπερ ἀγνοεῖ. διὸ καὶ οἱ ἀνδριαντοποιοὶ πρὸς τιμὴν ἐνίοτε γυμνοὺς πλάττουσι θεούς τε καὶ βασιλεῖς· δεῖξαι βουλόμενοι τούτων τὸ φανερὸν τῆς δυνάμεως καὶ γνώμης, ἐκτὸς ὂν πάσης κακίας κεκρυμμένης. οὐχ εἷς δὲ ὁ ἔρως, ἀλλὰ πλείονες· ἢ ὅτι διάφοροι τῶν πραγμάτων ἔρωτες· ἄλλως γὰρ καὶ ἄλλως ποθεῖ· καθὼς καὶ ὁ θεῖος Πλάτων φησὶ τὸν ἔρωτα, πολυκέφαλον ,, θηρίον. ἢ ὅτι πολλοῖς ἔρωσιν ὁ αὐτὸς πολλάκις ὑποπίπτει. μητέρα δὲ ἔχουσιν Ἀφροδίτην, τουτέστι τὴν ἐπιθυμίαν. ἄνω γὰρ πλάττουσι τὴν Ἀφροδίτην εἰς ἐπιθυμίαν. ἱστοροῦσι δὲ τὸν Ἔρωτα ποθεῖν τὴν Ἐριννύν· διότι πολλοὶ παρανόμους ἠράσθησαν, καὶ δεσποτῶν ἠράσθησαν ἐπιθυμιῶν· ὥσπερ μοι δεδήλωται κατὰ τὸ δεύτερον βιβλίον τῶν ἀλληγοριῶν, τῶν εἰς θεοὺς ἀναπλαττομένων [πιθανῶν] ἱστοριῶν.

πη Διὰ τί λοιμικῆς καταστάσεως, οἱ μὲν, ἀπόλλυνται· οἱ δὲ, οὔ; [φημὶ] ὅτι παρὰ τὴν ἐπιτηδειότητα τῆς κράσεως. εἰ μὲν γὰρ εἴη τις ἔχων τὸ σῶμα μεστὸν καὶ κακόχυμον, δῆλον ὡς

ὁ εἰσπνεόμενος σηπεδονώδης ἀὴρ συνδιαφθείρει καὶ ὅσα ἔχουσιν ὀλίγον χρηστόν· καὶ οὕτω πᾶς χυμὸς αὖθις συνδιαφθαρεὶς, αἴτια γίνεται πάθη καὶ πλείονα· καὶ οὕτως θνήσκουσιν. εἰ δὲ εἴη ἀπέριττον καὶ εὔχυμον, οὐδὲν ἢ βραχύ τι βλάπτει τούτους ὁ λοιμώδης ἀήρ. ὅτι δὲ ἡ ἐπιτηδειότης ἐφέλκεται τὸ δρᾶν αἴτιον ἐνεργεῖν, δηλοῦσιν αἱ ἐκτὸς ὗλαι· δρύες εἰσὶ δυσπαθεῖς, καὶ πρὸς ἔξαψιν οὐχ ἕτοιμοι· πολλῷ δὲ πλέον κάλαμοι εὐπαθέστεροι, καὶ πρὸς ἔξαψιν ἕτοιμοι μᾶλλον· πολλῷ δὲ πλέον, στυπεῖον. ἀλλ' ἐάν τις διάβροχον ὕδατι παρασκευάσῃ τὸ στυπεῖον, καὶ χλωροὺς λάβῃ καλάμους, τὴν δὲ δρῦν ἄγαν ξηρὰν, εἰ καὶ θείῳ καταπάσσοι, τὸ δυσεπιτήδειον ἑτοιμότατον ἐργάζεται πρὸς ἔκκαυσιν, πυρὶ προσενέγκας· τὸ δὲ στυπεῖον οὐδὲ ὅλως καίεται. τούτῳ τῷ παραδείγματι χρώμενος, λύσεις τὸ ζητούμενον, τίνος ἕνεκεν κόπος πρὶν τὸν ἐφήμερον ἢ τὸν ἐπὶ σῆψει ποιήσει, τὸν ἑκτικὸν πυρετὸν εἰργάσατο. φαμὲν γὰρ διὰ τὴν πρόληψιν τῆς ἐπιτηδειότητος· εἶχε γὰρ τὸ φυσικὸν πνεῦμα, καὶ τοὺς χυμοὺς ἀπερίττους. τὰ δὲ στερρὰ, ξηρότατα· καὶ τὸ αἴτιον ἔδραμεν εἰς ἐκεῖνα. Καὶ διὰ τί ἔκκαυσις ἡλίου, τοῖς μὲν, ὕπνον ποιεῖ· τοῖς δὲ, οὔ; ὅτι τοῖς μὲν τὸ [ἐν κεφαλῇ] φλέγμα πλεῖστον, καὶ τοῦτο χυθὲν ὕγραινε τὸν ἐγκέφαλον, καὶ ὕπνον ὑπήνεγκε· τοῖς δὲ ξηρὰ ἡ κεφαλὴ τυγχάνουσα, πλέον ξηρανθεῖσα, ἀγρυπνίαν ἤνεγκε.

πθ Διὰ τί ὁ ἥλιος, τὸν ἄνθρωπον μὲν, μελαίνει· λίνα δὲ, λευκαίνει; καὶ κηρὸν μὲν, μαλακύνει· πηλὸν δὲ, σκληρύνει; πάλιν [δὲ] διὰ τὴν ἐπιτηδειότητα τῆς παρούσης ὕλης· οἱ γὰρ χυμοὶ, χωρὶς τοῦ φλέγματος, ὑπερθερμαινόμενοι, περὶ τὸ δέρμα διαφαίνονται μέλανες· τὸ δὲ λίνον, ὑπὸ νίτρου ἢ ἅλμης ῥυπτόμενον, καὶ ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἐκδαπανωμένου τοῦ ῥύπου τοῦ λίνου, λευκαίνεται. πάλιν ἕλκων ὁ ἥλιος ἐκ τοῦ κηροῦ τὴν ἐν τῷ βάθει ὑγρότητα, μαλακύνει τοῦτον· τὴν δὲ πολλὴν καὶ ἐπιπόλαιον ὑγρότητα ἐκβοσκόμενος τοῦ πηλοῦ, σκληρύνει αὐτὸν ξηραίνων. εἰ τοίνυν παρὰ τὸ πάθον

καὶ τὸ

καὶ τὸ ἐνεργοῦν ποιεῖν δυνατὸν καὶ ἡμᾶς, ψυχὴν μὲν εὐσεβείαις ὁπλίσαντας, εὐταξίᾳ δὲ τροφῶν τὸ σῶμα κοσμήσαντας, ἀκτήμονι δὲ βίῳ [καὶ] τοῖς πρὸς τὸ ζῆν μόνον ἀρκουμένους, ἑαυτοὺς καθιδρύσαντας, ἐκφυγεῖν τὴν ἐκ τοῦ βίου συμβαίνουσαν, ὅσον ἐνδέχεται, περίστασιν, καὶ μὴ παρέχειν ἐπιτηδειότητα τῷ δρῶντι φαύλῳ πρὸς τὸ πάσχον ἐνεργεῖν τι· εἴπερ τίς ἐστι δαίμων ἢ ἀστὴρ, ἤ τι τοιοῦτον ἐκτὸς αἴτιον.

4 Διὰ τί οἱ ἰκτερικοὶ καὶ δυσδιαχώρητοί εἰσι, καὶ λευκὸν ἄγαν ἔχουσι τὸ σκύβαλον; ὅτι ἡ ξανθὴ χολὴ εἰς ὅλον αὐτῶν ἀνεδόθη τὸ σῶμα, καθὼς οἱ ὀφθαλμοὶ δηλοῦσι, καὶ ἡ τοῦ δέρματος χροιά· καὶ οὐκέτι συρρεῖ πρὸς τὰ ἔντερα, τῷ ἐξ ἀρχῆς νόμῳ τῆς φύσεως, οὔτε χρώννυσι τὸ σκύβαλον, οὔτε τῇ δριμύτητι ἐρεθίζει τὴν ἀποκριτικὴν δύναμιν τῶν ἐντέρων, πρὸς κένωσιν τῆς κόπρου. καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἰατρικὴ, καθάπερ καὶ ἄλλαι τέχναι, τὴν φύσιν μιμουμένη, τοῦ σώματος ἐν περιστάσει νοσοποιῷ καθεστῶτος, σύμμαχος ἀρρωστούσης γίνεται τῆς δυνάμεως. ἐπεὶ γὰρ τὸ σκύβαλον ἐκκρίνεται, τῆς χολῆς ἐρεθιζούσης καὶ ῥυπτούσης, τῶν τε ἐντέρων καὶ τῶν μυῶν ἐπεγειρομένων πρὸς ὤθησιν αὐτοῦ, τῆς τε κόπρου μαλακῆς τε καὶ εὐολίσθου τυγχανούσης, ἐκ τῶν παρακειμένων τοῖς ἐντέροις γλίσχρων χυμῶν, εἰκότως καὶ ὁ κλυστὴρ, ἔχει μὲν ἀντὶ χολῆς, τὸ μέλι ῥυπτικόν· τὸ δὲ νίτρον καὶ ῥυπτικὸν, καὶ τῇ δήξει διεγεῖρον τὰ ἔντερα καὶ τοὺς μῦς πρὸς ἐξώθησιν· τὸ δὲ ὑδρέλαιον, πρὸς ὕγρανσιν καὶ μαλάκωσιν τῆς κόπρου, φρυχθείσης ὑπὸ τοῦ πυρετοῦ· γίνωσκε γὰρ ὡς ποτὲ μὲν, ἡ φύσις ἐνεργεῖ μόνη, χωρὶς ἰατροῦ, καθάπερ ἐπὶ τῶν κρίσεων τῶν νόσων, καὶ τῶν πέψεων· (πότε γὰρ ἰατρός ἐστιν ὥσπερ βραβευτὴς, καὶ κριτὴς ἀνταγωνιστῶν δύο, νόσου καὶ φύσεως) ποτὲ δὲ ἰατρὸς μόνος, ὡς ἐπὶ τῶν ἐξαρθρήσεων καὶ τῆς τῶν ἄρθρων ἐμβολῆς· ποτὲ δὲ ἰατρὸς ἅμα, καὶ φύσις, ὡς ἐπὶ τῶν ῥυπαρῶν καὶ κοίλων ἑλκῶν. ὁ μὲν γὰρ ἰατρὸς, καθαίρει τὸν ῥύπον τοῖς ῥυπτικοῖς, καὶ δίδωσιν ἀναπέτεσθαι τοῖς πόροις

ξέσας (ὡς ἂν εἴποι τις) τὸ ἐπιπωμαλίζον καὶ ἐμφερέστερον αὐτοῖς· ὅ-
πως τὸ αἷμα καθαρὸν παρασκευάσῃ· ἡ δὲ φύσις, διὰ τῶν πόρων
τοῦ ἕλκους, ἀναδίδωσιν αἷμα καθαρὸν ὑπὸ τῶν ἐσχαρῶν, μεταβαλοῦ-
σα πρὸς σαρκὸς γένεσιν· ὅπερ πάλιν ὑπὸ τῶν ξηραινόντων φαρ-
μα μάκων πηγνύμενον, γίνεται σὰρξ ἐπιτήδειος. Διὰ τί πολλοὶ λη-
φθέντες συνόχῳ, μετὰ κρίσιν μελάντατον ἔχουσι δέρμα ἐπὶ χρόνον ἱ-
κανόν; ὅτι ὁ σύνοχος ἀπὸ ξανθῆς ἐγίνετο χολῆς. αὕτη δὲ, ἐν τῇ ἀκμῇ
τῆς νόσου ὑπερεκκαυθεῖσα, μετέβαλεν ἐπὶ τὸ μέλαν· καὶ οὕτως ἐν τῇ κρί-
σει παρὰ φύσεως διωχθεῖσα ἐπὶ τὸ δέρμα, ἔβαψεν αὐτό· καθάπερ
ἐπὶ τῶν λευκῶν, τὸ δέρμα λευκὸν ὑπάρχει· διὰ δὲ τὸ παχὺ τοῦ
μβ χυμοῦ, καὶ δυσέκλυτόν ἐστι τὸ τοιοῦτον χρῶμα. Διὰ τί ἡ μέλαινα
χολὴ παραγινομένη μαζῷ ἢ σκέλει, ἀνάβρωσιν ἐργάζεται· ἐπὶ δὲ τῶν
μελαγχολικῶν ἐν ἐγκεφάλῳ συῤῥέουσα, ταύτην οὐ ποιεῖ; ὅτι ἐν μα-
στῷ μὲν φλέβες πολλαὶ καὶ μεγάλαι διὰ τὴν τοῦ γάλακτος γένεσιν· καὶ
διὰ τοῦτο τὸ πλῆθος συῤῥεῖ τῆς χολῆς. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῷ σκέλει διὰ
τὴν κατωφερῆ ῥοπὴν ἐπισύρεται χολὴ πλείων. ἐν μὲν τοι τῷ ἐγκεφά-
λῳ, διὰ τὴν ἀνωφέρειαν, καὶ διὰ τὸ λεπτὰς ἔχειν φλέβας, ἄνεισι βρα-
χὺ τῆς χολῆς, πρὸς τὸ νύττειν αὐτὸν, καὶ μὴ διαβιβρώσκειν. καὶ ψυχρὸς δὲ
καὶ ὑγρὸς ὢν, ἀντιμάχεται τῇ κράσει τῆς μελαίνης ποσῶς, καὶ κατα-
πραΰνει ταύτην. ἡ μὲν οὖν κυρίως μέλαινα χολὴ, ποιεῖ τὸν ἀναβρω-
τικὸν ἐν τῷ μαζῷ καρκίνον· ἐν δὲ σκέλει, χειρώνειον ἕλκος καὶ νομῶ-
δες· ἐν δὲ ἐγκεφάλῳ, τὴν θηριώδη μελαγχολίαν. ἡ δὲ οὐ κυρίως, ἀλλ'
ὁ λεγόμενος μελαγχολικὸς χυμὸς καὶ τρυγώδης, ῥεῦμα μόνον καὶ ὄγκον
μγ καρκινώδη χωρὶς ἀναβρώσεως καὶ μελαγχολίας, ἥμερον. Διὰ
τί ἐπὶ τῶν δυσεντερικῶν, πάπυρον σφαιρώσαντες ἐμβάλλουσιν εἰς
τὸν δακτύλιον, καὶ ὠφελοῦσιν; ὅτι τῶν μυῶν συμπεσόντων τῆς ἕδρας, ὑ-
γραινομένη ἡ πάπυρος, τῇ διαστομώσει τοὺς μῦς ἐπεγείρει. τὸ αὐτὸ
δὲ ποιεῖ καὶ ἐπὶ ὑποφορῶν συμπεσουσῶν ἐπὶ τῶν ἑλκῶν. τῶν οὖν μυῶν

δια-

διαστελλομένων, ἢ κάτωθεν καὶ τὰ λυποῦντα ἐκκρίνεται). Διὰ τί τὰ λεγόμενα βαυκάλια ἐν τῷ πληροῦσθαι ὕδατος, ψόφον τινὰ ἀποτελεῖ· ὅθεν καὶ ἡ φύσις, καὶ τὸ ποιὸν τοῦ ψόφου, εἰς ὄνομα αὐτοῖς μετεποίησεν, ὡς καὶ τὸ φλοῖσβος, καὶ βορβορυγμὸς, καὶ τὰ λοιπά. [φημὶ] ὅτι τὸ ἀγγεῖον ἐν τῷ μὴ ἔχειν ὕδωρ, ἀέρος πεπλήρωται, σώματος λεπτοτέρου τυγχάνοντος. ἐν οὖν τῷ καθίεσθαι ἀθρόως εἰς αὐτὸ τὸ ὕδωρ, τῇ βαρύτητι διώκει τὸν ἀέρα ἔξω, ὡς λεπτομερῆ. ἅμα γὰρ μένειν ἐν τῷ βαυκαλίῳ μέχρι πληρώσεως οὐ δύναται, διὰ τὸ τοῖς φιλοσόφοις ἀποδεδεῖχθαι, μὴ δύνασθαι δύο σώματα τὸν αὐτὸν τόπον κατέχειν, κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον. τοῦ οὖν ἀέρος ἐπὶ τὸ ἄνω διωκομένου, ἀθρόως διὰ στενοῦ τόπου ψόφον ἀνάγκη συμβαίνειν· οὐχ ἕνα δὲ, ἀλλὰ πλείους, διὰ τὸ μάχην ὥσπερ τυγχάνειν ἀμφοτέρων. τὸ μὲν γὰρ ὕδωρ, ἐπὶ τὸ κάτω βιάζεται τὸν ἀέρα· ὁ δὲ ἀὴρ, ἐπὶ τὸ ἄνω τὸ ὕδωρ. καὶ τούτου κατὰ διαδοχὴν γινομένου, συμβαίνει καὶ τὸν ψόφον πυκνῶς γίνεσθαι.

Διὰ τί ἐπὶ τῶν λεγομένων ἁρπαγίων ἀγγείων ὁ δάκτυλος ἐν τῷ στόματι ἐντιθέμενος αὐτῶν, τὸ ὕδωρ οὐκ ἐᾷ ῥεῖν διὰ τοῦ πυθμένος· ἐπαιρόμενος δὲ, συγχωρεῖ φέρεσθαι; [φημὶ] ὅτι ἐν τῷ ἐπαίρεσθαι τὸν δάκτυλον ἐκ τοῦ στόματος, ὁ ἀὴρ εἰσιὼν ὠθεῖ τὸ ὕδωρ ἐπὶ τὸ κάτω, φύσιν ἔχον τοιαύτην· καὶ οὕτως ἔξεισι διὰ τῶν ὀπῶν τοῦ πυθμένος. καὶ διὰ τοῦτο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πάντα τὰ μηχανικὰ κατασκευάσματα, δι' ὕδατος καὶ ἀέρος ἔχουσι τὴν γένεσιν· ὡρονόμια λέγω καὶ κλεψύδρας, καὶ ἤχους τῶν ἀγαλμάτων καὶ τὰ ὅμοια. Διὰ τί καὶ οἶνος καὶ ὕδωρ ἐπὶ τῶν πυρεττόντων παρὰ καιρὸν διδόμενον, φρενῖτιν κατασκευάζει· τουτέστι τὰ ἐναντία; ψυχρὸν μὲν γὰρ, τὸ ὕδωρ· θερμὸς δὲ, ὁ οἶνος. [λέγω] ὅτι ὁ μὲν οἶνος, ἀνωφορος γινόμενος, ἐκκαίει σὺν τῷ πυρετῷ τὸν ἐγκέφαλον, καὶ ἄγαν ἐκκαταρασόμενον τὸ πρῶτον ὄργανον τῆς ψυχῆς, ὅπερ ἐστὶ τὸ αἰθερῶδες πνεῦμα, ἀναγκάζει [καὶ] τὸ φρονοῦν, οὕτως ἐνεργεῖν. δῆλον δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ καὶ πολλοὺς

ὑγιαίνοντας χρησαμένους ἀκράτῳ πλείστῳ, καὶ συνεχῶς, εἰς ἔκστασιν βαπτίζαι. τὸ δὲ ὕδωρ, τῷ πυκνοῦν τοὺς πόρους τοῦ σώματος, τοὺς διαφορῶντας τὰ ἀπὸ τῶν σαπέντων χυμῶν πνεύματα, καὶ παχύνειν αὐτοὺς, καὶ πλείονα διὰ τοῦτο σῆψιν καὶ πυρετὸν γίνεσθαι. πολλάκις δὲ καὶ τὸ ὕδωρ νικώμενον ὑπὸ τῆς ἀμετρίας τοῦ πυρετοῦ, τροφὴ τούτῳ γίνεται· ὡς ἔστιν ἰδεῖν καὶ τοὺς ἐν ταῖς καμίνοις βουλομένους τὸ

μζ πῦρ ἐξάπτειν, ἐπιρραίνοντας τῷ πυρὶ βραχὺ τοῦ ὕδατος. Διὰ τί αἱ γυναῖκες ὀξύφωνοι, καὶ οἱ εὐνοῦχοι, καὶ τὰ παιδία; ὅτι διὰ τὴν πολλὴν ὑγρότητα εἰς εὖρος αὐτοῖς ἡ ἀρτηρία οὐκ ἐπεκτείνεται. τὸ γὰρ θερμότητος ἔργον τὸ διαστέλλειν εἰς πλάτος τοὺς πόρους. ὥσπερ οὖν ὁ στενόπορος αὐλὸς ὀξύηχος, οὕτω καὶ ἡ βραχεῖα ἀρτηρία. φασὶ δέ τινες τὰς γυναῖκας ὀξυφώνους, διὰ τὸ συμβαίνεσθαι ἐν [τῷ] τοκετῷ [τὸ] κράζειν, πρὸς εὐχερῆ ἀπότεξιν· ὅπερ ἐστὶ ψεῦδος.

μη Διὰ τί τὰ βρέφη ἐν τῷ θέρει σειριᾷ· ὅπερ ὁ πολὺς δῆμός φησι καῦμα ἔχειν αὐτά; πυρέττει γὰρ πυρετὸν λεπτὸν κατὰ βάθος, καὶ κοιλοφθαλμιᾷ, καὶ ἀγρυπνεῖ, καὶ ἀσθενεῖ· ἔνια δὲ καὶ διαρροίζεται. [φημὶ] ὅτι τὰ βρέφη τυγχάνει εὐπαθέστατα καὶ φλεγματικώτερα τὴν κεφαλήν, [ὡς μεμαθήκαμεν.] ἐν γοῦν τοῖς καύμασι τὸ φλέγμα ὑπερθερμαινόμενον καὶ σηπόμενον, ἐξάπτει πυρετόν, καὶ ἐκπυροῖ τὰς μήνιγγας τοῦ ἐγκεφάλου· καὶ διὰ τοῦτο ἀγρυπνεῖ. καὶ ἡ πύρωσις δέ, διὰ τῶν ἀρτηριῶν καιοῦσα εἰς καρδίαν, καὶ ἐκπυροῦσα τὸ ζωτικὸν πνεῦμα, πυρετὸν ἐξάπτει, τὸν χωρὶς σήψεως. καὶ ἐκχολούμενα δὲ ὑπὸ τοῦ πυρετοῦ, διαρροίζεται λόγῳ φθορᾶς, τῆς χολῆς δακνούσης τὴν κοιλίαν καὶ τὰ ἔντερα. ὅτι δὲ τὸ αἴτιον καὶ ἡ ῥίζα τοῦ πάθους ἐν ἐγκεφάλῳ, δῆλον ἐκ τοῦ τῇ κεφαλῇ προσφέρειν τὰ ἐμψύχοντα, καὶ ὠφελεῖν, τῆς πυρώσεως κατασβεννυμένης. πάσχουσι δὲ ταῦτα καὶ τέλειοι ὁμοίως, οἷς ἐν κεφαλῇ φλέγμα, ἢ ξανθὴ χολὴ βραχεῖα σωρευθεῖν καὶ σαπεῖν. καὶ διὰ τῆς εἰσπνοῆς δὲ καὶ τοῦ πυρώδους ἀέρος,

ἀέρος, τὰ πνευματικὰ ἐκπυροῦται. Διὰ τί τὰ στρογγύλα τῶν ϙθ
ἑλκῶν δυσίατα; ὅτι κατὰ παρουσίαν χολῆς δριμείας καὶ διαβρωτικῆς, συνίσταται. τῷ τοίνυν κατὰ σταγόνα συῤῥεῖν, καὶ ἀναβιβρώσκειν; στρογγύλον τὸ ἕλκος ποιεῖ. καὶ διὰ τοῦτο τὰ καυστικὰ καὶ ἄλλα ξηραντικὰ προσφέρουσι φάρμακα. οὕτω μὲν οἱ ἰατροί· οἱ δὲ φυσικοὶ καὶ οἱ φιλόσοφοί φασι, τῷ μὴ εἶναι ἀρχὴν ὅθεν ἡ ὕλη ἄρξεται. ἐν γὰρ κύκλῳ οὔτε ἀρχὴν, οὔτε τέλος ἐστὶ λαβεῖν. ὅθεν (φασὶ) καὶ τὸ σχῆμα τοῦτο οἱ ἰατροὶ τῷ σιδήρῳ τέμνοντες, ἀλλοιώτερον αὐτὸ ποιοῦσι.

Διὰ τί ἐν τόπῳ τινὶ ἀπιόντες ἀναγκαίως, καταλαβόντες αὐτὸν, ρ
διαβαίνομεν; ὅτι πολλάκις ἔχομεν τὴν ψυχὴν περί τι πρᾶγμα φροντίζουσαν, κἀκεῖσε νεύουσαν καὶ ἐστραμμένην καὶ μὴ ἐφεστηκυῖαν ἀκριβῶς ταῖς αἰσθήσεσι πρὸς γνῶσιν τῶν οἰκείων. ὥσπερ οὖν ὁρῶντες τὸν τόπον, οὐχ ὁρῶμεν, τῷ μὴ εἶναι τὴν κρίνουσαν [δύναμιν] τὰ αἰσθητά. Διὰ τί τὸ μέλι τὸ πᾶσι γλυκύτατον, τοῖς ἰκτερικοῖς ρα
πικρὸν φαίνεται γευομένοις; διότι χολὴν πικρὰν ἔχουσι πλεονάζουσαν ἐν παντὶ τῷ σώματι καὶ ἐν [τῇ] γλώσσῃ. τὸ οὖν μέλι ἐσθιόμενον, τὸν ἡσυχάζοντα [πικρὸν] χυμὸν ἀνακινεῖ· καὶ ἡ γεῦσις λοιπὸν ἀντιλαμβανομένη τῆς πικρότητος τῆς χολῆς, φαντασίαν ποιεῖ τοῦ νομίζεσθαι τὸ μέλι πικρὸν ὑπάρχειν. Διὰ τί ἐπὶ τῶν ἄγαν ὀρ- ρβ
γιζομένων οἱ ὀφθαλμοὶ πυρώδεις γίνονται; διότι θυμός ἐστι, ζέσις τοῦ περὶ τὴν καρδίαν αἵματος, καὶ θερμοῦ πνεύματος. τοῦτο οὖν ὡς λεπτομερὲς, ἀνωφορὸν γίνεται, καὶ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν διαφανεστάτων ὄντων φαίνεται. ἔχουσι γε μὴν καὶ ἀτμοὺς αἱματικοὺς ἀνιόντας· ὅθεν καὶ τὸ πρόσωπον ἐρυθρὸν φαίνεται. τοῦτο τοίνυν τὸ πάθος εἰδὼς καὶ Ὅμηρος γιγνόμενον, ἔφη· ὄσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι ἐΐκτην. „

Διὰ τί τὸ ὕδωρ ἐπιῤῥαινόμενον τοῖς ὄφεσι, ἐκδιώκει αὐτούς; ὅτι ργ
φύσει ψυχροί εἰσι καὶ ξηροὶ καὶ νευρώδεις καὶ ὀλίγαιμοι, καὶ τὴν ἀμέτρον ψύξιν φεύγουσιν. ὅτι δὲ τοιαύτης εἰσὶ κράσεως, δῆλον ἐκ τοῦ

κατὰ τὸν χειμῶνα τοὺς φωλεοὺς ἐπιδιώκειν καὶ τὰ βάθη τῆς γῆς, ὡς θερ-
μότερα· ἡλίου τε δύνοντος, ὡς ἐπιτοπλεῖστον φεύγειν πάλιν ὡς ψυ-
χρὸν τὸν ἀέρα· καὶ πάλιν ἐν τῷ θέρει τοῦ βάθους τῆς γῆς ψυχροῦ
ρδ γινομένου, φεύγοντας ἐκεῖθεν μετιέναι τοὺς θερμοὺς τόπους. Διὰ
τί τὸ ὠὸν ὀπτώμενον ῥήγνυται, οὐκέτι δὲ καὶ ζεννύμενον; ὅτι ὁμι-
λοῦν τῷ πυρὶ τὸ ἐν αὐτῷ ὑγρὸν, ἀμέσως θερμαινόμενον καὶ καιό-
μενον, πλείονα πνεύματα τίκτει· [καὶ] ταῦτα τῇ στενοχωρίᾳ τὴν
ἔξοδον ζητοῦντα, ῥήξαντα τὸ ὄστρακον, χρῆται φυγῇ. τοῦτο δὲ ποιοῦ-
σι καὶ ἐπὶ πίθων καὶ κεράμων, νέου τοῦ οἴνου τυγχάνοντος, καὶ βράζον-
τος. ἔτι γε μὴν καὶ ἡ πολλὴ φλὸξ τοῦ ὠοῦ τὸ ὄστρακον τῇ ὑπεροπτή-
σει ῥηγνύουσιν· ὅπερ πάσχουσι καὶ οἱ κέραμοι ὑπεροπτώμενοι. διὸ καὶ φυ-
σικῶς ὁ πολὺς ὄχλος ὕδατι τὸ ὠὸν προβρέχει κατὰ τὴν ὄπτησιν. τὸ μέν-
τοι θερμὸν ὕδωρ, τῇ μαλακότητι κατ' ὀλίγον χεῖ τὰ ὑγρὰ, καὶ διαφο-
ρε ρεῖ τῇ ἀραιώσει. Διὰ τί ἐν τῇ κατὰ τὴν συναφὴν ἡδονῇ τοὺς
ὀφθαλμοὺς πως μύουσιν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ἐν ἄλλαις δέ τισι τῶν
αἰσθήσεων; ὅτι ὑπὸ τοῦ πάθους νικώμενοι, πλείονα ταύτης ἀντί-
ληψιν ἐργάζονται, τῶν ὀφθαλμῶν μηκέτι μετεωριζομένων ἔξω,
καὶ τὴν ψυχὴν μετὰ τῆς αἰσθήσεως ἑλκόντων πρὸς τὸν ἀέρα, καὶ ἐ-
λάττονος αἰσθήσεως τῶν σωματικῶν παθῶν παρασκευαζόντων αὐ-
ρϛ τὴν ἀντιλαμβάνεσθαι. Διὰ τί ἔνια τῶν μονοειδῶν βοηθημά-
των, ἐναντίας δυνάμεις ἔχει, ὡς ἡ πεῖρα διδάσκει· μαστίχη γὰρ, καὶ
ῥύπτει καὶ διαφορεῖ, καὶ τονοῖ· ὄξος δὲ, θερμαίνει καὶ ψύχει. λέγω, ὅτι
τῷ εἶναι τὰ ἐν αὐτοῖς ἄτομα καὶ σμικρότατα σώματα κατὰ παράθε-
σιν, καὶ μὴ κατὰ κρᾶσιν· ὡς ψάμμον ὑγρότητι δεσμουμένην, καὶ σῶμα
ἓν ἀποτελοῦσαν τὸ φαινόμενον· τῇ δὲ ἀληθείᾳ πολλῶν σωμάτων
τῆς ψάμμου σμικροτάτων ὄντων. εἰ τοίνυν ἀληθὲς τοῦτο πέφυκεν,
οὐδὲν ἄτοπόν ἐστιν ἐν ἄλλοις καὶ ἄλλοις μέρεσι τῆς μαστίχης, κρύπτε-
σθαι τὰς ἐναντίας δυνάμεις καὶ ποιότητας, καὶ μὴ κεράννυσθαι

πρὸς

πρὸς ἑαυτὰς, τῆς φύσεως οὕτως ἐπ' αὐτῶν μόνων τῶν σωμάτων
νόμον ὑποθεμένης. Διὰ τί ἐπὶ τῷ προσπταίσματι τοῦ ἐν ρζ
ποδὶ δακτύλου, βουβὼν ἐπανίσταται; ὅτι ἡ φύσις ἀεὶ προνοουμένη
[τύπου] τοῦ σώματος, εἴωθε προσρέειν τοῖς ὀδυνωμένοις μορίοις
πρὸς ἐπικουρίαν αὐτοῦ. ἐπεὶ δὲ ὀχήματι κέχρηται τῷ χρηστοτέρῳ τῶν
χυμῶν, καὶ τρέφοντι καὶ συμφύτῳ, φημὶ δὲ τῷ αἵματι, [δῆλον ὡς καιού-
σης περὶ τὸν δάκτυλον τοῦ ποδὸς μετὰ τοῦ αἵματος,] ἐπανίσταται πληροῦσα
τὰς ἐν τῷ βουβῶνι μεγίστας φλέβας ἐνούσας· καὶ οὕτως καὶ τοὺς μεταξὺ
τῶν ἀγγείων ἀδένας, στρογγυλοειδῆ σώματα τυγχάνοντας. ἡ οὖν ἀ-
μετρος σφήνωσις, φλεγμονὴν καὶ ἔπαρσιν ἐργάζεται, καὶ καλεῖ-
ται τοῦτο βουβὼν, τοῦ πάθους τὴν προσηγορίαν τῷ τόπῳ χαρισα-
μένου. Διὰ τί τοῖς ὀρνέοις οὐροδόχον κύστιν, καὶ νεφροὺς, ἡ φύ- ρη
σις οὐκ ἐδωρήσατο; ὅτι πολλῆς ὑγρότητος ἐδεῖτο πρὸς γένεσιν καὶ αὔ-
ξησιν τῶν πτερῶν. καὶ τὸ γυμνάζεσθαι δὲ κατὰ τὴν πτῆσιν ἐξανα-
λίσκει ταύτην· καὶ οὐκ οὐροῦσιν μὲν ὅλως· πίνοντα δὲ, τὴν κάτω πόρον ἔ-
χει ἐξιοῦσαν σὺν ὑγρότητι οὐ μετρίᾳ. Διὰ τί τὰ μὲν παιδία, ρθ
ἐν τῇ οὐροδόχῳ κύστει τοὺς λίθους τίκτει· οἱ δὲ γέροντες, ἐν τοῖς νεφροῖς;
διότι στενοπόρους ἔχει τοὺς νεφροὺς τὰ παιδία· καὶ [ὁ] γεώδης χυ-
μὸς καὶ παχὺς διὰ τῶν νεφρῶν ἐρχόμενος, τῇ βίᾳ τῆς στενοχωρίας
ἐξωθεῖται ὑπὸ τῶν οὔρων, ἀπό τε τῶν νεφρῶν καὶ τῶν σωληνοειδῶν
ἀγγείων ἐπὶ τὴν οὐροδόχον κύστιν· αὕτη δὲ εὐρύπορος οὖσα, χώραν δί-
δωσι καὶ τῷ οὔρῳ πρὸς διάβασιν, καὶ τῷ λιθοποιῷ χυμῷ πρὸς
ὑφίζησιν καὶ πῆξιν ἰδίαν. ἐπὶ δὲ τῶν γερόντων, ἀραιόποροι τυγχά-
νοντες οἱ νεφροὶ, παρέχουσι χώραν καὶ τῷ οὔρῳ πρὸς ἔξοδον, καὶ τῷ
γεώδει χυμῷ πρὸς ὑφίζησιν τῆς πήξεως τοῦ λίθου. ἡ δὲ χρόα τοῦ λί-
θου δηλοῖ καὶ τὸν χυμὸν τὸν γεννήσαντα. ἡ λύσις ἀπὸ διαπλάσεως καὶ
κατασκευῆς μορίων. Διὰ τί εἰ ὁ λίθος ὑπὸ θερμότητος πήγνυ- ρι
ται· (θερμὰ γὰρ τὰ παιδία. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ γερόντων· οὐ γὰρ ἂν δοίημεν

τοσαύτην ψῦξιν, ὡς ἐπὶ κρυστάλλου καὶ χιόνος· νέκρωσις γὰρ αὕτη τῶν
νεφρῶν ἐστὶν ἡ ἀκρότης τῆς ψύξεως) οὐ χρώμεθα οὖν τοῖς ἐναντίοις
πρὸς λύσιν τῆς πήξεως, ἀλλὰ τοῖς ὁμοίοις; λέγω δὲ τοῖς θερμοῖς,
ὡς πετροσελίνῳ, μαράθρῳ, καὶ τοῖς ὁμοίοις. φημὶ, ὅτι τῇ ἄγαν καύ-
σει καὶ τῇ ὑπεροπλήσει θρύπτεσθαι συμβαίνει τὸν λίθον εἰς ψαμμία·
καθάπερ κἀπὶ τῶν ὑπεροπτωμένων ὀστράκων τε καὶ κεράμων ψάμ-
μος ἀποτελεῖται· καὶ λοιπὸν οὕτως εὐχερῶς ἀπουρεῖσθαι τοὺς μικροὺς
λίθους μετὰ τῶν ψαμμίων. συμβαίνει δέ ποτε καὶ ψυχροῦ πόσει, τὸν λί-
θον εὐχερῶς ἐξουρηθῆναι, τῶν νεφρῶν τονωθέντων, καὶ τῇ ἄγαν ῥώ-
σει διὰ τῆς ἀποκριτικῆς δυνάμεως ἐξουρούντων αὐτόν· ἔτι γε μὴν
καὶ τὴν ἄμετρον πύρωσιν τῶν νεφρῶν ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ κατασβέν-
ρια νυσθαι τὴν ποιητικὴν τῶν λίθων αἰτίαν. Διὰ τί τὰ ἐν νεφροῖς
καὶ οὐροδόχῳ κύστει ἕλκη, δυσίατα; διότι τὸ οὖρον δριμὺ ὂν, ἀναξαίνει
τὴν ἀπὸ τῶν βοηθημάτων πρὸς καιρὸν ἀπούλωσιν γιγνομένην.
καὶ μᾶλλον τὰ ἐν κύστει ἀνίατα, διὰ τὸ καὶ παραμένειν αὐτόθι τὸ οὖ-
ριβ ρον, ἐν δὲ τοῖς νεφροῖς διαβαίνειν. Διὰ τί ἐν τῇ ἐμβάσει θερ-
μὸν ὕδωρ κινούμενον, θερμότερον ἡμῖν φαίνεται, καὶ σχεδὸν τὸ σῶμα καῖον
τὸ ἡμέτερον; ὅτι κατελθόντων ἡμῶν, τὸ μὲν προσομιλῆσαν θερμὸν
ὕδωρ, [ποιῆσαν] ἔπαθεν· τουτέστι θερμᾶναν τὸ ἡμέτερον σῶμα, ἔ-
ψυκται πως ὑφ' ἡμῶν· πάντα γὰρ τὰ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ ποιοῦν-
τα, καὶ πάσχει πάντως. ἐπεὶ τοίνυν καταψυχθὲν πως, οὐκέτι πα-
ραπλησίως θερμαίνει, δῆλον ὡς ἐθίσαντες αὐτὸ, οὐκέτι αἰσθανό-
μεθα αὐτὸ θερμὸν ὥσπερ καὶ ἐξ ἀρχῆς, διὰ τὸ καθαιρεθῆναι τὴν
ἄμετρον θερμότητα αὐτοῦ παρ' ἡμῶν. ἐὰν οὖν κινήσαντες τὸ θερμὸν
ὕδωρ, ἐκεῖνο μὲν τὸ προσομιλῆσαν τῷ δέρματι, μετακινήσωμεν,
ἕτερον δὲ θερμὸν ὕδωρ προσέλθῃ γνήσιον, μηδέπω ποιῆσαν καὶ πα-
θὸν ὑπὸ τοῦ δέρματος, φυλάττον αὐτοῦ τὴν ἀμετρίαν τῆς θερμό-
τητος, εἰκότως ἡμῖν θερμὸν καὶ καῖον φαίνεται τοσοῦτον χρόνον, ἄχρις

αἳ καὶ αὐτὸ δράσαι πάθη, καὶ καθαιρῇ τι τῆς αὐτοῦ θερμότητος, κα-
θάπερ καὶ [αὐτὸ] τὸ πρότερον. καὶ τοῦτο δυνατὸν ποιεῖν καὶ κατὰ δια-
δοχήν. ἐφ' ὅσον γὰρ κινοῦμεν τὸ θερμὸν ὕδωρ, ἐπὶ τοσοῦτον ἀεὶ τὸ
προσιὸν ἡμῖν θερμὸν φαίνεται κατ' ἀλήθειαν. καὶ διὰ τοῦτο ὁ πολὺς
δῆμος φυσικῶς ὁρμώμενος, βουλόμενος τὸ σῶμα κατὰ τὴν ἔμβασιν
πλέον θερμαίνεσθαι, κινεῖ τὸ θερμὸν συνεχῶς ἐφ' ὅσον βούλεται χρό-
νον. Τίνος ἕνεκεν, εἰ πᾶν κινούμενον θερμότερον ἑαυτοῦ γίνεται, καὶ ριγ
μάλιστα ἐν θερμῷ ἀέρι καὶ τόπῳ, ὁ ἀὴρ ἐν τῷ ῥιπίζεσθαι κινούμε-
νος, ψυχρότερος ἡμῖν φαίνεται κατὰ τὴν ἀφήν· καὶ μάλιστα κατὰ τὸ θέ-
ρος, ὅτε καὶ ὑπὸ τῆς τοῦ ἡλίου θερμότητος πλέον ἐκπυροῦται; τοῦ-
το δοκεῖ ὑπεναντίον εἶναι τῷ πρὸ αὐτοῦ. τὸ γὰρ θερμὸν ὕδωρ, θερμό-
τερον ἡμῖν ἐφαίνετο σαλευόμενον· ἐνταῦθα δὲ, ψυχρότερος ἡμῖν
ὁ θερμὸς ἀὴρ φαίνεται κινούμενος, καὶ ῥιπιζόμενος. Φημὶ [οὖν] ὅτι
ἀεὶ τὸ τινὸς πλέον κατὰ ποιότητα ἢ δύναμιν, νικᾷ μὲν καὶ τρέπει τὸ ἔ-
λαττον, ἀντιπάσχει δὲ μετρίως ὑπὸ αὐτοῦ τὸ ἰσχυρότερον. τὸ οὖν θερ-
μὸν ὕδωρ, ἄλλως ὂν θερμὸν ὡς πρὸς τὸ σῶμα τὸ ἡμέτερον, θερμαινό-
μενον ἀντιψύχεται, καὶ οὐ τὴν αὐτὴν ἔτι φυλάσσει ποιότητα. ὁ μέν-
τοι περιέχων ἡμᾶς ἀὴρ, ἐν τῷ θέρει μετρίως θερμὸς ὑπάρχων,
ὡς πρὸς σύγκρισιν τοῦ θερμοῦ ὕδατος, ὁμιλῶν τοῖς σώμασιν ὑφ' ἡ-
μῶν ἐκπυρουμένων ὑπὸ τῆς θερμῆς καταστάσεως, θερμαίνεται
ποσῶς, καὶ οὕτως ἡμᾶς ἀντιθερμαίνει. ὥσπερ δρῶσι καὶ τὰ λινᾶ ἱμάτια.
ψυχρὰ γὰρ ὄντα, πρότερον ὑφ' ἡμῶν θερμαινόμενα, οὕτως ἀντιθερμαί-
νει ἡμᾶς. δῆλον τοίνυν ὡς ἐν τῇ ῥιπίσει μετακινεῖται ἐκ τοῦ σώμα-
τος ὁ ὑφ' ἡμῶν θερμανθεὶς ἀὴρ· καὶ ἕτερος προσιὼν ἀθέρμαντος,
ψυχρὸς ἡμῖν φαίνεται· καὶ τοῦτο γίνεται κατὰ διαδοχήν. Διὰ τί τὰ ριδ
γινόμενα ἕλκη ἐν τῇ κόρῃ τοῦ ὀφθαλμοῦ, καὶ ἀπουλούμενα, λευ-
κὰ φαίνεται· τὰ δὲ ἐκτὸς τῆς κόρης ἐν τῷ μέλανι, οὐκέτι; [Φη-
μὶ] ὅτι διὰ τῆς κόρης μόνης ἔξεισι τὸ ὀπτικὸν πνεῦμα διαυγέστατον

ὂν καὶ φωτοειδές. ἐν δὲ τοῖς λευκώμασι τῆς ὕλης πυκνωσάσης τοὺς πόρους τοῦ κερατοειδοῦς χιτῶνος, οὐκέτι τὸ ὀπτικὸν πνεῦμα διέξεισι, καὶ λοιπὸν συναγόμενον παρὰ πλῆθος, [καὶ] καταλάμπον τὴν ὕλην, λευκὴν αὐτὴν ἀποδείκνυσι. παρὰ δὲ μὴ ἐξιέναι διὰ τὴν πύκνωσιν τὸ πνεῦμα τῆς ὄψεως, οὐδὲ ὁρῶσιν.

ριε Διὰ τί τὰ ἄχυρα καὶ θερμὸν ὕδωρ φυλάττει, καὶ χιόνα τὴν ψυχράν· τουτέστι τὰς ἐναντίας ποιότητας; Φημὶ τὴν φύσιν τῶν ἀχύρων εἶναι χωρὶς σαφοῦς ποιότητος· διὸ καὶ ἄποιά τινες αὐτὰ προσηγόρευσαν. ὄντα δὲ εὔκρατα μᾶλλον, θᾶττον συμβάλλεται, οἷς ἂν ὁμιλήσειε, τὴν κρᾶσιν ἐκείνων ἀναλαμβάνοντα. θερμανθέντα τοίνυν ὑπὸ τῆς τοῦ θερμοῦ προσομιλίας, ἀντιθερμαίνουσιν αὐτό, καὶ φυλάττουσιν. ὁμοίως δὲ καὶ ψυχθέντα παρὰ τῆς χιόνος, ἀντιψύχοντα ταύτην, τηροῦσιν αὐτῆς τὴν ψυχρότητα· καθάπερ καὶ ὁ κηρὸς καὶ τὸ ἔλαιον εὔκρατα καὶ ἄποια τυγχάνοντα, συμμεταβάλλονται τῇ ποιότητι τῶν σὺν αὐτοῖς μιγνυμένων, τὴν ἐκείνων ἀναλαμβάνοντα κρᾶσιν.

ρις Διὰ τί ἐν χειμῶνι τοῦ ὑετοῦ παυσαμένου, τὰ ἄστρα φαιδρότερα ἡμῖν φαίνεται; διότι παρά τε τῶν ἀνέμων καὶ τῶν ὑετῶν ὁ περιέχων ἡμᾶς ἀὴρ καὶ πᾶς ὁ εἰς ὕψος ὑπὸ τῆς κινήσεως λεπτυνόμενος, καὶ ὡς ἂν εἴποι τις σμηχόμενος, δίδωσι τῇ ὄψει καθαρωτέραν ἀντίληψιν τῶν ἀστρῴων σωμάτων, καὶ διάβασιν εὐχερῆ καὶ πλείονα. δῆλον δὲ τοῦτό ἐστιν ἐκ τοῦ καὶ ἐν καθαροῖς καὶ διαυγέσιν ὕδασιν ἐν ἐμβάσεσιν οὖσιν, ὁρᾶν μᾶλλον καθαρὰ καὶ φαιδρότερα τὰ ἐγκείμενα σώματα· ἐν δὲ παχέσι καὶ ἰλυώδεσι μηδ' ὅλως, ἢ ἀμυδρῶς ὁρᾶν αὐτά.

ριζ Διὰ τί πολλάκις ἐν τῷ οὐρεῖν φρίττομεν; διότι χολὴ δριμεῖα συρρέουσα, καὶ δάκνουσα τὴν οὐροδόχον κύστιν ἐρεθίζει, καὶ πᾶν τὸ σῶμα διεγείρει πρὸς συμπάθειαν τοῦ μορίου, καὶ τὴν ἀποκριτικὴν δύναμιν μετρίως παραβάλλεσθαι, καὶ ποιεῖ τὴν λεγομένην φρίκην. τοῦτο δὲ πάσχουσι μάλιστα παῖδες· εἰσὶ γὰρ διὰ τὴν ἀδηφαγίαν περιττωματικώτεροι.

τικώτεροι.

ἱκώτεροι. Διὰ τί ἐν νυκτὶ μᾶλλον αἱ ὀδύναι σφοδρύνονται; ριη
διότι ἡ ψυχὴ καθ' ἑαυτὴν σχολάζουσα, καὶ μηκέτι κατά τε τὰς ὄψεις καὶ τὴν ἀκοὴν καὶ γεῦσιν καὶ τὰς λοιπὰς αἰσθήσεις ἐνεργοῦσά τε καὶ περιελκομένη πρὸς τὰς ἔξω πράξεις, πλέον ἀντιλαμβάνεται τῶν σωματικῶν παθῶν κατὰ τὴν ἁπτικὴν αἴσθησιν. ὀλίγαι γὰρ ἐν νυκτὶ γίνονται ψυχικαὶ ἐνέργειαι· ἀναπνοή φημι, καὶ λογισμός. ὅτι δὲ ἐπὶ τὰ ἐκτὸς ἑλκομένη ἡ ψυχὴ διὰ τῶν οἰκείων ἐνεργειῶν ἧττον ἀντιλαμβάνεται τῶν τοῦ σώματος παθῶν, δῆλον ἐκ τοῦ κατὰ τὰ πένθη καὶ τὰς νόσους καὶ τὰς λοιπὰς περιστάσεις, τὰς ἀπὸ τῶν φίλων ὁμιλίας καὶ διηγήματα κουφίζειν καὶ παραμυθεῖσθαι τῶν παρόντων τὰ πάθη. γίνωσκε ὅτι τὴν μὲν φύσιν περὶ τὰς οἰκείας ἐνεργείας ἔλαττον ἐνεργεῖν ἐν ἡμέρᾳ· λέγω δὴ τὰς πέψεις τῶν τροφῶν, καὶ τῶν χυμῶν τὰς μεταβολάς, καὶ τὰς ἐξαιματώσεις, καὶ ἀναδόσεις, τὰς θρέψεις, τὰς προσφύσεις, τὰς ὁμοιώσεις, καὶ τὰ παραπλήσια· τὴν δὲ ψυχὴν μᾶλλον ἐνεργεῖν περὶ τὰς ἰδίας ἐνεργείας, τὰς πέντε αἰσθήσεις καὶ κινήσεις τῶν μορίων, καὶ περὶ φαντασίαν, καὶ λογισμὸν καὶ μνήμην· ἐν δὲ τῇ νυκτί, τὸ ἐναντίον, μᾶλλον μὲν δρᾷ τὴν φύσιν ἐπ' ἔλαττον ὅτι τὴν ψυχήν. Διὰ τί αἱ ὕελοι ἐν τῷ χειμῶνι, θερμοῦ σφό- ριθ
δρα τινὸς ἐμβληθέντος, ῥήγνυνται; διότι πολλὴν ἐκ τοῦ περιέχοντος κέκτηνται ψυχρότητα κατὰ τὸ ἑαυτῶν σῶμα. ἐπὰν οὖν μὴ προθερμάναντες, ἐμβάλωμεν θερμὸν ἄγαν ὕδωρ ἀθρόως, δῆλον ὡς ἐναντίαν τὴν ψυχρότητα διώξειν αὐτὴν ἡ θερμότης. καὶ λοιπὸν αὕτη μετὰ τοῦ πνεύματος ἀθρόως φεύγουσα, ῥῆξιν ἐργάζεται τῷ τῆς ὑέλου σώματι. [εἰ] δώσομεν γὰρ τοὺς πόρους τῶν σωμάτων τῆς ὑέλου καὶ πρὸς τὴν ὄψιν καὶ τὴν αἴσθησιν ἀόρατοι ὦσιν, ἀλλ' οὖν γε πρὸς αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν φύσιν, περιέχουσί τινα λεπτομερέστατον ἀέρα. οἱ δέ φασι τὸ ψυχρὸν ἄγαν ἀποξηραίνειν καὶ ἀποσκληρύνειν τὸ σῶμα τῆς ὑέλου, ὥστε τὸ ἐν αὐτῷ λεπτομερέστερον ἤτοι ὑγρὸν ἢ ἀέρα ἐκθλίβεσθαι

καὶ ἐκπυρωνίζεσθαι, καὶ οὕτως ἐπιτήδειον γίνεσθαι πρὸς ῥῆξιν καὶ κλάσιν· καθάπερ καὶ τὰ ξηρότατα τῶν ξύλων. οὕτω γὰρ καὶ » Ἱπποκράτης ἔλεγε τὸ ψυχρὸν, φλεβῶν ῥηκτικόν. » τὸ οὖν ἄγαν θερμὸν, εὑρίσκον τοιοῦτον τὸ σῶμα τῆς ὑέλου, ἔτι πλέον αὐτὸ καταξηραῖνον, ῥῆξιν καὶ κλάσιν αὐτοῦ ἐργάζεται. ἐὰν μέντοι προμαλαχθῇ προθερμανθὲν συμμέτρως, οὐδὲν πείσεται· καθάπερ καὶ οἱ ἀθληταὶ μέλλοντες παλαίειν, ἐλαίῳ προμαλάσσονται διὰ τῶν παιδοτριβῶν· καὶ οἱ φωνασκοὶ δὲ παιωνίζοντες προμαλακύνουσι τὰ ἀναπνευστικά· καὶ γὰρ ἡ ψύξις εὑροῦσα τῶν πόρων ἀναπέτειαν, φύγοι ἂν εὐχερῶς μετὰ τοῦ πνεύματος. καὶ τὸ μαλακὸν τῆς ὑέλου, εἶκον τῇ θερμότητι, ταχέως θλάσιν οὐχ ὑφίσταται. ὅτι δὲ πόρους ἔχει ἡ ὕελος, δηλοῖ καὶ τὰ ὀστράκινα τῶν ἀγγείων. ἐν γὰρ τῷ θέρει τὸ ἐμβαλλόμενον ὕδωρ ἐξιδροῖ, ἐὰν μὴ πισσωθῇ. ἔστι δὲ καὶ καπνὸν ἰδεῖν ἐξιόντα διὰ τοῦ σώματος τῆς ὑέλου κατὰ τὸν χειμῶνα, ἐπειδὰν ἐμβάλῃς θερμὸν ὕδωρ. καὶ τὸ κίτρειον δὲ ἔξωθεν προστεθὲν, καὶ θλασθὲν, τῷ κεράματι ἔνδοθεν ὄντι, τὴν ἑαυτοῦ δίδωσι ποιότητα.

ρκ Διὰ τί τὰ παιδία, καὶ μάλιστα τὰ βρέφη, πίπτοντα κατὰ τῆς γῆς, οὐ ταχέως κλᾶται, καθάπερ ἄνδρες; [λέγω] ὅτι διὰ τὸ μαλακὸν τοῦ σώματος εἴκοντα τῷ ἐδάφει τῆς γῆς, ἐκλύουσιν αὐτῆς τὸν τόνον καὶ τὸ σκληρὸν πρὸς τὸ μηκέτι δρᾶν. οἱ μέντοι ἄνδρες, σκληροσώματοι τυγχάνοντες, τῷ ἀντιβαίνειν τῷ σκληρῷ τῆς γῆς, ἢ λίθῳ τινὶ, τὴν τάσιν τῆς πληγῆς ἐπιτείνοντες, ἀναγκάζουσι δρᾶν τὸν λίθον εἰς αὐτοὺς, ὡς σκληρότερον. τῷ λόγῳ τούτῳ καὶ σπόγγος πίπτων οὐ ῥήγνυται. ὕελος μέντοι ἢ ὄστρακον, ἤ τι τοιοῦτον σῶμα σκληρὸν, πίπτον κλᾶται. καὶ ἐντεῦθεν ὁρμώμενος καθ' ὁμοιότητα λέξοις ἂν, καὶ διὰ τί καὶ κίνησις ἀνέμου σφοδρὰ δρῦν μὲν καταβάλλει, κάλαμον δὲ οὐκέτι· διότι δρῦς μὲν, ὡς σκληρὰ καὶ ἰσχυρὰ καὶ εὐμεγέθης, ἀντιβαίνουσα τῷ ἀνέμῳ, τὴν τούτου δύναμιν ἐπιτείνει· κάλαμος δὲ, ὡς μαλακὸς καὶ κοῦφος καὶ

μικρὸς,

μικρὸς, εἴκων τῇδε κἀκεῖσε τῇ πνοῇ, τὴν ἀνέμου τὴν δύναμιν ἐκλύει. τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ ἀθλητὴς, ἀντιβαίνων μὲν τῷ ἀνταγωνιστῇ, τὴν δύναμιν αὔξει τούτου· ποσῶς δὲ εἴκων καὶ συμπεριφέρων αὐτὸν τῇδε κἀκεῖσε, θᾶττον ἀπεκλύει τὸν τόνον αὐτοῦ.

Διὰ τί τὰ βρέφη μέλους ἀκούοντα παρὰ τῶν τροφῶν, κλαυθμυρίζοντα μὲν, ἡσυχάζει· περιιόντα δὲ, καὶ καθεύδει; διότι συνῳκείωται μουσικὴ, καθάπερ καὶ πᾶσα ἐπιστήμη καὶ τέχνη, τῇ ψυχῇ, ὥσπερ καὶ θερμότης ἔμφυτος τῷ πυρί· καθὼς καὶ ὁ Πλάτων ἔφησε τὰς ἐπιστήμας ἀναμνήσεις » τῆς ψυχῆς εἶναι, καὶ οὐ διδακτάς. ἀκούσασα οὖν ἡ ψυχὴ τῶν τοιῶνδε μέ- » λους παρὰ τῶν μελιζόντων, ὑπομιμνησκομένη μὲν ἀναγκάζει ἡσυχάζειν τὰ βρέφη· θελγομένη δὲ, καὶ εἰς ὕπνον αὐτὰ καταφέρει. ἀμόλυντος μὲν γὰρ οὖσα σώματος, τὰς ἐπιστήμας εἰλικρινεῖς ἔχει· μολυνθεῖσα δὲ ἐν σώματι, ὥσπερ εἰς λήθην μετρίαν αὐτῶν ἔρχεται. ρκα

Διὰ τί τὰ βρέφη αἱ τροφοὶ πρὸς ὕπνον τρέπουσαι, κινοῦσιν αὐτά; πρὸς τὸ τοὺς χυμοὺς ὑπὸ τῆς κινήσεως χεομένους κινεῖν τὸν ἐγκέφαλον. τέλειοι μέν τοι τοῦτο πάσχειν οὐκ ἀνέχονται. ρκβ

Διὰ τί τῶν ἄγαν μεθυόντων ἔνιοι διπλᾶ βλέπουσι; διότι ὑπὸ τῆς πολλῆς ὑγρότητος, οἱ μύες τῶν ὀφθαλμῶν πληρούμενοι, κατὰ τὸ πλέον ἢ ἔλαττον, καὶ χαλαροὶ γινόμενοι, διαστρέφουσι τοὺς ὀφθαλμούς· τὸν μὲν, ἐπὶ τὸ ἄνω, τὸν δὲ, ἐπὶ τὸ κάτω· καὶ οὕτω λοιπὸν αἱ τῶν ὀφθαλμῶν ἀκτῖνες, οὐκ εἰς τὸν αὐτὸν ἅμα τόπον συμβάλλουσιν, ἀλλ' εἰς διαφόρους τόπους καὶ σώματα· καὶ οὕτως ἕκαστος τῶν ὀφθαλμῶν ὁρῶν ἴδια, διπλῆν ὄψιν ἀπεργάζεται. ὅτι δὲ τοῦτο ἀληθέστατον ὑπάρχει, δῆλον ἐκ τοῦ καὶ τοὺς τῷ δακτύλῳ τὸν ἕτερον τῶν ὀφθαλμῶν θλίβοντάς τε καὶ ὠθοῦντας ἐπὶ τὸ ἄνω, διπλᾶ πάντα ἀναγκάζειν ὁρᾶν. ρκγ

Διὰ τί οἱ ἐκ φύσεως στραβοὶ, διπλᾶ οὐχ ὁρῶσι; διότι τὴν παρατροπὴν τῶν ὀφθαλμῶν οὐκ ἔχουσιν ἐπὶ τὸ ἄνω καὶ κάτω, ἀλλ' ἐπὶ τὸ δεξιὸν μέρος καὶ τὸ ἀριστερόν· καὶ πάλιν οἱ ὀφθαλμοὶ κεκτη- ρκδ

μένοι τὴν αὐτὴν θέσιν, φημὶ δὴ τὴν ἐπ' εὐθείας, ἔχουσι τὰς δύο ἀκτῖνας ἑαυτῶν εἰς ἓν σῶμα συμπλεύσας· καὶ οὕτω μίαν χροιὰν καὶ ποιότητα τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀναφέρουσι πρὸς ἀντίληψιν αὐτῆς.

ρκε Διὰ τί τὰ ἡβάσκοντα παιδία τραγᾷ περὶ ιδ' ἔτος; ὅτι πότε ἡ διοικοῦσα τὰ ἀνθρώπινα σώματα φύσις, πολλὴν καὶ ἀθρόαν μεταβολὴν ἐργάζεται τῆς ἡλικίας. πίστις δὲ τῶν λεγομένων, ἡ ἐνέργεια. θεωρεῖν γὰρ πάρεστι τῶν μὲν θηλειῶν, τοὺς μαστοὺς αὐξανομένους, διὰ τὴν τοῦ γάλακτος συναγωγήν· ἔτι γε μὴν καὶ τοὺς περὶ τὸ ἰσχίον τόπους, διὰ τὴν τοῦ βρέφους περιμονήν. τῶν δὲ ἀνδρῶν, θώρακα καὶ ὤμους, διὰ τὴν τῶν ἐπιτιθεμένων βαρέων σωμάτων κομιδήν· διδύμους δὲ, διὰ τὴν τοῦ σπέρματος ἀπότεξίν τε καὶ μονήν· τὸ δὲ αἰδοῖον, διὰ τὴν τοῦ σπέρματος εὐχερῆ πρόοδον. εὐρύνεται δὲ αὐτοῖς καὶ τὸ πᾶν σῶμα· ὡς δηλοῦσι καὶ νόσων μεταβολαὶ καὶ λύσεις γενόμεναι περὶ ιδ' ἔτος· καὶ ἡ τῆς φωνῆς δὲ τραχύτης, ὃ προσαγορεύεται βραγχᾶν τραγᾶν, ἐκ μεταφορᾶς τῶν τράγων οὕτως κραζόντων. ἐν γὰρ τῷ εὐρύνεσθαι καὶ τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν ἐξ ἀρχῆς, συμβαίνει, τὰ μὲν αὐτῆς μᾶλλον, τὰ δὲ ἧττον εὐρύνεσθαι, καὶ ὥσπερ ἀνώμαλον αὐτῆς τὸ σῶμα κατὰ τὴν ἔνδον ἐπιφάνειαν ὑπάρχειν ἄχρι καὶ τοῦ λάρυγγος. τὸ οὖν πνεῦμα διὰ τῶν μερῶν τούτων ἐξιὸν, καὶ ὥσπερ προσκόπτον διὰ τὸ ἀνώμαλον τῆς ὁδοῦ, καὶ τὴν φωνὴν ἀνώμαλον ἐργάζεται, καὶ τραχεῖαν καὶ βραγχώδη. τοῦτο πάσχουσι καὶ οἱ ῥευματισθέντες ἐπὶ τῶν καταῤῥῶν, τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν. ἀπὸ γὰρ τῆς ῥευσάσης ὑγρότητος ὁ ἔνδον λεῖος ὑμὴν ἀνωμάλως πληρούμενος, ἀνώμαλον καὶ τὴν ἔξοδον τοῦ πνεύματος ἐργάζεται. τοιαύτην ἴσθι καὶ τὴν τῶν τράγων τραχεῖαν ἀρτηρίαν καὶ τὸν λάρυγγα, δι' ὑγρότητα πλείστην· καὶ τοὺς ἔλαιον πλεῖον πίνοντας. τοὺς μέν τοι διὰ συνεχεῖς καὶ συντόνους κραυγὰς διὰ ξηρότητα τῆς τραχείας ἀρτηρίας, ἀνώμαλον καὶ τὴν φωνὴν ἔχειν νόμιζε. γεράνων μέν τοι καὶ τῶν τραχυφώνων ὀρνέων αἱ ἀρτηρίαι, γεγόνα-

σιν ἐκ φύσεως δι' ὅλου βραχεῖαι. μετὰ δὲ τὸ τῆς ἥβης ἔτος παίδων
τὸ βραχὺ παύεται λοιπὸν, τῆς βραχείας ἀρτηρίας διαπλωτὸς εὐ-
ρυνθείσης τελέως, καὶ τὴν κατὰ φύσιν ἀπολαβούσης ὁμαλότητα.
Διὰ τί τὸ ἔλαιον πινόμενον, ἔμετον προσκαλεῖται, καὶ μάλιστα ρκϛ
ξανθῆς χολῆς; διότι κοῦφον ὂν καὶ ἀνωφερὲς, προσκαλεῖται τὰς τρο-
φὰς ἐπὶ τὸν στόμαχον, μετεωρίζον αὐτάς· καὶ οὗτος βαρυνόμενος, ἐπε-
γείρει τὴν ἀποκριτικὴν δύναμιν πρὸς ἔμετον, μάλιστα δὲ τὴν ξανθὴν
χολὴν, ὡς κούφην καὶ λεπτομερῆ τυγχάνουσαν, [καὶ ῥᾷον ἐπὶ τὸ ἄνω
νεύουσαν.] ὅτι δὲ τὸ ἔλαιον ἀνωφερές ἐστι, σαφὲς τῇ ἐνεργείᾳ. μιγνύ-
μενον γὰρ ὑγρῷ τινὶ, τρέχει πρὸς τὴν ἄνω χώραν. Διὰ τί τὸ ἔλαιον ρκζ
μόνον τοῖς ὑγροῖς οὐκ ἀναμίγνυται; διότι γλίσχρον ὂν καὶ ἡνωμένον
πρὸς ἑαυτὸ, οὐ δύναται κατατέμνεσθαι εἰς ἄτομα μόρια, καὶ συμμί-
γνυσθαι τοῖς λοιποῖς ὑγροῖς. ὅθεν οὐδὲ κατὰ γῆς χεόμενον, θᾶττον διεισ-
δύει ταύτην. Διὰ τί ἔλαιον μὲν καὶ ὕδωρ, ὑπὸ κρύους πήγνυται ρκη
οὐκέτι δὲ οἶνος, ἢ ὄξος, ἢ γάρος; ὅτι τὸ μὲν ἔλαιον, ἄποιον ὂν, καὶ μᾶλ-
λον εὔκρατον, ταχέως ψύχεται, καὶ οὕτω σφοδρῶς, ὡς καὶ πήγνυσθαι τῇ
ἄκρᾳ ψύξει. τὸ δὲ ὕδωρ, αὐτόθεν ψυχρὸν ὂν, ῥᾷον ἑαυτοῦ ψυχρότερον
γινόμενον, πήγνυται. ὁ μέντοι γάρος, ὡς λεπτομερὴς καὶ θερμὸς, οὐ
ταχέως ψύχεται. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ὁ οἶνος. τὸ δὲ ὄξος, ὡς λεπτομερέ-
στατον, οὐχ ὑπομένει πῆξιν. Διὰ τί τὰ ἐναντία κατὰ ποιότητα τὸ ρκθ
αὐτὸ δρῶσι; καὶ γὰρ τὸ ψυχρὸν, πήγνυσι τὸ ὑγρόν· καὶ τὸ θερμὸν, ὁμοίως.
οὕτω γὰρ καὶ χιὼν, καὶ ζωμὸς, πήγνυται ὑπὸ ψυχρότητος· κατα-
πλάσματα δὲ, καὶ λίθοι ἐν κύστει, παρὰ θερμότητος. φημὶ ὅτι
κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην ἐνέργειαν. τὸ μὲν γὰρ θερμὸν, τῷ ἐκβόσκεσθαι
καὶ δαπανᾶν τὴν πολλὴν ὑγρότητα· τὸ δὲ ψυχρὸν, τῇ πυκνότητι πι-
λοῦν, ἐκθλίβει τὴν αὐχμώδη ὑγρότητα· καθάπερ καὶ σπόγγος
ὑπὸ χειρῶν θλιβόμενος, τὸ ἐν τοῖς πόροις ὕδωρ ἀποβάλλει. Διὰ ρλ
τί πολλάκις ῥῖγος ἐπαύσατο, φοβεροῦ τινὸς ἢ κτύπου γενομένου κατὰ τὸν

ἐπισημασίαν τῷ πάσχοντι, ἢ ὕδατος ἀθρόως ῥιφέντος; διότι πολ-
λάκις τῷ χρόνῳ, τῶν χυμῶν πεφθέντων καὶ λεπτυνθέντων, ἡ φυ-
σικὴ θερμότης πᾶσα σφοδρῶς καὶ ἀθρόως ἀπὸ τοῦ δέρματος ἐπὶ
τὸ βάθος φεύγουσα, τὸν νοσώδη χυμὸν ἐξαναλίσκει καὶ διαφορεῖ. τοῦ-
το δὲ ποιεῖ καὶ ἡ θηριακὴ καὶ τὰ πλεῖστα τῶν θερμῶν καὶ ξηρῶν εἰδῶν,
ρλα εὐκαίρως καὶ μετὰ πέψιν λαμβανόμενα. Διὰ τί οἱ στρεφόμενοι
πολλὰ παρὰ τὴν συνήθειαν, καταπίπτουσιν; ὅτι ἀναγκάζουσι τὸ
ψυχικὸν ἐν ἐγκεφάλῳ πνεῦμα, περιάγεσθαι καὶ εἰλεῖσθαι σὺν τοῖς
ὑγροῖς. καὶ τοῦτο λοιπὸν ἀνεπιτήδειον γινόμενον πρὸς ὑποδοχὴν
ψυχικῆς δυνάμεως, αἰσθητικῆς καὶ κινητικῆς, οὐκ ἐᾷ φέρεσθαι τοῖς
πε μυσὶ καὶ τοῖς νεύροις ἐνέργειαν. καὶ λοιπὸν οὕτως τὸ βάρος τοῦ σώ-
ματος μὴ ὀχούμενον καὶ ἀναβασταζόμενον ὑπὸ ψυχῆς, κατὰ γῆς φέ-
ρεται, πρὸς ἣν καὶ τὴν νεῦσιν ἔχει. διὰ τοῦτο δὲ καὶ σκότος ὁρῶσι, τῷ
τεθολῶσθαι τὸ ὀπτικὸν αὐτοῖς πνεῦμα, καὶ ἀνομοίως ταῖς λοιπαῖς
αἰσθήσεσιν ἐνεργεῖν. ἐπὶ δὲ τῶν κατ' ὀλίγον ἐθιζομένων πλείονα
στρέφεσθαι, τοῦτο ἀσινῶς γίνεται, τῷ τὴν συνήθειαν μὴ ξενίζειν τὴν ψυ-
» χὴν μετὰ τῆς φύσεως, ἀλλ' ὥσπερ οἰκειοῦσθαι. τῷ χρόνῳ γὰρ τὸ κατὰ
» βραχὺ καὶ συνεχῶς γινόμενον, [λανθάνον τὴν αἴσθησιν, καὶ πολὺ
» γινόμενον,] οὐκ οἶδεν οὐκέτι ξενίζειν, οὐδ' ὁποιοῦν τῶν ἀντιλήψεων
ρλβ » μεταλαμβανόντων. Διὰ τί τὰ ὑέλινα κάτοπτρα λάμπουσιν
ἄγαν; ὅτι ἔνδοθεν αὐτὰ χρίουσι κασσιτέρῳ. πέφυκε δ' αὐτοῦ ἡ φύσις
διαυγής· καὶ τῇ ὑέλῳ ἀναμιγνυμένη, λαμπρᾷ οὔσῃ, πλέον διαυ-
γάζεται· καὶ τὰς ἰδίας ἀκτῖνας διὰ τῶν πόρων τῆς ὑέλου διαπέμ-
πουσα, διπλασιάζει τὸ ἐπιπολῆς καὶ ἐκτὸς τοῦ σώματος τῆς ὑέλου·
καὶ οὕτως γίνεται σφόδρα λάμπουσα. [τῶν δὲ ποιοτήτων αἱ μὲν, οὐδ' ὅ-
λως εἰς βάθος διαπέμπουσιν ἑαυτῶν τὴν ποιότητα, ὡς λευκό-
της, καὶ μέλαν, καὶ πυρρὸν, καὶ τὰ ὅμοια· αἱ δὲ, εἰς βάθος διαπέμπουσι
τὴν ἑαυτῶν ποιότητα κατ' ἀλλοίωσιν, ὡς ψυχρότης, ὑγρότης, θερ-

μότης,

μότης, ξηρότης· ὅθεν καὶ παρὰ φιλοσόφοις καὶ ἰατροῖς δραστικαὶ λέγονται ποιότητες, πρὸς ἀντιδιαστολὴν καὶ σύγκρισιν τῶν προειρημένων.]

ρλγ Διὰ τί ἐπὶ τῶν κατόπτρων καὶ τῶν διαφανῶν ὑδάτων, ἑαυτοὺς ὁρῶμεν; ὅτι ἡ ποιότης τῆς ὄψεως ἀπιοῦσα πρὸς τὰ λαμπρὰ σώματα, πάλιν κατ' ἀνάκλασιν ἔρχεται διὰ τῶν ἀκτίνων τῶν ὀφθαλμῶν πρὸς τὴν ἑαυτῆς θέαν. ὅτι δὲ ποιότητες ἀπίασι τοῦ προσώπου, καὶ οὐδὲν ἄτοπον, δηλοῦσι καὶ οἱ περὶ τὰ δένδρα διαμένοντες, ὠχρὰν τὴν ὄψιν ἔχοντες, τῷ τὴν ὠχρὰν ποιότητα τῶν χλωρῶν φύλλων ἀπιέναι πρὸς τὸ πρόσωπον. ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τὸ ῥέον ὕδωρ ἀπιοῦσα, χλωρὸν αὐτὸ δείκνυσι.

ρλδ Διὰ τί τὰ καθαρὰ τῶν ἄντρων, καὶ οἱ ὑψηλότατοι τόποι καὶ κρημνοί, ποιοῦσι καὶ ἀντιπέμπουσι ταῖς φωναῖς ἦχον; διότι καὶ τὰ χωρία ταῦτα κατ' ἀντανάκλασιν τὴν πληγὴν ἀναπέμποντα, τὸν ἦχον ποιοῦσι. ἡ γὰρ φωνὴ πλήττει τὸν ἀέρα· ὁ δὲ ἀήρ, τὸν τόπον· καὶ ὅσον μᾶλλον πληττόμενος πλήττει, τοσοῦτον καὶ τὸν ἦχον σφοδρότερον συμβαίνει γίνεσθαι. τὰ δὲ ὑγρὰ τῶν χωρίων, ὥσπερ μαλακώτερα τυγχάνοντα, τῇ πληγῇ εἴκοντα, καὶ ἐκλύοντα αὐτήν, τὸν ἦχον οὐκ ἀποτελεῖ. πρὸς δὲ τὸ ποιὸν καὶ τὸ ποσὸν τῆς φωνῆς καὶ τῆς πληγῆς, καὶ τὸ ποιὸν καὶ τὸ ποσὸν τοῦ ἤχου ἐναποτελεῖται. κακῶς δέ τινες ὡς δαίμονα τὴν ἠχὼ μυθεύουσιν εἶναι. ἄλλοι δέ φασι τὸν Πᾶνα πεφιληκέναι ταύτην· ὅπερ ψεῦδος. ἀνὴρ γάρ τις γέγονε σοφός, ὅστις πρῶτος ἐπόθησε καὶ ἐπεζήτησε μαθεῖν τὴν αἰτίαν τῆς ἠχοῦς. καὶ ὥσπερ οἱ φιλοῦντες καὶ μὴ τυγχάνοντες, δυσφοροῦσιν, οὕτω καὶ αὐτὸς περὶ τῆς λύσεως ἐδυσχέραινε καθάπερ καὶ ὁ πρῶτος ἀνθρώπων Ἐνδυμίων τὸν δρόμον τῆς σελήνης, ἀγρυπνῶν τὰς νύκτας, καὶ προσέχων αὐτῆς τῷ δρόμῳ, καὶ ζητῶν τὰς κινήσεις, τὰς ἡμέρας ἐκάθευδε. μυθεύουσιν οὖν τὴν σελήνην ποθῆσαι τοῦτον, καὶ ἐλθεῖν πρὸς αὐτὸν καθεύδοντα, καὶ ὥσπερ ἐπιδεδωκέναι ἑαυτῆς τὴν λύσιν τῆς αἰτίας τῷ φιλοσόφῳ. φασὶ δὲ αὐτὸν

καὶ ποιμένα, διότι περὶ τοὺς ἐρήμους καὶ καθαροὺς τόπους καὶ ὑψηλοὺς, ἑώρα ταύτης τὴν κίνησιν. πυκνίδα δὲ ἔχοντα, διότι περὶ τοὺς ὑψηλοὺς τόπους μᾶλλον τὰ πνεύματα· ἢ ὅτι τὴν ἁρμονίαν ἐζήτει τῶν σχημάτων. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Προμηθεὺς σοφός τις ὢν, καὶ ζητῶν τὴν αἰτίαν τοῦ ἀστρῴου ἀετοῦ, καὶ τὴν φύσιν καὶ τὴν θέσιν, [καὶ] τῇ ἐπιθυμίᾳ τοῦ μαθεῖν κατεσθιόμενος, ἐπαύσατο, τοῦ Ἡρακλέους αὐτῷ τὰ ἐπαπορούμενα λύσαντος τῇ οἰκείᾳ σοφίᾳ.

ρλε Διὰ τί τὸ ὕδωρ τὸ ἱστάμενον, ἐπιπολῆς ὂν, καὶ μὴ εἰς βάθος τῆς γῆς, λίθου ῥιπτομένου κατ' αὐτοῦ, πολλοὺς κύκλους ποιεῖ; [φημὶ] ὅτι τῇ τάσει τῆς βολῆς ἀποδιώκει πανταχόθεν ἑαυτοῦ τοῦ σώματος ὁ λίθος τὸ ὕδωρ πόρρωθεν· καὶ οὕτως γίνεται κύκλος, τῷ ἰσοδύναμον καὶ ἰσότιμον εἶναι τὴν τάσιν τῆς βολῆς. διὰ δὲ τὴν ἀμετέρον τάσιν, καὶ μείζων ὁ κύκλος. καταβαίνων δὲ ἄχρι τῆς γῆς ὁ λίθος, καὶ διασπῶν τῷ σώματι τὸ ὕδωρ, κατὰ τὸ ἑξῆς, εἰκότως πολλοὺς ἐργάζεται κύκλους. πρῶτον γὰρ τὸ ἐπιπολῆς τοῦ ὕδατος κινῶν, διΐστησιν· ἔπειτα κατὰ τὸ συνεχὲς καθιὼν ἐπὶ τὸ βάθος, καὶ διαχωρίζων πάλιν τὸ ὕδωρ, ἕτερον ποιεῖ κύκλον. καὶ τοῦτο κατὰ διαδοχὴν γίνεται, μέχρις ἂν ὁ λίθος στῇ καὶ ἠρεμήσῃ. τῷ δὲ ἐκλύεσθαι τὴν τάσιν τοῦ λίθου καθιόντος κατ' ὀλίγον, ἐπιδύασκες, τὸν μεταγενέστερον κύκλον τοῦ περὶ αὐτοῦ μικρότερον γίνεσθαι, διὰ τὸ καὶ ὑπὸ τοῦ λίθου μὴ ὁμοίως διΐστασθαι κατὰ τὴν πληγὴν τὸ ὕδωρ.

ρλϛ Διὰ τί τὸν γέλωτα πολλοὶ νομίζουσιν ἐκ τοῦ σπληνὸς γίνεσθαι, φάσκοντες ἐπὶ τῶν σκιρρουμένων σπληνῶν, μὴ ὁμοίως τοὺς πάσχοντας γελᾶν, ὡς ἐπὶ τῶν ἐρρωμένων, ἀλλὰ μᾶλλον κατηφεῖς εἶναι; [φημὶ] ὅτι κατὰ τὸ συμβεβηκὸς ὁ σπλὴν καὶ οὐ κυρίως ἐστὶν αἴτιος τοῦ γέλωτος. ἐὰν μὲν γὰρ ᾖ ἐρρωμένος, ἕλκει ἐκ τοῦ ἥπατος πάντα τὸν τρυγώδη καὶ μελαγχολικὸν χυμόν· καὶ οὕτω καθαρὸν μένον τὸ αἷμα ἐν ὅλῳ τε τῷ σώματι, καὶ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ, ἥδει φύσιν καὶ ψυχὴν, καὶ ὥσπερ οἶνος εὐφραίνει ταύτας, καὶ εἰς εὐθυμίαν

ἄγει. ἀπὸ δὲ ταύτης, ὁ γέλως κινεῖται. Διὰ τί αἱ ἡμίονοι οὐ τί- ρλζ
κτουσιν; ὅτι ἐκ διαφόρων εἰδῶν ζώων συνεστήκασι. καὶ ἡ τῶν δια-
φερόντων κατὰ κρᾶσιν καὶ φύσιν σπερμάτων μίξις, ἕτερόν τι γεννᾷ
παρὰ τὸ πρότερον, καὶ τὴν τῶν γεννησάντων ἀφανίζει φύσιν· καθά-
περ καὶ λευκοῦ καὶ μέλανος μίξις ἀφανίζουσα τῶν ἄκρων τὸ χρῶμα,
τίκτει χροιὰν ἑτέραν τὴν τοῦ φαιοῦ, μηδὲν τῶν ἄκρων ὑπάρχουσαν. ἡ
γεννητικὴ τοίνυν κρᾶσις, ἠφάνισται, καὶ τῶν εἰδῶν ἡ ἐπιτηδειότης.

Διὰ τί οἱ ἐκ γενετῆς κωφοὶ, καὶ ἄλαλοι; διότι ἅπερ οὐκ ἤκουσαν, ρλη
οὐ δύνανται λέγειν καὶ ἐκφράζειν. τῶν δὲ ἰατρῶν τινές φασιν, ὅτι μία
συζυγία νεύρων ἐστὶν, ἐρχομένη πρός τε γλῶτταν καὶ ὦτα, καὶ ἀνάγ-
κη συμπάσχειν ἅμα. οἱ μέντοι ἐκ πάθους κωφοὶ, οὐ πάντως ἄλα-
λοι. τὸ γὰρ νεῦρον μόνον πέπονθε τὸ ἀκουστικόν. ὁμοίως καὶ οἱ ἐκ πά-
θους ἄλαλοι, οὐκέτι [καὶ] κωφοί· τοπικὴ γάρ ἐστιν ἡ τῶν νεύρων τῆς
γλώττης πῆσις. Διὰ τί πολλοὶ νηστεύσαντες μετὰ τὴν τροφὴν ρλθ
ῥιγοῦσιν; ὅτι τῇ βραδυτῆτι τῆς τροφῆς ἐκχολούμενοι, δριμὺν χυ-
μὸν συνάγουσι. μετὰ τὴν τροφὴν οὖν ῥωννυμένων τῶν μορίων, καὶ τῆς χολῆς ἀ-
ποδιωκομένης παρ' αὐτῶν εἰς τὸ δέρμα, συμβαίνει τὸ ῥῖγος γίνεσθαι, τῆς
χολῆς δακνούσης τὰ μόρια, καὶ ἐπειγιστώσης αὐτὰ πρὸς ἀποδίωξιν.

Διὰ τί ὕες ἄνω βλέπουσαι σιγῶσι, βασταζόμεναι; διότι παρὰ τὰ ρμ
ἄλλα τῶν ἀλόγων ζώων, ἀεὶ πρὸς τὴν γῆν νεύουσι, τῇ δυσωδίᾳ τερπό-
μεναι, καὶ ταύτην ἐπιζητοῦσιν. ἐν οὖν τῇ ἀηθείᾳ μεταβολῇ τῆς ὄψεως
ξενιζόμεναι [καὶ καταπληττόμεναι] ὑπὸ τοῦ πολλοῦ φωτὸς, σιγὴν
ὑπομένουσι. τινὲς δέ φασι τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν, στενόπορον οὖσαν,
συμπίπτειν τῷ ἀναρρόπῳ σχήματι. Διὰ τί ὕες τῇ κόπρῳ τέρ- ρμα
πονται; κατὰ μὲν τοὺς ἰατροὺς, ὅτι φυσικῶς ἥδονται ταύτῃ, ἧπαρ μέγιστον
ἔχοντες· ἐν ᾧ [δὴ] καὶ ἡ ἐπιθυμία. κατὰ δὲ Ἀριστοτέλη, ὅτι παχύρυγ-
χοι ὄντες, ἔχουσι διαφορουμένην τὴν ὄσφρησιν, καὶ μὴ ἀντιλαμβα-
νομένην τῆς δυσωδίας. Διὰ τί τῶν ἑλκῶν ὑγιαζομένων, καὶ ρμβ

παυομένης τῆς φλεγμονῆς, κνησμοὶ γίνονται; διότι λοιπὸν ὑγιασθὲν τὸ
μόριον καὶ ῥωσθὲν, ἀποδιώκει τὸ λείψανον τοῦ παρὰ φύσιν χυμοῦ τοῦ
ποιήσαντος τὸ ἕλκος· καὶ τοῦτο ἐξιὼν διὰ τοῦ δέρματος καὶ διαφο-
ρμγ ρούμενος, τὸν κνησμὸν ποιεῖ. Διὰ τί αἱ μονοπάθειαι τῶν ὀφθαλ-
μῶν ὀξύτεραι γίνονται, καὶ πολυχρονιώτεραι; φημὶ κατὰ διπλῆν αἰ-
τίαν· ὅτι τε τὸ ῥεῦμα πρὸς ἕνα μόνον σεσώρευται τῶν ὀφθαλμῶν·
τὸ γὰρ μεριζόμενον, μᾶλλον ἀεὶ ἀσθενέστερον ἑαυτοῦ γίνεται, καὶ ἧττον
δραστικώτερον· καὶ ὅσῳ μᾶλλον καταμερίζεται, τοσούτῳ πλέον [ἐ-
στὶν] ἀδρανέστερον. ἢ ὅτι κινούμενος ὁ ὑγιὴς ὀφθαλμὸς, ἐν ταῖς ἐνερ-
γείαις ἑαυτοῦ, συνεχῶς ἀναγκάζει καὶ τὸν νοσοῦντα συγκινεῖσθαι πολ-
λάκις. ἐμάθομεν δὲ μέγιστον ἴαμα παντὸς πάσχοντος μέρους τὴν ἀ-
ρμδ κινησίαν ὑπάρχειν. Διὰ τί ἄνθρωπος μᾶλλον καὶ συνεχῶς
καὶ σφοδρότερον ὑπὲρ πάντα τὰ ἄλογα ζῶα πταρνύται; διότι
πλείονι καὶ ποικιλωτέρᾳ, καὶ πλέον τοῦ κόρου κέχρηται τροφῇ καὶ
πόματι· καὶ διὰ τοῦτο μὴ πέττων αὐτὴν κατὰ λόγον, πολὺ συνάγει
πνεῦμα διὰ τὴν πολλὴν ὑγρότητα. τοῦτο τοίνυν ὡς λεπτομερὲς
ἀνιὸν πρὸς τὸν ἐγκέφαλον, ἀναγκάζει αὐτὸν συνεχῶς ἐπιχειρεῖσθαι
πρὸς ἀπόκρισιν, καὶ ποιεῖν τὸν πταρμόν. ψόφος οὖν γίνεται, τοῦ διὰ στε-
νῶν πόρων τῆς ῥινὸς τὸ πνεῦμα διαβαίνειν ἀθρόως· ὡς καὶ ἀποπορ-
δὴ δι' ἕδρας, καὶ ἐρυγὴ διὰ στομάχου, καὶ φωνὴ διὰ λάρυγγος, καὶ
ρμε ἦχος δι' ὤτων, καὶ βορβορυγμὸς δι' ἐντέρων ὁμοίως. Διὰ τί τῶν
τεθνηκότων αἱ τρίχες αὔξονται καὶ οἱ ὄνυχες ἐπὶ χρόνον τινά; διότι
τῆς σαρκὸς ἀπομαραινομένης, τὰ κρυπτόμενα μέρη περὶ τὰς ῥίζας αὐ-
τῶν, νῦν φαίνονται, καὶ ἀπαντῶσι, καὶ φαντασίαν παρέχουσιν ὡς αὐξη-
θέντα. τινὲς δέ φασιν, ὅτι κατ' ἀλήθειαν αὔξονται· διότι ταῦτα περιτ-
τωματικὴν ἔχουσι τὴν φύσιν. τὰ δὲ νεκρὰ σώματα κατὰ τὰς ἀρχὰς,
εἰς περιττώματα πλεῖστα διὰ τὴν προσγινομένην σῆψιν ἀναλύονται.
ταῦτα δὲ, διά τε τῶν πόρων καὶ τῶν ἄκρων τοῦ σώματος μετὰ τοῦ

πνεύ-

πνεύματος ἐξιόντα, τὴν τῶν εἰρημένων αὔξει γένεσιν. Διὰ τί ρμς
ἐπὶ τῶν δακτύλων τῶν χειρῶν μᾶλλον ἤπερ ἐπὶ τῶν ποδῶν, αἱ λε-
γόμεναι λεῦκαι γίνονται, καὶ παισὶ μᾶλλον ἢ τελείοις; ὅτι τὴν γένεσιν
ἐκ φλεγματικῶν μᾶλλον περιττωμάτων ἔχουσι· τὸ δὲ φλέγμα
μᾶλλον, ὡς ἀδηφάγοις, τοῖς παισὶ πλεονάζει, καὶ ὡς ὑγροτέροις.
οἱ δὲ ὄνυχες τῶν ποδῶν μᾶλλον ἐν τῇ κινήσει καὶ τῷ περιπάτῳ, πλέον
γυμναζόμενοι, διαφοροῦσι τὰ περιττώματα. Διὰ τί ἐν τοῖς ρμζ
ποσὶν αἱ τρίχες οὐ ταχέως πολιοῦνται; διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν· οἱ
γὰρ πόδες ἐν τῷ συνεχεῖ καὶ συντόνῳ περιπάτῳ, τὸ κάτιον εἰς αὐ-
τοὺς περίττωμα φλεγματῶδες διαφοροῦσιν· ὅπερ ἦν αἴτιον τῶν
πολιῶν. ἡ δὲ ἥβη καὶ αὐτὴ βραδέως πολιοῦται, διότι θερμοτέρα πέ-
φυκε, καὶ ἐν τῇ συνουσίᾳ διαφορεῖ τὸ φλέγμα. Διὰ τί τοῖς ρμη
ἀνθρώποις ἡ φωνὴ καὶ ὁ λόγος βραδέως τελειοῦται, τοῖς δὲ ἀλόγοις
εὐθέως, ἢ μετὰ βραχὺν χρόνον; διότι ποικιλωτέρα καὶ τεχνικωτέ-
ρα, καὶ διδαχῆς μᾶλλον δεομένη· ἡ δὲ τῶν ἀλόγων, ἁπλουστέρα, καὶ
φυσικωτέρα μᾶλλον ἢ ψυχικωτέρα. Διὰ τί τὰ πλεῖστα τῶν ρμθ
ζώων τὰς οὐρὰς κινεῖ, γνωρίζοντα τοὺς συνήθεις; καὶ τὰς πλευρὰς
δὲ λέων τύπτει θυμούμενος· ὁμοίως δὲ καὶ ταῦρος. διότι τὸν νωτιαῖον
μυελὸν ἔχουσιν ἄχρις αὐτῆς καθιόντα, καὶ περιέχοντα ψυχικὴν δύ-
ναμιν καὶ κινητικήν. ἡ ψυχὴ τοίνυν ἐπιγινώσκουσα τὸ σύνηθες, ὥσ-
περ διὰ χειρός τινος, καθάπερ ἐπ' ἀνθρώπων, τὴν οὐρὰν ἀναγκά-
ζει κινεῖσθαι, προδηλοῦσα τὴν ἑαυτῆς δύναμιν ἔνδον κεκρυμμέ-
νην, καὶ γινώσκουσα τὸ ὀφειλόμενον. ἐν δὲ τῷ θυμῷ τῶν λεόντων
καὶ τῶν ταύρων συμπάσχουσα ἡ ψυχὴ τῇ φύσει, πάλιν ἀναγκάζει κι-
νεῖσθαι ταύτην σφοδρῶς· καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων ὁρῶμεν
πολλάκις ἐν ὀργῇ τὰς χεῖρας πληττόντων, ἢ μόριον ἕτερον. ἡ γὰρ
ψυχὴ τὸ βλάπτον ἀμύνασθαι μὴ δυναμένη τὸ παραχρῆμα, ἑτέρῳ
τρόπῳ σοφίζεται τὴν παραμυθίαν, κτύπῳ καὶ πληγῇ τὸ πάθος θερα-

ρν παύουσα. Διὰ τί αἱ κεκαυμέναι κριθαὶ [καὶ] ξηραὶ ἐπιπασσόμεναι τοῖς ἕλκεσι τῶν ἵππων, οὐκέτι λευκὰς τρίχας ἐπὶ τῆς οὐλῆς φέρουσιν, ἀλλ' ὁμοχρόους ταῖς λοιπαῖς θριξίν, οἷαι περ πεφύκασι; διότι ῥυπτικῆς οὖσαι δυνάμεως, ἀποσμήχουσι καὶ διαφοροῦσι τὸ ὑποκείμενον φλεγματῶδες περίττωμα, καὶ τὴν μοχθηρὰν ὑγρασίαν τὴν συναχθεῖσαν διὰ τὴν τοῦ ἕλκους ἀπεψίαν καὶ τοῦ μορίου τὴν ἀσθένειαν.

ρνα Διὰ τί τοῖς μὲν ἀνθρώποις, ἐπὶ τῶν οὐλῶν τοῦ δέρματος τρίχες οὐ φύονται· τοῖς δὲ ἵπποις, φύονται; διότι τὸ δέρμα τοῖς μὲν ἀνδράσι, πυκνότερον· καθὼς δηλοῦσιν αἱ τρίχες, μαλακαὶ καὶ λεπταὶ τυγχάνουσαι· καὶ ἡ οὐλὴ τοῦ δέρματος πυκνοτέρα πεφυκυῖα, τοὺς πόρους ἀποτυφλοῖ· τοῖς δὲ ἵπποις, ὡς πρὸς σύγκρισιν, ἀραιόπορον· ὡς δηλοῦσιν αἱ τρίχες, παχεῖαι φαινόμεναι. καὶ διὰ τοῦτο μὴ δύναται ἡ οὐλὴ ὅλους τοὺς πόρους τοῦ δέρματος ἀποκλείειν. τὰ οὖν ὑποκείμενα καὶ συναγόμενα περιττώματα, διὰ τῶν ὑπολειφθέντων λεπτῶν πόρων ἐξιόντα, ποιεῖ τὰς τρίχας, πηγνύμενα.

ρνβ Διὰ τί ἐπὶ τῶν ὑπὸ διψάδος δηχθέντων, καὶ δίψος ἀκατάσχετον ἐχόντων, ἡ θηριακὴ θερμὴ καὶ ξηρὰ τυγχάνουσα πινομένη, παύει τὸ δίψος, καὶ οὐ μᾶλλον ἐπιτείνει; [φημὶ] ὅτι οὐ λόγῳ κράσεως παύει τὸ δίψος, ἀλλὰ μᾶλλον ἀντιπαθείᾳ τινὶ καὶ λόγῳ φυσικῷ· τὸ γὰρ γινόμενον, τοιοῦτόν ἐστιν· ἡ ἀντίδοτος ἐκ πλείστων βοτανῶν σύγκειται, ἐχουσῶν τινὰ συμπάθειαν πρὸς ἓν ἕκαστον μόριον. οἷον, τὸ δίκταμον ᾠκείωται καρδίᾳ, καὶ ταύτην ῥώννυσι καὶ διασώζει· ὁμοίως καὶ τὸ εὐπατόριον, τὸ ἧπαρ· τὸ δὲ σκολοπένδριον, τὸν σπλῆνα· τὸ δὲ πετροσέλινον, τὸ στόμα τῆς κοιλίας· ὁ δὲ ὕσσωπος, τὰ ὑπεζωκότα, καὶ τὸν πνεύμονα· τὸ δὲ ἑλένιον, τοὺς νεφρούς· τὸ δὲ πήγανον, τὸ κῶλον· γεντιανὴ δὲ, τὸν ἐγκέφαλον· τὸ δὲ σέσελον, κύστιν οὐροδόχον. ἕκαστον οὖν τῇ γλυκύτητι τοῦ μέλιτος δελεαζόμενον, ἕλκει τὸ οἰκεῖον ἑαυτῷ πρὸς ἀσφάλειαν. ἐν οἷς πᾶσιν εἰσὶ καὶ αἱ τῶν ἐχέων σάρκες ἀναμιγνύμεναι, καὶ φυσικὴν ἀντι-

πάθειαν

πάθειαν ἔχουσαι πρὸς ἕκαστον ἰοβόλον θηρίον, καὶ φθοροποιὸν δύναμιν. ἐν ἅπασιν οὖν τοῖς μορίοις κατακερματιζόμεναι, τὴν φθορὰν ἀπειλοῦν πάθος οὐκ ἐῶσιν ἐνεργεῖν, ἀντιμαχόμεναι, καθάπερ στρατιῶται γνήσιοι περὶ πόλεως ἰδίας ὁπλιζόμενοι.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΦΡΟΔΙΣΙΕΩΣ

ἰατρικῶν ἀπορημάτων καὶ φυσικῶν προβλημάτων τὸ β.

Τὸ Ἀσκληπιοῦ δῶρον, πασῶν τῶν κατὰ τὸν βίον χρειῶν ὑπερηκοντίσθη κατὰ τὴν ἀξίαν. πρὸς γὰρ ἔμψυχον σῶμα καὶ λόγου μετέχον, φέρει τὸν σκοπόν· οὗ ἡ τήρησις, καὶ ἡ εὔκρατος φυλακή, τὴν τῶν ἄλλων πασῶν τεχνῶν ἀρχὴν ὑπεστήσατο· τὰς αἰσθήσεις μὲν ὀξύνουσα, διαίτῃ δὲ τὰ μόρια ῥωννῦσα, τὰ ὄργανα τῶν εὑρέσεων. αὕτη τὰ μὲν καλῶς προμηθευθέντα, φυλάσσει χρηστῶς· τὰ δὲ ἐλλιπῶς κατασκευασθέντα, διορθοῦται· σώματος φροντίζει, ψυχῆς οὐκ ἀμελεῖ. φιλοσοφίας γὰρ φέρει τὰ γνωρίσματα· ἧς τὸ τέλος, οἰκείαν ἀρχὴν παρεπήξατο. τῆς φυσικῆς θεωρίας ἐκτὸς οὐκ ἔστι· τὴν γὰρ σύνθεσιν τῶν γεγονότων διεξαμένη, οἶδε τὸ μέτρον τῶν λειπόντων. τοῦτο ὡς ἀληθῶς θεῖον καὶ μακάριον εὕρημα, ἔχον ἐν λόγοις τὴν ἀκρίβειαν. διὰ τούτων καρπούσθω τὸν ἔπαινον, καὶ εἰς ἐπιστήμης ἀναγέσθω κανόνα. κἂν γὰρ τέχνην τις τολμήσειε καλεῖν, οὐ διὰ ταῦτα, ἀλλὰ διὰ τὴν παροῦσαν ὕλην. οὐκοῦν αὕτη μὲν καθ᾽ ἑαυτὴν εἰδόσι μαθεῖν [ὑπὸ ἀρχὴν ἐπιστήμη,] τὸν λόγον φέρουσα τοῦ πρὸς ἐπιστήμην βέβαιον· ἐλθοῦσα δὲ πρὸς σῶμα, καὶ ἐνδυσαμένη τὴν ὕλην, γίνεται τέχνη βίᾳ. ὥσπερ γὰρ ψυχὴ ὁμολογηθεῖσα μὲν τοῖς πολλοῖς τῶν φιλο-

σόφων ἀθάνατος, διὰ τὸ ἀσώματον καὶ αὐτοκίνητον· ἑτέροις δὲ διαπεφώνηται τοὔμπαλιν ὁ λόγος· φασὶ γὰρ φθαρτὴν αὐτήν, τὰ πάθη βαπτιζομένην τῆς ὕλης· οὐ πάντως δὲ ψυχή, ὡς δείξει τὸ προστιθέμενον· οὕτως ἐν σώματι ψυχὴ ὥσπερ ἐν ὕδατι καθαρωτάτῳ ἀκτὶς ἡλιακή. οὐκοῦν ἐὰν ᾖ διαυγὲς τὸ ὕδωρ, φέρει τὸ γνώριμον τοῦ σχήματος· ἐὰν δὲ θολωθῇ ἔκ τινος αἰτίας, μεταβάλλεται μὲν αὐτὸ τῇ οὐσίᾳ, κρύπτεται δὲ τὸ φανέν, μηδὲν βλαβὲν κατ' οἰκείαν ἐνέργειαν. οὕτω πάλιν πολλάκις ἥλιος ἔκρυψεν ἀκτῖνα φαεινήν, νέφους παρεμπεσόντος, μὴ βλαβείσης αὐτοῦ τῆς ἀκηράτου φύσεως. ὥσπερ οὖν ἐπὶ ψυχῆς ἔγνωμεν, οὕτω νοήσωμεν καὶ ἐπὶ τῆς ἰατρικῆς. αὐτὴ γὰρ καθ' ἑαυτὴν πρώτως ἔχει τὸ βέβαιον, πρώτως ἔχει τὸ ἑδραῖον καὶ ἄπταιστον, ἐπιστήμη τυγχάνουσα· κοινωνήσασα δὲ τῇ ὕλῃ, καθῃρέθη τοῦ ἀξιώματος, τέχνη γεγονυῖα, καὶ τὸ ἀσφαλὲς ἀπολέσασα. ἀλλ' οὐ δεῖ πρὸς τὸ δεύτερον ἀφορᾶν τοῦ συμβεβηκότος, ἀλλὰ πρὸς τὸ πρῶτον τῆς ὑπάρξεως. καὶ ὅσον μὲν πρὸς τὴν ἡμετέραν διάνοιαν διειλήφαμεν, ἀλλ' οὐ πρὸς τὴν χρείαν τῶν ζητουμένων, ὀλίγα τινὰ κεφάλαια ἐξ αὐτῶν καρπωσάμενοι, συντελοῦντα δὲ τοῖς αὐτὴν μετερχομένοις, καὶ μάλιστα τοῖς τὸν λόγον ἀσκοῦσι. φέρουσι δὲ τὴν ὠφέλειαν οὐ σμικρὰν καὶ πρὸς τὴν τῶν πραγμάτων εὕρεσιν.

a Διὰ τί οἱ φρενιτικοὶ, ἀραιὰν καὶ μεγάλην ἔχουσι τὴν ἀναπνοήν; ὅτι μὲν ψυχῆς ἐνέργεια διὰ μέσων νεύρων καὶ μυῶν, δῆλον. κινεῖται οὖν ὁ θώραξ διὰ τῶν προῤῥηθέντων. ἀραιὰ οὖν εἰκότως γίνεται ἡ ἀναπνοή, βλαβείσης δυνάμεως ψυχικῆς. ἐπιλανθάνεται γὰρ ἔργου οἰκείου, καὶ οὐκ ἐπιστατεῖ τοῖς προῤῥηθεῖσι. μεγάλη δὲ γίνεται, διὰ τὸν ῥιπισμὸν τῆς καρδίας. ἐξαναστᾶσα γὰρ ἡ ζωτικὴ δύναμις [τῆς καρδίας,] νύττει καὶ κινεῖ τὴν ψυχήν, ἀπειλοῦσα αὐτῇ τὴν ἀπώλειαν. οὐκοῦν ὅταν ἐνδεὲς ἀφῆκεν ἡ ψυχὴ διὰ τὴν νόσον,
β τοῦτο ἀναπληροῖ καρδία τῷ μεγέθει, διὰ τὴν ἰδίαν χρείαν. Διὰ τί οἱ

τί οἱ περιπνευμονικοὶ, καυματώδεις; ὅτι ὑγρότητος διαψίλειαν ἔχον τὸ μόριον, ἐκδέχεται ἐπίκτητον θερμότητα, ἐκ τοῦ ἀεικίνητον αὐτὸν ὑπάρχειν. γίνονται οὖν ἀτμοί· οὗτοι δὲ διὰ κουφότητα, καταλαμβάνουσι τὸ κρανίον· εἶτα πρὸς ἐγκέφαλον λαμβάνοντες τὴν στάσιν, δέχονται τὴν περιττὴν οὐσίαν πηγνύμενοι. ὃ συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν λουτρῶν καὶ λεβήτων σκεπομένων. ἀπολλύουσι δὲ τὴν θερμότητα καὶ γίνονται ψυχροὶ, συμμεταβληθέντες τῇ τοῦ μορίου φύσει· καὶ διπλασιασθὲν τὸ ψυχρὸν, ναρκοῖ τὸ ἡγεμονικὸν, καὶ γεννᾷ πάθη.

γ Διὰ τί οἱ ἐκ βάσεως τὴν κιονίδα ἀποτμηθέντες, φθισικοὶ γίνονται; ὅτι ὁ εἰσπνεόμενος ἀὴρ διὰ τοῦ στόματος ἐκπυροῦται καὶ μεταβάλλεται, καθαιρουμένης τῆς ἀμέτρου ψυχρότητος αὐτοῦ, διὰ τὸ σκέπασμα καὶ περιπύλαιον τυγχάνειν τὴν κιονίδα. ἀφαιρεθέντος οὖν τοῦ μορίου, φέρεται [ὁ] ἀὴρ κάτω, ἀμετάβλητος, καὶ ὁμιλεῖ τῷ πνεύμονι. ψύχει οὖν πήξας τὸ ἐν τοῖς ἀγγείοις αἷμα, καὶ δυσκίνητον ἀποτελεῖ τὸν πνεύμονα. βιαζομένου δὲ πρὸς κίνησιν, πάσχει ῥῆξιν τὰ ἀγγεῖα, καὶ δίδωσι γένεσιν τῇ διαθέσει. κυρίως οὖν γαργαρεὼν λέγεται, διὰ τὸ τοιόνδε ἦχον ἀποτελεῖν· ὡς καὶ τὸ φλοῖσβος καὶ βορβορυγμός. κιονὶς δὲ, πάθος καλεῖται, ὅταν ἀπὸ ῥεύματος εἰς μῆκος χαλασθῇ· καὶ σταφυλὴ δὲ, ὅταν φλεγμήνασα, σχῆμα ῥωγὸς ἀπολάβῃ. χώνην δέ τινες ὠνόμαζον, διὰ τὸ ἄνωθεν μὲν εἶναι εὐρὺ, κάτωθεν δὲ στενὸν, ὥσπερ χωνίον.

δ Διὰ τί τῶν περιπνευμονικῶν τὰ μῆλα ἐρυθρά ἐστιν; ὅτι αἱματικὸς χυμὸς ὀπτώμενος ἐν τῷ πνεύμονι, ἀτμὸν γεννᾷ ὅμοιον τῷ αἵματι. »ἀεὶ γὰρ ἐξομοιοῦται τῷ ποιοῦντι τὸ γινόμενον.« ἀναχθεὶς οὖν πρὸς μῆλα, διὰ τὴν κουφότητα ἐκεῖ ἐνίσταται· τῇ δὲ λεπτότητι τοῦ δέρματος, ὥσπερ δι' ὑέλου, ἐμφαίνει τὸ εὐανθὲς τοῦ χρώματος.

ε Διὰ τί τῷ χειμῶνι θερμοτέρων ἡμῶν ὑπαρχόντων τὸ βάθος, ὡς Ἱπποκράτης ἐν ἀφορισμοῖς δεδήλωκε, » φλέγμα λαμβάνει τὴν γένεσιν; ὅτι πλειόνων λαμβανομένων

τροφῶν, διὰ τὴν τοῦ στομάχου ἰσχὺν, οὐκ ἐπαρκεῖ πέψαι γαστήρ. τὸ
οὖν πλῆθει ὥσπερ σβεσθείσης τῆς ἐμφύτου θερμότητος, ψύξει καὶ τὸ
φλέγμα γεννᾷ· καὶ ἐλλιπῆ καὶ ἀμυδρὰν παρασχῆσαν τὴν ἐνέργειαν,
ς ἡμιτελὲς αἷμα ὤφθη τὸ φλέγμα. Διὰ τί ἐν Αἰγύπτῳ, θερ-
μοτάτῃ οὔσῃ, ψυχρὸς οἶνος γεννᾶται· ἐν δὲ Σκυθίᾳ, ψυχρᾷ οὔσῃ,
θερμός; πᾶς μὲν οἶνος θερμὸς, ἀλλὰ παρὰ τὸ ὑφειμένον τῆς κρά-
σεως καὶ τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον, εἰς ἐναντίον περιέστη τοὔνομα. εἰκότως
οὖν ψυχρότερός ἐστιν ὡς πρὸς σύγκρισιν τῶν ἄλλων. τῆς γὰρ ἀμέτρου
θερμότητος τοῦ θέρους ἀραιούσης τῆς γῆς τὴν οὐσίαν, ἐκβόσκεται τὸ
ἄμετρον αὐτῆς θερμὸν, καὶ ἄτονον ποιεῖ τὸν οἶνον· τῆς δὲ Σκυθίας ψυ-
χρᾶς οὔσης, καὶ ἀποκλειούσης ἐν βάθει τῆς γῆς τὸ θερμὸν, ἰσχυρὸν καὶ
θερμὸν ποιεῖ τὸν οἶνον. ὅπερ συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν Αἰθιόπων. οὗτοι γὰρ,
θερμοτάτης χώρας ὑπάρχοντες, δειλοί εἰσι, καὶ ἄνανδροι, καὶ μέ-
λανες· οἱ δὲ Σκύθαι, ψυχροτάτης χώρας ὄντες, λευκοί εἰσι καὶ
θυμικοί· ὅτι ἐπὶ μὲν Αἰθιόπων, ἐν ἐπιφανείᾳ ἤλθη τὸ θερμὸν, ὡς
ἐμφαίνει τὸ τοῦ δέρματος μέλαν· ἐπὶ δὲ τῶν Γάλλων, ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἵ-
δρυται τὸ θερμὸν, ἐν καρδίᾳ καὶ ἥπατι, καὶ ἐν βάθει φωλεύει, ὡς δη-
ζ λοῖ τὸ λευκὸν τοῦ χρώματος. Διὰ τί ἐν τῷ θέρει ψυχρὰ λά-
χανα καὶ ὀπῶραι· οἷαί εἰσι πέπονες καὶ σίκυες, καὶ σέρεις· ἐν δὲ τῷ χει-
μῶνι, θερμὰ, ὡς κράμβαι, ῥαφανίδες, γογγυλίδες, σταφυλῖνοι; ὅτι ἡ
τοῦ ἡλίου φορὰ περιοδεύουσα τὸν κύκλον τοῦ πόλου, ἐναλλάττει τὰς θέ-
σεις. ἐν μὲν γὰρ τῷ θέρει, τὴν ἄνω ζώνην κατείληφεν, ὡς τὸ μῆκος
τῆς ἡμέρας δηλοῖ· θάλπεται οὖν τὰ ὑπὲρ γῆν, καὶ ψύχεται τὰ φυτά.
ἐν δὲ τῷ χειμῶνι, τὸ ὑπὸ γῆν ἡμισφαίριον διαβρέχων, τῆς γῆς τὰ
η βάθη θάλπων, θερμότερα ποιεῖ τὰ φυτά. Διὰ τί ἐκ καύσου
περιπνευμονία· ἐκ δὲ περιπνευμονίας, καῦσος οὐκ ἔστι; ὅτι ὁ καῦσος
ὡς ἐπίπαν ἐκ ξανθῆς χολῆς λαμβάνει τὴν γένεσιν· αὕτη γὰρ ἐξ ὅλων
τῶν ἀγγείων φέρεται πρὸς κύτος γαστρὸς, καὶ ἐπάγει τὸ σύμπτωμα. ἡ οὖν

φύσις

φύσις πειρᾶται μὲν, ποικίλως ἐκμοχλεύειν τὸν χυμόν· κατὰ δὲ τόπους ὁρίζει τὴν κένωσιν. καὶ μὲν ἡ λεπτὴ κατ' οὐσίαν, καὶ ἡ δύναμις ἰσχυρὰ καὶ ὁ καιρὸς θερμὸς, δι' ἱδρώτων ἀπάγεται ἡ νοσοποιὸς αἰτία. ἀλλὰ τοὐναντίον, διὰ γαστρὸς κατάγεται, ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐμεῖται. καὶ γὰρ ἡ θέσις ἐγγύς· καὶ τὸ σύμπτωμα συνήθες. αὖθις οὖν ὁ χυμὸς εἰς τὰ βρόγχια ἐνεχθεὶς τοῦ πνεύμονος, καὶ πληρώσας τὴν τοῦ μορίου οὐσίαν, γεννᾷ τὸ πάθος. ἐκ δὲ περιπνευμονίας καῦσος οὐκέτι. φθάνει γὰρ σβεσθῆναι καὶ ἐκτεφρωθῆναι ὁ χυμὸς, πρὶν γεννῆσαι τὴν διάθεσιν.

Διὰ τί Ἱπποκράτης, ἐπὶ τῶν πυρεττόντων φεύγων τὴν τροφὴν ἐν τῇ ἀκμῇ, ἐπὶ τῶν πλευριτικῶν καὶ περιπνευμονικῶν ἐπιτρέπει δίδοσθαι κατὰ τὴν ἀκμήν; λέγει γὰρ ἐν τῇ περὶ πτισάνης, ὅτι εἰ μὴ ἀνάγηται τὸ πτύαλον, μὴ διδόναι ταύτην. τὸ μὴ ἀνάγεσθαι δὲ, ἀρχὴν ἐμφαίνει τοῦ πάθους· ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων νοσημάτων, ἡ φύσις πέττει τοὺς χυμούς· ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων, καὶ ἀπελαύνει τὰς αἰτίας δι' οὔρων καὶ διαχωρημάτων. τροφὴν οὖν οὐ δεῖ παραλαμβάνειν ἐπὶ τούτων, ἵνα μὴ καταλείψασα τὰς αἰτίας, πρὸς ταύτην ἐνεργῇ. δεῖ οὖν μονομαχεῖν τὴν φύσιν μετὰ τοῦ νοσήματος. ἐπὶ δὲ τῶν πλευριτικῶν, φύσις μὲν, πέττει τὸν χυμόν· ψυχὴ δὲ, κενοῖ τὴν οὐσίαν, προσχρωμένη μυσίν. αὕτη δὲ οἰκείᾳ δυνάμει συστέλλουσα θώρακα, ἐκμοχλεύει τὸ λυποῦν. ἄλλως τε, [ὅτι] ἡ μὲν φύσις, ἄλογος οὖσα, ἐκ τῶν ἀγγείων ποιεῖται τὴν ἀπόλαυσιν τῆς οἰκείας τροφῆς· τὰ δὲ ψυχικὰ ὄργανα, αἰσθητικὰ ὄντα, διακρίνει τὸ μοχθηρὸν, καὶ ἐπιζητεῖ τὸ χρηστόν. εἰκότως οὖν δεῖ τρέφειν, ἵνα ῥώσαντες τοὺς μῦς ἐξαναστήσωμεν πρὸς ἄμυναν τοῦ λυποῦντος.

Διὰ τί ὁ μὲν τριταῖος ἐκ θερμοῦ χυμοῦ γινόμενος, καὶ ἔχων μαστίζουσαν καὶ κατελαύνουσαν χολήν, παρὰ μίαν κινεῖται· ὁ δὲ ἀμφημερινὸς, ἔχων πεδῆσαν τὸ φλέγμα τῇ βαρύτητι καὶ ψυχρότητι, καθημέραν· ὁ δὲ τεταρταῖος, διὰ δύο ἡμερῶν μέσων; ὅτι ὁ μὲν τεταρταῖος, ὀλίγον ἔχων τὸν ποιοῦντα χυμὸν,

εὐθέως διαφορεῖται δι' ἱδρῶτος ἢ ἐμέτου· καὶ τῇ κενώσει τῆς αἰτίας, ἵσαται τὰ τοῦ παροξυσμοῦ, μένοντα εἰς δευτέραν κίνησιν, τὴν δρῶσαν ποιότητα. δὸς δὲ τὴν ὕλην ἄφθονον, καὶ ὄψει τὸν παροξυσμὸν ἀνενδεῆ. ὁ δὲ ἀμφημερινὸς, πλὴν τῶν περὶ ὕλην καὶ παχύτητα καὶ ὑγρότητα, ποιεῖ τὸν παροξυσμὸν ἐπιτεταμένον. ὅτι δ' ἐκ πλήθους αἰτίας μηκύνεται νόσος, τῇ ῥώμῃ τῆς κινήσεως δηλοῖ ὁ συνόχος· οὗτος γὰρ ἐξ αἵματος λαβὼν τὴν ὕπαρξιν, ἄφθονον ἔχων τὴν ὕλην, οὐ φέρει οὐδὲν τὸ διάλειμμα. ὁ δὲ ἀμφημερινὸς, ὅσῳ ἐμειώθη κατὰ ποσότητα χυμοῦ, ἐμφαίνει αἰσθητὸν διάλειμμα. πολλῷ δὲ πλέον ὁ τριταῖος, γεννηθεὶς ἐκ τοῦ ποιοῦντος χυμοῦ, καὶ θερμὸν αὐτὸν ἔχων καὶ λεπτομερῆ, ἐπλάτυνε τὸ διάλειμμα. ἐπὶ πλέον δὲ ὁ τεταρταῖος ἐξέτεινε τὸ διάλειμμα καὶ τὴν ἀνταπόδοσιν· ὅσον γὰρ ἐμειώθη τῆς ὕλης, καθῃρέθη τῆς κινήσεως τοῦ παροξυσμοῦ. καὶ ἡ ταύτης δὲ ἐπὶ πλέον ἐλάττωσις, ποιεῖ καὶ πεμπταῖον καὶ ἑβδομαῖον καὶ ἐνναταῖον· γίνωσκε γὰρ ὡς τὸ μὲν αἷμα τρέφον τὸ σῶμα, πλεῖστόν ἐστι τῷ ποσῷ, εἶτα φλέγμα· ποτὲ γὰρ [καὶ] τοῦτο ἐν λιμῷ τρέφει. εἶτα μεμείωται ξανθὴ χολὴ, ὡς μὴ τρέφουσα καὶ δριμεῖα. πλέον δὲ ἐλαττοῦται ἡ μέλαινα, ὡς ἐχθρὰ τῆς φύσεως· διαβρωτικὴ γάρ ἐστι τῶν μορίων. εἰ μὲν οὖν εἷς τῶν ἄλλων τεσσάρων χυμῶν αὐξηθείη, τὸ τοιοῦτον κακόχυμον λέγεται· εἰ δὲ οἱ τέσσαρες κατὰ ἀναλογίαν τῆς [οἰκείας] αὐτῶν ποσότητος, πληθώρα.

ια Διὰ τί ἐπὶ τῆς παραλυθείσης γνάθου, οὐκ αὐτῇ προσφέρομεν τὰ βοηθήματα, ἀλλὰ τῇ ἑτέρᾳ; ὅτι δύο μυῶν ὑπαρχόντων ἀντιτεταγμένων ἀλλήλοις καθ' ἑκάστην γνάθον, ἑνὸς ποιουμένου τὴν κίνησιν, ἐὰν συμβῇ θάτερον αὐτῶν παραλυθῆναι· ὡς ἐν ὑποθέσει δὲ, κείσθω ὁ δεξιὸς παραλυθείς· ὁ ἀριστερὸς ἔχει τὴν οἰκείαν δύναμιν ἰσχυράν. ἕλκει οὖν πρὸς ἑαυτὸν τὸν ἀσθενῆ· καὶ ὁρᾶται μὲν, ὁ ὑγιαίνων ὡς νοσῶν, καὶ ὁ νοσῶν ὡς ὑγιαίνων. καὶ τὸ μὲν ὑγιὲς μέρος, ῥυτιδοῦται· τὸ δὲ ἀσθενὲς, περιτείνεται. τοῦτο συμ-

βαίνει

βαίνει καὶ ἐπὶ τῶν στραβισμῶν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἑλκομένων τῶν ὄψεων· καὶ εἰ μὲν πρὸς τὸν μέγαν κανθὸν εἴη σύννευσις τῆς κόρης, τοῦ μικροῦ παράλειψις νοείσθω· καὶ ἔσται σοι τοῦτο κανὼν μυῶν παραλυθέντων, ὡς μὴ τῇ ὄψει λαμβάνειν τὸ φαινόμενον, ἀλλ' ἀνακρίνειν τὸ μὴ φαινόμενον. Διὰ τί ἐκ προσπταίσματος βουβὼν γίνεται; ὅτι ιβ
ἡ δύναμις ἡ ψυχικὴ ἄγει παράτων διὰ τῶν νεύρων ἐκτείνεται. φέρεται οὖν δύναμις προνοητικὴ, καὶ αὔξιν αἰτία προοδευτική. αὕτη πάλιν κατὰ μεταβολὴν καὶ ἀλλοίωσιν τῶν νεύρων ἄγεται μὲν δι' ὅλου σκέλους, καὶ δρᾷ οὐδὲν, ἐπειδὴ οὐχ εὑρίσκει τὸ πάσχον. φθάσασα δὲ πρὸς βουβῶνα, καὶ εὑροῦσα χώραν πρὸς ὑποδοχὴν, ἐν αὐτῇ ἵδρυται· καὶ προσπελάσασα τῷ ἀδένι, κακοῖ αὐτοῦ τὴν οὐσίαν, καὶ εἰς ὄγκον τὸν παρὰ φύσιν ἕλκει. οἱ δὲ ἀδένες, σώματά εἰσι σμικρὰ σφαιροειδῆ, χαῦνα, μεταξὺ τῶν μεγάλων φλεβῶν καὶ ἀρτηριῶν, δίκην σφηνίσκων· ἵνα μὴ τῇ ὁμιλίᾳ σήπωνται τὰ ἀγγεῖα ὑγρὰ ὄντα τῇ περιουσίᾳ τοῦ αἵματος. τρέφονται οὖν ἐκ ταύτης τῆς ὑγρότητος οὗτοι· φλεγμαίνοντες μὲν, βουβῶνας ποιοῦσι· σκιρρούμενοι δὲ, χοιράδας.

Διὰ τί ἐπὶ τῶν φαλακρῶν τὸ μὲν βρέγμα, ψιλοῦται· οἱ δὲ κρό- ιγ
ταφοι, δασύνονται; ὅτι ὡς ἐπίπαν τὰ μὲν μετέωρα τόπων, ἐκτὸς ὄντα ὑγρότητος, οὐ δίδωσι τῇ θριξὶ τὴν ὕπαρξιν· τὰ δὲ κάτω μέρη, δεχόμενα τὴν ἐκ τῶν ἄνω τροφὴν, φύουσι τρίχας. καὶ τούτου μαρτύριον, τὰ ἐπὶ τῆς γῆς συμβαίνοντα. τὰ γὰρ ὑψηλότερα τῶν χωρίων καὶ οἷον πετρώδη, οὐ καρποφορεῖ· τὰ δὲ χθαμαλὰ καὶ νοτιώδεα, τοὐναντίον. Διὰ τί ἐκ τεσσάρων στοιχείων γινόμενοι, λέγω δὴ πυρὸς, ιδ
ἀέρος, ὕδατος, γῆς, τρία ἔχομεν ἐν ἑαυτοῖς· ὑγρὰ, στερεὰ, πνεύματα; ὅτι κατά τινας ἡ τοῦ πυρὸς οὐσία, λεπτομερείᾳ συστάσεως, εἰς ἀέρος περιΐστησι φύσιν. πῦρ γὰρ ἀναλυθὲν, εἰς ἀέρα χωρεῖ· καὶ ἀὴρ συναχθεὶς βίᾳ, πῦρ γεννᾷ· ὡς ὑπὸ τῆς παρατρίψεως τῶν λίθων μεσολαβουμένου ἀέρος. οἱ δέ φασι καὶ αὐτὸ κατ' ἐνέργειαν συμπαρεῖναι.

ιε Διὰ τί ἐν ταῖς ὀδύναις τῶν ἀποστημάτων, προηγεῖται ῥῖγος· εἶτα
πυρετός; ὅτι ἐν ταῖς ὀδύναις ἀνιωμένη ἡ φύσις, ὑποδύνει [ἐν] τῷ
βάθει, ἀνθιζομένη τῷ ξένῳ. ἀποψυχομένη οὖν ἡ ἐπιφάνεια, πήγνυσι
τὰ ἀγγεῖα τοῦ αἵματος. χρονίσαντος δὲ τοῦ πάθους, καὶ οἷον καταγνούσης
λοιπὸν τῆς φύσεως, καὶ χυσάσης πάλιν τὸ παχὺ αἷμα, ὑπερπλη-
ρούμενα τὰ ἀγγεῖα ἀτμοῦ, πυρετὸν γεννᾷ. συμπάσχοντα δὲ τὰ μόρια
τῷ ὀδυνωμένῳ, διὰ τὴν ἀπὸ τῆς πληρώσεως τοῦ αἵματος τάσιν,
ὥσπερ φυλαττόμενα, ἐπεγείρει τὴν ἀποκριτικὴν δύναμιν, καὶ ποιεῖ
ιϛ τὸ ῥῖγος· ἡ δὲ σῆψις τοῦ αἵματος, τὸν πυρετόν. Διὰ τί τινὲς τῶν
ὀπωρῶν ἔνδον ἔχουσι τὸ ἀχρεῖον, οἷον φοίνικες, περσικοί· τινὲς δὲ τοὔμ-
παλιν, ὡς τὰ κάρυα, καὶ αἱ ῥόαι; ὅτι ἡ φύσις, εἰδυῖα τὴν τοῦ γένους
διαδοχὴν, κατέκρυψε τὰ πρὸς τὴν χρείαν ἔνδον· οἶδε γὰρ ἐκ
τούτων σωζόμενον τὸ εἶδος. ἐπὶ δὲ τῶν ῥοιῶν καὶ τῶν λοιπῶν, ἐκ φυ-
ιζ τῶν καὶ μοσχευμάτων λαμβάνει τὴν γένεσιν. Διὰ τί οἱ τὰ βόεια
πέττοντες, ἰχθῦς πετραίους οὐ πέττουσι; διὰ τὴν ἄμετρον θερμότητα
τῆς γαστρὸς, πέττονται τὰ βόεια· δεῖ γὰρ πρὸς τὴν ποιοῦσαν αἰτίαν
εἶναι καὶ τὴν πάσχουσαν ὕλην. ὥσπερ γὰρ τῷ σιδήρῳ πρὸς τὴν ἐργα-
σίαν στερεὰ ὕλη δέδοται πρὸς τὴν χρείαν, οἷον ξύλα δρύϊνα, ἢ ἄν-
θρακες· ἐπὶ δὲ ἀργύρου ἢ χρυσοῦ ἄχυρα, (ἀμείβεται γὰρ ἡ ὕλη
διὰ τὴν οὐσίαν τοῦ πάσχοντος) οὕτως καὶ ἐπὶ τῶν ἰχθύων. νόμισον γὰρ
εἶναι τούτοις μὲν, χρυσόν· ὡς σίδηρον δὲ, τὰ βόεια κρέα. ἐὰν οὖν εὑρε-
θῇ γαστὴρ θερμὴ, ὑπεροπτώμενος ὁ ἰχθῦς κνισσοῦται καὶ ἀφανίζεται,
ιη καὶ ἀπεψίαν μιμεῖται. Διὰ τί ἐπὶ τῶν φθισικῶν γρυποῦνται οἱ
ὄνυχες; ὅτι ἡ τῶν στερεῶν οὐσία, δυσπαθὴς οὖσα, ἐκκλίνει τὸ πάθος.
φαντάζουσι δὲ τῷ σχήματι διὰ τὴν τῶν σαρκῶν σύντηξιν. τὸ δὲ
ἕλκος ἔχουσιν ἀνίατον, τῷ μηδέποτε ἠρεμεῖν τὸν πνεύμονα, διὰ τὸ
ἀκίνητον γεγονέναι ὑπὸ τῆς φύσεως, διὰ τὴν τῆς καρδίας ἀδιά-
λειπτον κίνησιν· καὶ διὰ βηχὸς, ὡς ἀνακαθαιρομένου τοῦ πύου, πλέον

ἀναρρήττε-

παράπτεται τὸ ἕλκος. Διὰ τί ἐν τοῖς πυρετοῖς τῶν σαρκῶν μειουμένων, αὔξουσι τρίχες καὶ ὄνυχες· ἐν δὲ ταῖς ἀναλήψεσιν, ἀπορρέουσι μὲν αἱ τρίχες, αὔξει δὲ τὸ σῶμα; ὅτι θριξὶν ἡ τροφὴ ἐκ περιττωμάτων· ἐν δὲ τοῖς πυρετοῖς, καιομένων τῶν χυμῶν, γίνονται τὰ περιττώματα. τὸ σῶμα οὖν οὐ τρέφεται, διὰ τὴν καχεξίαν. εἰκότως οὖν ἡ θρίξ, πρὸς τὸ οἰκεῖον ἥδεται, καὶ τούτῳ χαίρει. ἐπὶ δὲ τῶν ἀναλήψεων, ἐκτεφρωθέντων τῶν χυμῶν, ἵσταται τὰ τῶν ἀναθυμιάσεων, καὶ ἡ θρὶξ οὐ τρέφεται· ὅθεν ἐκπίπτει. τὸ δὲ σῶμα ἐκ τῆς κενώσεως ἅπαν τὸ γινόμενον εἰς αὐτὸ ἐφέλκεται, διὰ τοῦ φθάσαντος δαπάνην. Διὰ τί ἡ λευκὴ ὑπόστασις τῶν οὔρων, ἀγαθή; διὰ τὴν τῶν στερεῶν καὶ ἀρχῶν ὁμοιότητα· δηλοῖ γὰρ φιλίαν τῆς δυνάμεως καὶ ἰσχύν, καὶ τὸ γνώρισμα φέρει τῷ χρώματι. ἐν γὰρ τοῖς στερεοῖς ὡς ἑδραίοις περὶ τὰ ὑγρὰ καὶ τὰ πνεύματα, ἡ φύσις πεπίστευκεν ἑαυτὴν οἰκεῖν· ταῦτα δὲ λευκὰ τὴν χρόαν· ὡς νεῦρα, καὶ ὀστᾶ, καὶ φλέβες, καὶ ἀρτηρίαι. πεττόμενος οὖν ὁ νοσοποιὸς χυμὸς ἐν τοῖς ἀγγείοις, καὶ διὰ τῶν οὔρων ἐκκενοῦν τὸ πεφθὲν ἀχρεῖον, ἀπομόργνυται καὶ τὸ τοῦ πέττοντος χρῶμα, λευκὸν ὄν. καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν, ἐπειδήπερ κατὰ βραχὺ ἡ δύναμις διὰ τὸν πυρετὸν ἀσθενοῦσα, πέττει τὸν νοσοποιὸν χυμὸν ἐξ ἀρχῆς ὀλίγον κενούμενον σὺν τοῖς οὔροις· καὶ διὰ κουφότητα γινόμενον ἀνωφερές, ποιεῖ τὸ λεγόμενον ἐναιώρημα. ἔστι γὰρ ἰδεῖν ἐν τῷ ποτηρίῳ τῶν οὔρων, ἐπιπολάζον ἀραχνοειδές τι. μετὰ δὲ ταῦτα προκόπτουσα καὶ πλέον πέττουσα, πλέον κενοῖ καὶ ποιεῖ τὸ νεφέλιον κατὰ μέσον τῶν οὔρων ἱστάμενον· ὅσον γὰρ τῷ ποσῷ ἑαυτοῦ γέγονε βαρύτερον, τοσοῦτον ὑποκαταβέβηκεν. ὅταν δὲ τελείως ἐκκρίνῃ πέψασα τὸ πᾶν τοῦ νοσοποιοῦ περιττώματος, τοῦτο λοιπὸν τῷ πλήθει βαρὺ γινόμενον, ὑφιζάνει παρὰ τὸν πυθμένα τοῦ ποτηρίου, καὶ ποιεῖ τὴν λεγομένην ὑπόστασιν, δηλοῦσαν τελείαν ὑγείαν. τὸν γὰρ ἀναπεφυρμένον ἐν τῷ κατὰ φύσιν αἵματι νοσοποιὸν χυμόν,

τέλεον διὰ τὸ τῆς πέψεως χωρίσασα ἡ φύσις ἐξέκρινε. τὸ μὲν γὰρ λευκὸν τῆς ὑποστάσεως, δηλοῖ τῶν στερεῶν μορίων τὸ χρῶμα σωζόμενον, τῶν οἰκητηρίων τῶν δυνάμεων. τὸ δὲ λεῖον αὐτῆς, σημαίνει τοῦ πεφθέντος χυμοῦ τὸ ὁμότιμον. τὸ γὰρ πῇ μὲν παχύτερον, πῇ δὲ λεπτότερον, ἀνισότητά τινα τοῦ πεφθέντος ἐνδείκνυται. τὸ δὲ ὁμαλὸν τῆς ὑποστάσεως, τουτέστι τὸ μὴ διεσπάσθαι ταύτην, κηρύττει δυνάμεως τελείαν ἐνέργειαν. ἀναλογεῖ δὲ τὸ ἐν φλεγμοναῖς πῦον, τῇ ὑποστάσει τῶν οὔρων. καὶ τὸ μὲν πῦον, δυσῶδες· ἐπειδὴ ἐν στενῷ τόπῳ τὸ σαπὲν μὴ διαπνεόμενον, καὶ μὴ συναναμεμιγμένον τῷ αἵματι, ἀλλὰ ἐκτὸς ὂν περὶ τὸ δέρμα· ἡ δὲ ὑπόστασις, τὰ ἐναντία ἔχουσα, οὐκ ἔστι

κα δυσώδης. Διὰ τί ἀπὸ χολῆς γίνεται πυρετὸς, καὶ ἀπὸ χολῆς λύεται; γίνεται μὲν ἀπὸ χολῆς, ὅταν κινηθεῖσα, ἐπὶ τὸ δριμύτερον τραπῇ καὶ σαπῇ· λύεται δὲ, ὅταν ἀθρόως ὁρμήσαντος τοῦ ζώου πρὸς ἄμυναν τοῦ λυποῦντος, συμβρέχων καὶ ὁ χυμὸς εἰς τὰ ἐκτὸς, καὶ διαφο-

κβ ρηθεὶς, τῇ κενώσει λύσῃ τὴν αἰτίαν. Διὰ τί τῶν λυπουμένων κοῖλοι οἱ ὀφθαλμοί; ὅτι ἡ λύπη συνίζησιν ποιεῖ γίνεσθαι τῶν σωμάτων, διὰ τὴν τῆς ψυχῆς εἴσω ῥοπήν. τῶν δὲ ὀργιζομένων, προπετεῖς εἰσὶ, διὰ τὴν ἔξω ῥοπήν. ὅπου γὰρ νεῦμα δυνάμεως, ἐκεῖ

κγ ὀργάνων καὶ χυμοῦ νεύει ῥοπή. Διὰ τί τὰ μὲν ὀστέα, ξηρότερα ὄντα καὶ ἰσχυρότερα, ἐν ταῖς καταπτώσεσι κατάγνυνται· ἡ δὲ σὰρξ, ἀσθενὴς καὶ μαλακὴ οὖσα, φεύγει τῆς πληγῆς τὸ πάθος; ὅτι τὰ ἰσχυρότερα, ἀντιβαίνοντα τῷ ποιοῦντι, ἐκ μάχης πρὸς ἄλληλα, ἑαυτῶν ποιοῦνται τὴν φθοράν· τὰ δὲ εὔεικτα, διὰ τὸ τῆς οὐσίας μαλακὸν ὑπείκοντα τῷ ποιοῦντι, κλέπτουσι τὴν μάχην. τοῦτο συμβαίνει καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων, καὶ φυτῶν, καὶ ἀψύχων σωμάτων.

κδ Διὰ τί οἱ ὄνυχες μακροὶ καὶ βλαισοί; ὅτι ὑγρότητος ἔχοντες πλῆθος, πλουτοῦσι πρὸς σῶμα. ἀσθενεῖα δὲ δυνάμεως, μὴ φέρουσα τὸ τῶν σαρκῶν πλῆθος, διαστρέφει τὰ ὀχοῦντα μόρια. ὅπερ συμ-

βαίνει καὶ ἐπὶ τῶν οἰκιῶν· ἐάν τις μὴ ἀνάλογον τῶν θεμελίων ἀπο-
τελέσῃ τὸ μέγεθος τοῦ οἰκήματος, τάχιον φθείρεται. τὸν αὐτὸν τρόπον
ἐστὶν ἰδέσθαι καὶ ἐπὶ τῶν συνεχῶν. ἡ γὰρ φύσις οὐ περιεμεμήνυτο τὸ
[τὸ] μέγεθος, ἀλλὰ τέχνη ἀφαιρέσει τοῦ ἀναλίσκοντος θερμοῦ, ἐπεισ-
ήγαγε τὴν παχύτητα. Διὰ τί μάλιστα τὰ ἀκρωτήρια ῥιγοῦ- κε
μεν; ὅτι λεπτὰ καὶ νευρώδη καὶ ὀλίγαιμα· καὶ διὰ τοῦτο ψυχρά.

Διὰ τί ἐν φόβῳ, ἢ ἐν φρίκῃ, αἱ τρίχες ὀρθαὶ ἵστανται; ὅτι τὰ πά- κϛ
θη κατάψυξιν ποιοῦσιν· ἡ δὲ ψύξις, πύκνωσιν τῶν πόρων τοῦ δέρμα-
τος. ἡ θρὶξ οὖν πανταχόθεν περισφιγγομένη, τῇ τάσει ὀρθοῦται.

Διὰ τί οἱ μελαγχολικοί, τὰ μὲν τῆς φύσεως σώζουσιν ἔργα, κζ
πέττοντες καὶ ἐξαιματοῦντες· τὰ δὲ τῆς ψυχῆς, οὐκέτι; οὐ γὰρ δια-
νοοῦνται κατὰ λόγον. ὅτι περὶ τὸ ὄργανον τοῦ φρονοῦντος τὸ πάθος καὶ ἡ
δυσκρασία· λέγω δὴ περὶ τὸν ἐγκέφαλον. Διὰ τί τὰ συνεχῶς κη
γινόμενα νοσήματα, εὐιατότερα τῶν ἀσυνήθων; ὅτι πρῶτον μέν,
τὸ πυκνότερόν τι γίνεσθαι ἐθιζόμενον, οὐ τοσοῦτον λυπεῖ τὴν φύσιν.
ἄλλως τε καὶ μικρὰ ἐκτροπὴ τῆς κράσεως, ποιεῖ τὰ συνεχῆ· μεγίστη
δὲ, τὰ ἀσυνήθη. Διὰ τί οἱ πυρέττοντες, διψῶσι μὲν μᾶλλον, οὐ κθ
πεινῶσι δέ· οἱ δὲ ἀναλαμβάνοντες, πεινῶσι μὲν μᾶλλον, οὐ διψῶσι
δέ; διότι ἡ δίψα, γίνεται δι' ὑπερβολὴν θερμότητος τῆς τοῦ πυρετοῦ· κα-
θάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ὑγιαινόντων τὸν οἶνον πολὺν ἄκρατον πινόντων,
παρέπεται δίψα· ἡ γὰρ δίψα, ἐκ πολλῆς θερμότητος, ὡς νῦν εἴρηται·
ἢ ἐκ πολλῆς ξηρότητος ἐκβοσκησάσης τὰ ὑγρά, καθάπερ ἐπὶ τῶν
νηστευσάντων. οὐ πεινῶσι δέ, ὅτι πολλὴ ὑγρότης ἔγκειται τῶν νοσοποιῶν
χυμῶν, ἐν τῷ στομάχῳ. οἱ δὲ ἀναλαμβάνοντες, πεινῶσι μέν, διὰ
τὴν πολλὴν κένωσιν τῶν ὑγρῶν δαπανηθέντων ὑπὸ τοῦ πυρετοῦ·
οὐ διψῶσι δέ, ὅτι κατέψυκται αὖθις τὸ σῶμα τῇ ἀπουσίᾳ τῆς τοῦ πυ-
ρετοῦ θερμότητος. Διὰ τί ἐν τῷ ἀπόλλυσθαι οἱ φθεῖρες ἀφί- λ
στανται ἐν οἷς ἂν ὦσι τόποις; ὅτι δέονται καὶ θάλψεως καὶ τροφῆς, ἐκ

τοῦ αἵματος· τοῦτο δὲ καὶ καταψύχεται καὶ ἐκδαπανᾶται. ζητοῦντες οὖν
λα ἕτερον τόπον ὅμοιον τοῦ προτέρου, ἀφίστανται. Διὰ τί τὰ σφα-
ζόμενα ζῶα λακτίζει συνεχῶς τοὺς πόδας; [φημὶ ὅτι] διὰ τὴν ἀπὸ
λβ τῆς πληγῆς ὀδύνην, ἢ μᾶλλον διὰ τὸ σπᾶσθαι. Διὰ τί ἐπί τι-
νων ζώων αἱ κέρκοι μᾶλλον κινοῦνται μετὰ τὴν ἀποκοπήν, ἤπερ τὸ λοι-
πὸν σῶμα κοπέν; ὅτι στενόποροι οὖσαι τῶν σαρκῶν πλέον, φυλάττουσι
τὴν φυσικὴν θερμότητα· αὕτη δὲ τὴν κινητικὴν καὶ αἰσθητικὴν δύναμιν·
λγ ὅθεν [καὶ] μετ' ἠρεμίαν ἄν τις ἅψηται, πάλιν κινοῦνται. Διά τί
ἐν ταῖς καθάρσεσιν, ὅταν ἀριθμεῖν δύνωνται τὰς δοκοὺς ἀκριβῶς, ἀρ-
κούντως ἐκαθάρθησαν; ὅτι ἐξ ἀρχῆς μὲν τὸ καθαρτήριον κινῆσαν
τοὺς χυμοὺς ἐν τῇ κοιλίᾳ καὶ ἑλκύσαν, πεποίηκε τὸν ἐγκέφαλον κατ'
ἀναθυμίασιν πληρωθῆναι· καὶ διὰ τοῦτο τὸ ὀπτικὸν πνεῦμα καὶ τὸ
φρονοῦν μὴ ὂν καθαρόν, ἀνομοίους ὁρᾶν τὰς δοκούς. μετὰ δὲ τὴν κένωσιν
καθαροῦ γινομένου, δίδωσι καὶ τῷ ὀφθαλμῷ κατὰ ἀλήθειαν ὁρᾶν, καὶ
λδ τῷ φρονοῦντι καλῶς κρίνειν. Διὰ τί ἐπὶ τῶν ἐμπυϊκῶν καὶ φθισι-
κῶν, πλῆθος φθειρῶν ἐπί τινων γίνεται; ὅτι τὸ πῦον φθείρει τὰ ὑγρὰ καὶ
σήπει· ζωοποιούμενα δὲ ἐκ τῆς φυσικῆς θερμότητος, τίκτει τούτους,
καθάπερ καὶ ἐν βορβόρῳ ἢ κόπρῳ σκώληκες, καὶ ἐν τοῖς τῶν ἐντέρων
λε περιττώμασιν ἕλμινθες. Διὰ τί μᾶλλον ἀλγοῦμεν ἐπὶ τῇ τῶν
ὄρχεων πληγῇ; ὅτι οἱ κρεμαστῆρες αἰσθητικώτατοι. ἔτι γε μὴν ἡ
φύσις πλείστην ἡδονὴν τῷ αἰδοίῳ παρέσχε τῆς συνουσίας ἕνεκεν.
νευρῶδες γάρ ἐστι μόριον. ἡ δὲ πλείστη ἡδονή, ἀπὸ πολλῆς αἰσθή-
σεως γίνεται. καὶ οἱ ὄρχεις οὖν τῇ συζυγείᾳ καὶ τῷ γειτονεύειν συμπά-
» σχοντες, μετέχουσι καὶ αὐτοὶ πολλῆς αἰσθήσεως· ὅπου δὲ πολλὴ αἴσθη-
» σις, σφοδρὰ ἡδονὴ γίνεται· ὅπου δὲ σφοδρὰ ἡδονή, καὶ ἡ ὀδύνη σφοδρά·
» τῷ γὰρ μεγίστῳ ἀγαθῷ, μέγιστον κακὸν ἀντίκειται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον·
τῷ δὲ ἐλάττονι, ἔλαττον. τὰ δὲ συμπάσχοντα, συμπάσχει τριχῶς· ἢ
διὰ συζυγίαν, ὡς ἐγκέφαλος, καὶ στόμα κοιλίας, τῇ κοινωνίᾳ τῶν

πλείστων

πλείστων νεύρων· ἢ διὰ τόπου γειτνίασιν καὶ ἐγγύτητα, ὡς καρδία
στομάχῳ, ὅταν ὑπὸ δριμέος χυμοῦ δακνομένη, καὶ αὐτὴ συναπε-
λαύνεται, ποιεῖ καρδιωγμὸν, πρὸς ἀποδίωξιν τῶν λυπούντων· ἢ
διὰ ἀσθένειαν καὶ κατὰ πάροδον, ὡς ἐπὶ προσπταίσματι δακτύλου
ποδὸς, βουβών· προσρεχούσης γὰρ τῆς φύσεως πρὸς τὸ ὀδυνώ-
μενον μετὰ τοῦ αἵματος, πληροῦνται τούτου οἱ ἀδένες τοῦ βουβῶνος.
καὶ ἡ τοῦ βίου δὲ συμπάθεια τριττή. ἐπὶ γὰρ νεκρῷ, συμπάσχουσι καὶ
συναλγοῦσι συγγενεῖς, ἢ γείτονες, ἢ κατὰ πάροδον ἀκούοντες ἢ ἐρω-
τῶντες τινὲς τὸ πάθος, λόγῳ ἀσθενείας τῆς ψυχῆς· καὶ γίγνεται τὸ μὲν
πρῶτον, ὥσπερ κατ' ἰδιοπάθειαν· τὸ δὲ δεύτερον, κατὰ συμπάθειαν· τὸ
δὲ τρίτον, ἧττον. Διὰ τί ἐπὶ ὀφθαλμίᾳ ξύρησις ὠφέλιμος; λϛ
ὅτι διαπνεομένη ἡ κεφαλὴ, διὰ τῶν πόρων διαφορεῖ τὰ περιττώ-
ματα καὶ τὸ ῥεῦμα. Διὰ τί ἐκ τοῦ σκότους εἰς τὸ φῶς ἐλθόν- λζ
τες, οὐ δυνάμεθα εὐθὺς ὁρᾶν, οὔτε μὴν ἐκ τοῦ φωτὸς εἰς τὸ σκό-
τος; [ἢ] ὅτι τὸ μὲν σκότος, παχὺ καὶ ψυχρὸν ὂν, [καὶ] πυκνοῖ καὶ ἐπιθο-
λοῖ τὸ ὀπτικὸν πνεῦμα· τὸ δὲ φῶς, πάλιν λαμπρὸν ὂν καὶ λευκὸν καὶ
θερμὸν, διαφορεῖ τοῦτο καὶ κατασκεδαννύει. τῷ μὲν τοι χρόνῳ μετὰ τὸ
ποιῆσαι ἐθιζόμενον, καὶ τὸ μηκέτι ξενιζόμενον, ὁρᾶν δύναται. ἢ ὅτι ἀ-
πὸ τοῦ ἐναντίου εἰς τοὐναντίον ἀθρόως μεταπιθέμενοι, παραχρῆμα
ξενιζόμεθα ὁμοίως ὁρᾶν. Διὰ τί ἐπὶ τῶν ἀλόγων οἱ πυρετοὶ καὶ λη
τὰ κρυπτὰ πάθη, δυσιατότερα καὶ μᾶλλον κινδυνώδη, ἤπερ ἐπὶ τῶν
ἀνθρώπων; [ἢ] ὅτι τὴν φύσιν ἔχουσι καὶ τὴν αἰσθητικὴν δύναμιν βε-
βαπτισμένην ἐν τῷ βάθει τοῦ σώματος, καὶ μὴ περιελκομένην ὑπὸ
τῆς λογιστικῆς ψυχῆς ἐπὶ τὰ ἐκτὸς, καθάπερ ἐπὶ ἀνθρώπων ἔχει.
δεόντως οὖν ἡ αἴσθησις ἀντιλαμβανομένη πολλῆς ὀδύνης, καὶ τὴν φύ-
σιν καταβαπτίζει, καὶ πάσας αὐτῆς τὰς δυνάμεις. δήλως γε μὴν, ἅτε
δὴ δυσπαθέστατα ὄντα, ὑπὸ μειζόνων αἰτίων πάσχει μᾶλλον, ἤπερ ἀπὸ
τῶν τυχόντων. Διὰ τί ἐν ὑετῷ πομφόλυγες γινόμεναι, σφοδρὸν λθ

ὑετὸν δηλοῦσι; ὅτι τὸ πολὺ ὕδωρ, καὶ ἡ πολλὴ ἀναθυμίασις, πνεύματος πολλοῦ καὶ παχέος γεννητικὴ ὑπάρχει. τοῦτο δὲ τὸ ὕδωρ ὑποδυόμενον πανταχόθεν, καὶ κυρτοῦν ἑαυτὸ, φύσαν ἐργάζεται· καθάπερ καὶ τὴν ὕαλον ἔστιν ἰδεῖν, ὑπὸ τοῦ πνεύματος φυσωμένην· καὶ πηλοῦ ὑγρὸν ἐν τῇ ἑψήσει πνευματούμενον, σφαιροειδὲς γίνεται, διότι τὸ ὕδωρ στοιχεῖόν ἐστι σφαιροειδὲς, καθάπερ καὶ τὰ λοιπὰ στοιχεῖα. δεῖξις δὲ τούτου· κατὰ φύλλων βαλλόμενον τὸ ὕδωρ, ἢ καταφερόμενον ἐξ ὕψους, στρογγυλοῦται. καὶ ὡς ἔχει τὸ μέρος, οὕτω καὶ τὸ ὅλον ὕδωρ· διὸ καὶ ὁ-
μ μοιομερές ἐστι. Διὰ τί οὐκ ἀλγοῦμεν τὴν κεφαλὴν διαιρούμενοι, τοῖς λοιποῖς σώμασι παραπλησίως; ὅτι σὰρξ οὐκ ἔστι πολλὴ
μα μυώδης, καθάπερ ἐν τοῖς λοιποῖς σώμασι. Διὰ τί οἱ ἐκ νόσων ἐκ τῶν ποδῶν λεπίδας ἀποβάλλουσι μᾶλλον, σπανίως δὲ καὶ ἐκ τῶν χειρῶν; ὅτι ἡ ὕλη κατωφερής· καὶ οἱ πόδες δὲ μᾶλλον τῶν χειρῶν, πορρωτέρω τυγχάνοντες τῆς καρδίας· καὶ διὰ τοῦτο ψυχρότεροι ὄν-
μβ τες, ἧττον πέττουσι καὶ διαφοροῦσι τὰ περιττώματα. Διὰ τί ἀπὸ φθίσεως καὶ ψώρας καὶ ὀφθαλμίας οἱ πλησιάζοντες ἁλίσκονται· ὕδρωπος δὲ καὶ πυρετοῦ καὶ ἀποπληξίας, οὐκέτι; ὅτι ὁ μὲν ὀφθαλμὸς, ὡς εὐπαθὴς καὶ ὑγρὸς, ἀντιβλέπων· καὶ ἀκτῖνες δὲ μετὰ πνεύματος ἐξιοῦσαι νοσώδεις, τῷ εὐπαθεῖ ὀφθαλμῷ μεταδιδόασι τοῦ πάθους. ἡ δὲ φθίσις, ἀναπέμπουσα διὰ τῆς ἀναπνοῆς ἀέρα σεσηπότα, διαδίδωσι πάλιν διὰ τῆς ἀναπνοῆς τοῦ ὑγιαίνοντος τὸ πάθος καὶ τὴν σῆψιν τῷ πνεύμονι. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ψώρα, ἐπιπολῆς οὖσα τοῦ δέρματος, καὶ γλίσχρον ἔχουσα τὸ ἀπορρέον, εὐχερῶς μεταδίδωσι, καὶ τρέπει τὸ δέρμα τοῦ ὑγιαίνοντος. τῶν δὲ ἄλλων παθῶν τὰ μὲν, οὐχ ἅπτεται τοῦ δέρματος, κατὰ τὸ βάθος ὄντα· ἢ τινὰ ἀπόρροιαν οὐκ ἀναπέμπει· καθάπερ ὕδρωψ, καὶ ἀποπληξία· τὰ δὲ, κατὰ μὲν τὰ ἐπιπολῆς τυγχάνοντα, διὰ δὲ γλισχρότητα καὶ παχύτητα καὶ ξηρότητα, μηδὲν ἀπορρέοντα· ὡς λεύκη καὶ λέπρα· τὰ δὲ,

κατὰ

κατὰ μὲν βάθος ὄντα, μὴ ἀπορρέοντα δὲ λοιμικὴν καὶ σηπτικὴν ἀπόρ-
ροιαν· ὥσπερ οἱ συνήθεις τῶν πυρετῶν. Διὰ τί ἐπί τινων ἐν τοῖς μγ
πυρετοῖς οἱ σπλῆνες αὔξονται; ἢ διότι πολλὰ πίνουσι, καὶ ἐμπνευ-
ματοῦνται. ἀραιόπορον γὰρ τὸ μόριον. ἢ ὅτι ἀσθενὲς ὂν φύσει, δέχεται
χεομένας τὰς ὕλας. Διὰ τί γέροντες καὶ παῖδες μᾶλλον λι- μδ
θιῶσι τῶν νέων; παῖδες μὲν, ὡς ἀδηφάγοι· γέροντες δὲ, ὡς ψυχροὶ, καὶ
ἀδύναμοι, καὶ ἧττον πέττοντες, πολλὰ περιττώματα συνάγουσι τὰ
τῶν λίθων γεννητικά. Διὰ τί ὁ γαργαλισμὸς καὶ ὁ κνησμὸς τῶν με
πελμάτων, ὕπνον ποιεῖ; ἐπειδήπερ τῶν νεύρων τὰ τέλη ἐνταῦθα
πέφυκε. δι' αὐτῶν οὖν ἡ μετρία κίνησις ἀνιοῦσα πρὸς ἐγκέφαλον,
ἥδει ψυχὴν, καὶ εἰς ἠρεμίαν αὐτὴν ἕλκει καὶ ὕπνον. οἱ δέ φασιν,
ὡς πλειόνων ἐνταῦθα περιττωμάτων καθιόντων, διά τε τὸ κατω-
φερὲς, καὶ τὴν τῶν ποδῶν συνεχῆ κίνησιν, πάλιν ὁ μέτριος κνησμὸς,
τῇ κινήσει τὰ περιττώματα διὰ τῶν νεύρων πως ἀναπέμπει πρὸς
ἐγκέφαλον· καὶ πληρούμενος οὗτος ὕπνον ποιεῖ. Διὰ τί μᾶλλον μϛ
καὶ συνεχέστερον σεληνιακαὶ ἐκλείψεις γίνονται τῶν ἡλιακῶν; διότι
ἡ μὲν σελήνη, ἐμπίπτει καὶ εἰς τοὺς ὅρους τῶν ἐκλειπτικῶν συνδέσμων,
καὶ εἰς τὸν κῶνον τὸν γινόμενον ἐκ τῆς σκιᾶς τῆς γῆς, διὰ τὸ τοῦ ἡλίου
διαμέτρον. καὶ διὰ γραμμικῶν δὲ δυαδικῶν μᾶλλον σελήνη διὰ
τὴν ὀξύρροπον κίνησιν ἐμπίπτει συνεχέστερον τοῖς εἰρημένοις συμπτώ-
μασιν· ὁ δὲ ἥλιος μόνον ὑπὸ τῶν ἐκλειπτικῶν συνδέσμων ὑπο-
σκιάζεται, τῆς σελήνης εἰς αὐτοὺς ἐμπιπτούσης, καὶ ἀποκρυπτούσης αὐ-
τόν. ἐλάττων δὲ αὐτοῦ τυγχάνουσα τῷ μεγέθει, τὸν δίσκον πάντα κρύ-
πτειν οὐ σθένει· τοῦτο δὲ πάσχει συνεχέστερον αὕτη. κινοῦσι δὲ χαλκὸν καὶ
σίδηρον ἄνθρωποι πάντες, ὡς τοὺς δαίμονας ἀπελαύνοντες· διότι
κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον οἱ φωστῆρες οὐκ ἐπιπέμπουσι τῇ γῇ ἀπορ-
ροίας ἀγαθοποιοὺς, κωλυτικὰς τῶν φαύλων δαιμόνων. Διὰ τί μζ
τὰ ἑπταμηνιαῖα βρέφη ζώσιμα· τὰ δὲ ὀκταμηνιαῖα, οὐκέτι;

» ὅτι ὁ ἑπτὰ ἀριθμὸς, τέλειός ἐστι τῇ φύσει, ὡς μαρτυρεῖ Πυθαγόρας,
καὶ οἱ ἀριθμητικοὶ, καὶ οἱ μουσικοί· ὁ δὲ ὀκτὼ, ἀτελής· καθάπερ καὶ
τὰ τέρατα οὐ ζώσιμα, παρὰ μὴ εἶναι αὐτῶν τὴν γένεσιν κατὰ πρόνοιαν φύ-
σεως· ἀλλ' εἶναι ἀτελῆ κατὰ πλεονασμὸν καὶ ἀπαξίαν ὕλης, ἑτερόμορ-
» φα πλαττόμενα· οὐδὲν γὰρ ἀτελὲς, οὔτε κατὰ χρόνον, οὔτε κατὰ δια-
» πλασιν καὶ γένεσιν, ὑπὸ φύσεως γέγονεν· ὅθεν οὔτε παραμόνιμόν ἐ-
στι. γεννῶνται δὲ ἑπταμηνιαῖα, παρὰ τὴν διαπλαστικὴν δύναμιν τὴν
ἐν μήτρᾳ, ἰσχυροτάτην οὖσαν, καὶ εὑρίσκουσαν αἷμα χρηστὸν καὶ σύμ-
μετρον, τάχιον ἀνύειν τὸ ἔργον. οἱ δὲ, τοὐναντίον, δεκαμηνιαῖα. ὅτι
δὲ τέλειος ὁ ἑπτὰ καὶ ὁ δέκα τῇ φύσει ἀριθμὸς, δῆλον ἐκ τοῦ διοικεῖν
τὸν Θεὸν τὸν περίγειον κόσμον ἑπτὰ ἄστροις· ἑπταμηνιαῖα δὲ τὰ βρέ-
φη τοὺς ὀδόντας ἀναφέρει· ἑπταετῆ δὲ ἀποβάλλει· δὶς ἑπτὰ δὲ, ἡβάσκει·
τρὶς ἑπτὰ δὲ, ἀνδροῦται. καὶ τὰ νοσήματα δὲ ἀναλόγως παρὰ ἑπτὰ ἀ-
ριθμῷ κρίνεται. ὁμοίως καὶ ἡ σελήνη παρὰ ἑπτὰ ἀριθμῷ σχηματίζεται·
ἑβδομάσι δὲ καὶ ὁ μὴν διατυποῦται. ἑπτὰ δὲ καὶ τὰ φωνήεντα. ὁ-
μοίως δὲ καὶ ὁ δέκα ἀριθμὸς παρὰ Ἀριστοτέλει καὶ τοῖς φιλοσόφοις,
συμπεριλαμβάνει τὰ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ· καὶ πᾶς δὲ ἀριθμὸς, διὰ τοῦ
δέκα γίνεται κατὰ ἀνακύκλωσιν. ὁ γὰρ ἕνδεκα [καὶ ὁ δώδεκα] καὶ οἱ ἐ-
ξῆς, ἀνακάμπτουσιν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ δέκα ἀριθμοῦ, ἄχρι παντὸς
ἀπείρου, ὡς πρὸς ἡμᾶς, ἀριθμοῦ. καὶ οἱ τότε δὲ δικαιότατοι ἄνδρες,
τὰς δεξιὰς ἑαυτοῖς παρεῖχον, ὑπὲρ ἀσφαλείας πράγματος, τὸν δέ-
κα ἀριθμὸν προβαλλόμενοι. οἱ γὰρ νῦν, γράμμασιν ἰδίοις βεβαιοῦνται
μη τὰ πράγματα. Διὰ τί ταῖς χερσὶν ἀμφοτέραις ὀρθὸν τὸ ὠὸν ἄ-
γαν θλιβόμενον, οὐ κλᾶται· πλάγιον δὲ, τοῦτο πάσχει; ὅτι εἰς τὰς ὀξείας
μόνας ὁμιλεῖ τῷ θέναρι τῶν χειρῶν, καὶ ἐν βραχυτάτῳ μέρει αὐτοῦ
θλίβεται· [καὶ] πλάγιον μέν τοι καθ' ὅλον τὸ ὄστρακον θλιβόμενον, εὐ-
μθ χερῶς ὑπομένει τὴν θλάσιν. Διὰ τί ἐπὶ τῶν ἠχούντων ὤτων φυ-
σικῶς ὁρμώμενοι πάντες, τὸν δάκτυλον ἐμβάλλοντες, κινοῦσι τὸν πό-

ρον

ρον ἐπὶ πολύ; ὅτι ὁ ἀκουστικὸς πόρος εὐρυνόμενος διαφορεῖ τὸ ἐν αὐτῷ πνεῦμα· ὅπερ ἐποίει τὸν ἦχον. πῶς δὲ καὶ ἀπὸ τῆς συντόνου κινήσεως λεπτυνόμενον ἐκκρίνεται. Διὰ τί αἱ θήλειαι βραδέως ν
λιθιῶσι τὴν κύστιν; ὅτι μᾶλλον τῶν ἀρρένων, εὐρύπορον ἔχουσι τὸν τράχηλον τῆς κύστεως· ὡς καὶ συνεκκρίνεσθαι τῷ οὔρῳ τὸ περιττόν.

Διὰ τί τὰ ἄγρια φυτὰ, εὔκομα καὶ ἰσχυρά; ὅτι παρ' αὐτῆς τῆς να
φυσικῆς δυνάμεως καὶ γεννᾶται καὶ τελεσιουργεῖται, καὶ οὐκ ἀπὸ τέχνης ἢ γεωργίας· οὔτε μὴν ἐκ πλήθους ὕδατος καὶ πλείστης ὑγρότητος γεννᾶται καὶ τρέφεται, καθάπερ τὰ ἥμερα· ἥτις ἐκθηλύνει τὰ τικτόμενα. ἢ ὥς τινές φασιν, ὅτι τῶν μὲν ἀγρίων, ὥσπερ μήτηρ ἐστί· τῶν δὲ ἡμέρων, μητρυιά. Διὰ τί ἐπὶ τῶν μυῶν αἱ ἐγκάρσιαι τομαὶ δυσχημά- νβ
τιστοι καὶ δυσιατότεραι τῶν ὀρθῶν; ὅτι πολλαὶ ἶνες τέμνονται νευρώδεις· ἡ γὰρ φύσις τὸ νεῦρον διαξαίνασα πολυταχόθεν εἰς πολλὰς ἶνας ἐπ' εὐθείας παρενύφανεν οὕτω τῇ σαρκὶ, καθάπερ κρόκην στήμονι, καὶ πεποίηκε τοὺς μῦς ἐοικότα κατὰ τὸ σχῆμα τῷ ζώῳ. πάλιν δὲ αὐτοὺς συνάξασα, πεποίηκεν ἀντίστροφον νεῦρον, τὸν λεγόμενον τένοντα, ὅνπερ προσέφυσε κατὰ τὸ πέρας τοῖς ἄρθροις τῶν κινουμένων μορίων. ἐπειδὴ δὲ οὐκ ἠδύνατο τὸ μαλακὸν σκληρῷ συνάψαι ἁπλῶς οὕτως ἀμέσως, (ἐναντία γὰρ) ἀνέφυσε διὰ τῶν ὀστῶν καὶ τοῦ μυελοῦ, νευρῶδές τι μόριον λεγόμενον σύνδεσμον, καὶ ἐν αὐτῷ συνέδησε τὸ πέρας τοῦ τένοντος· ὅθεν διὰ τὸ συνδεῖν, σύνδεσμος ἐκλήθη. ὅπου μὲν τὴν χρεία τοῦ ἕλκειν μόριον εὐμέγεθες καὶ ἰσχυρὸν, ὡς σκέλος, ἐκεῖ σφαιροειδῆ τὸν μῦν διέπλασε, πρὸς τὸ χορηγεῖν αὐτοῖς πολλὴν δύναμιν κινητικήν· ὅπου δὲ μικρὸν καὶ ἀσθενὲς, ὡς βλέφαρον ἢ ἐπιγλωττίδα, ἐκεῖ τὸν μῦν ὥσπερ ὑμενώδη κατεσκεύασε· διὰ τὸ μὴ δέεσθαι πολλῆς δυνάμεως κινητικῆς· καὶ κατὰ ἀναλογίαν τοῦ κινουμένου μορίου καὶ ὁ μῦς γεγένηται. Διὰ τί τινες βασκαίνουσι, νγ
καὶ μάλιστα παῖδας; διότι πολλὴν ἔχουσιν εὐπάθειαν καὶ τροπὴν τῆς φύσεως· τὸ δὲ γινόμενον, τοιοῦτόν ἐστι· τινὲς ἐκ πολλῆς κακίας ψυχῆς, φύσιν

ἔχοντες ἐπὶ τοῖς καλοῖς δάκνεσθαι, παρ' ἀμέτρῳ φθόνῳ τῆς κακίας αὐτοῖς διεγειρομένης, ὥσπερ ἰώδη τινὰ καὶ φθοροποιὸν ἀκτῖνα ἐξιᾶσιν ἀπὸ τῆς κόρης αὐτῶν. καὶ αὐτὴ εἰσιοῦσα διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ φθονουμένου, τρέπει τὴν ψυχὴν καὶ τὴν φύσιν εἰς δυσκρασίαν, καὶ τοὺς χυμοὺς ἐπὶ σῆψιν, καὶ εἰς νόσον ἄγει τὰ σώματα τούτων. ὅθεν καὶ οἱ πολλοὶ καθαρεύοντες παραφυλάττονται, καὶ παραιτοῦνται βλέπειν νεκρούς. αἱ γὰρ ὀπτικαὶ ἀκτῖνες, ἀπιοῦσαι πρὸς τὰ νεκρὰ σώματα, κατ' ἀντανάκλασιν ἀναφέρουσι μολυσμόν τινα διὰ τῶν ὀφθαλμῶν, τῇ ψυχῇ καὶ φύσει παῖδες, διὰ τὸ εὐπαθὲς τῆς φύσεως, μᾶλλον ἁ-
νδ λίσκονται. Διὰ τί ἐπί τινων [σφόδρα] βηττόντων ἢ ἐμούντων, ὥσπερ ἀστέρες περὶ τῶν ὀφθαλμῶν περιφαίνονται; διότι ἡ συντόνος ἐπὶ τὰ ἔσω θλίψις τοῦ θώρακος καὶ τοῦ στομάχου, ἀνωθεῖται τὰ ὑγρὰ σὺν τοῖς πνεύμασιν ἐπὶ τὸ ἄνω· καὶ ταῦτα παριόντα διὰ τῶν ὀφθαλμῶν, ἐπιθολοῖ τὸ ὀπτικὸν πνεῦμα, καὶ τοῦτο ἔξω φαντάζεται ὡς κατ' ἀλήθειαν. εἰ μὲν οὖν ἀτμὸς ἐπιμήκης εἴη, μακρὰ ὁρῶσιν· εἰ δὲ λεκιθώδης, χρυσίζοντα· εἰ δὲ καπνώδης ἀπὸ φλέγματος, λευκά· καὶ καθόλου πρὸς τὸ σχῆμα καὶ τὴν χρόαν τὰ φαινόμενα. ἐπὶ δὲ φρενιτικῶν, ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἐγκεφάλου ἐπὶ τὸ ὀπτικὸν πνεῦμα οἱ ἀτμοὶ παρέρχονται. καὶ οἱ ὑποχύσει πιεζόμενοι, τὰ αὐτὰ ὁρῶσι.
νε Διὰ τί οἱ ὑδροποτοῦντες ὀξυωπέστεροι; ὅτι ὁ πολὺς οἶνος ἐκπνευμάτων ἐπιθολοῖ τὸ ὀπτικὸν πνεῦμα. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλ-
νϛ λων αἰσθήσεων. Διὰ τί οἱ γλαυκόφθαλμοι ἐν ταῖς ὀφθαλμίαις πλέον ὀδυνῶνται, καὶ οὔτε στύψιν φέρουσιν; ὅτι τὸ κρυσταλλοειδὲς ὑγρὸν, καὶ τὰ ὑγρὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἔχουσι προπετέστερα ἐπὶ τὰ ἔξω, καὶ διὰ τὴν εὐπάθειαν καὶ αἰσθητικώτερα. οἱ δὲ μελανόφθαλμοι,
νζ διὰ τὸ ἐναντίον, ἧττον εὐαίσθητοι. Διὰ τί ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ μὲν ἁπλῶς ἐμοῦντες, φλέγμα κενοῦσιν· οἱ δ' ἐπὶ πλέον, χολήν· εἶτα καὶ αἷμα; ὅτι συντόνῳ κέχρηνται σπαράξει, καὶ τὰ ἐν τῷ βάθει

ἐμπε-

ἐμπεπαρμένα κενοῦσι. τὸ μέντοι φλέγμα, παχὺ ὄν, ἐμπεπλασμένον ἐστί· καὶ ὀλίγος ἐρεθισμὸς κινεῖ αὐτὸ πρὸς ἔμετον. ἐὰν δὲ ἢ καὶ χολὴ ἐπιπλέουσα τῷ κύτει τῆς γαστρὸς, ταχύτερον κενοῦται τοῦ φλέγματος. οἱ μέντοι ἐν ταῖς φλεψὶ χυμοὶ, τοιαύτην ποιοῦνται τὴν κένωσιν ἐπὶ τῶν καθαρτηρίων. ἡ γὰρ φύσις αὐτὸ τοῦτο προειδυῖα, ὡς ἐπὶ κακοχυμίας ἐδέετο καθάρσεως τὸ σῶμα, τὰ πέρατα τῶν φλεβῶν ἀπετελεύτησεν εἰς τὸ κύτος τῆς κοιλίας· καθάπερ καὶ ἐπὶ μήτρας διὰ τὴν μηνιαίαν κάθαρσιν, καὶ ἐπὶ ἕδρας καὶ ῥινὸς, διὰ τὴν ἐκ νόσων κένωσιν· ἅπερ στόματα φυσικῶς παιδαγωγούμενα, μύει τὸν πάντα χρόνον, ἄχρις ἂν ἡ χρεία καλῇ. ἐν μὲν οὖν ταῖς καθάρσεσι τῶν ὀξέων πυρετῶν, αὐτομάτως ὑπὸ τῆς ἀποκριτικῆς δυνάμεως ἀναστομούμενα, κενοῦσι τὸν ἐν ταῖς μεγάλαις φλεψὶ καὶ ἀρτηρίαις πεφθέντα χυμὸν, ἢ διὰ γαστρὸς, ἢ διὰ στόματος· ἐν δὲ τοῖς δεδομένοις καθαρτηρίοις, βίᾳ ἀνευρυνόμενα, συγχωροῦσιν ἕλκειν τῷ καθαρτηρίῳ. τὸ μὲν γὰρ ἐν αὐτῷ πέπερι, θερμὸν ὄν, καὶ ἡ σκαμμωνία, καὶ εἴ τι παραπλήσιον, φύσει θερμὰ ὄντα, ἀνοίγουσι τὰ στόμια, καὶ εἴ τι ἕτερον θερμὸν εἶδός ἐστιν ἐν αὐτῷ. εἰδικῶς δὲ καὶ φυσικῶς λοιπὸν ἕλκει ἕκαστον τὸν οἰκεῖον χυμὸν, ὡς ἐν ἀρχαῖς εἴρηται. τὸ μέντοι αἷμα, ὡς οἰκεῖον ὑπὸ φύσεως κατεχόμενον, τῇ βίᾳ ἑλκόμενον ὕστερον κενοῦται ἐν ταῖς ὑπερκαθάρσεσι.

νη Διὰ τί τὰ βάρη εὐφορώτερον ἐν τοῖς ἀριστεροῖς φέρομεν, ἀσθενέσιν οὖσιν, ἤπερ ἐν τοῖς δεξιοῖς; ὅτι μᾶλλον τὰ δεξιὰ, ὡς ἰσχυρότερα, βοηθεῖ τοῖς ἀριστεροῖς, καὶ ποσῶς ἐπικουφίζει τὸ βάρος συμπάσχοντα. τὰ μέντοι λαιὰ, ὡς ἀσθενῆ, τοῦτο ποιεῖν οὐ σθένει.

νθ Διὰ τί τὸν σίφωνα ἐκμυζοῦντες, ἕλκομεν τὸν οἶνον, ἢ ἕτερόν τι ὑγρόν; [φημὶ ὅτι] οὐχ ἡ ἕλξις τῶν χειλῶν ἐπισπᾶται τὸ ὑγρὸν, ἀλλ' ἡ βία τοῦ κενοῦ. ὁ γὰρ πόρος τοῦ σίφωνος, ἀέρος πεπλήρωται, σώματος ὄντος λεπτομεροῦς· καὶ ἐπεὶ ἀδύνατον σώματα δύο τυγχάνειν ἅμα ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον·

λέγω δὴ ὑγρὸν, καὶ πνεῦμα· ἔπι γε μὴν οὐδὲ τόπον καὶ χώραν εἶναι κενὴν χωρὶς σώματος· (πᾶσα γὰρ χώρα ἢ στερεὸν περιέχει ἢ ὑγρὸν, ἢ πνεῦμα) ἐπειδὰν ἔφθακες οὖν διὰ τῆς ἐκμυζήσεως τοῦ ἀέρος ἑλκομένου ἀπὸ τοῦ σίφωνος, συνακολουθεῖν τὸ ὑγρὸν τῇ ἀπολείᾳ τοῦ κενοῦ. τοῦτο τοίνυν ἴσθι γινόμενον καὶ ἐπὶ καθετῆρος· τὸ γὰρ ἐμβαλλόμενον ἐν αὐτῷ ἔριον ἑλκόμενον, συνεξάγει τὸ πνεῦμα· καὶ οὕτω πάλιν τῇ ἀπολείᾳ τοῦ κενοῦ συνεφέλκεται τὸ οὖρον. τοῦτο πάσχει καὶ τὰ στραγγεῖα τὰ ἰατρικά. καὶ ἡ σικύα δὲ τοῦτον ἕλκει τὸν τρόπον. τὸ γὰρ ἐμβαλλόμενον πῦρ, χεῖ τὸν ἐν αὐτῇ ἀέρα, λεπτῦνον αὐτὸν, καὶ κενοῖ ἐξ αὐτῆς· καὶ οὕτως λοιπὸν ἐμβαλλομένης τῷ σώματι, καὶ τοῦ πυρὸς σβεννυμένου, καὶ κενοῦ τόπου περιλαμβάνοντος, ἀνάγκη ταύτην ἕλκειν τὸ αἷμα τῇ τοῦ κενοῦ πάλιν ἀπολείᾳ. καὶ καθόλου πάντα τὰ ἕλκοντα τοῦτον ὑπομένει τὸν τρόπον ἐπὶ τούτων· καὶ οὔτε ἡ θερμότης ἐστὶν ἡ ἕλκουσα, οὔτε ἡ ἐπίστασις τοῦ σώματος, καθὼς ὁ καθετὴρ δείκνυσι, κατ' οὐδέτερον τούτων ἕλκων. ἕλκεται δὲ καὶ ὑπὸ θερμότητος, ὡς θαψίας κατάχρισις· καὶ ὑπὸ ἰσχυροῦ, τὸ ἀσθενές· καὶ ἰδιότητι, ὡς ὑπὸ μαγνήτος, σίδηρος· καὶ [τὸ] αἷμα, ὑπὸ τῶν μορίων.

ξ Διὰ τί αἱ μὲν φυσικαὶ δυνάμεις, σύμφυτοι· αἱ δὲ ψυχικαὶ, ἐπίρρυτοι; ὅτι αἱ μὲν φυσικαὶ, λέγω δὴ ἑλκτικὴ, καθεκτικὴ, ἀλλοιωτικὴ, ἀποκριτικὴ, πρὸς αὐτὸ τὸ ζῆν ἀφορῶσι, τὸ ἀναγκαῖον ἔχουσαι· αἱ δὲ ψυχικαὶ καὶ αἰσθητικαὶ καὶ κινητικαὶ, πρὸς τὸ εὖ ζῆν τὸ χρήσιμον ἔχουσι. τὸ μὲν γὰρ μὴ τρέφεσθαι τὸ μόριον, φθορὰν ποιεῖ· τὸ δὲ μὴ κινεῖσθαι, ἢ μὴ ὁρᾶν, ἢ μὴ ἀκούειν, οὐκέτι ποιεῖ θάνατον. ἐν μὲν τοι τῷ θώρακι διὰ τὴν ἀπειλὴν τοῦ πνιγμοῦ, τῇ ἀδιαλείπτῳ ἐπιρροίᾳ τῆς κινήσεως σοφίζεται, ὡς δοκεῖν σύμφυτον εἶναι· αἱ δὲ φυσικαὶ δυνάμεις, ταύτην ἔχουσι τὴν τάξιν καὶ τὸν ἀριθμὸν, διὰ τοιαύτην αἰτίαν· ἡ τροφὴ καὶ τὸ αἷμα, ἄψυχον ὂν, οὐχ οἷόν τε ἦν ἀφ' ἑαυτοῦ προσκολλᾶσθαι τῷ τρεφομένῳ μορίῳ. ἐχρῆν οὖν εἶναι δύναμιν τὴν ἕλκουσαν. πάλιν, ἐπεὶ πᾶν τὸ

ἀλλοιού-

ἀλλοιούμενον καὶ μεταβαλλόμενον σῶμα ἐν χρόνῳ τοῦτο πάσχει παρὰ τοῦ ἀλλοιοῦντος καὶ δρῶντος, καὶ οὐκ ἀχρόνως, ἀνάγκη γενέσθαι δευτέραν δύναμιν καθεκτικὴν πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀλλοιούσης τὸ αἷμα, καὶ ἀρκοῦντα χρόνον. τρίτη λοιπὸν ἡ ἀλλοιωτική. ἐπεὶ δὲ πέτυχουσα ἡ ἀλλοιωτική, τὸ μὲν χρηστὸν τοῦ αἵματος προσέφυσε τῷ μορίῳ, εἰ οὕτως ἔτυχε, τῷ νεύρῳ, τὸ δὲ ἄχρηστον κατέλειψε, καὶ τοῦτο παραμένον οὐ μόνον τὴν ὁδὸν ἀπέφραττε, καὶ τοὺς πόρους τῆς μελλούσης δευτέρας ἕλξεως τοῦ αἵματος πρὸς τροφὴν, ἀλλὰ καὶ παραμένον ἐσήπετο, δῆλον ὡς ἐξ ἀνάγκης τετάρτη τις ἐγίνετο δύναμις, ἡ ἀποκριτική· ἥτις διὰ τῆς ἀδήλου διαπνοῆς καὶ αἰσθητῆς, τῆς διὰ τῶν ἱδρώτων, ἐξέκρινε τὸ περίττωμα. αὕτη μὲν οὖν ἡ τάξις καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν φυσικῶν δυνάμεων. γίνωσκε δὲ ὡς ἐπί τινων μὲν μορίων ὁμότιμον ἔχουσι τὴν δύναμιν, ὡς ἐπὶ νεύρου καὶ φλεβὸς καὶ ὀστέου· ἐν οἷς μορίοις ἡ ἐνέργεια, ἰδία μόνον ἐστί· ἐπὶ δέ τινων μία ἐστὶν ἐπιτεταμένη· ἐφ' ὧν ἡ ἐνέργεια, οὐ μόνον ἰδία, ἀλλὰ καὶ κοινή ἐστι, συμβαλλομένη παντὶ τῷ σώματι· οἷον ἐν κοιλίᾳ καὶ ἥπατι μᾶλλον ἡ ἀλλοιωτικὴ ἐπιτέταται τῇ δυνάμει καὶ τῇ ἐνεργείᾳ· ἐν δὲ σπληνὶ καὶ στομάχῳ καὶ χοληδόχῳ κύστει καὶ νεφροῖς, μᾶλλον ἡ ἑλκτική· ἐν δὲ ἐντέροις καὶ οὐροδόχῳ κύστει, μᾶλλον ἡ ἀποκριτική· ἐν δὲ μήτρᾳ, μᾶλλον ἡ καθεκτική. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν πέντε αἰσθήσεων εὑρίσκομεν· ἐπί τινων [ζώων] μίαν μᾶλλον ἐπιτεταμένην· οἷον, ἐν κυνὶ μὲν, τὴν ὀσφρητικήν· ἐν δὲ ἀετῷ, τὴν ὀπτικήν· ἐν δὲ τῷ λεγομένῳ προφογεύσῃ, Ἰνδικῷ ζώῳ ὄντι, τὴν γευστικήν· ἐν δὲ ὄφεσι, καὶ τισιν ὀρνέοις, τὴν ἁπτικήν· κατὰ δὲ τοὺς χῆνας, τὴν ἀκουστικήν.

Διὰ τί πέντε μόναι ξα
αἰσθήσεις, καὶ μὴ πλείους ἢ ἐλάττους; ὅτι πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν αἰσθητῶν, καὶ τὰ αἰσθητήρια. ἡ μὲν γὰρ ἁφὴ, δοκιμάζει τραχέα καὶ λεῖα, καὶ σκληρὰ καὶ μαλακὰ, καὶ ποιότητας ἅπερ ἐν τοῖς στερεοῖς εἰσίν· ἡ δὲ γεῦσις, γλυκὺ καὶ πικρὸν καὶ ἁλμυρὸν, καὶ τὰ ὅμοια· ἅπερ

ἐν ὑγροῖς εἰσὶ καὶ χυμοῖς· ἡ δὲ ὄσφρησις, δυσώδη καὶ εὐώδη· ἅπερ ἐν ἀτμοῖς τὴν ἀρχήν· ἡ δὲ ἀκοὴ, ψόφων καὶ ἤχων γνωστική· ἅπερ περὶ πληγὴν ἀέρος πάρεστιν· ἡ δὲ ὄψις, περὶ τὰ χρώματα· ἅπερ ἐν λεπτοτάτῳ καὶ αἰθερώδει τυγχάνει πνεύματι. τὸ γὰρ στερεὸν χεόμενον, ὑγρὸν γίνεται· τὸ δὲ ὑγρὸν πάλιν, ἀτμός· ὁ δὲ ἀτμὸς, ἀὴρ, [ὁ δὲ ἀὴρ, αἰθὴρ] καὶ πνεῦμα λεπτόν· καὶ ὥσπερ τις σειρὰ καὶ τάξις ἀπὸ γῆς ἄχρις οὐρανοῦ πέφυκε. διαφέρει δὲ ἀὴρ πνεύματος, κινήσει καὶ λεπτότητι. τὸ γὰρ πνεῦμα, ἀήρ ἐστι κινούμενος, ὡς ἐπὶ ἀνέμων· κινούμενος δὲ, ἐξ ἀνάγκης καὶ λεπτύνεται.

ξβ Διὰ τί ἐπὶ τῇ τοῦ ὀστέου φθορᾷ, ἡ ἐπικειμένη σὰρξ εὑρίσκεται πλαδαρὰ, καὶ βρυώδης, καὶ πελία; ὅτι ἡ φθορὰ γίνεται κατὰ δυσκρασίαν τοῦ μορίου· ἡ δὲ δυσκρασία φθείρει καὶ ἀδικεῖ τὴν ἀλλοιωτικὴν δύναμιν. αὕτη οὖν οὐ σθένει γνησίαν σάρκα γεννῆσαι καὶ στερεὰν καὶ ῥοδίζουσαν· τὸ γὰρ αἷμα, κατὰ φύσιν οὐ μεταβάλλεται.

ξγ Διὰ τί ἐπὶ πάντων τῶν μεταβαλλομένων τὸ γεννώμενον ἀπομόργνυται τὴν τοῦ γεννῶντος καὶ ἀλλοιοῦντος χρόαν; ὅτι αἱ μεταβάλλουσαί εἰσι δυνάμεις αἱ φυσικαί. ταύτας δὲ ἡ φύσις ἐνεπίστευσε κατοικεῖν ἐν τοῖς στερεοῖς, ὡς ἑδραίοις οὖσι μορίοις· λέγω δὲ νεύροις, καὶ ὀστοῖς, καὶ φλεψὶ, καὶ ὑμέσι, καὶ ἀρτηρίαις· οὔτε δὴ ἐν τοῖς ὑγροῖς, οὔτε ἐν τοῖς πνεύμασιν, ὡς ῥυτοῖς καὶ ἀβεβαίοις, καὶ εὐχερῶς παραδιδοῦσι τὰς δυνάμεις. ἐπεὶ γὰρ τὸ πᾶν σῶμα ἐκ τῶν τριῶν τούτων σύγκειται, ταῦτα δὲ τὰ στερεὰ λευκὴν ἔχει τὴν χρόαν, εἰκότως καὶ ἡ ἐν οὔρῳ πέψις λευκὴ, καὶ τὸ πῦον, καὶ τὸ γάλα, καὶ τὸ σπέρμα, καὶ ἡ μύξα, καὶ αἱ λῆμαι, καὶ ἡ γαλακτώδης ἐν κοιλίᾳ τροφὴ, καὶ τὰ παραπλήσια· τὸ δὲ αἷμα, ἐρυθρὸν, ἐπειδὴ καὶ τὸ γεννῶν αὐτὸ ἧπαρ, ἐρυθρόν. τῶν δὲ γεννωμένων, τὰ μέν ἐστι πάντῃ παρὰ φύσιν, ὡς λίθος, καὶ ἕλμινθες, καὶ σκώληκες, καὶ πῶροι ποδαγρῶν, καὶ λειχῆνες, καὶ λεῦκαι, καὶ τὰ ὅμοια ἐκ φθοροποιοῦ χυμοῦ τὴν γένεσιν ἔχοντα· τὰ δὲ πάντῃ κατὰ φύσιν, ὡς σπέρμα, καὶ γάλα, καὶ αἷμα, καὶ

βρέφος,

βρέφος, καὶ σάρξ, καὶ τὰ παραπλήσια, φύσεως ὄντα γνήσια βλαστήματα· τὰ δὲ μέσα τῶν κατὰ φύσιν καὶ παρὰ φύσιν, ὡς τὰ τῆς φύσεως πεψάσης περιττώματα· λέγω δὲ, πτύαλον, σκύβαλον, οὖρον, βλένναι, κυψέλη, λῆμαι, καὶ τὰ ὅμοια. αἱ δὲ εὐκρασίαι, γεννῶσι τὰς φυσικὰς δυνάμεις, καὶ ψυχικὰς, κατά τινας· ἢ ὄργανα αὐτῶν εἰσίν· ὃ καὶ ἀληθέστερον. πρὸς γὰρ τὴν κατασκευὴν τοῦ ὀργάνου ἐνεργεῖ καὶ ἡ δύναμις. οὕτω γὰρ καὶ χορδῶν ἐν κιθάρᾳ ἢ ὀπῶν ἐν αὐλῷ καλῶς διακειμένων, ἐνεργήσει καὶ ὁ τεχνίτης ἄριστα· φαύλως δὲ διατεθέντων, οὐκ ἐνεργήσει καλῶς, αὐτὸς μὲν μηδὲν πάσχων, δυνάμει δὲ ἔχων τὴν τέχνην σωζομένην, καὶ οὐ κατ' ἐνέργειαν. οὕτως οὖν καὶ ἐγκεφάλου, εἰ οὕτως ἔτυχεν, διαστραφέντος ὑπὸ δυσκρασίας, οὐκ ἐνεργήσει μὲν ψυχὴ λογιστική· καθ' αὑτὴν δὲ ἄτρεπτος μένει, δυνάμει τυγχάνουσα κατὰ τὴν ἐνέργειαν, διὰ τὸ ἀθάνατον· εὐπορήσασα δὲ πάλιν ὀργάνου εὐκράτου, τὴν δύναμιν εἰς ἐνέργειαν προβαλεῖ καλῶς. ἡ εὐκρασία οὖν τῶν μορίων, τὰς δυνάμεις διασώζει· αἱ δὲ δυνάμεις, τὰς ἐνεργείας προβάλλουσιν· αἱ δὲ ἐνέργειαι, τὸ ἔργον· οἷον ἡ θερμὴ καὶ ὑγρὰ συμμέτρως κρᾶσις τοῦ ἥπατος, βλαστάνει τὴν ἐξαιματωτικὴν δύναμιν, ἢ φυλάσσει κατά τινας· ἡ δὲ ἐξαιματωτικὴ, γεννᾷ τὴν ἐξαιμάτωσιν· ἡ δὲ ἐξαιμάτωσις, δείκνυσι τὸ ἔργον, αὐτὸ τὸ αἷμα. δυνατὸν δὲ κατὰ ἀνάλυσιν καὶ ἀναποδισμὸν εἰπεῖν, εἰ ἐγένετο αἷμα, σώζεται ἡ ἐξαιμάτωσις. εἰ δὲ αὕτη ἔρρωται, ἡ ἐξαιματωτικὴ δύναμις· εἰ δὲ αὐτὴ σώζεται, δῆλον ὅτι καὶ ἡ εὐκρασία τοῦ ἥπατος· εἰ δὲ ἡ εὐκρασία σώζεται, καὶ ἡ κρᾶσις τῶν στοιχείων πεπαιδαγώγηται.

ξδ Διὰ τί τὸ ὄξος προσραινόμενον τῇ μήτρᾳ πολέμιον; ὅτι διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν αἰσθητικωτάτην, [καὶ] διὰ τὴν ἄμετρον ἡδονὴν τὴν τοῦ σπέρματος εἰσδοχῆς, γέγονεν ἄγαν νευρώδης· καὶ διὰ τὸ ἐκτείνεσθαι δὲ ἀμέτρως ἐν τῇ κυοφορίᾳ. τὸ τοίνυν ὄξος τῇ δριμύτητι πλῆττον καὶ δάκνον αὐτὴν, ἀνιᾷ· καθάπερ καὶ τὸν θώρακα,

ὑμενώδη καὶ μυώδη τυγχάνοντα. τινὲς δέ φασιν, ὡς κατ' ἀντιπάθειάν τινα πολέμιόν ἐστιν· ἱστοροῦντες, ὡς ἰατρείνη ποτὲ κατὰ τὸν τοκετὸν περὶ χορείῳ, κλέψασα κατὰ γυναῖκα, μισθοῦ χάριν, ἐπιρράνασα ὄξος σὺν ἑτέρῳ τινὶ εἴδει, τούτῳ εἶχε τὴν τετοκυῖαν ἀσωμένην, καὶ ἄγαν ὀδυνωμένην. προσποιουμένη δὲ τὸ θεραπεύειν, ἐπέρραινέ τινα πάλιν περὶ χορείῳ, καὶ εἶχεν ἐκείνην ὑγιαίνουσαν. καὶ τοῦτο φωραθῆναι πράξασα, δίκην παρέσχε τῆς δυσσεβείας. ἐν δὲ ταῖς ὑστερικαῖς πνιξὶ, τινὲς τὰ μὲν εὐώδη, προσφέρουσι τῇ μήτρᾳ· τὰ δὲ δυσώδη, τῇ ῥινί· νομίζοντες τὸ εἶναι αὐτὴν ζῶον, φεύγειν μὲν τὰ δυσώδη, προστρέχειν δὲ τοῖς εὐώδεσι, καὶ οὕτω τὸν οἰκεῖον ἀπολαμβάνειν τόπον. ἐμοὶ δὲ μᾶλλον φαίνεται, τὰ μὲν εὐώδη, λεπτομερεῖς ὄντα δυνάμεως καὶ θερμῆς, τέμνειν καὶ διαφορεῖν τὸ γλίσχρον τοῦ ἐν τῇ μήτρᾳ νοσοποιοῦ χυμοῦ· τὰ δὲ δυσώδη, παχυμερεῖς ὄντα δυνάμεως, ἐμφράττειν τοὺς πόρους, καὶ μὴ ἐᾶν αὐτὴν ἀνατρέχειν. ἐπὶ δὲ τῶν ἐπιληπτικῶν, κατάπλωσιν ποιεῖ τὰ δυσώδη· ὡς πτερὰ καιόμενα, λίθος γαγάτης, ἄσφαλτον, κέρας πολυτῖον, ἐλλύχνια, ἔρια πεπισσωμένα καιόμενα, λίθος θρακίας, ὕδατι μὲν καιόμενος, ἐλαίῳ δὲ σβεννύμενος· ἡ γὰρ ἀναφερομένη διὰ τῶν ῥινῶν παχυμερεστάτη τῶν ἀτμῶν, παχύνει καὶ πιλοῖ τὸ ψυχικὸν πνεῦμα, ἤδη πρόσληψιν ἔχον παχύτητος καὶ ψυχρότητος, καὶ ἀνεπιτήδειον ποιεῖ τὸ ψυχικὸν πνεῦμα τῇ ψυχῇ πρὸς ἐνέργειαν. μὴ ὀχούμενον δὲ ὑπὸ ψυχῆς τὸ σῶμα, τῷ οἰκείῳ βάρει ἐλεγχόμενον καταπίπτει.

ξε Διὰ τί τἀναντία τῇ ποιότητι, τὸ αὐτὸ ποιεῖ πάθος; οὕτω γὰρ θερμότης καὶ ψυχρότης ῥῖγος ἐργάζεται. φημὶ ὅτι κατ' ἄλλην [καὶ ἄλλην] αἰτίαν καὶ διάθεσιν· γίνεται γὰρ ἀπὸ χολῆς ξανθῆς ῥῖγος, δριμείας οὔσης, περὶ δακνόμενα καὶ κεντούμενα τὰ μόρια, ἐπεγείρεσθαι πρὸς ἀπόκρισιν· καὶ τούτου συνεχῶς γινομένου, καὶ τῆς μὲν ἐπιρρεούσης καὶ κεντούσης, τῶν δὲ ἐπεγειρομένων κατὰ διαδοχὴν, γίνεται τὸ ῥῖγος. γίνεται δὲ καὶ ἀπὸ ψύξεως, τῇ ἀμέτρῳ μετα-

βολῇ

βολῇ ξενιζομένης τῆς φύσεως τῶν μορίων, καὶ πάλιν συνεχῶς ἐπιμνησαμένων πρὸς ἀπόκρισιν. τὸ γὰρ σύμμετρον, φίλον τῇ φύσει τῶν μορίων· τὸ δὲ ἄμετρον, ἀλλότριον καὶ βλαβερόν. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τοῦ ψυχροῦ· γίνεται γὰρ [καὶ] περίψυξις πρώτη. εἶτα ἐπιταθεῖσα, φρίκη· εἶτα ἔτι μᾶλλον, ῥῖγος.

ξς Διὰ τί οἶνον σὺν ὕδατι ἐν πυρετῷ καὶ ἀδυναμίᾳ δεδώκαμεν, καὶ οὐκ ἐπηυξήσαμεν τὸν πυρετὸν τῇ τοῦ οἴνου θερμότητι; ὅτι πρῶτον μὲν βραχὺ παρέχομεν καὶ ἀσθενῆ· καὶ οὕτως τῇ μετρίᾳ θερμότητι πυρούμενος, θᾶττον ἀναδίδοται κατὰ πάντα τὰ μόρια σὺν τῇ τοῦ ὕδατος δυνάμει· καὶ οὕτως τρέφων τὰ μόρια, ἐπεγείρει αὐτῶν τὰς δυνάμεις πρὸς πέψιν τοῦ νοσοποιοῦ χυμοῦ. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ οἶνος τρέφων, ῥώννυσι· γίνωσκε γὰρ παρὰ πάσας τὰς τροφὰς ἰδιότητά τινα ἔχειν τὰ δύο ταῦτα πρὸς θρέψιν καὶ ῥῶσιν τῶν μορίων συμμέτρως διδόμενα· καθὼς ὁ θειότατος Ὅμηρος μαρτυρεῖ λέγων, Σίτου καὶ οἴνοιο· τὸ γὰρ μένος ἐστὶ καὶ ἀλκή. προέταξε δὲ πάλιν τὸν σῖτον τοῦ οἴνου, διὰ τὸ δύνασθαι τρέφειν καὶ μόνον χωρὶς οἴνου· μόνος δὲ ὁ οἶνος χωρὶς ἄρτου τρέφειν οὐ δύναται. εἰ δὲ καὶ συμβαίη τι σφάλμα, δύναται τὰ μόρια ἀνασφήλαντα διορθώσασθαι τοῦτο. καὶ ὀσφραινόμενα γὰρ τὰ δύο ταῦτα, τῇ οἰκείᾳ ποιότητι δύναται ῥωννύειν, διαπεμπόμενα διὰ ῥινὸς καὶ στομάχου καὶ πνεύμονος καθ' ὅλα τὰ μόρια. ὁμοίως γὰρ καὶ τὸ μῆλον ὀσφραινόμενον ῥώννυσι τῇ ἑαυτοῦ ποιότητι, πολὺ γὰρ μᾶλλον καὶ ἐσθιόμενον. ὄξος μέντοι καὶ γλήχων ἀνακτᾶται λειποθυμίαν ὀσφραινόμενον, τῷ διὰ τῆς ποιότητος τέμνειν τὸν ἐν τῷ στομάχῳ χυμόν, καὶ τῷ ῥωννύειν, διὰ τοῦ ὄξους. καὶ ἕλικες δὲ ἀμπέλων καὶ μυρρίναι καὶ ῥόδα, καὶ τὰ ὅμοια, ἐπὶ τῶν πυρετῶν ὀσφραινόμενα, δύνανται καὶ ἐμψύχειν καὶ τονοῦν.

ξζ Διὰ τί τὸ ἔλαιον οὐδενὶ τῶν ὑγρῶν ἀναμίγνυται; ὅτι γλίσχρον ὂν καὶ παχυμερὲς καὶ ἡνωμένον καὶ μὴ τεμνόμενον εἰς λεπτὰ μόρια καθάπερ τὰ ἄλλα ὑγρά, οὐ δίδωσι χώραν ἑτέρῳ ὑγρῷ ἐγκαταβληθῆναι εἰς αὐτὸ καὶ ἀνα-

μιχθῆναι αὐτοῖς. τὰ δὲ ὁμιλοῦντα, τὰ μὲν ἑαυτοῖς ὁμιλεῖ κατὰ [τὴν] κρᾶσιν, ὡς αἱ ποιότητες τῶν στοιχείων παντελῶς ἐχόντων τὰς προτέρας ποιότητας ἀφανιζομένας, καὶ ἑτέρας γινομένας· δυναμένας δὲ πάλιν ὑπὸ φύσεως χωρισθῆναι καὶ σωθῆναι· τὸ δὲ μελίκρατον, καὶ τὸ ὀξύκρατον, μιμεῖται τὴν φύσιν· τῇ αἰσθήσει μὲν, νομιζόμενα κατὰ κρᾶσιν εἶναι· μὴ ὄντα δὲ κατὰ ἀλήθειαν καὶ πρὸς τὴν φύσιν οὐσιωδῶς, ὥσπερ τὰ στοιχεῖα· τὰ δὲ, κατὰ παράθεσιν, ὡς ὑδρέλαιον· τὰ δὲ, κατὰ μίξιν, ὡς κριθὴ πυροῖς· τὰ δὲ, κατὰ κόλλησιν, ὡς λίθος λίθῳ· τὰ δὲ, κατὰ πρόσφυσιν καὶ ὁμοίωσιν, ὡς αἷμα σαρκὶ, ἢ μυελῷ, ἢ ὀστῷ· τὰ δὲ, κατὰ γόμφωσιν, ὡς ξύλον ξύλῳ διὰ γόμφων τινῶν ἐν μέσῳ βαλλομένων· τὰ δὲ, κατὰ ἀντοχὴν ἑαυτῶν καὶ περιπλοκὴν, ὡς κρίκος κρίκῳ. ἐπὶ δὲ ἐμψύχων, ὡς ἐπὶ παλαιόντων, κατ' οὐδένα τούτων τῶν τρόπων μίγνυται ἡ ψυχὴ σώματι, διὰ τὸ πολλὴν ἐπάγεσθαι ἀτοπίαν· ἀλλὰ μᾶλλον κατ' ἐπιτηδειότητα ὁμιλεῖ σώματι ψυχὴ διὰ μέσου τινός. ὅπερ ἀμφοτέρων ἀναδεχόμενον φύσιν πως, καὶ προσφιλὲς γινόμενον καὶ σοφιζόμενον, ἀμφότερα μίγνυσι, τὸ ἀσώματον τῷ σώματι, τὸ ἀθάνατον τῷ φθαρτῷ, τὸ καθαρὸν τῷ ἀκαθάρτῳ, τὸ θεῖον τῷ γηΐνῳ· ὡς ὁ λόγος δείξει. ἐν γὰρ τῷ ἥπατι τοῦ αἵματος πεττομένου καὶ μεταβαλλομένου ὑπὸ τῆς αὐτόθι συμμέτρου θερμότητος καὶ ὑγρότητος, γίνεται πνεῦμα ἀτμοειδές. τοῦτο δὲ διὰ τῆς κοίλης φλεβὸς ἀνιὸν μετὰ τοῦ αἵματος πρὸς καρδίαν, καὶ ἐπὶ πλέον θερμαινόμενον καὶ λεπτυνόμενον, γίνεται ἀεροειδές· καὶ πάλιν ἀναπεμπόμενον διὰ τῶν καρωτίδων ἀρτηριῶν πρὸς τὴν βάσιν τοῦ ἐγκεφάλου, κατὰ πρόνοιαν φύσεως, ἐκεῖσε παιδαγωγούμενον, κατ' ἰδιότητά τινα φυσικὴν ὑπὸ τῆς τοῦ ἐγκεφάλου ψυχρότητος ἀποβαλὸν τὴν ἄμετρον ζέσιν, γίνεται πνεῦμα αἰθεροειδές· ὅπερ ὄργανόν ἐστι ψυχῆς πρὸς ἐνέργειαν· ὥσπερ ἄγριος ἵππος ὑπὸ χαλινοῦ σωφρονιζόμενος, οὕτω καὶ τοῦτο χαλιναγωγούμενον ὑπό τινος ἀρρήτου φυσικῆς δυνά-

δυνάμεως. ἔτι γε μὴν καὶ διὰ τῆς ἀναπνοῆς ὁ εἰσιὼν ἀὴρ ἐν τῇ καρδίᾳ λεπτυνόμενος, καὶ ἀνιὼν διὰ τῶν ἀρτηριῶν πρὸς ἐγκέφαλον, καὶ αὐτοῦ τροφὴ καθίσταται τοῦ αἰθερώδους καὶ ψυχικοῦ πνεύματος· ὅπερ εἰ μὲν σῶμα τυγχάνει, προσοικειοῦται τῷ σώματι· εἰ δὲ λεπτότατον καὶ καθαρώτατον καὶ διαυγέστατον, φιλιοῦται ψυχῇ λογικῇ σῶμα ἀσώματόν πως ὑπάρχον, καὶ δεσμὸς ἔμμεσος τυγχάνει τῶν ἄκρων, ἐναντίαν οὐσίαν ἐχόντων. τοῦτο δὲ πνεῦμα καλῶς μὲν εὐσταθοῦν, δίδωσι ψυχῇ πάντα κατὰ [τὸν] λόγον ἐνεργεῖν· ἀμέτρως δὲ ψυχόμενον, καὶ πιλούμενον, καὶ παχυνόμενον, καὶ ἀνεπιτήδειον γινόμενον πρὸς ἐνέργειαν σύντονον ψυχῆς, ποιεῖ τὰς πράξεις ἀργοτέρας καὶ νωθροτέρας· ἀμετρότατα δὲ ψυχθὲν καὶ παχυνθὲν καὶ σῶμα γενόμενον, παρασκευάζει ταύτην ἀφίστασθαι διὰ τὸ ἀνεπιτήδειον τῆς οὐσίας, ὡς ἐπὶ ληθάργων καὶ κάρων καὶ πόσεως ψυχρῶν δηλητηρίων· πάλιν δὲ θερμανθὲν ἀμέτρως, καὶ πλέον τοῦ δέοντος κινούμενον, παρασκευάζει ψυχὴν ἀμετρότερον ἐνεργεῖν, [ὡς] κατὰ τὰς ἐκστάσεις τῆς ψυχῆς ἐν ταῖς φρενίτισιν. ἔτι δὲ πλέον τοῦτο παθὸν καὶ ἐκδαπανηθὲν, ποιήσει πάλιν ψυχὴν ἀφίστασθαι, τῷ μὴ εὐπορεῖν τοῦ δεσμοῦντος ἀμφότερα. θεώρει δέ μοι [καὶ] ἕτερον ἔργον θεοῦ. » ἐπειδὴ γὰρ ταύτην ἔμελλεν ἀπὸ σώματος οὐρανίου καὶ θείου κατακλείειν σώματι γηΐνῳ, σοφίζεται τὴν κάθοδον σχήματι, κατασκευῇ, χρώματι. αὐτὴν μὲν γὰρ τὴν κεφαλὴν, σφαιροειδῆ διετύπωσε, καθάπερ μικρὸν οὐρανόν· τὸν δὲ ἐγκέφαλον, λαμπρὸν καὶ ἀπέριττον ἔταξε, δεδωκὼς αὐτῷ πόρους ἑπτὰ, τῶν κινουμένων ἀστέρων τὸν ἀριθμὸν διατυπώσας· ὑπερέχει δὲ τοῦ παντὸς σώματος· καὶ γὰρ ὁ οὐρανὸς, ὑπερέχει πάντων τῶν ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ.

Διὰ τί τῶν ζώων ξη τὰ μὲν, πλείονα τίκτει· τὰ δὲ, ἐλάττονα; φημὶ [ὅτι] ὅσα μὲν ἡ φύσις ὀλιγοχρόνια τέταχε, ταῦτα πεποίηκε πολυτόκα, διὰ τοῦ πλήθους τῶν τικτομένων, τὸ ὀλιγοχρόνιον τῶν τικτόντων ἀναπληρώσασα.

ὡς χοίρεις, κύνας, ὄρνεις, ἰχθῦς. ὅσα δὲ πολυχρόνια, ταῦτα ὀλιγοτόκα. ἤρκει γὰρ ὁ χρόνος ἀναπληρῶσαι τὴν ἀσθένειαν τῶν τικτομένων· ὡς ἐλέφας, ὄφις, κορώνη. τὰ δὲ μέσα πρὸς χρόνον, μέσα καὶ τοῖς τοκετοῖς γέγονε. καθ' ὁμοιότητα δὲ τῶν ζώων, καὶ τὰ ἀπὸ γῆς τικτόμενα. ὁ γὰρ δημητριακὸς καρπὸς, ὀλιγοχρόνιος ὢν, πολύσπορός ἐστι· τὰ δὲ φυτὰ, πολυχρόνια [ὄντα,] ὀλιγόκαρπα. πρὸς δὲ τὰ τικτόμενα καὶ τὸ πλῆθος τῶν μαστῶν διετύπωσεν ἡ φύσις. τοῖς μὲν οὖν τετράποσιν, ἅτε καὶ μείζοσιν οὖσι τοῖς σώμασι, καὶ κατὰ γῆν τὴν πορείαν ποιουμένοις καὶ μὴ πάνυ κάμνουσιν, ἐντὸς τὰ τῆς κυοφορίας· τοῖς δὲ πτηνοῖς, καὶ διὰ τὸ βραχὺ τοῦ σώματος, καὶ δι' ἀέρος ποιεῖσθαι τὴν τροφὴν ἱπταμένοις, διὰ τὸ κάμνειν, ἔξω τὰ τῆς κυοτοκίας καὶ γονοποιΐας.

ξθ Διὰ τί τῶν τύπων εὔτακτος ἡ κίνησις τῶν παροξυσμῶν; ὅτι τοσοῦτον σήπει φύσις τοῦ νοσοποιοῦ χυμοῦ, ὅσον δύναται καὶ πέψαι. ἐπεὶ τοίνυν ὥρισται τὸ πεπτόμενον, καὶ ἡ δύναμις ἐξ ἀνάγκης καὶ ὁ χρόνος. ἕκαστος δὲ χυμὸς ἔχει ἰδίαν ἀναθυμίασιν. ἀπὸ μὲν γὰρ τοῦ αἵματος, ἀτμὸς γίνεται, ὑγρὸς ὢν καὶ θερμός· ὥσπερ καὶ [ἐπὶ] λεβήτων θερμὸν ὕδωρ ἐχόντων, ἐν τῷ πώματι εὑρίσκεται ἀτμός· καὶ ἐν βαλανείοις ἐν τῇ ὀροφῇ. καὶ νέφος ἐν ἀέρι παχύ· ὅπερ πηγνύμενον, ὕδωρ πάλιν γίνεται. [τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον καὶ ὁ τοῦ αἵματος ἀτμὸς πηγνύμενος, αἷμα πάλιν γίνεται.] ἀπὸ δὲ τῆς ξανθῆς χολῆς λιγνὺς, θερμῆς οὔσης καὶ ξηρᾶς· καθάπερ καὶ ἐπὶ λύχνων καιομένων λιγνύς. ἀπὸ δὲ τῆς μελαίνης χολῆς, αἰθάλη· καθάπερ καὶ ἐπὶ ξύλων καέντων ἡ τέφρα ξηρὰ μᾶλλον οὖσα. ἀπὸ δὲ φλέγματος, καπνὸς, καθάπερ ἐπὶ ξύλων χλωρῶν καιομένων, ὑγρότητος καὶ παχύτητος καὶ δακνώδους οὐσίας μετέχων. ἔχει δὲ καθόλου ἐπὶ παντὸς ὑγροῦ, τὴν αὐτὴν οὐσίαν τοῦ γεννήσαντος τὸ γεννώμενον. Διὰ τί τὸ μέλι παλαιούμενον ἢ ὑπερεψόμενον πικροῦται; ὅτι ἀπόλλυσιν αὐτοῦ τὴν ὑγρότητα, ἥτις κατεκίρνα τὸ ἄγαν θερμὸν τοῦ μέλιτος. τοῦτο δὲ πάσχει καὶ

πᾶν

πολὺ ὑγρὸν, γλυκείας μετέχον ποιότητος, ὡς [καὶ] οἶνος, καὶ σίραιον· ὅθεν τῷ χρόνῳ καὶ παχύνονται καὶ μεθοῦνται. ὥσπερ δὲ οἶνός ἐστι τετραμερὴς, ἔχων ἄνθος τὸ ἐπιπολάζον, κουφότατον ὄν· καὶ τρύγα ὑφιζάνουσαν, παχεῖαν οὖσαν· καὶ τὴν ὑγρότητα, τὴν τῷ χρόνῳ δαπανωμένην· καὶ αὐτὸ τὸ οἰνῶδες καὶ τρόφιμον· τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὸ μέλι. τοῦτο δὲ τὸ ἐν αὐτῷ ὑγρὸν περίττωμα, μετέχει τινὸς ῥυπτικῆς δυνάμεως· ὅθεν ὠμὸν μὲν, ῥύπτει· ἑψόμενον δὲ, τρέφει μόνον, τῷ ἀναλίσκεσθαι ὑπὸ τοῦ πυρὸς τὸ περιττὸν τὸ ἐν αὐτῷ. τὰ μέν τοι ἐλαιώδη παλαιούμενα, τάχιον ὑπομένει· ὡς βούτυρον, [οἴσυπος,] ἔλαιον, λίπος. ἑκάστη δὲ ποιότης, ἐκ κράσεως καὶ ποιότητός ἐστιν ἰδίας. ἡ γὰρ γλυκύτης, ἐκ θερμότητος πλείονος καὶ ὑγρότητος· ἡ δὲ δριμύτης, ἐκ θερμότητος πλείονος καὶ ξηρότητος· ἡ δὲ ἁλμυρότης, ἐκ ξηρότητος πλείονος καὶ ψυχρότητος ὀλίγης· ἡ δὲ ὀξύτης, ἐκ ψυχρότητος πλείονος καὶ ὑγρότητος· ἡ δὲ στρυφνότης, ἐκ ξηρότητος ὀλίγης καὶ πλείονος ψυχρότητος· ἡ δὲ αὐστηρότης, ἐξ ἐπιτεταμένης πλείονος ξηρότητος καὶ ψυχρότητος· ἡ δὲ πικρότης, ἐκ ξηρότητος πλείονος καὶ θερμότητος· τὸ δὲ λιπῶδες, ἐξ ὑγρότητος πλείονος καὶ βραχείας θερμότητος.

οα Διὰ τί οἱ μεθύοντες ἄγαν, στρεφόμενα πάντα ὁρῶσιν; ὅτι ἐκ τοῦ πολλοῦ οἴνου, πλείων αὐτοῖς ἀναθυμίασις γέγονεν ἀτμώδους πνεύματος πρὸς ἐγκέφαλον. τοῦτο δὲ μὴ δυνάμενον διαφορηθῆναι περὶ [τῆς] πέψεως, ἀπὸ τοῦ χρόνου, φυγεῖν μὴ ἔχον, τὸν ἐγκέφαλον περιδινεῖται πάντα. καὶ οὕτως τεταραγμένος ἐξίησι διὰ τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου καὶ τῆς κόρης ἐπὶ τὰ ὁρατά· καὶ τοιαῦτα αὐτοῖς φαίνεσθαι ποιεῖ πάντα· τὸ γὰρ ἔνδον πάθος ἔξω φαντάζονται· ὅθεν καὶ ἰλιγγιῶσι σκοτοδινιῶντες, ἀπὸ τῆς ἔξωθεν ἴλιγγος τῶν ὑδάτων καὶ τῆς περιστροφῆς δεξάμενοι τοὔνομα. ὅταν δ᾽ ἐξ οἴνου γίγνεται, τοῦτο καὶ ἀπὸ χυμῶν, ἀτμὸν πολὺν ἀγόντων καὶ πληρούντων τὸν ἐγκέφαλον, καὶ ποιούντων τὸ σκοτωματικὸν λεγόμενον

οβ πάθος. Διὰ τί εἰ τὰ [αὐτὰ] νεῦρα παρ' ἐγκεφάλου καὶ νωτίου μυελοῦ πέμπεται τοῖς μορίοις, οὐχ ἡ αὐτὴ ἐνέργεια, ἀλλὰ διάφορος; ὅτι οὐ μόνον παρὰ τὴν συνουσίαν τοῦ μορίου ἐξαλλάττεται ἡ ἐνέργεια, ἀλλὰ καὶ παρὰ τὴν τοιάνδε κατασκευὴν αὐτοῦ. ἄλλη γὰρ κατασκευὴ καὶ διάπλασις τοῦ νεύρου τοῦ ὀπτικοῦ, καὶ ἄλλη τοῦ ἀκουστικοῦ· ἑτέρα δὲ τοῦ γευστικοῦ· καὶ ἄλλη τοῦ στόματος τῆς κοιλίας· [καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως.] τὸ μὲν γὰρ ὀπτικὸν τέτρηται νεῦρον· τὸ δὲ ἀκουστικὸν, ἐξήπλωται μᾶλλον· πλέον δὴ ἔτι τὸ γευστικόν· τὸ δὲ τοῦ στόματος τῆς κοιλίας, περιείληται μᾶλλον· τὸ δὲ τῆς κοιλίας, ἐξήπλωται σφαιροειδῶς. οὕτω γὰρ καὶ ἐπὶ κιθάρας, ἡ μὲν παχυτέρα νευρὰ, ἄλλον φθόγγον ἀποτελεῖ· ἡ δὲ ἰσχνοτέρα, ἕτερον· καὶ ἡ τεταμένη μᾶλλον, ἕτερον· καὶ ἡ ἀνειμένη πως, ἄλλον. καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν δὲ ὀργάνων τὸ αὐτὸ θεωρήσεις. ἧπαρ καὶ σπλὴν, ἡ στιβοειδὴς σὰρξ, ἡ καὶ παρέγχυμα λεγομένη· ἐπὶ δὲ νεφρῶν καὶ καρδίας, σαρκός τις ἰδιότης· ἐπὶ δὲ στομάχου, αἱ μὲν ὄρθιαι ἶνες, ἕλκουσιν· αἱ δὲ πλάγιαι, ὠθοῦσιν· ἐπὶ δὲ ἄλλων μορίων αἱ λοξαὶ κατέχουσιν, ὡς ἐπὶ μήτρας. καὶ αἱ μὲν φλέβες καὶ ἀρτηρίαι, καὶ οἱ ὑμένες ἐπὶ ἑκάστου μορίου χρείας λόγον ἐπέχουσι, κοινὰ ὄντα καὶ ἐπὶ πάντων εὑρισκόμενα· τὸ δὲ ἴδιον καὶ ἀκοινώνητόν ἐστιν, ὃ καὶ ποιεῖ κυρίως τὴν ἐνέργειαν.

ογ Διὰ τί αἱ κυοφοροῦσαι περὶ δεύτερον καὶ τρίτον μῆνα κιττῶσιν; ὅτι ἡ φύσις διὰ τὴν τοῦ ἐμβρύου διάπλασιν, τὸ καταμήνιον συνάγει πᾶν ἐν τῇ μήτρᾳ. τοῦτο δὴ ἐὰν εὑρεθῇ πως κακόχυμον κατὰ ἀνάδοσιν τῶν ἀγγείων, πληροῖ τὸ στόμα τῆς γαστρός. τοῦτο δὲ κινούμενον ὑπὸ μοχθηρᾶς ποιότητος, ἐπεγείρεται πρὸς ὄρεξιν ἀλλοκότων τροφῶν. ἐπιθυμοῦσι δὲ πρὸς τὸν ὑποκείμενον χυμόν· εἰ μὲν γὰρ εἴη μελαγχολικὸς, εἰ οὕτως ἔτυχεν, ὀρέγονται ἀσβόλης ἢ ὀστράκων· εἰ δὲ φλέγμα ὀξὺ, τῶν ὀξωδῶν· εἰ δὲ λεκιθώδης χολὴ, τῶν κνισωδῶν· εἰ δὲ μίξις τις εἴη ποικίλη, ἀλλοκότων ὀρέξεων. ὅτι δὲ τοῦτο ἀληθὲς ὑπάρχει, δῆλον

λον

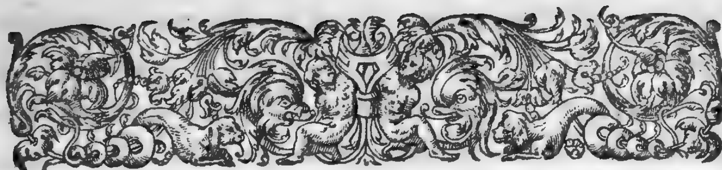
λον ἐκ τοῦ μὴ πάσαις τοῦτο γίνεσθαι, αἷς τὸ συναγόμενον αἷμα χρηστόν ἐστι καὶ ἀπέριττον. μετὰ δὲ τρίμηνον παύεται ἡ κίττα, ὡς λοιπὸν [τὸ] πλασθὲν καταναλίσκειν τὸ πλεονάζον τοῦ αἵματος, καὶ μηκέτι ἀναπέμπεσθαι πρὸς τὸν στόμαχον. τοῦτο πάσχουσι καὶ τινες βουλιμιῶντες καὶ κωλικευόμενοι, ὡς πάλιν πληροῦσθαι τὸ σῶμα τῆς γαστρὸς ἀλλοκότων χυμῶν. ὅθεν τὸ καθαρτήριον αὐτοῖς μεγάλως ὠφελεῖ. εἴρηται δὲ κίττα ἀπὸ τοῦ ὀρνέου τοῦ ἀεὶ βώλοις κατεσθίοντος. ἢ ὅτι ποικίλον ἐστὶ τῷ χρώματι καὶ ἀλλόκοτον, ὥσπερ ἡ τούτων ἐπιθυμία. Διὰ τί τὸ φθινόπωρον ἀνώμαλον κατὰ τὴν οδ

κρᾶσιν, ἔχον κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ θάλπος καὶ κρύος; τινὲς [μὲν] φασὶ φύσιν ἔχειν τοιαύτην αὐτὸ ἄρρητον μοχθηράν· τινὲς δὲ τῶν φυσικῶν, ὅτι ὁ ἥλιος ταύτην τὴν ζώνην κινούμενος τοῦ ζωδιακοῦ, καὶ τὴν γῆν οὕτω τρέπει. ἄλλοι δὲ, ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἄνεμοι τοιοῦτοι πνέουσιν, ἀνώμαλοι καὶ διάφοροι. οἱ δὲ, ὅτι ἡ γῆ ὑπερκαεῖσα ὑπὸ τῆς ἀμέτρου θερμότητος τοῦ θέρους, εἰς ψυχρότητα μετέβαλεν· καὶ τοιαύτην αὔραν ἀναπέμπει, τοῦ ἀέρος ἔτι θερμοτέρου ὄντος. οἱ δὲ λέγοντες ὅτι μέσον ὂν θέρους καὶ χειμῶνος, καὶ τῆς τῶν ἐναντίων μετέχει κράσεως, ψεύδονται. οὐδὲν γὰρ ἧττον καὶ τὸ ἔαρ. γίνωσκε δὲ ὅτι τὸ νυχθήμερον μιμεῖται τῶν τεσσάρων ὡρῶν τὴν κρᾶσιν. τὸ μὲν γὰρ ὑπὸ τὴν ἕω μέρος αὐτοῦ, ἔοικε τῷ ἔαρι· ἡ δὲ μεσημβρία, θέρει· τὸ δὲ μετὰ τοῦτο ἄχρις ἑσπέρας, φθινοπώρῳ· ἡ δὲ νὺξ, χειμῶνι, ψυχρὰ καὶ ὑγρὰ οὖσα τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ ἡλίου. Διὰ τί οε

ὁ κόπος ποιεῖ ὕπνον· εἴ γε ὁ κόπος ξηραίνει τὸ σῶμα, ἡ δὲ ξηρότης ἀγρυπνίαν ποιεῖ; φημὶ ὅτι οὐ κυρίως ὁ κόπος ὕπνον ποιεῖ· ἀλλὰ διὰ μέσου τινός· λέγω δὴ τῆς ψυχρότητος καὶ τῆς ἀπωλείας τῆς ὑγρότητος· ὁ γὰρ κόπος, κυρίως ξηρότητα ποιεῖ· ἡ δὲ τῆς ὑγρότητος ἀπώλεια, καθαιρεῖ τὴν θερμότητα ἀπωλείᾳ τροφῆς. καθαίρεσις δὲ θερμότητος, αὔξησις ψυχρότητος. ἡ οὖν φύσις τῇ καταδαπάνῃ τῆς

ὑγρᾶς τροφῆς, καὶ τοῦ ζωτικοῦ πνεύματος, ἀναπαύεται, πρὸς τὸ πάλιν συνάξαι τὴν ἀπολομένην ὑγρότητα. Διὰ τί κίων ἢ ἕτερόν τι βάρος κατὰ μὲν ὕδατος ῥιπτόμενον, βυθίζεται· ἐν δὲ σανίσι βαλλόμενον, οὐκέτι, ὡς ἐν πλοίῳ; φημὶ ὅτι μεγίστην δύναμιν ἔχων ὁ ἀὴρ κατὰ κουφότητα, [καὶ] διϊσδύων εἰς τοὺς πόρους τῶν σανίδων, ἐπινήχεσθαι ποιεῖ ταύτας, εἰ καὶ βαρὴ ἔχουσιν ἐπικείμενα. ὁ μέν τοι κίων ἢ ὁ σίδηρος πυκνόπορος ὢν καὶ διὰ τοῦτο βαρὺς, οὐκ ἐπινήχεται, τῷ μὴ ἐπιδέχεσθαι πνεῦμα· οὕτω γὰρ καὶ οἱ ἐν ὕδασιν ἀπολλύμενοι παραυτὰ μὲν βυθίζονται· μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς, ἀναπλέουσιν· ἐν γὰρ τῷ σήπεσθαι τὸ σῶμα, πνεῦμα γεννᾶται. τοῦτο δὲ πληροῦν τοὺς πόρους, καὶ τὰ τοῦ πνεύμονος βρόγχια, κοῦφον ἀποτελεῖ τὸ σῶμα πρὸς τὸ ἀναπλεῖν· ὅθεν καὶ ἱστοροῦσί τινα κατὰ θάλασσαν κακοῦργον, αὐτὸ τοῦτο γινώσκοντα, μετὰ τὸν φόνον ἀνατέμνοντα λαμβάνειν αὐτῶν τὸν πνεύμονα, καὶ οὕτω ῥίπτειν εἰς τὸ ὕδωρ, πρὸς τὸ μὴ ἀναπλεῖν· καὶ λανθάνειν διὰ τοῦτο. καὶ τὰ μὲν ἀπαθῆ τῶν ᾠῶν, εἰς ὕδωρ βαλλόμενα, βυθίζεται· τὰ δὲ ἀφανισθέντα καὶ ἐξουρίσαντα, ἐπινήχεται, τῷ τὰ ἐν αὐτοῖς ὑγρὰ ἐξυδαρωθῆναι καὶ ἐμπνευματωθῆναι.

ος

ΚΑΣΙΟΥ ΙΑΤΡΟΣΟΦΙΣΤΟΥ

ἰατρικαὶ ἀπορίαι καὶ προβλήματα περὶ ζώων καὶ τετραπόδων.

ΔΙΑ τί τὰ στρογγύλα ἕλκη, δυσαλθέστερα καθέστηκε τῶν ἄλλων; οἱ μὲν οὖν Ἡροφίλειοι ταύτην αἰτίαν ἀποδιδόασι, γεωμετρικῇ χρώμενοι ἀποδείξει· φασὶ γάρ, ὅτι τὰ κυκλικὰ σχήματα τῶν ἑλκῶν, μικρὰ μὲν φαίνεται τῇ περιοχῇ· οὐ τοιαῦτα δ᾽ ἐστὶν, ἀλλ᾽ ἔχει τῇ δυνάμει μείζονα τὰ ἐμβαδά, ἤπερ φαίνεται· τὸ μεῖζον δὲ, πλείονος χρόνου δεῖται πρὸς τὴν ἐπούλωσιν. ὥστε εἰκότως τὰ τοιαῦτα ἕλκη φαίνεται δυσαλθῆ, εἴ γε καὶ μικρὰ φαίνεται· κατὰ δὲ τὸ ἀληθὲς, οὐχ οὕτως ἔχει, ἀλλ᾽ ἔστι μείζονα. τοῦτο δὲ προκειμένως διεχρύσατο Ἀσκληπιάδης· εἴ τις στρογγύλου ἕλκους ὑποκειμένου, ἐπιδιέλῃ τὰ παρακείμενα σώματα, ὥστε ἐκ τῆς ἐπιδιαιρέσεως γενέσθαι ἐπιμηκέστερον τὸ σχῆμα τοῦ ἕλκους, θᾶττον ἂν γένοιτο ἡ ἐπούλωσις. τοῦτο δ᾽ ἐναντίον τῷ τοῦ Ἡροφίλου ἀρέσκοντι. εἰ γὰρ τὸ μέγεθος τοῦ ἕλκους, ὡς αὐτοί φασιν, αἴτιον γίνεται τοῦ δυσθεραπευσίας, ἔχρην τοῦ αὐτοῦ ὑποκειμένου μεγέθους καὶ ἑτέρου προσγινομένου ἐκ τῆς ἐπιδιαιρέσεως, μᾶλλον γίνεσθαι δυσιατότερα ταῦτα τὰ ἕλκη. αὐτὸς δὲ ὁ Ἀσκληπιάδης τοιαύτην ἀποδίδωσιν αἰτίαν. φησὶ γὰρ ὅτι ἐπὶ παντὸς πράγματος, ὡς σύμφυτόν ἐστι τὸ κινεῖσθαι. ἡ οὖν σφοδρὰ κίνησις γίνεται ἐκ τῶν κατ᾽ αὐτὰ ἀρχῶν. ἀρχὰς δὲ λέγει τὰ μέσα τῶν κινουμένων. ὑποδείγμασι δὲ α

χεῖται πρὸς σαφήνειαν, τῇ τε τῶν ποταμῶν κινήσει, καὶ τῇ τοῦ πυρός. ὡς γὰρ ἐπὶ τούτων μάλιστα κινεῖται καὶ σφοδρότερον τὰ μέσα, οὕτω συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν ἑλκῶν· οἷόν τι ἐστὶ τὸ λεγόμενον· ἐπεὶ τῶν ποταμῶν ἐπὶ τοῦ πλεονάζοντος μέρους, σφοδροτέρα γίνεται ἡ κίνησις. πλεονάζει δὲ δηλονότι τὸ μέσον ἐν αὐτοῖς. ἐκεῖ γὰρ μάλιστα συμβέβηκε τὸ πλέον. ὁ δὲ ὅμοιος λόγος καὶ περὶ τῆς φλογὸς τοῦ πυρός. κατὰ γὰρ τὸν μέσον μάλιστα τόπον, σφοδρότερον κινεῖται αὕτη, οὕτως, ὡς καὶ πολλάκις παραναπηδᾶν κατὰ τοῦτο τὸ μέρος τὴν φλόγα. ἐπεὶ οὖν καὶ τὰ στρογγύλα ἕλκη, καθότι αὐτὰ ὥσπερ συνῆκται, καὶ οἷον εἰς μέσα ἐστὶ κατὰ πλεῖον μέρος, διὰ τοῦτο συμβαίνει σφοδροτέραν τὴν κίνησιν ἐπ᾿ αὐτῶν γίγνεσθαι. κίνησις δὲ γίγνεται δηλονότι ὄγκων τινῶν φυσικῶς φερομένων ἐπὶ τὰ ἔξω διὰ τῶν πόρων, καὶ τῇ σφοδρᾷ τούτων παρόδῳ συμβαίνει ἀνακρούεσθαι τὴν ἐπούλωσιν. ῥητέον δὲ πρὸς τοῦτο, ὅτι εἰ τῶν ὄγκων ἡ σφοδρὰ κίνησις ἐπὶ τὸ ἔξω, αἰτία γίγνεται τοῦ εἶναι τὰ τοιαῦτα ἕλκη δυσαλθῆ, ἐχρῆν μάλιστα τοῦτο συμβαίνειν ἐπὶ τῶν ἀκμαζόντων· καὶ ἐκ τούτων ἂν συμβαίη ἕλκη ἐπ᾿ αὐτῶν τὰ τοιαῦτα· ἐπὶ γὰρ τούτων μάλιστα εἰσὶν ὀξυκίνητοι οἱ ὄγκοι, καὶ πολλοὶ τῷ πλήθει· ἐπὶ δὲ τῶν γεγηρακότων ὀλίγοι τέ εἰσι, καὶ νωχελεῖ τῇ κινήσει χρῶνται· καὶ ἐπίπαν ἐπὶ τούτων δυσαλθέστερα τὰ τοιαῦτα τῶν ἑλκῶν γίνεται. ῥητέον οὖν ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν κατὰ οἱονεὶ ἐγγώνιον σχῆμα συνισταμένων ἑλκῶν, συμβαίνει τὴν ἐπούλωσιν θᾶττον γίνεσθαι, διὰ τὸ ὑγιῆ σώματα μᾶλλον εἶναι ἀλλήλων πλησίον, καθὸ μάλιστα οἱονεὶ γωνία γίνεται τοῦ ἕλκους. τὰ δὲ ὑγιῆ, οὐχ ὡς ἔτυχε, συμβάλλεται τῇ ἐπουλώσει. καὶ δῆλον τοῦτο, ἐκ τοῦ μᾶλλον εἶναι εὐιατότερα, ἔχοντα παρακείμενα σώματα. τὰ δοκοῦντα οὖν ὑγιῆ, πεπονθότα· ἐπειδὴ τῶν στρογγύλων τὰ ὑγιῆ σώματα πανταχόθεν ἐπίσης ἀφέστηκε τῶν ἑλκῶν, καὶ πλέον ἤπερ κατὰ σχῆμα τὸ ἐγγώνιον γινόμενον· ὥσπερ ἐπὶ κύκλου, εἰ λάβοιμεν ἐκ βραχέος διαστήματος σημεῖά τινα, καὶ ἐπι-

ζεύξοιμεν

ζεύξοιμεν εὐθεῖαν κατὰ τὰ σημεῖα· καὶ ὁμοίως ἐφ' ἑτέρου τριγωνίου, ἂν οὕτω τύχῃ· καὶ ἐπιζεύξοιμεν βραχὺ ἀπὸ τῆς γωνίας διαστήσαντες, εὑρίσκεται μείζων ἡ ἐν τῷ κύκλῳ ἐπιζευχθεῖσα εὐθεῖα. οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν στρογγύλων ἑλκῶν, καὶ τῶν μὴ τοιούτων ἔχει, ὡς ἔφαμεν. διὰ τοῦτο συμβαίνει ῥᾳδίαν τὴν ἐπούλωσιν γίνεσθαι ἐπὶ τῶν κατὰ γωνιῶδες σχῆμα γινομένων· διὰ τὸ τὰ ὑγιῆ σώματα μᾶλλον εἶναι πλησίον ἀλλήλων, καὶ συμβάλλεσθαι ταῦτα τῇ ἐπουλώσει. ὅθεν καὶ ὡς ἐπίπαν ἀπὸ τῶν ἄκρων ἄρχεται ἡ ἐπούλωσις· καθὸ μάλιστα συνεργεῖ ἀπὸ τῶν παρακειμένων ὑγιῶν σωμάτων. ἐπὶ δὲ τῶν στρογγύλων, διὰ τὸ πανταχόθεν ἐπίσης ἀφεστάναι τὰ ὑγιῆ ἀλλήλων, καὶ μὴ δύνασθαι συναιρεῖσθαι τῇ ἐπουλώσει, μὴ ῥᾴδιον γίνεσθαι ταύτην.

β Διὰ τί ἐπιτήδεια, τὰ ἄκρα μέρη τοῦ σώματος, πρὸς νομὴν ὁμοίως καὶ τὰ κοῖλα; ἢ ἐπεὶ ἡ νομὴ, νέκρωσίς τίς ἐστι καὶ σῆψις· εὐπερίψυκτα δὲ τὰ ἄκρα, δι' ἔνδειαν ὕλης· ὡς διὰ τοῦτο τὴν νέκρωσιν ὑπομένει· τὰ δὲ κοῖλα, διὰ τὸ πλεονάζειν ἐν αὐτοῖς ὕλην ὑγρὸν, καὶ διὰ τοῦτο τὴν σῆψιν ὑπομένει.

γ Διὰ τί ὑγιαζομένων τῶν ἑλκῶν, καὶ λεπτυνομένων τῶν φλεγμονῶν, κνησμοὶ γίνονται; ῥητέον, ἐπεὶ ἐπικρατεῖ ποτὲ τὸ οἰκεῖον. ἐπικρατοῦν δὲ τοῦτο, τὸ ἀνοίκειον ἀπελαύνει ἐκ τοῦ βάθους. ἡ φύσις δὲ ἥδεται χωριζομένου τοῦ ἀνοικείου. ,,

δ Διὰ τί ἐπὶ τῶν ὑδρωπικῶν δίψα γίνεται, ,, καίτοι πολλοῦ τοῦ ὑγροῦ ὑποκειμένου; ῥητέον ὅτι ἡ ὄρεξις αὕτη γίνεται κατ' ἐπιζήτησιν τοῦ κατὰ φύσιν ὑγροῦ, οὐ τοῦ παρὰ φύσιν. τὸ δὲ παρακείμενον ἐπὶ τούτων, παρὰ φύσιν ἐστί. γίνεται δὲ ἡ ἀνάπαυλα τῆς ὀρέξεως, παρατιθεμένου τοῦ κατὰ φύσιν ὑγροῦ. ἢ ὅτι οὐκ εἰς δεομένους πόρους τὸ κατὰ φύσιν ὑγρὸν μερίζεται, ἀλλ' ἔξω διωθεῖται. διψῶσιν οὖν ὡς μὴ πιόντες.

ε Διὰ τί μὴ ὄντες ἐν δίψει, εἰ παρα μεν πρὸς λουτρὸν, προσγίνεται τὸ διψᾶν· καὶ ἀνάπαλιν, εἰ ἐν δίψει ὄντες, παύεται τὸ δίψος; ὅτι τὸ δίψος γίνεται κατὰ ξηρότητα. εἰ οὖν διψῶντες

περιβαλλόμενον τὸ λουτρὸν τὸ σῶμα, διὰ τὸ μετέχειν ζωτικῆς δυνά-
μεως αὐτό, οἱονεὶ ἐπισπᾶται διὰ τῶν τῆς ἐπιφανείας πόρων τὸ ὑ-
γρόν· καὶ οὕτω συμβαίνει ὑγραίνεσθαι τὸ βάθος· ἐξ οὗ μάλιστα γίνεται τὸ
δίψος. ἐπὶ δὲ τῶν μὴ διψώντων καὶ περιβαλλόντων τὸ λουτρόν, ὑπό-
κειται ὑγρὸν ἐν τῷ σώματι, καὶ περιαιρεῖται τοῦτο διὰ τῶν ἱδρώτων, διὰ
ϛ τὸ μὴ ἀντιποιεῖσθαι ὑγρασίας. Διὰ τί ἐπὶ τῶν ἧπαρ ἢ σπλῆνα ἢ
πνεύμονα παθόντων, ἐπὶ τὸ πεπονθὸς ῥᾴων ἡ κατάκλισις; καὶ μὴν
ἐχρῆν ἐπὶ θλιβομένων τῶν μερῶν σφοδρύνεσθαι τὰ ἀλγήματα· ἀλ-
λὰ ῥητέον ὅτι ἐπὶ τὸ ἐναντίον εἰ γίνοιτο ἡ κατάκλισις, ὡς ἐκκρε-
μασμός τις γίνεται. ἐκκρεμαμένων δὲ τῶν πεπονθότων, μείζων ἡ ἀν-
ζ τίληψις γίνεται. Διὰ τί ὡς ἐπίπαν ἐν τοῖς παροξυσμοῖς τὰ ἄ-
κρα περιψύχεται; ὅτι ἐφ' ὧν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως γίνεται, ἐπ' ἐκεῖνα
συντρέχουσιν αἱ ὗλαι. ἡ δὲ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, ἐν τῷ βάθει τῶν μέ-
σων. εἰκὸς οὖν, ἐπὶ τοῦτο τὸ μέρος συντρεχούσης τῆς ὕλης ἐκ παντὸς
μέρους τοῦ σώματος, ἀποσυλᾶσθαι καὶ τὰ ἄκρα τῆς περιεχομένης ἐν
αὐτοῖς ὕλης, καὶ φέρεσθαι ἐπὶ τὸ μέσον. ἀποσυληθέντα δὲ ἐκεῖνα, καὶ
η ἐν ἐνδείᾳ τῆς ὕλης γινόμενα, τὴν περίψυξιν ὑπομένει. Ἡ ἡδο-
νή, ὥσπερ διάλεσις καὶ λύσις τοῦ σώματός ἐστι· καὶ τοῦτο τρόπον τι-
νὰ αὐτὴ ἡ αἴσθησις παρεγγυᾷ. δῆλον δὲ ὅτι καὶ ἡ ἡδονὴ γίνεται ὕπνου γινο-
„ μένου· καὶ τοῦτο ἡ πεῖρα μαρτυρεῖ, καὶ ὁ ποιητής, ἐν πολλοῖς νήδυμον
αὐτὸν ὀνομάζων, ὡς ἂν ἡδονῆς παρεκτικόν. εἰ τοίνυν ἡ ἡδονή, διά-
λεσίς ἐστι τοῦ σώματος, ταύτην δὲ ἀπεργάζεται ὁ ὕπνος, τί οὐ χα-
λαστικὸν μᾶλλον φαμὲν τὸν ὕπνον, ἤπερ πυκνωτικόν, ὡς οἴονται οἱ με-
θοδικοί; ἀλλὰ καὶ ἡ διὰ σκάφης αἰώρα, χαλαστική ἐστι· καὶ τῷ
παραλαμβάνεσθαι ταύτην, ὑπνώδεις πως γίνονται, καταφε-
ρόμενοι μεθ' ἡδονῆς τινός. ὥστε καὶ ἐκ τούτων ἐστὶ συμβαλεῖν ὅτι ἄρα
μᾶλλον ἐστὶ χαλαστικὸς ὁ ὕπνος, ἤπερ ἐφεκτικός. ἢ πρὸς τοῦτο ῥη-
τέον ὅτι οὐ πάνυ συμβεβηκός ἐστι τοῦ ὕπνου, ἡ ἡδονή· ἀλλὰ συμβαίνει

τούτου γινομένου, τὴν ἡδονὴν γίγνεσθαι, διὰ τὸ τὰ σώματα εἰς τὸ οἰκεῖον ἀποκαθίστασθαι κατάστημα· οἱονεὶ ὑφιεμένου τοῦ κόπου ἐκ τῆς ἐνεργείας τῆς ἐν τῇ ἐγρηγόρσει. ὅτι δὲ οὐ πάντως ἡ ἡδονὴ γίνεται διὰ τὴν διάχυσιν τῶν σωμάτων, ἐντεῦθεν ἐστὶν εὑρεῖν· ἡ δίψα κατὰ ξηρότητα γίνεται· ἡ δὲ ξηρότης, πύκνωσιν ἀπεργάζεται. διψῶντες οὖν ἔσθ' ὅτε εἰ προσενεγκοίμεθα ὕδωρ ψυχρὸν, ἡδόμεθα σφόδρα, καίτοι τῆς προϋποκειμένης πυκνότητος ἐπιγινομένης ἐκ τῆς μίξεως τοῦ ψυχροῦ. καὶ ὥσπερ τὸ ψυχρὸν οὐ λέγομεν εἶναι χαλαστικὸν, διὰ τὸ ἡδονὴν ἐμποιεῖν τοῖς σώμασιν, οὕτω οὐδὲ τὸν ὕπνον εἴποιμεν χαλαστικὸν, ἐπειδὴ ἡδονῆς γίνεται παρεκτικός. γίνεται γὰρ, ὡς ἔφαμεν, ἡ ἡδονὴ, διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν. ἡ δὲ διὰ τοῦ σκάφους αἰώρα, διαφορητικὴ μὲν εἶναι δύναται τῶν παχυμερῶν σωμάτων, τοῦ δὲ αἰσθητικοῦ πνεύματος πυκνωτικὴ, ἐπιθολοῦσα αὐτὸ καὶ συστέλλουσα διὰ τὴν ἀκινησίαν τῶν λοιπῶν ὑλῶν. συστελλομένου δὲ τούτου, ὕπνον ἐπιγίνεσθαι συμβαίνει. καὶ οὐ δεῖ θαυμάζειν, εἰ ἡ αὐτὴ αἰώρα διαφορεῖ μὲν τὸ σῶμα, πυκνοῖ δὲ, ὡς ἔφαμεν, τὸ αἰσθητικὸν πνεῦμα. ὥσπερ γὰρ τὸ θερμὸν ὕδωρ ἀνίησι μὲν τὰ ἡμέτερα σώματα· εἰ δὲ ἐπιχυθείη πυρὶ, σβέννυσι τοῦτο· οὕτω καὶ ἡ αἰώρα τῶν ἐναντίων ἐστὶ ποιητική. καὶ πολλὰ ἄν τις εὕροι, τὰ ἐναντία ἀποτελεῖν δυνάμενα.

Διὰ τί ἐπὶ τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ τραυμάτων διαιρέσεως θ
γινομένης ἐπιτοσοῦτον ὥστε καὶ μήνιγγα τρωθῆναι, καὶ περιγεγονότων τῶν πεπονθότων, καὶ λοιπὸν εἰς ἀπούλωσιν ἐλθόντων τῶν τραυμάτων, σπασμὸς ἔσθ' ὅτε ἐπιγίνεται, ὥστε καὶ ἀπόλλυσθαι τοὺς τοῦτο παθόντας; ῥητέον οὖν ὅτι φυσικῶς πάλλοντος τοῦ ἐγκεφάλου, συμβαίνει τὴν μήνιγγα προστρίβεσθαι τοῖς ὀστέοις τοῖς περικειμένοις, ἐφ' ὧν ἐκομίσθη τὰ ἀφαιρεθέντα· καὶ προστριβομένην ἀνελκοῦσθαι· ἀνελκώσεως δὲ γινομένης, καὶ ῥυπωθείσης, καὶ μὴ δυναμένης τῆς ὕλης ἐκείνης τῆς συλλεχθείσης

ἐκ τῆς ἑλκώσεως, διὰ τὸ πυκνωθῆναι, διὰ τὸ ἤδη σαρκοφυῆσαι τὰ
ἐπικείμενα σώματα, ἅμα καὶ διὰ τὸ εἶναι πυκνοτέραν τὴν γινομέ-
νην ὕλην, χωρεῖν ταύτην (λέγω δὲ τὴν συλλεχθεῖσαν ἐκ τῆς ἑλκώ-
σεως ὕλην) ἐπὶ τὰ κύρια μέρη τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ θλῖψιν ἀπεργά-
ζεσθαι· ὥστε καὶ τὸν σπασμὸν ἐπακολουθεῖν, μὴ δυνηθεισῶν τῶν ὑ-
λῶν διαπνεῖσθαι, παρὰ τὴν ὕλην σάρκωσιν παρὰ φύσιν οὖσαν, σκλη-
ι ρὰν γίνεσθαι. Πάντη τοῦτο παρατετήρηται, ὅτι τραυμάτων πε-
ρὶ κεφαλὴν γινομένων τοιούτων, ὡς καὶ ὀστῶν διαίρεσιν γίνεσθαι, ἐπι-
κινδυνότερα μὲν τὰ περὶ τὴν κορυφὴν καὶ βρέγμα· ἐλθόντων δὲ
εἰς ἀπούλωσιν, δυσιατότερα τυγχάνει τῶν περὶ τὸ ἰνίον συστάντων τραυ-
μάτων. ῥητέον ὅτι κυριώτερα τὰ περὶ τὸ βρέγμα μέρη ὄντα, λε-
πτὴν ἔχει τὴν ὑποκειμένην μήνιγγα· καὶ εἰκὸς διὰ τοῦτο ἐπικίν-
δυνον εἶναι τὸ μέρος. πρὸς δὲ ἀπούλωσιν ἐλθόντα, δυσιατότερά ἐστιν,
ἐκ τῆς τῶν κυριωτέρων μερῶν συνεργείας σφοδροτέρας γινομέ-
νης. τὰ δὲ περὶ τὸ ἰνίον ἀκινδυνότερά ἐστι, διὰ τὸ τὴν ὑποκειμένην
τοῖς τόποις μήνιγγα, σαρκώδη εἶναι· εὐιατότερα δὲ, παρὰ μήτε συν-
εργείας τοιαύτης τινὸς τυγχάνειν, ἀλλὰ μὴν καὶ σύνοδον γινομένην
ια ἀναξηραίνειν τὰ μέρη. Ἔτι καὶ τοῦτο παρατετήρηται, ὅτι ἐφ'
ὧν τοιαῦτα τραύματα περὶ τὴν κεφαλήν ἐστιν, εἰ συμβαίνει αὐτομά-
τως λυθῆναι τὴν κοιλίαν, θάνατος ἐπιγίνεται· εἰ δὲ λόγῳ, τὴν τῆς
σωτηρίας πρόνοιαν ὑποφαίνει. ὅτι εἰ μὲν αὐτομάτως ἡ γαστὴρ ὑ-
πεξέλθοι, ἐκ τῆς κεφαλῆς τὴν ὑπόστασιν ἔχουσα διὰ τὸ πάθος,
κίνδυνον ἀπειλεῖ, τοῦ πάθους περιγινομένου τῆς φύσεως· εἰ δὲ λόγῳ τῆς
διαίτης εἴη αὐτὴ ἐξυγρανθεῖσα, λεπτοποιουμένης τῆς ὕλης, καὶ ἐπὶ
τὰ κάτω μέρη συνδιδομένης, μένει τὰ περὶ τὴν κεφαλὴν μέρη ἀ-
νενόχλητα· καὶ οὕτω μηδενὸς βάρους συνεδρεύοντος, εὐίατα γίνεται.
ιβ ✗ Διὰ τί ἡ ἐκ τῆς αἰθρακίας θέρμη ὡς ἐπίπαν κεφαλαλγίας
ἐστὶ ποιητική· ἡ δὲ τῶν ξύλων, οὐ τοιαύτη; ὅτι ἡ μὲν ἀπὸ τῶν αἰθρά-

κων ὑπερβαλοῦσα θέρμη, πυκνοῖ κατά τινα θερμότητα. ἡ δὲ ἐκ τῶν
ξύλων, ἔχει καὶ ἰκμάδα τινά· ἥτις δηλοῦται καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ καπνοῦ. ὁ
γὰρ καπνὸς, τῆς ἐν τοῖς ξύλοις ὑγρασίας ἐστὶ δηλωτικός. δεῖ δὲ τοὺς
ἄνθρακας σβεννύειν ἐν οἴνῳ ὀλίγῳ, ἵνα ἐκ τούτου μὴ παρακολουθῇ
αὖθις ἡ γινομένη ἐξ αὐτῶν βλάβη. Διὰ τί ἐπὶ τῶν θαλαττουρ- ιγ
γῶν μάλιστα ἐπιπολάζει τὰ πτερύγια; γίνεται μὲν γὰρ καὶ ἐν ἄλλοις· ἐ-
πιπολάζει δὲ ἐπὶ τῶν κατὰ θάλατταν ἐργαζομένων. ῥητέον οὖν ὅτι
διαφοραὶ πτερυγίων εἰσὶ δύο. ἢ γὰρ γίνεται, ὁτὲ μὲν τῆς ὑποκειμένης
τῷ κανθῷ κατὰ φύσιν σαρκὸς ἐπεκτεινομένης, ἢ ἐκ συναυξήσεως· ὁτὲ
δὲ, τοῦ λεπτοῦ καὶ περιτεταμένου ὑμένος περιτυλουμένου καὶ ἐξοιδαί-
νοντος. ἔστι δὲ τοῦτο ἐπὶ μὲν ἀνθρώπων, δυσόρατος διὰ ὑπερβολὴν τὴν
λεπτότητα· ἐπὶ δὲ ζώων, καὶ μάλιστα ὀρνέων, ἐκδηλότατος, παχύ-
τερος ὑπάρχων οὐ μὴν ἐπὶ ἀνθρώπου. τοῦτο τοίνυν ἐκ τῶν θα-
λαττίων ἀτμῶν δριμυτέρων ὄντων ἐστὶ βιβρωσκόμενος, καὶ τύλωσιν
μετὰ φλεγμονῆς ἀναδέχεται· ὡς ἐκ τούτου παχυνθὲν τὸ τοῦ πτερυ-
γίου πάθος ὑφίστασθαι. ἴσμεν δὲ, ὅτι δύο διαφοραί εἰσι πτερυγίων·
καὶ τὰ μὲν ἐστὶ προσηρτημένα· τὰ δὲ, ὥσπερ συμπεφυκότα. Διὰ ιδ
τί αἱ μονοπάθειαι τῶν ὀφθαλμῶν βραδύτεραί εἰσιν; ἢ ὅτι τοῦ ἑτέρου
κατὰ φύσιν διακειμένου καὶ κινουμένου, φυσικήν τινα κίνησιν συγκινεῖται
καὶ ὁ πεπονθὼς, τῷ ἐκ μιᾶς βάσεως αὐτῶν τὴν φύσιν εἶναι· καὶ διὰ
τοῦτο τῇ συγκινήσει παροξύνει τὸν πεπονθότα· χρεία γὰρ ἠρεμίας ἐστὶ „
τῷ κάμνοντι. ἀμφοτέρων δὲ κατὰ τὸ αὐτὸ παθόντων, μετριώτερον „
γίνεται πάθος. ἅμα γὰρ ἑκάτερος ἠρεμεῖ, καὶ οὐ παροξύνεται καὶ οὕτως ἐκ
τῆς ἠρεμίας ῥώμη ταχεῖα γίνεται. Διὰ τί ἐπὶ ἐνίων ὀφθαλμια- ιε
σάντων πυρετὸς εἰ ἐπιγίγνοιτο, λύει ταύτην ἐπὶ ἐνίων δὲ, οὐ μόνον οὐ
λύει, ἀλλὰ καὶ πήρωσιν ἀπεργάζεται τελείαν; τίς οὖν ἡ αἰτία τοῦ ἐ-
πὶ μὲν ἐνίων ὑγιάζειν, ἐπὶ δὲ ἐνίων ἀφανίζειν; ὅτι ὁ πυρετὸς ἐπιγί-
νεται λόγῳ τινὶ μετασυγκρίσεως. καὶ εἰ μὲν εἴη τοῦτο μέτριος, τῷ καὶ

τὴν ἐξ αὐτοῦ γεγενημένην μετασύγκρισιν μετρίαν [εἶναι,] ὠφελεῖσθαι
τὸ παρακολουθεῖν συμβαίνει· εἰ δὲ σφοδρὸς εἴη εἰσβαλὼν ὁ νότος, τῷ καὶ
τὴν κίνησιν σφοδροτέραν γίνεσθαι, ἡ ἐσχάτη βλάβη τῷ παρακολου-
θεῖ. εἴποι ἄν τις, ὅτι καὶ ὁ πυρετὸς, ἀναξηραντικός. καὶ ὅτι μὲν ἀνα-
ξηραντικὸς, ἴδοι ἄν τις ἐκ τοῦ παρακολουθοῦντος δίψους τοῖς πυ-
ρέττουσιν. ὅτι δὲ καὶ ἐναποσκηπτικὸς, δηλοῖ ἐκ τοῦ, ἐπιγινομένου τούτου,
τὸ ἀλλοιοπαθεῖν τινὰ τῶν μερῶν. καὶ ἡ μὲν ὠφέλεια γίνεται, ἀναξηραντικοῦ
συμπεσόντος, διὰ τὸ, ἐπερχόμενον ῥεῦμα ἀναξηραίνεσθαι· ὅτε δὲ
βλάπτει, ἐναποσκηπτικὸς ὁ νότος ὑπάρχει, καὶ τῷ τὰ παθόντα μέρη,
μᾶλλον εὐπαθέστερα ὄντα, ἐπιδέχεσθαι πλείονα, καὶ τῷ ἐπισκήπτειν
ἐναποσκηπτικὸν τυγχάνοντα. καὶ οὕτως ἡ πήρωσις γίνεται ἐκ τῆς πολλῆς
ις σκήψεως. Διὰ τί ἐν τῷ θέρει μᾶλλον αἱ ὀφθαλμίαι γίνονται,
ἤπερ ταῖς ἄλλαις ὥραις· καίτοι ξηροῦ τούτου ὑπάρχοντος καὶ ἀλεει-
νοῦ· ἔδει γὰρ, διὰ μὲν τὸ παρακολουθοῦν τῷ καιρῷ ξηρὸν, ῥεῦμα
μὴ γίνεσθαι· οὐ μὴν οὐδὲ κατὰ τὴν στέγνωσιν συμβαίνει ὠφελεῖν, διὰ τὴν
προσοῦσαν ἀλέαν. ῥητέον ὅτι εἰ καὶ ταῦτα παρακολουθεῖ, ἀλλ' ὅμως
τὸ φαιδρὸν, πολὺ ὂν, μᾶλλον βλάπτει τὰς ὄψεις, διὰ τὸ, πολὺ τὸ ὑπὲρ
τὸ μέσον λευκὸν, ταρακτικὸν καὶ συγχυτικὸν εἶναι. οὕτω γὰρ καὶ ἠρεμίαν
προσεστάσσοντες, κελεύομεν ἐν σκοτεινῷ τόπου μέρει ταύτην πα-
ραλαμβάνοντας, ὡς πᾶσαν τὴν συγκινητικὴν αἰτίαν φεύγειν. ἐν τῷ
οὖν θέρει τὸ αἴτιον τῆς ὀφθαλμίας, καθὼς δέδεικται, ὑπάρχει τὸ φαι-
ιζ δρὸν τοῦ ἡλίου. Διὰ τί ὁμοιότητος ὑπαρχούσης ἐπί τε τῶν ὀ-
φθαλμῶν καὶ τῶν ὤτων, ὀφθαλμὸς ὀφθαλμῷ συμπάσχει; ὅτι οὐ
μόνον ὁμοιότης ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν ὑπάρχει, ἀλλὰ καὶ πολλὴ ἐγ-
γύτης· ἐπὶ δὲ τῶν ὤτων, πολὺ ἐστι τὸ μεταξὺ διάστημα. καὶ ὅτι
τὰ μὲν τῶν ὀφθαλμῶν συγκινητικὰ, ἐκ τῶν ἔνδοθεν τὴν ἀρχὴν
ιη λαμβάνει· ἐπὶ δὲ τῶν ἀκοῶν, ἔξωθεν προσπίπτει. Διὰ τί τι-
νὲς τῶν ὀφθαλμιασάντων, ὀξύτερον ὁρῶσιν; ἢ δῆλον ὅτι τῷ λόγῳ τὰ

ἀπο-

ἀποδακρυστικὰ κολλύρια, ὀξυδερκικὰ λέγεται, τῷ ἐκ τῆς ἀποδακρύσεως, καὶ ὡς εἰπεῖν καθάρσεως, ὀξύτερον ὁρᾶν τοὺς χρωμένους. οὕτω συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν ἐκ τῆς ὀφθαλμίας ἀποδακρυσάντων· ἐκ παχυτέρας καὶ ἐπικειμένης τινὸς ὕλης συμβαίνει τὸ ἄμεινον ὁρᾶν, καθάρσεως γινομένης. Διὰ τί ἐπὶ τῶν μελλόντων ὑποχεῖσθαι, ια
συμβαίνει ὁρᾶσθαι κωνωποειδῆ καὶ μυιοειδῆ καὶ μυρμηκοειδῆ, καὶ ὅσα παρακολουθεῖν πέφυκεν; ἢ δῆλον ὅτι ὁποίαν τὴν πῆξιν λάβοι τὸ ὑγρὸν, τοιαῦτα καὶ ὑποπίπτειν ἀνάγκη, ἅμα τῷ ἄρξασθαι πήγνυσθαι τὸ ὑγρόν. καὶ ἔτι, κατὰ τὴν αὐτὴν ἐπιβολὴν ἐνεργεῖ τὸ ὁρατικὸν διὰ παντὸς τοῦ ὁρατικοῦ. ἀλλὰ γὰρ ἐμποδίζεται κατ' ἐκεῖνα τὰ μέρη, καθ' ἃ μάλιστα ἡ πῆξις γίνεται. οἷον οὖν ἂν συμβῇ τὸ πρωτοπαγὲς τοῦ ὑγροῦ σχῆμα, τοιαῦται καὶ αἱ ἀντιλήψεις γίνονται τῶν ἐκτὸς ὑποκειμένων. Διὰ τί οἱ χασκόμενοι, ἐπ' ἔλαττον ἀκούουσιν; ὅτι ἐν τῷ κ
διΐστασθαι τὰς γένυς, συμπιέζεται ἡ ἀκοή, ἅμα καὶ πνεύματος κατεχομένου· ὅθεν καὶ ἦχοι γίνονται. τοῦ οὖν ἔξωθεν ἀέρος μὴ ἔχοντος παρείσδυσιν, οὐ γίνεται ἀντίληψις. Διὰ τί σκαλευόντων ἡμῶν τὰς ἀ- κα
κοάς, οἷα μηλωτίσιν ἤ τισιν ἄλλοις, συμβαίνει βῆχα κινεῖσθαι, ὥσπερ ἐρεθιζομένης τῆς ἀρτηρίας; ἢ ὅτι πολλὴ συγγένεια οὐ τῇ φωνητικῇ μόνῃ πρὸς τὴν ἀκοὴν, ἀλλὰ καὶ τοῖς μέρεσι πρὸς τὰ μέρη οὕτως, ὡς καὶ τὸ φωνητικὸν ὄργανον συμπαθεῖν; γίνεται γὰρ τὸ βηχίον, ἐν τῷ φωνητικῷ.

Τίνος ἕνεκα τῶν κεφαλαλγούντων οἱ μὲν, ὀξέως αἰσθάνονται κβ
τῶν φωνῶν· οἱ δέ, οὐδ' ὅλως αἰσθάνονται; ἢ δῆλον τὸ, ἐὰν γίνωνται σφοδραὶ αἱ κεφαλαλγίαι, ὡς σφηνῶσιν πλείονα γινέσθαι προηγησαμένης καὶ σκοτώσεως, συμβαίνειν τὸν νοῦν κατὰ φύσιν μὴ διακεῖσθαι· νοῦς δὲ ὁρᾷ, ὡς φησί τις τῶν ἀρχαίων. ὥστε καὶ τούτου κακωθέν- „
τος, καὶ τῆς φωνήσεως ὑποκειμένης, εἰκότως οὐκ ἀντιλαμβάνονται τῶν φωνῶν. Διὰ τί οἱ κώφωσιν ἔχοντες, διὰ τῶν μυκτήρων κγ
φθέγγονται; δῆλον ὅτι ἐκ πρώτου τοῦ πάθους συναισθήσεις γίνονται

αὖθις, δεῖ εἰς δύναμιν ἀνθρωποῦσι τὰς ἀκοάς. ὧν ἀνθρωπουμένων, καὶ οἱ πόροι ἀνθρωποῦνται τῶν μυκτήρων ἐκ τῆς διαστάσεως μεινάντων. οὕτω δὲ τοῦ πνεύματος ἐκ τῆς διαστάσεως φερομένου, διὰ μακρῶν ὥσπερ φθογγή τις ἀποτελεῖται.

κδ Διὰ τί ἡ πολυϋπνία καὶ ἡ ἀγρυπνία ἡ ἐπὶ πολὺ γινομένη, βάρος ἐμποιοῦσι τῇ κεφαλῇ; καὶ οὐκ ἔστι λέγειν ὅτι ὡς ὑπερβολαὶ, κακοῦσι τὸ σῶμα· οὐ γὰρ τοῦτό ἐστι τὸ ζητούμενον, ὅτι διὰ τί κακοῦται ἡ κεφαλὴ ὑπὸ τῶν ἐναντίων· ἀλλ' ὅτι διὰ τὸ αὐτὸ παρ' ἀκρίβειαν ἐπιγίνεται σύμπτωμα, ἔκ τε τῆς ἀγρυπνίας καὶ πολυϋπνίας, ἐναντίων ὄντων. ῥητέον οὖν ὅτι ἐκ μὲν τῆς πολυϋπνίας τοῦτο συμβαίνει, τῆς ἀναπεμπομένης εἰς τὴν κεφαλὴν ὕλης, μὴ δυναμένης διαπνεῖσθαι διὰ τὴν πυκνότητα τὴν ἐκ τοῦ ὕπνου. ἐπὶ δὲ τῆς ἀγρυπνίας, τὸ αὐτὸ ἀποτελεῖται, διὰ τήνδε τὴν αἰτίαν. λεπτοποιουμένων γὰρ τῶν ὑλῶν ἐκ τῶν ἐν τῇ ἐγρηγόρσει ἐνεργειῶν, ἀναδίδονται τινὲς ἀτμοὶ εἰς τὰ μετεωρότερα (οὕτω γὰρ καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν) καὶ συμβαίνει ἐπὶ πλεῖον λεπτοποιουμένης τῆς ὕλης ἐκ τῆς συντόνου ἀγρυπνίας, ἐπὶ πλέον καὶ τὴν ἀνάδοσιν γίνεσθαι. συμβαίνει δὲ ἐκ τῆς ἀγρυπνίας μὴ τὰς τροφὰς κατὰ λόγον διοικεῖσθαι, ἀλλὰ τρέπεσθαι ἐπὶ τὸ ἐφθαρμένον· ὡς καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀναδιδομένους εἰς τὴν κεφαλὴν ἀτμοὺς, μὴ μόνον διὰ τὸ πλῆθος ταύτην βαρεῖν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ τετράφθαι ἐπὶ τὸ χεῖρον τὴν τροφήν.

κε Διὰ τί οἱ μὲν ἐγρηγορότες ἐν τῷ φωτὶ τῆς σελήνης, κἂν ἐπὶ πολὺ τύχωσιν ἐν τούτῳ διατρίβοντες, οὐδὲν ὅλως βλάπτονται ὑπὸ τούτου· οἱ δὲ καθεύδοντες ἐπὶ τούτων σφηνοῦνται τὰς κεφαλάς; τί δή ποτε, θερμοῦ τε ἅμα ὄντος καὶ ὑγροῦ τοῦ ταύτης φωτὸς, βαροῦνται τὰς κεφαλὰς οἱ ἐν τούτῳ καθεύδοντες; ἢ τοῦτο συμβαίνει τρόπον πληγοειδῆ ἐπὶ τῶν καθευδόντων παρεμπίπτοντος τοῦ φωτὸς, διὰ τὸ συμπεπλέχθαι βαρύτητι τῇ ἐκ τῆς ὑγρότητος· ὥσπερ ἐπὶ τῶν μετὰ πράξεως κρουνιζομένων; ἐπὶ γὰρ τούτων, διὰ τὸ ἀερ-

ἀέραξιν, πληρωθεῖς γίνονται αἱ ἐπιῤῥοίαι· ὡς σφηνώσιν μᾶλλον ἢ ἀραίωσιν γίνεσθαι. οὕτως οὖν συμβαίνει καὶ τοῦ φωτὸς τῆς σελήνης μετὰ βαρύτητος προσπίπτοντος, διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν, σφήνωσιν ἢ βαρύτητα γίνεσθαι, συνεργούσης καὶ τῆς ἐκ τοῦ ὕπνου πυκνώσεως. Διὰ τί ἠρέμα μὲν τῇ κινήσει χρώμενοι, κἂν ἔχωσι κϛ
βαρυτέρας τὰς κεφαλὰς πρὸ τῆς κινήσεως, κουφίζονται ταύτας μετὰ τὴν κίνησιν· οἱ δὲ μετὰ δρόμου κινούμενοι, καὶ μὴ πρότερον ἀντιλαμβανόμενοι βαρύτητος, μετὰ τὴν κίνησιν βαρύνονται τὰς κεφαλάς; ῥητέον ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν ἠρέμα τῇ κινήσει χρωμένων, συμβαίνει ἠρέμα ἀποσυλᾶσθαι ἐπὶ τὰ κάτω μέρη· ἐπὶ δὲ τῶν ἐπιτεταμένῃ χρωμένων τῇ κινήσει, καὶ ἀνταποπάλσεις γίνονται· ὅθεν αἱ φερόμεναι ἐπὶ τὰ κάτω μέρη ὗλαι, πάλιν ἀναπέμπονται ἀνταποπάλσεως γινομένης· ὥσπερ ἔχει ἐπὶ ῥιπτομένων ἐπὶ τὸ ἔδαφος στρογγύλων τινῶν. ἐν ταῦτα γὰρ, ἐὰν μὲν ἠρέμα τις ἀφῇ, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους μένει, καὶ οὐκ ἀντιπάλλεται· εἰ δέ τις μετὰ σφοδρότητος ῥίψει ταῦτα, πάλιν φέρεται ἐπὶ τὸ ἄνω· ὡς ἔστιν ἐπὶ τῶν σφαιρῶν ἰδεῖν. τὸ αὐτὸ δὴ συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν τρεχόντων, πάλιν οὕτω τῆς ὕλης ἐπὶ τὰ ἄνω φερομένης μετὰ ἀντιτυπίας· καὶ ὅτι συμβαίνει ἐν τῇ βίᾳ κινήσει, καὶ τὸ πνεῦμα ἐπέχεσθαι καὶ ἐντείνεσθαι· ὡς καὶ διὰ τοῦτο τὴν σωτηρίαν γίνεσθαι. Διὰ τί αἱ ἐπ' εὐθείας κινήσεις οὐ ποιοῦσιν κζ
ἰλίγγους· αἱ δὲ κυκλικαὶ τοῦτο ποιοῦσι, καὶ ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε οἴεσθαι καὶ πάντα συμπερικινεῖσθαι τὰ ἐκτός; ῥητέον ὅτι αἱ μὲν ἐπ' εὐθείας γινόμεναι κινήσεις, οὐ κωλύουσι γίνεσθαι τὴν διαπνοὴν τῆς ὕλης· αἱ δὲ κυκλικαὶ, οὐκ ἐῶσι γίνεσθαι τὴν διαπνοὴν, σφοδρότερον προσπίπτοντος τοῦ ἀέρος καὶ κωλύοντος γίνεσθαι ταύτην. ὁμοίως δὲ τῇ γινομένῃ κινήσει συμβαίνει καὶ τὰς ἐν ἡμῖν ὕλας κινεῖσθαι κυκλικῶς· συμφερόμεναι γὰρ τῷ σώματι, καὶ μὴ δυνάμεναι διαπνεῖσθαι διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν, καὶ παυσαμένου τοῦ τῆς κινή-

σεως αἰτίου, αἱ ὕλαι κινοῦνται κυκλικῶς· καὶ ἔστιν αὐταῖς ἡ τοιαύτη κίνησις παρὰ φύσιν ἀντίληψις· διὸ οἱ ἰκτεριῶντες, τῶν ἐκτὸς ἀντιλαμβάνονται χρωμάτων, κατὰ τὸ πάθος, τὸ περὶ τοὺς ὀφθαλμούς· ὁμοίως οἱ ὑποσφάγματα ἔχοντες, ὑπέρυθρα πάντα νομίζουσιν. οὕτως ἔχει ἐν τῇ κυκλικῇ κινήσει, οἰομένων πάντα ἐπιδινεῖσθαι· τῶν γὰρ περὶ τὰς ὄψεις ὑλῶν ἔτι κυκλικῶς δινουμένων, συμβαίνει κατὰ τοῦτο τὸ πάθος καὶ τὴν ἀντίληψιν γίνεσθαι. τοῦτο καταδῆλον, ὅτι ὀφθαλμὸς ὑγρὰ περιέχει· τό, τε ὑδατῶδες, ἀφ' οὗ τὸ δάκρυον· καὶ τὸ κρυσταλλοειδές, καὶ τὸ ὑαλοειδές· πάντα δὲ ταῦτα, ὑγρὰ διαυγῆ καὶ λευκανίζοντα ὑπάρχει. πρὸς τούτοις δῆλον ὅτι ὁ πρῶτος χιτὼν λευκός ἐστι· διὸ λεπτοποιεῖται κατὰ μέσον τὸν ὀφθαλμόν, καθὸ φαίνεται μέλαν. οὐ τοιοῦτος δὲ τῇ χρόᾳ, ὥς φαμεν, ὑπάρχει· ἀλλὰ πᾶς διαυγὴς καὶ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος. γνώριμον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι ὁ δεύτερος, μέλας ὢν χιτὼν τῇ φύσει, ὑπέστρωται τῷ κερατοειδεῖ, οὐ κατὰ πᾶν μέρος· ἀλλ' ἔχει τινὰ τήρησιν περιφανῆ· καθὸ δὴ φαίνεται ἡ κόρη. ἐκ τούτων οὖν
κη ἁπάντων ἀναφαίνεται ἡ ζήτησις. Διὰ τί τοῖς ὑποθλίψασι τοῦ ὀφθαλμοῦ ἤτοι τὸ ἄνω ἢ τὸ κάτω βλέφαρον, συμβαίνει διπλᾶ φαίνεσθαι τὰ ὑποκείμενα; τοῦτο δὲ κἂν τοῖς μέθης κοινωνήσασι μάλιστα συμβαίνει. διότι μερίζεσθαι συμβαίνει τὸ ὁρατικὸν πνεῦμα. καὶ τοῦτο διὸ συμβαίνει δίχα τοῦ ὑποθλίψαι ἐν τῷ ὁρᾶν κοινῶς τὸ ἐξ ἀμφοτέρων πνεῦμα, ἂν ἐπιβάλλῃ τῷ ἐκτὸς ὑποκειμένῳ· ἐν δὲ τῷ ὑποθλίβειν τὸν ἕτερον ὀφθαλμόν, οὐκ ἔτι κοινῇ ἐπιβάλλουσι τῷ ὑποκειμένῳ· ἀλλὰ μεμερισμένως ἕκαστος ὀφθαλμὸς ἰδίᾳ. καὶ τοῦτό ἐστι καταλαβεῖν, εἰ βούλοιτό τις, οὕτω. παρακειμένου γὰρ ἔτι τοῦ ὑποθλίβοντος δακτύλου τὸν ὀφθαλμόν, εἴ τις τὸν ἕτερον τούτων, τοῦτ' ἐστὶ τὸν μὴ θλιβόμενον, ἐπιμύσει, προσενέγκας τὴν χεῖρα, οὐκ ἔτι φαίνεται διπλᾶ· καίτοι τῆς παραθλίψεως ἐπιγινομένης. οὕτως ἄρα αἴτιος ὁ μερισμὸς τοῦ πνεύματος τοῖς τοιούτοις· ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν μεθυσθέντων

πολυπλασίονα θεωρεῖται τὰ ὑποκείμενα. Διὰ τί ἐν μὲν τοῖς ὕδασιν ὄντες οὐκ ἀντιλαμβανόμεθα τῆς φωνῆς, ὥσπερ διὰ τῶν τοίχων· καίτοι στερεωτέρων ὄντων τῶν διειργόντων; ὅτι ἐν μὲν τοῖς ὕδασιν ὥσπερ φύσις τις ἀκριβὴς γίνεται, ὡς μὴ ὑποθλίβεσθαι τὸν ἀέρα παρ' εἴσδυσιν· ἡνίκα δὲ διὰ τῶν τοίχων φθεγγόμεθα, τῷ μὴ ἐξικνεῖσθαι τῇ ἀκοῇ τὸ ἔργον, εἰκότως τοῦ εἰς τὸ ἐναντίον ἀέρος πληττομένου καὶ διαδιδομένου· διὰ τοῦ ἐμπεριειργμένου ἐν τῷ τοίχῳ, συμβαίνει πλήττεσθαι τὸν ἀέρα, ὡς ἐκ τούτου γίνεσθαι τὴν ἀντίληψιν τοῦ ῥήματος. κθ

Διὰ τί ἐν ταῖς παρακμαῖς τῶν χαλεπῶν νοσημάτων ὡς ἐπιπλεῖον παρωτίδες γίνονται, ἃς καὶ Διοσκούρους τινὲς καλοῦσιν, ὡς ἐπὶ λύσιν γίνεσθαι τῶν κακῶν; ἴσμεν ὅτι ἐν τοῖς χαλεποῖς νοσήμασι προσπάθειαι γίνονται· ἤδη δὲ ῥωσθέντες, μᾶλλον ὀρεκτικοὶ γίνονται· καὶ τῆς τροφῆς προσφερομένης πλείονος, κίνησις γίνεται τῶν γενύων. ἐκ [δὲ] τῆς διαιρέσεως τῆς κατὰ τὴν μάσησιν γίνεται φλεγμονή. ἐναποσκηψάσης δὲ τῆς φλεγμονῆς, ἀποτελοῦνται παρωτίδες. λ

Λοβοὶ ἀπεστραμμένοι τῶν ὤτων ἐν τοῖς νοσήμασι, θάνατον σημαίνουσιν. ἡ αἰτία αὕτη· τοῦ αἵματος ἐναποσβεννυμένου, εἰκὸς περὶ ταῦτα πλείονα ξηρότητα συμβαίνειν, διὰ τὸ τῇ φύσει καὶ ὀλιγόαιμα εἶναι τὰ μέρη. τοῦτο δὲ γίνεται παραπλησίως τῷ ἐπὶ τῶν ἱμάντων. ὃν γὰρ τρόπον ἐπὶ τούτων ἡ ἔκλειψις τοῦ ὑγροῦ, αἰτία τῆς οἱονεὶ κυρτώσεως γίγνεται, τὸν αὐτὸν τρόπον συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν λοβῶν. λα

Διὰ τί αἱ κυψέλαι φύουσαι πικραί, γλυκεῖαι γίνονται ἐπὶ τῶν ἀπολλυμένων; ὅτι δεικνύουσι πολλὴν τὴν ἐπὶ τὸ ἐναντίον ἐκ τῆς κατὰ φύσιν μεταβολήν, μάλιστα τοῦ κηρίου τοῦ γλυκέος καὶ τοῦ πικροῦ ἀκριβοῦς ὑπάρχοντος. λβ

Ἴονθοι γίνονται περὶ τὸ πρόσωπον κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἀκμῆς· ὅθεν καὶ ἀκμὰς αὐτούς τινες τῶν ἰδιωτῶν προσαγορεύουσιν. οὗτοι οὖν, ὡς ἔφαμεν, γίνονται περὶ ὅλον μὲν τὸ πρόσωπον, μάλιστα δὲ περὶ τὴν ῥῖνα πλεο- λδ

νάζουσιν. εὔδηλον οὖν ὅτι ἐκ τῆς αὐξήσεως τοῦτο συμβαίνει. κατὰ γὰρ
τοῦτον τὸν καιρὸν πρόσφυσις καὶ πρόσνευσις γίνεται ἐκ τῆς τροφῆς. ἑ-
κάστου δὲ τῶν μερῶν μεταβάλλοντος κατὰ τὴν οἰκείαν δύναμιν, τὴν
προσχωροῦσαν τροφὴν, τὰ περὶ τὸ πρόσωπον μέρη, μάλιστα δὲ τὰ
περὶ τὴν ῥῖνα, οὐ δύναται πᾶσαν τὴν χορηγουμένην μεταβάλλειν εἰς
σάρκα. καὶ οὕτω συμβαίνει τὸ πλεονάζον τῆς εἰς αὐτὸ τροφῆς ἐπὶ τὸ
ἀλλότριον μεταβάλλεσθαι. ὅτι δὲ αἴτιον τὸ τούτου γενέσεως, ὥστε
ὀλιγόσαρκα εἶναι τὰ μέρη, δῆλον ἀπὸ τοῦ ἐν τοῖς χείλεσι μὴ γίνε-
λδ σθαι τοὺς ἰόνθους, διὰ τὸ εἶναι σαρκώδη ταῦτα τὰ μέρη. Ζητη-
τέον δὲ τὴν αἰτίαν, ὕδατος ψυχροῦ προσενεχθέντος τῷ μυκτῆρι ἐπὶ
αἱμορραγίας μυκτῆρος, αἵματος ῥύσις πλείων γίνεται· καίτοι πυκνο-
τέρου τῇ φύσει ὄντος τοῦ ψυχροῦ. ῥητέον οὖν ὅτι εὔθρυπτα καθέστηκε
τὰ πρὸς τὴν ῥῖνα σώματα καὶ τὰ ἀγγεῖα. συμβαίνει οὖν, πυκνώ-
σεως γινομένης, τινὰ μὲν πυκνοῦσθαι καὶ συστρέφεσθαι, τινὰ δὲ δια-
τείνεσθαι. ὅσῳ γὰρ συστρέφεται πρὸς ἑαυτὰ, πυκνούμενα τὰ μέρη,
τοσούτῳ τὰ παρακείμενα διατείνεται· ὡς ἐκ τῆς διατάσεως γίνε-
σθαι ῥῆξιν τῶν παρακειμένων ἀγγείων. ἢ καὶ ὑποκειμένης ἐπιτη-
δειότητος πρὸς τὴν ῥύσιν, προσενεχθὲν τὸ ὕδωρ συνδιατίθησι τὸ
σῶμα, ὑπομιμνῆσκον ἐκ τούτου γίνεσθαι, καὶ οὕτως ἐπακολουθεῖν
λε τὴν αἰτίαν νάματος ῥύσιν. Διὰ τί ἐπὶ τῶν θυμιωμένων ἀρω-
μάτων, μᾶλλον ἀντιλαμβάνονται οἱ πόῤῥω ὄντες τῆς πυρᾶς, ὅθεν
βέβληται τὰ ἀρώματα, ἤπερ οἱ πλησίον; εὔδηλον ὅτι εὐωδία γί-
νεται δυναμικωτέρα καταχιρνωμένη τῷ περιέχοντι ἀέρι· οὕτω γὰρ
» καὶ ὁ ποιητὴς ἔφη· Κνίσση δ᾽ οὐρανὸν ἷκεν ἑλισσομένη περὶ καπνῷ. καὶ
εἰκότως ἀντιληπτικωτέρα γίνεται ἡ εὐωδία τοῖς πόῤῥωθεν. λεπτυνο-
λς μένη γὰρ, μᾶλλον τὴν αἴσθησιν κινεῖ. Διὰ τί δυσχεραίνοντες
πολλάκις περὶ τὸν ὀφθαλμὸν, εἰ προσέχοιμεν τῇ αὐγῇ τοῦ ἡλίου, συμ-
βαίνει εὐοδοῦσθαι τὸν ὀφθαλμόν; τίς οὖν ἡ αἰτία; ὅτι ἡ ἀκτὶς τοῦ ἡλίου

περιπλεύσασα τοῖς ἔνδον μέρεσι τῆς ῥινός, καρφίου δίκην ἀνακινεῖ τὸν πταρμόν, διερεθίζουσα τοὺς πόρους. ἢ ὅτι πταρμὸς γίνεται, πνεύματος ὑποβρέχοντος καὶ ἐρεθίζοντος τὰ μέρη; ἡ δὲ ἀκτὶς θερμαίνουσα τὰ ἐν τῇ ῥινί, πλέον ἐξαλμίζει ταῦτα, καὶ συνεργεῖ τῷ πνεύματι. ὅταν γὰρ εἰ ἐπικρατέστερον γένοιτο, θᾶττον ἀποτελεῖ τὸν πταρμόν, ἐρεθίσαν τὰ σώματα. Διὰ τί πταρμὸς πολλάκις γίνεται εἷς, καὶ πολλάκις λζ
πολλοί; διότι πταρμοὶ πλεονάκις γίνονται κατὰ δύο. πρόχειρος οὖν ἡ αἰτία. δύο γάρ εἰσι καὶ οἱ πόροι τῆς ῥινός· καὶ ἐπειδὰν ὁ πταρμὸς γίνεται κατ' ἐκτιναγμὸν πνεύματος, τοῦ ἑνὸς καθ' ἕνα πόρον γινομένου τοῦ πταρμοῦ, συνδιατίθεται καὶ ὁ ἕτερος. Ζητήσειεν ἄν τις διὰ λη
τὴν αἰτίαν ἐπὶ μὲν τῶν κώλων κατάγματος, μετ' ἐκκυρτώσεως γενομένου καὶ ἀποπωρωθέντος, ἔσωθεν φαίνεται σὰρξ τοῦ ἐκπωρωθέντος ὀστέου οὕτως, ὥστε ἀναπληρῶσαι τὴν μεταξὺ τῶν ὀστῶν στερέωσιν, ὥστε ἰσοδυναμεῖν τῇ τῶν ὀστέων φύσει· ἐπὶ δὲ τῶν αἰγιλώπων, εἰ γένοιτο σύντριψις τοῦ ὀστέου, μένει τὰ μέρη μὴ σαρκοφυοῦντα. ἢ ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν κώλων, πλείονα ἐστὶ τὰ περικείμενα σώματα, καὶ ἄλλως συνέχειαν ἔχει πρὸς ἄλληλα, καὶ οὐκ ἀφέστηκεν ἀλλήλων· ἐπὶ δὲ τῆς ῥινός, καὶ ὀλιγόσαρκα τὰ μέρη, καὶ ὑποκείμενα οὐκ ἔχει μεταξὺ κενὴν χώραν. Διὰ τί κρυώδους τοῦ ἀέρος γινομένου, λεπτὸν τὸ ὑ- λθ
γρὸν πολύ καὶ πολὺ φαίνεται διὰ τῶν μυξωτήρων· καίτοι παχυτέρου ὀφείλοντος φέρεσθαι διὰ τὴν ἐκ τοῦ κρύους πῆξιν; ἐπειδὴ πύκνωσις γίνεται περὶ τὸ πρόσωπον ὑπερβάλλουσα· καὶ ὥσπερ κατὰ διήθησιν τινὰ φέρεται τὸ ὑγρὸν ἀπὸ τῶν παρακειμένων τῇ ῥινί, καὶ συμβαίνει λεπτὸν αὐτὸ εἶναι. Διὰ τί περιπλάσματος γινομένου, τὰ μ
μὲν συνεχῆ, οὐ συμπάσχει· τὰ δὲ πολὺ ἀφεστῶτα, συνδιατίθεται· οἱ βουβῶνες τοῖς ἐν ποσὶ περιπλάσμασιν; ὁ οὖν Ἀσκληπιάδης ἐν »
τῷ περὶ ἑλκῶν φησὶν ὅτι πρὸς τὰ πληττόμενα κατ' ἀρχὰς ἡ ὕλη φέρεται· καὶ φερομένης αὐτῆς, ὅσην μὲν δύναται ὑποδέξασθαι τὰ

πεπονθότα μέρη, αὐτὴ χωρεῖ εἰς αὐτά. πληρωθέντων δὲ τούτων, καὶ μὴ δυναμένων ἐπιδέξασθαι ἕτερον πλῆθος, ἡ φερομένη ὕλη ἐκρέουσα, καὶ μὴ ὑποδεχθεῖσα ὑπὸ τῶν μερῶν ἐφ' ἃ ἀνέλθη, εἶτα φερομένη, ἐὰν ἐπιτύχῃ κοίλων τόπων, μένει εἰς αὐτούς· ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ὑδάτων ἔχει. ταῦτα γὰρ, ἕως μὲν ἐπ' ἰσοπέδῳ φέρεται, ὁμαλῇ τῇ κινήσει χρῆται· τυχόντα δὲ κοίλων τόπων, μένει εἰς αὐτούς. ταὐτὸν οὖν συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῆς φερομένης ὕλης ἐπὶ τὰ πληγέντα. ὅσην γὰρ ὑποδέξασθαι δύναται, αὐτὴ χωρεῖ εἰς αὐτά· ἡ δὲ λοιπὴ, εἰς κοῖλα, καὶ μᾶλλον εἰς ἀραιοπόρους ἐμπίπτει τοὺς βουβῶνας, καὶ διὰ κοίλους τόπους. ἔστι μὲν οὖν καὶ αὐτὴ πιθανὴ ἡ ἀπολογία· αἰτιάσαιτο δ' ἄν τις καὶ τὸ πολὺ εὐπαθὲς τοῦ νευρώδους. τοῦτο γὰρ διὰ ὑπερβάλλουσαν εὐπάθειαν, θᾶττον τῶν ἄλλων μερῶν τοῦ σώματος, συμπαθεῖ τοῖς πεπονθόσι μέρεσι. διὰ τοῦτο γοῦν καὶ κατὰ τοὺς ἀδένας χοιράδες συνίστανται περὶ τράχηλον, ἑλκῶν ὄντων περὶ τὴν κεφαλήν· καὶ βουβῶνες ἐν μα-

μα σχάλῃ, ἑλκῶν περὶ χεῖρα ὄντων. Διὰ τί ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς, ἐκ τῶν δεξιῶν μερῶν τῆς μήνιγγος τρωθείσης, τὰ ἀριστερὰ παραλύεται· εἰ δὲ ἐκ τῶν ἀριστερῶν τοῦτο συμβαίη, τὰ δεξιὰ τὴν παράλυσιν ὑπομένει; ῥητέον οὖν, ὅτι αἰτία ἡ θέσις τῶν νεύρων. ταῦτα γὰρ τὴν ἔκφυσιν ἔχει ἐκ τῆς βάσεως τοῦ ἐγκεφάλου. κεῖται γὰρ ἐναλλὰξ ἀλλήλων. τὰ μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν δεξιῶν μερῶν τῆς βάσεως ἐκφυόμενα, φέρεται ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ μέρη τῆς κεφαλῆς· τὰ δὲ ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν μερῶν ἐκφυόμενα, ἐπὶ τὰ δεξιὰ φέρεται μέρη· ὡς τὴν σύνθεσιν αὐτῶν γίνεσθαι ἐναλλάξ. εἰκότως οὖν τρωθέντος τινὸς τῶν δεξιῶν μερῶν τῆς μήνιγγος, τὰ ἀριστερὰ παραλύεται· ἐπὶ δὲ τοῦ

μβ ἑτέρου, τὸ ἐναντίον. Διὰ τί ἐν τοῖς πολέμοις ἐπὶ τὴν τρῶσιν ἡ πτῶσις γίνεται; τοῦτο γὰρ τετήρηται, ὅτι ἐπὶ [τὸ] τὴν τρῶσιν ὑπομένον μέρος γίνεται ἡ πτῶσις· οἷον εἰ τύχοι, τῆς τρώσεως κατὰ τὰ ἔμπροσθια μέρη γινομένης, οὐκ ἐπὶ τὰ νῶτα γίνεται ἡ πτῶσις. ῥητέον, ὅτι ἐφ'

ὃ σκάζει

ὃ σκάζει ἡ φύσις, ἐπ' ἐκεῖνο γίνεται ἡ φορά. δεῖ γάρ, εἰ ἡ φύσις τοῦ σώματος ἐν ἰσοῤῥοπίᾳ τινί ἐστι, καὶ βούλεται ἐπίσης ἑστάναι. εἰ οὖν συμβαίνει τι προσπεσεῖν, καὶ κινῆσαι τοῦτο ὥστε σκάσαι, ἐφ' ὃ σκάζει, φέρεται. ὅπερ συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν κεκλιμένων τοίχων. ἐπὶ γὰρ τούτων εἰ καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων τις ἀντιθεῖναι τι θελήσει, ὥστε ἀντιβιῶσαι τῇ κλίσει, ὁ μὲν ἐπ' ἐκεῖνο φέρεται, ἐφ' ὃ ἡ κλίσις γέγονε· καὶ μάλιστα, εἰ βιαιοτέρᾳ χρήσαιτο πληγῇ ἐν τῷ ἀντερείδειν.

Διὰ τί ἐπὶ μὲν τῶν ζώντων καιομένων, φλύκταιναι ἐπανί- μγ
στανται· ἐπὶ δὲ τῶν νεκρῶν, οὐδαμῶς; ῥητέον, ὅτι ἐπὶ τῶν ζώντων σωμάτων καὶ πνεύματά πως ὑπέσπαρται ἐν ὅλῳ τῷ σώματι· ἐπὶ δὲ τῶν νεκρῶν, οὐδαμῶς. ἢ ὅτι τῶν μὲν νεκρῶν τὰ σώματα, ἄθρυπτά τε καθέστηκε· τῶν δὲ ζώντων τοιαῦτά ἐστιν, ὥστε καὶ περιταινίαν ὑπομένειν, καὶ δύνασθαι περιτείνεσθαι. προσενεχθέντος οὖν τοῦ πυρός, γίνεταί τις ὁλκὴ ὕλης περὶ τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ ἀποτελεῖ τὰς φλυκταίνας. ἐπὶ οὖν τῶν νεκρῶν σωμάτων, αὗται οὐ γίνονται, διὰ τὸ μὴ εἶναι ἐν αὐτοῖς τὸ οὐσιοποιὸν τῆς φλυκταίνης.

Διὰ τί μδ
μόνος πταρμὸς ἢ μετὰ τῆς νυκτὸς οὐ γίνεται κατὰ φύσιν ἔχουσιν, ἢ σπανίως· τὰ δὲ ἄλλα (ὡς εἰπεῖν) ἅπαντα καὶ τῆς ἡμέρας, καὶ τῆς νυκτός; ἢ ὅτι ὁ μὲν πταρμὸς γίνεται ὑπὸ θερμοῦ τινὸς κινήσαντος τὸ τόπον τοῦτον, ἀφ' οὗ γίνεται· διὸ καὶ ἀνακύπτομεν πρὸς τὸν ἥλιον, ὅταν βουλώμεθα πταρνύσθαι. καθευδόντων δὲ ἡμῶν ἀντιπεριίσταται τὸ θερμόν· διὸ καὶ γίνεται τὰ κάτω θερμὰ τῶν καθευδόντων κατὰ πολύ. εἰκότως οὖν οὐ πταρνύμεθα ἀπαλλαγέντος τοῦ θερμοῦ ἐκ τῆς κεφαλῆς, ὃ κινεῖν πέφυκε τὸ ἐνταῦθα ὑγρόν. οὗ ἐξωθουμένου γίνεται ὁ πταρμός· καὶ τὸ συμβαῖνον πάθος εἰκὸς μὴ γίνεσθαι.

Διὰ τί τρίψαντες τὸν ὀφθαλμόν, παυόμεθα με
τῶν πταρμῶν; διότι ἡ ἀναπνοὴ γίνεται αὕτη τῷ ὑγρῷ. δακρύει γὰρ ὁ ὀφθαλμὸς μετὰ τὴν τρῖψιν· ὁ δὲ ὀφθαλμὸς τριφθείς, πλείω λαμ-

βαίνει θερμότητα τῆς ἐν τῇ ῥινί. διὰ ταῦτα δὲ καὶ ἐάν τις αὐτὴν τὴν
μς ῥῖνα τρίψῃ, παύεται ὁ πταρμός. Διὰ τί οἱ γέροντες [οὐχ οἱ
παῖδες] τὴν ἀσιτίαν φέρουσιν; ὅτι δυσκίνητον τὸ γῆρας, ὡς κατεψυ-
γμένον· τὰ δὲ βρέφη, πολύθερμα, καὶ πολυκίνητα. διαφορεῖ δὲ καὶ
μζ ἡ κίνησις. οἱ δὲ διαφορούμενοι, τροφῆς δέονται. Διὰ τί μετὰ
τὸν θάνατον, πάντων τῶν μελῶν χαλωμένων, οἱ δίδυμοι μόνοι ἄνω
σπῶνται; ὅτι ἐν ταῖς τελευταῖς σπερμαίνουσιν οἱ ἄνθρωποι. ἐκκρί-
νεται γὰρ τὸ σπέρμα συνήθως τῶν διδύμων ἀναδεχόντων· ὅθεν ἄνω
μη κρατηθέντες μένουσι. Διὰ τί οἱ μέθυσοι φαῦλον οἶνον ἡδέως πί-
νουσιν; ὅτι οἱ πολυπόται, ἀδρόποροι εἰσί. διὰ μεγάλων οὖν πόρων
ὁ λεπτὸς κάλλιστος οἶνος χωρὶς ἀντιλήψεως ἀναδέχεται· ὁ δὲ φαῦλος,
παχὺς ὤν, ἵσταται καὶ μένει· καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ ἡδονὴν τότε δοκεῖ παρέ-
μθ χειν. Διὰ τί οἱ μὲν ὀργιζόμενοι ἐρυθραίνονται τὸ πρόσωπον· ὠ-
χριῶσι δὲ οἱ φοβούμενοι; ἡ μὲν ὀργή, ἀθρόα τοῦ πνεύματός ἐστιν
ἐκδρομή· ὁ δὲ φόβος, ὑποστολή. ὅθεν ὅπου μὲν πλεονάζει, πυροῖ·
ν ἔνθα δὲ ὑστερεῖ, ψύχει. Διὰ τί τινὲς τῶν προβεβηκότων φαλα-
κροῦνται, τινὲς δὲ οὔ; ὅτι τινὲς ἦσαν μᾶλλον πολύθερμοι. οἱ δὲ κα-
να τεψυγμένοι, οὐ τριχοποιοῦσι. Διὰ τί οἱ τερατόμορφοι καὶ ἄ-
φρονες; ὅτι τοῖς σωματικοῖς τὰ ψυχικὰ συμπάσχει, ὥσπερ τοῖς ψυχι-
νβ κοῖς τὰ σωματικά. Διὰ τί τὰ μεγάλα ἕλκη ἐν τῇ θεραπείᾳ
ὅτε ἀνακαθαίρονται, θανάσιμά ἐστιν; ὅτι διὰ πολλῶν πόρων κατὰ τὸ
νγ λεληθός, τὸ ψυχικὸν πνεῦμα διαπνεῖ. Διὰ τί ἐν τοῖς καύμα-
σιν, οἱ περιοδικῶς νοσοῦντες φρικιῶσιν; ὅτι ἀραιωθέντων τῶν πό-
ρων, ἔξω τὸ θερμὸν διαπνεῖ· πυκνωθέντων δὲ, ἔσω ἐγκλείεται. χω-
ρήσαντος οὖν ἔξω τοῦ ἐν ἡμῖν θερμοῦ, κατάψυξις γίνεται· φρίκαι δὲ,
νδ συστελλομένων διὰ ψύξιν τοῦ σώματος, συνίστανται. Διὰ τί στερεὰν
τροφὴν καταπίοντες πνιγόμεθα; ὅτι ἔμπροσθεν τοῦ στομάχου ἐστὶν
ὁ βρόγχος κατὰ μῆκος αὐτοῦ παρακείμενος. πληρωθεὶς οὖν ὁ στόμαχος, θλί-

βει τὴν

βει τὴν ἀρτηρίαν, καὶ τὸ πνεῦμα ἐπέχει. Διὰ τί ἡ λευκὴ γῆ νε
ἄφορος κατὰ τὸ πλεῖστον; ὅτι κατάψυχρός ἐστιν· ἡ μέλαινα δὲ, πολύ-
θερμος. καὶ ἡ μὲν, ἑρπετῶν ἐστὶ γεννητική· ψυχρὰ δὲ ταῦτα· ἡ δὲ, καρ-
πῶν· θερμοὶ δὲ οὗτοι. καὶ γὰρ τῶν γυναικῶν αἱ μέλαιναι, ὡς ἐπιτο-
πλεῖστον, διὰ τὸ ἐν αὐταῖς πλέον θερμὸν, πολυτόκοι. Διὰ τί νϛ
τὰ βρέφη σφοδρότερον πυρέσσει; ὅτι πολύθερμά ἐστιν. ἐπίτασις δὲ
τῆς ἐμφύτου θερμασίας, ὁ πυρετὸς γίνεται. Διὰ τί σήμερον πωρω- νζ
θέντων ὀστῶν [ἔστι τὸ] τὰς ἐπιδεσμίδας ἐφαιμάσσεσθαι, καὶ περὶ τοῦ
κατάγματος αὐτοῦ τραύματος συστάντος; ὅτι ἡνίκα συρρεῖ ὁ πῶρος,
τὰς ἐσπαρμένας τοῖς ἀραιώμασι τῶν ὀστῶν ῥανίς τοῦ αἵματος θλί-
βει. Πῶς πῶρος συνίσταται; τὸν τρόπον τοῦτον. ἐκ τῆς τροφῆς οὐ- νη
σία μεταβληθεῖσα, καὶ εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους ἐνεχθεῖσα, τοιάδε ἀ-
ποτελεῖ, καὶ γίνεται ὁ καλούμενος πῶρος. ὃν γὰρ τρόπον καὶ ἐν τοῖς μυ-
ξωτῆρσι φθάσασα αὕτη ἡ μεταβολὴ γίνεται μύξα, ἐν δὲ μαστοῖς γά-
λα, οὕτως καὶ ἐν ὀστοῖς πῶρος διὰ τοιαύτην κατασκευὴν καὶ φύσιν
τοῦ μέρους. πρὸς ὃ γὰρ πέφυκε τὰ μέρη, τῇ ἑαυτῶν φύσει συνεξο-
μοιοῖ τὴν τροφήν· ὡς ἐπὶ τοῦ κήπου τοῦ πολυφύτου. ἐκεῖνος γὰρ, ὄν-
τος τοῦ ὕδατος τοῦ ἀρδεύοντος τὰ φυτὰ, πρὸς ὃ ἔχει ἕκαστον φύσιν,
οὕτως ἀναδέχεται τὸ ὕδωρ· οἷον, τὸ μὲν ἀψίνθιον, τῇ ἑαυτοῦ φύσει ἐξομοι-
κοῖ τὸ ἐνεχθὲν εἰς αὐτὸ ὕδωρ· καὶ τὸ ὤκιμον ὡσαύτως, καὶ τὰ ἑξῆς.
ὡς δὲ Ἀνδρέας ὁ Καρύστιος φησὶ, περιχεόμενος ὁ μυελὸς ταῖς κοι- „
λότησι τῶν ὀστῶν, καὶ περιπηγνύμενος τοῖς χείλεσι τῆς τοῦ ὀστέου διαι-
ρέσεως, καὶ σκληρυνθεὶς, γίνεται πῶρος. Διὰ τί οἱ χολέρα ἁλι- νθ
σκόμενοι, ἐπιταθέντες τῷ πάθει τῆς γαστρὸς, κνήμας συνέλκονται;
ῥητέον ὅτι ἡ χολέρα, πτῶσις ἐστὶ τοῦ στομάχου. νευρώδης γὰρ οὗτος. ἀ-
ξιολόγως οὖν ἐπιταθεὶς, συνδιατίθησι τοὺς ἐν ἡμῖν μύας· νευρώ-
δεις δὲ οἱ μύες εἰσίν. Διὰ τί ὑπαλειφθέντες κολλύριον στυ- ξ
πτικὸν, μεμυκότες μὲν τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἧττον τῆς στύψεως ἀντι-

λαμβάνονται· ἀνοίξαντες δὲ τούτους, σφοδρότερον τῆς ὄψεως ἀντιλαμβάνονται; διότι μεμυκότα τὰ βλέφαρα, τὸν κερατοειδῆ [ὑμένα] ἠρεμεῖν ποιοῦσιν. ἐπηρεμοῦντος οὖν τοῦ βολβοῦ, τὸ ὑποδιεφθὲν παρεμφράσσον τοὺς πόρους, τῆς ἰδίας ὄψεως ἀντίληψιν ἥττονα παρέχει. ἀνοίξαντες δὲ τὰ βλέφαρα, εἰκότως μᾶλλον τῆς ὄψεως ἰσχόμεθα τὴν ἀντίληψιν. τῇ γὰρ συνεχεῖ κινήσει τοῦ ὀφθαλμοῦ, ὁ βολβὸς πρὸς τὰ βλέφαρα παρατριβόμενος, θερμασίας αἴτιος γίνεται. ταύτης δὲ ἀποτελεσθείσης, οἱ λόγῳ θεωρητοὶ πόροι χαυνοῦνται καὶ ἀναβρυοῦνται· ἀναβρυωθέντων δὲ τούτων, ἀνάγκη δέχεσθαι, ὡς εἰπεῖν, τοὺς λόγῳ θεωρητοὺς ὄγκους τοῦ κολλυρίου· ὅθεν στυπτικωτέραν παρέχει τὴν ὄψιν. ἢ ὅτι ἐν τῷ διάγειν τοὺς ὀφθαλμοὺς μετὰ τὴν ὑπάλειψιν συμπεριδονούμενον τῷ βολβῷ τὸ κολλύριον, λεπτύνεται. ἀεὶ γὰρ τὰ κινούμενα, εὐφυῆ πρὸς λεπτυσμόν. ὅσῳ τοίνυν λε-
ξα πτύνεται, τοσούτῳ τὴν ἀντίληψιν παρέχει τῆς ὄψεως. Διὰ τί οἱ φρενιτικοὶ καὶ οἱ μεμηνότες, ἐν τοῖς παροξυσμοῖς ἰσχυρότεροί τε εἰσὶ, καὶ τὴν δύναμιν ἐπιτεταμένην ἔχουσι; ῥητέον ὅτι θρασύνονται μὲν ὑπὸ τῆς παρακοπῆς· διάκαπνον δὲ αὐτοῖς ἐστὶ τὸ σῶμα, ἀπὸ τῆς ἄγαν σφίγξεως. διὰ τοῦτο δὲ εἰς ἄνεσιν ἐλθόντες, ἀτονοῦσιν, οὐ γινόμενοι ὑπὸ τοῦ κρείττονος χείρονες, ἀλλὰ τῆς σφίγξεως λυθεί-
ξβ σης. Διὰ τί οἱ σιναπισθέντες, ὕδατι μὲν τοῦ σινήπεως λειωθέντος καὶ καταχρισθέντος, φοινίσσονται πλέον· ἐπὰν δὲ ὄξει λειωθῇ, οὐκ ἔτι τοῦτο παρέχει τοῖς πεπονθόσι; ῥητέον ὅτι οἱ τῷ ὄξει ἐπιχρισθέντες, εἰκότως ἥττονα τὴν ἄμυξιν ὑπομένουσι καὶ τὸν φοινιγμόν. στύφον γὰρ τὴν ἐπιφάνειαν καὶ ὡς εἰπεῖν, περιειγμένοι τὴν ἐξ αὐτοῦ ἀποτελουμένην πύκνωσιν τῶν πόρων. ὅθεν οὐ συγχωρεῖ εἰς παρείσδυσιν χώραν ἔχειν τὸ νάπυ πρὸς τὸ καθάψασθαι τῶν πόρων. ἢ ὅτι ἡ δριμύτης τοῦ νάπυος, τῇ ἐπιμιξίᾳ τοῦ ὄξους ἀμβλύνεται. αὗται γὰρ αἱ ποιότητες ἀλλήλαις συμπλακεῖσαι, τὴν οἰκείαν ἄκραν τῆς ποιότητος διέφθει-

ραν,

ρεῖν, τῷ ἕκαστον τὴν ἰδίαν ἰσχὺν ἀποβεβληκέναι. ὃν τρόπον καὶ ἐπὶ τοῦ ὀξυκράτου λεγομένου ἐστὶ συνορᾶν. καὶ γὰρ τοῦτο ἐκ κεκραμένου ἄγαν ὕδατος καὶ ψυχροῦ οὐσῶν, τῇ ποιᾷ περιπλοκῇ ἀπέβαλε τὰς ἄκρας ποιότητας, καὶ παρ' ἐκείνας ἑτέρα τις ποιότης ἀπετελέσθη. οἱ δ' σιναπισθέντες, τοῦ νάπυος ὕδατι λεωθέντος, μᾶλλον φοινίσσονται [τοὺς τόπους,] δι' αἰτίαν τοιάνδε. τὸ γὰρ ὕδωρ, ὡς πλεῖον εἴρηται, καὶ τῷ διϋγραίνειν, ἀνευρῦνον τοὺς πόρους τοὺς λόγῳ θεωρητοὺς, παρασκευάζειν συγχωρεῖν τῷ νάπυϊ. ἔστι δὲ ὡς προείρηται θερμὸν, καὶ συνεργεῖ μᾶλλον τῇ τῶν πόρων ἀναπετείᾳ. εἰκότως οὖν οἱ μὲν ὄξει σιναπισθέντες, ἔλαττον φοινίσσονται· οἱ δὲ ὕδατι, μᾶλλον.

ξγ Διὰ τί τὸ ὄμβριον ὕδωρ γλυκὺ, καίπερ ἀπὸ θαλάσσης ἀνιμώμενον; ῥητέον ὅτι, τὸ θαλάττιον ὕδωρ καθ' ἑαυτὸ, ἁλμυρόν ἐστιν· ἔστι δὲ τοῦτο βαρύ. ἔχει δὲ ποταμοὺς ἐπιρρέοντας εἰς αὐτήν. τὸ γοῦν πνεῦμα ἀνιμώμενον ἐκ τῆς θαλάττης τὸ ὕδωρ, οὐ τὸ παχὺ ἐφέλκεται, ἀλλὰ τὸ ἐν αὐτῇ λεπτόν· ὅ ἐστι τὸ γλυκύ. εἰκότως οὖν τὸ ὄμβριον γλυκὺ, κἂν ἀπὸ θαλάττης ἀνιμᾶται. ἢ ὅτι τὸ πνεῦμα τῇ βίᾳ τῇ σφοδρᾷ, κἂν [αὐτὸ] τὸ θαλάσσιον ἀνιμήσηται, κινεῖ τοῦτο. κινηθὲν δὲ αὐτὸ, λεπτότερον γίνεται. ἀεὶ γὰρ κινούμενα, εὐφυῆ πρὸς λεπτυσμόν. τὸ δὲ λεπτὸν, καὶ γλυκὺ, ὡς ἐκ μεγάλων συνεστὼς ὄγκων. διὸ γλυκὺ τὸ ὄμβριον ὕδωρ.

ξδ Διὰ τί τὸ θαλάσσιον ὕδωρ ἁλμυρὸν τυγχάνον, ἑψηθὲν ἐπὶ πολὺ, γλυκύτερον γίνεται; ἕψεται δὲ, ἕως ἀποτριτωθῇ. ῥητέον ὅτι τὸ θαλάττιον ὕδωρ ἐκ μεγάλων ὄγκων συνεστὼς λεπτύνεται καταδιαιρούμενον, ὑπὸ τοῦ πυρός. μεταβολὴν τοίνυν ἐσχηκὸς διὰ τὸ ἀπὸ πάχεος εἰς λεπτὸν καταστῆναι, τῷ ἀποβεβληκέναι τὴν προτέραν ποιότητα, γέγονεν ἀντὶ ἁλμυροῦ γλυκύ.

ξε Διὰ τί οἱ πολὺ φλεγμαίνοντες ὀφθαλμοὶ, τραχύτητος τινὸς συναίσθησιν παρέχουσι τοῖς κάμνουσιν; ἢ λήμης ἐπιγινομένης, καὶ τῷ ἄνω βλεφάρῳ ὑπεισελθούσης, ὁ τρα-

χυσμὸς ἀποτελεῖται; ἢ διὰ τὸ τὰ ἔνδον ἀνωμάλως καταπλέκον-
τα τὸ βλέφαρον ἀγγεῖα κυρτοῦσθαι, καὶ οὕτω τὴν τραχύτητα ἐπάγειν.
ξς Διὰ τί γίνεται ἐν ὀφθαλμῷ λήμη; ἢ ὅτι τῶν ὑμένων τοῦ ὀφθαλμοῦ
ὥσπερ ἐξ ἐπικαύσεως ἄγαν πυρωθέντων, διὰ τὴν πλεόνασιν καὶ
δυσδιαφορησίαν τῶν πόρων ἐπεχομένου τοῦ ὀφείλοντος θερμοῦ ἐκ τοῦ
βάθους διαφορηθῆναι, ἀποτελεῖται; ἢ ὅτι ἐν τῷ ὀφθαλμῷ κατὰ
φύσιν ὑγρὰ, ἀναξηρανθέντα καὶ οἱονεὶ φρυγέντα ὑπὸ τῆς τοπικῆς
ξζ πυρώσεως, τῆς λήμης γένεσιν ἀποτελεῖ; Διὰ τί ἐπὶ τῶν πυ-
ρεσσόντων οἱ σφυγμοὶ ἀλλοιοῦνται; ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἐν ἡμῖν κατὰ
φύσιν ὂν καὶ σύμμετρον, πλεονάζον, λεπτυνθὲν κατὰ διαίρεσιν ὑπὸ τῆς
ἐν τῷ βάθει γινομένης θερμασίας, καὶ γινόμενον ὀξυκίνητον διὰ τὴν
κουφότητα, οὐ μόνον τοὺς σφυγμοὺς ἀλλοιοῖ, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν
ξη ἀναπνοήν. Διὰ τί τὴν ἐπιφάνειαν ἑλκώδη ἴσχουσιν οἱ πυρέσ-
σοντες; ὅτι περιτριβομένης τῆς σαρκὸς τοῖς παρακρατουμένοις ὄγ-
κοις δυσπεψίας οὔσης, περισαγηνακεῖ· ὡς καὶ ἐπὶ τῶν φλεγμαινόντων
ξθ τι μέρος τοῦ σώματος εἴωθε γίνεσθαι. Διὰ τί ὠχριῶσιν οἱ
πυρέττοντες; ἤτοι διὰ τὴν τροπὴν τῶν ἐν ἡμῖν ὑγρῶν· ἢ διὰ τὴν
τῶν λόγῳ θεωρητῶν πόρων μετασκευὴν τοῦτο συμβαίνει. ἀνάλογον
δὲ καὶ περὶ τὰς ἐκκρίσεις τῆς κοιλίας καὶ τῶν οὔρων ἡγητέον γίνεσθαι.

Διὰ τί ἐπὶ τῶν ῥοωδῶς πυρεσσόντων, διαφορήσεως οὔσης καὶ ἀποικονομήσεως τῶν ἐν ἡμῖν, θερμασία τις ἐπιφαίνεται τούτοις, καὶ ὁ σφυγμὸς μέγας; ὅτι τῆς παραχεομένης ὕλης λεπτυνομένης ἐπιπολὺ, ἡ διαφόρησις γίνεται· τῇ δὲ ποιᾷ παρόδῳ τῶν ὄγκων καὶ παρατρίψει, ἡ ποιὰ θερμασία ἀποτελεῖται. καὶ οὐ φαμὲν ὁμοίως τοῖς στενοπαθοῦσι τὴν θερμασίαν ἔχειν ῥοωδῶς πυρέσσοντας· ἀλλ' οὐδὲ μὴν τὸν σφυγμόν· κατὰ δὲ σύγκρισιν τῶν ὑγιαινόντων. ἔσται δέ σοι τοῦτο πρόδηλον κἀκ τῶν λουσαμένων ἢ γυμνασίᾳ χρησαμένων· ἐφ' ὧν χαλῶνται μὲν οἱ πόροι, λεπτύνεσθαι δὲ συμβαίνει τὰ πα-

ρακείμενα,

ἐγκείμενα, καὶ διαπνεῖσθαι προδήλως τὴν θερμασίαν· γίνεσθαί τε καὶ εἶναι πλείονα κατὰ φύσιν, καὶ τὸν σφυγμὸν σφοδρότερον, καὶ μέγεθος ἴσχειν. τὴν γὰρ δυσκινησίαν καὶ τὸ βάρος, ὑπὸ τῆς μειωθείσης δυνάμεως ἀποτελεῖσθαι.

Διὰ τί πρὸς τὴν τροφὴν οἱ πυρέξαντες ἀκορέστως ἔχουσιν; ἢ ὅτι ἡ ὄρεξις ἐν συμμετρίᾳ τινί ἐστι τῶν ἐν στομάχῳ καὶ κοιλίᾳ πόρων. τὴν συμμετρίαν εὔλογον ὑγιῆ μένειν, ἤτοι διεστάντων ἐπιπλεῖον τῶν πόρων, ἢ μυόντων. οα

Διὰ τί ἐν ταῖς χολέραις τὰ ἄκρα συνέλκεται καὶ σπᾶται καὶ καταψύχεται, καὶ ἀμαυρὸν τὸν σφυγμὸν ἔχουσιν; ὅτι λεληθότως διαφορεῖται τὸ ἐξάπτον πνεῦμα πρὸς τὴν ἐν κοιλίᾳ λεπτομέρειαν. ἔνθερμος γὰρ τούτοις ἡ κοιλία· ἔνθεν καὶ διαρκοῦσι. ναρκᾷ δὲ τὰ στερούμενα τῆς τοῦ πνεύματος παραθέσεως. τὰ δὲ ἄκρα ψύχεται καὶ συνέλκεται, τῷ καὶ τὸ ἐν τούτοις θερμὸν πρὸς τὴν κοιλίαν φέρεσθαι διὰ τὴν λεπτομέρειαν. οβ

Διὰ τί οἱ ὑδροφοβικοὶ, τὸ ὕδωρ φοβοῦνται, καὶ τὸ αἰδοῖον ἅμα τοῖς ὑποχονδρίοις ἐντείνονται, καὶ τρέμουσι, καὶ σπῶνται, καὶ παρακόπτουσιν εἰς τοσοῦτον, ὥστε καὶ ὑλακτῆσαι κυσὶν ὁμοίως; σπῶνται μὲν οὖν καὶ τρέμουσι, τοῦ στομάχου συντιθεμένου τῷ νευρώδει. διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὸ αἰδοῖον ἐντείνονται. ἡ γὰρ τοῦ ὑδροφόβου κατασκευὴ καὶ ἡ πεῖσις ἔντασίς ἐστι παρὰ τὸν στόμαχον καὶ τὴν κοιλίαν. παρακόπτουσι δὲ, διὰ τὸ συνδίδοσθαι ἐπὶ κοιλίαν καὶ στόμαχον ὕλην ἐφθαρμένην, καὶ ταύτης μέρος τι εἰς τὰς μήνιγγας ἀναθυμιᾶσθαι. ἐνιστάμενον δὲ περὶ ταύτας, ἀπεργάζεται τὰς ἐκπνοάς. ὀχλοῦνται δὲ πίνοντες, ὅτι ἡ μὲν σύστασις ἀπετελέσθη περὶ μικροῖς πόροις. ὅταν οὖν πίνωσι, παραδύεται τὸ ὕδωρ, ἅτε λεπτομερὲς ὂν, τοῖς μικροῖς πόροις, καὶ αὔξει τὰς ἐντάσεις. ὑπὸ δὲ τῆς στερεμνίου τροφῆς, οὐκ ὀχλοῦνται. τοὺς γὰρ ὄγκους αὐτῆς μεγάλους ὄντας, οἱ πεπονθότες οὐ παραδέχονται ποτέ. καὶ μὴ πίνοντες δὲ τὸ ὕδωρ, δεδοίκασι τοῦτο, διὰ τὴν τῶν αἰσθητηρίων φαντασίαν. πίνων γάρ τις, ὁρᾷ ἅμα καὶ πίνει. ἡ δὲ ὅρασις ογ

ὑπὸ τοῦ ὕδατος κινηθεῖσα, συγκινεῖ τὸ ἐν τῷ στομάχῳ πνεῦμα· τοῦτο δὲ κινηθὲν ὑπὸ τοῦ πινομένου, συγκινεῖ τὴν ὄρεξιν οὕτως, ὡς ὑπὸ τοῦ ὕδατος πρὶν ἐκινεῖτο. ἐκ δὲ τῆς συγκινήσεως, γίνεται συγγυμνασία τοιαύτη, ὥστε κἂν μὴ πίνηται τὸ ὕδωρ, βέβληται ἐν τῷ στομάχῳ πνεῦμα συγκινοῦν, ὡς ὑπὸ τοῦ πινομένου τάχιον ὀχληρῶς ἐκινεῖτο. συγκαλυψάμενοι οὖν πίνουσι, διὰ τὸ ἀποχωρεῖν τῶν κινημάτων τὸ ἕτερον. ὑπὲρ δὲ τοῦτο ἰόν, τοῖς πόροις τοῦ στομάχου ἐνίσταται

οδ βέλτιον ἔχει. Διὰ τί οἱ ἀπεπλήσαντες, ἐφθαρμένην ἀπερεύγουσι τροφήν; ὅτι διὰ τὸ πλῆθος τῆς περισσευθείσης, θερμασία πλείων γίνεται εἰς τὸ κύτος τῆς κοιλίας· καὶ ὥσπερ ἐμπλεομένη, φθείρει τὴν τροφὴν καὶ κνισσοῖ, οὐκ ἐν τοῖς ἀραιώμασιν, ἀλλ' ἐν τῷ κύτει.

οε Διὰ τί οἱ κεφαλαλγίαν ἔχοντες ἀμβλυωποῦσι καὶ δακρύουσι συνεχῶς; ὅτι ἐπὶ τὴν κεφαλὴν συνδιδομένης ὕλης, (ἀεὶ γὰρ ἐπὶ τὰ πεπονθότα αἱ ὕλαι φέρονται) πολὺ μέρος φέρεται ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, ὡς δὴ εἰκότως, διὰ τὸ ἀνεῷχθαι. καὶ πῆ μὲν δακρύουσι, διὰ τὸ πλῆθος τῆς λεπτομερείας· ὃ γίνεται διὰ τὴν συνεχῆ κίνησιν αὐτῶν· καὶ πῆ μὲν δακρύουσι, διὰ τὸ πλῆθος τῆς ἐπιφορτιζούσης τὰ μέρη ὕλης· πῆ δὲ ἀμβλυωποῦσι, διὰ τὸ ἐπιθολοῦσθαι τὸ κατὰ φύσιν πνεῦμα, τὸ διοδεῦον διὰ τῶν ὁρατῶν πόρων τῇ ἐπιμιξίᾳ

ος τῆς συνδοθείσης ὕλης. Διὰ τί ἦχοι ἀποτελοῦνται κεφαλαλγίας οὔσης; ὅτι τὸ ἀκουστικὸν πνεῦμα κεραδαίνεται ὑπὸ τῆς ἐντάσεως τῆς περὶ τὰ μέρη συστάσης. ἔντασις δέ ἐστιν, ὄγκος ἐν λόγῳ θεω-

οζ ρητοῖς ἀραιώμασι διὰ σφήνωσιν. Διὰ τί οἱ κεφαλαίαν ἔχοντες ἐξανιστάμενοι μᾶλλον ἀλγοῦσιν; ὅτι κινουμένης τῆς κεφαλῆς, πλείων ἐπ' αὐτὴν ἡ τῆς ὕλης φορὰ γίνεται, καὶ τὰς ἐντάσεις αὔξει.

οη Διὰ τί ἀσφυξία γίνεται; ὅτι ἀπὸ τῶν ἀρτηριῶν πνεῦμα πονηρευόμενον τοῦ πάθους πρὸς τὴν ἐν τοῖς πεπονθόσι λεπτομέρειαν ἕλκεται.

οθ Διὰ τί οἱ μαινόμενοι παρακόπτουσιν; ὅτι δυσοδία τοῦ ψυχι-

κοῦ πνεύ-

καὶ πνεύματος ἀποτελεῖται διὰ τὴν ἔνστασιν καὶ τὴν μύσιν τῶν ἐν τοῖς μεταβάλλουσιν αὐτοῦ σώμασι πόρων. συνίσταται γὰρ περὶ ἐγκέφαλον καὶ τὰς ἐκεῖσε μήνιγγας τὸ πάθος, καὶ τὰς ἐνθεῦθεν, διὰ τὸ παρὰ φύσιν διαρκεῖσθαι τὰς ἀποφύσεις. καὶ φαντασίας τινὰς ὁρῶνται φανταζόμενοι, καὶ τὰ μὴ ἑστῶτα ὡς ἑστῶτα ὁρᾶν, καὶ τὰ μὴ ὑπάρχοντα ὡς ὑπάρχοντα· ὅμοιόν τι τοῖς ἰκτερικοῖς πάσχοντες. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι, διὰ τὴν πυρροποιΐαν τῶν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀποτελεσθέντων πόρων, τοιάνδε τὴν ὁρατῶν φαντασίαν ἔχουσι. πάντα γὰρ αὐτοῖς χλωρὰ φαίνεται εἶναι.

π Διὰ τί οἱ μελαγχολικοὶ ὀργίλοι καὶ δύσθυμοι; ἐπειδὴ τὸ πάθος περί τε κοιλίαν ὑφίσταται καὶ τοῦ στομάχου τὸ πέρας· ὃ συνάπτει τῷ στόματι τῆς κοιλίας. ἐκεῖσε οὖν ὑγρῶν διεφθορότων συναθροισμὸς ἀποτελεῖται, καὶ αἰτία γίνεται τῶν λεχθέντων. πρόδηλον δὲ τοῦτο κἀκ τῶν ὑγιαινόντων μὲν, ἀποχῇ δὲ τροφῆς χρησαμένων· δυσεντευξίαι γὰρ συμβαίνουσιν. καὶ οἱ ὑδροφοβικοὶ ἐπιβουλεύεσθαι δοκοῦντες, ἀβροφοῦσι σχεδόν.

πα Διὰ τί τῶν παραλυθέντων μερῶν τὰ μὲν, ἐπεκτείνεται, τὰ δὲ, συστέλλεται καὶ συνέλκεται; ὅτι τὸ πάθος κατὰ τῶν λόγῳ θεωρητῶν ἀραιωμάτων ἀποτελεῖται. ὅταν οὖν ἡ μύσις εἰς μῆκος συμπέσῃ, ἐπεκτείνεται τὸ παρεθὲν μέρος· συνέρχεται δὲ, ἐπὰν ἐπικαρσίως οἱ πόροι μύσωσι.

πβ Διὰ τί οἱ δυσπνοοῦντες ἦχον συριγματώδη ἔχουσιν; ὅτι μύσις τίς ἐστι καὶ σύμπτωσις πόρων τῶν ἐν τῷ πνεύμονι [τὸ] πάθος, διὰ στενοῦ τόπου πνεύματος φερομένου, ἦχος τοιοῦτος ἀποτελεῖται. συναντῶσι δὲ καὶ βῆχες τούτοις, διὰ τὴν ἐκ τῆς παρατρίψεως θερμασίαν, πλειόνων συνδιδομένων ὄγκων εἰς τὰς τῶν βρόγχων κοιλότητας, κἀκείνων ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἅμα κοπτομένων.

πγ Διὰ τί οἱ δυσπνοοῦντες, ὀρθοὶ ὄντες, ἔλαττον δυσπνοοῦσιν, ἤπερ κατακείμενοι; ὅτι τοῦ βρόγχου συμπαθοῦντος, κατὰ τὸ πνεῦμα συμβάλλει, καὶ τὸν θώρακα συνδιεγείρει αὐτῷ.

πδ Διὰ τί ἐν τοῖς ῥήμασιν ἐπὶ

τῶν ἐκ πληγῆς ῥηγνυμένων, τὸ μὲν ὑπογάστριον οὐ ῥήγνυται, ἐκτὸς ὄν· τὸ δὲ περιτόναιον, ἔνδον ὄν, ῥήγνυται; τούτου ἡ αἰτία, αὐτὴ τῶν σωμάτων ἡ φύσις· τὸ μὲν ὑπογάστριον, σαρκῶδές ἐστι· τὸ δὲ περιτόναιον, τεταμένον. ἀντιπάσχον οὖν τῷ προσπίπτοντι, ῥήγνυται. τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων θαυμάτων καταγμάτων.

ΕΚ ΤΩΝ ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ ἐκλογαί.

Ἐκ τοῦ περὶ κόπων.

α ΤΙ καταβαίνοντες μὲν τόπον κάταντη, τοὺς
μηροὺς μάλιστα πονοῦσιν· ἀναβαίνοντες δὲ, τὰς
κνήμας. διότι κατὰ μὲν τὴν ἀνάβασιν, ὁ πόνος τοῦ
αἴρειν φορτίον τὸ σῶμα γίγνεται. ᾧ οὖν ἐπίκειται τὸ
βάρος καὶ ᾧ αἴρεται, τούτῳ μάλιστα ὁ πόνος. ἐν
δὲ τῷ καταβαίνειν ὁ πόνος ἐν τῷ ἐμπίπτειν γί-
νεται τὸ σῶμα, καὶ παρωθεῖν παρὰ φύσιν. ὥστε οὖν ᾧ μάλιστα ἐμπί-
πτει καὶ σαλεύει, τούτῳ μάλιστα καὶ τὸν πόνον ἐμποιεῖ. ὡς οὖν ἡ κνήμη
μᾶλλον ἐν τῷ καταβαίνειν κακοπαθεῖ, οὕτως ὁ μηρὸς ἐν τῷ ἀνα-
βαίνειν. διότι δὲ τὰ βάρη κάτω φέρεται, χαλεπώτερον τὸ ἀναβαίνειν
β τοῦ καταβαίνειν. Ὅτι κοπιαρώτερον τῷ βραχίονι διὰ κενῆς
ῥίπτειν, ἢ λίθον ἢ ἄλλο τι βάρος, διότι σπασματωδέστερον. οὐ γὰρ ἀ-
γ περείδεται, καθάπερ ὁ βάλλων, πρὸς τὸν ἐν τῇ χειρὶ ὄγκον. Ὅτι
οἱ ὁμα-

οἱ ὁμαλοὶ περίπατοι, τῶν ἀνωμάλων κοπιαρώτεροι· διότι ἡ πολλὴ κίνησις ποιεῖ κόπον· πολλὴ δ' ἡ συνεχὴς καὶ μία. αἱ δ' ἀνώμαλοι, κατὰ τὰς μεταβολὰς ποιοῦσιν ἀνάπαυσιν· ἐν δὲ τοῖς ὁμαλοῖς, ἡ ὁμοιότης τοῦ σχήματος ἀπεργάζεται συνεχῆ τὴν κίνησιν. ῞Οτι δ ἐξονειρωκτικοὶ οἱ κοπιῶντες· διότι θερμὰ καὶ κάθυγρα τὰ σώματα γίνεται, διὰ τὴν σύντηξιν· ἡ δὲ τοιαύτη διάθεσις, σπερματική.

῞Οτι καὶ ὕπτιοι κατάκεινται, διὰ τὴν ἔκλυσιν. συνεργεῖ δὲ τὸ ε σχῆμα τοῦτο καὶ πρὸς τοὺς ἐξονειρωγμούς. ῞Οτι τὰ ὑγρὰ σώματα ς κοπιαρώτερα τῶν σκληρῶν· διότι ἀσθενέστερα· εἰ καὶ ἄλλον τρόπον τὰ σκληρὰ εὐθραυέστερα.

Ἐκ τοῦ περὶ ἱδρώτων.

῞Οτι ἁλμυρὸς γίνεται ὁ ἱδρώς· διότι τὸ ἀλλότριον ἐκκρίνεται τῇ α προσφύσει τῆς σαρκός, ἐξαντλουμένου τοῦ γλυκυτάτου καὶ κουφοτάτου. τὸ γὰρ τοιοῦτον περίττωμα ἐν μὲν τῇ κατὰ τὴν κύστιν ὑποστάσει, οὖρον· ἐν δὲ τῇ σαρκί, ἱδρὼς καλεῖται. ἐκκρίνεται δὲ ὁ ἱδρὼς διὰ κίνησιν ἢ πόνον, ἢ διὰ τὴν τοῦ θερμοῦ καὶ τοῦ πνεύματος δύναμιν.

῞Οτι ὁ ἱδρώς, ἁλμυρὸς ὤν, προσλαμβάνει ὀξύτητα, ἢ πικρό- β τητα, ἢ δυσωδίαν ἢ εὐωδίαν, διὰ πολλὰς καὶ διαφόρους αἰτίας.

῞Οτι οἱ παῖδες τῶν ἀνδρῶν μᾶλλον δυσίδρωτες, καὶ μάλιστα τὰ γ παιδία, καίτοι τὴν φύσιν ὄντα θερμὰ καὶ ὑγρά, ἐξ ὧν ἡ τῶν ἱδρώτων γένεσις· διότι πυκνότατοι τῶν παίδων οἱ χρῶτες, καὶ ὥσπερ συγκεκλεισμένοι. ἔτι δὲ ἡ θερμότης ἐπικρατοῦσα, πέττει διὰ τὴν αὔξησιν· ἐὰν δέ τι καὶ γένηται περίττωμα, τοῦτο ἐκκρίνεται κατὰ κοιλίαν. εὔροοι γὰρ ὡς ἐπίπαν ἡ τῶν παιδίων· οἱ δὲ γέροντες, μανόχροες μὲν, ἀλλὰ ξηροί· δεῖ δὲ τῷ ἱδρῶτι καθάπερ ὕλην ὑπάρχειν τὸ ὑγρόν. ἄλλως τε καὶ αὐτὸ τὸ εὔπνουν καὶ μανὸν ἱκανὴν τὴν ἔκκρισιν ποιεῖ, καὶ τῷ συνεχῶς γίνεσθαι καὶ τῷ μὴ πολλὰ ἐνυπάρχειν τὰ

ὑγρά. διὰ ταῦτα καὶ ὧν αἱ κοιλίαι ὑγραὶ καὶ εἰς κύστιν ἡ ἐπιῤῥοὴ
τοῦ περιττώματος, οὐκ εὐίδρωτες· διότι πολὺ τὸ ὑγρὸν ἐνταῦθα
δ ὥρμησεν. Ὅτι οἱ μὴ πέψαντες τὰ σιτία, καὶ οἱ ἀγρυπνήσαντες,
εὐίδρωτες· διότι ἡ πέψις μειοῖ τὴν ὑγρότητα, καὶ ὁ ὕπνος πέττει.
ε Ὅτι οἱ γυμναζόμενοι καὶ εὖ ἔχοντες, εὐίδρωτες μᾶλλον τῶν ἀ-
ϛ γυμνάστων· Ὅτι καὶ οἱ πεπεμμένην καὶ οἱ ἄπεπτον ἔχοντες τὴν
τροφὴν, εὐίδρωτες. καίτοι δόξει ἄτοπον εἶναι· οὐκ ἔστι δέ. οἱ μὲν γὰρ
γεγυμνασμένοι, τῷ μανὰ τὰ σώματα ἔχειν καὶ γεγυμνασμένους
τοὺς πόρους, καὶ τῷ συνήθεις εἶναι πρὸς τοὺς ἱδρῶτας, εὐίδρωτες· τῶν
δὲ μεμύκασιν οἱ πόροι, διὰ τὸ μὴ χρῆσθαι. οἱ δὲ μὴ πεπεμμένην
ἔχοντες τὴν τροφὴν, τῷ πλήθει τῆς ὑγρότητος, εὐίδρωτες· οἱ δὲ πε-
πεμμένην, τῷ τὴν ὑγρότητα διακεκρίσθαι τῇ πέψει τοῦ ἄλλου χυ-
ζ λοῦ, ῥᾳδίαν ἔχουσι τὴν ἐξόρμησιν. Ὅτι οὐ πονοῦντες, ἀλλ᾽ ὅταν
παύωνται, μᾶλλον ἱδροῦσιν· οὐδὲ συντείνοντες οὐδὲ κατέχοντες τὸ
πνεῦμα, ἀλλ᾽ ὅταν ἀνῶσι· διότι πονούντων μὲν, ὑπὸ τοῦ πνεύμα-
τος αἱ φλέβες ἐμφυσώμεναι, συμμύειν ποιοῦσι τοὺς πόρους· ὥστε διὰ
εὐρυτέρων μᾶλλον ἐξέρχεται τὸ ὑγρόν. καὶ ἡ κάθεξις δὲ τοῦ πνεύμα-
η τος, πληροῖ τὰς φλέβας, ὥστε κωλύειν διιέναι. Ὅτι μετὰ τοὺς πό-
νους καὶ τοὺς δρόμους οἱ ἐν σκιᾷ μᾶλλον καθεζόμενοι ἱδροῦσιν, ἤπερ οἱ
θ ἐν τῷ ἡλίῳ· διότι ὁ ἥλιος ἀναξηραίνει καὶ πυκνοῖ τοὺς πόρους. Ὅτι
τοὺς πόδας οἱ τῷ ὕδατι ἐμβάλλοντες, οὐχ ἱδροῦσι· διότι τὸ ὕδωρ κω-
λύει τὴν τῆξιν· ὁ δὲ ἱδρὼς, τῆξίς ἐστι τῶν κακῶς προσῳκοδομημένων ταῖς
ι σαρξὶν, ὅταν ἐκκρίνηται διὰ τὸ θερμόν. Ὅτι τὸ γυμνάσιον ἐὰν
γίνοιτο συνεχῶς, ἀναξηραίνει καθάπερ ὁ ἥλιος· διὸ ἧττον ἱδροῦσιν.
ια Ὅτι τὸ μέτωπον πρῶτον καὶ μάλιστα ἱδροῦσι, διὰ τὸ ὑπὸ τὸν
ἐγκέφαλον εἶναι, ὑγρὸν ὄντα. καὶ ἡ κεφαλὴ δὲ μάλιστα ἱδροῖ, διὰ τὸ
μανόν· σημεῖον δὲ αἱ τρίχες· καὶ διότι τοῦ πνεύματος ἡ κάθεξις δια-
ιβ τείνεταί πως εἰς τὴν κεφαλήν. Ὅτι οἱ ἀγωνιῶντες, τοὺς πό-

δας

δας ἱδροῦσι, τὸ δὲ πρόσωπον οὔ· διότι ἡ ἀγωνία, οὐ μετάστασις θερμότητος, ἀλλ' αὔξησις, καθάπερ ὁ θυμός. διὸ τὸ μὲν πρόσωπον ἐξέρυθροι γίνονται, καὶ οὐχ ἱδροῦσι, διὰ τὸ μᾶλλον ἐκθερμαίνεσθαι. ξηραίνει γὰρ ἡ θερμότης ἐπιπολάζουσα· τὸ δ' ἐν τοῖς ποσὶ συντήκει, διὰ τὸ ἐλάττων εἶναι ὥστε ξηρᾶναι, πλείων δὲ τῆς ἐμφύτου καὶ προϋπαρχούσης. Ὅτι ἐν τοῖς ὕπνοις μᾶλλον οἱ ἱδρῶτες ἢ κατὰ ιγ τὴν ἐγρήγορσιν· διότι καὶ τὰ ὑγρὰ καὶ τὰ θερμὰ μᾶλλον διὰ τὴν ἀντιπερίστασιν· ἐξ ἀμφοῖν δὲ τούτων, ὁ ἱδρώς.

Ἐκ τοῦ περὶ παραλύσεως.

Ὅτι ὑπὸ καταψύξεως φησὶν, ὡς κοινῷ λόγῳ φάναι, τὴν παρά- α λυσιν γίνεσθαι. καὶ ταύτην οἱ μὲν ὑπὸ πνεύματος, (πνευματικὸν γὰρ τὸ πάθος) οἱ δὲ ἐκλείψει καὶ στερήσει τοῦ πνεύματος. τοῦτο γὰρ εἶναι τὸ τὴν θερμότητα καὶ τὴν κίνησιν ὅλως ποιοῦν. ἀκινησίας δὲ γινομένης, κατάψυξις γίνεται τοῦ αἵματος, ἢ ἁπλῶς εἰπεῖν, τῆς ὑγρότητος. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἡ νάρκη γίνεται ἐν τοῖς ποσὶν, ἢ καὶ ἐν τοῖς ἄνω μέρεσιν, ὅταν ἀποπιεσθῶσιν ἀπὸ καθέδρας, ἢ ἄλλου τινὸς τρόπου. τότε γὰρ διαλαμβάνει τῇ πιέσει τὸ πνεῦμα, καὶ οὐ δυναμένην τὴν οἰκείαν κίνησιν κινεῖσθαι, ἵστησι καὶ ἀποψύχει τὸ αἷμα.

Ἐκ τοῦ περὶ λειποψυχίας.

Ὅτι ἡ λειποψυχία, στέρησις ἢ κατάψυξις τοῦ θερμοῦ περὶ τὸν ἀ- α ναπνευστικὸν τόπον. τοῦτο δὲ συμβαίνει ἢ ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ, ἢ καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ θερμοῦ. τὸ γὰρ πλέον πῦρ ἀναιρεῖ τὸ ἔλαττον. μαρτυρεῖ δὲ καὶ ἡ πεῖρα· ὑπὸ γὰρ πνίγους, ἢ ἄλλως θέρμης, καὶ μάλιστα πολλῆς, ἀθρόον τούτων προσπεσόντων ἡμῖν, ἐκλυόμεθα καὶ λειποθυμοῦμεν. καταμαραίνεται γὰρ τὸ ἐν ἡμῖν κατάψυξιν οὐ λαμβάνον. τάχα δὲ καὶ τὴν ἀναπνοὴν ὅλως τὸ πνῖγος κωλύει· ὅθεν καὶ πνῖγος

ὠνομάσθη. πνίγεται γὰρ ἢ καὶ πνιγομένῳ ὅμοιός ἐστιν ὁ μὴ δυνάμενος ἀναπνεῖν. μαρτυρεῖ δὲ καὶ ἡ διὰ τῶν λουτρῶν καὶ τῶν πυριάσεων ἔκλυσις. δῆλον γὰρ ὡς αἱ τοιαῦται ἐκλύσεις τῷ θερμῷ καὶ διὰ τὸ θερμὸν γίνονται, μαραίνοντος τοῦ ἔξωθεν θερμοῦ τὸ ἐν ἡμῖν σύμφυτον. γίνεται δὲ λειποψυχία, καὶ τῶν ἐν οἷς πέφυκεν ἡ θερμότης, ἐκλιπόντων, οἷον αἵματος, ἢ τῆς φυσικῆς ἁπλῶς ὑγρότητος· ὥσπερ ἐν ταῖς αἱμορραγίαις καὶ ἐν ταῖς τῆς γαστρὸς φοραῖς ὁρῶμεν λειποψυχοῦντας. καὶ

β διὰ πόνους δὲ γίνονται ἐκλύσεις. Ὅτι τὸ πλέον θερμὸν λειποψυχίαν ποιεῖ, καὶ ὡς μαραῖνον τὸ ἔλαττον, καὶ ὡς κωλύον τὴν ἀνα-

γ πνοήν, καὶ ἔτι ὡς μὴ παραχωροῦν τῇ καταψύξει εἴσοδον. Ὅτι διὰ τοῦτο ὡς ἐπιτοπολὺ λουόμενοι μέν, οὐ λειποψυχοῦσι, παυσάμενοι δέ, μᾶλλον· διότι τὴν ὑγρότητα τὴν γινομένην ἀπὸ τῆς συντήξεως, λουομένων μέν, θερμὴν εἶναι συμβαίνει, λουσαμένων δέ, ψύχεσθαι. ψυχρὰ δὲ οὖσα, καὶ ἐμπίπλουσα κυρίοις τόποις, ποιεῖ λειποψυχίαν. εἰ μὴ ἄρα καὶ ἡ ἄνεσις αὐτὴ τοῦ πνεύματος παρεκλύει· διότι καὶ κατέχειν κελεύουσιν ἐν ταῖς λειποψυχίαις τὸ πνεῦμα. κωλύει γὰρ ὁ κατέχων, ἐξιέναι τὸ θερμόν· ὁ δὲ ἀνιείς, ἐνδίδωσιν.

δ Ὅτι ὁ ῥαίνων ὕδατι τοὺς λειποψυχοῦντας, συμφράττων καὶ πυκνῶν τοὺς πόρους, καὶ συναθροίζων ἐντὸς τὸ θερμόν, ἀντιπεριίστα-

ε ται. Ὅτι ἡδοναὶ καὶ λῦπαι ποιοῦσι λειποψυχίαν. καὶ γὰρ ἀμφότεραι πλῆθος ὑγρότητος ἐπάγουσιν· ἡ μὲν ἡδονή, τῷ συντήκειν καὶ διαχεῖν· ἡ λύπη δέ, τῷ πηγνύειν. ὅταν οὖν ἡ ὑγρότης ῥυῇ πρὸς τὸν πνευματικὸν τόπον, ποιεῖ λειποψυχεῖν.

Ἐκ τοῦ περὶ ἰλίγγων.

α Ὅτι οἱ ἴλιγγοι γίνονται ὅταν πνεῦμα ἀλλότριον εἰς τὴν κεφαλὴν ἔλθῃ, ἢ ὑγρότης περιττωματική, ἢ ἀπό τινος τροφῆς, ὡς ἀπὸ τοῦ οἴνου, ἢ ἀπό τινος ἄλλου χυμοῦ. ἔτι δὲ καὶ ὅταν τις κινῇ τὴν κε-

φαλὴν

φαλὴν κύκλῳ. ὁ γὰρ τόπος ὁ περὶ τὸν ἐγκέφαλον, ὑγρὸς ὤν, ὅταν δέξηταί τι πλέον ἀλλότριον, τοῦτο δὲ βιάζηται διαδυόμενον πρὸς τὰς φλέβας, ὠθεῖ κύκλῳ τὸ προϋπάρχον ὑγρόν. οὔσης δὲ οἷον δίνης τῆς φορᾶς, καὶ τοῦ ὑγροῦ μὴ συνεχοῦς, ἀλλ' ἐν τῇ κινήσει, τοῦ μὲν περιλαμβάνοντος, τοῦ δὲ ὑπερθοῦντος, διὰ τὸ μὴ ἰσορροπεῖν ὁμοίως, τὸν ἴλιγγον ποιεῖ καὶ καταβάλλει πολλάκις.

6 Ὅτι τὰ ὠμὰ ᾠὰ διὰ τοῦτο οὐ περιδινεῖται, ὥσπερ τὰ ἑφθά, διότι τὰ μέν, ὑπὸ ὑγρότητος ἀνωμάλου καὶ οὐκ ἰσορρόπου οὔσης σφάλλεται, τὰ δέ, διὰ τὸ μὴ ἔχειν τὸ σφάλλον, ὑφιστάμενον, ἑνὸς ὄντος καὶ συνεχοῦς τοῦ ἐντός. ἐκ δὲ τῆς αὐτῆς θεωρίας ἐπιλύεται καὶ τὸ διὰ τί κύκλῳ περιπατοῦντες ἰλιγγιῶσι· καὶ ὅτι μᾶλλον, ἐὰν ἐν ἐλάττονι κύκλῳ· καὶ ἔτι, ἐὰν θᾶττον θέωσι· καὶ ὅτι, εἰ μετὰ πολλῶν, μᾶλλον ἢ μόνοι· καὶ διὰ τί, ἐπ' ἀριστερὰ θέοντες, μᾶλλον ἢ ἐπὶ δεξιά. πάντων γὰρ τούτων καὶ τῶν ὁμοίων προείρηται ἡ αἰτία. εἰ γὰρ ὁ ἴλιγγος γίνεται ἐάν τις ἐν τῷ αὐτῷ στρέφῃ τὴν κεφαλήν, δῆλον ὡς εἴ τις ἐγγὺς τούτου στρέφοιτο, τάχιστα καὶ μάλιστα τῶν ἄλλων ἰλιγγιῴη· ἐγγυτάτω δέ, ὁ ἐν ἐλάττονι κύκλῳ στρέφων τὴν κεφαλήν· καὶ ὅσον δὴ θᾶττον, μᾶλλον. διόπερ καὶ οἱ θέοντες, τῶν περιπατούντων μᾶλλον ἰλιγγιῶσι· καὶ οἱ ταχέως, τῶν βραδέως (θέουσι γὰρ ἐγκεκλικότες πρὸς τὸ κέντρον) μᾶλλον ἰλιγγιῶσιν. οἱ δὴ ἐπ' ἀριστερὰ θέοντες, τῶν ἐπὶ δεξιὰ μᾶλλον, διότι ὀξυτέραν ποιοῦσι γωνίαν πρὸς τὸν κύκλον. ἐμβριθέστερα γὰρ ὄντα τὰ δεξιὰ προσβιάζεται μᾶλλον ἐντὸς διὰ τὸ ἀσθενεῖν τῶν ἀριστερῶν. καὶ εἰ μετὰ πολλῶν θέουσι, μᾶλλον ἢ μόνοι· διότι πρὸς τῇ κύκλῳ περιφορᾷ, καὶ ἡ ὄψις προσβάλλουσα τοῖς θέουσι μὴ συνεχὴς οὖσα, ποιεῖ τινα κίνησιν ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ καὶ ταραχήν. διότι ἰλιγγιῶσι μᾶλλον, διὰ τὸ διπλῆν τὸν ἐγκέφαλον ὑφίστασθαι κίνησιν, τήν τε ἀπὸ τῆς περιδινήσεως, καὶ ἣν ἡ ὄψις παθοῦσα, τῷ ἐγκεφάλῳ παρέπεμψεν. ὅτι δὲ διὰ τὴν τῆς ὄψεως κίνησιν ἰλιγγιῶσι πολλάκις, φανερὸν ἐκ πολλῶν. οἵ τε γὰρ πλέοντες, θᾶττον καὶ

μᾶλλον ἰλιγγιῶσιν, ἐπειδὰν τοῖς κύμασιν ἐμβλέψωσιν· καὶ οἱ τὰς αἰώρας καὶ τοὺς τροχοὺς θεωροῦντες, ταχὺ σκοτοῦνται. ἰλιγγιῶσι δὲ καὶ οἱ πρὸς τὰ ὑψηλὰ καὶ μεγάλα καὶ ἀπότομα ἀποβλέποντες, διὰ τὸ συμβαίνειν μακρὰν ἀποτεινομένην σείεσθαι καὶ κραδαίνεσθαι τὴν ὄψιν. σειομένη δὲ καὶ κραδαινομένη, ταράττει καὶ κινεῖ τὰ ἐντός. τοῖς δὲ ἄνω βλέπουσιν οὐ συμβαίνει τὸ πάθος, διὰ τὸ μὴ ἀποτείνειν μακρὰν, ἀλλ' ἀποτέμνεσθαι τῷ φωτί. γίνονται δὲ ἴλιγγοι καὶ ὅταν βλέπωσι συνεχῶς καὶ ἐνατενίζωσιν. διὸ καὶ διαπορεῖται τί δήποτε κύκλῳ κινουμένης τῆς ὄψεως καὶ ἠρεμούσης, τὸ αὐτὸ πάθος συμβαίνει. τὸ δὲ αἴτιον τῆς μὲν κύκλῳ φορᾶς εἴρηται· διὰ τί δὲ ἐν τῇ ἐπιστάσει καὶ τῷ ἀτενισμῷ τὸ αὐτὸ συμβαίνει πάθος; διότι τὰ ἐν τῇ κινήσει σῳζόμενα ἡ στάσις διΐστησι. στάσης οὖν τῆς ὄψεως, καὶ τὰ ἄλλα συνεχῆ τὰ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ ἵσταται. ἱστάμενα δὲ, καὶ συνίστανται καὶ χωρίζεται τὰ βαρέα, καὶ καταβαρύνει, καὶ ποιεῖ τὸν ἴλιγγον. καὶ ἡ κύκλῳ δὲ φορὰ διΐστησι τὰ βαρέα καὶ τὰ κοῦφα. ποιεῖ δὲ καὶ τὸ κύπτειν, ἰλίγγους. καὶ γὰρ ἐν τῷ κύπτειν χωρίζεται τὰ βαρέα καὶ τὰ ἐλαφρὰ, τὰ μὲν, ἄνω, τὰ δὲ, κάτω. δεῖ δὲ ἅμα εἶναι, καθάπερ ἐλέχθη. ποιεῖ δὲ τὸ πάθος καὶ πλησμονὴ καὶ ἔνδεια· ἡ μὲν ἔνδεια, σύντηξιν, ἡ δὲ πλησμονὴ, περίττωσιν ποιοῦσα· ὥστε πλήρεις γίνεσθαι τοὺς πόρους. ἀνιοῦσα γὰρ παρ' αὐτὰ καὶ καταβαίνει, καὶ διΐστησι τὰς περιόδους· ὅπερ ἐστὶν ἴλιγγος.

γ Ὅτι καὶ αἱ μέθαι καὶ αἱ φαρμακεῖαι καὶ τὰ παραπλήσια ποιοῦσιν ἰλίγγους. ἡ γὰρ ὑγρότης ἡ ἀλλοτρίως ἐμπίπλουσα, ποιεῖ τὴν ταραχήν.

δ Ὅτι ἀνιστάμενοι μᾶλλον ἢ καθίζοντες ἰλιγγιῶσι· διότι ἠρεμούντων μὲν, συνίσταται τὸ ὑγρὸν ἐν τῇ κεφαλῇ πλέον· ὅταν δὲ κινῶνται, διΐσταται, καὶ εἰς ἓν μόριον ἐμπίπτον, ποιεῖ τὸν ἴλιγγον.

ADNOTATIO VARIÆ LECTIONIS

e libris tum impressis tum calamo exaratis; ex interpretum item versione, & doctorum virorum aduersariis. Additæ etiam de nonnullis locis coniecturæ Friderici Sylburgii.

Pagina 1, versu 7, inclusa ἢ abest a Camotiana editione. V. 13, vetus cod. εἰς τὸ μέσον οὖν ἄγει αὐτὰ δι' ἑκατέρου. V. 17, vet. disiunctiue, ὑγρότητα ἢ ψύξιν: itidemque Gaza. Seq. v. idem G. legisse videtur μὴ ἐναντία. vertit enim, *sed si minus contrarium subsecutũ sit.*

P. 2, v. 5, negatiuam οὐ ex vet. additam, non agnoscit Gaza. Seq. v. vetus, γινομένων, præs. tempore: & mox, διὰ τὰς μεταβολάς. V. 9, vet. ὅσ' ὡς μὴ λαμβ. & seq. v. ἧς λαμβάνουσι, omissa præpositione, vt in præced. membro. V. 11, vetus μᾶλλον pro μάλιστα. Ibidem ante parenthesin deest participium, quod expressit Gazæ versio; *quamobrem, cum vitia bilis per æstatem cõtrahi debeant, morbi acuti, qui certe ex bili consistunt, per hiemem potius vrgeant.* V. 12, vetus pluraliter, μετὰ πυρετῶν. V. 14, pro θερμασία rectius cum Gaza leges φλεγμασία. V. 18, Camot. fœm. gen. ἡ λοιμός: infra tamen v. 21, τὸν λοιμόν, genere masc.

P. 3, v. 3, Cam. καί, more communi. V. 7, ἀέρος agnoscit etiam Gazæ versio, *calo adhuc madente.* alioqui suspicetur aliquis legendum esse ἔαρος. itidemque v. 3. V. 12, vetus νότιοι pro βόρειοι. Gaza vulgatã lectionem sequitur. V. 13, ἢ abest a Cam. V. 19, vet. infinite, ἀσθενῆ γίνεσθαι: minus congruenter. V. 22, rectius forsan τῷ ἔαρι. Ibidem præpositionem διὰ addidi ex Gazæ versione, *cum pituita vitio sua nimietatis purgata nõ est.*

P. 4, v. 2, vetus γηραιτέροις. per η.

P. 5, v. 1, vet. καὶ διαφοραί. Gaza vulgatam lectionem secutus vertit, *aquarum item genera multa & varia per se sunt.* Seq. v. Cam. nominandi casu, τὸ αὐτό: perperam, vt patet ex seq. membro. V. 5, ἢ abest a Cam. V. 12, vet. ποικίλα τὸ πόμα τοῖς. V. 15, vet. pluraliter, αἱ τῶν ὑδάτων μεταβολαί. V. 18, vet. τῷ ἐπιτηδείῳ ὑπάρχοντι. V. 22, maior in membris similitudo esset si legeremus, ἢ κορυζῶσιν, ἢ αἱμοῤῥαγοῦσι. Gaza *sæpe aut grauedine cõflictatur, aut sanguinis profusione.* V. 23, nota singulare πλῆθος: (vt supra quoque 2, 2) cum vsitatius sit plurale, non apud Græcos tantum, sed etiam apud Latinos.

P. 6, v. 4, vet. ψυχρότητος καὶ ὑγρότητος. & mox, μικρᾶς οὖν δεομένοις αὐτ. ρ. V. 9, Gaza legit εὐίατα pro ἔκκριτα. V. 11, vulg. ed. perperam, τοῦ ἀέρος νοτ. V. 21, vet. ὀφθαλμίαι πυρετῷ ὄντων πέστ.

P. 7, v. 16, vet. composite, τῆς συνυπαρχούσης. V. 23, vet. φθορὰ pro φορά. vulgatam lectionem secutus G. vertit, *cum copia est pusillarũ ranarum.*

P. 9, v. 18, concinnior videtur hic verborum ordo, καταμάθοι δ' ἄν τις τῶν ἀκρ. V. 25, vet. θερμολουσίων: ea cõpositionis forma qua ἀλουτεῖν dicitur. non item tamen v. 19. V. 26, germana lectio hæc esse videtur, ἢ τὸ διαχυτικὸν εἶ), καὶ τοῦ ἱδρῶτα ποιῆ καὶ ἀποπιολύ. posterius certe membrum in vet. sic legitur: itidemque Gaza vertit, *an vt*

resoluat, vt moueat sudorem, vt euocet vaporem? Seq.v. pro ὅπαι rectius legemus ὅτι. præcedés autem τῷ, more Attico positũ pro τίνι: vt apud Demosth. τῷ χρὴν δὴ ταῦτα λέγω; quod alibi etiam apud philosophum notasse memini. atque ita idem Gaza vertit, *Quonam argumento constet abscessum iam purulentum esse?*

P.10, v. 4, vet. composite συσαλπικόν. V.6, vet. ἀφλέγμαντον. quæ lectio in præcedentem quoq; versum non incommode potest recipi. V.7, inclusa, ex vetere inserta, pleniorem efficiunt sententiam, vt alibi passim. Sequ.v. pro πάντα vetus habet πλεῖστα. V.17, ἀρχὴ agnoscit etiam Gazæ versio; *& principium quodcunq;, pars potissima rei est.* at vetus habet ἀκμή. Seq.v. Ising. & Cam. τὴν φύσιν: perperam. Ibidem mox sensus requirit, καὶ τὰ διὰ χαλκοῦ καύματα. vt Gaza quoque vertit, *ambusta ex ære sanantur celeriter.* V.20, Camot. πλισαίνη vno σ & hic, & alibi passim. vt formatio sit ex aor. πλίσαι. Quæ vero mox sequuntur v.22, repetuntur infra, sect. 21, quæst. 24: & sectionis vltimæ quæstione penultima. V.24, vet. ἢ ὅτι, pro εἶθ' ὅτι. vulgatam scripturam secutus G. vertit; *addunt etiam, quod ordeum humidius est.* Ibidem mox sensus postulat, τὸ ὑγρότερον, πλείονος δεῖται πέψεως: vt idem G. vertit; *quod autem humidius est, concoctionem desiderat pleniorem.*

P.11, v.2, probl. hoc repetitur infra, 64, 7. itidemq; sequens. V.5, vet. τὶ δὴ, pro τὶ δέ. V.11, C. λύει pro λύσει: itidemq; infra, 58, 19, vbi problema hoc repetitur. sed tunc scribendum fuerit θερμῷ, vt ibidem. V.14, Isin. & Cam. ποτὸς: quod verius adiectiuum est, significans *potabilis.* V.18, vetus transposita negatiua habet, τὰ μὴ κύστιν οὐ λύει, τὴν κοιλίαν δέ. sed vulgatã scripturam tuetur etiã Gazæ versio; *alia vesicam soluant, cum aluum nihilo moueant.* V.21, Cam. πιλουμένα, per πι. itidemq; alibi sæpe. sed alteram scripturam per πη frequentius sequitur. V.24, rectius, αἳ ᾗ κινητικόν, vt infra 14, 3, 11. atque ita etiam Gaza; *si mouendi obtinet facultatem.*

P.12, v.4, forsan, ὃ ἐάν τι περίπλωμα, s. ᾖ. Gaza; *tam ea ipsa, quam quæ excrescentia adfuerint.* V.6, forsan participiali fine legendũ προσιστάν: vt Gaza vertit, *qui obsistens vexansq;, demum vomitum mouet.* V.7, Isin. & Cam. ἢ ποιήσειν: quod minus congruit cũ præced. παθεῖν. ideo vet. sequi malui. V. 12, Camot. νῦν σκευάζουσιν: omissa παρά. V.14, vet. πυκνότερα: sed πικρότερα melius quadrat ad sequ. στρυφνότερα, vt etiam seq. pag. v.2. V.24, vet. οὐ διάχωται: non absurde. Gaza vertit; *sed resolui a ventribus nequeunt.* Sed οὐ διάχωται fuit etiam paulo ante, v. 19.

P.13, v.9, congruentius, ἑκάτερον ἑκατέρου ἐστὶ κινητικώτερον: vt vet. cod. vestigia innuunt. alioqui ad intellectũ referenda erit structura. V.11, pro κατωρετικὸν reponẽdum videtur καθαρτικόν, vel κάτω καθαρτικόν. nisi forte κατωφερτικὸν seu ὑποκαθαρτικὸν melius quadrat ad præcedens ἐμετικόν. Dioscorides certe scãmoniam tradit καθαίρειν κάτω χολὴν καὶ φλέγματα. qua de re supra etiam, 11, 26. V.14, vet. neutro gen. διαχυθὲν δέ. V. 28, Cam. ἐπιπολὺ, omisso articulo τό.

P.14, v.3, vet. pluraliter φαρμακά ἐστι. V.

βι. V.7, vet. πολλὰ pro ποιά. Sequ. v. pleonasmus est in datiuo τούτοις. V. 10, pro ταῦτα malim ταὐτά: vt Gaza; *non eadem medicamento omnib. sunt.* V. 13, vetus ὑγιεινικά, omissa prępositione διά: vt infra, 109, 1, vbi problema hoc repetitur. V.24, Hieron. Merc. Var. lect. lib. 1, cap. 17, & lib. 2, cap. 15, reprehendit Gazam quod λαγνείαν verterit immodicā libidinem. attamen, si originem vocabuli spectemus, negari non potest quin λαγνεύειν sit paulo effusius indulgere Veneri. λάγνους enim dictos volunt quasi λαγύνες, seu λίαν γυναικῶν ἐπιθυμητικούς. V.25, vet. ὥστε τὸ ἀφαιρ. Seq. v. Cam. πρότερον δὲ τροφ. quæ lectio cōgruit quidem cum seq. ὕστερον, sed non item cum participio ἀρχομένῳ. nostrā lectionem probat etiam Gazæ versio; *Utrum ergo inter initia mali cibum offerre melius, an post?*

P. 15, v. 4, vet. plurali fine πρῶτα. σῖτα vero pro σιτία, vsurpatum etiam in sequentibus, vt 238, 20, 24. V. 5 & 6, vet. singul. num. σημεῖον. & mox ὑπολαμβ. V.8, ἔνοπλον vt δίοπλον, σιώοπλον, & similia. Gaza; *genus enim quodq; humoris, suum colorem plenius ostendit, cum exiguum est.* V. 13, Cam. αὐτὸ τὸ τοιοῦτον: parum belle. V.15, forsan καὶ ἐνόπλου: vel, γινομένης μᾶλλον ἐνόπλου διὰ τὴν διαίρεσιν. Gaza legisse videtur, τὸ οἷον ἐνόπτρου: *cum lumen se refringat, & tanquam speculum fiat, propter intermissionem profluuii.* in vetere certe ἔνοπλον expungitur. Ibidem I singr. & Cam. habent τὴν αἵρεσιν. sed διαίρεσιν, e vet. petitum, agnoscit Gazæ versio, *intermissionem profluuii.* Sequens problema repetitur infra, sect. 5, qu. 34: necnon sect. 37, quæst. 3. V. 21, pro σήπει locis iam citatis legitur σήπεται: rectius. V.23, vet. διαφθαρῶσαι: mollius.

P. 16, v. 14, Cam. distinguit post τὸ ὕδωρ. V. 23, rectius forsan ταὐτά. Gaza; *sic &.* Ibidem mox vetus προκατασκευάζειν: & ἐκλύοντα: vt Gaza quoque vertit, *balneum.* V. 25, malim ὅτι θερμότατος. Sequ. v. vetus prolixius, καὶ γὰρ ὅπου πολὺ πῦρ, λύχνος οὐ δύναται καίεσθαι· τὸ γὰρ πολὺ, τὸ ὀλίγον πρὸς ἑαυτὸ ἄγει. τούτου ἕνεκεν πολὺ πῦρ ἐν τῷ σώματι παρασκευάζειν δεῖ, ὅτι ὀλίγον ὁ πυρετὸς πῦρ ἔχει. ὥστε τὸ πολὺ πῦρ, τὸ ὀλίγον πρὸς ἑαυτὸ ἄγει. quæ Gazæ quoque versio hic agnoscit, & in sequ. problemate cum vulgatis editionibus repetit. V. 27, ellipsis est præpositionis ἐν: vel accusat. casu legendum τεταρταίους.

P. 17, v. 6, Camot. καθ' ἡμέρας: parum vsitate. V. 12, problema hoc cum sequentibus duobus, est etiam apud Theophrastum in libello De sudoribus, 358, 14.

P. 18, v. 4, vetus μάλιστα pro μᾶλλον. V. 6, vetus prolixius sic, τούτῳ γὰρ τὸ πνεῦμα κατέχομεν, τῷ ἔγγιστα τοῦ ἰσχύοντος. πονοῦντες δὲ, μᾶλλον ἰσχύομεν. οὕτω δὲ ἔχοντες, (s. τοῦ σώματος: vel legendum ἔχοντες) τὸ πνεῦμα μᾶλλον κατέχομεν. V. 7, vetus πειρώμεθα, forma passiua. Sequ. problema & ipsum apud Theophr. est. V. 14, Cam. διαναπαυόμενον. V. 28, vet. ἐπιστρεφομένου.

P. 19, v. 1, rectius fortassis facta transpositione, ἢ εἰ εὐθὺς εἴη τ. Sequ. v. vetus, ὅτι τῷ συμμέτρῳ τι ἕκαστον ἐργ. V. 13, vetus generio casu διὰ τὸ καταψύχεσθαι. V. 18, vetus τὰ ἴσα, pro τὴν ἴσον.

P.20,v.7,Theophr. pro προσώπου habet μετώπου. pro ἀσδρκόπα5ον vero, quod e vetere reposui, Is. & Cam. habent ἀσδρκω5ον: parum apte. Repetũtur eadem infra 241, 17. Sequ. v. vetus, ὅτι ὑγρά. V.16, Gaza legit, ἢ ὅτι τὸ τι. Seq. v. vetus ἔσωθεν pro ἔσω. V.22, hoc etiam problema apud Theophr. est.

P.21, v.5, rectius forsan optatiue, ἂν δέοι. V.14, vetus, διὰ δὴ τοῦ, pro δέ. V.21, problema hoc fere idem est cũ superiore vigesimo. V.26, vetus transposita negatiua, Διὰ τί οὐχὶ ὅταν ψοχάζωμεν, ὁ ἱδρὼς πλείων; V.28, vetus singulari fine, πιώσηται.

P.22, v.2, vet. πλέον ἢ ἴσον, pro ὅσον: & paulo post, ὑπὸ πνεύματος, sine articulo. V.11, hoc etiam problema Theophr. habet. V.21, Gaza videtur legisse διὰ τὸ μέλος, dum vertit, *non metu refrigerationeq́; sit ita affectus, sed membri ipsius affectione.* Sed quid si legamus τὸ μέλον; quia cura etiam ac sollicitudo, cum sit labor quidam, in eiusmodi ἀγωνίαις sudorem augere potest. Pag. sequ. v.21, hoc ipsum problema repetitur, omissis hisce verbis. sed sunt ibi alia quę coniecturam adiuuent, 24, 1. V.25, idem problema supra est, 20, 5.

P.23, v.4, vet. τοῦ ψυχροῦ προσίασιν. V.7, rectius ἐλάττων ἐπὶ πλῆθει: vt Gaza, *etiãsi minor sit.* V.20, legendum videtur ἀχρούστεροι εἰσι: quo modo & Gaza vertit, *vt qui nimis dormiunt, minus colore hilarẽtur.* V.27, vet. διόπερ pro διό.

P.24, v.8, rectius οὐδ' ἐλάττ. vt versu præcedente: vel vtrobique οὔτ': vt supra, 18, 27. V.17, probl. hoc supra etiã fuit, 21, 3: & repetitur infra 26, 18.

P.25, v.11, vetus, διὰ θερμασίαν γινομένων. V.17, grammatici canones requirunt ὀξειῶν κινήσεων: vt εὐθειῶν infra, 118, 8, 25. atque adeo hoc ipsum ὀξειῶν recte infra vsurpatum 141, 7. V.20, vetus, προΐησιν, more verborum in μι, vt in sequentibus, v. 25 & 27. V.23, vet. φορτηγοῦσα. & sequ. v. ἐκθερμαίνεται μᾶλλον, ἢ τοὺς ἱδρ. ἐκκρ. V. 25, vet. δ' ἔτι pro δέ τι.

P.26, v.11, κοιλίας τῶν πόρων agnoscit etiam Gazæ versio; *vt cauernæ foraminum sanitati sint opportunæ.* Seq. v. vetus composite, διηθήσει, *percolatione.* V.14, vetus, πλείονος ἐργασίας, vt mox v.16. Sed Gaza in posteriore quoque loco ὑγρασίας probat: *a largiore humore quam qui modicus secundum naturam sit.* Rursum v.14, vetus, pro τὰ θερμὰ, singulari fine habet τὸ θερμόν. V.21, vetus, διεσδιαλυτώτερα.

P.27, v.7, Ising. & Cam. προσιοῦσιν. quod cum vsitatum non sit, προϊοῦσιν substitui ex 36, 22: vbi problema hoc repetitur. V.14, ἀκρατέστερον Gaza vertit *dilutiusculum.* vt legẽdum sit εὐκρατέστερον. Repetuntur eadem infra, 31, 17: & multo adhuc clarius 34, 12: vbi expresse est, οἱ εὔκρατον πίνοντες. V.19, vetus pro δὲ habet τε. Ibidem ex cod. vet. λοιπὰ repositum pro vulgato πολλά. V.27, vetus, τοὺς φλεβοτομίας. infra, 35, 15, vbi problema hoc repetitur, habemus τοὺς θλίβοντας. quod Gaza secutus vertit, *vt homines prementes reiicerent.*

P.28, v.16, Cam. nom. casu, τοῦ δέ.

P.29, v.16, problema hoc, cum sequente, repetitur infra, 33, 17.

P.30, v.8, Isingr. σχῆμά τι. Camotianum & nostrum σχήματι, refertur ad datiuum ᾧ. V.20, post τὸ μεταξὺ χρόνου, ve-

τι, vetus addit, ἐν ᾧ ἡ ὄψις ἥπλετο, καὶ παρήλλαττε τὸ ὁρώμενον. Repetitur hoc quoque problema infra, 37, 9.

P. 31, v. 5, vetus singulari sine διαπνεόμενος. V. 9, præpos. ἐν non habet Camot. V. 11, πίπλεται habet Camot. quoque. sed vsitatius πίμπλεται, per μπ. V. 15, Is. & Cam. ἔστι δέ. sed ἔτι cum vet. cod. agnoscit etiam Gazæ versio. Sequēs problema fuit etiam supra, 27, 14: & repetitur infra, 34, 12. V. 26, articulum οἱ non habet Cam.

P. 32, v. 3, Cam. post τὸ ὑγρὸν distinguit: at non item Gaza. V. 19, ἀποξυλίζοντες agnoscit etiam Gazę versio; *suo callo purgata.* alioqui suspicetur aliquis legendum ἀποχυλίζοντες. Plin. lib. 20, cap. 9, scribit brassicam bis coctam aluum sistere. Ibidem mox δὴ pro vulg. δὲ, reposita ex vet.

P. 33, v. 2, Isin. & Camot. καὶ θερμασία λήγουσα. mihi φλεγμασία cum vet. cod. & Gaza visum est congruentius. V. 4, παίζουσι agnoscit idem Gaza; *ludunt potius quam dolent.* V. 8, vetus post ἐμεῖν addit μέν: parum necessariam. V. 14, concisa structura. vsitata syntaxeωs ratio postulat, καὶ πιὼν ἀπὸ τοῦ ὕδατος. V. 17, problema hoc cum sequēte, habuimus etiam supra, 29, 16. V. 20, vetus composite, διαλανθάνει. Sequentia Gaza sic vertit; *At vero qui late se habet, is non cupienti similis est: qui autem in tristitia est, cupientis hic gerit affectum. sobrius autem ita se habet.* vnde cognoscimus mancum esse hunc locum, & talem quāpiam lectionem requiri; ὁ μὲν οὖν ἡδέως ἔχων, τῷ μὴ ἐπιθυμοῦντι ὁμοίως διάκειται· ὁ δὲ ἀηδῶς διακείμενος, τῷ ἐπιθυμοῦντι ὁμοίως ἔχει. ὁ δὲ νήφων, οὕτως ἔχει. V. 23, ἀριθμεῖν agnoscit etiā Gazæ versio, *nequeunt, quæ procul posita sunt, enumerare.* sed admitti etiam ἀθρεῖν potest, vt supra, 29, 25.

P. 34, v. 3, Is. ἡ ἐγγὺς, *quam prope.* sed articulū ἡ agnoscit etiam Gaza; *propinquitas etiam illa mouendi.* Ibidem mox vetus, ἂν, pro ἐάν. V. 9, Is. ὅτι δεῖ. verius fortasse ὅτ᾽ ἔδει, seu ὅτε ἔδει. V. 12, problema hoc bis superius habuimus, 27, 14: & 31, 17. in vet. cod. hic omissum est. V. 17, συμπίπλει habet Cam. quoque. sed vsitatius συμπίμπλει, per μπ. V. 20, vet. πολὺ πίνοντες.

P. 35, v. 1, vet. singulariter ὑπὸ μικροῦ. V. 2, rectius supra, 31, 7, ἢ πάντων: & seq. v. τοῦ ἐπιπολῆς θερμοῦ. V. 4, ante ἢ ὅτι, deest noui problematis initiū, quod Gaza vertit, *Cur vinolentis somnus oriri nequeat?* vt in suo codice habuisse videatur, Διὰ τί οἱ μέθυσοι οὐχ ὑπνίζονται; V. 7, Isin. & Cam. τοὺς πόνοις. sed πότους & infra repetitur, 37, 8: 38, 4: & probatur etiam a Gaza; *post cibum ac potum.* V. 8, corruptum hūc locum Gaza sic vertit; *melancholicos vero & vehementer æstuantes, insomnia tenet: alteros, quia refrigeratus humor penitus est; alteros, quia minimus aut nullus extat.* sic ergo legisse locum videtur, τοῖς δὲ μελαγχολικοῖς, καὶ τοῖς μεγάλως πυρουμένοις, ἀγρυπνία. & mox, ὅτι ὅλως κατέψυκται τὸ ὑγρόν. V. 23, forsan rectius συμβαίνοι, optatiuo verbi modo. V. 25, Gaza videtur legisse, ὑπὸ τοῦ πάγου ἀποκαίεται, καὶ ὑπὸ τοῦ θερμοῦ. ita enim vertit; *exempli gratia; vritur & a gelu, & a calore.*

P. 36, v. 10, vet. τὸ δὲ γῆρας ξηρόν. itidemque Gaza; *senectus autem sicca est.* V. 20, vet. τοῖς πρεσβύταις. Totum

hoc problema confer cum superiore quinto, quod eandem quæstionem præfert, pag.27,v.23. V.26, apud Stobæum Sermone xx, de ira, pro Κλαζομένιος legitur Σάμιος: & historia citatur ex Plutarcho. Apud Plutarchum nulla est patrię mentio, & narratio Aristoteli quidem tribuitur, sed verbis paullum diuersis. ideo locum ex Plutarcho hic referre libet. Is igitur in lib. περὶ ἀοργησίας sic scribit: Ἀριστοτέλης δὲ ἱστορεῖ Σατύρου τοὺς φίλους ἐμφράξαι (Stob. φράξαι) τὰ ὦτα κηρῷ δίκην ἔχοντας, (Stob. ἔχοντος) ὅπως μὴ συγχέῃ τὸ πρᾶγμα διὰ θυμὸν, ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν λοιδορούμενος.

P.37,v.5,Is. & Cam. pro μᾶλλον ἢ, habent articulum ὁ: nullo sensu: nisi eius loco reponatur negatiua οὐ. ideo vet.cod.sequi malui. Gaza vertit, *igitur dulcis rei, non vini auidus appellandus est, qui vini dulcis tenetur desiderio.* Vide & Topic.2,295,17. V.10,Isin.& Cam. ἔξωθεν κινοῦνται. sed ἔσωθεν præter vet. cod. probat etiam Gazæ versio, *intrinsecus a vino mouentur.* atque adeo sic est paulo infra,v.16. Idem problema tractatum etiam supra,30,15. V.13,vet. ταὐτὸ δὴ τοῦτο, pro δέ. V.16,pro ταῦτα Gaza legit ταὐτὰ,seu ταὐτὸ, dum vertit, *idem enim sequetur.* V.19,Isin.& Cam. ἢ μυογγώδης. Gaza vertit; *caro linguæ mollis & instar spongiæ est.* vt legisse videatur, μαλακὴ καὶ σπογγώδης. Sed verior fortasse lectio, ἢ μυώδης ἢ σπογγώδης ἐστὶν quam coniecturam adiuuant quæ Alexander infra differit 315,24.

P.38,v.1, problema hoc tractatum etiam supra, 37,6. Similiter id quod sequitur, inuenies supra, 30,24.

P.39,v.8, pro διὰ τὸ, vetus habet παρὰ τὸ. V.10, pro συνδίδωσι, lib.2 De gener.animal.232, 20, legitur ἀναδίδωσι. V.14, vet. παραθερμαινόμενον: & seq. v. θερμότητι ἐργάζεται: vt & Gaza; *concubitus autem caloris agitur facultate.* V.17, vet. συναγαγόντι. V.21, vetus ἔχει τὰ ὄμματα, more Attico. Quę vero sequuntur, atque adeo totum hoc problema, confer cum iis quæ philosophus tractauit De gen. anim.232,8,19. V.19, Isin. margo pro καταβληθέντων habet ἀναβληθέντων. Gaza vulg. lectionem secutus vertit, *nisiq; oculi demittantur.* V.24, Gaza legisse videtur, πίονα δὲ ἄμφω τυγχάνει ὄντα: *sunt autem & oculi & renes omniũ pingues.* V.27, Gaza sic legisse videtur; ὅτε γὰρ, ἂν μὴ πῖον ᾖ, ὅτε ἂν πῖον μὲν, μὴ συμπονοῦν δὲ, ὁμοίως χεύσει ἡ θερμότης: vt declarat versio; *calor enim, si corpus vel pingue non est; vel si pingue quidem est, sed non tamen laborat, æque liquefacere nequit.*

P.40,v.2, pro αὕτη, quod in vulgatis ed. legitur, reposui αὐτὴ ex Gazæ versione; *& ipse seminis transitus.* Sic v.5, pro vulg. ὁμοίως, ex vet. substitui ὅμως. V.17, Isin. & Cam. τὰ σπέρματα ξηρότερα γίνεται. sed σπερμαίνοντα cum vet.cod. probat etiam Gazæ versio; *quia quæ semen effundunt, sicciora fiunt.* V.22, vet. οἱ ὀνειρωγμοὶ, omissa ἐξ. Seq.v.Cam. ἐξηγοροῦσι, sicut in ἐξήγορσις, & aliis consimilibus; retento scilicet primitiui thematis initio. deriuata enim hæc omnia παρὰ τὸ ἐγείρεσθαι.

P.41,v.21, Isin. & Cam. τῇ αὐτῇ χώρᾳ. sed αὐτῶν cum vet.cod. agnoscit etiã Gazæ versio, *cum sua sede priuetur.*

P. 42, v.12, vetus post εὐαρεστέρας addit

addit πιῦσιν: verbum nec plane necessarium, nec numero cum præcedente congruens. V.17, συσιφαλαίωται sine augmento habent ambæ editiones: vt infra πεπαῖθαι, 149, 16. forsan propter cacophonian.

Pag. 43, v. 6, vet. ἐστὶν pro εἰσὶν: more Attico. Seq. v. Cam. ἀφέρησι. sed ἀφροισι probat etiam Gazæ versio; *quæ tollimus atq; excidimus.* V. 10, Isin. & Cam. pluraliter τὰ ἐκ τούτων. sed singulare τοῦ postulant præcedentia. Gaza vertit; *quod ita prouenerit.* V. 14, vetus ὄντα pro ὅλως: quod non male congruit cum præcedente γινόμενα. Seq. v. vet. ἐκ διαφθειρομένυ, præs. tempore. V. 16, Cam. transposita negatiua, μὴ ἐκ διαφθ. V. 19, vetus φραινόμενον pro γινόμενον. V. 23, Is. & Cam. καὶ εὐπελῶς ἔχοντες. sed ἢ ἁπλῶς cũ vet. cod. agnoscit etiam Gaza; *corrupto aut imperfecto.* V. 26, commation istud, ἢ κηρὸς, omittit Camotius: at non item G.

P. 44, v. 4, vet. σωτείνουσι pro συμβαίνουσιν. & mox, ὁμοίως τῇ ἐν τῷ κν. V. 7, legendum videtur τοιύτη: vt G. vertit, *secessio humoris eiusmodi.* V. 10, Isin. & Cam. ὀργᾷ. mihi ὁρμᾷ cum vet. visum est aptius. Sequens problema fuit etiam supra, 14, 23. V. 18, rectius sine articulo, διότι φαλακροί. vt infra, 81, 20: & 87, 24. V. 23, locus ad quem nos ablegat, est in lib. De gen. anim. De part. animal. ad 29, 21. V. 15,

P. 45, v. 9, vet. εἴ τι pro ὅτι. Sequ. v. Is. & Cam. ἐκ τοῦ στέατος. sed legendum esse vel, τὸ ἄμυλον ἐκ τοῦ σιτου, vt Gaza vertit, *amylum ex farina*: vel, μυελὸν ἐκ τοῦ στέατος, *medullam ex seuo*, docet Hieron. Mercur. Var. lect. lib. 1, c. 9: & lib. 4, cap. 16. Vide adnot. in libr. Gaza legisse videtur, διὰ τὸ τὸ βάρος ἐπιγίνεσθαι ἐν τῷ ὄπισθεν τῶν ὄρχεων, καὶ ποιεῖν ἀφροδισιάζειν. sic enim vertit; *vna, quod pondus vrgens post testes, facit vt penis erigatur.* V. 20, vetus, ἢ οἱ τοιῦτοι: vt Gaza quoque vertit; *qui rem agunt Veneream, aut qui ea ætate sunt.* V. 25, Cam. τῷ κολύμῳ: pro quo Hartungus secundo capite primæ & quartæ Decuriæ, legendum censet ἐν κολύβῳ: reposito scilicet β pro μ: quæ literæ ob characteris similitudinem in vetustis libris manuscriptis, sæpe confundi solent. intelligi autem hoc nomine vult Hesiodum *in Villa rustica*, (sic enim κόλυβον Hesychius interpretatur ἔπαυλιν) id est in secundo libro, qui Rusticus seu De agricultura inscribitur; in quo versus hic legitur ordine 205. vetus liber expunctis tribus his, ἐπὶ τῷ κολύμῳ, habet, ὁ ποιητὴς Ἡσίοδος λέγει: vt etiam Gaza; *quod Hesiodus quoq; poeta inquit.* ac fieri potest vt istud ipsum cõmation corruptum sit ex hemistichio quod hũc versum paulo ante in eodem Hesiodi libro præcedit, ἦμος δὲ σκόλυμός τ' ἀνθεῖ. V. 26, vet. δέ τοι. sed δέ τι habent etiam vulg. ed. Hesiodi. V. 28, δὴ abest a vet. cod.

P. 46, v. 3, conuenientius τῆς δὲ, singulariter, vt præcedit τῷ μὲν οὖν ἀνδρός. V. 6, vet. πόνυ ἐγλιχομένυ. Gaza vertit, *sollicitaq; natura.* V. 10, Isin. & Cam. ἐπιτυφλωθῆναι: vt infra, 72, 8. ego vet. sequi malui. V. 19, Cam. καὶ μὴ λεπτὴ ἢ ἡ πνευματώδης. sed nostram & Isin. lectionem probat etiam Gazæ versio; *& si tenue spirituosum ve est.*

P. 47, v. 1, γονικῆς pro vulgato γλυ-

κῆς ex vet. repositum. V.3, Cam. περὶ τὴν ἕδραν. sed ἐπὶ probat etiam Gaza; *quibus itaq; sedem humor ex toto adiit.* Sequens membrum, e vet. additum, agnoscit idem Gaza; *quibus autem in vtramq; partem sese dispertiit, ii & agere & pati cōcupiunt: idq; amplius, quó tandē plenius fluxerit.* e qua versione intelligis, post τούτοις, in fine huius membri, subaudiendū ex praeced. μᾶλλον ἐπιθυμοῦσιν. V.16, rectius forsan, ἔνια δὲ & αἰαιρεῖ τοὺς μ. transposita καί. V.17, hoc probl. idem fere est cum vigesimosexto, 45, 23. V.24, vet. παῖς μὲν, σύμμ. omissa οὐ.

P.48, v.1, σπέρματος pro vulg. πνεύματος ex vet. repositū, agnoscit etiam Gaza; *semper cum semine vna excremēti aliquid exit.* Idem G. seq. etiam versu legisse videtur, ἐνίοις τῶν περιττωματικῶν, dum vertit, *nonnullorum excrementis abundantium.* V.13, Cam. κρατουμένου. G. legisse videtur, κρατουμένης ὑπὸ τοῦ θερμοῦ, vt indicat versio; *neq; enim si nō multum esset humoris, neq; si non a calore vinceretur.* V.16, eadem fere lib. 3 De gen. anim. 239, 2. eodemq; pertinet prouerb. ἄριστα χωλὸς οἰφᾷ. V.25, vet. ὅσα περὶ κόπτει. V.28, Is. & Cā. ἢ σπερματώδης: quod secutus G. vertit, *qui passim per loca inaequalia agitur.* Sed ἀσθματώδης ex Theophr. legendū esse, docet Hier. Merc. Var. lect. lib. 1, cap. 9: praesertim cum haec ipsa vox repetatur infra, 50, 22.

P.49, v.2, Gaza legit μακρά: *facitq; vt longa non sit.* V.13, rectius τοὺς πόρρωθεν, accusandi casu. Infra, 90, 26, plenius dicit, τοὺς σφόδρα πόρρω ὄντας & βοῶντας. Sequens etiam probl. infra repetitur, 52, 7. V.16, Gaza post τοῖς πόνοις addit hoc membrū; *caro autem nullatenus emaceratur.* quasi legerit, ἡ δὲ σὰρξ οὐδαμῇ ἰσχναίνεται, seu λεπτύνεται. V.25, vet. ὑγρότης pro σκληρότης. sed vulgatam lect. probat etiam Gaza.

P.50, v.4, vet. κοπωδέστερα. V.15, C. πολλῶν σωμάτων. sed σιτίων cum vet. cod. probat etiam G. versio; *copia ciborū.* V.19, rectius forsan ἐξερῶσι, vt infra 230, 11. Ibidem mox Cam. sine augmento, χλιῶ, vt De gener. anim. 233, 7. sed ἐχλιῶ legitur etiam apud Isocr. V.21, problema hoc est etiam apud Theophrastum infra, 356, 19. Quae vero paulo post sequuntur, v.24, leguntur iisdem fere verbis in lib. περὶ τῆς τῶν ζώων πορείας, 129, 4.

P.51, v.4, Is. & Cam. εὐπνευσίαν. sed ἀπνευσίαν cū vet. probat etiam Gazae versio; *cum vires intendit, & spiritum retinet.* V.7, pro πόποις apud Theophr. infra, 357, 1, legitur περιπάτοις: quod Henr. Stephanus magis probat. Totus locus repetitur infra, 54, 23. V.11, Cam. διάπλοιον γὰρ πορ. V.16, rectius forsan, διὰ τὸ αὐτὸ, δι' ὃ & τ. vt supra, 44, 18. V.22, Is. αἰνέζεσθαι, & in marg. καθέζεσθαι: quam posteriorem lect. sequitur Cam. sed ἀνέζεσθαι cum vet. probat etiam Gazae versio, *insedendo.*

P.52, v.7, idem probl. supra fuit, 49, 13. Seq. v. Is. & Cam. σωφρονέστερα. sed σωφρονέστερα, quod vetus habet, legitur etiam alibi saepe. V.17, Cam. τοῖς ἀλλοτρίοις μορ. parum conuenienter. V.22, vetus πρεσβύτερεις. sed tunc legendum etiam ἀσθενοῦνται. V.26, Cam. ὀκνάεται, more Attico.

P.53, v.20, ἢ abest a Cam. ed. Ibidem pro δεῖν legitur infra contracte δεῖν, 56, 11: quomodo etiam in Organo, 217.

no, 217, 8, incontracte vſurpantur αἰαπνεῖν & ἀμαπνεῖν, & mox v. 16 & 18 contracte αἰαπνεῖ & αἰαπνεῖν. ſic ἐμπλέῖ infra, 256, 5, 8: χέῖ, 318, 9: & δέεται 263, 11: & rurſum contracte δέχεῖν 360, 22. Problema quod ſequitur, & ipſum eſt apud Theophr. infra, 356, 9: atq; in hoc ipſo tractatu repetitur non multo poſt, 55, 1. in quibus duobus locis πόνος ille (id eſt laſſitudo ſiue defatigatio) tribuitur ταῖς κνήμαις, rectius, vt Stephanus cenſet, quam hic τοῖς γόνασι. V. 23, Gaza pro ταύσεις legit τάσεις: *diſtenſionemq; corporis genuumq; mouemus.* V. 26, vet. εἶτα τοῦ. V. 28, τοῦ πεδίου pro τὸν μυροειδῆ, ex vet. repoſitum, agnoſcit etiam Gazæ verſio.

P. 54, v. 1, vet. cōpoſite ἀποσπεῖλεωδ. V. 5, Cam. diſtinguit poſt τοῦ μέσου: at non item Gaza. V. 24, ſunt qui poſt τοῖς ἀνωμάλοις nihil deeſſe putāt: aut ſi additione omnino opus ſit, addi poſſe τόποις, vt ſupra, 51, 8: quo modo etiā Gaza vertit, *Cur æqualib. quam inæqualibus locis magis fatigari ſolemus?* Sed Henr. Steph. ex Theophr. collectaneis infra, 357, 1, oſtēdit addendū eſſe πεδινοῖς: primo, quia cū ratione pugnat, magis fatigari eum qui per æqua & plana loca, quā eum qui per inæqualia ſeu gibboſa iter faciat. deinde quia hanc Ariſtotelis mentem nequaquam fuiſſe, ex ratione quam reddit, cognoſcitur. tertio, quia lect. hanc cōfirmat problema trigeſimū quintum, 57, 22: & quadrageſimum, 59, 2. V. 25, quæ mutila & deprauata hic ſunt, rectius ſupra leguntur, 51, 9.

P. 55, v. 1, C. πολλά. ſed πολλαὶ legitur etiam ſupra, 51, 15: ſubaudito ſubſtātiuo βάσεις: eandemq; lect. probat etiam Gazæ verſio; *per multos*, ſ. paſſus. Seq. problema Theophr. etiam habet infra, 356, 9. V. 7, vet. τοῦ ἐμπίπτειν eadem ſignif. qua pag. præced. ἀποσπεῖλεωδ. V. 11, vet. ἐπιπίπτει: qua de re infra, 356, 14. Gaza in præced. loco vertit, *deorſum ſe defert*: in hoc poſteriore, *procumbit.* Sequens probl. repetitur infra, 218, 2. V. 27, vet. πλὴν συνάρσιν: vt & Gaza, *propter venarum & neruorum ſocietatem.*

P. 56, v. 13, G. *parieti admotus.* quaſi legerit ἐπὶ τοίχῳ. V. 15, vet. ὑπόληψιν. ſed ὑπόλειψιν agnoſcit etiā Gaza; *colliquefactionis reſidua.* Seq. v. vet. ἢ γίνεσθαι πέφυκεν. V. 18, Iſ. & C. ἐξονειρωτικοί, ſine κ: contra analog. V. 21, vet. μικρᾶς γὰρ ῥοπῆς τ. expuncta in pced. mēbro δέ.

P. 57, v. 1, vet. γινόμενα pro ποιούμενα. Seq. v. C. per θ ſcribit μυθητήρως, vt μυθείς, & cōſimilia. Ibid. mox vet. τὸ βορρᾶς μὲν ὑποσέμ. V. 5, probl. hoc poſitum etiam in prima ſect. 15, 15. V. 17, ſupra inuerſo ordine, τὰ ὀπτὰ τῶν ἑφθῶν μᾶλλον: vbi G. quoque, *carnes aſſa lixis humidiores.* V. 19, C. φέρει. ſed ἀφαιρεῖ vſurpatum etiam ſupra, 16, 2. V. 20, vet. ſingulariter ἱδρῶτα. V. 22, hoc etiam problema ſupra legitur, 51, 22. V. 26, ſi ἐφομένην malis præſ. tempore, (vt infra, 145, 8) per me licebit.

P. 58, v. 1, vet. facta tranſpoſitione legit, τὸ σῶμα ἡμῶν ἴδιον ἀτμ. Gaza vocē ἴδιον non agnoſcit; *corpus etenim noſtrum, vaporem de ſe quendam mittit aſſidue tepidum.* V. 3, C. ὁ περιέχων ἀήρ, omiſſo accuſ. ἡμᾶς. V. 5, probl. hoc ſupra legitur 51, 26. Similiter etiā ſequens, inuenies ſupra 11, 8. V. 19, C. λύειν: qua de re ibidē monuiq. V. 22, vet.

θέροις μᾶλλον. sed ὅλως ſupra quoque vſurpatum, 11, 14.

P. 59, v. 3, congruentius τῶν εὐθέων, maſc. genere: vt feratur non ad ὁδοὺς, ſed ad περιπάτους. V. 4, Cam. ὀρθὴ ἡ τοῦ κατὰ φύσιν. ſed noſtram lectionē probat etiam Gazæ verſio; *delatio erecta ſecundum naturam corporis vniuerſi eſt.* V. 5, vt hic κοπωδέστεροι legitur, ita infra κοπώδεις, v. 24: conſtanti exemplarium conſenſu. ſed magis analogως κοπωδέστεροι, & κοπώδεις, vt ſupra 51, 23, 25: 57, 22, & alibi. V. 6, εἰς expuncta in vet. Seq. v. vet. ἰσχύουσι. V. 9, Iſin. σιφοτέραν: Cam. σιλφοτέραν: vt infra, 64, 24. ego vet. cod. hic ſequendum exiſtimaui, vt ſupra, 52, 8. Seq. v. Iſin. & Camot. ἔξω μέρεσι. ſed ἔσω cum vet. agnoſcit etiam Gaza; *partibus internis calorem augent.* V. 12, vetus αὐξαίνοντες. V. 18, vetus pluraliter ἐμποιοῦσι. V. 22, vet. πεζαμένοις: minus apte. Gaza vertit, *muſculos & neruos crurum effatigant.* quaſi νεύροις legerit, vt in ſeq. periodo.

P. 60, v. 7, ὅτι abeſt a Cam. ed. V. 24, congruentius δύναται, vt mox καταπίπτει: quanquam alibi quoq; ſimilem numeri diuerſitatem a me notatam memini.

P. 61, v. 3, vetus, τὸ οὖν κιν. omiſſa μέν. V. 6, vetus θερμότητος pro αἵματος. V. 17, vetus τοῖς χασμησαμένοις, tempore præterito.

P. 62, v. 4, Cam. ὑγεία, contracte, vt alibi ſæpe. V. 8, Cam. κίσσεις, vno σ, & hic & alibi paſſim. V. 11, ἐν abeſt a vet. cod. V. 19, Iſin. & Cam. accuſ. caſu, τὴν ψύχην: parum congruenter. Seq. v. vet. ἀπωθουμένης γὰρ, αὖ. V. 22, Iſingr. & Camot. φθορά: ſed φορὰ cum vet. agnoſcit etiam Gaza.

P. 63, v. 1, vet. ἐναργεστάτης: ſuperlatiue. V. 28, Gaza vertit, *qui autem appropinquarit, talem profecto ſpiritum trahit, qualē ager ille reddiderit.* quaſi legerit, ὁ δὲ πλησιάζων, τοιοῦτον εἰσπνεῖ πνεῦμα, οἷον ἐκεῖνος ἐκπνεῖ. Clarius eadem Alexander probl. 42, lib. 2.

P. 64, v. 7, duo hæc problemata leguntur etiam ſupra in prima ſectione, 11, 3, 7. quamobrem a Gaza hic omiſſa ſunt. V. 8, vet. μασωμένοις, *mandentibus*: vt ſupra 11, 4. Cam. μασᾶσθαι ſimplici σ ſcribit, vt etiam πλισσάνη, κίσσεις, & ſimilia. V. 18, vetus τοῖς πρεσβύταις. V. 20, Cam. omittit incluſam ἤ, vt alibi ſæpe. V. 24, Iſin. & Cam. σιλφότερον, vt ſupra, 59, 9. de quo vocabulo cum mihi nihil plane cōperire licuerit, vet. cod. ſequi malui, vt ſupra, 52, 8: 59, 9. niſi forte verior lectio hic eſt στρυφνότερον, *acerbiorem.*

P. 65, v. 3, nota hic ῥιγοῦσι itidemque mox v. 6: cum v. 1 ſit ῥιγῶσι. quæ diuerſitas eſt etiam in ſeq. V. 13, ὄντος non agnoſcit Gazæ verſio; *cum calor in anguſta ſe contrahit.* ſi quis malit ἐντὸς, vt infra, v. 22, viderit qua ratione id tueri queat. at maſcul. τοῦτον, quod Cam. mox habet pro neutro τοῦτο, non video qui congruat. Seq. v. Cam. εἰ δὲ, pro ἢ δὲ: vt Gaza quoque, *at ſi.* Ibidem mox pro ἔκχυσις contra exemplarium cōſenſum recte a nobis repoſitum eſſe ἔκλυσις, oſtendit idem G. dum vertit; *at ſi in ea cibi vitioſa cupiditate, reſolutio imbecillitaſq; ſecuta eſt.* V. 22, Iſin. & Cam. tranſpoſito articulo, τὸ ἐντὸς ψυχρόν. ſed noſtræ lectioni patrocinatur eadem G. verſio, *frigus enim calorem corporis no-*

ris nostri intro compellens. V.24, rectius forsan passiue, ἀφιθέντες: vt idem G. vertit, *periculo liberati.* Sic v.26, verius esse videtur ἡ ἀποκατάστασις, vt idem vertit, *citissime recreantur.* V.28, καὶ redundat.

P.66, v.4, pro ἐξήρηται Gazæ versio habet, *consumptum est.* at paulo post, v.7, θύραι ἐξήρηνται idem vertit, *ostia aperiuntur.* V.8, γὰρ abest a Cam. ed. V.11, vet. ἡ διότι ὑπὸ μὲν τοῦ ψυχροῦ προσχεόμενοι, (vel potius προσχεομένου) τὸ ἐντὸς θερμ. σβεννύμενον, τὴν φρίκην ποιεῖ; vt Gaza; *an frigida infusa calor interior extinctus, horrorem mouet?* V.24, vet. τῶν ἐκτὸς πυκνουμένων: vt idem Gaza; *quia partes exteriores appulsu densantur frigoris.*

P.67, v.4, ἡ διότι, cum sequente spatio vacuo, absunt a vet. codice. vt nihil hic deesse videatur. sed nec Gazæ versio vllum hic defectus signũ habet. V.10, Cam. ὑποφαύσκοντος, vt infra, sectione 25, quæst. 5. V.18, Camot. ἢ διὰ τὸ πν. quasi hęc noua sit ratio. Gaza vulg. lectionem sequitur. V.20, vet. ῥιγᾶν: vt supra passim ῥιγῶντες & ῥιγῶσι. sed retineri & hæc lectio potest, vt lib. 3 De gener. anim. 244, 20, ῥιγώσασα ἐκβάλῃ ἡ ὄρνις.

P.68, v.2, Isin. & Cam. διὰ ψυχρότητα. sed πυκνότητα cum vet. ꝓbat etiam Gazæ versio; *sua caussa densitatis.* atque adeo sic legitur etiam infra, sectione 37, quęst. 4, vbi problema hoc paucis mutatis repetitur. V.5, vet. ῥιγῶσιν: de qua diuersitate dictum pagina præced. Sic pro ῥιγοῦντες v.28, supra in eodem problemate legitur ῥιγῶντες, 64, 20.

P.69, v.8, Gaza ἕλκει pro verbo accipit, & post ἐπαίρεται addit τε: vt declarat versio; *pars enim collisa humorem trahit, intumescitq; propter feruorem.* V.10, vet. composite τῷ κατακαύματι. V.16, vet. τοῦ ὀφθαλμοῦ. & mox, ἢ μὴν ὑδὶ ἐν τῷ σώμ. multo concinnius.

P.70, v.4, vetus singulariter ποιεῖ: structura parum vsitata. V.8, vetus passiue ἀπολείπεται. V.12, αἷμα abest a vet. cod. Seq. v. vet. composite διαφαινόμενον. V.22 & 23, vet. τῷ ἰὸν εἶναι, τὸ δὲ ἰὸν φαρμακῶδη. Ibidem mox vet. ἄργηλος, per η. apud Hesychium est ἄργιλλος: itidemque apud Suid. ἀργιλλώδης, λ duplicato, vt etiam in Latino vocabulo. V.27, problema hoc est etiam supra, 69, 14.

P.71, v.10, vet. ὁ μὲν, s. κύαθος: quam lectionem tueri potest quod infra sequitur, v.24. V.15, Gaza videtur legisse, τοῦ αἵματος τῶν ἐπιπολῆς διὰ τὴν πληγὴν συνδραμόντος. vertit enim, *educi e sanguine, qui per ictum ad summa cõfluere corporis solet.* V.28, Cam. εὐσθενές. sed ἀσθενὲς probat etiam G. versio; *hac admodum debilitatur.*

P.72, v.3, Isin. & Cam. μήγαναι, contra Græcę linguæ consuetudinem, vt cum aliunde cognoscitur, tum ex 69, 14: 70, 27. V.11, Isin. & Cam. τόπον: & seq. v. ἀπαλλάττεται. sed τόπον & ἀποπάλλεται cum vet. agnoscit etiam Gazę versio; *quod de loco percusso humores disiecti, in loca proxima ruunt; in quibus offendentes, retorquentur.* Ibidem mox vetus τῇ κολλήσει τῶν ὑγρῶν. Gazæ versio pleniorem lectionem secuta videtur; *conglutinataq; humorum copia, tumor per collectionem exsurgit.* V.15, in vet. hic [illegible] lus legi-

tur: Τῶ αὐτοῦ ὅσα ἐν ὀπισθομῇ φυσικῶν. V.18, Camot. καὶ ὑγρότητα: itidemque paulo post, v.21. sed ὑγρότατον vtrobiq; agnoſcit etiam Gazæ verſio: & cõfirmant quæ philoſophus De gener. animal. tradit 314,7. V.26, Cam. ἀπὸ σάρκα: euidente tautologia. Gaza id commation omiſit, vt parum neceſſariũ. V.28, Camot. δεινοτέραν. ſed ἀραιοτέραν probat idem Gaza; *qua autem carne ſunt rariore.*

P.73, v.1, vet. τὸ δ' δέρμα. ſequẽs προσεστὼς Gaza vertit *obuiam.* V.8, incluſum articulum τὰ nõ agnoſcit vetus: nec Cam. ſequens ſubſtantiuum σώματα. V.11, Iſin. & Cam. λεπτοδέρματον: itidemque ſeq. v. λεπτοδερμάτοις. ſed ſuperlatiue legendum eſſe λεπτοδερμότατον & λεπτοδερμοτάτοις, perſpicuum tum ex 80,7: (vbi problema hoc repetitur) tum ex lib.5 De gen. anim. 309,7. V.26 & 27, C. ſublatis parentheſeos ſignis legit, διὸ ἡ κύστιν οὐκ ἔχει, οὔτε μεταβολή. Ibid. mox vet. ſingulariter οὐκ αὐτό.

P.74, v.1, ſeparatio hæc non eſt in vet. cod. nec item in Gazæ verſione; in qua probl. quod hic primum ponitur, ordine decimum eſt. V.2, congruẽtius τὸ πλέων, neutro genere. V. 10, Iſ. & Cam. paroxytonως ὑστέρων. ſed ὑστερῶν tum regula poſtulat, vt ἡμερῶν: tum ita legitur etiam De gen. anim. 237,21. V.15, incluſam ἡ non agnoſcit vetus. V.24, κυνίδια pro vulg. κυνήγια repoſitum ex Geſneri Hiſt. auium, 359. atque adeo ſic paulo infra, 75,5, ſequitur, τὰ Μελιταῖα κυνίδια. ſed & Gazæ verſio eam lectionem probat; *qui catellos in caueolis occluſos educant.*

P.75, [illegible] ταπηλίων agnoſcit eadem G. verſio; *tabernarum pictura.* tu vide an aliquid huc faciant quæ lib. 2 De gener. anim. leguntur, 223,4. Ibidem mox vet. μακροί: at non item Gaza. V.2, C. τοὺς πυγμαίους. qui caſus ferri non poteſt, niſi præmittatur præpoſitio περί. V.8, ἤ abeſt a Cam. ed. vt alibi ſæpe. V.15, Gazæ verſio aliã hic lectionem ſecuta eſt; *quãobrem huius etiam ſeculi mutationes ſemen animantium minutorum generi ſatis contrahere poſſunt.* vt legiſſe videatur τοῦδε τοῦ αἰῶνος: & mox, αὐτοῖς, vel αὐτῶν. V.17, μείζοσι abeſt a Cam. ed. V.20, τύπους agnoſcit etiam Gazæ verſio; *vteros multos, totidemq; formandi loculamenta.*

P.76, v.2, vet. τὰ ἄλλα, pro τὰ ζῷα. vt Gaza quoque; *ceteris animantibus.* ſi quis τὰ ἄλογα malit, fruatur ſuo iudicio. V.9, vet. τούτοις γὰρ πληρ. V.13, rectius fortaſſe πλαροῖντο: vt ſupra πλαρέντες, 65,8. Sequ. v. Cam. ἐλάχιστον: ſubſtantiue. V.16, vet. πιεσθ. alibi πίεσα, vt De gener. animal. πίεσα γῆ, 293,28. V.28, vet. ἐν αὐτοῖς.

P.77, v.3, incluſum τὸ abeſt a Cam. ed. V.8, ἀδιαφθόρου agnoſcit etiam Gazæ verſio; *cum initium alimenti integrum maneat.* V.17, de meridianorum & ſeptemtrionalium populorum pilis diſſerit etiam in Phyſiogn. & De gener. animal. 312,7.

P.78, v.2, πλείστου poſitum hic pro compar. πλείονος. V.7, poſt οἱ χωλοὶ ἄνδρες, ſubaudiendum ex præced. λάγνοι εἰσί. Sequ. v. Cam. alio ordine, ὀλίγη κάτω μὲν ἀφικν. Ibidem mox recte a me ἀναπνείαν repoſitum eſſe pro Cam. ἀπείαν, & Iſingr. πνείαν, manifeſtum eſt ex 48,18: (vbi idem problema legitur)

gitur) necnon ex Gen. anim. 239,2. V. 11, rectius forsan, ἡ τῆς ἰδιαύτης τροφῆς περίττωσις: vel, ἰδιαύτη δὲ τροφῆς περίττωσις. Gaza vertit, *excrementitium alimentum*. Sequens problema cõfer cum iis quæ De ingressu animal. disseruntur 135,6: & De spiritu, 334,22. V. 21, Cam. στερρότερον. V. 22, Is. & Cam. αἱ ἀγείαι: nihil ad rem. De gener. anim. 224,14, dicit, καθάπερ ἐπὶ τοῖς ἑψήμασιν ἡ καλυμένη γραῦς. Gaza quoq; nostram lectionem hic agnoscit; *crustæ in pulte superducuntur, quas vetulas appellamus.*

P. 79, v. 2, Gaza post πάλιν distinguit, non ante. V. 8, vet. ἠλεος τε ἀφρονος ὄντος. V. 11, problema hoc propositum etiam pagina præced. v. 18: necnon supra, 72,8. Sequens etiam problema 23, habemus pag. præced. v. 12. V. 22, Gaza videtur legisse; ἡδὺ δὲ, διὰ τὸ ἀνάπαυσιν εἶ), οὐκ ἀπεικότως φαίνεται. ita enim vertit; *suauis quoq; res ea ipsa, quoniam requies est, non immerito esse videtur.* V. 24, ὅμως hic positũ pro διὰ τοῦτο: vt declarat Gazæ versio; *nõ tamen plus temporis propterea edimus quam a cibo abstinemus.* V. 26, vet. γίνωνται: at non item Gaza. V. 27, vet. accus. casu, τὸ γαργαλίζειν: non male.

P. 80, v. 3, idem probl. supra, 73,10. V. 4, Gaza transpositis nominib. legit, τοῖς μὲν ἀνθρώποις νόσημα, τοῖς δὲ ἄλλοις οὐ γίν. Sic enim vertit; *hominibus morbo hac est; ceteris autem animalibus tergora varia, piliq; eodem modo albedine afficiuntur.* V. 8, Is. & Cam. κωλύει. sed pass. κωλύεται, *prohibetur*, cum vet. agnoscit etiam G. versio. V. 11, præposterus hîc in vulg. ed. ordo, ἡ δὲ πολιότης, ὥσπερ πολιά τις. sed nostram lect. probat etiam Gaza; *canities autem veluti putredo quadam est*: & cõfirmant quæ philosophus De gen. ani. disserit 317,5,11. V. 17, post ἡ ἀφαίρεσις deesse tale quodpiam commation, ταῦτα ἐξαγριαίνεται καὶ χαλεπά ἐστι, ostendit Gazæ versio; *quibus autem secretio non a vacantibus, sed ab integris fieri materiis solet, hac exasperantur & saeuiunt.* V. 18, Is. & Cam. τίκτωσι. ego vetus sequi malui: vt & Gaza; *non cum pepererint.* V. 21, vet. ὀξύτητα pro ἀμορφίαν. V. 24, ἴσχουσιν positum hic videtur pro ἰσχύουσιν, vt declarant sequentia. Gaza vertit; *itaq; alii maiora excisi gerunt; alii, minora.* quasi legerit, οἱ μὲν, μείζω ἐκτεμνόμενοι ἴσχουσιν· οἱ δὲ, ἐλάττω: omisso seq. commatio. Tauris sane castratis maiora sunt cornua; veruecib. minora. ἄμφω δὲ αἱ ἰσχυροί εἰσι.

P. 81, v. 7, τὸ μῆκος elliptice hic positum pro τοῦ μήκει: vt ostẽdit G. versio; *longitudine tantum in magnitudine proficiunt.* V. 13, forsan legendum αὕτη δὴ: vel, αὕτη τοῖς μὲν ἀνθρώποις ἄλλη. Gaza hoc problema nõ habet, sicut nec præcedens, nec sequens. V. 17, forsan, ἀλγεῖ ἢ χαίρει. V. 23, vet. ἡ ὕδε συνεχ. V. 26, vet. cum articulo, τε οἱ ὄρνιθες. V. 27, forsan ἐν τῇ κυήσει. G. vtrunq; cõplexus vertit, *cum se in vtero mouent.* V. 28, De gen. an. 288,28, legitur ὀκτώμηνα.

P. 82, v. 1, vet. pluraliter γίνονται. V. 10, Cam. πολυόνυχων, per ο; ita scilicet vt alibi εὐθυόνυχα legitur. V. 23, alibi ἐρυγμὸς scribitur; & quidem frequentius: vt 110,4: 126,14: 232,8: 233,11. V. 26, Cam. μηρυκίζει: quod legitur etiam apud Hesych. Sed μηρυκάζειν apud nostrum tum alibi reperies, tum De part. anim. 78,13: 79,13.

P.83,v.1,vetus ἐμπνεῦμ. Seq.v.Iſ. & Camot. ἐρυγὼν. ſed ἐρυγεῖν ad ψοφῆσαι quadrat melius. De ſeq. probl. diſſeruit philoſophus etiam De part. animal. 10,28. De canibus Indicis tum alii, tum Cteſias initio Ἰνδικῶν. V.6, γίνεσθαι pro vulg. γίνεται repoſitum ex vet. V.15, de priſcæ picturæ ruditate mentio fit etiam in Organo, 364, 12. V.21, forſan ἢ ἀφνίως. V.24, vet. nominādi caſu ἔχουσα: perperam fortaſſe pro ἔχοντα. Gaza; *non tamen deſunt quæ ſuis locis quibuſdam peculiariter ita ſe habeant, vt neglecta feraq; prouenire præſtantiora poſſint & mitiora.* V.28, Gaza videtur legiſſe τῷ ἕλκει, dum vertit, *deniq; vlceribus intumeſcit.*

P.84,v.6, Cam. ὡς ἔτυχεν. V.10, Λιβύῃ pro vulg. λιώδει, agnoſcit cum vet.cod. etiam Gazæ verſio; *in Magneſia & Africa pariunt bis.* Hiſt. animal. lib.6, cap.19, Æthiopicæ oues & capræ διδυμοτοκεῖν perhibentur. V.12, pro δοκοῦντα videtur legendum κυοῦντα: vt Gaza quoque vertit; *quæ autem grauida iam eſſe cœperunt.* V.18, vet. διὰ τὰς τροφάς. vulgatā lectionem tuetur Gazæ verſio; *futurarum ſui capitis beneficio.* V.22, Iſ. & Cam. ἀναρθρότερον. ſed ſuperlatiuum cum vet. cod. agnoſcit etiam Gazæ verſio; *penitus articulo vacat.*

P.85,v.2, vet. inter λύπαις & κάλλος interiicit copulatiuam καί. ſed parū hæc inſertio ad loci ſanationem confert. Gaza vertit; *nunc autem contra potius euenit, vt quia iucundum ſuaueq; eſt, ideo pulchrum eſſe videatur. nec omnibus res eadem voluptati eſt; nec pulchrum idem lætitiæ.* quaſi legerit, νῦν δὲ μᾶλλον, διὰ τὸ ἡδὺ εἶναι, καλὸν εἶναι δοκεῖ· οὐδὲ πᾶσα ἡ ἡδονή, ἢ πᾶν τὸ καλόν, πᾶσιν ἡδύ. V.6, vet. οὐκ ἔστιν ἀληθές. Sequentia idem G. ſic vertit; *ſed nobis quod ad concūbendum ſuauius eſt, pulchrum certe videtur; quoniam rei quam cupimus, aſpectu quoque nimirum delectemur.* quaſi legerit; ἀλλ' ἡμῖν τὸ εἰς τὴν συνουσίαν ἡδύ, καλὸν εἶναι φαίνεται, ὅτι τοῦ ἐπιθυμουμένου (vel, οὗ ἐπιθυμοῦμεν) καὶ τὴν ὄψιν χαίρομεν ὁρῶντες. V.13, vet. τῷ Διΐ. vt Gaza; *non hercle; niſi eorum auidi ſumus.*

P.86,v.7, præpoſ. ἐν non agnoſcit vet. Seq.v. Cam. τὸ τε αἰθρ. V.13, vet. ἐξυγρανθῶσι. V.22, vet. ἀπομύττεσθαι: haud abſurde. vulgatam lectionem agnoſcit etiam Gazę verſio; *pituitam aquæ ſimilem abſtergamus.* Seq.v. Cam. ἐφίσταται αὐτοῖς. Sed ὑφίσταται probat eadem verſio; *ſubſidunt.* V.26, rectius πόνους: vt Gaza; *caput dolore infeſtant.*

P.87,v.8, vet. διότι. itidemq; v.18, ἢ διότι φ. V.22, negatiuam οὐ ante δοκοῦσι non agnoſcit Gaza. quæ lectio congruit cum iis quæ monui ad 80, 24. V.24, Cam. transpoſitis coniunctionibus legit, ἢ ὅτι αἰγῶν.

P.88,v.3, rectius forſan πλείων: nominandi caſu. V.7, Cam. τῆς ξηρότητος. V.12, μάλιστα abeſt a vet. V.15, rectius μονοτόκα, paroxytonωs: vt ſupra, 79, 9: & De gener. animal. 285, 27. quo modo etiam ὀχυτόκα & βραδυτόκα ſupra, 74, 6, 8. V.16, vet. γίνεται: more Attico. Ibidem mox Camot. συγχεόντων. ſed paſſ. συγχεομένων agnoſcit etiam Gazæ verſio; *cohareſcunt confunduntur q;.* Rurſum Camot. ibidem omittit nomen ὑστέρα:

non

non sine sententiæ detrimento.

P.89,v.4,vet. φυάδα. sed ῥυάδα probat etiam Gazæ versio; *deciduum gerit pilum*. Seq.v.idem Gaza cum vetere probat παλαιοῦται: at vulg.editiones habent πολιοῦται, *canescit*. V.10, vet.alio ord. εἰ μὴ ἢ δι' ἔτ. V.18,Cam. ἐπιβλάπτειν. sed ἐπιβάπτειν probat etiam Gaza; *dummodo nihil superinficiatur*. V.23,vetus δεῖται ταχύ: vt Gaza; *quæ neq; continuo cibum desiderent.* V.24,Cam. αἱ αἵμοις: at nō item Gaza.

P.90,v.1,vet. δόξειεν ἂν εἶναι. V.5, vet. λαλούμενον ἤθειν: vsitatius. V.7,Gaza videtur legisse, ὥστε ἐκ συμβεβηκότος. sic enim vertit; *sequitur vt quasi per accidens, non per se, omnium facillime sensuum auditus interimi possit.* Sequens probl. repetitur paulo post,v.20. V.19,si articulum ὁ expungere malis, per me licebit. Pro βαρέως vero mox legēdum esse βραδέως, docet etiam Gazę versio; *sic grauis, cum tarde aër incitatur.* V.23,hoc etiam problema repetitur infra,99,6; & quidem prolixius. De seq. vero mentio facta supra,49,12.

P.91,v.1,Cam. βραχὺ pro βραδύ: at non item Gaza. Seq.v.Is.margo pro αὐ habet βία. neutrum exprimit Gazæ versio; *quæ enim feruntur*. V.10, Gaza legisse videtur, ἢ δῆλον κινοῦντα εἶναι, τὸν δὲ, κινούμενον. id enim innuit versio; *sic rursus aër subinde mouēdo agat oportet; vt partim moueat, partim moueatur.* Seq.v. pro dat. κινοῦντι reposui accusatiuum κινοῦντα, ex eadem versione; *cum perpetue mouenti mouens succedat.* Similis locus infra,108,20. V.18,Cam. τοῖς τόρ. sed τὸ probat v.1. Sequētia repetuntur infra,94,1. V.23,Isin.& Cam. ἀπὸ ἀέρος: mihi vet. sequi libuit. V.25,vet. ἀπείρως θρυφθεῖν: vt Gaza quoque; *in partes frangitur innumeras.* V.27,vetus τὴν λεπτότητα. sed λεότητα probat Gazæ versio; *propter leuitatem*.

P.92,v.2,vet.aduerb. ἀθρόως. V.5, dubitatiuam ἢ omittit Cam. vt alibi sæpe. V.17,cum θᾶττον subaudiendum γίνεται: vel legendum θᾶττων: vt Gaza vertit; *an quod delatio aquæ frigidæ velocior est.*

P.93,v.1,problema hoc repetitur infra v.23. V.4, σώματος pro vulg. πνεύματος ex vet. repositum, probat etiam Gazæ versio; *ab intento proiectus corpore*. V.7,inclusum τὸ abest a Cam. ed. V.10, forsan θερμῷ τῷ πνεύματι: vel θερμοτέρῳ: vt De gener. anim.3 23,12. sic certe Gaza; *qui spiritu inflant calidiore*. Seq.v. βραδύτερον agnoscit etiam Gazæ versio; *multo tardius agunt*. sed in lib. De gener. loco iam citato, legitur βαρύτερον. V.21, Cam. πλέονος, sine ι. V.26, Cam. σώματος, vt v.4.

P.94,v.1,problema hoc repetitur infra,99,22. V.4,Cam. ὥστε pro ὅτι. V.6,Cam. ἐλάχιστον: minus conuenienter. V.10,indicatiuum ποιεῖ habet etiam Cam. V.17,vetus copulate, ἢ ἐξηγήσαμεν. V.20,Is.& Cam. ποτὸν: itidemq; v.23, ποτός: quo accentu vox hæc adiectiue vsurpari solet pro *potabilis*, vt supra quoque monui. V.26,Isin.& Cam. βραδεῖαν ποιεῖ. sed βαρεῖαν agnoscit Gazæ versio, & confirmat 105,17.

P.95,v.4,rectius θᾶττων vt Gaza; *quod motio qua vocem reddat acutiorem, velocior est.* V.15,vet. μακρό-

πρου φερόμενον. Ibidem mox Gaza legit βραδύτερον: *& quod longius fertur, moueri tardius soleat.*

P.96,v.8, Camot. ἡ ἠχὼ γίνεται κτλ. Gaza videtur legisse ἡ ἠχὼ. sic enim vertit; *Cur vox, cum aër quidam formatus sit, & qui, cum fertur, formam sæpe illam amittat, echo, id est resonātia, fiat.* Eundem in sequentib. etiam aliam secutū esse lectionem, satis arguit versio; *Cum enim aër vehementius in aliquod solidū offenderit, vox non dissoluitur; sed eandem expresse reciprocantem audimus.* Eadem paucis mutatis repetuntur infra, 102, 27. V.13, problema hoc confer cum iis quæ disserit philosophus De gener. anim. 321,14. V.19, χορῶσι per ω scribendum esse, docet etiam Gazæ versio; *chori vox minor sentitur.* V. 21, Cam. omittit φαίνεται: itidemq; mox negatiuam μὴ cū prępositione verbi διαλαμβάνεσθαι. sed nostræ & Is. lect. patrocinatur etiā Gazæ versio; *lux amplior resplendet in leuibus, eo quod nihil impedimenti interuenit.* V.26, Is. & C. φθεγγόμενα. sed φθεγξάμενα, e vet. petitū, melius congruit cū seq. εἰπόντα.

P.97, v.6, vet. omittit οὐ post μέν. At v.8, inclusa ὅ, addita ex G. versione. V.20, vet. δύναται, singul. forma. Seq. v. ἐπεὶ pro λεπτὸν habet idem vet.

P.98, v.3, vet. διέφθειρε. V.11, inclusa ἢ abest a Cam. ed. V.16, forsan οὐ τῶ τυχόντος: & seq. v. ἐξαιρεῖν. Is. habet διαιρεῖν: Gaza vertit *prætermittere.*

P.99, v.2, inclusa ὁ abest a vet. V. 6, vet. εὐηκοώτερον, substantiue. Supra, 90, 22 vbi idem problema est, dicit εὐηκοώτερα τὰ νυκτός. V.10, nota hic μανότερος, [illegible]: at supra στενότερον, per ο, 94, 24: vnanimi exemplarium consensu. prior scriptura, cum generali grammaticorum regula; posterior, cum speciali eorundem exceptione consentit: quæ quas rationes habeat, ego quidem hactenus satis intelligere non potui. V.22, idem problema vise supra, 94, 1. V.24, inclusa ἢ abest a Cam. ed. vt alibi sæpe.

P.100, v.3, de scriptura huius vocabuli iam pridem dubitaui, an rectè scilicet ἰσχνόφωνοι scribatur. cū enim philosophus expresse hic dicat, eos ἴσχεσθαι τὴν φωνεῖν, itidemq; infra (105, 9, 15) eos προσπταίοντας ἐπίσχειν, ὥστε μὴ ἀνεμποδίστως συνείρειν τὸν λόγον, οὐδὲ συνεχῶς διεξιέναι, (81, 23) & ταχὺ συνάψαι τὴν ἑτέραν συλλαβὴν πρὸς τὴν ἑτέραν, (98, 18) sæpe cogitaui veriorem scripturam esse ἰσχόφωνοι: vt sint, quorū vox in sermone, innato quodā naturæ vitio inhibetur, seu, quibus lingua in proferēdis animi sensis offendit atq; hæsitat. ἰσχνόφωνοι certe verius sunt ii quib. vox est gracilis: iidem fere qui λεπτόφωνοι. V. 10, vet. ἀποπληξίᾳ ὅμοιον: dandi casu. Ibidem mox genere eo casu legendū esse μέρους, pro vulg. μέρος, liquet ex 105, 14. V.13, vet. omittit particulam τις, ante ἡ ἀγωνία. V.15, vet. ἰέναι pro εἶναι. V.24, vet. ὥσπερ ἐν τῷ οἴνῳ. Gaza videtur legisse ἐν τῷ λόγῳ: *cum suas maxime imaginationes, non rationem sequuntur.* V.27, vet. φθέγγεται: more Attico.

P.101, v.1, probl. hoc confer cum iis quæ De gener. anim. tradit 308, 11. V.5, vet. ἐμπνεῦσαι καθεύδοντες ἢ εἰσπνέοντες. sed vulg. lect. confirmant quæ supra habuimus 64, 21: & 69, 1. V.10, vet. οἱ μὲν, ταχὺ σχίζονται· οὐ γὰρ πολὺ ὃ δεῖ διελθεῖν τῷ πυρὶ, (rectius forsan τὸ πῦρ) διὰ τὴν μα-

τὴν μικρότητα· οἱ δὲ, βραδέως· μεῖζον γὰρ ἔργ. quæ lectio est etiam in Cam. ed. nisi quod ibi pro ἔργ. scriptum οἱ γὰρ, nullo sensu. Gaza quoq; sic vertit; *exiguus, rumpi celerius potest: haud enim multum id est quod subeat ignis oportet, cum sal ipse totus exiguus sit: plenior autem ille, lentius domatur.* V.14, rectius, ἀπὸ πληγῆς. V.18, hæc quoq; tractantur De gener. anim. loco iam citato, 308, 11: necnon supra in hoc ipso Probl. opere, 98, 4. V.20, Cam. omisso hic cõmate isto, κωλύει ἀκούειν, in seq. v. post χασμησώμεθα hæc inserit, τὸ δὲ ἀπολαμβανόμενον πνεῦμα, κωλύει ἀκούειν. sed magis consentanea est Gazæ lectio, ἢ ὅτι τὸ πνεῦμα ἀναπολαμβάνουσι, τὸ περὶ τὰ ὦτα ἀθροισθέν. σημεῖον δὲ· ἐν γὰρ τοῖς ὠσὶ ψόφος γίνεται ὅταν χασμησώμεθα. τὸ δὲ ἀπολαμβανόμενον πνεῦμα, κωλύει ἀκούειν. nam ita eũ legisse, satis indicat versio; *an quod spiritum intercludimus qui se ad aures trudat? indicium, quod strepitus in auribus nascitur, cum oscitamus. circumuentus autem interclususq; ille spiritus, facit vt minus audiamus.* Sed ferri tamen & Isin. lectio potest; quam nos secuti sumus. V.25, Cam. ἀήρ τίς ἐστι, καὶ μεθ' ὑγροῦ φέρεται. at vetus, καὶ μεθ' ὑγροῦ. βαρυνόμενος οὖν ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ, φέρεται κάτω, καὶ οὐκ ἄνω.

P.102, v.9, C. ταχέως ἀπορρήγνυσι. quæ lectio apta erit si e præced. commate tollatur præpos. διά. sic certe Gaza; *an repletio facit, vt vox celeriter frangi possit?* V.11, vet. post νήστεις addit ὄντες. Totũ locum confer cũ 95, 22, vbi pbl. hoc tractatur fusius. De sequ. etiam probl. vide supra 90, 25. V.15, de hoc etiam supra, 101, 1. V.19, de hoc probl. vide infra, 104, 8: & 180, 28. V.25, σιωπώντων pro vulg. σιωπώντων reposui ex 93, 3, 25, vbi hoc ipsum probl. tractatur. atq; ita etiam G. vertit; *an quod corpore intento vox acuta depromitur?* V.28, vet. ante φερομένη inserit copulatiuam καὶ, parum necessariam. Tractatum idem probl. supra, 96, 7.

P.103, v.1, C. ἡ δὲ ἠχὼ γίν. omisso relatiuo ἥ. V.6, forsan γεγήρασιν, vt supra, 96, 19: vel γεγηρᾶσι. Gaza vertit; *multorũ vox illa neq; parem voci vnius offert sese, neq; longius pro ratione deducit.* Vise infra 132, 23. V.13, de hoc supra, 98, 26: & 100, 8. V.19, C. φοβουμένοις pro αἰδουμ. errore euidente: vt Gaza quoq; docet. V.21, vet. τὸ δὲ βραδὺ ἐν φωνῇ, βαρύ: vt supra 99, 5. Seq. v. vet. καὶ ὥσπερ ἀποπλ. Idem probl. infra, 195, 8. Sequentia confer cum 94, 12.

P.104, v.1, C. ἡ παχυτέρα: vet. βραχυτέρα, in vtroq; membro. vulgatam lect. probat etiam G. versio; & confirmãt tum alia, tum 91, 1, 18: & 103, 18. V.8, de hoc probl. vide & supra 102, 19: & infra, 180, 28. V.12, nota hic diuise κατ' ἀλλήλους: itidemq; v.16. at v.19, cõposite καταλλήλοι. V.16, vet. post μικροὶ addit καὶ πυκνοί: & seq. v. legit εὐθυπορεῖν. V.22, G. legit οὐδὲ διιέναι τὴν φωνὴν: *vt aërem capere vocemq; trãsmittere possit.* Seq. cõmation non habet G. versio. V.26, vet. τὸ μὲν μαλακόν. sed vulg. lect. agnoscit eadem Gazæ versio; *quanquam quod rarum est, molle est.* V. 27, negatiuam οὐ ex Camot. additam, agnoscit eadem Gazæ versio.

P.105, v.8, idem problema supra, 103, 21. V.11, inclusa ἡ abest a Cam. ed. V.13, vet. φθέγγεται singulariter. V.15, idem probl. supra, 94, 12. V. 23, vet. βραδύτερον ἰὼν, aduerbialiter.

V.27, vet. post διὰ τὸ μὴ κρατεῖν, hæc inserit, διὰ τοῦτο καὶ οἱ πρεσβῦται τρέμουσι, διὰ τὸ μηκέτι κρατεῖν. quæ Gazæ versio non agnoscit. Totum hoc probl. confer cum 94,1: & 99,22.

P.106, v.12, inclusa καὶ abest a Cam. ed. Sequentem vero comparatiuorum discrepantiam agnoscit etiam Gazæ versio; *purius tenuissimumq;*. cuiusmodi anomalia est etiam De part. animal. 62,9. V.17, vet. ἥπω πολύ. V.18, & 19, Cam. δι' ἣν αἰτίαν. V.25, si coniuncte ὁπωσοῦν malis, per me licebit. V.28, Cam. οἷ pro οὗ.

P.107, v.10, vetus νεόκαυτον, sine σ. Seq. v. duplex est ellipsis, & nominis φύσις vel γῆ, & præpositionis ἐν. Gaza vertit; *quæ quidem res floribus declarari potest.* V.16 & 17, pro vulg. κατ' ἶριν ex vet. repositũ μετὰ τὴν ἶριν: quod agnoscit etiam Gazæ versio; *quæ autem post arcum solent incidere.* Sic v.25, ex eorundem auctoritate ἀπὸ repositum pro vulg. ὑπό. At v.26, Cam. rectius πλησίον. V.27, problema hoc repetitur infra, 112,12.

P.108, v.1, Cam. αἰσθησιν ἡμῶν. Seq. v. nota πάγοσιν: cum alibi masc. gen. dicat πάγοις: vt De gen. animal. 205,25: 206,22: 246,21. V.4, vet. τὴν ἀκινησίαν. sed vulg. lectionem probat G. versio; *propter difficilem delibationis motum.* Sequens problema repetitur paulo post, v.22. Octauum autem quod sequitur v.13, initio huius capitis secundum est, 106,13.

P.109, v.1, problema hoc repetitur infra, 148,16. V.5, vet. post ὑρητικά inserit hæc, ταχὺ γὰρ λεπτυνεῖ ἡ οὖσα θερμότης, καὶ ἡ ὀσμὴ οὐ σωματώδης: quę paulo ante præcedunt, v.2. V.8, Gaza pro ὄζουσιν in versione sua posuit, *olere desinunt.* quasi ἀπόζουσι legerit. V.27, ad αὐτοῖς alludit etiam Gazæ versio; *ferunt enim suauem illis olentiam ab hac respirari.* videtur tamen legendũ potius αὐτῆς: vt significet, ceteras bestias pantheræ odore delectari.

P.110, v.1, pro πολλάκις rectius legemus πολλά: vt Gaza quoq; vertit; *stirpium autem multa, & integra bene olent, & corrupta.* V.10, rectius fortasse μέντοι. V.14, negatiuam οὐ, quæ a vet. abest, agnoscit etiam G. versio; *at animalium genus, tale non est.*

P.111, v.6, Gaza, τὰ δὲ ἄλλα ἢ ἄνω ποιεῖ τὰ πνεύματα, οἷον ἡ ῥάφανος ἢ οὐρητικά: *cetera enim, vel sursum mouere spiritũ solent, vt radicula; vel vrinam citare nonqueunt.* V.10, inclusa καὶ abest a vet. V.14, vet. pro οὐκέτι habet οὐ. V.20, rectius δυσωδέστατος, masc. genere, vt in seq. periodo. Sequens problema confer cum sup. 19,15: & cum sequente 11. V.26, θερμαντικόν, pro vulg. θερμότατον ex vet. repositum, agnoscit etiam Gazæ versio; *vnguentum autem concalefaciendi vim habet.*

P.112, v.1, vetus ἀνέσπαρται: Gaza; *deflexus a sua proceritate est.* V.4, ante δυσώδη desideratur verbum ποιεῖ, vt perspicuum est ex 19,15, vbi idem problema proponitur. V.5, rectius χείρω ταῦτα: vt Gaza quoque; *hæc deteriora redduntur.* Seq. v. αἰθῶν pro vulg. ἀκανθῶν, postulant sequentia, & probat Gazæ versio. V.8, vetus τῶν μύρων δή, pro δέ. V.9, Camot. ῥόδιον: quod in rosacei signif. rarum esse arbitror. rosaceum vero accipit hic etiam Gaza. V.15, titulum istum, Φυσικὰ προβλήματα, non agnoscit vetus; sed

sed hunc, τοῦ αὐτοῦ ὅσα περὶ κράσεως. Gaza vertit; *Eorum quæ ad regionum habitus pertinent.* quasi legerit, ὅσα περὶ τὰς τῶν χωρῶν ἕξεις. V. 18, rectius ἤθη: vt Gaza, *efferis & moribus & aspectibus.* V. 22, commation istud, ἐν τῇ ψυχῇ, nõ habet vetus. Tu cum his coniunge quæ Theophr. lib. 4 De causs. plant. capite vltimo hac de re tradit. Sequ. probl. fusius supra in prima sectione tractatum, 9, 10. V. 27, non inepte forsan legeris, πυρετὸς ἐν ᾧ τῶν ἔξω κ. Gazæ versio periodum istam nõ habet.

P. 113, v. 4, problema hoc confer cum Gener. animal. 276, 9, 20. V. 7, de hoc quoque supra, 6, 6. V. 18, vet. οἱ δ' ἐν τοῖς ψ. quæ lectio magis quadrat ad v. 24. ibi enim præcedens, οἱ μὲν ἐν τοῖς ψυχροῖς, postulat οἱ δὲ ἐν τοῖς θερμοῖς. Infra quoque, 115, 17, vbi idem probl. repetitur, est fere eadem diuersitas.

P. 114, v. 15, ὥρα non agnoscit Gazæ versio; *an loca commode aspirata coloris præbere hilaritatẽ possunt?* Tu vide an αὔρα pro eo admitti possit.

P. 115, v. 7, Isingr. & Cam. μελανῶν: quod non congruit cum seq. μέλανα. V. 10, Cam. αὐτοῦ: vt feratur ad τόπυ. Gaza; *frigore loci obsistente, longe calidiores.* V. 17, vetus pro ἐν habet articulum οἱ. sequens membrum conflatam e duabus istis lectionem requirit, hanc, οἱ μὲν ἐν τοῖς θερμ. vt supra 113, 18, vbi idem problema legitur. V. 21, vet. συμβαίνῃ δὲ τοὺς μ. omissa οὖν. V. 22, supra κατεψύχθαι, 113, 22. vel in seq. etiam membro præsenti tempore legendum ἐκθερμαίνεσθαι. V. 26, in vet. hic legitur titulus: Τάδε ἔνεστιν ὅσα μαθηματικῆς μετέχει θεωρίας ἁπλῶς, καὶ ὅσα περὶ τὰ οὐράνια, ὅσα περὶ τὰ ἄψυχα. cuius inscriptionis duas priores duntaxat partes expressit Gazæ versio; *Eorum quæ ad res mathematicas pertinent, & ad cælestia.*

P. 116, v. 7, μόνη pro vulg. μόνον ex vet. repositum, agnoscit etiam Gaza. Seq. v. pro διχάμιρος Is. margo ponit διχ μέρ8. sed legendum fortasse διχάμιρος. innuit enim διχάμερον dictã quasi διχάμιρον: vt in Ethicis δικαςὴν dictum vult quasi διχαςὴν. Sequentia quoque suspecta sunt. Gaza totum sic vertit; *Vtrum quoniam sola bipartito figuram diuidat? an quod sola figuram secat per partes siue membra, quibus inflexa coartatur; cum cetera per latera diuidant.* cuius versionis ductum si sequamur, prius ἢ ante κατὰ μέρη expungere poterimus. V. 25, C. τὰ ἄλλα, sine articulo. V. 28, mancus hic locus, & a Gaza prætermissus.

P. 117, v. 2 & 3, pro βαπτίζια, ὑμῶν, & θεωρεῖν, vulg. ed. habent περιβαπτίζα, ὕδωρ, θερμῶν. mihi vet. sequi libuit. V. 5, legendum videtur ἀφεστῶσιν, *distantibus.* V. 8, titulus hic additus ex Camotio, non agnoscitur a Gaza. V. 11, vet. αἱ ὑπὸ τῶν ἀκτ. V. 15 & 16, vetus breuius, εἰς ἴσα πλήθη. sed vulg. lectionem probat Gaza. V. 18, vet. ἐκτὸς. sed ἐντὸς probat eadem G. versio; *intra g a radium decidet.* V. 22, datiuum ταύταις agnoscit eadem versio; *vtpote qui se per verticem illis iungãt.* Seq. v. διαιρεῖται, & ἡ δ, pro vulg. θεωρεῖται, & τῇ δ, ex vet. reposita, probat eadem versio; *ergo cum totus angulus in aqua secetur, angulus d e maior quã e f, angulo d g est.* S... relatiuum ἃ ex eodem vet. additum agnosc...t eadem versio. V. 26, τὰ pro v... τὰ

repositum ex eadem versione; *minimasq; tunc effici accessiones.*

P.118, v.4, Gaza legit ἐν τοῖς ῥιψίν: (sicut v.10) *ut in cratibus patet.* V.11, vet. διαλάμπουσι. pro ᾗ vero, quod proxime antecedit, G. legit ἢ: *aut ad quodlibet per quod liceat translucere.* V.17, vet. τούτῳ, dandi casu: & mox πάλιν pro πλέον. ἀφιστῇ vero in secunda persona accipiendum pro *absistas*. Gaza videtur legisse ἀποστῇ, dũ vertit, *si amplius remoueatur.* V.23, Cam. πλεῖον pro πόῤῥω. V.25, Cam. ὑπὸ εὐθεῖ. sed εὐθειῶν agnoscit etiam G. versio; *luna rectis contineri die octauo videtur.*

P.119, v.4, Cam. ὅτι δέ. sed ὅτε agnoscit etiam Gazæ versio; *quod cum agitur.* V.6, vet. pro τὴν σφαῖραν habet τὰς ὄψεις. sed vulg. lectionem agnoscit etiam Gazæ versio; *cum enim quod suum aspectum sphæra admouerit, orbem videre necesse sit.* V.16, vet. ἐγίνετο. V.19, Cam. κατ' εὐθεῖαν τῷ. sed ἐπὶ melius congruit cum seq. παράλληλοι. V.24, ὥστε abest a Cam. ed. non sine sententiæ detrimento. V.26, vetus ἐπιστρέφεται ἐν τοῖς αὐτοῖς σημείοις: omisso participio ὤν.

P.120, v.6, vet. μικραί: errore manifesto. V.8, Cam. παράλληλας ποιήσει: Is. παράλληλα ποιεῖ. mihi vet. sequi libuit. V.16, vet. τὸ αἰωρητέρω, aduerbiali fine. V.19, ἧττων abest a Cam. ed. V.20, vet. ἢ φύλλων: itidemque seq. v. ἢ ἄλλων πλατυφύλλων. V.23, vet. στρογγύλη: parum conuenienter. V.25, vet. συγκόρυφον: parum congruenter.

P.121, v.5, inclusum istud comma ex vet. additum non agnoscitur quidem a Gaza; sed repetitur paulo infra, v.15. V.7, vet. ἐφ' ᾗ, dandi casu. V.13, Cam. ἔνοπλον. V.18, vet. ὀλίγη ἥξει εἰς τὸ ἔσοπτρον: vt Gaza; *exiguus ad speculum veniet.* Seq. v. inclusa πρὸς abest a Cam. edit. Gaza videtur legisse παρέπων: *refractus omnino imbecillus recedet.* V.21, vet. φαίνεσθαι pro φέρεσθαι: & seq. v. ἔσωπτος. sed vulg. lectionẽ vtrobiq; agnoscit Gaza. V.24, Cam. ἔσται. Ab eadẽ ed. absunt inclusa quæ mox sequuntur. V.25, C. & vet. κινεῖται καὶ ὑπνεμία: per crasin scilicet pro καὶ ἐν ὑπνεμία. V.27, vet. κινούμενος παρευθύς.

P.122, v.7, vet. θαυμασιώτερον. V.16, pro βάθος vulg. ed. habent βάρος: & mox vetus μέρεσιν pro μεγέθεσιν. nostra lectio tũ a Gaza agnoscitur, tum infra repetitur, 127, 17. V.20, Cam. ἀνάγκη μὴ πάμπαν κιν. sed μὴ agnoscit idẽ Gaza, & confirmat infra 127, 21. V.28, Cam. fœm. gen. τῇ ἐπιπέδῳ: parum congruenter: vt cum aliunde patet, tum ex 123, 18, 22.

P.123, v.4, Cam. συμβαίνει, indicatiue. V.7, Gaza videtur legisse, διὰ τὸ τὴν κάθετον αὐτῶν εἰς τοὔμπροσθεν προσενεχθεῖσαν ἀνακλᾶσθαι. sic enim vertit; *quòd perpẽdiculum eorum in partem priorem adductum, retorquetur.* V.18, Is. & Cam. τὴν ἔφεσιν. sed ἄφαλσιν postulant præcedentia, & probat Gazæ versio; *dum resiliunt.* Seq. v. clausulam idem G. sic vertit; *diuidendumq; rursus secundo perpendiculo foret.* V.25, Cam. ὁ δὲ κύκλος κώνῳ περιφέρεται: & mox vet. φερούσης pro μενούσης. Gaza nobiscum; *turbo vero, suo manente mucrone, circumfertur.*

P.124, v.8, locus hic parum integer, a Gaza sic versus est; *euenit vt & simul suis omnibus punctis planũ contingendo parili celeritate voluantur,*

cum nulla inæqualitate cylinder euariet; & rursus in planum simul omnes deueniant, ubi suam quisq; conuersionem absoluerit. quasi legerit, συμβαίνει ἅμα τι τῷ ἐπιπέδου πᾶσι τοῖς αὐτῶν σημείοις ἀπλομένοις φέρεσθαι ἰσοταχ. κυλ. V.19, Cam. ἐὰν μή τις. sed μὴ postulat sensus, & probat Gazæ versio.

P.125, v.6, Gaza sic; *numerus vero partium omnis, omni sua magnitudinis numero maior est.* In seq. periodo ὅλον & μεῖζον, pro vulg. ὅλῃ & μείζω, reposita sunt partim ex vet. cod. partim ex eadem G. versione. V.14, pro ἐνῇ; structura postulat ἐνείη, vel ἐνῇ, *immiserit.* V.19, τοῖς pro vulg. τῶν ex vet. repositum, probat etiam G. versio; *per ea foramina quæ demersis in aqua foraminibus opposita sunt.* V.24, Is. & Cam. τὸ ὕδωρ ἀκινητίζον. sed ἀκινητίζοντα cum vet. cod. probat eadem versio; *aquam arceri posse ab aëre immoto.* Seq. v. vetus pro καρδίαν habet κωδίαν: quo nomine appellari solet caput globosum, vt papaueris. Gaza vertit *aluum.*

P.126, v.15, C. ἀνθρώπων, neut. genere; vt feratur ad πνεῦμα. Ibidē mox vet. ἐμπορηστὰ ξύλα. sed rectius forsan ἐμπιεστὰ, *inculcata.* Sequ. v. αὖθις abest a vet. Is. margo retento αὖθις pro μένῃ ponit εἰ μὲν. Gaza locū sic vertit; *ac modo lignei cunei aut ærei, disiectu oppressus astrictusq;, hæret sine vllo alio vinculo, quousque alia vi expellatur.* e qua versione intelligimus, eum retenta vulg. lectione, ante καθάπερ addidisse ὡ, & post σωδίσμα inseruisse ἕως οὗ, seu ἕως ἄν, vt paulo post, v.23. V.23, Cam. πιεζομένη: minus cōgruenter, vt declarat etiā Gazæ versio; *manet oppressus ab aëre.* V.26, Is. margo, ἰσχὺν ἐκ τῆς ἐκείνης, vel ἀπ' ἐκείνης. G. vertit; *& idem in eo continere ad quem mouerit.* V.27, inclusa εἰ abest a Cam. ed.

P.127, v.10, vet. ῥιφθῇ. V.16, vet. dandi casu, τῷ τε ἐντὸς ὡ τῷ ἐκτὸς μέρει. V.26, inclusa ὡ abest a vet. V.28, rectius ἢ πέφυκε: vt Gaza, *quam suapte natura ferri cogantur.*

P.128, v.11, ἄνω per anastrophen postposita est, vt declarat G. versio; *ita in iis quæ feruntur, fieri ex aduerso solet.* Seq. v. inclusus artic. ἡ, additus ex vet. V.19, vet. ἡ συμμετρία ἐστὶν ἐν ᾧ ὅτι μάλιστα, expunctis sequent. duobus, ἓν ποιεῖ. V.24, rectius, ὡ μεῖζον φαίνεται. In sequ. commate Cam. omittit διὰ τὸ, non sine sensus detrimēto. Gazæ sane versio & μεῖζον probat, & διὰ τό: *& maius propterea esse videtur, quod vnum cum sit, plura esse videatur.* V.28, vetus ἐπὶ μεῖζον τῶ ζ. vulgatæ lectioni patrocinatur Gaza; *potius in longitudinem.*

P.129, v.5, de hoc problemate vise & Metaphys. 83, 1. V.11, vetus, φορά τις ἐστὶ κύκλος: Gaza, *delatio quædam agitur circularis.* quasi legerit κύκλῳ. V.14, respicere hoc loco videtur ad illud Crœsi apud Herodotum, lib. 1, p.53, μάθε ὡς κύκλος τῶν ἀνθρωπηΐων ἐστὶ πρηγμάτων, περιφερόμενος δὲ, οὐκ ἐᾷ αἰεὶ τοὺς αὐτοὺς εὐτυχέειν. V.16, vet. πρότερον εἴημεν. Gaza vulg. lectionem sequitur; *priores nos esse possimus.* V.21, vet. ἀποδέχοιτο. V.26, problema hoc infra repetitur, 131, 15: verbis aliquantum transmutatis. Gaza post βιβλίον legisse videtur, μαθεῖν, f. ὁ ὕπνος. vertit enim; *alios, vigilare volentes, liber susceptus reddere peruigiles potest.*

Pag.130, v.5, vetus ὅσῳ pro ὥσπερ, vt 131,23. V.8, μεταβάλῃ est etiam infra, 131,26: cum præcedens στῇ requirat aoristum μεταβάλῃ. Seq. etiam versu pro κοπιάσῃ legendum forsan κοπάσῃ: vt metaphora sit a mari & lacubus, vt infra, 172,7. V.10, vetus βαρυνῇ τὴν κεφαλὴν, ὧν ἐν αὐτῇ. V.12, Is. οὐ τὸ καθεύδειν: negatiue, sed ἢ probat etiam Gaza, subaudito in præcedente membro comparatiuo μᾶλλον: *vigilantia autem, quam somnus, causa potius est cur viuere valeamus.* V.20, Gaza vertit; *sunt enim quæ explorata habeantur, & particularia sint.* quasi legerit; ἔστι γὰρ ἃ ἴσασι, καὶ τῶν τὰ ἐπὶ μέρους.

P.131, v.2, idem problema fusius infra tractatur 220,11. V.4, sextum hoc problema cum sequentibus tribus, absunt a vet. cod. Septimũ certe idem cum primo est, 129,26. V.22, Cam. ἥττηται pro præs. ἥττᾶται.

P.132, v.18, ἐγγὺς abest a Cam. ed. V.23, vetus πορρωτέρω, aduerbiali fine. Sequ. v. Isin. & Cam. μετ᾽ ἄλλων ᾠδῶν: quod non congruit cum sequ. βοῶν. ideo ᾀδῶν ex vet. reposui.

P.133, v.4, διαστάσεως agnoscit etiam G. versio; *quanquam cum interuallo ampliori.* alioqui suspicetur forsan aliquis legendum διαπτώσεως. V.10, G. vertit; *hac eadem causa est quamobrem ad vnam cantari videantur, quæ ad hanc paranetenq; cantantur.* quasi legerit, διὰ τοῦτο δὲ ἔοικε πρὸς μίαν ᾄδεσθαι τὰ πρὸς ταύτην ἢ παρανήτην ᾀδόμενα. V.16, vet. τὸ δ᾽ αἴτιον: & sequ. ὅτι omittit Cam. V.18, παρακαταλογὴ a Gaza redditur, *immutatio & varietas.* V.20, vet. ὁμαλὸν pro ὁμαλές. Seq. problema repetitur infra, 143,16: sed verbis aliquantum diuersis. V.24, ἰσχὺς agnoscit etiam Gaza; *quia grauior sonum potest acutioris.* V.25, vetus τὸ ἄφωνον. sed τὸ ἀντίφωνον agnoscit etiam Gaza.

P.134, v.1, ἦθος pro vulg. μέρος reposui ex Gazæ versione; *cum tamen ad fides canticumq; idem, modo vtroque peragatur.* V.10, idem G. pro ἀκούειν videtur legisse ᾄδειν: *suauius cãtatur quam teretatur.* Idẽ paulo post legit ἐλάττων: *an quia minor, vt quæ facta sit imbecillior.* V.17, dubitatiuam ἢ omittit Camot. more solito. Seq. v. Isin. & Cam. οὐ τῷ βαρεῖ: mihi ἐν visum est conuenientius, vt G. quoque vertit; *sed si minus, certe in graui acutum est.* V.19, Gaza post τὸ διὰ πασῶν subaudit ἀντίφωνον: & mox pro ἀνθρώπῳ legit ἀτρόπῳ: vt declarat versio; *Cur antiphonum diapasõn consonantia ita latitat, vt vnisonum esse videatur, velut in punico aut atropo?*

P.135, v.3 & 4, vet. ὥσπερ ἐναρμόνια μᾶλλον μέλη ἦδον. V.16, ἐν & τῷ absunt a vet. cod. V.23, καὶ ante ἄμφω non habet vetus. Gaza legit, καὶ ἀμφοῖν ᾀδομέναιν: *ergo in hoc consonandi genere, cum vel vna canitur, consonantia tota perfici potest; & cum ambæ, aut cum altera canitur, altera tibia sonatur, vna quasi de duabus exsultat.* V.25, vet. omittit articulum πῶς.

P.136, v.1, inclusa δ᾽ abest a C. ed. V.3, vet. φαίνεται: G. φαίνεται ἀνάρμοστον: *modumq; incompositũ dissipatumq; eliciet.* V.10, vet. τὸ τί, pro τὸ ἡ: (itidemq; Gaza) & seq. v. εἰ ἔσαι λόγοις. Seq. adiectiuum Ἑλληνικὸς non habet Cam. V.24, vet. ὅσῃ pro ὅλῃ. at non item Gaza. V.26, inclusa absunt a vet. cod.

P. 137, v. 5, vet. τοῖς ἴσοις. Gazæ versio hanc postremam periodum non habet. V. 7, Is. & Cam. ἐπιβλήῃ. sed ἐπιλάβῃ requirit sensus, & probat G. versio, *apprehenderit*. atque adeo sic est etiam infra, 141, 18, 24; vbi problema hoc fusius repetitur. Ibidem pro sequente ἀτυχεῖν est ἀποτυχεῖν: quorum vtrunq; agnoscit Gaza. V. 10, problema hoc prolixius infra repetitur 142, 27. V. 13, Isin. & Cam. ἐπάδοντι. sed ἀπᾴδουσιν probat eadem Gazæ versio, *aberrare*: & repetitur infra, 143, 15. V. 18, inclusa abest a vet. V. 27, nota zeugma in οὖσα pro ὄντα.

P. 138, v. 3, problema hoc repetitur infra, 143, 22: & quidem prolixius. V. 11, vet. εὐαρμοστότερα. Gaza singulariter, *aptius*. V. 13, rectius τοῦ τετραχόρδου, vt infra, 143, 6, 21. Gaza vertit; *neruus enim qui medius & dux est, acutissimus primi tetrachordi habetur*. quasi legerit τοῦ πρώτου τετραχόρδου. V. 15, pro δι' ὀξειῶν Gaza vertit *diapente*. itidemque sequ. v. idem vertit; *an quod non bis diapēte, neq; bis diatessarωn instrui potest?* quasi legerit, ἢ ὅτι οὐ δὶς δι' ὀξειῶν, (seu διὰ πέντε) οὐδὲ δὶς διὰ τεσσάρων; cuius lectionis vestigia sunt in vet. cod. & Cam. ed. Nam vet. pro ἢ δὶς habet οὐδείς: & Cam. pro seq. οὐ δὶς, expresse habet οὐδὲ δίς. Infra hæc fusius repetuntur 141, 6. V. 18, Cam. ἐν ὅλοις ὅροις οὐ λόγοι εἰσί: at vetus ὀλίγοι pro οὐ λόγοι. nostræ & Isin. lectioni fauet Gazæ versio; *an quod integris terminis huius proportiones continentur?* V. 19, vet. ἐπειδή. Sequ. v. Cam. pro priore οἷα habet ὅσα.

P. 139, v. 1, vet. cum articulo, ἡ ὀξυτέρα. V. 4, forsan συμβαίνοι, optatiue, vt sequitur ἄν. V. 6, κινηθῇ additum ex vet. Tu si etiam cum articulo velis ἡ κινηθεῖσα, per me licebit. Gaza paulo aliter; *sed si integre illo manente, aliquis ex ceteris sit dimotus, solus hic aberrabit qui modo suo caruerit*. Seq. v. inclusum membrum, ex vet. additum, agnoscit idem Gaza; *quæ non nisi per habitudinem quandam ad medium accōmodanda omnibus est*. V. 12, articulum τῷ ante ἐν φωνῇ, omittit vetus: parum cōgruenter. Nec multo aptius est τὸ ὠπτι, quod idem vetus habet pro τὸ ὠπτικ, v. 17. V. 13, posterius βαρὺ agnoscit etiam Gazæ versio; *graue ob multitudinem graue est*. oppositum tamen in sequ. membro ταχὺ postulare videtur βραδύ. V. 21, Cam. διὰ τὸ ὀξύ. sed διὸ requirit sensus, & probat etiam Gaza. Parum conuenienter eadem editio mox pro ἑκτικοὶ habet εὐχυλικοί. ἑκτικοὶ certe agnoscit præter Gazam etiam Hieronymus Magius Miscellaneorum libro 1, dum cap. 13 sic scribit; *Idem Gal. Comment. 23 in lib. 3 Hippocratis De morbis vulgaribus, ad part 32, vocem sonoram & acutam a siccitate effici organorū testatur: quæ res etiam caussam præbere mihi videtur acutæ hecticorum voci: licet Aristoteles probl. 37, sect. 19, paucitati aëris velociter lati id tribuat; qui fortasse & siccitatem tracheæ talem vocem simul in hecticis efficere non negasset*. Sed notandum quod Gaza periodum hanc ponit versu 19, post ταχὺ φέρεται: non absurde.

P. 140, v. 4, Cam. κωλύεται: parum ad rem. V. 7, ceteræ ed. post ἐξ ἴσου distin-

guunt. nostræ distinctioni patrocinatur Gazæ versio; *præsertim si, cum sensibile sit, pariter vim habeat vtriusque extremi, quemadmodum consonantia ex portionibus temperatur.* e qua versione intelligimus etiam, eũ ante ἐν τῇ συμφωνίᾳ inserere καθάπερ. V.12, vet. ἥδιστη, τῷ τὸ ὁμόφωνον ἁπλοῦν ἔχειν φθόγγον. nostram & Is. lectionem probat Gazæ versio. Idem G. ea quæ proxime sequũtur, problematice sic legit, Διὰ τί μαγαδίζουσιν ἐν μόνῃ τῇ διὰ πασῶν συμφωνίᾳ; vt indicat versio; *Cur sola in diapasῶn consonantia magadari solitum est?* & mox, ἢ ὅτι καθάπ. *An quia vt pedes carm.* V.19, Is. & Cam. διαφθοραὶ τῇ αἰσθ. parum cõgruenter. nostram lect. e vet. petitam, probat etiam G. versio; *cumq; dispares sint, discrimen auribus accidit: quomodo in choreis, cum ad finem deuẽtum est, differentia ex ampliore voce aliquorum exultat.* cuius versionis clausula innuit, eũ legisse ἄλλων φθεγγομένων, vel ἐνίων φθεγγ. V.20, inclusa ἐκ τῶ, non agnoscit Cam. nec item Gazæ versio; *adde quod hypatæ accidit, vt exitum soni circuitalis habeat cum neta.* V.23, Gaza, καίπερ οὐ ταὐτὸν ποιοῦσαις: *quamuis non idem fecerint.* V.28, Is. μαγαδίζειν: Cam. μαγαδεῖν. sed μαγαδίζειν & vet. hic habet, & supra quoq; ceteræ editiones, 135, 19: (vbi idẽ fere probl. est) atq; adeo huius ipsius paginę v.13.

P.141, v.1, idem probl. supra, 133, 12. Similiter etiam seq. XLI, habes supra 138, 15. V.9, Is. ἕξις: perperam. V.12, vet. γινομένου. V.18, vet. ἢ νήτην ἢ ὑπάτην ἐπιλαβεῖν: at non item Gaza. Pro ὑπηχεῖν vero supra est ἀντηχεῖν, 137, 7: vbi hoc ipsum problema ꝓponitur. Gaza quoque ibi *resonare* vertit: hic vero, *subsonare.* V.20, C. αὐταῖς, *ipsis.* sed αὐτῆς probat etiam G. versio; *etenim quasi neaten præ se ipsa ferat, similitudo ex ea petitur.* Idem sequẽtia satis intricata sic vertit; *cũ autem echo quoq; ipsa cantus quidam esse probetur, (est enim vocis neatæ iam desinẽtis tactio) tinnitusq; ipse sono respondeat hypatæ, merito ob suam affinitatem nete mouere hypaten posse videtur.* quæ versio satis declarat eum v. 22 legisse ἀφὴ γάρ ἐστι: & seq. v. expunxisse κινεῖ post φθόγγων. V.28, Camot. ἢ πλήν. sed ei agnoscit etiam Gaza.

P.142, v.3, pro ἀλλήλαις rectius legemus ἄλλαις, vt Gaza; *sonus igitur neatæ alienus ab ceteris est.* V.5, Cam. ἔσται δέ. V.9, Gaza videtur legisse, ἄλλως τε καὶ βραχείας κινήσεως αὐτῆς γεγενημένης: *præsertim cũ leuissimo motu ipsa moueatur.* V.10, Is. & Cam. ἥδιον τῆς μονῳδίας ἐστιν, ἐὰν πρὸς αὐλὸν καὶ λύραν ᾄδῃ: quæ lectio cum aptum sensum non efficiat, veriorem restitui ex 133, 28, vbi idem problema est: atq; ita vertit etiam Gaza; *cur suauius cantilenam audimus cum ad tibiam quam cũ ad lyram cantatur?* V.12, ἡδίων pro vulg. ἥδιον repositũ ex eadem G. versione; *quod mistum cum suauiori est.* V.13, inclusa, absunt a vet. V.16, rectius transposito articulo, ὁ οἶνος μικτός: vt Gaza; *vinum quippe ex acido ac dulci sapore mistum est.* V.23, vet. τῶν τῆς ᾠδῆς ἁμαρτ. vt paulo post, v.25. V.25, forsan ὄντες οἱ αὐτοί: vt Gaza, *suumq; genus sincerum custodiens.* Sequens probl. tractatum etiam supra, 137, 10.

P.143, v.4, vet. πῶς ἐστι. Gaza totum locum sic vertit; *eorũ item quæ inter*

extrema

extrema continentur, solum medium principium quoddam est. quod enim in medio situm est eorũ quæ in aliquo interuallo ad vtrunq; vergunt, extremum hoc principium & medium est. V.8, idem problema supra, 136, 19. Similiter etiam sequens problema tractatum supra 137, 12. Sed & XLVII tractatum supra 133, 20.

P. 144, v. 1, μόνοι pro vulg. μόνον ex vet. repositum, agnoscit etiam Gaza; *veterũ autem solos duces fuisse heroas constat.* V.4, post ἡ βακχικὴ, G. periodum habet quæ in vulg. Græci textus edit. non extat; hanc scilicet; *At vero mixolydius nimirum illa præstare potest.* V.14, αὐτῶ pro vulg. αὐτοῖς, probat cum vet. etiam G. versio. V. 16, vet. συμβαίνει. sed συμφωνεῖ repetitur mox in fine probl. V.17, vet. διαφέρει τούτου ἢ ἐπὶ τῶ σ. Gaza vulg. lect. secutus vertit; *quid enim in istis potius quã in fistulis res euariet?* V.21, rectius τῆ ἡμισιων. G. vertit, *ad subduplum.* διπλασίων autẽ nominandi casu hic vsurpatum pro διπλάσιος, docet eiusdem Gazæ versio, *vtris duplus.* V.22, in vet. hic titulus est; Τῶν αὐτῶν περὶ τῆ κατ' εἶδος συναγωγῆς, ὅσα περὶ θάμνους ἢ λαχανώδη, ὅσα περὶ ἄρτον ἢ ἄλφιτα καὶ μάζαν, ἢ τὰ ὅμοια· ὅσα περὶ ὀπώραν. sed vulg. inscriptionem probat etiam Gazæ versio. V.27, Hier. Mercurialis Var. lect. lib. 4, cap. 8, pro καταψύχει legendum censet καταπίνει, eamq; lectionem Hippocratis & Plinii auctoritate confirmat.

P. 145, v.3, vet. γῆ pro γονῶ. V. 13, Cam. ἡδυντικὰ πολλῷ: Gaza, *naturam condire potest ampliorum esculentorum.* V.22, Gaza videtur legisse, καὶ τῶ κατὰ λόγον: dum vertit, *idq; portione.* V.25, Camot. cum articulo, τὸ ἀπεγκεῖν: minus conuenienter. V.28, vet. σιλλινον ἐάν τις περιορ. non male.

P. 146, v.1, vet. περιβάλῃ: vt G. quoque; *panicum vndiq; ingerat.* V.8, σιφροτέροις pro vulg. σιφνοτέρυς repositũ ex vet. vt supra quoq; 52, 8. V.13, vet. καλυπτῆρας. Ibidem C. ῥόας: more communi. Ibidem rursum Is. & C. κύθρας, quod cum Ionicum sit, malui cũ vet. χύτρας. Sequ. periodum mancam esse, ostendit G. versio; *cõtra, quæ detecta sunt, parua solidaq; augescunt, nullo ambiẽte operculo.* vt legisse videatur, οἱ δ' οὐ καλυπτόμενοι, μικροί. V. 18, Cam. pluraliter γίνονται. V. 20, ἴδιοι ex vet. repositum pro vulg. ἥδιοι. Gaza videtur legisse ἡδεῖαι: *una cum seminib. esse suaues incipiunt.* V.26, vet. σπέρμα μεταβάλοντες. Gaza cum vulg. ed. vertit, *semine sparso.* V.27, Gaza τῶ τάφων: *& maxime sepulcris adhæreat.* sed vulg. lect. non videtur respuenda.

P. 147, v. 1, vet. αὐξάνεται. V.4, C. ἔχοντες. V. 8, si quis diuise malit ἐκ πεπτωμένης, per me licebit. V. 10, ἐνεργὸν pro vulg. εὔεργον, cum vet. probat etiam Gaza; *reddatq; efficax.*

P. 148, v. 3, inclusa absunt a vet. V.9, Gaza videtur legisse γῆς δ' πιλοσάξεις: *terræ autem aggregatio & constipatio teporem indicat.* Seq. v. malim ἀφιέναι: Gaza; *germen mittere.* V. 11, forsan ἄρδη τε, *irrigetq;.* V. 13, vetus σὺν τοῖς παλ. Si quis ibidem malit κατὰ τὴν ἰκν. ὥραν, non magnopere refragabor. V. 16, idem problema supra, 109, 1.

P. 149, v. 1, vet. ἐκκωλουῶ. Seq. v. Gaza videtur legisse ἐμφυτεύσῃ, dum vertit; *ruta insita in ficum:* & mox

ἐμφυτεύεται, *inseritur.* V.8, Gaza & εὐθενεῖν & εὐθηνεῖν seu εὐθηνεῖν legit: (vt De gener. anim. 295,6) *ficus porro copiam ac vigorem eo magis præstabit.* V.11, manca est solutio; vt declarat Gazæ versio; *an illis quarum natura imbecillior est, rarum inanemq; emittere caulem necesse est?* quasi legerit, ἢ ὧν ἀσθενεστέρα ἡ φύσις, ταῦτα ἀραιὸν καὶ κενὸν ἀνάγκη τὸν καυλὸν φύειν; V.13, Gaza post πῶς ἐστιν hanc periodum inserit; *an quod ager ille tenuis siccusq; est?* V.16, nota πεπαίνθαι sine augmēto: forsan propter cacophonian, vt συκοφαντοῦνται supra, 42,17. V.19, vet. ἀφαιρεῖται δὲ ὁ ἥλ.

P.150, v.1, Camot. οὐ γὰρ τὸ ἀνάρρ. vt Gaza; *neq; enim nasturtiū, quod mordacius est, oblatum oculis, efficit aque vt lacryma profluant.* sed tunc οὐ ante ποιεῖ expungendum fuerit. V.3, vet. καὶ βρωζόμενον, omissa κατά. Sic v.7, idem vet. οὐκ ἀτμίζει. V.9, vet. post τὰ τοιαῦτα addit θερμά. Gaza plenius leg. θερμὰ καὶ ξηρά ἐστι: *origanum, ceteraq; id genus, calida sunt leniter & sicca.* V.16, Gaza vertit; *cumq; editur, itidem transmissa respiratione facere potest:* vt legisse videatur, ἡ ἀναθυμίασις διϊοῦσα ταὐτὸ ποιεῖν δύναται. V.18, Isin. & Cam. γλίσχρα. sed neutrum γλίσχρον cum vet. probat etiam Gaza; *non lentum est.* V.20, Isingr. & Cam. ἢ ἀβρυγήτων. mihi vet. lectio magis probabatur. V.23, rectius ἀνήδυντοι, id est οὐχ ἡδυσμέναι, *non condita*; seu vt Gaza vertit, *inconditiores.* V.28, Gaza pro μικραὶ videtur aliud legisse, dum vertit; *& vuarum acini qui passim constiterunt, exigua vinacea vel nulla continent.*

P.151, v.6, vet. verbum ἔχει in præced. v. collocat post πικρότερα. V.8, Cam. ante ξηρὰ repetit coniunctionem ὅτι. V.13, vet. ἔχουσιν ὑγρασίαν τροφὴν ἅπαντα. V.16, Gaza videtur legisse, οὐ τῷ ἔχειν ἐν αὐτῷ τροφήν: *non eo quod in se continet alimentum.* V.18, vet. δὲ κατὰ τὰ τῆς τροφ. & paulo post, ἀλλ' ἡ τροφή. sed ἄλλη agnoscit etiam G. versio; *aliud non suppetat alimentum.* Seq. problema non est in vet.

P.152, v.10, Isin. & Cam. μυρρίνων. sed rectius μυρρινῶν, vt infra in fine huius sectionis, 153,22. Seq. v. vet. περιεχυμένων δέ. V.19, pro vulg. Ὀρχόμενον ex Strabone, Pausania, Eustathio, & aliis, oxytonως reposui Ὀρχομενόν. Seq. v. vet. ἔπι δὲ pro ἐπειδή. V.22, vet. ἀναγκάζονται, pluraliter.

P.153, v.7, vet. γρυῶ pro σοῦ. V.12, vet. ἐγκαταλαβόμενον. Ibidem mox pro vulg. ὀείγανις ex vet. repositum ὀείγανος: itidemque infra, v.20; quam scripturam supra quoque eædem vulg. ed. agnoscunt, 150,1,8: & Gaza vtrobique probat. V.16, vet. ἀναδεχομένη τῇ ξηρότητι εἰς ἑαυτήν. V.18, vetus ἐν τῷ ψυχεῖ. V.22, communis regula postulat πυκνοφυλλότεραι, fœm. fine. V.24, ὑγρὰ pro vulg. ἀγρά, cum vet. agnoscit etiam Gaza; *humida antē omnia.* V.27, Cam. πιοτάτη vno σ, vt alibi. Ibidem mox vet. λευκότερα γίνεται.

P.154, v.3, vet. ταῖς σώμασι καῖς. V.8, Isin. margo, ἀλλ' ἡ κριθὴ ψαθυρώτερον: vt Gaza; *ordeum vero rigidius est.* V.11, pro ἐνθλίβεται & λαμπρότερον, legitur infra ἐνθλίβεται & λαμπρότατον, 155,10: vbi problema hoc prolixius repetitur: atque ita etiam Gaza vertit *exprimitur.* V.19, Cam. ἐξήλυθεν. quod cum vsitatum non sit, retinēdum vel

ἐξελή-

ἐξελήλυθεν cum Isingrinio; vel legendũ ἐξῆλθεν. V.27,vet. πλεῖον pro πλεῖστον.

P.155,v.4, inclusa μὴ abest a vet. V.6,vet. προέρχεσθαι. Gaza videtur legisse προσέχεσθαι: *facit vt inter se cohaereant.* V.7, τὰ πρῶτα pro vulg. τὰ ἄλφιτα repositum ex 154, 10, vbi idem problema est. atque ita etiam Gaza; *cur farinae triticeae primum; ordeaceae vltimum candidius prodeat.* V.9,vet. pro λεπτὸν habet λευκόν. Gaza sic vertit locum; *triticum, mollius est: atque ob eam rem parte exteriore leniter diducta, interior, quae cãdidior est, expressa primum contunditur.* V.14,vetus μικρότερος γίνεται: & mox, τὸ γὰρ γλίσχρ. & rursum seq.v. φαθυρώτερος γίνεται. V.18, vet. ὅπου pro ὅσῳ. V.27,neg. οὐ ex vet. additum, probat etiam Gaza; *humorem continet indiscretum.* atq; ita est etiam infra, 159,25.

P.156,v.5,vet. ἀποξηραίνῃ. V.12, οὕτω abest a Cam.ed. Seq.v. Gaza pro τοῦ δὲ legit μετὰ τοῦ: vt declarat versio, *vbi igitur panis primo igni commissus est, portio rigidi & leuis cũ humore euaporatur.* V.15,vet. τοῦ ἀλεύρου τὸ πελιδότατον. vulg. lectionem agnoscit Gaza: sed idem mox legit, διά τε τὸ τοιαῦτα μᾶλλον γεγονέναι. sic enim locum vertit; *mox pane educto, cum denuo massa retritatur pressaturq;, pars farinae tenuissima, & humoris lentissima, quae solae supersunt, miscentur amplius sibi; tum quia tales amplius euaserũt, tum propter ignitionem.* V.22,vet. προΐσταται. sed προΐεται probat etiam Gaza; *per seipsum emittit.* V.26,vet. ἐν ὕδατι. Gaza cum vulg. ed. *vinis austeris & aqua.*

P.157,v.5, inclusus articulus abest a vet. Seq.v. ἐνίαυλον εἶναι Gaza vertit *diutius immorari.* V.12,vet. ἀρμόττει. V.14,Cam. ἀσθενεῖς γίνεσι. V.15, Cam. ὑπὸ pro ἀπό. V.17,vet. ὑπάρχον: Gaza; *quoniam natura minus proprie conueniunt.* V.18, Cam. προσφερόμενον: sed vel προσφερομένων cum Isin. retinendum, vel legendum προσφερόμενοι. V.22,vet. οὐχὶ πλήρωσιν.

P.158,v.3,vet. προΐεσθαι. sed προσίεσθαι probat etiam Gazae versio; *libenter adimus.* V.6, inclusa διὰ abest a vet. V.12, vet. ἐν ὑγρῷ θερμὸν ὄν, ποιεῖ τὴν λ. Gaza vertit; *calor autem humori permistus, candorem gignit.* quasi legerit, τὸ δὲ σὺν ὑγρῷ θερμόν, ποιεῖ τὴν λ. Idem paulo ante cum σαῖς subaudit adiectiuum πύελινον: itidemque mox cum μάζα, κριθίνη. sic enim vertit; *cur massa triticea candidior pertrita efficiatur, ordeacea nigrior?* V.21,Cam. προσωδοποιεῖται, sine posteriori augmento: at non item infra, 215,23. V.23, ὑγρὸν post ἔχειν abest a vet.cod.

P.159,v.1,vet. οὐδὲ pro οὐδέν: omissa etiam sequente πρός. V.3 & 4, Cam. πότερα οὖν τ. Sequentem neg. μὴ, quam vet. non habet, agnoscit etiam Gazę versio; *vtrum quod ad non dulce, dulciora istaec esse videntur?* V.8, vet. αἰ ἀκανῶν. V.10, ὅτι ante ἄλευρα ex vet. additam, agnoscit etiam Gazae versio; *an propterea quod alica farinae quodammodo est?* V.17,vet. τὸ ἄλευρον pro τὸ ἄλφιτον. Gaza cum vulg.ed. *congruens enim potius dixeris vt ordeacea bibacior sit.* Confer locum cum 155,21. V.20,Cam. ὅσῳ πλεῖον. sed ὁσαπλάσιον agnoscit etiam Gazae versio; *quantuplo partibus contineri potest minoribus, tãtuplo humorem sibi lar-*

giorem admittit. V.21, κόλλη pro vulg. κόλλησις repositum ex vet. Seq.v. Περσικοῖς agnoscit etiã Gazæ versio; *Empedocles quoq; suis in Persicis.* V.25, vetus θερμαινόμενον. Sed ne sic quidem sanatur locus, vt patet ex 155, 27, vbi hæc leguntur integrius. Gaza vertit; *an quod humorem in se continet indiscretum, qui recalescens extrudi nequeat? hic ergo cum in spiritum transeat, nec sese promere pariter atque ex massa ordei possit, videlicet propter tritici spissitudinem, (spissius enim est quod partibus constat minutioribus) idcirco extollit, molemq; agit ampliorem.* V.28, οὖν abest a vet.

P.160, v.1, Gaza, ἐξ ἑκάστου δὲ τοῦ πλ. *ex quaq; re autem pluri, plus proficiscatur necessum est.* cuius lectionis vestigia sunt etiã in vet. V.2, vet. αἰίσχυροι pro ἄχροοι: vt Gaza quoque, *imbecilli efficiũtur.* καταρροϊκοὶ vero, quod sequitur, pro vulg. καταρρονικοὶ repositum ex vltimæ sectionis quæstione penultima. V.11, G. videtur legisse, καὶ τὰ πλείω, βαρέα ὄντα, τῇ θλίψει τοῖς ἐλάττοσι κατέχει τὸ ἴσον. ita enim vertit; *& plura, quæ grauiora sunt, compressa suopte pondere, tantundem occupant quantum pauciora.*

P.161, v.2, vetus τὸ δίψος, neutro gen. V.4, ἀπολαύῃ repetitur etiam infra, v.16. alioqui suspicetur forsan aliquis legẽdum ἀπολαύσῃ. Gaza in posteriore loco vertit, *cum se abũde refersit.* V.6, vet. pro ἀπὸ habet ὑπὸ in vtroq; membro, vt v.8. V.8, G. sublata dubitatiua ἤ, οὐχ ὁμολογεῖται coniungit cum præcedẽtibus: *sed an perinde vt venter impletur, nos quoque dulcibus satiari possimus, confessum non est.* V.10, inclusa ἤ abest a vet. Seq.v. Cam. ante ὅταν addit καί. V.17, Cam. δυνάμεθα ἐᾶν. V.25, vet. καὶ διχόμενον: parum conuenienter.

P.162, v.3, nota masc. gen. ὁ βάλανος, contra morem: Gaza pluraliter vertit *glandes.* V.5, vet. singulariter ἀναχλιανθέντος, vt præcedit ψυχθέντος. Gaza pluralem numerum in vtroq; membro maluit; *refrigeratis, succus concrescit, & constat; tepefactis, rursus dilabitur.* Sequ.v. vet. ἐπὶ τῇ pro ἐν τῇ. V.10, pro ἧττον syntactica lex postulat ἥττονα, vel ἥττω. sequẽs commation, καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἀκρόδρυα, non agnoscit Gazæ versio. V.13, ignem minorem a maiore velut absorberi, docuit etiam supra, 17, 4: & infra, 232, 25. V.21, C. ψυχόμενα pro ξηραινόμενα.

P.163, v.5, vet. τοῦ διεργασθέντος: sed conuenientius διεργασθέντα. V.9, ἢ ex vet. additum, agnoscit etiam G. versio; *an quod ignis vires omnium minuit?* Sequ.v. vet. ἐγγυτέρω, aduerbiali fine. V.18, inclusum ἴσως abest a vet. Sequens κιχεαμίδων Is. & Cam. per υ scribunt in penultima: nostram scripturam per ι agnoscunt Hes. & Suid. V.21, problemata huius tmematis hoc ordine legũtur in vetere: 1, Διὰ τί τὸ κῦμα οὐκ ὅπισ. 2, Διὰ τί τὰ πλοῖα γέμ. 3, Διὰ τί τὰ κύματα φέρ. τ. φ. 4, Διὰ τί ἐνίοτε πλοῖα θέοντα. 5, Διὰ τί ἡ θάλαττα λευκοτ. 6, Διὰ τί ἡ θάλαττα τοῦ ποταμ. 7, Διὰ τί λουσάμενοι τῇ θαλ. 8, Διὰ τί ἐν τοῖς βορ. 9, Διὰ τί τὰ κύματα ἀνεμ. 10, Διὰ τί τὸ κῦμα προεκπ. 11, Διὰ τί ἐν τῇ θαλάττῃ μᾶλλ. 12, Διὰ τί ποτε ἐν τῇ θαλ. πλ. V.21, haud scio an Gaza pro ἐπικλᾷ legerit ἐπικλᾶται, dum vertit; *cur fluctus præalti pelagi superfrangi non soleant.* Infra tamen

tamen idem problema iisdem verbis repetitur 170,8. V.26, sensus est, ἡ πρώτη ὠθοῦσα θάλασσα: vt Gaza vertit, *maris pars prima impulsa.* Idem seq. v. legit μία πληγὴ συνεχής: *cum mare ipsum continuum sit, efficitur vt quasi vnus ictus cõtinuus ex his omnibus exultet.*

P.164, v.7, Is. & C. πρὸς τὸ πέλαγος. mihi εἰς cum vet. magis placuit. V.8, inclusa ἐκ abest a vet. V.9, vet. mutato verb. ord. ὠθεῖ γὰρ κάτωθεν τὸ ὕδωρ αἴω. V.11, κινήσεται pass. signif. legitur etiã in Physicis, Metaphysicis, Animalib. tractatibus, & alibi. V.13, C. ὅταν ῥιφθῆ, omisso τι. V.15, C. ἐπ' εὐθεῖαν. Seq. v. ἐκ πλαγίου agnoscit etiam G. versio; *de latere concitat.* V.28, vet. γαλήνη ἐστι.

P.165, v.1, vet. τοῖς πέριξ. sed δὲ agnoscit etiam G. versio; *mari circumdãti aequiparat.* V.5, Is. & Cam. πάντη φερομένη κύκλον. quę lectio concinnior erit si legas κύκλῳ. atq; adeo sic vertit Gaza; *cumq; impulsu pari circumundiq; agitentur.* nostra lectio desumpta ex vet. Seq. v. pro vulg. μέσην ex Gaza reposui Μεσσήνην, *Messanam.* Tu eadem de re Pausaniam lege, Eliac. 1, 174, 11. V.13, τὰ ῥεύματα agnoscit etiam Gazæ versio; *cũ enim vnda inuicem cursitant.* Seq. v. vet. φέρεται δὲ εἰς τὴν.

P.166, v.1, vet. τοῦ ποταμοῦ: Gaza τοῦ ποτίμου, *per aquam bibi idoneam.* Ibidem rursum vet. ἀλλ' ἀνακλᾶται. Gazæ versio neque ἀλλὰ cum vet. agnoscit, neque καὶ οὐκ cum vulg. ed. V.17, vet. καθαρωτέρα ἡ θάλ.

P.167, v.4, vet. ὡς περὶ μδρ. omissa περί. V.9, ante ἐνδέχεται Gaza legit ὥστε, διὸ, vel tale quid. vertit enim; *ideo fieri potest vt qui mouerit spiritus, ante occidat.* V.17, nota hic ἐπισκεδαζόμενος, & sequ. v. ἀποσκεδάζεσθαι. V.23, Cam. κάεται, more Attico. V.26, rectius, διὰ τὸ παχύτεροι εἶναι: sicut etiam Gaza; *vt qui crassiores sint.*

P.168, v.1, Gaza legit, τῷ ξηροτέρῳ τὸ θερμὸν εἶναι τὸ ξηρότερον. τῇ δὲ θαλάττῃ ἄμφω ταῦτα μᾶλλον ὑπάρχει. sic enim vertit; *quo enim siccius, eo calidius est. mari ante istac ambo inesse plenius, palam est.* in vet. sane δὲ post ἄμφω abest. V.9, pro ἀναπνοὴ infra legitur ἀποπνοὴ, 190,6, vbi idem problema repetitur. V.16, infra, 190, 13, μὴ ψυχρὸν εἶναι: itidemque mox vetus, μὴ θερμὸν εἶναι. sed ψυχρὰ & θερμὴν planiorem structuram faciunt. V.18, Is. & Cam. βραδύτερα καθίσταται κύματα. sed βραδύτερον cũ vet. probat etiam G. versio; *tardius desistant.* V.21, inclusum πλεῖον abest a Cam. ed. & G. versione. sic enim locum vertit Gaza; *ergo nihil temere agitur, si tardius quietatur.* V.24, ἀπὸ cum vet. probat etiam Gazæ versio; *de contrario in contrarium.* at vulg. ed. habent ὑπό: quasi μεταβάλλειν passiue hic positum sit pro μεταβάλλεσθαι. V.27, inclusum ὕδατα, abest a vet.

P.169, v.4, vetus βραδυτῆτος. sed βαρύτητος probat etiam Gazæ versio; *qua pondus salsuginis superat.* Rursum vetus ibidem, τὸ μὲν γὰρ θ. V.13, inclusus articulus τὸ abest a vet. V.25, vetus composite, διαδιδῶον. V.28, Camot. μιαίνει: contra metri legem. exstat autem Homeri locus Il. η, v.63, vbi vulgatæ edit. habent, ὀρνυμένοιο νέον, μελάνει δέ τε πόντος ὑπ' αὐτῆς, i. τῆς τοῦ ζεφύρου φρικός.

P.170, v.4, congruentius forsan plurale φασίν. V.6, vetus διακλᾶσθαι.

Sequens problema extat etiam supra 163,21. V.9, vet. φαινόμενον pro φερόμενον. V.11, βαθεῖ pro vulg. βάθει agnoscit etiam Gazæ versio; *in alto.* V.13, Cam. posita post ἀθεῖσθαι distinctione, ὑπὸ τῆς γῆς coniungit cum seq. κεραίνυται. at non item Gaza. V. 15, ἐπιπλάζει pro vulg. ἐμπίπλαται, cũ vet. agnoscit etiam G. versio; *supernatat.* V.17, vet. μὴ μιγνυμένῳ δὲ, ἐφίσταται: Gaza; *immistumq; residet atq; innatat.* V.18, γεώδης Gaza refert ad τὸ ἁλμυρὸν ὕδωρ: *cum terrena sit.* V.20, Isin. εἰ γὰρ οὐ, διὰ τοῦτο κ. forsan ex Gaza, qui locũ sic vertit; *an alia caussa sit? nam si non propterea ita fiet, vel dulci innatare minus incredibile erit.* V.22, idem problema supra 163,24. V.27, vet. στερρά, vt v.25.

P.171, v.2, Isin. κυκλωμένων. sed κυκωμένων agnoscit etiam G. versio; *cum permulta & varia promiscue cõquatiantur.* V.4, vet. τὰ μικρά: vt & Gaza; *quod exigua procul exilire non queunt.* Is. & Cam. perperam μακρότατα. V.12, vet. superlatiue πιμελώτατον: itidemque v.16 θερμότατα. V.23, vet. τὰ ἀγχιβαθῆ, sine crasi. Seq. v. Isin. & Cam. βραχύ. sed βαρὺ cũ vet. probat etiam Gazæ versio; *quod salsa suo pondere in imum potius deferatur.* & confirmat 173,2. V.25, vet. μόνην pro μόνον. V. 27, vet. ἁλσὶν pro ἅλασιν: vsitatius. Pro ὑφιστάμενον quoque rectius legemus ἐφιστάμενον: vt Gaza; *quod in sale residet.* Supra eadem aliis verbis traduntur 167,23.

P.172, v.2, Isin. ἐψυγμένη: itidemq; seq. v. ψύχεται: nihil ad rem. nostram scripturam per κ probat etiam Gazæ versio; *saxum in parua minimaque perfractum.* V.16, rectius ὑπὸ, vt in sequ. membro. V.18, διάβροχον pro vulg. ἄβροχον cum vet. agnoscit etiam Gazæ versio; *madet enim terra ubertim.* V.21, vetus πλείους εἰσὶ χυμοί: & sequ. v. φαίνονται, plurali fine. V.25, Cam. ante ὁμοίως distinguit, nõ post. Quæ sequuntur, de Libya narrantur supra 169,11.

P.173, v.2, vetus ἁλυκὸν pro ἁλμυρόν. V.5, vet. αἰσθητικῶν οὐσῶν τῶν π. Sequ. v. Gaza legit, ὅλον τὸ πᾶν ποιεῖ: *salsugine totam afficit aquam.* V.8, vet. infin. φέρεσθαι. Sequens problema tractatum etiam supra 166,13. V.17, Cam. τὴν γῆν: Is. vero etiam ὕλην pro ἰλύν. ego vet. sequi malui. Gaza; *tum terram, tum fecem secum detrahat.* Sequ. v. idem G. videtur legisse λαπαροὶ, dum vertit, *ventre salubriter euacuantur.* λαπάττεσθαι sane, quod sequitur, idem innuit. V.19, vetus ῥοχαζόμενοι: pro quo supra in quinta sectione passim ῥοχάζοντες vsurpatum, forma actiua: necnon infra, 176,25. Gaza vertit; *qui curriculo eunt.*

P.174, v.3, vet. τὸ δὲ καταφερόμενον: Gaza; *quod pronoluitur.* V.16, μᾶλλον abest a vet. Sequente v. vet. λεπτομερὴς, fœm. gen. V.27, Gaza, ἐὰν ὑγρόν τι ἐμπέσῃ, *quo fit etiam vt eliquari nequeat res eliquabilis, si quid humoris admittatur.*

P.175, v.12, problema hoc confer cum 174,24. V.26, vet. ἀντικρίνοντα. sed ἀντικρούοντα agnoscit etiam Gazæ versio; *quæ suo naturali impetu obstant.*

P.176, v.4, Cam. post ἐξιόντες distinguit, non ante. Gaza; *vi per renixum erumpunt, vt calor, qua vicerit, exiliat*

exiliat vehemens. V. 14, vet. singulariter, τὸ περὶξ δέρμα: vt Gaza; *cutis omnium summa rugatur.* V. 25, confer hæc cum 51, 28.

P. 177, v. 2, vet. ὅπερ pro ὥσπερ: vt & Gaza; *quod idem.* V. 15, Isin. & Cam. Ἀρτανῇ: itidemque Gaza; *aquæ Magnesiæ & Artane feruidæ.* sed verum esse nomen Ἀταρνεῖ, perspicuum est ex Herod. 41, & Pausania 146, 19. Stephano est Ἄταρνα, oppidum inter Mysiã & Lydiam, prope Lesbum. V. 18, vetus ἐπαύσαντο, plurali fine. V. 27, vetus διὰ γῆς ἠθεῖται, omissa prępositione verbi.

P. 178, v. 1, Cam. συκαῖς, more Attico. V. 8, Cam. παρέχοισι. V. 13, παρὰ pro vulg. περὶ cũ vet. agnoscit etiam G. versio, *iuxta fluuios.* De βυμύκοις autem, quos Gaza *bomugos*, vetus interpres *bubices* vertit, vide Gesnerũ in Ardea stellari minore, & Turnebum Aduers. lib. 24, cap. 40. V. 15, βοαὶ agnoscit etiam vetus interpres; *voces ita disponuntur.* vet. οἱ βόες: alii, αἱ βόες, & mox ἀκούουσι. sed verior fortasse lectio est αἱ ἀκοαὶ, *auditus, aures.* nec multum absimiliter Gaza; *fremitus mugitui tauri adeo similis, vt qui voces audiunt, non secus afficiantur quam si taurum senserint mugiẽtem.* V. 17, ἕλη λιμνάζονται pro vulg. ἐλλιμνάζονται agnoscit etiam Gazę versio; *aut paludes restagnant.* Ibidem mox vet. αἱ πηρώνται. quem Atticismum si malis, mutãdus verborum numerus etiam in præced. & seq. cõmate. V. 21, κενὸν agnoscit etiam G. versio; *in amphoram inanem.* alioqui putarit forsan aliquis legendũ σιτόν. V. 27, forsan ὥσπερ pro ὅταν: Gaza; *quod pomariorũ custodes emoliri consueuere.* Præcedente versu idem pro διὰ τὸ καταδύματος, habet *per intercapedinem.*

P. 179, v. 12, Cam. ὑποφαυσκούσης: cuius lectionis vestigia supra sunt 67, 10, vbi idem problema legitur. V. 17, inclusa γὰρ abest a vet. V. 25, versus, quorum hic initium tantum ponitur, integri leguntur infra, 198, 14. V. 28, vet. εἰς ἀσκὸν, singulariter.

P. 180, v. 1, vet. διότι pro ὅτι. V. 11, Cam. συνάπτει: non absurde. V. 21, vet. neutro gen. εἰς τὸ: subaudito scilicet alio substantiuo. V. 27, vet. ἀεί τις, pro ἀήρ τις.

P. 181, v. 14, Gaza pro διερεῖν videtur legisse διερoῦν, a διερός. vertit enim; *minor est quam qui humefacere valeat.* V. 22, vet. τοῦ κινουμένου, pro τούτου κιν. V. 25, idem problema supra 179, 12: verbis paulum diuersis. V. 27, Is. & Camot. θερμοτάτη: quod minus congruit cum seq. ἐγγύτατον. quare vet. sequi malui.

P. 182, v. 3, idem problema supra, 161, 19. V. 17, vet. τὸ δὲ πῦρ, ἀὴρ θερμός: & mox omittit inclusum comma ὁ ἀήρ. V. 27, vet. διευελπίζεται.

P. 183, v. 6, Gaza videtur legisse τὸν προώσιν: *proximus hunc aër sectatur, adductus propulsione primoris.* & mox, ἔξω φερομένου: *foras iam profluente.* Ibidem vetus ἔσω pro εἰς τό. V. 10, Cam. in fine huius sectionis hæc adnotat: Ἐνταῦθα φασί τινες τῶν σοφωτάτων ἐκλείπειν Ἀριστοτέλους ὅσα περὶ τὸ πῦρ, καὶ ὅσα περὶ τὸ φῶς· ὡς ταῦτα δύο κάλλιστα εἶναι τῶν προβλημάτων. V. 11, inclusa, ex vet. addita, agnoscit etiam G. versio; *vtrum quod ventus aduersus reflat eodem tempore.* V. 15, Cam. post τοὐναντίον distin-

guit. Gaza nobiscum; *quod cum desuper in aduersum spiret, lineam sua delatione ista terram versus conuexam agit.* V.22 & 23, Gaza sic vertit; *quod flatus non ad terram subditam aëris amplitudini, finem protrahendi faciat; nec vbi aër cogi in nubes possit.* quasi legerit, πρὸς τὴν γῆν εὐρεῖ ἀέρι ὑποκειμένην, εἶναι τὴν πλ.τ.φ. Seq.v. vetus περὶ τὴν γῆν. V.25, vet. ἢ οὐ ποιεῖ, pro ὃ ποιεῖ: vt Gaza quoque; *vel nullatenus, vel minus idipsum facere possunt.* V.27, sententiam hanc de austri ortu, quæ infra quoq; repetitur 193, 15, discrepare ab iis quæ Meteor. lib. 2 traduntur, prolixe docet Hieron. Magius Miscellan. lib. 3, c. 6. V.28, vet. accus. casu, ὑπὸ δὲ τὸν βορέαν: & mox ἔτι pro ἢ ὅτι.

P. 184, v. 17, Cam. inter ὅτι & ἡ θάλαττα, interiicit ἅπαν: quod nec vetus agnoscit, nec Gazæ versio; *vtrũ quia mare vicinum est?* V.21, ἡ θάλαττα habet vetus quoque. sed legendum videtur ἡ βοτάνη. Gaza vertit; *an venire inde putandum.* Est autem hoc problema in vet. cod. & G. versione, octauum; & præcedens, septimum. V.25, vet. præs. tempore γινομένου.

P. 185, v. 1, in vet. post ὅθεν γὰρ relictũ est vnius paginæ spatium, & sequens folium incipit πρὸς δι' αἰτία. V.10, vet. παρὰ pro περὶ. V.19, in vetere post ἀρχὴ πνεύσεως, ponũtur ea problemata quę in vulgatis editionibus quartum & quintum locum obtinent. V.22, rectius forsan πνεύσει, *spirabit.*

P. 186, v. 2, vetus ἐλάττων pro ἥττων. V.5, negatiuam οὐ ante πόρρω non habet Cam. Itidemque G. vertit; *quod regio inferior orbis, sole scilicet remoto, minus calida est.* e qua versione hoc etiam discis, eum ante θερμὰ inseruisse ἧττον. Ibidem vet. habet πεπηγμένον pro aduerb. πεπηγμένως. V.7, in vet. post κωλύουσιν adduntur hæc, ἢ ὅτι ἐπὶ πᾶσι μὲν σημαίνει τοῖς ἄστροις δυομένοις ἢ ἐπιτέλλουσιν, οὐχ ἥκιστα δὲ ἐπὶ τούτῳ, & cetera quæ sequuntur infra 191, 2. nam vnum in vetere problema fit ex his duobus. V.13, vet. δὴ pro δέ. V.15, de hoc probl. vide & præced. pag. v. 19. V.17, vet. ἀθρόως, aduerbialiter, vt infra 190, 3. V.20, vet. λείπει, actiua forma. Seq.v. Is. & Cam. ὑγραινόμενον. sed ὑγραινομένων cum vet. probat etiam G. versio; *cum igitur concreti humores tabescunt, flatus magna ex parte oriuntur.*

P. 187, v. 4, Gaza post σήπεται μάλιστα, nouum problema incipit, Διὰ τί οἱ ἐκ τῆς θαλ. Sic enim locum vertit; *Cur auster profectus ex mari, cõmodus iis sit quorum stirpes terra continentur? nam & Thriasio campo terræ Atticæ auster de mari occurrit. an quoniam refrigeratus accedit: rubigo autem per humorem calidum alienumq; consistere solet.* vulgata lectio videtur retineri posse, si post Θριασίῳ πεδίῳ tale quid legatur, αἴτιος τοῦ ἀπολλύειν τὰς ἐρυσίβας. Alia de Libe narratio est apud Pausan. 76, 28. V.11, φορᾶς cum vulg. ed. agnoscit etiam Gaza; *quia cursus iam proxime est quo defectus exultet.* V.24, inclusa ὁ abest a vet. Sequ. v. idem vet. καταλείπει pro ἐκλείπει.

P. 188, v. 7, φέρωνται pro vulg. φέρονται repositum ex vet. V.16, Is. ὑπερβεβλήκεται, ab ὑπερβάλλειν. V.21, vet. θέρος ἰσοκρατὲς, eodem genere. Idem vetus non agnoscit seq. v. inclusam οὖν. V.

24, distin-

24, distinctionem post ἰσημερίᾳ, agnoscit etiam Gaza; *aequinoctio additus, hiemem imbremq; merito affert.* V. 26, inclusum πνεύσαντι abest a vet.

P. 189, v. 4, διὰ ante τὸ ἔτι, addita ex Gaza; *an etiam regio facit, vnde spirant, vt sereni illustresq; veniant?* Seq. v. vet. post ἀπ' ἠοῦς ἐστι, sic legit, καὶ ζέφυρος πρὸς ἑσπέραν κεῖται. V. 9, post ἀπὸ μεσημβρίας desiderari videtur ψυχρός. G. cum vulg. ed. vertit; *igitur euri aer de ortu, calidus; austri, de meridie fertur.* Ibidem vet. superlatiue ψυχρότατον πότε. Itidemq; v. 18, ψυχρότατοι. V. 22, vet. ὡς ὁ καικίας. sed forsan etiam plurali numero legendum νέφη, vt v. 27, & initio huius sectionis, 183, 11, vbi idem est problema. quanquam in Apostolii etiam parœmiis sing. num. νέφος scriptum est. V. 27, idem problema supra 168, 3.

P. 190, v. 6, post ψυχομένων additur supra τῶν ὑγρῶν, 168, 10. V. 9, Cam. ἐπιπνεῖ: minus conuenienter. V. 13, supra, 168, 16, fœm. gen. legitur, ψυχραὶ εἰσί. sequens membrum totũ abest a vet. V. 15, vet. δὲ καὶ Ὁμ. transposito verb. ordine. Gaza cum vulg. ed. *& qualem.* V. 24, inclusa, ex vet. addita, agnoscit eadem Gazę versio. sed hoc tamen dissimulare nolo, legi eadẽ infra 197, 25, verbis prope iisdem.

P. 191, v. 2, post δοκεῖ εἶναι in vet. sequitur problema quod in vulg. editionibus est ordine XXXIIII, Διὰ τί ὁ ζέφυρος πρὸς τὴν δείλην πνεῖ, 191, 21: & seq. pag. repetitur v. 11. Quod vero hic proxime sequitur problema, supra est ordine duodecimum, 186, 4. sed a Gaza hęc repetitio non agnoscitur. sic enim probl. informat; *An omnibus astris tum orientib. tum occidentibus, aer soleat commutari, sed cane præcipue.* quasi legerit, Πότερον ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἄστροις ἐπιτέλλουσί τε καὶ δυομένοις, μεταβάλλει ὁ ἀήρ, οὐχ ἥκιστα δὲ ἐπὶ νότου; V. 4, vet. δῆλον δὲ, pro οἷον. V. 7, vet. singulariter εἰς τὸ ἐναντίον. V. 10, vet. πνεῖν pro ποιεῖν: parum apte. Idem mox, ἢ τοὺς ἐπιδεξίους ἀνέμους, vt paulo post. V. 17, vet. οὐκ εὐθύς.

P. 192, v. 2, ταῦτα agnoscit etiam G. versio; *ob eam rem.* alioqui maluerit fortasse aliquis ταυτί. V. 7 & 8, vet. τοῦ διαχθέντος: Gaza; *redundantis humoris.* Idem vet. sequ. v. habet πλείονι: qui casus non congruit cum præced. ἐλάττων. V. 12, Cam. pro πότε habet πότερον: parum congruenter. Gaza videtur legisse τὸ πρότερον, vel τὸ πρὸ τοῦ: *humor enim qui antehac concrescebat, tabescit, cum vis caloris in propinquo est.* ex quibus verbis hoc etiam colligitur, vel *tabescit* in G. versione suppositititium esse, vel pro ἐξάπτει ab eo lectum esse ἐξαπολείπει, vel simile quid. V. 23, vet. φαίνεται συμβαίνειν pro συμβαίνει γίνεσθαι. Idem vet. pro seq. πότε habet ποτὲ, at Cam. πότερον. quarũ lect. neutra huc quadrat. G. vertit; *quippe cum aqua per prona ocius fluat.*

P. 193, v. 8, pro ἀτακτότερον Gellius lib. 2, c. 30, legisse videtur ἀτρακτότερον, dũ vertit, *omne autem quod tranquillum est, atrum esse videtur.* quam versionem secutus est etiam Gaza. Vide supra 166, 3: & 170, 5. V. 12, vetus γίνονται: & mox διὸ, coniuncte. V. 24, nota hic ἀπογείαι: itidemque mox ἀπόγειος, v. 26: cum supra diphthongus sit ἀπογεία 184, 19; eodemque modo τὰ ἀπόγεια, versu 15.

Pro τροπαῖα quoque rectius ibidem τροπαῖα scribunt editiones. Sed neque hoc prætereundum, pro ἀπόγειος ἀνάκλασις legendum potius ἀπογείας ἀνάκλασις, vt loco iam citato τροπαίαν esse dicit ἀναστροφὴν seu παλίρροιαν ἀπογείας. itidemque Plin. lib. 2, c. 43, *& alios, quos vocant altanos, e terra consurgere: qui quidem cum e mari redeunt, tropæi vocantur: si pergunt, apogæi*. G. tamen vulg. lectionem secutus vertit; *versarius enim non nisi reflexus abterraneus est*. V. 26, pro τι supra legitur γε, 187, 22: & 189, 15. sed τι repetitur etiam pag. seq. v. 15. Seq. v. pro ὑπείκειν rectius legemus ὑποικεῖν, ex 183, 28: vel ὑποχεῖσθαι, ex 186, 19.

P. 194, v. 6, vet. ὅτι pro διότι. V. 14, vet. λέγεται, passiue. V. 28, nota hic diuersos casus cum præpos. ἐπὶ, vt supra 191, 2, 3.

P. 195, v. 3, si contra editionum consensum pro ὑπὸ malis ἀπὸ, vt in præced. commate, per me licet. V. 5, inclusa non agnoscit G. versio; *si vniuersa irrumpit, calida est*. V. 9, ἡμαῖ abest a vet. V. 11, Cam. ἔκπωσις: nihil ad rem. tu hæc confer cum 238, 11. V. 15, forsan συμβαίνῃ, subiunctiuo verbi modo. Seq. v. Cam. ἐκείνων: at vet. μηδὲν pro μέν. Gaza vertit; *tum aëre priore prolato, subinde alius afflüat*. V. 21, ὅτι post ἀλλὰ καὶ, omittit Cam. editio: minus belle. V. 24, conuenientius forsan φοραὶ εἰκὸς γίνεσθαι.

P. 196, v. 2, vet. ὅτι ἐλυτίρω, & παντελῶς πρὸς τ. facta transpositione. V. 7, pro ταύτην τὴν τάξιν, in G. versione est; *habitu plane huiusmodi sunt*. quasi legerit; ταύτην ἔχουσι τὴν ἕξιν, vel σχέσιν. V. 13, vet. οἱ ἐτήσιοι. V. 20, rectius ὅτι pro ὅτι: vt Gaza; *cum sol non amplius viget*. V. 23, inclusus articulus τὰ abest a vet. V. 28, nota hic indicatiuum πνεῖ cum particula ὅταν.

P. 197, v. 7, inclusus articulus τῆς, abest a vet. vt mox v. 9. V. 10, Isin. & Camot. δείλης pro δείλη: ea structuræ forma qua v. 13 sequitur, δείλης πνεῖν. sed nostra lectio simplicior est, & mox repetitur v. 15. Sequ. v. Cam. αὖ τ, pro αὐτόν. quæ lectio constabit, si vel tollas particulam αὖ, vel optatiue legas συμβαίνοι. V. 15, vet. ἢ ἡ ἡμέρα δείλη. V. 27, vet. μετάστασις pro μετάβασις, (vt supra 190, 26) omisso ἐπί. Seq. v. pro νότων supra est τοπίων, 190, 27.

P. 198, v. 7, inclusa non agnoscit G. versio. V. 12, conuenientius, φέροντες πολλὰ νέφη, πρὸς βαλλοῦσι τ. χ. V. 14, versus hi apud Theophrastum in libro De ventis sic leguntur, circa finem, Μήποτ' ἀπ' ἠπείρου δείσῃς νέφος, ἀλλ' (Cam. ὡς) ἀπὸ πόντου Χειμῶνος, θέρεος δ' ἀπ' ἠπείροιο μελαίνης. cuius lectionis vestigia sunt etiam in vet. cod. V. 20, vet. ἀσθενής, communis generis fine.

P. 199, v. 8, vetus σημεῖον, singulariter, vt v. 10. V. 11, ἀθρόα abest a vet. Idem vet. sequ. v. singulariter habet ἐργαζομένου: quod ferri nequit, nisi addatur τοῦ ἀράχνου. Parum etiam conuenienter in eodem vet. omittitur negatiua μὴ post χειμῶνι. Gaza vertit; *opus enim suum arachneus tunc exequitur, cum cælum serenum est; & occulit se, impatiens frigoris, cum hiems vrget*. Idem post πολλῷ ἐκπνίζονται, legisse videtur μῖτον, νῆμα, vel tale quid; dum vertit; *tractusq; a flatu, nimium eruit filum*. Eodem v. 14, vet. pluraliter, πνεύματα γίνεσθαι. V. 16,

Gaza videtur legisse, καὶ πλησίον μὴ ἐπινέφελοι. sic enim problema vertit; *Cur locis frigidis aquilo per hiemem vehemens spirat; & vt proxime nubilus, sic transvorsum liquidus fertur atq; illustris?*

P.200,v.13,pro σαυκελισμὸς Gazæ versio habet, *linguam hærere*. V.15, pro ἄμφω sensus postulat ἀμφοῖν: vt G. quoque vertit; *sed quem ad modum pars eadem corporis, qua sitis lacessit, resiccari vtriq;, metuenti & irascenti, possit?* V.17, τροπαὶ hic sunt quib. miles ex acie in fugam vertitur. V.18, vet. ἐπιρροφῶσι: & seq. v. οὐδ' ἔτι. V.22, rectius forsan τοῖς πολέμοις. V.25, pro ἀναθερμανθέντες Gaza videtur legisse, ἵνα ἀναθερμανθῶσι: *qui etiam sua corpora verberare lata ferula, aut suis manibus assolent, vt vndiq; vorsum pari calore inferueant.*

P. 201, v. 1, Gaza videtur legisse, φαίνεται γινόμενος καταψύξει τινί: *ibidem enim metū quoq; refrigeratione quadam effici nouimus.* V.7, idem legisse videtur, καὶ μάλιστα τῶν τοιούτων: *maximeq; id genus hominum.* Ellipsin cōiunctionis γὰρ in sequenti commate, agnoscit eiusdem versio; *quam ob caussam, dictum alias est.* V.18, vet. μᾶλλον pro μάλιστα. V.22, κάτω abest a vet. cod. Pro seq. ἢ Cam. habet disiunctiuam ἤ. V.25, vetus συνθεῖ, pro συνωθεῖ: Gaza; *se confert.* Idem vetus aduerbium μάλιστα in sequ. non post φοβούμενοι, sed in altero commate ponit ante χεῖρας.

P.202, v. 1, vetus εὐκινητότερα. ἥκιστα vero quod sequitur, cum eodem vetere agnoscit etiam G. versio; *minimeq; sanguinolenta.* vulg. ed. habent contrarium, μάλιστα. Seq. v. χολὴν agnoscit etiam G. versio; *bilem deiiciunt.* alioqui putarit aliquis legendum γονὴν, vt seq. pag. v. 14. Ibidem mox vetus habet συστήκειν. sed συντήκειν agnoscit etiam Gaza; *quia calor descendens diffundit & liquefacit.* V. 4, Cam. ῥιγοῦσι, vt alibi sæpe. V.8, inclusa οὖν, addita ex Gaza; ἐνίοτε, ex vetere. V. 13, vet. βοῆς pro φωνῆς. V.16, vet. διά τινων: vt Gaza; *vox autem spiritus sursum versus elatus est, partibus quibusdā velut instrumentis conficiendus absoluendusq;.* V. 18, vetus εὐθὺς pro εὐθύ. V.24, vet. ὅτι pro ὅτε. quod ferri potest si diuise scribatur.

P.203, v.2, vet. θερμαντικὰ pro compar. θερμαντικώτερα. V.4, vet. τοὺς τόπους. sed τόποις probat etiam G. versio. V. 9, vet. βομβυλίζουσιν, extrito α. V. 11, ὀξεῖα pro vulg. ὀχεῖα, repositum ex eodem vet. V. 14, Gaza videtur legisse συγκινεῖται: *genitura mouetur profluuium.* V. 19, inclusus articulus τῇ abest a Cam. ed. V.21, Cam. μέντοι. Sequ. v. legendum videtur, καθάπερ οὖν εἰ ἰχθ. sic certe Gaza; *ergo vt pisces.*

P.204, v. 8, idem problema repetitur sequ. pag. v. 4. V. 11, vet. μόνως pro μόνοι. V.18, αἰτίαν agnoscit etiam G. versio; *inuectam cōtumeliam caussamve significet.* alioqui existimarit aliquis legendum αἰκίαν. V. 23, & 28, nota hic idem problema diuersis verbis tractari: vt & 201, 17, 26. V. 27, forsan τροφῆς καὶ ψύξεως, vt 205, 2.

P.205, v.7, de Philoxeno meminit etiam in Ethic. Nicom. 53, 26: & in Eudem. 119, 17. Quæ vero sequuntur, iisdem verbis disseruntur pag. præced. v. 9. V. 14, procul dubio le-

gendum, ἀπὸ δύο μόνον τῶν ϖρ. vt G. vertit; *duobus tantum, quæ modo dixi, voluptatem sibi acquirunt.* Seq. etiam v. sensus tale quid requirit; ὁρῶν μὲν γὰρ, τῷ ὁρᾷν ἥδεται. Gaza vertit; *quod enim videt aut olfacit, tantisper gaudet quoad gustus tactusque officio fruiscatur.* E qua versione hoc etiã colligere est, eum legisse ὅτι ἀπολαύῃ, non ὅτι. V. 18, ἡδέα referendum ad remotius τοιαῦτα. vel legendũ ἡδεῖα, vt cum proximiore ὀδμὴ congruat. V. 20, vet. ἐξηρμένον. Gazæ versio vtrunque expressit; *quod elatius atque suspensius sit.* Idem seq. sic legisse videtur, ἡ δ᾽ εὔνοια, ὡς εἰπεῖν, τοιοῦτον. ὥστε μᾶλλον τὸ γελοῖον (seu τὸν γέλωτα) κινεῖ. sic enim vertit; *atque beneuolẽtia ferme huiusmodi est. ergo merito tunc ad surridendum mouemur.*

P. 206, v. 6, vet. ἔπι τὸ μ. V. 9, vetus τῷ δέ: quod non congruit cum præced. τῶν μέν. V. 14, ellipsis est præpos. ἐν, pro ἐν ἐνίοις δικαστ. Sequens autem ψηφιοῦνται Gaza accipit pro ψηφίζεσθαι εἰώθασι. sic enim problema vertit; *Quam ob rem in foris nonnullis familiæ potius quam testamenti ratione sententiam ferri solitum sit.* V. 20, forsan rectius ἔλθοι, optatiuo verbi modo. Seq. v. δυνάμεις Gaza pro fortuna seu conditione accipit: *eos fortuna ista contentos fore.* V. 23, vetus ὑβελισθῇ: minus conuenienter.

P. 207, v. 1, vet. χρήματα pro ῥήματα. Gaza transposito commatum ordine legit, περὶ τὰ ἄλλα, καὶ τὰ χρήματα. sic enim vertit; *cur non quemadmodum amplificantur iniuriæ in pecuniis, ita ceteris etiam in rebus valeant augeri?* V. 5, post ἢ ὅτι addendus videtur articulus ὁ, vt in sequ. v. Eodem v. 6 nota ἐξαπατᾶται actiue vsurpatum. V. 11, μᾶλλον abest a Cam. ed. Seq. v. vetus βέλτιον pro superl. βέλτιστον. V. 20, Cam. ὑγείαν, contracte, vt alibi sæpe. V. 25, Gaza legit, τὴν κρείττονα στάσιν τῷ φεύγ. *reo status conceditur melior.*

P. 208, v. 3, Cam. ἢ τι. cuius lectionis vestigia sunt etiam in Gazæ versione: *testesque adhibere debet, aut aliquid facere aliud vnde sibi præsidium eruere possit.* quasi legerit, ἢ ἄλλου τινὸς ἔχεσθαι ὅθεν μέλλει ὠφεληθῆναι. Ibidem mox vetus præsenti temp. τὸ μαρτύρεσθαι. V. 24, vet. κεκριμένον pro κεκτημένον: parum apte.

P. 209, v. 12, Cam. ὡς τὸ πολύ, omissa ὅτι. Sequ. Gaza sic vertit; *quamobrem cum sententiæ accusatorem iniuste agere, pariter & reum deliquisse affirment, improbusque habitus sit qui iniuste accusat, victoriam lex iure optimo reo impertit.* quasi legerit, τὸν τε διώκοντα ἀδίκως ἐγκαλεῖν, & τὸ φεύγοντα ἀδικεῖν. V. 17, Cam. ὑπολαμβάνομεν, indicatiuo verbi modo. V. 22, luxata est structuræ ratio. Gaza vertit; *aut prout aliter fors tulerit, delinquit.* sententiæ nil decedet, si legamus, τὰ δέ, ὅπως ἔτυχεν, ἀδικεῖ: expunctis reliquis. V. 25, inclusa καὶ abest a vet.

P. 210, v. 4, particulam ἂν Camot. ponit ante κρίνοιντο. V. 17, ante εἰσφέρεσθαι desideratur negatiua οὐκ. Gaza vertit; *& cui minus credat, cauere.* Sequ. v. redundat prior ὅτι. nam & sententia & structura plena est si legas, οὐδένα κωλύσαι εἰσιέναι.

P. 211, v. 12, si pro τινὸς malis τί, non multum refragabor. Gaza vertit; *qui ex domo priuata rem suam amiserit.* V. 14, vet. τῷ γὰρ ἢ τι ἀποχώρησις ἐργ. quæ

lectio

lectio tolerabilior esset, si pro ἤ τι reponeretur καὶ ἤ. V.18, Camot. πολλὰ αὖ φαίνονται γενομ. V.27, vetus κλοπῆς: qui casus non congruit cum sequente ὕβρι.

P.212, v.6, de hoc probl. vide Angeli Politiani Miscell. cap.90. V.20, vetus τῶν ἡρωϊκῶν. Sequens ὑστέρων, pro vulg. ὕστερον repositum ex eodem vet. V.23, vet. γίνεται νοσήματα: more Attico. V.28, Cam. ποιεῖ pro infin. ποιεῖν: non male.

P.213, versu 12, κεκινημένος agnoscit etiam Gazæ versio; *mente commotus.* Homeri autem locus qui sequente versu citatur, sic legitur in vulgatis editionibus, Odyss. τ, v.122, Φῆ δὲ δάκρυ πλώειν βεβαρηότα με φρένας οἴνῳ. pro βεβαρυμένος sane scribendum vel βεβαρυμμένος, a βαρύνω: vel βεβαρημένος, a βαρέω, quod verbum tum alibi vsurpatur, tum infra 261, 24: & 340, 20. V.15, vet. ἔνιοι γὰρ αὖ ἀποσιωπ.

P.214, v.10, congruentius γίνεται, indicatiue. V.13, Camot. οἴοις. sed οἷοι probat etiam Gazæ versio; *vinum atri coloris talem hominem reddit, qualis melancholicus flatulentus est.* V.16, Camot. diuise, δι' ὅ τι: & mox vet. ὑπ' αὐτῆς. V.19, vetus θερμὸν γὰρ καὶ ψ. V.25, nota hic mentionem tractatus de igni: quem XXVI loco in his sectionibus ab eruditis desiderari, supra ex Camotio adnotaui, ad 183, 10. In iis quæ Theophrasto περὶ πυρὸς adscribuntur, leguntur quæ non male huc quadrant, in libri fere medio. Eadem de re supra etiam aliquid est, pag.3, versu 2: & De part. animalium 22, 24. V.26, rectius, ἐπιπόλαιος οὖσα. Ibidem mox Camotius post ὅταν μὴ, addit οὕτω, parum necessariam.

Pag. 215, v.3, conuenientius ποιεῖ διάφορον. vel initio periodi legendum τὰς μὴ οὕτω πολλοὺς: vt in fine huius problematis, 217, 19. V.7, εὐφυεῖς agnoscit etiam Gazæ versio; *ingeniosi.* V.11, pro vulgato βάκχιδες, siue βακχίδες, (quod Gazæ etiam versio agnoscit; *ex quo sibyllæ efficiuntur & bacchæ*) ex vet. repositum βάκιδες: qua de re monuit etiam Petrus Victorius Var. lectionum libro XXVI, cap. XVI. Sequ. v. vetus habet Μαλακός. sed Μαρακὸς agnoscit etiam Gazæ versio; *Maracus ciuis Syracusanus.* V.13, idem Gaza vertit; *at quibus nimius ille calor remissus ad mediocritatem fit.* quasi legerit, ὅσοις δ' αὖ ἐπανεθῇ ἡ ἄγαν θερμότης πρὸς τὸ μέσον. V.26, vet. ἐν αὐτῷ. Gaza vertit; *ad mediocritatem reducet, temperabit, intrepidumq; hominem perinde seruabit.* V.28, vet. ἐφ' οὗ δή.

P.216, v.1, Gaza, τὰ πάλαι λεχθέντα: *tam isti quam illi superius explicati affectus.* V.9, ἀρρωστῶσιν agnoscit idem Gaza; *si parum suæ valitudini consulunt.* alioqui existimarit aliquis passiue legendum ἀρρωστηθῶσι. Sequente certe versu malim ἐπισημαίνει: Gaza; *in morbum comitialem incidunt.* V. 11 & 12 Isingrin. θαρρηλίαι: quod qua ratione possit excusari, equidem non video.

P.217, v.6, Camot. αἰπίων, barytonως. V.17, Isingr. ἠθοποιόν ἐστι, vt v.15. V.21, vetus εὔκρατον, pro ἀνώμαλον. itidemque Gaza; *vt portio quoq; aliqua temperata illius inæquabilis ordinis habeatur.*

P.218,v.2, idem problema supra, 55,12. V.6, rectius ἤδει ὅτι τοιόνδε, vt supra 55,15. V.17, vet. τῶν ἐφ' ἡμῶν. V.22, Isin.& Cam. ἀποτελεῖται βέλτιστα. nostrum μάλιστα repositum ex vet. V.25, post τῆς χειρὸς subaudiendum ex precedentibus ὄργανα ὄντα ὕστερα: vt declarat etiam G. versio; *quoniam instrumenta etiam mentis posteriora sunt quam manuum instrumenta.* V.27, rectius fortasse, αὐτὴ ποιότης.

P.219,v.5, rectius forsan μηδέν πω ὄντος. attamen & Gaza; *quia rem ferme nullam tenemus.* V.14, vetus τὰς ἐντὸς γωνίας: itemq; Gaza; *triangulum duobus rectis pares angulos internos habere.* Seq v. Cam. ἴδια. sed ἡδεῖα probat etiam Gazæ versio; *æquo modo iocunda.* V.18, negatiuam μὴ, quam Camot. prætermisit, agnoscit idem Gaza; *non quum his ipsis contraria expectamus.* V.19 & 20, Gaza sic vertit; *quæ autem natura lege incommutabili ita esse voluerat, hæc sua tātummodo rationis cōtemplatu nos alliciunt & oblectant.* quasi legerit, ὅτι δὲ τοῖς κατὰ φύσιν ὡς κατ' ἀνάγκην γινομένοις, ἡ θεωρία μόνον ὡς ἔχει, ἡδονὴν ἡμῖν ἐμποιεῖ.

P.220,v.1, δὴ pro vulg. δὲ, cum vet. cod. agnoscit etiam G. versio, *igitur.* V.7, pro ὅτι si οὐδὲ malis, vt in præced. commate, facile patiar. Seq.v. Gaza plenius, ἡ αὐτὴ τῶν ἐναντίων ἐστὶν ἐπιστήμη: *quandoquidem eadem est scientia contrariorum.* Idem G.v.9, legit, οὐδ' ἔστιν ἄλλη τέχνη ἡ ἐκ τούτου τι ποιοῦσα: *nec vero vlla ars alia est, quæ ex hoc quidquam faciat, nisi veluti ex parte.* Idem, dum sequ.v. vertit, *ex proscisso,* videtur legisse ἐκ προσχίσματος. quæ diuersitas adnotata est etiam in Rhetoricis, ad 92,4. V.12, vet. ὁ μὲν φιλόσοφος, περὶ αὐτὰ τὰ εἴδη τῶν πραγμάτων διατρίβει· ὁ δὲ, περὶ τὰ μετὰ χ. Cam. editio hic manca est. Supra idem problema tractatum aliis verbis, 131,2. V.20, vet. σοφίας δὲ, οὐδεὶς ἔθηκεν: vt & Gaza; *sapiētiæ nullus quidquam statuerit.* V.23, forsan, ἢ πόρρω αὐτῆς, s. τῆς σοφίας. Gaza αὐτῆς. *arbitris sane sibi carerent.* V.24, malim cum articulo, ἐπὶ δὲ ὁ ἐξ ἀρχ.

P.221,v.7, Cam. ἐνίοις, pro ἑνός: minus belle. Gaza nobiscum; *appetitus in vnum tantummodo profluit.* V.11, post ἡδὺ sequitur in Gazæ versione nouū problema, hoc scilicet; *Quam ob caussam qui grauiter & suauissime dormiunt, nihil somniant?* vt tale quid desit; Διὰ τί οἱ βαθέως καὶ ἥδιστα ὑπνοῦντες, οὐδὲν ἐνυπνιάζονται; ἢ ὅτι ἡ αἰσθ. Pro sequēte ὁ legendum videtur ᾧ, vel καθ' ὅ, aut tale quid. Gaza vertit; *qua quidem requie, vel ipsa sciendi ratio constare videtur; quippe quæ animum sistat.* V.22, inclusa, διὰ τὸ, absunt a C. ed. V.24, Is.& Cam. οὐδὲ διανοεῖται. nostrā lectionem, ex vet. desumptam, agnoscit etiam Gaza; *vt qui in motu plurimo est, nec paulisper quiescit, hic intelligere nequeat.* V.28, προέσεσιν pro vulg. προέσιν reposui ex eodem Gaza; *in somnis quos cibo ingesto primos agimus.*

P.222,v.1, Cam. pluraliter, ἐνύπνια ὁρᾶν, vt v.6. V.4, congruit cum his illud Ausoniani Catonis; *nam mens humana quod optat, Cum vigilat, sperans per somnum cernit idipsum.* V.16, in vet. hic titulus præscriptus est; Τοῦ αὐτοῦ ὅσα περὶ ὀφθαλμούς, περὶ ὦτα, περὶ ἀκοήν, περὶ ἀφήν, περὶ μυκτῆρα, καὶ περὶ ὅλον τὸ σῶμα· ὅσα περὶ χρόαν. V.20, vet. singulari-

gulariter, πλῆθος ὑγρῶ. V.22, articulus τῆς, ex vet. additus, legitur etiam infra, 233, 28, vbi hoc problema repetitur: necnon apud Cassium, problemate 45. atque ita vertit etiam Gaza; *plus caloris quam nares contineant.* V.25, μία pro vulg. μᾶλλον, cum vet. cod. agnoscit etiam Gaza; *ergo duorũ vnus motus non est.* V.28, vetus ἐν τῷ αἰδοίῳ: parũ ad rem. vulg. lectionem agnoscit etiam Gaza; *oculi refrigerantur eorum quos puduit.*

P.223, v.2, Cam. κατάψυξις τῆς ὄψεως ἐν τούτοις· μεθίσταται δὲ εἰς τοὐναντίον. V.11, C. πημαίνῃ pro λυμαίνῃ: itidemque mox v.15. nostrum λυμαίνῃ confirmat hoc Xenoph. τὰ λυμαίνοντα γαστέρας. sed vsitatior est passiua verbi forma, vt cũ alibi, tum 226, 26. V.14, Cam. κάουσι, more Attico, vt alibi sæpe. V.24, commation istud, καὶ εἰς τὸ κάτω, abest a vet. codice; at non a G. versione. V.26, vet. ὅσα δὲ ὥσπερ ἄκρα κινουμένου: sensu parum apto. vulg. lectionem agnoscit etiam Gaza; *vbi autẽ ita est, quotiens alterum extremũ mouetur, reliquum consequatur eodem necesse sit.* V.27, vetus contracte, ἐπὶ ταὐτό.

P.224, v.16, vetus ταὐτὸ, sine ν. V.18, Cam. mutato verb. ord. ἐὰν μὴ γὰρ κ. Seq. v. inclusa τὸ ἓν, absunt a Cam. ed. V.23, vet. διὰ ταὐτὸ, pro διὰ ταῦτα. Seq. v. pro διαστρέφῃ structura & sensus postulat διαστραφῶσι, vel διαστροφὴ γίνηται. vel potius clausa post ὦσι periodo, sic continuandum est; καὶ διαστροφὴ τοιαύτη μὲν τῷ ἑτ. s. Gaza sic vertit locum; *nisi duplex conspectus sit, peruertaturque ratio videndi. ita fit vt strabonibus res eadem geminari videatur.*

P.225, v.7, Gaza videtur legisse τὸ ἀποδάκνον, seu τὰ ἀποδάκνοντα: *prosunt quæ mordent & lacrymam euocant, vt cepæ.* V.10, διεστραμμένοις, seu διεστραμμένοις τοῖς ὄμμασι, agnoscit idem Gaza; *cur distracta conspectuum societate, res vna geminari videatur?* V.23, G. postremum problematis cõma negatiue legit, οὐκ εἰς τὸ πάσχειν: *dextrarum autem partium differentia, in efficiendo, non patiendo sita est.* V.25, pro σκληρότης omnino legendum ξηρότης: vt Gaza quoq; vertit; *siccitas autem totam cutem indurat.* Seq. item versu post σκληρόδερμα subaudiẽdum esse τὰ ὄμματα, docet eiusdem G. versio; *oculi namq; senũ tunica dura simulque rugosa teguntur.* Eadem tractantur etiam De gener. animal. 306, 8. Sequens autem probl. legitur etiam præced. pag. v.26.

P.226, v.1 & 6, nota etymologiam vocis μύωψ. nam μύωψ, παρὰ τὸ μύειν τοὺς ὦπας, dicitur ὁ ἐν τῷ καθορᾶν εἰς οὕτω μικρὸν συνάγων τὰ βλέφαρα, ὥστε μύειν τὰ ὄμματα, qui in contuendo palpebras in tam angustum spatium cõtrahit, vt oculos fere claudat. V.14, vet. ἐὰν μὴ ἅμα τῷ δύω. V.15, inclusa διὰ abest a Cam. ed. V.17, pro ἐξαλλάξει legitur supra ἐπαλλάξει 225, 13: in Metaphys. ὑπαλλάξει, 66, 19. Eadem de re problema est infra, 241, 11. V.19, Cam. γίνεται καὶ διὰ τοῦτο. & mox vetus δι' ἅπερ pro διόπερ. V.28, vet. οὐδὲ pro οὐδέν.

P.227, v.5, vetus incontracte χλοιεά. V.13, φαίνεται abest a Cam. ed. V.17, vet. δραιότατον, substantiue. Idem vet. seq. v. τὸ ἔξω. sed ἔσω videtur agnoscere Gazæ quoq; versio, pleniorem hic lectionem secuta; *itaq; quod his mordacissimum est, ceteris corporis*

partibus obuium, subire densiora non potest; sed perreptat & decidit. V.24, nota hic ἄρυγα, vt De part. anim. 52,28, πλατύρυγχα: cum in his & similibus ρ geminari soleat. Nota etiam v. 26 ἀφίωμεν pro ἀφιῶμεν. V.28, πᾶσαι abest a vet.

P.228, v.8, Cam. πάντων pro πάντα: parum congruenter. V.14, Cam. pro ὅτι & μὴ habet αὐτὸ & δή: & vetus paulo post ἔψιαθαι pro ὄψιαθαι. G. nobiscum; *senex enim, quia videre non potest vbi minus radii coeunt, rem vidẽdam eo abducit, vbi visurus maxime est.* V.22, C. μόνος, s. ὁ ἄνθρωπος, vt seq. v. οἱ ἄνθρωποι μόνοι. nostrũ μόνον respicit neutrum, τῶν ζώων. V.24, vet. διὰ τί τῷ ἀνθρώπῳ μόνῳ τῶν ἄλλων ζώων τὰ ὄμματα διαστρέφεται; vt & Gaza; *cur vni animantium homini transuerti deprauariq; per limitatem oculi possint?* Sequ. v. Cam. ἄδηλον. sed εὔδηλον agnoscit idem Gaza; *perspici idcirco mẽda in eo maxime possit.* Vide etiam quę super hoc problemate adnotauit Hier. Mercurialis Var. lect. lib. 4, c. 9.

P. 229, v.7, Cam. οὐ πημαίνει: quæ diuersitas notata etiam supra, ad 223,11. V.9, Is. pluraliter, διαφορὰς ἔχει: καὶ vero abest a Cam. editione: non male. vt sensus sit, χεὶρ μὲν καὶ πούς, τὰ ἀριστερά, διαφορὰν ἔχει πρὸς τὰ δεξιά. quo modo Gaza; *Cur manus dextra, & pes dexter, a sinistris differunt?* V.24, Cam. ποιεῖ ἐρυθρά: vt etiam Gaza; *rubicũdas reddit.* V.26, vet. μιγνύμενον pro πληρούμενον.

P.230, v. 6, articulus ὁ ante ἱδρώς, rectius expungetur: vt Gaza quoque vertit; *an quia putri sudore cõtrahuntur?* V.9, congruentius δὴ quam δέ. Pro seq. vero, ταῦτα καὶ, Cam. habet, καὶ τὸ τόπον τοῦτον. V.16, γὰρ abest a Cam. ed. Sequens καταφέροντες agnoscit etiam G. versio; *plerique vero lebete demisso, respirandi viam vrinatorib. moliuntur.* alioqui maluerit forsan aliquis συγκαταφέροντες. Idem G. seq. v. pleniorẽ lect. secutus vertit; *quippe qui erectus per vim demittatur, vt vndique æquali nutu descendat. nam si quantumlibet inclinauit, humore protinus interrumpente, impleatur necesse est.* V.27, inclusa absunt a Cam. ed.

P.231, v.8, vet. ἢ διότι ὁ μείζων ψόφος τὸν ἐλάττονι ἐκκρούεται. Gaza nobiscum; *minorem strepitus amplior pellit & eruit.* Idem vet. seq. v. προσεγχέεται. & rursum v. 10, τοῦ ἀνόντος ὕχου. V.21, vet. δὴ pro δέ. Gaza pleniorem lectionem secutus, ita vertit locum; *cum ergo sanguis efferri sursum calidus videatur, aures maxime, partemque inanissimam adit, itaque rubore inibi afficit.* V. 26, vet. δι' οὗ ἀκούει.

P.232, v.1, vet. transposito verb. ord. πρὸς γὰρ ἀντιπίπτον ἢ πλ. V.3, δῆλον abest a Cam. ed. V.16, pro ἐν ᾧ, quæ ab eadem editione absunt, Gaza videtur legisse οὗ: *inferior locus, cuius singultus est.* V.17, rectius ἠρεμαῖα: Gaza; *singultus leuior.* pag. seq. v.7 dicit τὰς ἀσθενεῖς λύγγας: vbi idem probl. repetitur. V.19, Cam. οἰκείας: parum apte. V.24, pro relatiuo ἥ, quod agnoscit etiam Gaza, Cam. habet disiunctiuam ἤ. tractatum idem probl. supra 222, 18. Sequens vero tractat infra etiam Cassius, 345, 6.

P.233, v.7, Isin. & Cam. τὰς ἀσθενεῖς λύγγας: ea fortasse ratione qua Thuc. lib. 2 dixit μετὰ βηχὸς ἰσχυροῦ. sed fœm. gen. repetitur mox v. 12. Eadem diuersi-

uersitas infra, 261, 22. V.9, inclusa absunt a vet. Sequ.v. malim ἀποφυγεῖν. V.13, mendosum καπήχηται in Cam. editione, duplicem lectionem indicat, καπήχηται, & κατάχηται. V.18, inclusa @ abest ab Is. ed. V.24, pro ἀνάπνοια supra dicit ἀναπνοή, 222, 18.

P.234, v.4, vet. θυόπαιδον: substantiue. V.8, vet. μὴ διαχωροῦντων γὰρ, κ. V. 13, nota ἀσώτης pro ἀσώτοις. V.22, pro πλαρίωντο supra legitur πλαρίοιντο, 76, 13: sed suspecta vtrobique exemplarium fide. V.25, si μέσης ἡμέρας malis, vt præcedit μέσων νυκτῶν, equidem non refragabor.

P.235, v.7, rectius fortasse ἀπνευστάσῃ: tempore aoristo. V.17, vetus οὐρανὸν pro νεανίσκον. V.20, pro ἅπαντα Gaza legisse videtur ἀεὶ πᾶν: *semper vigilantibus accidat.* V.27, pro ἐξαιρυμένου procul dubio legendum ἐξαιρυμένου: pro quo pag. præced. v.20 dicit πνευματουμένου. sic certe & Gaza vertit; *quo in aëra extenuato, sternutamentum exultat.*

P.236, v.5, περιεκτικώτερος legendum esse pro vulg. περιεκτικώτερος, docet etiam Gazę versio; *retinere enim potius quam emittere potest.* V.15, idem probl. supra, 65, 8. Sequens etiam problema tractatum supra, 232, 7: & 233, 4. V.21, Cam. εἰσὶν pro ἐστίν: minus vsitate.

P.237, v.9, idem probl. supra, 84, 13. V.19, vet. eodem genere, ἡ δὲ σὰρξ, θερμή. V.21, idem vet. pluraliter αἱ γλῶτται. V.24, οὗ aduerbialiter accipiendum. Gaza vertit; *vnde febrium principium ducitur.* quasi legerit, ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῶν πυρετῶν. V.26, vet. pluraliter βλάπτονται. Sequens τὸ abest ab Is. ed.

V.28, Isin. pro ἴονθος habet ἀρτος: Cam. ὄνθος. nostrum ἴονθος, ex Cassio petitum, agnoscit etiam Gazæ versio; *panus incoctus.*

P.238, v.1, διαφθοραὶ agnoscit etiam Gazę versio; *corruptiones istæc sunt.* at vet. habet διαφοραί. V.9, vet. περισταγάγῃ. Is. totam hanc periodum infra ponit, post δι' ὀλιγότητα, v.13. mihi Cam. & Gaz. sequi libuit. V.12, Is. & Cam. masc. gen. τὸν θύραζεν. nostrũ τὸ petitum ex vet. V.14, haud scio an legendum φυσιασμοῦ; (vt 101, 7) & mox nom. casu τὸ διαφέρειν, vel τὸ διαπνεῖν. Gaza vertit; *est enim efflatio, spiritus strictim profusus.* V.20, nota hic σῖτα, & paulo post, v.24, σιτία. V.21, & 25, ψωμὸν pro vulg. ζωμὸν ex vet. repositum, probat etiam Gazæ versio; *grãdiorem bucellam:* & confirmat Alexander infra, 262, 9, 12. V.25, vet. ἡ ἀναπνεομένη: parum apte. Sequens probl. tractatum etiam supra, 84, 14.

P.239, v.7, vet. προσοικεῖν. V.14, vet. πνεύματος pro σώματος: & mox βοηθοῦντες pro βοηθήσαντες. quorum posterius probat G. versio; *atq; vbi posthac spirandi meatus patefecimus, vocemque reddidimus, ignis iterum oritur.* V.18, vet. προσέχοντες. Seq. v. pro αὐτοῖς an legendũ sit αὐτῆς, vel aliud quidpiam, videant doctiores. Gaza plenius vertit; *& vero cum ambulamus, ingressui nostro attendimus, scilicet ex ordine gubernãdi atq; regendi, quem vis nostra intelligendi percõmode instruit.*

P.240, v.1, C. ἢ μᾶλλον ἢ μόνον ὑπ' ἄλλου ἐστὶν, ἢ αὐτοῦ: minus belle. Ibidem mox vet. ἐργαζεσθαι, & χαρακτηρίζονται: nihil ad rem. V.13, vsitatius ἀκονωμένου, per ω, vt supra, 62, 8, vbi idẽ probl. tractatur.

V. 17, συστῶσι ferri poteſt, ſi ὑπὸ accipiamus pro *pra*. De ſeq. probl. vide etiam lib. 3 De part. animal. 75, 4. V. 24, vetus γαργαλιζόμενα. V. 28, κινήσῃ agnoſcit etiam G. verſio; *moueat*. alioqui maluerit forſan aliquis κνήσῃ. itidemque ſeq. pag. v. 1.

P. 241, v. 1, incluſa abſunt a Cam. ed. V. 3, vet. ὑγραίνεται, ſingulari forma. V. 5, οἶμαι abeſt a Cam. ed. V. 7, Cam. διαλύσομεν: quod non congruit cum ſequ. ἐξεώσαμεν. V. 12, Gaza locum ſatis perplexum vertit aliquanto clarius; *nunquam enim fieri poteſt vt lateribus digitorum exterioribus vtriſq; idem complectamur & agitemus, dum manus ordinem ſuum obtinet naturalem*. V. 18, ἀσαρκότατον pro vulg. εὐσαρκότατον, cum vet. agnoſcit etiam Gaza; *carnis omnino expers*. itidemq; ſupra eſt, 20, 7; vbi idem problema tractatur. V. 26 & 27, ἴονθοι pro vulg. ὄνθοι probat eadem G. verſio; *tubercula*; & cõfirmat apud Caſſium infra problema XXXIII. V. 28, Cam. pro ἀπέπλου habet οὐκ ἄπεπτον. Gaza nobiſcum; *abſceſſus cuiuſdam incocti humoris eſt*.

P. 242, v. 5, ſi ἐλάττων malis, non reclamabo. a vet. abeſt hæc tota ſolutio. nam poſt ἐὰν μὴ ἰδίῃ, in eo ſequitur ſequentis problematis ſolutio, ἢ διότι ἐλαττ. πόρ. V. 14, tollenda videtur ἄν: vel ea retenta legendum γίνοιτο. V. 19, nota ὀδιοποιέα pro ὀγκοποιέα. V. 21, ξοφὴ abeſt a vet. V. 28, vet. διχ... χωτιέα, fœm. fine. ſimiliter etiam in præced. Gaza legit, εὐπνευστέραν δὲ καὶ ἀραιοτέραν & ὁμαλωτέραν γινομένην: vt verſio declarat; *quod ſi caro ſpiratior, laxior, atq; æquabilior ſit, molem capiat ampliorem conſentaneum eſt. nam & alimenti capacior, & excremẽtorum ſecernentior redditur*.

P. 243, v. 2, Cam. ὑγείαν, contracte. Totus hic locus iiſdem prope verbis tractatus etiam ſupra, 15, 15: ideoq; a Gaza hîc prætermiſſus eſt. V. 15, δεῖ abeſt a Cam. ed. Seq. v. vet. ἥλιος φέρῃ: rectius ſupra ἀφαιρεῖ, 16, 2. V. 20, hoc quoq; problema ſupra inuenies 68, 1. V. 23, articulus τοῦ abeſt a Camot. editione.

P. 244, v. 1, pro κλυδῶντα legendum videtur φλυδῶντα: quo modo Galeni lexicon ex Hippocr. affert φλυδᾷ pro μυδᾷ: & φλυδαρὴν pro ὑγρά. Seq. v. vet. τεσσαγάλης. V. 18, αὐχμώδης agnoſcit etiam G. verſio; *ſqualidum*. ſed haud ſcio an verius ἀτμώδης. V. 20, vet. τὸ δ' ὦπις, ſingulariter. V. 22, Camot. πυροῦνται: itidemq; ſeq. v. πυρότεροι χες: minus apte. V. 25, incluſa abſunt a Cam. ed.

P. 245, v. 4, rectius ὅτι, vt in ſequ. membro. V. 7, εὔχροις pro vulg. εὔπνοις, agnoſcit etiam G. verſio; & probat præced. pag. v. 25, ἡ εὔπνοια εὔχροιαν ποιεῖ. V. 10, nota hic & in ſeq. incontracta, εὔχροοι & ἄχροοι: quum v. 7 vſurpetur contractum εὔχροις, itidemque ἄχροιαν v. 1. V. 11, Cam. ἐκκαίονται, more Attico. Sic vetus quoq; v. 20 habet ἐπικάει: eodemque modo in ſeq. V. 22, vet. φοῖβας. ſed procul dubio verior lectio eſt φῷδας: quod vocabulũ Doricæ gentis proprium eſſe adnotat apud Hippocratem Erotianus. ſed vtitur eo præter Hippocratem etiã Hipponax & Ariſtophanes, pro rubicũdis næuis ex aſſidua ad focum ſeſſitatione inuſtis in tibiis & pedibus.

bus. V.23, inclusa absunt a Cam. ed. V.26, Isin. & Cam. ἀσβόλη, vt Alexander infra, 328, 26. nostra lectio petita ex vetere.

P.246, v.4, Cam. καί. V.8, vet. οἱ πρεσβῦται. Sequens vero problema tractatum etiam supra, 160, 2: vbi itidem σιτίων legitur, cum verius esse videatur σίτων.

P.247, v.10, vet. οἷάπερ εἰσὶ, pro καθάπερ: cum structurę lex postulet, καθάπερ τοῖς ὀστρακοδέρμοις λεγομένοις. V.16, vet. ἐν κιβωτίῳ. V.18, vet. ζώων τῶν ἀδικούντων, vt v.13. Rursum vet. ibidem, ἐν πολλοῖς δὲ καὶ αὐτὸ τὸ πεῖραν. V.22, Neob. & C. ἐδύνατο: & mox vetus præs. tempore λυμαίνεσθαι. Rursum N. & C. ibidem, ἀκάνθαις ἢ καθ᾽ ὅτι. ego vetus sequi malui.

P.248, v.3, vetus ὅσα τοίνυν τοιαῦτα. V.6, N. & C. περμηνεύεται τὰ ἐν γῇ. accus. casu. Sequ. v. vet. χεῖρας pro χεόας. V.10, Cam. ἀποστήσαντι. Sequ. v. vetus alio verb. ord. πάσας τὰς τῶν ὀργειῶν αἰτίας. Idem rursum seq. v. ὁ δέ γε ἰδιώτης, παντ. V.15, idem vetus βύζοντες, per υ. Ibidem N. & C. ῥινομένῳ: quod rarum esse puto. V.18, vetus ἔστι pro ἔτι. V.20, ἢ λίθος abest a vet. Sequ. v. Cam. κνείβια, per ι in secunda syllaba, vt apud Hesych. quoque legitur. nostræ scripturæ per η patrocinantur Aristoph. & Suidæ codices. Rursus ibidem vet. συνεπιπασᾶται. V.22, vet. μόνον pro μόνος. Idem vet. seq. v. παντοχόθεν. V.25, vetus ψαφες: & mox, μᾶλλον ξανθὴν χολήν. Idem seq. v. κολόκυντα: minus vere.

P.249, v.1, vet. ἐπέχοιται pro στηνῦνται: itidemque mox ἐπεχόντων pro στελλόντων. V.5, ex eodem vet. repositum προσκαταβαλοίμην pro vulg. προσκαταβαλοίμην. Idem sequ. v. ἐπὶ pro ἅ: & mox ἀπόρρητοι pro ἄρρητοι. Idē rursum v.7, τὸ γὰρ ἀποδιδόμενον ἴδιον ἑκάστῳ, ὑπάρχει ἀπόρρητον. V.9, vet. προσθήσουσιν. Ibidem mox Cam. εὐφυρωπίαις: at vet. ἀσυμφόρως πάνυ. Seq. v. θερμότητι pro vulg. θερμότατα, cum vet. agnoscit etiam Gazæ versio; *quoniam habitu sunt calidiore*. V.11, vetus ἰδοὺ γὰρ, pro οὕτω γάρ. V.13, δὴ pro vulg. ἢ reposita ex vet. V.15, vet. ἤδη καὶ δύναμις καθαρτικόν. V.21, vet. καὶ μὴ ἀμφίβολα πρὸς γνῶσιν, ἀλλ᾽ ὅσα οἷά τε ἐστι πρὸς λύσιν ὑποπεσεῖν. τῶν γὰρ λεγομένων τὰ μὴ ψευδῆ, πᾶσίν ἐστι γνώρισμα· τῶν δὲ τὴν ἀλήθειαν προσδεομένων. V.28, Cam. διπλασίω: nihil ad rem. διπλασίως autem vox tum alibi passim ab hoc auctore vsurpatur, tum infra in fine problem. CIX.

P.250, v.3 & 4, vetus ἔλαττον φημί. Sequ. v. N. & C. ἢ ὑσιώδεις. V.6, vetus ἑπόμενος pro χρησάμενος. V.7, τῆς αἰτίας abest a Cam. ed. Ibidem vetus ἐπεὶ, omissa δή. Sequ. v. idem vet. ἀλλὰ δεῖ καὶ τ. V.9, vet. ἀρξώμεθα τῆς λύσεως, *solutionem incipiamus*. V.13, inclusa absunt a vet. V.17, quidam σκληροτέρων. sed ξηροτέρων agnoscit etiam Gazæ versio; *qua siccior atq; spissior est*. V.24, sensus postulat ἧττον περιττοὶ, vel μᾶλλον ἀπέριττοι. Gaza; *quinetiam minus excrementi mittere iidem solent per partes qua secessui vacātis materia deputata sunt*. V.28, quidā accus. casu ποδάγραν.

P.251, v.6, vet. ἀδυναμώτεροι. V.12, τυχαῖς pro vulg. τυχαίοισι, repositum ex vet.

P.252, v.4, vet. ὑποκείμενον: & seq. v. οὕτω γὰρ ὡς καλάμῳ. V.12, vet. τοὐναντίον, contracte. V.20, vet. pro καὶ ἀ-

πλότειχας habet, & ὀξύτειχας ἔστι: Gaza; *pilis esse promissioribus.* V.22, N. & C. περὶ τὸ ἦθ. nostra περὶ petita ex vet. V.28, Cam. ἐφύετο: parum apte.

P.253, v.4, N. & C. ἀραιοπόρος, paroxytonως: itidemq; in seq. aliquoties. sed cum semel & iterũ vet. haberet ἀραιόπορον, eum accentum constanter retinendum putaui; præsertim cum in iisdem editionibus eodem interdum accentu πυκνόπορος, στενόπορος, εὐρύπορος, & cõsimilia, scripta inuenirem. quod semel hic monuisse satis sit. V.8, σωῦ abest a Cam. ed. Sequ. v. vetus χαίροντες, actiua forma. itidemq; infra, 257, 22, 24. V.10, ὅλον abest a Cam. ed. V.13, ab eadem ed. absunt ista, φοβούμενοι & δειλιῶντες. V.16, inclusa & abest a vet. Idem vetus mox αἷμα pro δέρμα. Seq. v. rectius fortasse, διὰ τί ἢ ζ. V.19, vet. singulariter, ἐφύλαττε. Ibidem malim transposito articulo, ἀ- ζομα τὰ μόρια. V.22, rectius fortasse προσβέχει: vt Gaza; *occurrit.* V.24, vet. ῥοδίζον, pro infin. ῥοδίζειν.

P.254, v.9, vet. τὸ ἐν καρδίᾳ θερμόν. V.14, vet. τῇ θερμότητι καταβατῇ. V.21, vet. τοῦ ἕλκειν μὲ ἐπὶ τ. V.27, C. ἐξίασι: quod potius neutraliter vsurpari solet pro *exeunt.* Seq. v. vet. πάλιν pro πᾶσα.

P.255, v.3, vet. actiua forma, χαίροντες. V.5, ἤδη pro vulg. ἤδος repositum ex eodem vet. V.7, inclusa μὲ, abest a vet. Sequens ἐφέσει, pro vulg. φύσει, cum vet. agnoscit etiam G. versio; *per loci sui appetitionem.* V.16, Cam. τῇ διαστροφῇ: parum apte. V.17, vet. καὶ ἀναψυχομένη. Ibidem N. & C. ἢ ἐξ αἵματος, omisso τοῦ. V.22, eædem ὄκνουν: quod minus congruit cum præced. aor. λαβεῖν.

P.256, v.4, vet. ἰσικός, oxytonως: & seq. v. ἐμπλεκ ἐν τῇ χειρὶ τῇ ὑγρᾷ τροφῇ κειμένων. Iam ἰσικὸν Athenæus lib. 9 vocat ἴσικιον: quod vocabulũ ab Atticis quidem vsurpari negat, sed a Paxamo tamen mẽtionem eius fieri. Macrobius ab insectione denominatum isicium auctor est, vt Apicius quoque ex carne diligenter intrita & minutissime cõcisa, additis etiam aliis quibusdam condimentis, id genus edulii confici tradit. Gaza vertit; *id genus carnis quod insicium appellatum est:* alludens scilicet ad nominis etymologiam. V.6, vet. περὶ τὸν οἶσοφ. V.9, ὥστε abest a Cam. ed. V.20, vet. ἐκτεινομένη, omissa priore prępositione. V.22, quæ post μωρότερον sequuntur, non habet G. versio; nec item seq. probl.

P.257, v.9, Cam. ἁπέπλῳ. ad ἀπερίττῳ magis accedit G. versio; *cibo sicciori simpliciorią.* V.22, vet. actiua forma χαίροντες: itidemq; versu 24. at γελῶντες v.22, vel tollendum videtur, vel in ἄ- γαν, ἀθρόως, aut simile aduerbium mutandum. sic certe Gaza vertit; *cur & præ nimio dolore, & præ nimia lætitia aque lacrymæ excutiantur.*

P.258, v.2, vetus φύσαν, gemino σ. V.15 & 16, N. & C. ἢ ὀφθαλμῶν δυσκρασία. ego vet. sequi malui. V.19, vet. singulariter, μεῖζον ἑαυτοῦ. V.24, Cam. ποιεῖσθαι. nihil ad rem. nam & ποιούμενον paulo ante, (v.20) & ποιοῦσθαι hoc loco, ad ποιός referenda sunt. quomodo & G. vertit, *eadem affici qualitate.* V.25, vet. νομίζεται: more Attico. V.28, vet. ὁμοίως ἢ γίνεται κ. Ibidem forsan mutato nominum ordine legendum, καὶ ἡ κώπη κεκλασμένη ἐν ὕδατι: *& remus in aqua fractus esse videtur.*

P.259,v.4,vet.λεπτοπέραν. V.6,vet. τῆς πληγῆς αὐπλαμβάνεται τῷ κτύπου. τῷ λόγῳ ᾗ οὕτω λυπίον ὅτι κ. V.11,vet.περι-των: parum congruenter. V.17, rectius forsan εἴθισαι, vt infra,270,21. V.18,Cam.ὡ η᾽. vetus hæc non agnoscit. Gaza vertit, *quod semper detecta est.* vt legisse videatur, ὡς ἀεὶ γυμνὴ τυγχάνουσα. alioqui ὡ γ᾽ αὖ ἡ cum præcedētibus coniungendum foret, & accipiendum pro ὡ πουῦν. sed ea lectio durior est. V.19,vet.mutato verb.ord. ἡ ξανθὴ χολή. & seq.v. κύστι χολοδόχῳ σώματι λίαν εὐπαθεῖ. V.22, vet. διεπαθεστάτῳ ὄντι, pro σώματι διεπαθεστάτῳ. V.25, vet. κωλυτικὸν, pro κωλυτικόν. αἰτίας, quod sequitur, agnoscit etiam G.versio; *ad prohibendum ne quid officiat.* V.27, vet. βραχὺ pro βραδύ.

P.260,v.4,Cam.pluraliter, ἀδύνατα. V.10,vet.διαφορηθέντες pro ἐὰν διαφορηθῶσι. V.13,vet.φλεγμαινικῶν: Cam. φλεγμαίνει: perperam. V.15 & 16,vet. λεπτύνεσθαι αὐτὰς εἶ),κινεῖν δὴ ὅκ τ. V.21, vetus singulariter διῶδες. V.24, Camot.pluraliter λοιπά: minus congruenter: singulare sane λοιπὸν tum alibi sic vsurpatur, tum 262,11. V.26,Cam.& vet.ἐκκρύεται. nostrum νεκροῦται confirmat νεκρὸν v.28. Sequ.v. περισφίγξειν pro vulg.περισφίγγειν repositum ex vet.

P.261,v.1,vet.infin.πάσχειν: vt feratur ad superius τῷ. V.14,Cam.ἐν συμμετρίᾳ κράσιν: rectius vet. ἐν συμμετρίᾳ κράσεως. V.17,vet. βασανιζομένων & λυπούντων: minus conuenienter. V.22, λυγμὸν pro vulg. λύγγα repositū ex vet. Si quis λύγγα malit, tueri eo se exēplo poterit quod ex Thucy. adnotaui ad 233,7. V.24,ὦρην non habet Cam. editio: sed vsurpatur mox id vocabulum v.25 & 28. Aristot.ψωμὸν dicit,238,21. Seq.pag.probl.47 vsurpatur vtraq; vox, & ὦρης & ψωμός. V.27,N. & C.ποιότητα δριμεῖαν: nostri datiui repositi ex vet.

P.262,v.6,G pro νεύρων legit δακτύλων: *in extremis consistat digitis.* Seq. v.vet.μεσαγκείαν: vt sign.cōuallem, seu coniunctionem vallium, vbi plures valles in vnum coeunt. Gaza vertit; *in compita.* V.11,rectius forsan αὕτη, vt mox v.13 αὕτ. V.12,vet.fœm.gen. τὴν ἐσφηνωμένην: quod genus in huius vocabuli vsurpatione rarū esse puto. Idem vet.seq.v.ὑπὸ pro ἀπό: parū vsitate. V.17,vet. παύει pro λύει. V.21, vet.βάθη pro πάθη.Idem mox pro seq. membro habet; ἀλλὰ τὰ μὲ λευκότερα τ χρωμάτων, ὁρᾷ κυρτά. V.27,N.& C.diuise, κηρὸ πλάστης: quod minus congruit cum seq. composito πηλοποιός. quare vet. sequi malui.

P.263,v.2,C.ἃ δὲ: at nō item seq.v. V.3,post ζῶα subaudiēdum γίνεται.Seq. v.Cam.σώματι. V.5,vet.ὡς ἡ ζωγραφική. V.8,C.αὐτῷ,dandi casu. V.10,vet.θερμὸν ὡς ὑγρόν. V.19,vet.alio verb.ord. παχύχυμα πολλοὶ ῥᾷον πέπτουσιν, ὡς βόεια κρέα· τὰ δὴ εὔπεπτα & εὔχυμα, οὐ [πέπτουσιν,] ὡς πετραῖους ἰχθύας. V.21, C. ἀυαντιπολόγητον: minus apte. Ibidem mox vet.λέγουσι pro φασί. Idē vet.seq.v.particulam ὡς ponit ante ὑποπτόμενα. V.28,πυκνωτικὸν pro vulg.πυκνότερον repositū ex vet.

P.264,v.3, C. singulariter καθ᾽ ἑαυτό: minus congruenter. V.10,vet.περιχυθέν. V.12,vet.δή: & mox, τ ἀναπνεομένης θερμ. V.14,C.pluraliter ἑαυτῶν: at non item v.12. V.17,vet. ὥσπερ pro ὅσπερ: vetus editio Aldina ὅτι περ: Cam.

ὅτι, recisa περ: nō male. Gaza cum vet. vertit; *dixerim quasi per comparationem alterius ad solitum euenire.* V. 20, vet. θερμῷ pro λυβρῷ. V.24, vetus ζεῖν pro ζέον.

P.265, v.1, vet. τὴν γῆν, pro αὐτήν. Seq v. forsan rectius, καὶ τοῦτο οὐχ. mutato verb. ord. V.3, vet. ἀποψολύμενον: parum apte. Idem seq. v. τὴν ἀραιοτέραν. V.12, τόπον pro vulg. τρόπον repositum ex vet. V.15, περὶ posita hoc loco pro πρός. subaudiendum autem ex præced. problemate τὸ ψυχρόν: vt v. 9. V.17, Camot. ποιεῖ, actiua forma. contra vet. v.28, ἐξωθεῖται, forma pass.

P.266, v.7, vet. clausa post ἀραιοτέρας periodo, post οὐχ ὁμοίως inserit γάρ. Seq. v. inclusa καὶ abest à Camot. ed. V.11, vet. ἐπὶ τὴν ὕελον: duplici discrepantia. ὕδατος vero paulo ante agnoscit etiam Gazæ versio; *quem de sole & aqua excipimus.* alioqui ex sequētibus cōiectet aliquis legendum esse ὑάλου. V.13, Cam. διαπέμπεσθαι τὸ ὕπλιον, omissa præpos. Eadem editio ibidem pro κλίμα habet κλίμακα: vt Gaza quoque; *cur scalas facilius descendamus.* Nota ibidem κατίεμεν & ἀνίεμεν, non tam ab εἶμι, quam ab inusitato ἵημι. V.20, Cam. εἰς ἄγαν, pro εἰς ἀέρα. V.24, vet. ἀπόλλυται, singulariter. Sequentia in eodem vet. sic leguntur, τὰ ἀναπνευστικὰ στενὰ ἔχει, καὶ τὸ ἔλαιον, γλίσχρον ὄν, ἐμφράττει τὰ ἀναπνευστικὰ τούτων, καὶ οὕτως ἀπόλλ.

P.267, v.1, vide supra, 238, 7. V.5, πανσέληνον, pro vulg. σελήνην ex vet. repositum, agnoscit etiam G. versio; *carnes quæ lunæ plena exposita pernoctarunt.* Idem vetus seq. v. ἐμάθομεν δὲ τὴν κρᾶσιν ταύτην σηπτικὸν ὑπάρχειν. γίνωσκε γὰρ ὡς εἰ μὴ εἴη σύμμ. ἢ θερμ. V.10, vet. γίνωσκε pro ἴσθι. V.12, vetus ἀποπλήξει pro ἀποκρύσει. V.19, pro εἰσδύναντα opinor scribendum εἰσδύοντα, vel εἰσδύντα.

P.268, v.1, vet. λινόσπερμοι, pluraliter. V.4. Cam. paulo aliter sic edit hunc locum: μὴ δύνασθαι διαβαίνειν τὸν ἀέρα ἐπὶ τὸ ὅραπόν· ἐν νυκτὶ δὲ ταχὺ γίνεται, διὰ τὸ καταψύχεσθαι τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ ἡλίου. οἱ δὲ φασὶν ὅτι ἐν μὲν ἡμέρᾳ ὑπὸ τοῦ ἀέρος, λεπτοῦ καὶ θερμοῦ ὄντος, λεπτύνεται· ἐν δὲ νυκτὶ, παχύνεται. ἐπὶ μὲν τῶν αἰλούρων κ. V.19, pro πανουργεύκασι Cam. habet συμπεφύκασι: vetus, ἐπὶ τὸ κάτω νεύουσιν. In eodem vet. sequentia sic leguntur, ὅτι ψυχῆς κάτοπτρον οἱ ὀφθαλμοὶ πεφύκασι.

P.269, v.9, Cam. χαύνεται pro γίνεται. V.14, vet. καλοῦσι, tertia persona. Pro μύονται vero, quod ibidem ex vetere reposui, Neobarius habet μυωπάζονται: Camot. corrupte μυώπης. verior fortasse lectio, παρὰ τὸ μύονται τοὺς ὦπας ὁρᾶν: ex eo quod oculis pene clausis cernūt. qua de re vide quæ supra adnotaui ad 226, 1. V.16, Neob. οὐκ αἰσθάνοι. Ibidem διὰ τὸ ex vet. repositum pro vulg. καὶ διὰ τοῦτο. sic enim in vulg. ed. legitur, καὶ διὰ τοῦτο λεπτομερὲς καὶ καθ. V.21, inclusa absunt a Neob. ed. V. 24, vet. φυσᾶται, gemino σ.

P.270, v.3, Cam. φρενητιῶντες, per η: minus recte. V.6, vet. σφαγγαροῦται: & mox ὑπὸ pro ἀπό. Gaza vertit; *præ nimia siccitate horret.* V.14, vetus περὶ pro παρά. V.23, vet. accus. casu, πρὸς τὰ ῥήματα. V.26, οἱ abest a vet.

P.271, v.7, vet. ξηρότητα καὶ ψυχρότητα λέγων: Gaza; *videlicet gelidos & siccos.* Seq. v. particula καὶ in vet. legitur post τὰς ὀφθαλμίας. V.11, vetus πότῳ, barytonos.

tonως. V.17,Cam. διαφιλῶ ποτῷ πιεῖν: quorum postremum, euidens mendum habet. Seq.v.vet. ἄρξωνται. V.25,Cam. πυρετία: vet. πυρέτλια: ego mediam scripturam cũ Neob. sequi malui. V.27,Cam. ἰσχύνται pluraliter.

P.272,v.2, ὃ post πλήρωσιν abest a C. ed. V.4,vet. περὶ pro παρά. Sequ.v. Cam. ἐκτὸς pro ἐντός: vt Gaza quoque; *ad partem lectisterniorũ exteriorem tendimus*. Ibidem vet. βέχοισιν αὐακισόμενοι. V.13, forsan ἀφ' ἑκάστου: quia in sequentibus hæc præpositio vsurpatur. ἐπὶ tamen agnoscit etiam Gazæ versio; *duplex enim in qualibet materia genus est ægrotandi*. V.17,vetus ἀβληχρόν. sed βληχρὸν quoque in hac signif. vsurpari, testis est Hesych. dum exponit ἀσθενές, νωθρόν, λελυμένον. Suidas hoc addit, Homerũ & Alcæum βληχρὸν vsurpasse pro ἀσθενές, at Pindarũ pro ἰσχυρόν. V.20,vet. ἐξάπλει: itidemq; seq.v. ἀποκαίεται: more Attico. V.23, vet. ὅλως pro ὅλον. V.25, vetus ποιήσει, fut. tempore.

P.273,v.2,Cam. καῦσιν: minus conuenienter. V.3, vet. ἀβληχρόν, vt pag. præced. v.17. Idem mox fut. temp. ποιήσει. V.4,Cam. ἐφημεελινόν. In eadem C. ed. post hoc ipsum ἐφημερινόν, subiunguntur ista, λοιπὸν ἔχων τὰ ἄκρα ἀναλάπτεται ταῦτα. quæ & corrupta sunt, & male cum præcedentibus cohærent. Ibidem mox vet. ποιήσει, fut. temp. vt paulo ante, v.3. V.7,Cam. ἀφημεελινῦ. itidemque v.15 & 23: & infra 303, 26: 304,4,8. sed verior est nostra scriptura, ἀμφημερινῦ. vel omnino legẽdũm ἐφημερινῦ, vt eadem Cam. editio habet v.4. V.17, a vet. absunt ista, τὸ δ' ὑγρόν, εὐαλλοίωτον ὃ εὐμετάβλητον. ἡ μέντοι μάλιστα, ξηρὰ ὃ ψυχρά. V.18, Cam. pro ξηρὸν habet ψυχρόν: quod minus congruit cum præced. V.26,Camot. ἐπὶ μὲ τροφή.

P.274,v.5,vet. καθάπερ, pro ἤπερ. sed affertur & hæc lectio, ἢ εἰ ὑπάρχοι ἠνεωγμένη. V.9,nota ᾐσχύνθη, cum augmento, pro αἰσχυνθῇ. V.16,Camot. post σωνεύς inserit particulam καί. V.24, vet. ὑ χρόνιος.

P.275,v.4,vetus τὸν ποθούμενον, masc. gen. V.5,vetus post φαρέτραν addit, πλείω δέ. Sequentia vero, ἅμα γὰρ εἶδε ὃ ἐπόθησε, congruunt cum illo Theocriteo, ὡς ἴδον, ὡς ἐμάνην: & Virgiliana eius hemistichii interpretatione, *vt vidi, vt perii!* V.7, vet. ποθῆσαι pro ποθεῖν. V.8, Cam. πρὸς σώματι. V.11, Cam. τὸ ἐρῶντα. V.23,vet. ποθῆσαι, vt v. 7. V.25,inclusum πιθανῶν abest a vet. V.27,Cam. τὴν ἰδιότητα. Sequ.v.vet. μεσὸν κακοχυμίας.

P.276,v.8,vet. συπλεῖον: itidemque in seq. Ibidem Cam. & Neob. διάβροχον ὕδατος: quod excusari potest ratione copiæ. V.10,Cam. ἐποιμότατα. Ibidem mox legendum videtur ἐργάσεται, fut. tempore: vt in sequ. membro καήσεται. V.13, Cam. πυρετὸν pro πρὶν τόν. Neob. totum locum sic edidit, πόνος ἕνεκεν κόπος πυρετὸν ἐφήμερον μᾶλλον, ἢ τὸ ἐπὶ σήψει ποιούμενον, ἢ τὸ ἑκτικὸν πυρετὸν εἰργάσατο. Ibidem si infinite legatur ποιῆσαι, non male congruet cum aduerbio πρίν. V.16,vet. σιρεά. V.22,inclusa ἢ abest a vet. V.27, πάντων, pro vulg. τοῦτο, repositum ex vet. Seq. quoq; versu παρὰ pro vulg. περὶ cum eodem vet. cod. agnoscit etiam Gazę versio; *præter rem patientem.*

P.277,v.1,Cam. ἀδυνάτον. V.3,in-

clusa καὶ abest a vetere. Ibidem vet. ἀρχομένοις, dandi casu: non male. V. 5, Camot. περιστάσιν. Ibidem mox legendum fortasse duplicato articulo, πρὸς τὸ τὸ πάχος ἐνεργεῖν τι. V. 11, Cam. καὶ χρώννυσι. V. 16, ῥυπτούσης agnoscit etiam Gazæ versio; *excitantis purgantisq;*. V. 22, Cam. πότε pro ποτέ. V. 24, vet. πότε γὰρ θεωρός ἐστι ὁ ὥσπερ βραχευτής. Sequente versu Camot. μόνον pro μόνος. V. 26, vetus ἐξαρθρώσεων, per ω. V. 27, Cam. κοιλίας ἑλκῶν: parum conuenienter.

P. 278, v. 1, vet. ἐπιπωμάτιον: parum apte. V. 9, Cam. περὶ φύσιν, accus. casu. Ibidem mox Camot. & Neob. περὶ τὸ δέρμα. ego ἐπὶ cum vet. malui. V. 10, Neob. λευκῶν. qui accentus cum ambiguitatem pariat, ego cum Camot. barytonως malui λεύκων, a recto λεύκη, *vitiligo alba.* V. 13, vet. ἐν μαζῷ. inter quæ vocabula hoc discriminis statuit Ammonius, vt μαζὸς proprie virorum sit, μαστὸς vero mulierum, tanquam περὶ τὴν μεσότητα. V. 17, vetus αἴθισι χολὴ βραχεῖα. V. 27, vet. τῇ διαστολῇ. Seq. autem versu pro ὑποφορῶν alibi legitur ἐπιφορῶν. quomodo Plin. quoque oculorum & testium epiphoras dicit.

P. 279, v. 2, βαυκάλια pro vulg. καυκάλια agnoscit etiam Gazæ versio; *vasa qua baucalia nominamus.* V. 4, vet. μεταπληρώεκται, passiue. V. 6, ex eodem vet. καθεῖσθαι repositum pro vulg. καθεῖσθαι. V. 11, vetus αἰσχρόν pro αἴσθησι. V. 13, vet. ὡς τοῦτο, pro καὶ τοῦτο. V. 24, vet. περισκευάζει. V. 27, vet. ἐκθερμαινόμενον.

P. 280, v. 2, vet. ὡς πυκνοῦν. Ex eodem vetere sequ. v. ἀπὸ reposita pro vulg. ὑπό. V. 4, vet. παχύνον: quod participium tum demum quadrat, si cum eodem vetere pro τῷ in præcedentibus reponatur ὡς. V. 6, βουλομένοις pro vulg. βαλλομένοις repositum ex eodem vet. V. 13, ἀπόπτηξιν pro vulg. ἀποπῆξεως repositum ex eodem. V. 14, vetus σειρᾶ. apud Aetium per ι legitur, lib. 4, c. 13, vbi σειρίασιν nominatam ait ἀπὸ τῆς κατὰ τὸ βρέγμα κοιλότητος: quia videlicet σιροὶ a Græcis appellentur cauæ scrobes in quibus asseruantur semina. Hesych. quoque σιροὺς in eadem significatione agnoscit: itidemque Suid. Sed idem tamen Hesychius agnoscit etiam σειρᾶ pro φλεγμαίνει, quasi περὶ τὸ σείελον. cum qua etymologia belle quadrat quod Alexander noster subiungit, vulgus pro σειρᾶν dicere καῦμα ἔχειν. V. 16, a vet. absunt hæc, ἔνια δὲ καὶ διαρροΐζεται. V. 17, Camot. & Neob. τυγχάνουσι, more communi. Sequentem diuersitatem in εὐπαθέστατα ὁ φλεγματικώτερα, agnoscit etiam Gazæ versio; *infantes perquam facile affici possunt, & pituitam largiorem suo in capite continent.* V. 19, vet. masculino gen. τοὺς μήνιγγας: contra morem. V. 21, Cam. & Neob. πρὸς καρδίαν. ego εἰς cum vet. malui. V. 27, Cam. βράγχει pro βραχεῖα. Gazę versio neutrum agnoscit; *aut flaua bilis vel colligitur, vel etiam putrescit.*

P. 281, v. 1, problema hoc fusius infra tractatur a Cassio, 351, 4. V. 4, Cam. καυσά: & mox singulariter, ξηραντικὸν προσφέρουσι φάρμακον. V. 8, ἀλλοιώτερον per ω scriptum etiam in Camot. editione: contra gramm. regulam. Sequens autem problema paulo cla-

lo clarius sic proponit Gazæ versio; *Cur sæpe eueniat, vt locum quem statuimus petere, prætereamus.* V.13, ὁρῶμεν pro vulg. ὁρῶσι repositum ex vet. δυνάμιν vero quod sequitur, non habet Cam. Sic v.17 inclusum πικρὸν non agnoscit vet. V.25, locus Homeri extat Il.α, v.104.

P.282, v.5, vetus ἐκζεόμενον pro ζεννύμενον. V.11, ῥήγνισι pro ῥήγνυνται repositum ex eodem vet. V.13 & 14, Cam. διαφορεῖται. V.16, vet. φημὶ ὡς, pro ὅτι. V.25, vet. ἀναπιπλοῦσιν τῷ φαινομένῳ.

P.283, v.2, vet. ὑποτιθεμένης. Sequens problema repetitur infra lib. 2, 305, 5. V.9, vet. στρογγυλοειδοῦς στόματι: Cam. στρογγυλοειδῶς στόμα. sed verius fortasse στρογγυλοειδὲς στόμα. V.12, Cam. ὑρηδόχον, per η: itidemque mox v.17, 21, & infra sæpius. quo modo in Epigr. legitur πολεμηδόκος: item alibi θηητόκος, διδυμητόκος, στεφανηφόρος, ἐλαφηβόλος, & consimilia, ο in η verso. V.15, conuenientius ἔχουσι, plurali fine, vt præcedit οὐροῦσι. Sequ. v. Cam. & Neob. habent σὺν ὑγρότητος ἀμετρείᾳ. ego vet. sequi malui. V.22, vet. διαβεβῶσιν. V.28, Cam. δῶμεν: sed rectius δοίημεν, vel δοῖμεν.

P.284, v.3, vetus δὴ pro δέ: vt infra, 287, 12: 305, 23. V.12, Cam. πηκτικῶ. Sequente versu Cam. ὑρηδόχῳ, per η: de qua scriptura modo dictum est. Ibidem mox eadem editio ἀναξηραίνῃ, & sequente v. περισκαιρον: minus apte. V.19, ποιῆσαι abest a vetere. Sequente versu idem vetus pro πάντα γὰρ, habet μεμαθήκαμεν γὰρ ὡς πάντα.

P.285, v.1, vetus καθαιρεθῇ. V.5, vet. ἐκβαῖσιν. Gazæ versio neutrum agnoscit; *qui amplius sese calefieri velint.* V.11, cum τῷ περὶ αὐτοῦ, subaudiendum προβλήματι. Seq. v. vet. δὴ pro δέ. V.20, vet. ἐκπεπυρωμένων. Gaza neutrali verbo vsus vertit; *quæ statu cæli calidiori referuent.* V.23, Camot. μεταπεπυρωμένος.

P.286, v.3, καὶ abest a Camot. ed. Sequ. versu vet. κατὰ pro διά. Idem vet. mox sequ. v. τῆς ὄψεως τὸ πνεῦμα, transposito verborum ordine. V.9, συμβαλλήται agnoscit etiam Gazæ versio; *celeriter capiunt.* sed fortasse verius συμμεταβάλληται, vt v.14. quanquam ibi quoque Neob. habet συμβάλλονται. Eodem versu 14 Cam. ἐν αὐτοῖς pro σὺν αὐτοῖς. V.18, vet. ἀπὸ pro ὑπό. V.23, ἰλυώδεσι pro vulg. ὑλώδεσι repositum ex vet. V.25, Cam. ὑρηδόχον, per η: vt supra 283, 12. Sequente versu διεγείρει pro vulg. διεγείρεται repositum ex vetere.

P.287, v.13, forsan τὰς ἀναδόσεις. V.15, Neob. περὶ τὰς ἰδίας ἐνεργείας μᾶλλον ἐνεργεῖν: minus perspicuo verborum ordine. V.18, Cam. τὰ ὕελα: itidemque mox vetus ῥήγνυνται: & sequ. v. κέκτηται. sed inusitatum est id nominis genus, & minime congruit cum seq. τῆς ὑέλου, v.23. Eodem v.23, vetus τῆς τῆς ὑέλου ὁρμῆς. V.24, εἰ abest a vet. V.26, vetus περιέχειν: & mox comparatiue λεπτομερέστερον. V.28, vet. ἐν αὐτῇ, fœm. genere.

P.288, v.1, Neob. ἐκπυελίζεσθαι: sicut apud Hesychium quoque leguntur πυελίναι & πυελίζεσθαι. sed cum neutrum suo loco apud illum lexicographum sit positum, suspicari possit aliquis legendum esse πυρλῶσις

& πυρλωίζεσθαι: quæ sunt vsitatiora. afferunt tamen etiam vulg. lex. πυελοειδὴς pro πυρλωοειδὴς. V. 2, τὰ ξηρότατα pro vulg. τὴν ξηρότητα repositum ex vet. V. 5, alii προμαλαχθὲν προθερμανθεῖν. Gaza videtur legisse, προμαλαχθῇ πρὶν θερμανθῆναι. vertit enim; *si tamen prius quam subeat calor, molliter tepefiat, ac moderetur.* V. 7, Cam. παιδοτρίβων, a nom. παιδότριψ. V. 8, forsan παιωνίζοντες, fut. tempore. V. 15, Camot. κυπεῖον, paroxytonως. Ibidem vet. omissis ἢ & ἔξωθεν, trāsposito commatum ordine habet, θλασθὲν ἢ προςπεσόν. V. 16, Cam. αὐτοῦ relatiue. V. 26, Cam. καταδήσουσα: parum congruenter.

P. 289, v. 6, Neob. συνοισοῦται, præs. tempore. V. 15, vet. κινῆσαι pro κινεῖν.

P. 290, v. 8, περὶ pro vulg. παρὰ reposita ex vetere. Sic supra 39, 17, τὰ περὶ τὴν ἕδραν. V. 11, Cam. ἀπόταξιν. sed ἀπόπεξιν agnoscit etiam G. versio; *vt semen satis gignant & teneant.* V. 14, vet. βράγχος ῥαγᾶν. V. 19, Cam. προκόπτον. sed προςκόπτον probat etiam G. versio; *quasi per itineris inæqualitatem impugnat.* V. 22, vet. ὁ ἔνδοθεν: & mox seq. v. διὰ ὡμαλίας πληρούμενος.

P. 291, v. 22, vet. ζωμοὶ, pluraliter: itidemque mox Cam. πήγνυνται. Sequens vero καταπλάσματα non agnoscit Gaza; dum ita locum vertit; *aqua enim gelu cogitur; calculus calore in vessica concrescit.*

P. 292, v. 4, vet. ἐξαναλίσκουσα διαφορεῖ. V. 7, vet. πολὺ pro πολλά. Sequens εἰλεῖσθαι tenui spiritu scribit etiam Camot. V. 18, inclusa absunt a vet. V. 19, idem vet. αἱ πλήψιως, singulariter. V. 25, inclusa absunt a vet.

P. 293, v. 7, vet. παρὰ pro περὶ. V. 11, idem vet. καθαροὶ pro κρημνοί: vt pag. seq. initio, τοὺς ἐρήμους καὶ καθαροὺς τόπους. eodem modo Gaza quoque vertit; *loca excelsa puraq;.* V. 13, vetus ποιεῖ, singulari fine: more Attico. V. 15, Cam. πίμπρι pro πλήθει: & mox vetus τούτῳ, dandi casu. V. 27, vet. διότι ὥσπερ ἐπιδίδωσιν.

P. 294, v. 2, rectius πηκτίδα. πηκτὶς enim, non πυκτὶς, musicum instrumentum est. atque adeo idipsum eidem Pani tribuitur in Epigr. 335, ἀλλ' ὀρέων φεύγουσαν ἀμήχανος ἄσατον ἠχὼ, Πηκτίδος ἠρινόθη φθόγγον ἀνωφελέα. Gaza vertit citharam. V. 13, Cam. & Neob. τὰ σώματα τοῦ ὕδατος. ego vet. sequi malui. V. 16, ex eodem vet. πάλιν repositum pro vulg πᾶν. V. 18, Cam. τὴν πᾶσιν τοῦ λίθου καῦσιν. V. 27, Cam. & Neob. ὅλῳ τούτῳ σώματι. mihi vet. cod. lectio magis placuit. Ex eodem vet. mox seq. v. ταύταις reposui pro vulg. ταύτην.

P. 295, v. 3, vet. γλυκῶσαι pro γλυκᾶ. V. 9, Cam. ἐκκράζειν. V. 13, inclusa καὶ abest a vet. V. 14, nota hic πεῖσις pro passione, seu (vt Gaza vertit) læsione. Ibidem Cam. & Neob. habent νησεύοντες, præs. tempore. ego vetus sequi malui. V. 15, Cam. pluraliter δριμεῖς χυμούς. V. 21, Cam. ἐπιζητοῦσαι. V. 24, Camot. & Neob. αἰωρρόπῳ. quæ scriptura cum vsitata non sit, ego vetus sequi malui. V. 26, quæ hic citantur ex Aristotelis Problematibus, non extant in vulg. editionibus.

P. 296, v. 4, vetus ἐργάζεται pro ποιεῖ. Sequens problema tractatur etiam a Cassio, 337, 18. V. 7 & 8, vet. ἧττον δραστικόν. V. 8, inclusum ἐστιν abest a vet. V. 19, vet. τόπων pro πόρων: & mox ἀποπάρδησις pro ἀποπορδή.

P.297,v.3,vet.διότι pro ὅτι. V.27, Camot. distinguit ante παράχρημα, at non item Gaza.

P.298,v.1,inclusa & abest a vet. Pro seq. ξηραὶ Cam. habet subst. ξηρίον. V.5, Camot. pro ὑγρασίαν habet ὑγραίαν: vocabulum inusitatum. Eadem editio seq.v. pro ἀπεψίαν legit ἀναπεψίαν. V.9, nota ἀνδράσι pro generaliore ἀνθρώποις. Sic v.11 notabis ἀποτυφλώσει pro ἀποτυφλοῖ. V.13, Cam. δύναται εἰς ἥλιον ὁρᾶν. V.15, Cam. ποιεῖται, fine passiuo. V.21, Cam. δίκταμνον. quæ scripturæ diuersitas est etiam apud Diosc. & alios. Sic v.24, Cam. gemino σσ scribit ὕσσωπος, vt alibi quoque scriptum legitur. V.26, pro σέσελον vet. habet σέσελι: itidemque Diosc. & alii. mox C. ὑρηδόχον, per η: de quo scripturæ modo dictum supra, ad 283,12.

P.299,v.6, pro τὸ β in vet. est τὸ γ. V.26, inclusa absunt a Cam. ed. V.27, Cam. βεβαίαν, fœm. fine. V.28, Cam. βίῳ pro βίᾳ.

P.300,v.3, vet. βαπτιζόμενοι. V.20, Cam. νεφελικοί. sed φρενιτικοὶ agnoscit etiam G. versio; *qui per arduam febrem insaniunt.* V.28, malim cum articulo ἡ καρδία, vt præcedit ἡ ψυχή.

P.301,v.1, καυματώδεις pro vulg. κωματώδεις agnoscit eadem G. versio, *æstuosi.* V.2, Cam. ἀχίνητον: sed ἀκίνητοι tum G. versio probat, tum infra auctor repetit 306,27. cum αὐτὸν vero, quod sequitur, subaudiendum τὸν πνεύματα. V.3, vet. οὔπω ἦν, pro ἤπω δὲ. V.5, C. πηγνυμένην. V.6, λυτρῶν agnoscit etiam G. versio; *in balneis.* alioqui maluerit fortasse quispiam χυτρῶν, *in ollis.* V.8, vet. singulariter πάθος. V.13, Cam. τῷ πνεύματι. V.16, vetus τῇ ἰδίᾳ θέσει. Idem mox γοργαλεών: ad quam scripturā accedit Latinum *gurgulio.* V.18, malim cum articulo, τὸ πάθος. Seq.v. ῥαγὸς pro ῥαγὸς habet etiam Cam. V.20, vetus χοαυλὼ. sed rectius fortasse χώνην: id enim melius congruit cum sequ. χωνεῖον, & incontracto est vsitatius.

P.302,v.2, ψύξει pro vulg. ψύχει cū vet. agnoscit etiam G. versio; *per refrigerationem.* Seq.v. Cam. δήμωραί: nihil ad rem. Ibidem vetus παραδέχεσθαι. V.7, vet. περιέσηται. V.10, vetus ἄγονον: absurde. V.16, vetus τῶν ἄλλων. Gaza periodum hanc nō agnoscit, nec totum problema sequens. V.20, Camot. omittit ὡς: minus belle.

P.303,v.2, Cam. τὴν φύσιν: parum apte. Gaza hoc commation prætermisit. Seq.v. vet. ἐπάγεται. Gaza vulg. lectionem secutus vertit *exhaurit.* V.9, vet. τῶν πυρετῶν. V.11, vetus ἐν τῷ, s. βιβλίῳ aut συγγράμματι. Sequ.v. si expuncta ὅτι indicatiue legas ἀνάγεται, structura constabit melius. Sic v.14, pro τῶν ἄλλων requirit sensus aliquid aliud. Gaza hoc quoque probl. prætermisit. V.17, μετὰ habet etiam Cam. editio. tu si κατὰ malis, per me licet. V.19, Cam. ἐστὶ: itidemq; mox συσῖτον, masc. gen. V.26, Cam. παρὰ μίαν: Gaza nobiscum; *die vno prætermisso.* V.27, Cam. καθημερινόν.

P.304,v.2, vet. μείων: quasi feratur ad remotius, ὁ πεταρταῖος. V.4, πλευρῶν pro vulg. πλοιαρίων repositum ex vetere. est enim id verbum vsitatius, & mox repetitur v.15: nec non infra 308,27. V.8, Cam. ὥσπερ ᾧ τὸ διάλειμμα. V.16, inclusa & abest a vet. Sequ.v. idem vet. ἔτι δὲ πλεῖον ἔλαττον. V.19, vetus

κακοχυμία λέγεται: concinnius. V.20, οἰκείας abest a vet. V.28, περιτείνεται pro vulg. περιγίνεται cum vet. cod. postulat ipse quoque sensus.

P.305, v.4, vet. ἄνω κρίνειν. V.6, Cam. ἄχρι περάτων νεύρων: omissis intermediis. V.11, Cam. κἀκεῖ αὐτοῦ τῇ οὐσίᾳ: parum apte. V.15, ante φλεγμαίνοντες omissa videtur καί. V.22, κοιλιώδεα habet etiam Camot. V.25, Cam. & Neob. στάσεως: & v.28 μετασυλλαβουμένου: transposita per incuriam præpositione σύν: quam ego veteris libri ope suo loco restitui: quia & στάσις pro constitutione vsurpari non solet, & σύν in μεταλαβεῖσθαι locum habere nequit. V.26, malim περιΐσταται, sine passiuo.

P.306, v.2, inclusa ἐν abest a vet. V.4, Camot. καταγνοῦσα λοιπὸν ἡ φύσις, καὶ χύσασα πάλιν: contra structuræ legem. V.6, ἀτμοῦ pro vulg. αὐτοῦ repositum ex vetere. Ibidem vet. γίνωσι: more communi. V.10, ἔνδον pro vulg. ἔνδοθεν repositum ex vetere. V.13, vetus ῥοῶν, vt v.11 præcedit ῥόαι. V.17, pro similitudine ista Gazæ versio hæc reposuit; *aliter fieri non potest vt effectus is prodeat, quem vel natura, vel hominis ingenium spectet.* V.20, vet. αἰτίαν pro οὐσίαν.

P.307, v.1, τῶν σαρκῶν agnoscit etiam Gazæ versio; *cur in febriendo carnes minuantur.* sed Cam. habet τῶν αὐτῶν: quasi referatur ad τοὺς φθισικούς, de quibus in præced. problem. sermo fuit. V.8, ἡ θρὶξ abest a Camot. editione. V.13, vetus περὶ pro παρ'. V.16, Neob. διὰ τῶν νεφρῶν ἐκκενούμενον. V.26, vetus περὶ τὰ πυθμένα, *circa fundum.*

P.308, v.5, Neob. πυμφθεὶς: parum ad rem. V.18, vet. ῥεῦμα pro νεῦμα. V.20, vetus καταγνυται, more Attico. Simile problema supra, 288,16. V.27, Cam. ἀσθενείας δὲ δυνάμεως μὴ φέρον τὸ τῶν σαρκῶν πλῆθος.

P.309, v.9, περισφιγγομένη pro vulg. παρασφιγγομένη repositum ex vet. V.11, vet. ὑδὲ γὰρ διὰ. V.15, Cam. τῷ πυκνότερόν τι γίγνεσθαι, dandi casu. V.20, vet. τῶν ὑγιαινόντων οἶνον πολὺν ἄκρατον πιόντων, omisso articulo, & mutato participii tempore. V.25, Camot. & Neob. δαπανηθεὶς. qui casus etsi excusari potest, ego tamen vet. cod. sequi malui.

P.310, v.1, vetus ζητοῦντος: & mox τόπον. V.4, Cam. transposito verborum ordine, μᾶλλον ἢ διὰ τὸ στ. Gaza hoc problema non habet. V.8, Camot. & Neob. μετ' ἠρεμίας: sed vet. cod. scripturam cõfirmat etiam Gazæ versio; *vnde fit vt etiam si quiescant, rursus moueantur, si tangas.* V.9, vet. τοῖς δοκοῖς: (itidemque mox v.13) contra consuetudinem. Sequens ὅτι abest ab eodem vetere cod. V.16, Cam. ὁ πυρετὸς pro τὸ πῦον. Gaza nobiscum; *quoniam pus humores corrumpit.*

P.311, v.2, rectius cum vet. leges, ὅταν ὑπὸ δριμέων χυμῶν δακνομένω τὸ αὐτὸ συναπολαύουσα, ποιεῖ καρδιωγμόν. vulgatæ lectionis vestigia apparent etiam in Gazæ versione; *sic enim cor sentit, quotiens materia acrior stomachum mordet, mouetur que ad id expellendum quod molestum est.* V.4, Neob. ὅτι περισταίσμασι. Sed veriorem atque adeo concinniorem esse nostram scripturam, patet ex

283, 2

283, 2, vbi idem problema legitur. V.9, forsan interrogatiue, τίνος τὸ πάθος. Gaza contractius vertit; *vel quia casum audimus miserabilem.* V.14, forsan οὔ γε. V.15, inclusa καὶ abest a Cam.editione. V.17, vet. καὶ σκεδάννυσι, omissa κατά. V.18, articulum τὸ ante μηκέτι habet etiam Cam. V.21, μᾶλλον abest ab eadem editione Cam. V.23, Cam. καὶ οὐ παρέλκ. V.26, Cam. αὐτῶν: parum conuenienter. mox vetus, ἄλλως τε μή: non multo conuenientius. Seq. v. idem vet. pro ἀπὸ habet ἐπί.

P.312, v.2, vet. γονιμικόν. Sequente versu quidam relatiue, αὐτό: vt Gaza quoque; *qui cum vndiq; aquam subeat, erigatq; in deuexum, inflat.* V.5, Camot. post πνευματούμενον nouam periodum incipit, hoc modo; σφαιροειδὴς δὲ γίνεται, scilicet ἡ πομφόλυξ. quam periodum cum reliqua problematis parte Gaza prætermisit. Idem precedentia sic vertit; *quomodo etiam vitrum inflari potest: & genus omne humoris cum ebulliat, conuerti in spiritum atque intumescere solitum est.* V.7, vetus, δεῖξις δὲ τούτου τὸ, κατὰ φύλλων βαλλόμενον τὸ ὕδωρ, ἢ καταφερόμενον ἐξ ὕψους, στρογγυλοῦσθαι. Camot. breuius, δεῖξις δὲ τούτου, κατὰ φύλλων βαλλόμενον ἐξ ὕψους στρογγυλοῦσθαι.

P.313, v.1, βάθος pro plurali βάθη repositum ex vet. V.17, vet. ἐλλειπτικῶν: minus vsitate. Sequente v. suspectum τὸ διάμετρον: quum fœminino genere vsurpari ea vox soleat. Gaza vertit, *per solis diametrum:* quasi legerit, διὰ τῆς τοῦ ἡλίου διαμέτρου. Idem sequ. sic vertit; *& quidem crebrius lunam eo deuenire propter sui orbis celeriorem absolutionem necesse est.* V.21, μόνον pro vulg. μόνος repositum ex vet.

P.314, v.6, vetus γίνεται pro γίγνεται. V.9, Gaza legit, εἰ δὲ τοὐναντίον, δεκάμηνα: *sed si e contrario est, decimo exeat necesse est.* V.10, pro διαφέρει alibi legitur διαφύῃ. De septenario autem numero vide & Metaphys. 250, 8. V.18, vetus ἀνακύκλησιν. Sequens commation, καὶ ὁ δώδεκα, abest a Camot.ed. V.26, vet. πλάγιοι μέντοι καὶ καθόλου: transposita &, & mutato finalis nominis casu.

P.315, v.11 & 12, Cam. transposito commatum ordine, διεσπάσθαι & δυσχιμάντοι. V.21, vet. ὅπου μὲν οὖν ἡ χ. Seq. v. Cam. σφαιροειδῶς. V.26, vet. βασκαίνονται, καὶ μάλιστα παῖδες. vt Gaza quoq; vertit; *cur aliqui fascinari possint, ac præsertim pueri.*

P.316, v.1, vetus πολλοῖς pro καλοῖς. Seq. v. Cam. ὥσπερ ἰώδης τις & φθοροποιὸς ἀκτὶς ἔξεισιν. V.3, si αὐτὴ malis, non refragabor. V.6, Cam. καθαιρευόμενοι. V.8, vet. κατ' ἀνάκλασιν: & sequente v. ῥᾶον pro μᾶλλον. V.10, inclusum σφόδρα abest a vet. V.14, φαντάζεται pro vulg. φαντάζονται repositum ex vet. V.18, Cam. φρενιτικῶν: scriptura parum consentanea. V.20, Cam. & Neob. ἐμπνευματῶν. ego vet. sequi malui. V.24, forsan & τὰ μαλακά. in Gazæ quoq; versione legendum fortasse; *aculorum humorem omnem, & maxime illum a cry stallo cognominatum.*

P.317, v.3, vet. ταχύτερον κινεῖται. V.6, κακοχυμίας pro vulg. κακοχύμους repositum ex vet. V.10, vet. κράσεσι pro καθάρσεσι. V.12, Cam. ἀναστομούμενοι: & mox vet. κινοῦσι. Idem vet. sequente versu τοῖς διδομένοις: præsenti tempore.

V.15, Camot. σκαμωνία, vno μ, supra quoque aliquoties. Seq. v. vet. τὰ σόματα. V.17, C. ἰδικῶς, sine diphthongo. V.25, vet. χλιέων, incontracte.

P.318, v.8, σικύα per υ habet etiam Cam. sed alibi monophthōgως scriptum inuenitur. Sequ. v. αὐτῇ pro vulg. αὐτοῖς repositum ex vetere. In eodem vetere mox est λεπτὴν οὖσαν αὐτὴν, fœm. genere: sed parũ congruenter. V.15, forsan θαψίας καταχριομένης.

P.319, v.6, vet. κατελίμπανε. V.16, vet. ἐπιπατεῖται pro ἐπιτείνεται. quæ lectio si vera est, scribẽdum etiam ἐπιπεταμένη v.14 & 21. sed ἐπιτεταμένην, *intentam*, agnoscit etiam Gazæ versio. V.19, C. ὑρηδόχω: vt supra 283, 12.

P.320, v.8, κινούμενος pro neutro κινούμενον in vtroque membro repositum ex vet. V.13, vetus σπέρμαι. In eodem vet. post hoc problema sequitur quod ordine LXIIII est, Διὰ τί τὸ ὄξ. πρoσρ. V.20, forsan προδιδοῦσι.

P.321, v.4, forsan κυψέλαι, plurali fine. V.11, Cam. ἐξυφαίνω, & διαγραφέντι, dandi casu: cuius structuræ exempla apud alios quoq; scriptores obseruata sunt. V.12, Neob. κατ' αὐτὴν, relatiue. V.25, inclusa καὶ abest a Cam. ed.

P.322, v.1, Cam. μυωδῶν: mendose. V.3, Cam. τὸ χορεῖον: vet. τὸ χωεῖον, per ω & ι. V.6, φωραθεῖσαι παρέλθουσα per hypallagen positũ pro φωραθεῖσα παράγειν. V.17, lapidem Thraciam agnoscit etiam Gazæ versio; & Plin. lib. 33, sub finem capitis 5, Thracium lapidem aqua accendi, & oleo restingui tradit. cuius nominis hæc videtur esse ratio, quoniam (vt Θαυμασίων ἀκουσμάτων liber docet) is lapis in Thracia inuenitur, & quidem in Ponto fluuio; spinus ab indigenis appellatus. alioqui suspicari posset aliquis, legẽdum esse λίθος ἀνθρακίας, atque intelligendum id lapidis genus quod Germanice lapideos carbones appellamus. nam eos quoque Leuinus Lemnius lib. 1 De occultis naturæ miraculis, bituminis indurati natura esse scribit, & semel atque iterum exstinctos, postliminio ignescere admotos foco; & cum cetera omnia oleo inflammescãt, istos affusa aqua inardescere, oleo restingui.

P.323, v.7, vet. διδώκαμεν pro παρέχομεν. V.20, vet. τὸ μῆλον ῥώννυσι ποιότητι μόνῃ ἀσωμάτως· ἐσθιόμενον δέ, ὡς ἄρτος, καὶ οὐσίᾳ καὶ ποιότητι. Cam. breuius, τὸ μῆλον ῥώννυσι ποιότητι. ὄξος μ. V.27, vet. καὶ τεμνόμενον, omisso μή.

P.324, v.1, vet. κατὰ κρᾶσιν, sine articulo, vt v.7, & seq. V.2, Cam. ἔχουσαι, s. αἱ ποιότητες. Sequ. v. si γινομένας malis, per me licebit. V.16, Cam. ἀμφότερον.

P.325, v.3, coniunctionem καὶ ante ψυχικῇ non habet vetus. Idem seq. v. προσφωκείωται. V.8, δίδωσι pro vulg. διάγει repositum ex eodem vet. V.11, vetus ψυχήν. V.15, inclusa ὡς abest a Cam. editione. Eadem sequ. v. scribit φρενίτισι: parum congruenter. V.24, Neob. ὑπερέχει. ego ὑπερέχειν cum Cam. malui, subaudito ex antecedentibus ἔπαξε τὴν κεφαλήν. Seq. v. Cam. ὑπερέχει πάντα τὰ ἐν s. V.27, Cam. πολύτικα: qui accentus supra quoq; notatus est.

P.326, v.5, Neob. Δημηβριακός, antepenultima diphthongo. V.6, C. τὰ δὲ φυτὰ τὰ πολυχρόνια, ὀλιγόκαρπα. V.12, Camot. ἐπιπαχέος. Pro τῶν τύπων vero haud scio an legendum sit ἐπὶ τῶν πυρετῶν.

ρετῶν. Gaza certe sic vertit; *cur febriũ accessiones certo venire ordine soleant.* V.16, ὅτι abest a Cam.ed. V.21, vet. λίθων pro λύχνων.

P.327, v.3, vet. ζυγίαν pro ζύγα. V. 9, Cam. ὑσαύτως: nihil ad rem. V.11, Cam. & Neob. pro ὑγρότητος habent ξηρότητος. sed ὑγρότητος agnoscit etiam G. versio, & quidem cũ adiectiuo, μείονος, seu ἐλάττονος: *dulcedinẽ plus caloris, minus humoris parit.* V.13, C. ὀξώδης pro ὀξύτης: parum cõgruenter. V.22, vet. περιδινεῖται πάντη, duplici mutatione. Ibidem mox legendum fortasse, πλαζόμενον ἔξεισι. sic certe Gaza; *per cerebrũ voluitur, & quaq; versus percurrit; atq; ita perturbatus profluit.*

P.328, v.1, vet. ναυτίαν, vt apud Aristot. & alibi. V.3, a vet. absunt ista, τῷ μορίῳ ἐξομοιοῦται ἡ ἐνέργεια. Sic v.6, inclusa ista, & ὅτι τ δήλων ὁμοίως, absunt ab eodem. V.8, vet. γευματικὸν pro γευστικόν. Seq. v. fortasse legendum περιείληπται, temp. præterito. V.10, vet. post οὕτω γὰρ, addit λίαν: parum necessarium. Ibidẽ mox C. pro δῆλον habet μᾶλλον: minus conuenienter. nec magis aptum est ἰσχυροτέρα, quod eadẽ editio seq.v. habet pro ἰσχνοτέρα. V.13, vetus pro πιμελοειδὴς habet σημοροειδής. sed vtrocunque modo legas, artic. ἡ rectius collocabitur ante subst. σάρξ. G. vertit; *iecur enim & lien carne quadam crispa atq; tortitia constant: quã & materiaceã, quod materiæ similis est, nominamus.* V.26, vet. ὀρέξονται, fut.tẽp. κνισώδης vero, quod sequitur, gemino quoq; σ scriptum inuenitur: quæ diuersitas in alia etiam nonnulla cadit.

P.329, v.5, κωλινδούμενοι per ω scribendum esse in prima syllaba, non per ο, vt in vulg. ed. legitur, declarat etiam G. versio; *morbo maioris intestini laborantibus.* V.20, vet. ἀπὸ τῆς ἕω. V.27, καθαιρεῖ legendum esse pro vulg. καθαίρει, manifestum est ex sequ. verbali καθαίρεσις. quamobrem etiam Gaza recte vertit; *calorem aboleat.* V.28, vet. τῇ καταδαπανήσει.

P.330, v.2, vet. συναλγεῖν. V.9, παραυτὰ pro παραυτίκα inuenitur etiam alibi. V.11, articulum τοῦ ante πνεύμονος non habet vetus. V.16, pro ἀφανισθέντα G. versio habet *corrupta.* Post hæc in eadem G. versione sequuntur alia problemata, circiter 57. vnde colligimus exemplar eius vulgatis editionibus Græcis fuisse locupletius.

CASSII vero Problematum cum vna tantũ extet editio, Neobariana, commodum accidit vt Adriani Iunii versionem & adnotationes e vetere libro desumptas impetrauerim: quas deinceps cum meis coniungam. Vt igitur de nominis scriptura primum dicam, Neobarius in horum Probl. initio scribit Κασίου, vno σ; in ipso aũt libri frontispicio, & singularum pag. inscriptione, Κασσίου, σ gemino. quarũ scripturarum etsi posterior est vsitatior, tamen quia Latinã magis quam Græcam etymologiam habet, a me neglecta est. Quod autem sequitur, προβλήματα περὶ ζώων & τετραπόδων, videtur adulterinũ esse. nam de quadrupedib. & ceteris animalib. fere nulla in hoc libello sunt problemata. aut si vera est inscriptio, necesse est exemplaria quæ ad nos peruenerunt, esse manca. Iunius tutiorẽ inscript. secutus vertit; *Cassii medici Problemata.* Primũ vero probl. tractatur etiã ab

Alexandro supra, 281, 1: & obiter attingitur ab Aristot. in Organo, 218, 14. V. 10, ἐμβαδὸν citatur etiam ex Galeno pro eo spatio quod intra circumcurrentes figurarum lineas cõtinetur, vt area trigoni. vnde Iunius quoque hic vertit; *sed maius quam apparet, occupans spatium.* παρεικημένως v. 13, idem vertit *quadamtenus*.

P. 332, v. 3, Neob. obscurius, δεῖ τὸ δεῖ τὸ λεγόμενον. Iunius vertit; *quæ verba id fere sonant.* V. 22, clarius seq. pag. v. 6 dicit, διὰ τὸ τὰ ὑγιεινὰ σώματα μᾶλλον εἶναι πλησίον ἀλλήλων.

P. 333, v. 16, ὑγρὸν neutro genere habet Neob. quoque: cum potius fœm. gen. legendum videatur ὑγρᾶν. Iun. vertit; *ob humida in ipsis materia affluentem copiam.* Sequens probl. tractatum etiam supra, 296, 1. V. 25, κατὰ φύσιν cum manuscripto exemplari legendum esse pro vulg. παρὰ φύσιν, adnotauit Iunius, eandemque lectionem in versione sic expressit; *quoniam naturale humidum haud in debitos distribuitur meatus.* V. 26, extritæ in exemplari erãt mediæ syllabæ: vt non satis constet quodnam verbum auctor vsurparit, παραμίμνομεν, παραπαιτῶμεν, an aliud. Sensus tamen satis euidens est, & idem problema tractatum etiam ab Alexandro, 260, 5. V. 28, nota hic τὸ δίψος, neutro genere, quum paulo ante, v. 20, vsurpetur fœm. ἡ δίψα.

P. 334, v. 3, ὑγρώσεσθαι ea forma vsurpatum videtur qua mox σφοδρυώσεσθαι v. 8, alioqui vsitatius est ὑγραίνεσθαι. V. 7, μὴν pro vulg. μὲν repositum ex Iunii adnot. V. 10, vet. habet, ἐκκρεμοῦς ὄντος ὄντων τῶν πτ. vt idem Iun. adn. V. 18, διάλυσις agnoscit eiusdem Iunii versio; *quasi dissolutio*. alioqui malit fortasse quispiam διάχυσις, vt pag. seq. v. 4. V. 27, χαλαστικὸς pro vulg. χαλαρὸς cum Iunio reposui ex vet. cod.

P. 335, v. 4, διάχυσιν non improbasse videtur Iunius, dum vertit *laxationem*. & haud scio an verius id vocabulum sit quam διάλυσις pag. præced. v. 18 & 21. quanquam χαλάσεως nomen, quod ibidem vsurpatur, eidem patrocinari videtur. Ibidem mox cũ Iunio κατὰ ξηρότητα reposui pro vulg. καταξηροτάτην: quam lectionem confirmant quæ Alexander supra disseruit 260, 7; 309, 19, 21: & Cassius ipse 333, 28. V. 8, χαλαστικὸν hic quoq; cum Iunio ex vet. cod. reposui pro vulg. χαλαρόν. V. 11, pro τῆ σκάφης fœm. gen. vsurpatum σκάφης pag. præced. v. 24. V. 15, pronomen αὐτὴ in exemplari geminum articulum habet, alterum ante, alterum post se. sed vel cum Iunio legẽdum ἡ αὐτὴ αἰώρα, *vna eademq; agitatio*; vel αὐτὴ ἡ αἰώρα, *agitatio ipsa*.

P. 336, v. 1, in exemplari est διαπνευσθῆναι, sine σ: parum vsitate. V. 9, idem exemplar superlatiue habet ἐπικινδυνώτατα. ego cum Iunio & vet. cod. malui cõparatiuum ἐπικινδυνότερα, vt paulo post, v. 15, sequitur ἀκινδυνότερα. V. 10, ἀπούλωσις legitur etiam præced. pag. v. 22. sed habuimus etiam ἐπούλωσιν 331, 16: & 332, 13: & 333, 5.

P. 337, v. 8, & omissione & transpositione vitiatus videtur locus: ac fortasse sic legendus: ἢ γὰρ ἐξ ὑπεραυξήσεως γίνεται, ἢ ἐκ τυλώσεως· ὅτι μὲν, τῆς ὑποκειμένης τῷ καλλθῷ κατὰ φύσιν σαρκὸς ἐπικτισομένης· ὅτι δὲ, τοῦ λεπτοῦ τοῦ περιτεταμένου ὑμένος περιτυ-

περιτυλιγμένης καὶ ἐξοιδαίνοντος. Iunius minore mutatione legit, καὶ γὰρ γίνεται: & seq. v. ἢ συναυξανομένης. sic namq; locum vertit; *fiunt enim partim dum caro naturaliter oculi angulo subiecta porrigitur latius, atq; incrementum accipit; partim cum tenuis illa oculoq; circumtensa membranula in callosum tuber excrescit intumescitq;.* κανθῷ autem pro καθαρῷ, contra exẽplarium tum veterum tum recentiorum consensum, cum Iunio reposui: quia Celso quoque teste, vnguis ab angulo oculi oritur. nisi forte καθαρὸν vocat τὸ λευκὸν, album oculi. V.13, ἀρνῶν, *agnis*, agnoscit idem Iunius. V.15, forsan ἐκ τούτου παχυνθέντος. Iunius vertit; *ita vt hac ratione vnguis concretus producatur.* Sequens problema supra quoque tractatum ab Alexandro, 296,4: vbi pro στραγγότεραι legitur δεινότεραι ἢ πολυχρονιώτεραι. Iunius vertit; *cur alterius tantum oculi affectus magis irritat?*

P.338, v.1, μετασύγκρισιν vna voce cum Iunio scripsi, contra exemplarium consensum: itidemq; præced. versu μετασυγκρίσεως. cũ eodem etiam Iunio inserui verbũ εἶ), vt sensus fiat planior. est autem μετασύγκρισις, (vt idem adnotat) methodicorum vocabulum, quo expulsionem ex alto materiei, seponente naturæ iudicio factam, notare videntur. possis fortasse cum Celso euocationem humorum dicere. V.20, superflua hîc particula ὡς, vt ὅτι 240,7. V.23, post συμπάσχει Iunio desiderari videtur, οὐχ ἢ ὅτι μή, vel eiusdem sentẽtiæ formula.

P.339, v.1, rectius ἀποδακρυτικά, sine ν. V.13, pro χασκόμενοι apud Aristot. est χασμώμενοι, tum alibi, tum supra 231,26: & de gener. anim. 308,12.

P.340, v.7, ὅτι post ζητούμενον redũdat, vt ὡς supra 338,20. Seq. v. Iunius post διὰ inserendum censet interrogatiuum τί, *quid.* V.23, pro ἐπὶ τούτων rectius legemus ἐν τούτῳ, vt v.21. V.28, vetus habet μετ' ἐπιρράξεως: & mox διὰ τὴν ῥάξιν. sed legendum vel ἐπαράξεως, vel ἐπιρράξεως: itidemq; mox τὴν ἐπίρραξιν, vel τὴν ἐπάραξιν.

P.341, v.10, post ἀποσυλᾶσθαι Iunio deesse videtur τὰς ὕλας, vel simile qd. Ibidem pro vulg. ἐπιπεζομένη reposui ἐπιπιεζομένη, sicut idem Iun. vertit, *violento & extorto motu.* V.18, forsan rectius τῇ βιαίᾳ κινήσει. V.19, ἐπείχεσθαι pro vulg. ἐπιδέχεσθαι repositum ex vet. In sequentibus, ὡς ἢ διὰ τὸ τὴν σωτηρείαν γίνεσθαι, vitiosa est lectio, inquit Iunius. quare aut addenda est negãdi particula μή, aut pro σωτηρείαν congruo sensu βαρύτητα substituemus. id enim & rationis postulat ἀκολουθία, & efflagitat Aristotelis auctoritas, sect. 5, probl. 9. Posses etiam fortasse non alieno sensu legere σωρείαν: vt intelligat, ex violento motu, congerie humorum, caput onerari. Hæc Iun. V.22, περικινεῖσθαι retinere nihil vetat. si quis tamen περιδινεῖσθαι malit, fruatur suo iudicio.

P.342, v.5, rectius περιδινεῖσθαι. V.7, in commate isto, τοῦ καταδήλου, deest coniunctio: quam expressit in sua versione Iunius; *porro oculus, vt pro confesso habetur, humorem continet.* V.9, rectius fortasse λευκανθίζοντα, vt apud Hesych. V.15, pro τήρησιν Iunii versio habet *plagam.* V.19, διότι pro vulg. διὰ τὸ repositum ex vetere: iti-

demq; ſequ.v. δίχα pro vulg. διὰ. quo modo & I. vertit; *citra depreſſionem.*

P.343, v.6, ἔργον non tantū pro nomine hic accipi poteſt, verum etiam pro participio: vt idem ſit quod εἶργον. Iunius vertit; *nihil incumbat oneris.* V.10 & 11, forſan, ἐπὶ χύσει γινομένας. Sequens locus (vt Iun. adnotauit) tacite neſcio quid muſſare ac λειποτάξιον προσκαλεῖν dictionem vnam aut alterã videtur. quocirca haud alieno ſenſu attexuiſſe in interpretatione Latina mihi videor mẽtionem inappetentiæ: quippe quæ inter morbi primordia ſiue procemia cõnumeratur, & de qua loqui velle nemo non aſſenſerit. næ igitur, meo iudicio, haud errauerit fortaſſe qui leget προσαποσιτίαι. Hæc Iun. V.14, rectius fortaſſe διαρσεως: vt idem Iunius vertit; *dum in mandendo rictus diducitur.* V.22, probl. iſtud, vt Græce legitur, prima frõte falſi nomine laborare videtur, nedum legenti negotiũ facere. quidam, cum dulce quidem amareſcere, amarũ tamen in dulce retrogrado ordine non redire poſſe arbitrentur, inuerſa nonnihil verborũ ſerie, hoc pacto ſarcire volunt; διὰ τί αἱ κυψέλαι, φύσει γλυκεῖαι, πικραὶ γίνονται ἐπὶ τῶν ἀποπεπλυμένων; quorum ſententiæ vt non acceſſerim omnino, ita lubentius ἐπὶ τῶν ἀποπεπλυμένων, quam τῶν ἀποκλυμένων, cum Martino Æedituo legerim, ſeruato dictionis, vt habet, filo. vtut eſt, huius probl. θεραπεία haud ad ſtomachum facit: quamuis & in aſſignãdis cauſſis ipſe auctor interdũ mihi parum probetur, vt & problematographorũ pleriq;. Hæc Iunius. Sed quid ſi κυψέλαι hic non pro mellis fauo accipiamus, ſed pro aurium ſordibus, vt ſupra 321,4. Non abſimile probl. ſupra, 326,26. V.24, Iun. videtur legiſſe, τοῦ κηρίου γλυκέος καὶ πικροῦ ἀκριβῶς ὑπάρχοντος. vertit enim; *cum præſertim fauus tum dulcis tũ amarus ad amuſſim in ſuo genere abſolutus extiterit.*

P.344, v.7, forſan pluraliter τούτων; & mox τὸ pro ὥστε. ſic certe Iunius; *quod autem nuditas partium tenui inductarum carnis mole, in cauſſa ſit ut vari generentur.* V.24, locus petitus ex Hom. Iliad. α, v. 317.

P.345, v.5, ἐρεθίσαι pro vulg. ἐρεθίσαι repoſitũ ex vet. V.7, Iun. in ſua verſione pro δίς τι maluit διά. vertit enim; *ſed frequentius binis vicib. fit ſternutatio.* V.12, manuſcriptus codex pro ἐκπορπιαθέντος habet ἐμπορπίσαντος: non abſq; manifeſti erroris indicio. fortaſſe haud alienum fuerit legere ἐμπορπιαθέντος, minus detruncata aut etiã detorta voce, quã eius vice ἐκπορπιαθέντος ingerere; præſertim ſi ſententiæ nihil decedat, nimirũ ſumpto vocabulo metaphorice, a fibularũ immiſſionis ſimilitudine: vt Iunius adn. Sed neq; præcedens participiũ ἀποπορπιαθέντος locũ habere videtur; quia mox ſequitur μεταξὺ τῶν ὀστῶν. niſi forte ſectio fiat poſtquã oſſa carne internata veluti ferruminata ſunt. V.14, alibi αἰγιλώπων ſcribitur, penult. longa.

P.346, v.4 & 6, nota εἰς αὐτὰς, pro εἰς αὐτοῖς. V.10, forſan ἀπολογία. V.17, pro παραλύεται in vet. eſt παρίεται. Sic παραλυθὲν & παρεθὲν ſynonymως vſurpantur infra 355, 15, 18. V.25, pro τὸ ἐναντίον idẽ vet. habet τὸ ἀνάπαλιν. Seq. v. incluſus articulus τό, additus ex vet.

P.347, v.6, pro ὁ μὲν, procul dubio legen-

legendum ὅμως, *tamen*. V.12, forsan προτείνειν: vel aliud potius; quia mox sequitur προτείνεσθαι. Iunius vertit; *vt augmentum accipere in latum & extendi queant*. V.16, ὁσιοποιὸν agnoscit eadem Iunii versio; *substantifica illarum qualitas*. V.17, præpositio μετὰ, ante τῆς ψυχῆς, tollenda videtur, vt in seq. Idem vero probl. tractatum supra 235,19. V.21, vel πλαρῦναι scribendum: vel πλαρύναι, vt mox sequitur πλαρύνομεν. V.27, αὕτη agnoscit etiam Iunii versio; *an quia sic humor respirat?* supra vero legitur ζωὴ, 222, 19: 230,8: 235,25.

P.348, v.2, commation istud, οὐχ οἱ παῖδες, additum ex Iunii versione.

P.349, v.7, vetus pro πωρωθέντων habet verbale πωρώσεως. Ex eodem addita sunt seq. duo, ἐστὶ & τό. V.10, vide (inquit Iun.) an possit debeatve legi ῥανίδας, in accusandi casu. V.25, πεῖσις pro passione obseruatum etiam supra in Alexandri probl. 295, 14.

P.350, v.2, ὁμοῖα non est adscriptũ in vet. V.17, Iun. pro διέκαπνον legit διάπνοιαν, *ad perspiratum male comparatũ*. Seq. σφίγξεως agnoscit eiusdem Iunii versio; *ex vehementi adstrictione*. V.19, post τῆς σφίγξεως ἀναθύσεως in vetere visuntur aliquot adulterini commatis verba, haud scio quo sensu quove dictionis filo constituta; hæc nimirũ, οἷος ἐστὶν ἐκτὸς αἱ ἐπισκοπῆτως βλέπται. quæ ideo visum est adnotare, vt feliciorem quis nactus genium, aut codice adiutus emendatiore, locum integrum sarcire queat. Hæc Iunius. V. 28, ἄκραν idem vertit caput; *proprium qualitatis caput*.

P.351, v.3, pro ψυχοῦ Iunius suspicatur legendum ὄξους: quoniam ista oxycrati miscella sit. V.6, τοὺς τόπους additum ex vet. V.17, αὐτὸ additum ex eodem vet. V.19, locus iste, τὸ δὲ λεπτὸν γλυκὺ, ὡς οὐκ μεγάλων συνεστὼς ὄγκων: videtur repugnare rationi. quare ad plenam sententię perfectionem desiderari inoculationem aliquot vocũ crediderim: ita vt simile quid desit, ὡς ἐξ ὑπαντίου τὸ θαλάττιον, ἁλμυρόν: ratio subsequatur, ὡς οὐκ μεγάλων συνεστὼς ὄγκων. vt namq; crassarum aliquid sit partium, in tenue, ac propterea dulce, non cõgruit, vtpote terreum minime. quod vel ex seq. constabit problemate. nisi fortassis ea verba, ὡς οὐκ μεγάλων συνεστὼς ὄγκων, superflua esse atq; idcirco obelisco iugulanda censeas. Hęc Iun. Seq. etiam probl. (inquit idem I.) an veritati sit consonũ, tecũ expende lector. nam videtur illi reclamare & ratio, (quo enim magis ad tertias decoquitur, hoc inspissabitur amplius strigmentitia crassitie, salisque pars crassior subsidet, exhalante atq; in fumũ se resoluẽte tenuiori) & salis strues e marinæ aquæ salsugine coctura conficientiũ experiẽtia, diuersum quid dictura (vt opinor) fuerit. nisi de aqua per exspiratũ guttatim in metã collecta, loqui illũ statuamus: quod tamen nõ existimo.

P.352, v.7, ὑπὸ pro vulg. ἀπὸ repos. ex vet. V.15, suspecta est Iunio hæc lectio. quare bona ratione & cõmodo sensu legi putat ἀντιλήψεως: quia facilis in affinibus litteris sit lapsus. Sed fortassis minori mutatione, nec sensu plane inepto, legere possimus εὐτρεψίας. Pro περιβαλλομένης autẽ infra, v. 24, legitur περιτρεψει, mutata prepos.

παραπείθεσθαι sane supra quoque in consimilibus loquendi generibus vsurpatum, tum alibi, tum 266, 3, 6, & seq. V.20, ῥοώδως πυρέσσοντας Iun. vertit *febri cum fluore correptos*.

P.353, v.2, fortasse legendum πλείονα ἢ κατὰ φύσιν: aut πλείονα τῆς κατὰ φύσιν, vt Iun. adn. V.5, Iun. suspicatur pro ἀχορίστως legendum ἀχωρήτως, vel ἀφορήτως. Sed quid si legamus ἀνορέκτως: cũ ὀρέξεως nomen mox sequatur? V.11, vet. cod. habet διαρκῶσι. Iunius ναρκῶσι constanter legendum censet. V.15, παραχκόπτουσι legendum esse pro vulg. παρεικόπτουσι, declarant etiam sequẽtia. V.18, pro τοῦτο rectius legemus ταὐτό: vt & Iun. vertit; *eadem quoq; de caussa*. V.19, ἔντασις, *obstructio*, (vt idem Iun. vertit) non hic tantum repetitur, sed etiam seq. pag. v.22 definitur. alioquin existimarit aliquis legendum ἔνστασις. V.22, Iun. pro τὰς ὀκπνοὰς contra exemplarium consensum legendum putat τὰς ἀνοίας, *dementiam*.

P.354, v.1, Neob. ἀπὸ τοῦ ὕδ. Sed nostram ὑπὸ probant etiam sequentia. V.3, Iun. πρὶν hic accipit pro πρότερον: *vti prius ab aqua permotus fuerat*. V.8, rectius ἀφρύζουσι, vel ἀφρυγγαίνουσι. V.12, vet. pro κεφαλαλγείαν habet κεφαλαίαν, vt in seq. problem. v.20. V.17, forsan ante repetitionem istam ἢ τῷ μ., inserenda disiunctiua ἤ. Iunius locum sic vertit; *an quidem lacrymantur, quia magna sit partium illarum tenuitas, quæ fit ob continuum oculorum motum: an vero lacrymantur ob materiæ eas partes onerantis multitudinem?* V.19, rectius τῶν ὀραλικῶν πόρων: vt & Iun. vertit; *per visoriorum meatuum canales*. V.28, δυσωδία per o, cum Iunio scripsi contra exemplarium consensum: quia (vt idem Iun. adnot.) spiritui animali cum graueolenti nihil vsquam commune est.

P.355, v.7, πωρώσεων Iun. pro obstructione accipit. vertit enim; *propter pororum in oculis obstructionem*. V.21, articulus τὸ additus est ex eadem Iunii versione; *quoniam morb. ipse est præclusio atq; compressio inanium pulmonis fistularum*. V.28, συνδιεγείρει pro infin. συνδιεγείρειν cum Iunio repositum ex vet. cod.

P.356, v.6, Iun. adnotat, in calce manu scripti adiectum esse problema ad criticos plane relegandum, de discrimine inter ἄμμον & ψάμμον, nihil ad præsentis operis colophonem faciens. ideoq; Iacobum Tusanum, vt fuit vir magni iudicii, recte id numero summouisse, ac veluti superfluam molem resecuisse. V.7, ἐκλογαὶ istæ, ab Henr. Stephano editæ, diuersæ sunt a Theophrasti tractatibus, vt puta ex illis abbreuiatoris alicuius opera excerptæ: (vt declarat particula ὅτι, quæ in eiusmodi ἐκλογαῖς vsurpari solet) sed multis tamen in locis integriorem lectionem habẽt quam vulgata Theophrasti exemplaria. vt verbi gratia, v.9, vulgatæ Theophrasti editiones, Veneta & Basileensis, habent, καταβαίνοντες μὴ κοπιῶσι: cum (Stephani iudicio) legẽdum sit vel πόνον κοπιῶσι, vt hîc: vel τὰ κοπιῶσι, vt apud Aristot. supra, 55, 1. V.11, in iisdem ed. legitur, ὁ πόνος τοῦ αἴρειν τὸ σῶμα. φορτίον γὰρ γίνεται. apud Aristot. vero, (55, 3) ἅπαν γὰρ γίνεται φορτίον τὸ σῶμα. quæ lectio vt bona est, ita nec illa mala; & propter breuitatem magis et-

gis etiam placere alicui possit. Seq. v.(vt Stephani adnotationes vsurpare pergam) in iisdem est, ἱκανὸν οὖν ἅπαν ἐπίκειται τὸ βάρος, καὶ ὁρώμενον τοῦτο μάλιστα ὁ πόνος. sed nomine ἱκανὸν in praecedentis periodi finem reiecto, legendum, ᾧ οὖν ἅπαν ἐπίκειται τὸ βάρος, & ᾧ αἴρομεν, τούτῳ μάλιστα ὁ πόνος. V. 14 & 15, in iisdem ed. mutata praepositione legitur ἐπιπίπτει: quod verbum vt nostro praeferendum non est, ita verius est quam ἐκπίπτει apud Aristot. 55,7,11. nam idem his verbis significatur quod ἐπικεῖσθαι seu ἀποσηρίζεσθαι. V. 15, rectius apud Aristot. 55,8, προωθεῖν, id est εἰς τὸ ἔμπροσθεν ὠθεῖν. quod idem Aristoteles 53, 27, vocat τὴν εἰς τὸ πρόσθεν κλάσιν. V. 16 & 17, permutatis verborum sedibus legendum, ἡ κνήμη μᾶλλον ἐν τῷ ἀναβαίνειν κακοπαθεῖ, οὕτως ὁ μηρὸς ἐν τῷ καταβαίνειν, vt manifestum est ex problematis initio, & Arist. 55,1: 53,21. V. 19 & 20, Aristot. 50,21, breuius habet, διὰ κινῆς ῥίπτειν, ἢ λιθάζοντι.

P. 357, v. 2, procul dubio legẽdum οἱ δὲ ἀνώμαλοι: subaudito ex antecedentibus substantiuo πρίπατοι. V. 4 & 5, pro istis, Ὅτι ἐξοιδοῦσιν οἱ κοπιῶντες, διότι, in vulg. editionibus legitur, ἐν δὲ τοῖς παιδίοις τοῦθ', ὅτι. & mox in Basil. συώτηξιν pro συντήξιν: perperam.

P. 358, v. 8, pro γεγυμνασμένους rectius legemus ἀγωνιζομένους, ex vulg. Theophrasti ed. V. 19 μᾶλλον rectius ante ἰσχύουσιν ponemus, vt paulo ante, v. 14. V. 24, structurae lex postulat subiunctiuum γένηται.

P. 359, v. 18, fortasse legendum est οὐ δυνάμενον. V. 25, pro ἄλλως quidam cod. habent ἄλλης. V. 26, ἀθρόον aduerbialiter hic vsurpatum pro ἀθρόως. vel legendum ἀθρόων.

P. 360, v. 19, in altero exemplari legitur, αἱ περιίστανται γὰρ, ὠφελεῖ. & ita haec verba, αἱ περιίστανται γὰρ, parenthesi includenda erunt: perinde ac si dictum fuisset, ὠφελεῖ, ὅτι αἱ περιίστανται. Haec Steph. V. 28, pro χυμοῦ vulg. Theophr. ed. habent χυλοῦ.

P. 361, v. 2, pro πλέον eaedem ed. habent πνεῦμα: congruentius: vt patet ex Alex. probl. 292, 8. Eaedem mox v. 4 pro περιλαμβάνοντες habent περιπηρῦντος, eodem sensu. V. 11, eaedem, & ἔτι μᾶλλον. V. 19, clausula ista, μᾶλλον ἰλιγγιῶσιν, abest ab iisdem editionibus: nec incommode expungi potest. Ab iisdem abest etiam participium εἰληκλικότες, & in dubium vocari posse adnotauit Stephanus. Sunt & aliae ibi diuersitates, quas hic singulatim percensere longius foret, & parum necessarium.

INDEX VERBORVM QVAE IN HOC PROblematum tomo explicantur, aut alioqui notatu digna sunt.

πυρία-

συναπ-

INDEX RERVM QVÆ IN HOC PROblematum tomo visæ sunt memorabiliores.

Ellebori

CORRIGENDA.

Pag. 170, v. 3, suspende punctum post φαίνεται. p. 171, v. 3, scribe λωφῶντος, per ω. p. 235, v. 28, tolle distinctionem post πλαδαρύνωνται. p. 277, v. 28, post πόροις pone hypodiastolen. p. 317, v. 27, pone punctum perfectæ periodi post λεπτομεροῖς. p. 333, v. 26, ex Tigur. ed. scribe εἰ παραβαδίζοιμεν πρ. p. 343, v. 7, tolle distinctionem post διαδιδομένου. p. 356, permutatis verborum sedibus lege, ἡ κνήμη μᾶλλον ἐν τῷ ἀναβαίνειν κακοπαθεῖ, οὕτως ὁ μηρὸς ἐν τῷ καταβαίνειν. In Indice vbi de dextrarum iunctione mentio est, scribe 314, 21.

FRANCOFVRDI
Apud heredes Andreæ Wecheli,
MDLXXXV.

